

REPUBLIKA SRBIJA
USTAVNI SUD

B I L T E N

Broj 1/2006

BEOGRAD, 2006. godine

BILTEN USTAVNOG SUDA REPUBLIKE SRBIJE 1/2006

**Sudska praksa
Ustavni sud Republike Srbije
tel: 011/363-1252
011/363-1618
Beograd, Nemanjina broj 26**

PRIREDILA:

Svetlana Stojković, savetnik Ustavnog suda,

uz učešće pripravnika Nenada Vukovića

broj primeraka: 130

SADRŽAJ

<u>I IZBOR ODLUKA, REŠENJA I ZAKLJUČAKA DONETIH U PERIODU OD 1. JANUARA 2006. GODINE DO 31. JULA 2006. GODINE.....</u>	<u>1</u>
<u>II PISMA NARODNOJ SKUPŠTINI.....</u>	<u>401</u>
<u>III PRAVNI STAVOVI USTAVNOG SUDA.....</u>	<u>406</u>
<u>IV PREDMETNI REGISTAR.....</u>	<u>411</u>

**I IZBOR ODLUKA, REŠENJA I ZAKLJUČAKA DONETIH U
PERIODU OD 1. JANUARA 2006. GODINE DO 31. JULA 2006.
GODINE**

1. ZAKONI I DRUGI AKTI NARODNE SKUPŠTINE

- Odluke

Zakon o advokaturi ("Službeni glasnik RS", br. 24/98...72/02) - član 6.

Ustavno je ovlašćenje zakonodavca da zakonom utvrdi uslove za bavljenje advokaturom, odnosno obavezu podnosioca zahteva da snosi troškove upisa u imenik advokata, kao i da utvrdi način određivanja visine troškova tog upisa, određivanjem najvećeg iznosa ovih troškova koji obavezuje advokatsku komoru republike pri donošenju konkretne odluke o visini upisnine. Određivanje najvišeg iznosa upisnine koji se odlukom advokatske komore može utvrditi, iz domena je celishodnosti zakonodavne politike, o čemu Ustavni sud nije nadležan da odlučuje.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 6. Zakona o advokaturi ("Službeni list SRJ", br. 24/98, 26/98, 69/00, 11/02 i 72/02) u delu koji glasi: «i to najviše do iznosa tri prosečne neto mesečne zarade u republici ostvarene u mesecu koji prethodi podnošenju zahteva za upis, prema zvaničnim podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike».

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 6. Zakona o advokaturi («Službeni list SRJ» br. 24/98, 26/98, 69/2000, 11/02 i 72/02) u delu u kojem je utvrđen najviši iznos upisnine za upis u imenik advokata. Predlagač smatra da je navedena odredba neustavna, jer određivanje visine upisnine ne spada u domen javnih ovlašćenja za čije se vršenje zakonom unapred određuju pretpostavke. Prema navodima predlagača, ovom odredbom Zakona ograničava se samouprava advokatske komore, a odluke njenog ovlašćenog organa uslovljavaju «spoljašnjim faktorom», što je suprotno «Osnovnim principima o ulozi advokata usvojenim na VIII kongresu Ujedinjenih nacija o prevenciji kriminala i postupanju prema učinocima krivičnih dela (Havana 1990. godina)«, kao i preporuci Komiteta ministara Saveta Evrope pod nazivom «Sloboda obavljanja advokatske profesije», od 25. oktobra 2000. godine, i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava koja imaju prednost nad unutrašnjim pravom država članica.

Ustavni sud je predlog dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor, te s obzirom na to da Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila odgovor, to je, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka («Službeni glasnik RS» br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud nastavio postupak.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da su Zakonom o advokaturi propisani uslovi za bavljenje advokaturom, te da je Advokatskoj komori Srbije, pored ostalog, povereno i javno ovlašćenje da odlučuje o zahtevu za upis u imenik advokata. Odredbom člana 6. Zakona određeno je da podnosilac zahteva snosi troškove upisa čiju visinu utvrđuje advokatska komora republike, i to najviše do iznosa tri prosečne neto mesečne zarade u republici ostvarene u mesecu koji prethodi

podnošenju zahteva za upis, prema zvaničnim podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da je svakome pod jednakim uslovima dostupno radno mesto i funkcija (član 35. stav 2.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav1.); da se zakonom utvrđuju uslovi i način obavljanja delatnosti, odnosno poslova za koje se obrazuju javne službe (član 65.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina, ustavnost i zakonitost, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa, sistem javnih službi (član 72. stav. 1. tač. 2, 4. i 7.), te da se određena upravna ovlašćenja zakonom mogu poveriti preduzećima i drugim organizacijama (član 94. stav 6.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava, Ustavni sud je ocenio da se odredbom člana 6. Zakona o advokaturi, u osporenom delu ne ograničava samostalnost i nezavisnost advokature i samouprava advokatske komore, te da uređivanje pitanja na način kako je to učinjeno ovom odredbom zakona, predstavlja realizaciju navedenih ustavnih ovlašćenja. Naime, iz navedenih odredaba Ustava proizlazi ovlašćenje zakonodavca da osporenom odredbom Zakona utvrdi uslove za bavljenje advokaturom, odnosno obavezu podnosioca zahteva da snosi troškove upisa u imenik advokata, kao i da utvrdi način određivanja visine troškova tog upisa, određivanjem najvišeg iznosa ovih troškova koji obavezuje advokatsku komoru republike pri donošenju konkretne odluke o visini upisnine. Određivanje najvišeg iznosa visine upisnine koji se odlukom advokatske komore republike može utvrditi, iz domena je celishodnosti zakonodavne politike, o čemu Ustavni sud u smislu člana 125. Ustava nije nadležan da odlučuje.

Ocena saglasnosti republičkog zakona sa opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, saglasno članu 125. Ustava, nije u nadležnosti Ustavnog suda Srbije.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 38/2006)

IY-239/2005 od 23. marta 2006.

Zakon o budžetskom sistemu ("Službeni glasnik RS", br. 9/02 i 87/02) - član 8. stav 8. i član 78a st. 2. i 3.

Zakonodavac se kretao u okviru svojih ustavnih ovlašćenja da uređuje budžetski sistem Republike, kada je Zakonom o budžetskom sistemu utvrdio da obezbeđivanje upravljanja finansijskim sistemom Republike Srbije podrazumeva i upravljanje preko institucije trezora gotovinom iz naplaćenih javnih prihoda u okviru jedinstvenog budžetskog sistema, čiji sastavni deo čine sredstva koja se obezbeđuju iz zakonom utvrđenih doprinosa za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, odnosno kada je uredio način korišćenja i raspolaganja sredstvima koja se ostvaruju ubiranjem doprinosa za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, te prihodima organizacija obaveznog socijalnog osiguranja koji ostaju po izmirenju obaveza utvrđenih zakonom i međunarodnim ugovorima u ovoj oblasti. Pitanja zakonskog uređivanja statusa organizacija obaveznog socijalnog osiguranja i načina

upravljanja i raspolaganja sredstvima organizacija obaveznog socijalnog osiguranja, u domenu su zakonodavne politike u uređivanju sistema u oblastima socijalnog osiguranja i finansijskog sistema, a Ustavni sud nije nadležan da o tome odlučuje.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 8. stav 8. i člana 78a st. 2. i 3. Zakona o budžetskom sistemu ("Službeni glasnik RS", br. 9/02 i 87/02).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu odredaba Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredaba člana 8. stav 8. i člana 78a st. 2. i 3. Zakona o budžetskom sistemu. Osporavajući ustavnost odredbe člana 8. stav 8. Zakona, predlagač ističe da je u suprotnosti sa članom 68. stav 2. Ustava Republike Srbije, kojim je "garantovano pravo osiguranika i korisnika (penzionera) po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja da upravljaju organizacijom za osiguranje." Budući da se sredstva za ostvarivanje prava po osnovu ovog osiguranja obezbeđuju iz doprinosa koji plaćaju, u skladu sa zakonom, osiguranici i njihovi poslodavci, predlagač smatra da je osporenim odredbama Zakona o budžetskom sistemu ograničeno pravo raspolaganja Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja ovim sredstvima. Naime, s obzirom na to da je osporenim odredbom člana 8. stav 8. Zakona predviđeno da ministar, odnosno lice koje on ovlasti, može novčana sredstva na konsolidovanom računu trezora Republike investirati na domaćem ili inostranom finansijskom tržištu novca ili kapitala, predlagač navodi da se ova odredba odnosi i na sredstva koja su ostvarena po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i da se, na taj način ograničava mogućnost raspolaganja ovim sredstvima od strane osiguranika, odnosno "u potpunosti isključuje mogućnost da sredstva na domaćem ili inostranom finansijskom tržištu novca ili kapitala investiraju oni koji bi to trebalo da čine, u okviru ovlašćenja koja proizlaze iz Ustava, a to je upravljanje organizacijom za osiguranje (Fondom penzijskog i invalidskog osiguranja)." Ustavnost odredaba člana 78a st. 2. i 3. Zakona predlagač osporava sa stanovišta odredbe člana 68. stav 2. Ustava, jer smatra da navedene odredbe Zakona ograničavaju Ustavom garantovana prava organizaciji za socijalno osiguranje da raspolaže sredstvima koja se obezbeđuju plaćanjem doprinosa, uključujući i plasman (oročavanje) tih sredstava kod poslovnih banaka. Predlagač ističe da osporene odredbe Zakona u potpunosti derogiraju nadležnost upravnog odbora fonda penzijskog i invalidskog osiguranja koji, u skladu sa članom 160. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/2003), odlučuje o poslovanju fonda. Pored toga, predlagač ukazuje i na odredbu člana 172. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojom je propisano da se sredstva Fonda, koja ostaju po izvršenoj isplati penzija i novčanih naknada i drugih obaveza iz člana 171. ovog zakona, koriste za ulaganje u hartije od vrednosti, plasman kod poslovnih banaka i druge namene, radi ostvarivanja dobiti. Predlagač je zatražio od Ustavnog suda obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba Zakona.

Predlog je dostavljen Narodnoj skupštini Republike Srbije radi davanja odgovora, ali kako odgovor nije dobijen, Sud je nastavio postupak, na osnovu odredbe člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Osporenom odredbom člana 8. stav 8. Zakona o budžetskom sistemu propisano je da ministar, odnosno lice koje on ovlasti, može novčana sredstva na konsolidovanom računu trezora Republike, osim sopstvenih prihoda iz stava 4. tačka 2) ovog člana, kao i sredstava za koja je u posebnom zakonu, odnosno međunarodnom ugovoru utvrđena namena koja ograničava upotrebu tih sredstava, investirati na domaćem ili inostranom finansijskom tržištu novca ili kapitala na način iz člana 53. stav 7. ovog zakona. Članom 53. stav 4. tačka 2. Zakona propisano je da se u okviru podračuna organizacija obaveznog socijalnog osiguranja posebno vode sopstveni prihodi koje ova organizacija ostvaruje u skladu sa zakonom, a odredbom člana 53. stav 7. Zakona predviđeno je da se zaduživanje i davanje garancije Republike sprovodi na način koji rizik po finansijske pozicije Republike svodi na najmanju meru. Osporenim odredbama člana 78a st. 2. i 3. Zakona propisano je da će novčana sredstva direktnih i indirektnih korisnika budžeta Republike i organizacija obaveznog socijalnog osiguranja koja su, na dan stupanja na snagu ovog zakona, oročena kod poslovnih banaka, ministar deponovati na konsolidovan račun trezora, po isteku roka oročenja, a najkasnije do 31. decembra 2003. godine (stav 2.), te da se od dana stupanja na snagu ovog zakona, novčana sredstva navedenih korisnika i organizacija ne mogu oročiti kod poslovnih banaka (stav 3.). Ustavni sud je konstatovao da su u toku postupka pred Sudom prestale da važe odredbe čl. 52. i 53. Zakona o budžetskom sistemu, stupanjem na snagu Zakona o javnom dugu ("Službeni glasnik RS", broj 31/05), tj. 26. jula 2005. godine, na osnovu člana 53. tog zakona.

Odredbom člana 40. stav 1. Ustava utvrđeno je da obaveznim socijalnim osiguranjem zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti, prava za slučaj trudnoće, porođaja, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja, a za članove svoje porodice - pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na porodičnu penziju, kao i druga prava po osnovu socijalnog osiguranja. Članom 52. Ustava propisano je da je svako dužan da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom. Prema članu 68. stav 2. Ustava, sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom. Odredbom člana 71. stav 1. tač. 4. i 8. Ustava utvrđeno je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, finansijski sistem i sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, finansijsku reviziju javnih rashoda i način jedinstvenog organizovanja tih poslova.

Ustavni sud je utvrdio da na osnovu člana 72. stav 1. tač. 4. i 8. Ustava proističe ovlašćenje zakonodavca da, u okviru uređivanja finansijskog sistema i sistema u oblasti socijalnih odnosa, uredi materiju koja se tiče upravljanja sredstvima koja se obezbeđuju za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja. Sud smatra da su doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje, po svojoj pravnoj prirodi javni prihodi (uvode se zakonom, na osnovu kriterijuma o ekonomskoj snazi obveznika, zakonom se određuje krug obveznika, stopa doprinosa i drugi bitni elementi doprinosa, a država je garant obaveze), te da kao takvi mogu biti deo jedinstvenog budžetskog sistema Republike, kojim se upravlja preko institucije trezora. Prema oceni Suda, iz odredbe člana 68. stav 2. Ustava sledi da osiguranici i korisnici upravljaju

organizacijom obaveznog socijalnog osiguranja na način kako je to propisano zakonom, pri čemu se tim organizacijama Ustavom ne garantuje pravo isključivog upravljanja i raspolaganja sredstvima koja se ostvaruju po osnovu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje. Naime, kada je u pitanju upravljanje organizacijom obaveznog socijalnog osiguranja, kao i upravljanje sredstvima doprinosa za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, Ustav nije neposredno uredio ove odnose, već je njihovo uređivanje prepustio zakonodavcu. Saglasno navedenom, Ustavni sud smatra da osporene odredbe Zakona o budžetskom sistemu nisu nesaglasne s Ustavom, jer je zakonodavac Ustavom ovlašćen da na jedinstven način uredi budžetski sistem Republike, dakle i da utvrdi šta čini budžetski sistem Republike, te da li on obuhvata i sredstva koja se ubiraju po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, kako se obezbeđuje integritet budžetskog sistema i njegovo izvršenje, državne dugove i državne garancije, budžetsku kontrolu i reviziju, kao i da ustanovi instituciju trezora i da uredi druga pitanja budžetskog sistema. Stoga Sud smatra da se zakonodavac kretao u okviru svojih ustavnih ovlašćenja kada je Zakonom o budžetskom sistemu utvrdio da obezbeđivanje upravljanja finansijskim sistemom Republike Srbije podrazumeva i upravljanje preko institucije trezora gotovinom iz naplaćenih javnih prihoda u okviru jedinstvenog budžetskog sistema, čiji sastavni deo čine i sredstva koja se obezbeđuju iz zakonom utvrđenih doprinosa za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, odnosno kada je uredio način korišćenja i raspolaganja sredstvima koja se ostvaruju ubiranjem doprinosa za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, te prihodima organizacija obaveznog socijalnog osiguranja koji ostaju po izmirenju obaveza utvrđenih zakonom i međunarodnim ugovorima u ovoj oblasti.

Kakav će pravni status organizacija obaveznog socijalnog osiguranja zakonom biti ustanovljen i na koji način će biti uređena pitanja upravljanja tim organizacijama, odnosno pitanja upravljanja i raspolaganja sredstvima organizacija obaveznog socijalnog osiguranja (u zavisnosti od toga da li se radi o sredstvima za ostvarivanje prava iz obaveznog socijalnog osiguranja, ili o slobodnim sredstvima kao prihodima tih organizacija), u domenu je zakonodavne politike koju kreira Narodna skupština uređujući sistem u oblastima socijalnog osiguranja i finansijski sistem, a Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan da o tome odlučuje.

U pogledu navoda predlagача da postoji nesaglasnost osporenih odredaba Zakona o budžetskom sistemu s navedenim odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 85/05 i 101/05) Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost republičkih zakona, odnosno pojedinih njihovih odredaba, jer se radi o opštim aktima iste pravne snage.

S obzirom na to da je Sud doneo konačnu odluku u ovoj pravnoj stvari, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba Zakona o budžetskom sistemu Sud je odbacio, na osnovu odredbe člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Na osnovu iznetog, člana 46. tačka 9) i člana 47. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-395/2003 od 22. juna 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 63/2006)

Zakon o visini stope zatezne kamate ("Službeni list SRJ", broj 9/01) - čl. 2. do 4.

Propisivanje obaveze dužnika na plaćanje zatezne kamate u slučaju docnje sa ispunjenjem novčane obaveze, kao i određivanje visine zatezne kamate zakonom, u skladu je s ustavnim ovlašćenjima zakonodavca da uređuje obligacione odnose, a u okviru toga i zateznu kamatu koju duguje dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 2. do 4. Zakona o visini stope zatezne kamate ("Službeni list SRJ", broj 9/01).

2. Odbacuje se zahtev za ocenu saglasnosti odredaba čl. 2. do 4. Zakona iz tačke 1. sa Zakonom o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 i "Službeni list SRJ", broj 31/93).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 2. do 4. Zakona navedenog u izreci. Predlagač smatra da osporene odredbe Zakona nisu saglasne s Ustavom, jer se obračunom kamate na način određen tim odredbama Zakona dužnik kažnjava, a poverilac bez osnova dobija veću vrednost duga od onog koji mu pripada. Iz istih razloga osporene odredbe Zakona, po mišljenju predlagača, nisu saglasne ni sa Zakonom o obligacionim odnosima.

Ustavni sud je na osnovu člana 64. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) predlog za ocenu ustavnosti dostavio na odgovor Narodnoj skupštini Republike Srbije, a kako Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila odgovor, Ustavni sud je na osnovu člana 16. stav 3. Zakona nastavio postupak.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Zakon o visini stope zatezne kamate ("Službeni list SRJ", broj 9/01) donet kao zakon Savezne Republike Jugoslavije i da se na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, od dana stupanja na snagu Ustavne povelje, primenjuje kao republički zakon.

Osporenim odredbama čl. 2. do 4. Zakona o visini stope zatezne kamate propisano je: da se stopa zatezne kamate sastoji od mesečne stope rasta cena na malo i fiksne stope od 0,5% mesečno (član 2.); da se obračun duga uvećanog za zateznu kamatu vrši primenom komforne metode, da se za mesec za koji nije poznata stopa rasta cena na malo primenjuje poslednja objavljena mesečna stopa, a da je za mesec u kome je ta stopa jednaka nuli ili negativna, stopa zatezne kamate jednaka fiksnoj stopi (član 3.); da se za mesece u kojima je zbog jednokratne korekcije cena, stopa rasta cena na malo najmanje za 10 procentnih poena veća od eskontne stope Narodne banke Jugoslavije, kao stopa za obračun uzima aritmetička sredina između eskontne stope Narodne banke Jugoslavije i stope rasta cena na malo (član 4.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine; finansijski sistem, kao i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa (član 72. stav 1. tačka 4.).

Zakonom o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78...57/89 i "Službeni list SRJ", broj 31/93) uređeni su obligacioni odnosi koji nastaju iz ugovora, prouzrokovanja štete, sticanja bez osnova, posloводства bez naloga,

jednostrane izjave volje i drugih zakonom utvrđenih činjenica (član 1.). Strane u obligacionim odnosima, prema tom Zakonu, mogu biti fizička i pravna lica (član 2.), i slobodne su da u granicama prinudnih propisa, javnog poretka i dobrih običaja svoje odnose urede po svojoj volji (član 10.). Zatezna kamata uređena je odredbama čl. 277. do 279. Zakona o obligacionim odnosima tako što je, pored ostalog, propisano da dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice, i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj (saveznim) zakonom (član 277. stav 1.).

Propisivanje obaveze dužnika na plaćanje zatezne kamate u slučaju docnje sa ispunjenjem novčane obaveze, kao i određivanje visine zatezne kamate zakonom, po oceni Suda, u skladu je sa ustavnim ovlašćenjem zakonodavca da uređuje obligacione odnose, a u okviru toga i zateznu kamatu koju duguje dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze. Uređivanje visine zatezne kamate, odnosno elemenata za njeno određivanje i obračunavanje na način uređen osporenim odredbama Zakona o visini stope zatezne kamate, po oceni Suda, stvar je zakonodavne politike, za čiju ocenu Ustavni sud, na osnovu člana 125. Ustava nije nadležan. Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje primenu zakona, te ukazivanje predlagača da se "primenom osporenih odredaba dužnik neosnovano kažnjava, a poverilac bogati bez osnova", po oceni Suda, nije od značaja za odlučivanje o ustavnosti navedenog zakona. Takođe, Ustavni sud, na osnovu člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost republičkih propisa iste pravne snage, pa ni zakona koji se, saglasno članu 64. stav 2. Ustavne povelje, primenjuju kao republički, te je stoga zahtev za ocenu saglasnosti osporenih odredaba Zakona o visini stope zatezne kamate sa Zakonom o obligacionim odnosima odbacio.

Polazeći od izloženog, Ustavni sud je na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-371/2004 od 20. aprila 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 48/2006)

Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004 i 61/2005) - član 7. stav 1. tačka 6), član 8. stav 1. tačka 6), član 9. stav 1. tačka 6), član 12. stav 2., čl. 14. i 44. i član 45. stav 1.

Uređujući osporenim odredbama Zakona osnovicu doprinosa za upućene radnike, kao i za poslodavce, iznos zarade koju ti radnici ostvaruju za vreme rada u inostranstvu, u slučaju kada nisu obavezno osigurani po propisima države u koju su upućeni ili ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno, uz istovremeno određivanje upućenog radnika kao osiguranika-zaposlenog koji je obveznik doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti, zakonodavac je postupio saglasno odredbama člana 40., člana 68. st. 2. i 3. i člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava. Uređivanje kruga obavezno osiguranih lica, tj. lica koja obaveznim socijalnim osiguranjem obezbeđuju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, prava iz zdravstvenog osiguranja i prava za slučaj nezaposlenosti, kao i obveznika doprinosa za obavezno socijalno osiguranje i u okviru toga i preduzetnika kao jedne od kategorija osiguranika, saglasno je sa članom 68. stav 2. Ustava, prema kome sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom.

Nisu nesaglasne s Ustavom ni odredbe Zakona: kojima se utvrđuje olakšica, koja ima za cilj obezbeđivanje boljih uslova za razvoj poljoprivrede kao opšteg interesa, kao izuzetak od pravila prema kome se u slučaju kada osiguranik ostvaruje prihode po više osnova doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje obračunava i plaća po svim tim osnovima, tako što se isključuje obaveza plaćanja doprinosa na prihode od poljoprivrede; kojima se utvrđuju stope za obračunavanje i plaćanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje; kojima se utvrđuju olakšice, odnosno oslobađanja plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za poslodavce koji zaposle određene kategorije lica. Naime, te zakonske odredbe zasnovane su na ustavnim ovlašćenjima zakonodavca i odnose se jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tim odredbama, ne stvarajući nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 14. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004 i 61/2005).

2. Ne prihvataju se inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 7. stav 1. tačka 6), člana 8. stav 1. tačka 6), člana 9. stav 1. tačka 6), člana 12. stav 2., člana 44. i člana 45. stav 1. Zakona iz tačke 1.

3. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu odredaba člana 7. stav 1. tačka 6), člana 8. stav 1. tačka 6) i člana 9. stav 1. tačka 6) Zakona iz tačke 1.

4. Odbacuju se inicijative za ocenu ustavnosti Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredbe člana 14. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. U predlogu se navodi da odredba člana 14. Zakona ima za posledicu povećano izdvajanje na ime doprinosa, a smanjenje realne neto zarade zaposlenih i da su zarade zaposlenih sa manjim primanjima više opterećene od zarada zaposlenih sa višim primanjima. Time se, suprotno članu 69. stav 3. Ustava Republike Srbije i članu 11. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, ugrožava princip po kome zarada treba da omogući svakom licu pravo na životni standard dovoljan za njega samoga i njegovu porodicu. Dalje se navodi da su osporenim odredbom najviše pogođena preduzeća koja izvode građevinske radove u inostranstvu, jer su ta preduzeća "kalkulacije svojih troškova po osnovu ugovora zaključenih do dana stupanja na snagu osporenog Zakona, radila na bazi tada važećih zakona". Predlagač smatra da se osporenim odredbom ograničava sloboda kretanja kapitala i radnika, ograničava tržište i remeti ravnopravnost u pogledu opštih uslova privređivanja i time povređuju odredbe člana 64. stav 1. i člana 66. Ustava. Takođe, osporena odredba Zakona, po mišljenju predlagača, suprotno odredbi člana 61. Zakonom o spoljnotrgovinskom poslovanju, ne unapređuje izvoz roba i usluga već iste "gasi".

Ustavnom sudu podnete su i inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 7. stav 1. tačka 6), člana 8. stav 1. tačka 6),

člana 9. stav 1. tačka 6), člana 12. stav 2, člana 44. i člana 45. stav 1. Zakona. U inicijativama se navodi da su odredbe člana 7. stav 1. tačka 6), člana 8. stav 1. tačka 6), člana 9. stav 1. tačka 6) Zakona nesaglasne s Ustavom, jer se korisnicima starosne penzije koji su u radnom odnosu, odnosno koji obavljaju samostalnu delatnost, utvrđuje obaveza da doprinos za obavezno socijalno osiguranje plaćaju dva puta: kao korisnici starosne penzije i kao zaposleni, odnosno kao lica koja obavljaju samostalnu delatnost. Takođe, članom 8. Zakona, čiji je stav 1. tačka 6) osporen, nije utvrđeno da su obveznici uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje i "penzioneri paušalci", što ovu osporenu odredbu, po mišljenju inicijatora, čini neustavnom. U odnosu na osporeni član 9. stav 1. tačka 6) Zakona, navodi se da je preduzetnik koji je i korisnik starosne penzije, dužan da plaća doprinose, čime mu se, po mišljenju inicijatora, "ukida pravo na penziju i pravo na zdravstveno osiguranje". Osporene odredbe člana 12. stav 2. i člana 45. stav 1. Zakona, smatra inicijator, korisnike starosne penzije dovode u neravnopravan položaj u odnosu na lica navedena u tim odredbama, dok osporena odredba člana 44. Zakona uskraćuje korisnike starosne penzije u korišćenju stečenih prava na penziju i prava iz zdravstvenog osiguranja, jer su stope doprinosa utvrđene bez obzira na to da li se delatnost obavlja u okviru punog radnog vremena ili u okviru vremena kraćeg od punog radnog vremena. Predlaže se i da Ustavni sud obustavi izvršenje pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba člana 7. stav 1. tačka 6), člana 8. stav 1. tačka 6) i člana 9. stav 1. tačka 6) Zakona. Ostale inicijative, u kojima se navodi da je Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje zemljoradnicima utvrđena obaveza plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje mimo njihove volje i bez ograničenja u pogledu starosti osiguranika - zemljoradnika, čime su povređena osnovna prava čoveka – građanina utvrđena Ustavom Republike Srbije, Evropskom poveljom i Poveljom OUN, a zemljoradnik – osiguranik doveden u neravnopravan položaj u odnosu na zaposlene, kao i da osporeni Zakon, suprotno članu 121. Ustava, ima povratno dejstvo, jer se primenjuje za prethodnu 2004. godinu, nepotpune su s obzirom da ne sadrže podatke o odredbama Zakona koje se osporavaju.

Ustavni sud je predlog dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor, a kako Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila traženi odgovor, to je Ustavni sud, saglasno odredbi člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), nastavio postupak.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da je osporenim odredbama člana 7. stav 1. tačka 6), člana 8. stav 1. tačka 6) i člana 9. stav 1. tačka 6) Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje propisano da su osiguranici - preduzetnici obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti, u skladu sa zakonom koji uređuje sistem obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, zakonom koji uređuje sistem obaveznog zdravstvenog osiguranja i zakonom koji uređuje sistem obaveznog osiguranja za slučaj nezaposlenosti. Osporenim odredbama člana 12. stav 2. Zakona utvrđeno je da izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, obaveza obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje po osnovu zaposlenja, odnosno po osnovu samostalne delatnosti isključuje obavezu plaćanja doprinosa po osnovu poljoprivredne delatnosti. Osporenim odredbom člana 14. Zakona bilo je utvrđeno da je osnovica doprinosa za upućene radnike, ako nisu obavezno osigurani po propisima države u koju su upućeni ili ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno, kao i za poslodavce, iznos zarade koju ti radnici ostvaruju za vreme rada u inostranstvu. Osporenim odredbama člana 44. Zakona utvrđeno je da stope po

kojima se obračunavaju i plaćaju doprinosi jesu: 1) za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje – 22%; 2) za obavezno zdravstveno osiguranje – 12,3%; 3) za osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 1,5% (stav 1.), kao i kada se doprinosi plaćaju istovremeno iz osnovice i na osnovicu, da se obračun doprinosa vrši po sledećim stopama: 1) za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje – 11%; 2) za obavezno zdravstveno osiguranje – 6,15%; 3) za osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 0,75% (stav 2.). Osporenim članom 45. stav 1. Zakona utvrđeno je da se poslodavac koji zaposli lice koje je na dan zaključivanja ugovora o radu starije od 50 godina i koje kod Nacionalne službe za zapošljavanje ima status korisnika novčane naknade za vreme nezaposlenosti ili je kod te službe prijavljeno kao nezaposleno najmanje godinu dana bez prekida, oslobađa obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje koji se plaćaju na osnovicu, odnosno na teret sredstava poslodavca.

Ustavom Republike Srbije je utvrđeno: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti, prava za slučaj trudnoće, porođaja, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja, a za članove svoje porodice – pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na porodičnu penziju, kao i druga prava po osnovu socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da država, merama razvojne, ekonomske i socijalne politike, pod jednakim uslovima, podstiče povećanje ekonomskog i i socijalnog blagostanja građana (član 55. stav 2.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da se obaveza plaćanja poreza i drugih dažbina utvrđuje prema ekonomskoj snazi obveznika (član 69. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, i sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Osporena odredba člana 14. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje je izmenjena odredbom člana 3. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 61/2005), koji je, saglasno odredbi člana 23. Zakona, stupio na snagu 26. jula 2005. godine. Saglasno Ustavu, obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi i članovima svoje porodice odgovarajuća prava po ovom osnovu. Stoga su zaposleni obavezno socijalno osigurani i dužni su da obezbeđuju sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, a tu obavezu Ustav utvrđuje i za poslodavce i druge osiguranike. Polazeći od navedenog, osporenim odredbom člana 14. Zakona bilo je utvrđeno da je osnovica doprinosa za upućene radnike, kao i za poslodavce, iznos zarade koju ti radnici ostvaruju za vreme rada u inostranstvu, ali samo u slučaju da nisu obavezno osigurani po propisima države u koju su upućeni ili ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno. Upućeni radnik je osiguranik-zaposleni koji je, saglasno članu 7. stav 1. tačka 1), članu 8. stav 1. tačka 1) i članu 9. stav 1. tačka 1) Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, obaveznik doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti. Utvrđujući osporenim odredbom Zakona osnovicu doprinosa za upućene radnike, zakonodavac je, po oceni Ustavnog suda, postupio u okviru ovlašćenja iz člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava. Osporena odredba Zakona nije uskraćivala niti ograničavala prava utvrđena članom 40. stav 1. Ustava, a osnovica doprinosa za upućenog radnika, kao posebne kategorije

osiguranika-zaposlenog, utvrđena osporenom odredbom, bila je u saglasnosti s članom 68. stav 2. Ustava prema kome sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja obezbeđuju, u skladu sa zakonom, pored ostalih, i zaposleni. Osporena odredba Zakona, po oceni Suda, bila je saglasna i sa članom 69. stav 3. Ustava, jer je osnovica doprinosa utvrđena tom odredbom uspostavljena u saglasnosti sa principom plaćanja dažbina prema ekonomskoj snazi obveznika. Određivanje osnovice doprinosa za upućene radnike na način utvrđen osporenom odredbom Zakona stvar je zakonodavne politike koju Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Odredbe člana 64. stav 1. i člana 66. Ustava nisu, po oceni Ustavnog suda, od značaja za ocenu ustavnosti osporene odredbe člana 14. Zakona, jer se tim odredbama Ustava uređuju pitanja slobodne razmene roba i usluga i kretanje kapitala i radnika, odnosno obavljanja delatnosti i ulaganja preduzeća i drugih organizacija u inostranstvu, a ne pitanja iz oblasti obaveznog socijalnog osiguranja.

Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje saglasnost zakona i drugih opštih pravnih akata sa međunarodnim aktima niti da ocenjuje međusobnu saglasnost dvaju zakona.

Polazeći od navedenih odredaba Ustava, Sud je utvrdio da je socijalno osiguranje obavezno za zaposlene, a da sredstva za ostvarivanje prava po tom osnovu obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci. Ustav bliže ne određuje ko su "drugi osiguranici", već to čine: Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05), utvrđujući članom 10. stav 1. da su obavezno osigurana lica, pored zaposlenih (osiguranik zaposleni) i poljoprivrednika (osiguranik poljoprivrednik), i lica koja samostalno obavljaju delatnost (osiguranik samostalnih delatnosti); Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 107/05), utvrđujući članom 17. stav 1. tačka 18) da su osiguranici fizička lica koja su obavezno osigurana u skladu sa ovim zakonom, i to, pored ostalih, preduzetnici koji su registrovani za obavljanje zakonom dozvoljene delatnosti u vidu zanimanja radi samostalnog obavljanja delatnosti, obavljanja delatnosti slobodne profesije, kao i samostalni umetnici, u skladu sa zakonom (u daljem tekstu: preduzetnici), i Zakon o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti ("Službeni glasnik RS", br. 71/03 i 84/04), utvrđujući članom 105. tačka 4) da je obavezno osigurano lice za slučaj nezaposlenosti kod Nacionalne službe, pored ostalih, i fizičko lice (preduzetnik) koje u skladu sa zakonom samostalno obavlja privrednu i drugu delatnost kao osnovno zanimanje. Time je utvrđen, u navedenom delu, krug obavezno osiguranih lica, tj. lica koja obaveznim socijalnim osiguranjem obezbeđuju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, prava iz zdravstvenog osiguranja i prava za slučaj nezaposlenosti, a osporenim odredbama člana 7. stav 1. tačka 6), člana 8. stav 1. tačka 6), člana 9. stav 1. tačka 6) Zakona utvrđeni su obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti i to tako da su kao obveznici tih doprinosa, saglasno navedenim odredbama Zakona, određeni preduzetnici kao jedna od kategorija osiguranika. Utvrđivanje preduzetnika kao obveznika plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, po oceni Ustavnog suda, u saglasnosti je sa članom 68. stav 2. Ustava prema kome sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom.

Osporenom odredbom člana 12. stav 2. Zakona utvrđuje se, kao olakšica koja za cilj ima obezbeđenje boljih uslova za razvoj poljoprivrede, kao opšteg interesa, izuzetak od pravila utvrđenog stavom 1. tog člana, prema kome se, u slučaju kada

osiguranik ostvaruje prihode po više različitih osnova, doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje obračunava i plaća po svim tim osnovima, uz maksimiranje iznosa osnovice, tako što se isključuje obaveza plaćanja doprinosa na prihode od poljoprivrede za obveznike koji doprinose plaćaju po osnovu zaposlenja ili po osnovu samostalne delatnosti. Polazeći od navedenog, po oceni Ustavnog suda, zakonodavac nije osporenim odredbom Zakona, izašao iz okvira ovlašćenja utvrđenih odredbama čl. 40. i 72. Ustava. Osporenim odredbom Zakona ne povređuje se princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se ta odredba odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tom odredbom i ne stvara nejednakost građana s obzirom na njihova svojstva utvrđena navedenom odredbom Ustava, uključujući i lična svojstva. Osporenim odredbom Zakona ne ograničava se niti uskraćuje pravo za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, odnosno starosti utvrđeno odredbom člana 40. stav 1. Ustava.

Osporenim odredbama člana 44. Zakona utvrđene su stope po kojima se obračunavaju i plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje iz osnovice i na osnovicu, kao i stope za slučaj kada se doprinosi plaćaju istovremeno iz osnovice i na osnovicu. Određivanje stopa po kojima se obračunavaju i plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje na način utvrđen osporenim odredbama Zakona, po oceni Ustavnog suda, u okviru je ustavnih ovlašćenja zakonodavca da uredi sistem u oblasti socijalnog osiguranja, dakle, i obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, te da utvrdi, pored ostalog, i stope po kojima se obračunavaju i plaćaju doprinosi za svaku pojedinu vrstu obaveznog socijalnog osiguranja. Osporenim odredbama Zakona ne povređuje se princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se te odredbe odnose jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tim odredbama i ne stvaraju nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva. Takođe, osporenim odredbama Zakona ne ograničavaju se niti uskraćuju prava utvrđena članom 40. stav 1. Ustava. Određivanje visine stope za određene vidove obaveznog socijalnog osiguranja stvar je zakonodavne politike koju Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Osporenim odredbom člana 45. stav 1. Zakona utvrđuju se olakšice, u vidu oslobađanja plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, za poslodavce koji zaposle određene kategorije lica navedene u toj odredbi, a ne uređuju se prava i obaveze građana po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja. Polazeći od navedenog, zakonodavac nije, po oceni Ustavnog suda, izašao iz okvira ovlašćenja utvrđenih Ustavom, niti se osporenim odredbom Zakona korisnici starosne penzije dovode u neravnopravan položaj u odnosu na lica obuhvaćena tom odredbom. Osporena odredba Zakona u saglasnosti je sa članom 55. stav 2. Ustava, prema kome država, merama razvojne, ekonomske i socijalne politike, pod jednakim uslovima, podstiče povećanje ekonomskog i socijalnog blagostanja građana, kao i člana 68. stav 2. Ustava, prema kome sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba člana 7. stav 1. tačka 6), člana 8. stav 1. tačka 6) i člana 9. stav 1. tačka 6) Zakona, Ustavni sud je odbacio, na osnovu odredbe člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, jer je doneo konačnu odluku.

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, nepotpune inicijative odbacio zbog nemogućnosti postupanja po tim inicijativama.

Na osnovu izloženog i člana 19. stav 1. tačka 3), člana 46. tačka 9) i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 38/2006)

IY-363/2004 od 16. marta 2006.

Zakon o igrama na sreću ("Službeni glasnik RS", br. 84/04 i 85/05) - član 40. stav 4.

Nije nesaglasno s Ustavom davanje ovlašćenja Vladi Republike Srbije osporenom odredbom Zakona da utvrđuje bliže uslove za izdavanje dozvole za priređivanje posebnih igara na sreću u igračnicama, jer propisivanje bližih uslova u postupku izdavanja dozvole nema značenje utvrđivanja uslova za obavljanje delatnosti priređivanja posebnih igara na sreću u igračnicama u celini, već predstavlja razradu jednog odnosa uređenog zakonom, u skladu sa svrhom i ciljem zakona.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 40. stav 4. Zakona o igrama na sreću ("Službeni glasnik RS", br. 84/04 i 85/05).
2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji preduzetih na osnovu odredbe Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom pokrenut je postupak za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 40. stav 4. Zakona o igrama na sreću kojom je propisano ovlašćenje Vlade Republike Srbije za utvrđivanje bližih uslova za izdavanje dozvola za priređivanje posebnih igara na sreću u igračnicama. U predlogu se navodi da, imajući u vidu sadržaj prijave na javni poziv za dozvolu za priređivanje posebnih igara na sreću u igračnicama, Vlada nije ovlašćena da bližim uslovima za izdavanje dozvole iz osporenog člana 40. stav 4. Zakona, podzakonskim aktom utvrdi nove uslove za izdavanje dozvola. Takođe se navodi da zakonodavac nije imao ovlašćenje da prenese ovu nadležnost na Vladu, budući da se, prema Ustavu Republike Srbije, zakonom utvrđuju način i uslovi obavljanja privredne delatnosti. Zatraženo je da Sud donese privremenu meru obustave izvršenja pojedinačnih akata ili radnji preduzetih na osnovu člana 40. stav 4. Zakona.

Narodna skupština Republike Srbije nije dostavila odgovor na navode iz predloga, pa je, saglasno članu 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), postupak pred Ustavnim sudom nastavljen.

U sprovedenom postupku Sud je utvrdio da su odredbama čl. 36. do 58. Zakona o igrama na sreću utvrđeni opšti i posebni uslovi i način priređivanja posebnih igara na sreću u igračnicama. Priređivanje posebnih igara na sreću u igračnicama, u

smislu Zakona, vrši se na osnovu dozvole čiji je broj, uslovi i postupak izdavanja, kao i rok važenja, takođe utvrđen Zakonom. Članom 40. Zakona uređen je postupak davanja dozvole za priređivanje posebnih igara na sreću, tako što je određeno da se dozvola daje na osnovu javnog poziva objavljenog u dnevnoj štampi na način i po postupku koji odredi Vlada (stav 1.), te da se uz prijavu na javni poziv dostavljaju i drugi propisani podaci i potvrde iz tač. 1. do 9. (stav 2.); određen je minimum naknade u dinarskoj protivvrednosti koji se prilaže na dan prijave na javni poziv (stav 3.); propisano je ovlašćenje Vlade da utvrđuje bliže uslove za izdavanje dozvole (osporeni stav 4.), a obavljanje stručnih poslova u vezi sa javnim pozivom povereno je Upravi za igre na sreću obrazovanoj članom 11. Zakona (stav 5.).

Ustavom Republike Srbije utvrđena je podela vlasti tako što je članom 9. st. 1. i 3. propisano da ustavotvorna i zakonodavna vlast pripada Narodnoj skupštini, a izvršna vlast pripada Vladi. Prema odredbi člana 73. stav 1. tačka 2. Ustava, Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte, a nadležnost Vlade Republike Srbije utvrđena je odredbom člana 90. tač. 1. i 2. Ustava, kojom je propisano da Vlada vodi politiku Republike Srbije, izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne skupštine u skladu s Ustavom, i donosi uredbе, odluke i druge akte za izvršavanje zakona. Ista nadležnost Vlade propisana je odredbom člana 2. Zakona o Vladi ("Službeni glasnik RS", broj 55/05), a odredbom člana 42. stav 1. Zakona, propisano je da Vlada uredbom podrobnije razrađuje odnos uređen zakonom, u skladu sa svrhom i ciljem zakona. Imajući u vidu da prema Ustavu, Narodna skupština donosi zakone kojima se regulišu odnosi od interesa za Republiku Srbiju, Sud je ocenio da je osporena odredba člana 40. stav 4. Zakona koja se odnosi na postupak davanja dozvola, a kojom je propisano da bliže uslove za izdavanje dozvole donosi Vlada, u saglasnosti s Ustavom propisanim ovlašćenjima za zakonodavni i izvršni organ Republike Srbije. Naime, propisivanje bližih uslova u postupku izdavanja dozvole iz člana 40. stav 4. Zakona koje utvrđuje Vlada, po oceni Suda, nema značenje utvrđivanja uslova za obavljanje delatnosti priređivanja posebnih igara na sreću u igračnicama u celini, već predstavlja razradu jednog odnosa uređenog zakonom, u skladu sa svrhom i ciljem zakona. Budući da je Zakon o igrama na sreću utvrdio uslove i način priređivanja posebnih igara na sreću u igračnicama odredbama čl. 36. do 58., kao i da su Zakonom utvrđeni uslovi, postupak izdavanja, rok važenja i broj dozvola koji se može izdati za priređivanje posebnih igara na sreću u igračnicama, te imajući u vidu činjenicu da dozvola predstavlja jedan od uslova za priređivanje posebnih igara na sreću u igračnicama, Sud je ocenio da ne stoje navodi predlagača da je zakonodavac, odredbom koja se odnosi na postupak izdavanja dozvole, preneo na Vladu ovlašćenje za utvrđivanje uslova za obavljanje ove delatnosti.

Kako je Sud doneo konačnu odluku, zahtev za obustavu izvršenja akata ili radnji preduzetih na osnovu odredbe člana 40. stav 4. Zakona je odbacio, saglasno članu 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Shodno izloženom, Ustavni sud je, na osnovu člana 46. tačka 9) i člana 47. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-389/2005 od 6. jula 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 64/2006)

**Zakon o komorama zdravstvenih radnika ("Službeni glasnik RS", broj 107/2005)
– čl. 2. i 4. , član 6. stav 4., čl. 16. i 21.**

Ustavno je ovlašćenje zakonodavca da uredi sistem zdravstvene zaštite i uslove i način obavljanja zdravstvene delatnosti kao javne službe, a u okviru toga i da predvidi postojanje komora zdravstvenih radnika koji profesionalno obavljaju tu delatnost i poveri im vršenje određenih javnih ovlašćenja.

Nije nesaglasno s Ustavom zakonsko propisivanje obaveznog članstva u komorama zdravstvenih radnika za zdravstvene radnike, jer se time uređuju uslovi za obavljanje zdravstvene delatnosti, koji se jednako odnose na sva lica koja profesionalno obavljaju ovu delatnost.

Zakonodavni organ ima ustavno ovlašćenje da, uređujući sistem zdravstvene zaštite i uslove za obavljanje zdravstvene delatnosti, uredi i vrste i sastav komora zdravstvenih radnika. Stvar je zakonodavne politike u uređivanju sistema zdravstva i uslova obavljanja zdravstvene delatnosti da li će zakonodavac predvideti postojanje jedne ili više komora i kakav će biti njihov sastav.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog i ne prihvata se inicijativa za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 2. i 4, člana 6. stav 4. i čl. 16. i 21. Zakona o komorama zdravstvenih radnika ("Službeni glasnik RS", broj 107/2005).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji donetih, odnosno preduzetih na osnovu odredaba Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredaba čl. 4, 16. i 21. Zakona o komorama zdravstvenih radnika. Po mišljenju predlagača, osporene odredbe člana 4. Zakona, kojima je utvrđena obaveza članstva zdravstvenih radnika koji profesionalno obavljaju zdravstvenu delatnost u komorama zdravstvenih radnika, u suprotnosti su s odredbom člana 57. stav 1. Ustava Republike Srbije, "jer zakonodavac nema pravo da uvodi obaveznost članstva samo u komorama koje pripadaju jednoj oblasti – zdravstvu". Ustavnost odredaba člana 16. Zakona, koje se odnose na organe komora zdravstvenih radnika, predlagač osporava iz razloga što tim odredbama nije predviđeno da skupštinu komore sačinjavaju veće zdravstvenih radnika u zdravstvenim ustanovama i veće zdravstvenih radnika koji obavljaju privatnu praksu, čime bi se, po mišljenju predlagača, "sprečilo da zdravstveni radnici iz državnog sektora, koji su u komorama zastupljeni u ogromnoj većini, uređuju sve odnose kako oni žele". Osporene odredbe člana 21. Zakona, kojima je predviđeno da skupština komore može obrazovati skupštinska veća, skupštinske odbore i stalna radna tela, po mišljenju predlagača, neustavne su, s obzirom na to da zbog "fakultativnog karaktera tih odredaba, do formiranja navedenih tela ne mora doći".

Ustavnom sudu podneta je i inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba čl. 2. i 4. i člana 6. stav 4. Zakona. Po mišljenju inicijatora, odredbe čl. 2. i 4. Zakona u suprotnosti su s odredbama člana 56. st. 1. i 2; člana 57. i člana 58. stav 1. Ustava, "s obzirom da zakonodavac nema pravo da putem zakona nameće obaveznost članstva u određenim komorama ni u jednoj struci, pa ni u odnosu na lica koja kao profesiju obavljaju poslove zdravstvene delatnosti". U inicijativi se dalje navodi da se osporenim odredbom člana 6. stav 4. Zakona "doktori medicine specijalisti kliničke biohemije svrstavaju u Komoru biohemičara Srbije, zajedno sa diplomiranim farmaceutima specijalistima medicinske biohemije i diplomiranim

farmaceutma biohemije", čime su "suspendovani iz svoje osnovne komore kojoj bi strukovno i profesionalno trebalo da pripadaju, a to je Lekarska komora Srbije". Inicijativom je zatraženo da Ustavni sud donese "privremenu meru kojom će biti odloženi izbori za organe u komorama", do donošenja odluke Suda o ustavnosti osporenih odredaba Zakona.

Ustavni sud je, na osnovu člana 64. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), predlog za ocenu ustavnosti odredaba čl. 4, 16. i 21. Zakona dostavio na odgovor Narodnoj skupštini Republike Srbije, a kako Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila odgovor, Ustavni sud je, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona, nastavio postupak.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbama Zakona propisano: da se radi unapređivanja uslova za obavljanje profesije doktora medicine, doktora stomatologije, diplomiranih farmaceuta, diplomiranih farmaceuta medicinske biohemije, doktora medicine specijalista kliničke biohemije, medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara, zaštite njihovih profesionalnih interesa, organizovanog učešća na unapređivanju i sprovođenju zdravstvene zaštite i zaštite interesa građana u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu – osnivaju: 1) Lekarska komora Srbije; 2) Stomatološka komora Srbije; 3) Farmaceutska komora Srbije; 4) Komora biohemičara Srbije; 5) Komora medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara Srbije (član 2.); da je članstvo u komori obavezno za sve doktore medicine, doktore stomatologije, diplomirane farmaceute, diplomirane farmaceute medicinske biohemije, diplomirane farmaceute specijaliste medicinske biohemije i doktore medicine specijaliste kliničke biohemije, medicinske sestre i zdravstvene tehničare, koji kao profesiju u Republici Srbiji obavljaju poslove zdravstvene delatnosti u zdravstvenim ustanovama i u drugim oblicima zdravstvene službe (u daljem tekstu: privatna praksa), kao i da je članstvo u komori obavezno i za zdravstvene radnike koji kao profesiju obavljaju poslove zdravstvene delatnosti u ustanovama socijalne zaštite, zavodima za izvršenje zavodskih sankcija, u državnim organima, na fakultetima, odnosno školama zdravstvene struke, ambulantom medicine rada koje obrazuju poslodavci i u drugim ustanovama u kojima se obavlja zdravstvena delatnost u skladu sa zakonom, a da se pod obavljanjem profesije, u smislu ovog zakona, podrazumeva neposredno obavljanje zdravstvene delatnosti od strane zdravstvenih radnika koji imaju odgovarajuće stručno obrazovanje zdravstvene struke i koji svoju delatnost obavljaju u zdravstvenim ustanovama i privatnoj praksi, kao i kod poslodavca, pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita (član 4.); da su članovi Komore biohemičara Srbije diplomirani farmaceuti medicinske biohemije, diplomirani farmaceuti specijalisti medicinske biohemije i doktori medicine specijalisti kliničke biohemije, koji kao profesiju u Republici Srbiji obavljaju poslove biohemije u zdravstvenim ustanovama i privatnoj praksi, odnosno kod drugog poslodavca (član 6. stav 4.); da su organi komore: 1) skupština; 2) upravni odbor; 3) nadzorni odbor; 4) direktor; 5) etički odbor komore; 6) komisija za posredovanje; 7) sud časti prvog stepena; 8) sud časti drugog stepena; 9) odbori komore; 10) druga tela utvrđena statutom komore; da mandat članova komore traje četiri godine, a da se ovlašćenja i način rada organa komore bliže uređuju statutom komore, u skladu sa zakonom (član 16.); da skupština može obrazovati skupštinska veća, skupštinske odbore, stalna i povremena tela radi bolje organizacije rada komore, razmatranja pojedinih pitanja iz svog delokruga, u skladu sa statutom, i da se statutom bliže uređuju ovlašćenja, način rada i izbora skupštinskih veća, skupštinskih odbora, odnosno radnih tela, kao i druga pitanja od značaja za njihov rad (član 21.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na zaštitu zdravlja (član 30. stav 1.); da se jamči društvena, državna, privatna i zadružna svojina i drugi oblici svojine, kao i da svi oblici svojine imaju jednaku pravnu zaštitu (član 56. st. 1. i 2.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da su svojina i rad osnove upravljanja i učešća u odlučivanju (član 58. stav 1.); da se zakonom uređuju uslovi i način obavljanja delatnosti, odnosno poslova za koje se obrazuju javne službe (član 65.); da republički organi donose i izvršavaju zakone, druge propise i opšte akte, a da se drugim organima i organizacijama u Republici Srbiji može poveriti izvršavanje zakona i ostalih propisa i opštih akata iz okvira prava i dužnosti Republike Srbije (član 71.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti zdravstva (član 72. stav 1. tačka 6.); da se određena upravna ovlašćenja zakonom mogu poveriti preduzećima i drugim organizacijama (član 94. stav 6.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava, Ustavni sud je ocenio da je zakonodavac ovlašćen da uredi sistem zdravstvene zaštite (član 72. stav 1. tačka 6.), kao i uslove i način obavljanja zdravstvene delatnosti kao javne službe (član 65.), a u okviru toga i da predvidi postojanje komora zdravstvenih radnika koji profesionalno obavljaju tu delatnost i poveri im vršenje određenih javnih ovlašćenja. Stoga su osporene odredbe člana 2. Zakona, po shvatanju Ustavnog suda, u saglasnosti s Ustavom.

Propisivanjem obaveznog članstva u komorama zdravstvenih radnika za zdravstvene radnike koji profesionalno obavljaju zdravstvenu delatnost u Republici, na način utvrđen osporenim odredbama člana 4. Zakona, po oceni Ustavnog suda, ne ugrožava se Ustavom zajemčena sloboda rada, izbora zanimanja i zaposlenja, kao ni jednakost uslova pod kojima je svakome dostupno radno mesto i funkcija (član 35. stav 2.), niti se dovodi u pitanje ostvarivanje ustavnog principa prema kome se obavljanje privrednih i drugih delatnosti vrši slobodno i pod jednakim uslovima, već se zakonom, saglasno Ustavu (član 57. stav 1.), uređuju uslovi za obavljanje zdravstvene delatnosti, koji se jednako odnose na sva lica koja profesionalno obavljaju ovu delatnost. Takođe, u vezi sa osporenim odredbom člana 6. stav 4. Zakona, kojom je uređeno pitanje članstva u Komori biohemičara Srbije, Ustavni sud je ocenio da je zakonodavac ovlašćen da, uređujući sistem zdravstvene zaštite i uslove za obavljanje zdravstvene delatnosti, uredi i vrste i sastav komora zdravstvenih radnika. Da li će zakonodavac predvideti postojanje jedne ili više komora i kakav će biti njihov sastav, stvar je zakonodavne politike u uređivanju sistema zdravstva i uslova za obavljanje zdravstvene delatnosti, o kojoj Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje, kao ni o celishodnosti navedenog rešenja.

U pogledu ocene ustavnosti osporenih odredaba čl. 16. i 21. Zakona, kojima su uređena pitanja organa komora i mogućnost obrazovanja radnih tela u okviru organa komora, Ustavni sud smatra da nisu osnovani navodi predlagača da se tim odredbama ugrožavaju prava manjinskih članova komora u okviru organa komora, jer je Zakonom propisano da se ovlašćenja i način rada organa komore bliže uređuju statutom komore, u skladu sa zakonom (član 16. stav 3.), i to tako da se organi komore organizuju na način kojim se obezbeđuje ravnopravna zastupljenost svih ogranaka komore, kao i ravnopravno učešće u radu i odlučivanju članova komore koji profesiju zdravstvenih radnika obavljaju u zdravstvenim ustanovama ili u privatnoj praksi (član 18.). Takođe, Ustavom su utvrđeni mehanizmi zaštite prava i na zakonu zasnovanih

interesa građana o kojima se odlučuje pojedinačnim aktom državnog organa i organizacije koja vrši javna ovlašćenja, u vidu mogućnosti izjavljivanja žalbe (član 122.), pokretanja upravnog spora (član 124.), odnosno postupka pred Ustavnim sudom (član 125.), a time i za slučaj da organi komore, prilikom odlučivanja u vršenju poverenih ovlašćenja, svojim aktom povrede zakonom utvrđena prava članova komore. Stoga je Ustavni sud ocenio da osporene odredbe Zakona nisu nesaglasne s Ustavom.

U vezi sa navodima iz inicijative u kojima se ukazuje na nesaglasnost osporenih odredaba Zakona sa odredbama člana 56. st. 1. i 2. i člana 58. stav 1. Ustava, Sud je utvrdio da su tim odredbama Ustava uređena pitanja oblika svojine i učešća u upravljanju i odlučivanju po osnovu svojine i rada u preduzećima i drugim organizacijama, a ne pitanja koja su predmet uređivanja Zakona o komorama zdravstvenih radnika, te stoga navedene odredbe Ustava nisu od značaja za ocenu ustavnosti odredaba Zakona.

S obzirom da je doneo konačnu odluku o ustavnosti osporenih odredaba Zakona, Sud je, saglasno odredbi člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odbacio zahtev iz inicijative za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji, preduzetih na osnovu ovih odredaba Zakona.

Imajući u vidu izneto, a na osnovu člana 46. tačka 9) i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-423/2005 od 15. juna 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 63/2006)

Zakon o dopuni Zakona o Narodnoj banci Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 55/04) - član 1.

Zakonsko određivanje Narodne banke Srbije za vršenje poslova nadzora i kontrole nad obavljanjem delatnosti osiguranja, odnosno drugih poslova u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje, zasnovano je na ustavnim ovlašćenjima zakonodavnog organa da uređuje odnose u pogledu uslova i načina obavljanja delatnosti osiguranja, položaja privrednih subjekata koji obavljaju delatnost osiguranja i kontrole zakonitosti njihovog poslovanja, te da uređuje nadležnost i rad republičkih organa, odnosno status, organizaciju, upravljanje i poslovanje Narodne banke.

Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o zahtevu za ocenu saglasnosti osporenog Zakona sa drugim zakonima, jer, prema članu 125. Ustava, ovaj Sud ne odlučuje o međusobnoj saglasnosti republičkih zakona.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 1. Zakona o dopuni Zakona o Narodnoj banci Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 55/04).
2. Odbacuje se zahtev za ocenu saglasnosti Zakona iz tačke 1. sa drugim zakonima.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti člana 1. Zakona o dopuni Zakona o Narodnoj banci Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 55/04), kao i postupak za ocenu saglasnosti ove odredbe Zakona s odredbama Zakona o preduzećima, Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama i Zakona o ministarstvima. U predlogu se navodi da je osporenom odredbom Zakona, protivno Ustavu Republike Srbije, kao i navedenim zakonima, Narodnoj banci "...dat legitimitet da vrši nadzor i direktnu kontrolu upravljanja u osiguravajućim društvima".

Ustavni sud je predlog ovlašćenog predlagača dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor. Kako Narodna skupština nije dostavila odgovor, Sud je, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), nastavio postupak.

Ustavni sud je utvrdio da Zakon o dopuni Zakona o Narodnoj banci Srbije, osporenom odredbom člana 1. propisuje da se u Zakonu o Narodnoj banci Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 72/03), u članu 4. koji utvrđuje funkcije Narodne banke, dodaje nova tačka koja glasi: "6a) izdaje i oduzima dozvole, odnosno ovlašćenja za obavljanje delatnosti osiguranja, vrši kontrolu, odnosno nadzor nad obavljanjem te delatnosti i obavlja druge poslove u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje".

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72. stav 1. tač. 4, 8. i 11.); da Republika Srbija ima Narodnu banku, čiji se status, organizacija, upravljanje i poslovanje uređuju zakonom (član 107.).

Iz navedenih odredaba Ustava, po oceni Ustavnog suda, proizlazi ovlašćenje zakonodavnog organa da uređuje odnose u pogledu uslova i načina obavljanja delatnosti osiguranja i položaja privrednih subjekata koji obavljaju delatnost osiguranja, kao i da uređuje i obezbeđuje kontrolu zakonitosti njihovog poslovanja. Sud je takođe ocenio, da je zakonsko određivanje Narodne banke Srbije za vršenje poslova nadzora i kontrole nad obavljanjem delatnosti osiguranja, odnosno drugih poslova u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje, zasnovano na ustavnim ovlašćenjima zakonodavnog organa da uređuje nadležnosti i rad republičkih organa, odnosno status, organizaciju, upravljanje i poslovanje Narodne banke.

Zahtev za ocenu saglasnosti Zakona o dopuni Zakona o Narodnoj banci Srbije sa Zakonom o preduzećima, Zakonom o bankama i drugim finansijskim organizacijama i Zakonom o ministarstvima, Sud je odbacio, jer prema članu 125. Ustava, Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o međusobnoj saglasnosti republičkih zakona.

Ustavni sud je na osnovu izloženog i člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 20/2006)

IY-42/2005 od 9. februara 2006.

Zakon o osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 55/2004) - čl. 34. i 35. , član 39. stav 2. tačka 4) podtač. (4) i (5), tačka 8) podtač. (1), (3) i (4) i tačka 10) podtač. (2), (3), (5) i (6), član 41., član 44. stav 1. tač. 1), 2), 4) i 7), čl. 46, 48. i 57., član 78. stav 2. tač. 5), 6) i 8), čl. 89, 165, 166, 178, 179. i čl. 229. do 232.

Zakonsko propisivanje uslova za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja i poslova reosiguranja društvu za osiguranje i uslova za izdavanje dozvole za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju (koji se odnose na sadržinu zahteva za dobijanje dozvole i dokumentaciju koja se prilaže uz te zahteve), kao i uslova za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju (koji se odnose na ograničenja u zastupanju društva za osiguranje), zasnovano je na ovlašćenjima zakonodavnog ograna iz čl. 57. i 72. Ustava u uređivanju uslova obavljanja poslova koji čine delatnost osiguranja i pravnog položaja lica koja obavljaju pojedine od tih poslova. Takođe, pripisivanje mera nadzora koje može, pod utvrđenim uslovima, preduzeti Narodna banka u vršenju nadzora nad poslovanjem društva za osiguranje, i to - preuzimanje kontrole nad poslovanjem društva za osiguranje, u vremenski ograničenom trajanju, izricanje privremenih mera ograničenja u poslovanju društva, te mera prema članovima uprave, nadzornog odbora, licima sa posebnim ovlašćenjima i kvalifikovanim imaicima, u granicama je ovlašćenja zakonodavnog organa sadržanog u odredbama čl. 57, 72. i 107. Ustava, prema kojima se pitanja pravnog položaja preduzeća i drugih organizacija koje obavljaju određenu delatnost, uslova obavljanja te delatnosti i kontrole zakonitosti raspolaganja sredstvima tih pravnih lica, uređuju zakonom.

Osporene prelazne odredbe Zakona, kojima je zakonodavac uredio vremensko važenje i primenu Zakona nakon njegovog stupanja na snagu na one organizacije za osiguranje koje su osnovane do tog momenta, propisujući njihovo nastavljanje sa radom pod uslovima pod kojima su upisane u registar i dobile dozvolu za rad od strane nadležnog organa po prethodnom zakonu, uz obavezu da izvrše usklađivanje svojih akata i organizacije s odredbama ovog zakona u pogledu propisanih uslova obavljanja delatnosti osiguranja, donete su u okviru ustavnih ovlašćenja zakonodavca iz člana 72. Ustava da uređuje i obezbeđuje pravni položaj preduzeća i drugih oblika organizovanja radi obravljanja privredne delatnosti, a ove odredbe nisu nesaglasne ni s odredbom člana 121. stav 1. Ustava, jer nemaju povratno dejstvo, budući da uvode obaveze koje imaju dejstvo na zatečene pravne situacije i deluju ubuduće - od dana stupanja na snagu Zakona o osiguranju.

O ustavnosti ostalih osporenih odredaba Zakona, Ustavni sud je već odlučivao Odlukom broj IY-40/2005 ("Službeni glasnik RS", broj 16/2006), kojom je odbio predlog i nije prihvatio inicijative za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i odredaba čl. 34, 35, 41, 44, 48, 57. i 165. Zakona o osiguranju, a navodi sadržani u predlozima ne daju osnova za ponovno, odnosno drugačije odlučivanje.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbijaju se predlozi i ne prihvata se inicijativa za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 39. stav 2. tačka 4), tačka 7) podtač. (4) i (5), tačka 8) podtač. (1), (3) i (4) i tačka 10) podtač. (2), (3), (5) i (6), člana 46., člana 78. stav 2. tač. 5), 6) i 8), čl. 89, 166, 178, 179. i čl. 229. do 232. Zakona o osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 55/2004).

2. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredaba čl. 34, 35, 41., člana 44. stav 1. tač. 1), 2), 4) i 7) i čl. 48, 57. i 165. Zakona iz tačke 1.

3. Odbacuju se zahtevi za ocenu saglasnosti Zakona iz tačke 1. sa drugim zakonima.

4. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu odredaba Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredaba Zakona o osiguranju navedenih u izreci. U predlozima se navodi: da su osporene odredbe čl. 34, 35, 39, 41, 44, 46, 48, 57. i 78. Zakona nesaglasne s odredbama čl. 34, 35, 55, 58. i 70. Ustava Republike Srbije, zbog toga što, po shvatanju predlagača, Narodnoj banci Srbije daju ovlašćenja kojima se "neposredno ili posredno ...ugrožava pravo upravljanja po osnovu svojine, ograničava tržište i preduzeća dovode u neravnopravan položaj na jedinstvenom tržištu", odnosno koja "neposredno utiču na upravljanje svakog preduzeća pojedinačno u oblasti osiguranja, ...izlaze iz okvira nadzora i ulaze u okvire upravljanja i monopolske kontrole ukupnog tržišta osiguranja"; da odredbe člana 89. Zakona, protivno članu 64. Ustava, diskriminišu društva za zastupanje u osiguranju u odnosu na ostale organizacije za osiguranje, zbog toga što propisuju da delatnost mogu obavljati samo za jedno društvo za osiguranje; da odredbe čl. 165, 166, 178. i 179. Zakona daju pravo Narodnoj banci da "preuzme kontrolu nad poslovanjem društva za osiguranje, da bez sudskih odluka uvodi privremene mere, kako prema organizacijama za osiguranje, tako i prema osnivačima i članovima uprave", čime se krše Ustavom garantovana prava svojine, upravljanja i samostalnosti preduzeća, kao i princip iz člana 70. Ustava koji određuje da su samostalnost i jednakost preduzeća i drugih organizacija osnov i mera ovlašćenja republičkih organa, dakle i Narodne banke Srbije; da odredbe čl. 178. i 179. i člana 229. stav 3. Zakona daju ovlašćenje Narodnoj banci da vrši kompletan nadzor i kontrolu poslovanja društava za osiguranje i njihovih organa i, samim tim, pravo upravljanja ovim privrednim društvima, iako nije vlasnik njihovog kapitala, čime se dovodi u pitanje ostvarivanje principa iz čl. 55. do 59. Ustava koji se odnose na slobodno privređivanje svim oblicima svojine i samostalnost privrednih subjekata u obavljanju delatnosti, jemstva društvene i drugih oblika svojine, upravljanje i učešće u odlučivanju po osnovu svojine i rada i zakonsko uređivanje svojinskih prava i obaveza na sredstvima u društvenoj svojini; da odredbe čl. 229. do 232. Zakona imaju za posledicu da se u postupku usaglašavanja delatnosti, postojeće organizacije za osiguranje ponovo registruju po odredbama ovog zakona, čime Zakon dobija povratno dejstvo, te da Narodna banka "poziva postojeće agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju da izmene svoju registrovanu delatnost", čime se "poništavaju" važeća rešenja Saveznog ministarstva finansija i domaća lica dovode u nepovoljan položaj u odnosu na strana lica, a što je protivno i odredbama Zakona o privrednim društvima i Zakona o stranim ulaganjima. U predlozima je tražena i ocena saglasnosti osporenih odredaba Zakona o osiguranju s odredbama Zakona o preduzećima, Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama i Zakona o ministarstvima, zbog toga što je Narodna banka "preuzela kompetencije suprotno odredbama tih zakona i dat joj je dominantan položaj u odnosu na druge državne organe". Predloženo je da Ustavni sud donese "privremenu meru i naloži da se obustavi izvršavanje svih pojedinačnih radnji ili akata koji bi bili preduzeti na osnovu osporenih odredbi Zakona o osiguranju".

Ustavnom sudu podneta je i inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 230. Zakona, iz razloga što, po mišljenju inicijatora, nisu u saglasnosti s odredbama čl. 55. i 58. Ustava, kao i s odredbama čl. 58, 60. i 261. Zakona o preduzećima koje utvrđuju da su svojina i rad osnove upravljanja u

preduzećima i da se organi upravljanja obrazuju prema strukturi kapitala, a što treba primeniti i na upravljačka prava u društvima za osiguranje.

Na osnovu člana 64. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/2005), Sud je navedene predloge za ocenu ustavnosti dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor, a kako Narodna skupština nije dostavila odgovor, postupak je nastavljen, saglasno članu 16. stav 3. Zakona.

Ustavni sud je utvrdio da je deo osporenih odredaba osporenog Zakona o osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 55/2004), u toku postupka pred ovim Sudom izmenjen i dopunjen Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 61/2005) (čl. 34, 35., član. 39. stav 2., čl. 166. i 179.).

U sprovedenom postupku utvrđeno je i to da je o ustavnosti pojedinih osporenih odredaba Zakona, Ustavni sud odlučivao u ranije vođenom postupku. Naime, Odlukom broj IY-40/2005 ("Službeni glasnik RS", broj 16/2006), Ustavni sud je odbio predlog i nije prihvatio inicijative za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i odredaba čl. 34, 35, 41, 44, 48, 57. i 165. Zakona o osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 55/2004). Po oceni Suda, navedene odredbe Zakona, kojima se uređuju uslovi obavljanja delatnosti društava za osiguranje, a koji se odnose na uslove za dobijanje saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu društva (čl. 34. i 35.), uslove za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja (čl. 41. i 44.), uslove za dobijanje saglasnosti za obavljanje funkcije članova uprave i nadzornog odbora (član 48.) i uslove za dobijanje saglasnosti za promenu firme i sedišta društva (član 57.), kao i uslove pod kojima Narodna banka može naložiti društvu za osiguranje da svoj portfelj osiguranja, tj. ugovore o osiguranju sa sredstvima tehničkih rezervi, prenese na drugo društvo za osiguranje koje ima dozvolu za obavljanje poslova osiguranja koji se prenose (član 165.), u granicama su ovlašćenja zakonodavnog organa sadržanih u odredabama čl. 57. i 72. stav 1. tačka 4. Ustava, iz kojih sledi da se uslovi obavljanja privrednih i drugih delatnosti, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija i kontrola zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica koja obavljaju određenu delatnost uređuju zakonom. Sud je ocenio da ova ustavna ovlašćenja podrazumevaju pravo zakonodavca da zakonom uredi posebne uslove obavljanja delatnosti osiguranja, uslove i oblike kontrole ispunjenosti zakonom propisanih uslova za obavljanje te delatnosti, kao i nadležnost državnih organa u sprovođenju te kontrole, kako u vreme izdavanja dozvole za rad, tako i u toku obavljanja delatnosti. U tom smislu, po oceni Suda, i ovlašćenje Narodne banke iz člana 165. Zakona da pod uslovima i u postupku koji su propisani zakonom naloži prenos portfelja osiguranja, jeste, kao jedna od mera nadzora, zasnovano na odredbama člana 70. stav 1. i čl. 72. i 107. Ustava.

Imajući u vidu da je Ustavni sud već odlučivao o ustavnosti odredaba čl. 34, 35. i 41., člana 44. stav 1. tač. 1), 2), 4) i 7), čl. 48, 57. i 165. Zakona o osiguranju, a da iz navoda sadržanih u predlozima ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Sud je zahtev za ocenjivanje ustavnosti ovih odredba Zakona odbacio.

U pogledu ustavnosti osporenih odredaba Zakona navedenih u tački 1. izreke ove Odluke, Ustavni sud je ocenio da nema osnova za utvrđivanje njihove nesaglasnosti s Ustavom.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se jamči pravo svojine, u skladu s Ustavom, i sloboda preduzetništva (član 34. stav 1.); da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja i učešća u upravljanju po osnovu rada (član 35. stav 2.); da se ekonomsko i socijalno uređenje zasniva na slobodnom privređivanju svim oblicima svojine na jedinstvenom tržištu robe, rada i kapitala, na samostalnosti preduzeća i svih drugih oblika organizovanja, na upravljanju i prisvajanju po osnovu

svojinu i rada, kao i na pravu zaposlenih i drugih građana na socijalnu sigurnost (član 55. stav 1.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da su slobodni razmena robe i usluga i kretanje kapitala i radnika i da se preduzeće i druga organizacija slobodno organizuju, samostalni su u obavljanju delatnosti, povezivanju i udruživanju, imaju isti položaj u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite i za svoje obaveze u pravnom prometu odgovaraju sredstvima kojima raspolažu, a protivustavan je svaki akt i radnja kojima se stvara ili podstiče monopolski položaj, odnosno na drugi način ograničava tržište (član 64.); da prava i dužnosti Republike Srbije vrše Ustavom određeni republički organi, i da su slobode i prava čoveka i građanina, jednakost pred zakonom, samostalnost i jednak položaj preduzeća i drugih organizacija, osnova i mera ovlašćenja i odgovornosti republičkih organa (član 70.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, svojinske i obligacione odnose, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, finansijski sistem, sistem u oblasti tržišta i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, kao i organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72. stav 1. tač. 4, 8. i 11.); da Republika Srbija ima Narodnu banku, čiji se status, organizacija, upravljanje i poslovanje uređuju zakonom (član 107.); da zakon, drugi propis ili opšti akt ne može imati povratno dejstvo, i da se samo zakonom može odrediti da pojedine njegove odredbe, ako to zahteva opšti interes utvrđen u postupku donošenja zakona, imaju povratno dejstvo (član 121. st. 1. i 2.).

Odredbama čl. 3. i 16. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora predviđeno je da su ciljevi Srbije i Crne Gore uključivanje u evropske strukture, naročito u Evropsku uniju i usklađivanje propisa i prakse sa evropskim i međunarodnim standardima. To podrazumeva, pored ostalog, i usklađivanje propisa o osiguranju sa pravilima sadržanim u direktivama Evropske unije u oblasti osiguranja, koja se odnose na uslove za osnivanje i uslove za izdavanje dozvole za obavljanje delatnosti organizacija koje obavljaju delatnost osiguranja, od strane organa nadležnog za nadzor delatnosti osiguranja, i uslove za poslovanje tih organizacija, kao i ovlašćenja organa koji vrši nadzor osiguranja, koja obuhvataju kontrolu ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje delatnosti osiguranja i kontrolu obavljanja delatnosti organizacija za osiguranje, te da je zakonodavac mogao i Zakonom o osiguranju izvršiti usklađivanje propisa Republike Srbije sa navedenim direktivama, kao važećim propisima Evropske unije.

Zakonom o dopuni Zakona o Narodnoj banci Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 55/2004), koji je stupio na snagu istovremeno sa Zakonom o osiguranju, dopunjen je član 4. Zakona o Narodnoj banci Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 72/2003), kojim su utvrđene funkcije koje obavlja Narodna banka, tako što je propisano da izdaje i oduzima dozvole, odnosno ovlašćenja za obavljanje delatnosti osiguranja, vrši kontrolu, odnosno nadzor nad obavljanjem te delatnosti i obavlja druge poslove u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje.

Polazeći od navedenih odredaba Ustava, Ustavni sud je utvrdio da su osporene odredbe člana 39. stav 2. tačka 4) i tačka 7) podtač. (4) i (5), tačka 8) podtač. (1), (3) i (4) i tačka 10) podtač. (2), (3), (5) i (6), člana 46., člana 78. stav 2. stav 2. tač. 5), 6) i 8) i čl. 89, 166, 178. i 179. Zakona donete u okviru ustavnih ovlašćenja zakonodavca da uređuje delatnost i poslove u oblasti osiguranja i funkcije Narodne banke. Zakonsko propisivanje uslova za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja i poslova reosiguranja društvu za osiguranje, koji se odnose na sadržinu zahteva za dobijanje dozvole i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtev (poslovni plan društva, dokazi za akcionare – pravna i fizička lica kvalifikovane imaoce i fizička lica

predložena za članove uprave i nadzornog odbora) (čl. 39. i 46.), uslova za izdavanje dozvole za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju, koji se odnose na sadržinu zahteva za dobijanje dozvole i dokumentaciju koja se prilaže uz taj zahtev (poslovni plan, dokazi za lica koja su predložena za članove uprave i nadzornog odbora i dokazi za obezbeđenje osiguranja od odgovornosti za štete u određenom iznosu) (član 78.) i uslova za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, koji se odnose na ograničenja u zastupanju društava za osiguranje (član 89.), po oceni Suda, zasnovano je na navedenim ovlašćenjima zakonodavnog organa iz čl. 57. i 72. Ustava u uređivanju uslova obavljanja poslova koji čine delatnost osiguranja i pravnog položaja lica koja obavljaju pojedine od tih poslova; pa i poslove za stupanja u osiguranju. Takođe, Ustavni sud je ocenio da je propisivanje mera nadzora, koje može, pod propisanim uslovima, preduzeti Narodna banka u vršenju nadzora nad poslovanjem društva za osiguranje, i to – preuzimanje kontrole nad poslovanjem društva za osiguranje, u vremenski ograničenom trajanju (član 166.), izricanje privremenih mera ograničenja u poslovanju društva (član 178.), te mera prema članovima uprave, nadzornog odbora, licima sa posebnim ovlašćenjima i kvalifikovanim imaicima (član 179.), u granicama ovlašćenja zakonodavnog organa sadržanog u odredbama čl. 57, 72. i 107. Ustava, prema kojima se pitanja pravnog položaja preduzeća i drugih organizacija koje obavljaju određenu delatnost, uslova obavljanja te delatnosti i kontrole zakonitosti raspolaganja sredstvima tih pravnih lica, uređuju zakonom. Ova ustavna ovlašćenja, po oceni Suda, podrazumevaju pravo zakonodavnog organa da polazeći od karaktera, značaja, specifičnosti delatnosti osiguranja, te svrhe nadzora nad ovom delatnošću, uredi uslove i postupak izdavanja dozvole za obavljanje poslova za sve pravne subjekte koji obavljaju delatnost osiguranja, uključujući i način dokazivanja ispunjenosti zakonskih uslova za akcionare u društvima za osiguranje i članove uprave i nadzornih odbora u ovim i društvima za posredovanje u osiguranju, kao i pravo da propiše oblike i sadržinu mera nadzora u vršenju kontrole ispunjenosti zakonskih uslova za obavljanje delatnosti. Sadržina propisanih uslova obavljanja delatnosti, odnosno načina dokazivanja i kontrole ispunjenosti tih uslova, kao i određivanje organa tj. organizacije kojoj se poveravaju poslovi nadzora osiguranja, pitanja su iz domena celishodnosti zakonodavnog uređivanja odnosa, o kojima Ustavni sud, prema članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje.

U odnosu na osporene odredbe čl. 229. do 232. Zakona kojima je uređen položaj postojećih pravnih subjekata koji obavljaju delatnost osiguranja, a koji, saglasno Zakonu, nastavljaju da rade, uz obavezu da u utvrđenim rokovima izvrše usaglašavanja svojih statuta i drugih opštih i poslovnih akata, funkcija članova uprave i nadzornog odbora i dozvola za obavljanje poslova, te statusa i organizacije (za subjekte iz člana 232. Zakona) s odredbama ovog zakona, kao i ovlašćenja Narodne banke u sprovođenju postupka usaglašavanja, Ustavni sud je utvrdio da su u okviru ustavnih ovlašćenja zakonodavca iz člana 72. Ustava da uređuje i obezbeđuje pravni položaj preduzeća i drugih oblika organizovanja radi obavljanja privredne delatnosti. Ove odredbe Zakona, po oceni Suda, nemaju povratno dejstvo i nisu nesaglasne s odredbom člana 121. stav 1. Ustava, jer uvode obaveze koje imaju dejstvo na zatečene pravne situacije i deluju ubuduće – od dana stupanja na snagu Zakona o osiguranju. Naime, čl. 229. do 232. predstavljaju prelazne odredbe Zakona, kojima je zakonodavac, polazeći od prirode delatnosti osiguranja i obezbeđenja principa pravne sigurnosti, uredio vremensko važenje i primenu Zakona nakon njegovog stupanja na snagu, na one organizacije za osiguranje koje su osnovane do tog momenta, ne menjajući pravnosnažna rešenja Saveznog ministarstva finansija o izdatim dozvolama za rad tim pravnim licima, već propisujući njihovo nastavljanje sa radom pod uslovima pod

kojima su upisani u registar i dobili dozvolu za rad od strane navedenog organa, po prethodnom zakonu, s tim što su obavezni da izvrše usklađivanje svojih akata, organizacije s odredbama ovog zakona u pogledu propisanih uslova obavljanja delatnosti osiguranja. O opravdanosti ovim normama utvrđenog postupka i rokova usaglašavanja sa zakonom, kao i o njihovoj primeni u praksi, Ustavni sud, u smislu odredaba člana 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje.

Po oceni Suda, osporenim odredbama Zakona ne dovode se u pitanje principi iz člana 34. i čl. 55. do 70. Ustava na koje se učesnici u postupku pozivaju. Ovim odredbama ne ograničava se Ustavom zajemčeno slobodno privređivanje svim oblicima svojine i samostalnost preduzeća i drugih oblika organizovanja u obavljanju privrednih delatnosti, kao i slobodno obavljanje tih delatnosti, pod jednakim uslovima, već se propisuju uslovi za obavljanje delatnosti osiguranja, koji su, bez obzira na svojinski oblik, jednaki za sve subjekte koji obavljaju poslove osiguranja. Takođe, osporene odredbe Zakona ne ograničavaju svojinska prava i upravljanje osiguravajućim društvima od strane njihovih izabраниh organa, već u skladu s ustavnim ovlašćenjima uređuju uslove obavljanja delatnosti osiguranja, nadzor nad tom delatnošću i ovlašćenja Narodne banke u vršenju tog nadzora. Pri tome, propisani uslovi i kontrola ne dovode pojedine subjekte koji obavljaju delatnost osiguranja "u neravnopravan položaj", s obzirom na to da jednako važe za sva pravna lica u okviru iste kategorije privrednih subjekata, odnosno garantuju isti pravni status za sve subjekte koji obavljaju iste poslove iz delatnosti osiguranja.

Zahteve za ocenu saglasnosti odredaba Zakona o osiguranju s odredbama Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/2001 i 36/2002) i Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/2004), Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", br. 32/93, 61/95, 44/99 i 36/2002 i "Službeni glasnik RS", br. 72/2003 i 61/2005), Zakona o ministarstvima ("Službeni glasnik RS", br. 19/2004, 84/2004 i 79/2005) i Zakona o stranim ulaganjima ("Službeni list SRJ", br. 3/2002 i 5/2003), Ustavni sud je odbacio, s obzirom na to da prema članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje o međusobnoj saglasnosti odredaba propisa iste pravne snage.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba Zakona, Sud je, na osnovu odredbe člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odbacio, jer je doneo konačnu odluku.

Ustavni sud je, na osnovu izloženog i člana 19. stav 1. tačka 1), člana 46. tačka 9) i člana 47. tač. 2), 3) i 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 48/2006)

IY-459/2004 od 20. aprila 2006.

Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Službeni glasnik RS", br. 62/03 ... 58/04) - član 58. stav 4., član 132. stav 2. i član 162.

Zakonodavac je Ustavom bio ovlašćen da Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja uredi uslove i način obavljanja delatnosti obrazovanja i vaspitanja kao javne službe, i u okviru toga da osporenim odredbama člana 58. stav 4. Zakona propiše uslove za direktora škole, prestanak radnog odnosa nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku kad navrší 40 godina

staža osiguranja ili 65 godina života, kao i rokove do kada zaposleni može da obavlja poslove sekretara i način ostvarivanja prava posle tog roka.

O ustavnosti odredaba člana 132. stav 2. i člana 162. Zakona, Ustavni sud je odlučivao u ranije vođenim postupcima br. IY-341/2003 i IY-220/2004, u kojima je doneo rešenja o neprihvatanju inicijativa za pokretanje postupka za uvrđivanje neustavnosti ovih odredaba Zakona, jer je zakonsko propisivanje uslova za prestanak radnog odnosa nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, te pitanja obavljanja poslova sekretara ustanove u smislu vrste poslova koje obavlja i neophodne stručne spremne za obavljanje tih poslova, kao i načina sprovođenja novog pravnog režima za obavljanje poslova sekretara ustanove i statusa lica koja ne ispunjavaju zakonom propisane uslove za obavljanje ovih poslova na način učinjen ovim odredbama, u saglasnosti s Ustavom, a iz novih navoda, razloga i podnetih dokaza ne proizilazi da ima osnova za ponovo odlučivanje.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 58. stav 4. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Službeni glasnik RS", br. 62/03, 64/03 i 58/04).

2. Odbacuju se zahtevi za ocenjivanje ustavnosti odredaba člana 132. stav 2. i člana 162. Zakona iz tačke 1. izreke.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredaba člana 58. stav 4., člana 132. stav 2. i člana 162. Zakona navedenog u izreci. Po mišljenju podnosioca predloga, član 58. stav 4. Zakona je nesaglasan s članom 35. stav 2. Ustava Republike Srbije, jer nije pod jednakim uslovima svima dostupno radno mesto i funkcija direktora škole. Predlagač smatra da se članom 132. stav 2. Zakona povređuju ustavne "odredbe o jednakim slobodama i pravima čoveka i građanina", jer se ovom odredbom umanjuju prava prosvetnih radnika u odnosu na prava ostalih zaposlenih predviđena Zakonom o penzijskom osiguranju. Član 162. Zakona, po mišljenju predlagača, je nesaglasan sa članom 35. st. 1. i 2. i članom 121. st. 1. i 2. Ustava, zbog "nejednakog tretmana zaposlenih" i "kršenja" osnovnih ljudskih prava sekretara škola koji su zatečeni na radnom mestu sa neodgovarajućom stručnom spremom, kao i zbog retroaktivne primene Zakona. Ustavnom sudu su podnete i inicijative za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti člana 132. stav 2. Zakona, jer je ova odredba, po mišljenju podnosilaca inicijative, u suprotnosti s odredbama Ustava, ali i sa Zakonom o radu i Zakonom o penzijskom osiguranju, kojima se regulišu prava zaposlenih po osnovu rada i sticanja prava na starosnu penziju.

Ustavni sud Republike Srbije je na osnovu člana 15. stav 2. i člana 64. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) navedeni predlog dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor, a inicijative na mišljenje. Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila odgovor i mišljenje, te je Ustavni sud u smislu člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka nastavio postupak.

Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja predviđeno: da za direktora škole može da bude izabrano lice koje ima visoko obrazovanje, licencu za nastavnika, pedagoga ili psihologa, položen ispit za direktora ustanove i najmanje pet godina radnog staža u oblasti obrazovanja i vaspitanja (član 58. stav 4.); da nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku u ustanovi prestaje radni odnos na kraju školske godine u kojoj navršši 40 godina staža osiguranja ili 65 godina života (član 132. stav 2.); da zaposleni u ustanovi koji je do dana stupanja na snagu ovog zakona obavljao poslove sekretara ustanove, a nije diplomirani pravnik, može da obavlja ove poslove do kraja školske 2005/2006. godine, da se zaposleni iz stava 1. ovog člana raspoređuje na druge odgovarajuće poslove, a ako takvih poslova nema raspoređuje se, uz njegovu saglasnost, za obavljanje administrativno-tehničkih poslova, da lice koje odbije raspoređivanje ostvaruje prava zaposlenog za čijim radom je prestala potreba i da je zaposleni ustanove koji obavlja poslove sekretara i koji je diplomirani pravnik, a zasnovao je radni odnos do dana stupanja na snagu ovog zakona, dužan da položi stručni ispit u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona (član 162. st. 1. do 3.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da svako ima pravo na rad, da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja i učešće u upravljanju i da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija, kao i da zaposlenima može prestati radni odnos protiv njihove volje, pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom (član 35. st. 1. do 3.); da se zakonom utvrđuju uslovi i način obavljanja delatnosti, odnosno poslova za koje se obrazuju javne službe (član 65.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti radnih odnosa i obrazovanja (član 72. stav 1. tač. 4. i 6.). Polazeći od navedenih odredba Ustava Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja uređeni su uslovi i način obavljanja delatnosti obrazovanja i vaspitanja kao javne službe, tako da je, po oceni Ustavnog suda, zakonodavac bio ovlašćen da u osporenim odredbama Zakona propiše uslove za direktora škole, prestanak radnog odnosa nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku kad navršši 40 godina staža osiguranja ili 65 godina života, kao i rokove do kada zaposleni koji obavlja poslove sekretara, a ne ispunjava propisane uslove, može da obavlja poslove sekretara i način ostvarivanja prava posle tog roka. Po oceni Ustavnog suda, članom 58. stav 4. Zakona nisu povređena načela iz člana 35. Ustava o pravu na rad i dostupnosti, pod jednakim uslovima, radnog mesta i funkcije, jer se osporena odredba jednako odnosi na sva lica koja se nalaze u istoj pravnoj situaciji. Sadržina propisanih uslova za izbor direktora škole pitanje je celishodnosti, odnosno procene zakonodavca i o tome, prema članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje Ustavni sud.

U pogledu zahteva za ocenu ustavnosti člana 132. stav 2. i člana 162. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, u postupku je utvrđeno da je o ustavnosti navedenih odredaba Zakona Ustavni sud odlučivao u ranije vođenim postupcima.

Ustavni sud je 21. januara 2004. godine, u predmetu broj IV-341/03, doneo Rešenje o neprihvatanju inicijative za utvrđivanje neustavnosti člana 132. stav 2. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, jer je ocenio da je propisivanje uslova za prestanak radnog odnosa nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika saglasno ovlašćenju zakonodavca iz odredbe člana 35. stav 3. Ustava. Takođe, Ustavni sud je ocenio da su osporenim odredbama Zakona utvrđeni uslovi za prestanak radnog odnosa jednako za sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji, budući da se ti uslovi odnose na sve građane koji su kao nastavnici, vaspitači ili stručni saradnici zaposleni u obrazovnoj ili vaspitnoj ustanovi, a ustavni princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava ne podrazumeva jednakost građana u apsolutnom smislu, već garantuje

jednakost građana koji se nalaze u identičnim situacijama. Pri tome, činjenica da osporena odredba Zakona na drugačiji način uređuje prestanak radnog odnosa nego Zakon o radu, ne daje osnov za utvrđivanje njene neustavnosti, a o međusobnoj saglasnosti Zakona, Ustavni sud nije nadležan da odlučuje, saglasno odredbi člana 125. Ustava.

Ustavni sud je 3. juna 2004. godine, u predmetu broj IY-220/04, takođe doneo Rešenje o neprihvatanju inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti člana 162. st. 1. i 2. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Službeni glasnik RS", broj 62/03), a 21. oktobra 2004. godine, u predmetu broj IY-255/04, doneo je Rešenje o neprihvatanju inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti člana 162. st. 2. i 3. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Službeni glasnik RS", br. 62/03, 64/03 i 58/04). U navedenim rešenjima Ustavni sud je utvrdio, pored ostalog, da je polazeći od odredaba čl. 35. i 65. i člana 72. stav 1. tač. 4. i 6. Ustava zakonodavac bio ovlašćen da navedenim odredbama Zakona uredi pitanje obavljanja poslova sekretara ustanove u smislu vrste poslova koje obavlja i neophodne stručne spreme za obavljanje tih poslova, pa i da utvrdi do kada te poslove mogu da obavljaju lica koja ne ispunjavaju zakonom propisane uslove, kao i da u prelaznim odredbama Zakona uredi način sprovođenja novog pravnog režima za obavljanje poslova sekretara ustanove, i status lica koja ne ispunjavaju zakonom propisane uslove za obavljanje poslova sekretara ustanove. Po oceni Ustavnog suda, osporenim odredbama nije povređen ustavni princip zabrane povratnog dejstva zakona, drugog propisa ili opšteg akta iz člana 121. Ustava. Propisivanje uslova za obavljanje poslova sekretara ustanove, te određivanje momenta početka primene ove norme i uređivanje statusa lica koja ne ispunjavaju uslove za obavljanje ove delatnosti, stvar je zakonodavne politike u odnosnoj oblasti, čiju celishodnost Ustavni sud nije ovlašćen da ceni, u smislu člana 125. Ustava.

Imajući u vidu da je Ustavni sud već odlučivao o ustavnosti odredaba člana 132. stav 2. i člana 162. Zakona, a iz novih navoda, razloga i podnetih dokaza ne proizilazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, to je Sud podnete zahteve odbacio.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 9) i člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 38/2006)

IY-140/2004 od 30. marta 2006.

Zakon o penzijskom i invalidskom osigranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04 i 84/04) - čl. 52. do 59.

Nije nesaglasno s Ustavom utvrđivanje Zakonom da se osiguraniku koji radi na naročito teškim, opasnim i po zdravlje štetnim radnim mestima, odnosno poslovima na kojima posle navršenja određenih godina života ne može uspešno obavljati svoju profesionalnu delatnost, staž osigranja u efektivnom trajanju računa sa uvećanim trajanjem pod uslovima utvrđenim ovim zakonom, jer Ustav utvrđuje određena prava po osnovu obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, ali ne uređuje uslove i način ostvarivanja tih prava, niti uslove i način pod kojima se staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem, već se ta pitanja, saglasno odredbama Ustava, uređuju zakonom. Utvrđivanje uslova i načina ostvarivanja prava na staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, stvar je zakonodavne politike, koju Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 52. do 59. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04 i 84/04).

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredaba čl. 52. do 59. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. U predlogu se navodi da su rešenja sadržana u osporenim odredbama Zakona kojima se utvrđuje pravo na tzv. beneficirani staž, protivna pravu na život, jer radnici koji obavljaju naročito teške, opasne i po zdravlje štetne poslove brže stare i priznaje im se staž sa uvećanim trajanjem, a za razliku od drugih radnika, ranije odlaze u penziju i ranije umiru.

Ustavni sud je predlog dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor, a kako Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila odgovor, to je Sud, saglasno odredbi člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), nastavio postupak.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da je osporenim odredbama člana 52. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno: da se osiguraniku koji radi na naročito teškim, opasnim i za zdravlje štetnim radnim mestima, odnosno poslovima i osiguraniku koji radi na radnim mestima, odnosno poslovima na kojima posle navršanja određenih godina života ne može uspešno obavljati svoju profesionalnu delatnost, staž osiguranja u efektivnom trajanju računa sa uvećanim trajanjem pod uslovima utvrđenim ovim zakonom (stav 1.) i da stepen uvećanja staža osiguranja zavisi od težine, opasnosti i štetnosti rada, odnosno od prirode posla, a može iznositi najviše 50% (stav 2.). Osporenim odredbama člana 53. Zakona utvrđeno je da je radno mesto, odnosno posao na kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem - radno mesto, odnosno posao na kome je rad naročito težak, opasan i štetan za zdravlje i pored toga što su primenjene sve opšte i posebne zaštitne mere utvrđene propisima (stav 1.) i da je radno mesto, odnosno posao na kome se staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem i radno mesto odnosno posao na kome je obavljanje profesionalne delatnosti ograničeno navršanjem određenih godina života ili zbog prirode i težine posla, fiziološke funkcije opadaju u toj meri da onemogućavaju njeno dalje uspešno obavljanje (stav 2.). Osporenim odredbama člana 54. Zakona, koje su izmenjene odredbom člana 11. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 85/05), bilo je utvrđeno da se osiguraniku iz člana 52. stav 1. ovog zakona, staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem pod uslovom da je na radnim mestima, odnosno poslovima iz člana 53. ovog zakona efektivno proveo ukupno najmanje 10 godina, odnosno ukupno najmanje pet godina ako je, po osnovu rada na tim radnim mestima, odnosno poslovima, utvrđena invalidnost (stav 1.), da se staž osiguranja uvećava samo za vreme koje je efektivno provedeno na radu (stav 2.), kao i da se prilikom utvrđivanja uslova za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kumulativno uzima staž osiguranja sa uvećanim trajanjem ostvaren na radnim mestima odnosno poslovima iz člana 53. ovog zakona (stav 3.). Osporenim odredbama člana 55. Zakona, koje su izmenjene odredbom člana 12. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom

osiguranju, bilo je utvrđeno da radna mesta, odnosno poslove na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, postupak i način za njihovo utvrđivanje, kao i stepen uvećanja staža osiguranja utvrđuje ministar nadležan za poslove penzijskog i invalidskog osiguranja, na predlog fonda (stav 1.), da se ovlašćenom službenom licu u smislu propisa o vršenju unutrašnjih poslova, pripadniku Bezbednosno-informativne agencije, zaposlenom u organu nadležnom za inostrane poslove koji radi u inostranstvu na određenim poslovima pod posebnim uslovima i zaposlenom u organu ili organizaciji koji radi na poslovima kontra-radio-izviđajne službe i poslovima kriptografije, na izvršenju krivičnih sankcija, ovlašćenom službenom licu Poreske policije u smislu propisa o poreskoj administraciji, svakih 12 meseci efektivno provedenih na tim poslovima računa kao 16 meseci staža osiguranja, pod uslovima iz člana 54. ovog zakona (stav 2.), kao i da radna mesta, odnosno poslovi, kao i stepeni uvećanja staža osiguranja iz st. 1. i 2. ovog člana, podležu reviziji najdocnije po isteku 10 godina od dana njihovog utvrđivanja (stav 3.). Osporenim odredbama člana 56. Zakona utvrđeno je da radna mesta, odnosno poslove lica iz člana 55. stav 2. ovog zakona, kao i stepen uvećanja staža osiguranja utvrđuje nadležni ministar u skladu sa zakonom, odnosno direktor Bezbednosno-informativne agencije, sporazumno sa ministrom nadležnim za poslove penzijskog i invalidskog osiguranja (stav 1.) i da na akte iz stava 1. ovog člana saglasnost daje Vlada Republike Srbije (stav 2.). Osporenim odredbama člana 57. Zakona utvrđeno je da se revizijom radnih mesta, odnosno poslova na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i stepena uvećanja staža osiguranja, u smislu ovog zakona, smatra ponovna ocena postojanja uslova iz člana 53. ovog zakona na osnovu koje se utvrđuje na kojim radnim mestima, odnosno poslovima prestaje računanje staža osiguranja s uvećanim trajanjem, odnosno menja stepen uvećanja staža ili uvodi računanje staža osiguranja sa uvećanim trajanjem (stav 1.) i da se revizija radnih mesta odnosno poslova iz stava 1. ovog člana vrši na način i po postupku po kojima se vrši njihovo utvrđivanje (stav 2.). Osporenim odredbama člana 58. Zakona utvrđeno je da se staž osiguranja s uvećanim trajanjem računa i osiguranicima koji su na radu, po osnovu koga su bili obavezno osigurani, proveli radeći u smislu člana 47. Zakona kao: osiguranici s telesnim oštećenjem od najmanje 70%, vojni invalidi od prve do šeste grupe, civilni invalidi rata od prve do šeste grupe, slepa lica, lica obolela od distrofije ili srodnih mišićnih i neuromišićnih obolenja, od paraplegije i cerebralne i dečije paralize i od multipleks skleroze (stav 1.) i da se osiguranicima iz stava 1. ovog člana svakih 12 meseci efektivno provedenih na radu po osnovu koga su osigurani računa, pod uslovima utvrđenim u članu 54. ovog zakona, kao 15 meseci staža osiguranja (stav 2.). Osporenim odredbom člana 59. Zakona, koja je izmenjena odredbom člana 13. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, bilo je utvrđeno da se u staž osiguranja sa uvećanim trajanjem osiguraniku računa i vreme provedeno u svojstvu vojnog osiguranika ili civilnog lica iz člana 11. tačka 2) ovog zakona, osim vremena koje je to civilno lice provelo u trupi, i to pod uslovima i u obimu koji su utvrđeni propisima kojima se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje vojnih osiguranika.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom, kao i da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da obaveznim

osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Saglasno Ustavu, Republika Srbija je ovlašćena da zakonom uredi sistem penzijskog i invalidskog osiguranja, prava i obaveze po tom osnovu, uslove i način ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a samim tim i staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem. Ustav utvrđuje određena prava po osnovu obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja (član 40. stav 1.), ali ne uređuje uslove i način ostvarivanja tih prava, pa tako ni uslove i način pod kojima se staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem, već se ta pitanja, saglasno odredbama člana 12. st. 1. i 2. i člana 40. stav 1. Ustava, uređuju zakonom. Polazeći od navedenog, kao i od toga da institut staža osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, uređen na način utvrđen osporenim odredbama čl. 52 do 59. Zakona, ima zaštitnu funkciju, odnosno funkciju koja ima za cilj da obezbedi određeni vid zaštite osiguranika koji rade na teškim i po zdravlje štetnim poslovima, kao i osiguranika koji svoju profesionalnu delatnost ne mogu obavljati posle navršanja određenih godina života, osporene odredbe čl. 52, 53, 56, 57. i 58. Zakona, po oceni Ustavnog suda, nisu nesaglasne s Ustavom, niti su osporene odredbe čl. 54, 55. i 59. Zakona u vreme važenja bile nesaglasne s Ustavom. Osporenim odredbama Zakona ne povređuje se princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se uslovi i način ostvarivanja prava na staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem utvrđeni tim odredbama odnose jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj osporenim odredbama i ne stvara se nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva. Osporenim odredbama Zakona ne ukidaju se niti ograničavaju, odnosno nisu se ukidala niti ograničavala prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i starosti iz člana 40. stav 1. Ustava. Utvrđivanje uslova i načina ostvarivanja prava na staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, stvar je zakonodavne politike koju Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-185/2005 od 29. juna 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 64/2006)

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03 ... 101/05) - član 257. stav 3.

Nije u saglasnosti s Ustavom propisivanje ograničavanja prava na ponovno određivanje penzija korisnicima starosne penzije koji se zaposle ili počnu da obavljaju samostalnu delatnost po osnovu koje su obavezno osigurani na teritoriji Republike, nakon prestanka tog zaposlenja ili obavljanja te samostalne delatnosti, samo po osnovu naknadnog staža osiguranja ostvarenog nakon početka primene Zakona.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

Utvrđuje se da odredba člana 257. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05), u delu koji glasi: "najranije od početka primene ovog zakona,", u vreme važenja nije bila u saglasnosti s Ustavom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnete su inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti dela odredbe člana 257. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Osporena odredba Zakona, po mišljenju inicijatora, protivno načelu pravne jednakosti iz člana 13. Ustava, dovodi građane u neravnopravan položaj s obzirom da primenu instituta korigovanja ličnih bodova naknadno ostvarenim stažom osiguranja ograničava na onaj deo naknadnog staža koji je ostvaren od početka primene ovog zakona, što znači da naknadni staž koji je ostvaren pre stupanja na snagu Zakona ne služi kao osnov za povećanje penzije, bez obzira što je i za taj staž plaćen doprinos.

Ustavni sud je, na sednici održanoj 29. decembra 2005. godine, povodom podnetih inicijativa, doneo Rešenje o pokretanju postupka za ocenjivanje ustavnosti dela odredbe člana 257. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04 i 85/05) navedenog u izreci i dostavio ga Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor. Kako Narodna skupština nije dostavila odgovor, Ustavni sud je, na osnovu odredbe člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), nastavio postupak.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da su odredbom člana 62. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 85/05), koji je stupio na snagu 14. oktobra 2005. godine, a primenjuje se od 1. januara 2006. godine, u članu 257. stav 3. brisane reči: "najranije od početka primene ovog zakona,".

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, i prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, i sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Odredbama člana 257. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, uređen je prelazni režim za ponovno određivanje penzija korisnika penzija kojima je visina prava određena po propisima koji su se primenjivali do dana stupanja na snagu ovog zakona (stav 1.), tako što se utvrđuje da se zatečeni nominalni iznos penzije prethodno svodi na lične bodove korisnika (stav 2.), koji se koriguju naknadno ostvarenim stažom osiguranja, zaradama, naknadama zarade, kao i osnovicama osiguranja i ugovorenim naknadama na koji je plaćen doprinos, "najranije od početka primene ovog zakona", a u skladu sa odredbama ovog zakona (stav 3.); utvrđuje se da su lični bodovi, utvrđeni sa navedenim korekcijama, osnov za određivanje novog iznosa

penzije (stav 4.); propisuje se pravilo da se korisniku prava utvrđuje povoljniji iznos penzije (stav 5.). Navedenim odredbama Zakona pravo na ponovno određivanje visine penzije priznato je i korisnicima starosne penzije koji ispunjavaju uslove iz člana 121. stav 1. ovog zakona, tj. onim korisnicima starosne penzije koji se zaposle na teritoriji Republike, odnosno obavljaju samostalnu delatnost po osnovu koje su obavezno osigurani na teritoriji Republike i to po prestanku tog zaposlenja, odnosno obavljanja te samostalne delatnosti, ako su bili u osiguranju najmanje godinu dana. Takođe, odredbom člana 260. Zakona utvrđeno je da se odredba člana 121. stav 1. ovog zakona odnosi i na korisnike koji su pravo na penziju ostvarili do dana početka primene ovog zakona, što znači da je navedenim odredbama Zakona svim korisnicima penzije ostvarene do dana početka primene ovog zakona priznato pravo na ponovno određivanje penzije po osnovu naknadno ostvarenog staža osiguranja. Suprotno tome, ostvarivanje ovog zakonom utvrđenog prava osiguranika bilo je osporenim odredbom Zakona ograničeno samo na onaj naknadni staž osiguranja koji je ostvaren po stupanju na snagu ovog zakona, dakle nakon 10. aprila 2003. godine. Time je, po oceni Ustavnog suda, osporenim delom odredbe člana 257. stav 3. Zakona korisnicima penzije koji su naknadni staž osiguranja ostvarili do dana početka primene ovog zakona bilo onemogućeno pravo na ponovno određivanje penzije, a time uskraćeno i ostvarivanje prava ovih osiguranika koje je samim Zakonom utvrđeno. Polazeći od odredbe člana 40. stav 1. Ustava koja ustanovljava obavezno osiguranje i koja određuje da obaveznim osiguranjem zaposleni u skladu sa zakonom obezbeđuju sebi prava iz oblasti socijalnog osiguranja, uključujući i prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti, Ustavni sud je ocenio da navedena odredba Zakona, u osporenim delu nije bila u skladu s Ustavom.

S obzirom da je prestankom važenja osporenog dela odredbe člana 257. stav 3. Zakona u toku postupka pred ovim Sudom izvršeno njegovo usaglašavanje s Ustavom, ali da nisu otklonjene posledice neustavnosti, Ustavni sud je, na osnovu odredbe člana 60. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvom njegovih odluka, utvrdio da osporena odredba Zakona, u navedenom delu nije bila u saglasnosti s Ustavom.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-5/2005 od 8. juna 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 63/2006)

**Zakon o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
("Službeni glasnik RS", broj 85/05) - član 73. stav 1. tačka 1) i član 79.**

Zakonodavac je, saglasno Ustavu, ovlašćen da utvrdi da se penzije usklađuju sa kretanjem troškova života i zarada zaposlenih.

Utvrđivanje osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", kao momenta stupanja na snagu Zakona, saglasno je s Ustavom, a određivanje odloženog početka primene Zakona u celini i pojedinih njegovih odredaba ne čini osporenu odredbu ovog zakona neustavnom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbijaju se predlozi za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 73. stav 1. tačka 1) i člana 79. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 85/05).

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredaba člana 73. stav 1. tačka 1) i člana 79. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. U predlozima Saveza penzionera Vojvodine i Saveza penzionera Srbije navodi se da se pravno dejstvo osporene odredbe člana 73. stav 1. tačka 1) Zakona, koja se primenjuje od 1. januara 2006. godine, proteže i na period oktobar-decembar 2005. godine, iako je usklađivanje penzija za taj period već uređeno odredbom člana 80. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koja je na snazi do dana početka primene osporenog zakona, tako da se usklađivanje penzija za isti period istovremeno uređuje na dva različita načina. Stoga, osporena odredba člana 73. stav 1. tačka 1) Zakona, prema shvatanju predlagača, suprotno odredbi člana 121. stav 2. Ustava, ima povratno dejstvo, jer Narodna skupština Republike Srbije prilikom donošenja zakona nije utvrdila da za povratno dejstvo osporene odredbe postoji opšti interes. Dalje se navodi da su osporenim odredbom Zakona povređena prava penzionera i zato što se penzije neće usklađivati za četvrto tromesečje 2005. godine, kao i zato što se neće usklađivati na način utvrđen odredbom člana 80. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, već će se za osnovicu za usklađivanje penzija uzimati penzija iz trećeg kvartala 2005. godine, što za posledicu ima umanjenje penzija, odnosno usporavanje njihovog rasta. Time su povređena prava korisnika penzije, jer je upravo četvrti kvartal pokazivao značajan rast zarada koji se odražavao i na procenat usklađivanja penzija. Osporena odredba člana 79. Zakona, prema mišljenju predlagača, nije u saglasnosti s Ustavom, jer Ustav ne daje mogućnost da zakon stupi na snagu, a da istovremeno nije i pravno obavezujući, odnosno da se ne primenjuje.

Ustavni sud je predloge dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor. Kako Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila traženi odgovor, Sud je, saglasno odredbi člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), nastavio postupak.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio: da je osporenim odredbom člana 73. stav 1. tačka 1) Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno da se izuzetno od odredbe člana 21. ovog zakona, usklađivanje penzije vrši od 1. aprila i 1. oktobra 2006. godine, sa kretanjem troškova života i prosečne zarade zaposlenih na teritoriji Republike u prethodnih šest meseci, u procentu koji predstavlja zbir 62,5% procenta rasta, odnosno pada troškova života i 37,5% procenta rasta, odnosno pada zarada; da je osporenim odredbom člana 79. Zakona utvrđeno da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. januara 2006. godine, osim odredaba čl. 1, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 35, 42, 43, 44, 45, 47. i 48, člana 49. stav 1. i čl. 53, 59. i 60. ovog zakona, koje će se primenjivati od 1. januara 2008. godine.

Ustavom Republike Srbije je utvrđeno: da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja, a za članove svoje porodice, pored ostalog, pravo na porodičnu penziju, kao i druga prava po osnovu socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, i sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.); da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu (član 120.); da zakon, drugi propis ili opšti akt ne može imati povratno dejstvo, kao i da se samo zakonom može odrediti da pojedine njegove odredbe, ako to zahteva opšti interes utvrđen u postupku donošenja zakona, imaju povratno dejstvo (član 121. st. 1. i 2.).

Osporena odredba člana 73. stav 1. tačka 1) Zakona primenjuje se, saglasno odredbi člana 79. Zakona, od 1. januara 2006. godine i ubuduće, dok se usklađivanje penzija za četvrti kvartal 2005. godine imalo izvršiti primenom rešenja iz člana 80. stav 1. Zakona koji je bio na snazi do 1. januara 2006. godine. Uređujući usklađivanje penzije na način utvrđen osporenim odredbom Zakona, zakonodavac nije, po oceni Ustavnog suda, izašao iz okvira ovlašćenja utvrđenih Ustavom. Naime, zakonodavac je, saglasno Ustavu, ovlašćen da utvrdi da se penzije usklađuju sa kretanjem troškova života i zarada zaposlenih, na način utvrđen osporenim odredbom Zakona, te stoga, ta odredba Zakona, po oceni Ustavnog suda, nije nesaglasna s Ustavom, jer se njome ne ograničava niti uskraćuje pravo za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, odnosno starosti, utvrđeno odredbom člana 40. stav 1. Ustava. Osporena odredba Zakona se primenjuje od dana stupanja na snagu zakona i ubuduće, tako da nema povratno dejstvo i, po oceni Ustavnog suda, nije nesaglasna s odredbom člana 121. Ustava.

Osporenim odredbom člana 79. Zakona utvrđen je momenat stupanja na snagu zakona i to osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", kao i momenat početka primene Zakona u celini, odnosno pojedinih njegovih odredaba, koji je vezan za određeni datum po stupanju na snagu Zakona. Polazeći od navedenog, osporena odredba Zakona nije, po oceni Ustavnog suda, u nesaglasnosti s odredbom člana 120. Ustava, jer se njome utvrđeno stupanje na snagu Zakona određuje, saglasno Ustavu, osmog dana od dana objavljivanja. Određivanje da se Zakon primenjuje od 1. januara 2006. godine, a pojedine njegove odredbe i kasnije, ne čini osporenu odredbu neustavnom.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-425/2005 od 25. maja 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 58/2006)

Zakon o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", br. 47/03 i 34/06) - član 169.

Nije nesaglasno s Ustavom zakonsko nalaganje organu nadležnom za donošenje urbanističkog plana da odlukom utvrdi koji urbanistički planovi nisu u suprotnosti sa (novim) zakonom, odnosno da taksativno odredi tačan naziv

urbanističkih planova donetih pre stupanja na snagu Zakona koji ostaju u pravnom poretku, jer se ovim odredbama, saglasno ustavnom ovlašćenju opštine, odnosno grada da, u skladu sa zakonom, donosi urbanistički plan, reguliše pravna važnost onih opštih akata koji su doneti za duži vremenski period na osnovu ranije važećeg zakona, a nisu u suprotnosti sa zakonom koji je stupio na snagu.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbija se predlog i ne prihvata se inicijativa za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 169. Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", br. 47/03 i 34/06).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneti su predlog i inicijativa za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 169. Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", br. 47/03 i 34/06). Prema navodima predlagača, osporenim članom 169. Zakona nalaže se organu nadležnom za donošenje urbanističkog plana da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu zakona, donese odluku o određivanju delova urbanističkih planova koji nisu u suprotnosti s odredbama ovog zakona i planova donetih na osnovu ovog zakona, čime je data mogućnost da se o pravima građana na imovinu odlučuje na osnovu odluke koja nema obrazloženje i protiv koje nije obezbeđen pravni lek. Na taj način se, po mišljenju predlagača, ugrožava pravo svojine velikog broja građana na nepokretnostima (kuće, stanovi, poslovni prostor), onemogućavanjem njihove legalizacije ili proglašavanjem za bespravno podignute, što osporene odredbe Zakona čini neustavnim.

Kako Narodna skupština Republike Srbije nije dostavila odgovor na navode iz predloga i inicijative, to je Ustavni sud, saglasno članu 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), nastavio postupak.

U sprovedenom postupku Sud je utvrdio da je osporenim odredbama člana 169. Zakona, propisano da se urbanistički planovi doneti do dana stupanja na snagu ovog zakona primenjuju u delovima koji nisu u suprotnosti s odredbama ovog zakona i planova donetih na osnovu ovog zakona (stav 1.); da je organ nadležan za donošenje urbanističkog plana dužan da, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donese odluku o određivanju delova urbanističkog plana iz stava 1. ovog člana (stav 2.); da će se akt o urbanističkim uslovima iz člana 57. ovog zakona, do donošenja urbanističkog plana na osnovu ovog zakona, izdavati u skladu s urbanističkim planom donetim do dana stupanja na snagu ovog zakona, a uslove za priključenje na saobraćajnu i komunalnu infrastrukturu i druge propisane uslove pribavlja po službenoj dužnosti organ nadležan za izdavanje odobrenja za izgradnju o trošku investitora (stav 3.); da plan za koji nadležni organ ne donese odluku iz stava 2. ovog člana u propisanom roku prestaje da važi (stav 4.), te da su organi i organizacije nadležni za izdavanje saglasnosti iz člana 168. stav 4. ovog zakona, odnosno uslova iz stava 3. ovog člana, dužni da te saglasnosti, odnosno uslove izdaju u roku od 30 dana od dana dostavljanja zahteva za njihovo izdavanje (stav 5.).

Prema članu 72. stav 1. tačka 9. Ustava Republike Srbije, Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, osnovne ciljeve i pravce organizacije i korišćenja prostora; članom 113. stav 1. tačka 1. i članom 118. Ustava utvrđena je nadležnost opštine, odnosno grada Beograda da, preko svojih organa, u skladu sa

zakonom donosi urbanistički plan, a članom 119. stav 3. Ustava propisano je da svaki drugi propis i opšti akt mora biti saglasan sa zakonom i ostalim republičkim propisima.

Saglasno navedenim ustavnim odredbama, zakonodavac je nadležan da utvrdi vremensko važenje opštih akata donetih na osnovu zakona koji više nije na snazi, kao i da propiše obavezu usklađivanja opštih akata sa zakonom koji je na snazi. Budući da su prema Ustavu, opština, odnosno grad, ovlašćeni za donošenje urbanističkog plana u skladu sa zakonom, to je, po oceni Suda, nalaganje donosiocu akta da odlukom utvrdi koji urbanistički planovi nisu u suprotnosti sa zakonom, odnosno da taksativno odredi tačan naziv urbanističkih planova donetih do stupanja na snagu Zakona koji ostaju u pravnom poretku, saglasno ustavnom ovlašćenju opštine, odnosno grada, da, u skladu sa zakonom, donosi urbanistički plan. Imajući u vidu da doneti urbanistički planovi čine osnov za izdavanje pojedinačnih akata kojima se stiču prava i obaveze, to njihovo zadržavanje u pravnom poretku ne utiče na izmenu odnosa koji su zasnovani na osnovu tih planova. Stoga po oceni Suda, osporene odredbe člana 169. Zakona ne sadrže povredu Ustava, već se ovim odredbama, saglasno ustavnom ovlašćenju, reguliše pravna važnost onih opštih akata koji su doneti za duži vremenski period na osnovu ranije važećeg zakona, a nisu u suprotnosti sa zakonom koji je stupio na snagu.

Na osnovu izloženog, Sud je ocenio da ne stoje navodi iz predloga i inicijative o tome da se odlukom donosioca plana mogu ugroziti svojinska prava na nepokretnostima zajamčena članom 34. Ustava, a s obzirom da se osporenim odredbom zakona uređuje obaveza donosioca plana da u određenom roku, odredi po nazivu i utvrdi dalju primenu već donetih urbanističkih planova, koji su na pravnoj snazi i proizvode, ili su već proizveli pravne posledice.

Određivanje roka iz stava 2. člana 169. Zakona u pogledu njegove dužine je pitanje celishodnosti zakonskog uređivanja, koju Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Saglasno izloženom, a na osnovu člana 46. tačka 9) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-237/2005 od 29. juna 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 64/2006)

**Zakon o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/03)
- član 130.**

Iz odredaba Ustava proizlazi ovlaštenje zakonodavca za uređivanje pravnog položaja Komore u oblasti planiranja i izgradnje, a u okviru toga i utvrđivanja uslova za izbor i članstvo u Komori, te kako se osporena odredba Zakona primenjuje nakon stupanja na snagu ovog zakona, pa nema povrede prava koja se ostvaruju na osnovu Ustava i zakona, niti retroaktivnog delovanja osporene norme, to ista nije nesaglasna s Ustavom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti člana 130. Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/2003).

O b r a z l o ž e n j e

Predlogom ovlašćenog predlagača pokrenut je pred Ustavnim sudom postupak za utvrđivanje neustavnosti člana 130. Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/2003). U predlogu se navodi da osporeni član Zakona nije u saglasnosti s Ustavom, jer se njime osniva Inženjerska komora Srbije, čiji članovi mogu biti samo diplomirani inženjeri. Tako se, po mišljenju predlagača, posredno oduzimaju već stečena prava inženjera i tehničara ostvarena po ranije važećem zakonu, na koji način osporeni član 130. Zakona deluje retroaktivno.

Narodna skupština Republike Srbije nije dostavila odgovor na navode iz predloga, pa je, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), postupak nastavljen.

U sprovedenom postupku Sud je utvrdio da je članom 130. Zakona o planiranju i izgradnji, propisano da se, radi unapređenja uslova za obavljanje stručnih poslova u oblasti prostornog i urbanističkog planiranja, projektovanja, izgradnje objekata i drugih oblasti značajnih za planiranje i izgradnju, zaštite opšteg i pojedinačnog interesa u obavljanju poslova u tim oblastima, organizovanja u pružanju usluga u navedenim oblastima, kao i radi ostvarivanja drugih ciljeva, osniva Inženjerska komora Srbije (stav 1); da su članovi Komore inženjeri arhitektonske, građevinske, mašinske, elektro-tehničke, saobraćajne i inženjeri druge tehničke struke, kao i diplomirani prostorni planeri, kojima je izdata licenca iz člana 129. stav 1. ovog zakona (stav 2.), te da je Komora pravno lice sa sedištem u Beogradu (stav 3.). Odredbama čl. 131. do 133. Zakona, utvrđeni su poslovi koje obavlja Komora, organi i organizacije Komore, način finansiranja rada Komore i nadzor nad zakonitošću rada Komore.

Prema članu 57. stav 1. Ustava Republike Srbije, privredne i druge delatnosti obavljaju se slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom, a članom 72. tačka 4. Ustava, predviđeno je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog i pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora.

Iz navedenih odredaba Ustava, po oceni Suda, proizlazi ovlaštenje zakonodavca za uređivanje pravnog položaja Komore u oblasti planiranja i izgradnje, a

u okviru toga i utvrđivanje uslova za izbor u članstvo Komore. Stoga je Sud ocenio da odredba člana 130. Zakona nije nesaglasna s Ustavom.

Ustav i Zakon o planiranju i izgradnji, ne poznaju kategoriju stečenih prava, a budući da se prava ostvaruju na osnovu Ustava, odnosno zakona koji utvrđuje uslove za ostvarivanje prava, te da se osporena odredba člana 130. Zakona primenjuje nakon stupanja na snagu zakona, to po oceni Suda, nema povrede prava, ni retroaktivnog delovanja osporene norme, kako se u predlogu navodi.

Shodno izloženom, Sud je, na osnovu člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 16/2006)

IY-218/2005 od 9. februara 2006.

Zakon o porezu na promet ("Službeni glasnik RS", br. 22/2001 ... 847/2004) - čl. 14. i 15.

Definisanje poreske osnovice, na način propisan osporenim odredbama Zakona, u granicama je ustavnih ovlašćenja zakonodavca da uređuje finansijski sistem.

Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost zakona, odnosno pojedinih odredaba više zakona, kao ni međusobnu saglasnost odredaba istog zakona.

Osporeni akti Ministarstva finansija i Ministarstva prosvete ne predstavljaju opšte pravne akte, jer ne uređuju na opšti način određene odnose, već samo daju objašnjenja u pogledu primene pojedinih odredaba Zakona, i stoga ne podležu ustavno-pravnoj kontroli.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 14. i 15. Zakona o porezu na promet ("Službeni glasnik RS", br. 22/2001, 73/2001, 80/2002, 70/2003 i 84/2004).

2. Odbacuje se zahtev za ocenu saglasnosti odredaba čl. 14. i 15. sa članom 12. Zakona iz tačke 1., sa Zakonom o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 57/89 i "Službeni list SRJ", broj 31/93) i Zakonom o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik RS", br. 28/91, 53/93, 67/93 i 48/94).

3. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti Mišljenja Ministarstva finansija Republike Srbije, broj 413-00-15/99-04 od 20. januara 1999. godine i Mišljenja Ministarstva prosvete, broj 413-00-290/98 od 27. avgusta 1998. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Predlogom je pokrenut postupak pred Ustavnim sudom Republike Srbije za ocenu ustavnosti odredaba čl. 14. i 15. Zakona o porezu na promet i ustavnosti i zakonitosti mišljenja iz tačke 3. izreke. Prema navodima predlagača, odredbe čl. 14. i 15. Zakona o porezu na promet, u vreme važenja, nisu bile u saglasnosti sa članom

119. Ustava Republike Srbije, kao i sa Zakonom o obligacionim odnosima, Zakonom o bezbednosti saobraćaja na putevima i članom 12. Zakona o porezu na promet. Predlagač navodi da je odredbama člana 119. Ustava zajemčena obavezna saglasnost zakona i svih drugih propisa i opštih akata s Ustavom, kao i saglasnost svih propisa i opštih akata sa zakonom i ostalim republičkim propisima, te ističe da je zakonodavac, propisujući osnovice poreza na promet usluga za specifične slučajeve, zanemario odredbe ostalih zakona, a što za posledicu ima koliziju osporenog zakona sa Zakonom o obligacionim odnosima i Zakonom o bezbednosti saobraćaja na putevima. Takođe, predlagač smatra da postoji i međusobna nesaglasnost osporenih odredaba čl. 14. i 15. Zakona o porezu na promet s odredbom člana 12. ovog zakona i traži od Ustavnog suda da to utvrdi svojom odlukom.

Pored ovoga, predlagač osporava ustavnost i zakonitost Mišljenja Ministarstva finansija, broj 413-00-15/99-04 od 20. januara 1999. godine i Mišljenja Ministarstva prosvete, broj 413-00-290/98 od 27. avgusta 1998. godine. Smatra da akti navedenih organa predstavljaju opšte akte jer se njima uređuje način primene pojedinih odredaba poreskih zakona, te obavezuju Poresku upravu i sve poreske obveznike. Ističe da osporeno Mišljenje Ministarstva finansija nema osnova u odredbama čl. 12. i 14. Zakona o porezu na promet, jer upućuje da se kao osnovica za obračun poreza na usluge uzimaju i troškovi polaganja vozačkog ispita, a "ispit nije i ne može biti usluga niti osnovica za obračun poreza na usluge". Mišljenje Ministarstva prosvete predlagač osporava iz razloga što pravi razliku između auto-škola i drugih škola, jer autoškole nisu bile u okviru školskog sistema, kao i zbog nemogućnosti retroaktivne primene ovog mišljenja na period unazad, tj. od 1. januara 1997. godine do 27. avgusta 1998. godine, što ocenjuje da je nesaglasno odredbi člana 121. Ustava.

Na osnovu odredbe člana 64. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/2005), Ustavni sud je predlog dostavio Narodnoj Skupštini Republike Srbije radi davanja odgovora, a kako Narodna skupština nije dostavila odgovor, Sud je nastavio postupak, saglasno odredbi člana 16. stav 3. Zakona.

Po sprovedenom postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da su osporene odredbe Zakona o porezu na promet prestale da važe danom početka primene Zakona o porezu na dodatu vrednost ("Službeni glasnik RS", br. 84/04, 86/04 i 61/05) - tj. 1. januara 2005. godine, na osnovu člana 68. ovog zakona. Odredbe Zakona o porezu na dodatu vrednost primenjuju se na sav promet dobara i usluga i uvoz dobara koji se vrše od 1. januara 2005. godine, u smislu člana 62. stav 1. ovog zakona. Osporenim odredbama člana 14. Zakona o porezu na promet bila je definisana osnovica poreza na promet usluga tako što je bilo određeno da osnovicu predstavlja iznos naknade za izvršenu uslugu u koju nije uračunat porez na promet usluga (stav 1.), a umanjene propisane osnovice iz stava 1. ovog člana bilo je predviđeno za slučaj popravke proizvoda, kada se osnovica umanjuje za vrednost rezervnih delova i materijala na koje je plaćen porez na promet proizvoda ako je posebno iskazana u fakturi (stav 2.). Osporenim odredbama člana 15. Zakona o porezu na promet bila je definisana osnovica poreza na promet u šest specifičnih slučajeva (za usluge prometa proizvoda na veliko; za usluge uvoza proizvoda; za proviziju i za usluge zastupanja....; za usluge osiguranja i reosiguranja; kod igara na sreću i ostalih usluga - tač. 1) do 6)).

Odredbama člana 52. i člana 69. stav 3. Ustava ustanovljena je obaveza za svakoga da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom, kao i princip da se obaveza njihovog plaćanja utvrđuje prema ekonomskoj snazi obveznika. Članom 72. stav 1. tačka 4. Ustava utvrđeno je ovlašćenje za Republiku da uređuje i obezbeđuje finansijski sistem, članom 57. stav 1. proklamovan je princip slobodnog obavljanja

privrednih i drugih delatnosti, pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom, a članom 64. stav 2. Ustava garantovan je jednak položaj preduzeća u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite. Odredbama člana 119. Ustava proklamovan je princip obavezne saglasnosti svih propisa s Ustavom i zakonom. Članom 120. Ustava propisano je da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu. Odredbom člana 121. stav 1. Ustava utvrđeno je načelo zabrane povratnog dejstva zakona, drugih propisa i opštih akata.

Prema oceni Suda, osporene odredbe Zakona o porezu na promet ne mogu se dovoditi u pitanje sa stanovišta ustavnih principa na koje ukazuje predlagač, jer je definisanje poreske osnovice na način propisan osporenim odredbama čl. 14. i 15. Zakona, u granicama ustavnih ovlašćenja zakonodavca da uređuje finansijski sistem. Stoga je Sud odbio predlog za utvrđivanje neustavnosti osporenih odredaba čl. 14. i 15. Zakona o porezu na promet.

U pogledu navoda predlagača o postojanju nesaglasnosti odredaba ovog i drugih zakona, kao i na postojanje nesaglasnosti između pojedinih odredaba ovog zakona, Ustavni sud, u smislu odredbe člana 125. stav 1. Ustava, nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost zakona, odnosno pojedinih odredaba više zakona, kao ni međusobnu saglasnost odredaba istog zakona, pa je u tom delu Sud odbacio zahtev.

U odnosu na zahtev za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih mišljenja Ministarstva finansija i Ministarstva prosvete, Sud je ocenio da ovi akti ne predstavljaju opšte pravne akte iz člana 125. Ustava, te da ne podležu ustavno-sudskoj kontroli. Naime, ovim aktima se ne uređuju na opšti način određeni odnosi, već se samo daju objašnjenja u pogledu primene pojedinih odredaba Zakona.

Na osnovu iznetog, kao i odredaba člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-242/2005 od 8. juna 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 58/2006)

Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 82/02...55/04) - član 131. tačka 4)

Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji je u okviru Ustavom utvrđenog ovlašćenja uređen postupak naplate, kontrola javnih prihoda, prava i obaveze poreskih obveznika, kao i ovlašćenje poreskog organa u ovom postupku, pa je u tom sklopu osporenim odredbom Zakona, saglasno ovlašćenju zakonodavca da uređuje odnose u oblasti finansijskog sistema, propisana mera koju izriče poreski inspektor u postupku kontrole evidentiranja prometa preko fiskalne kase, kada utvrdi da se promet od prodaje roba ili vršenja usluga ne registruje preko fiskalne kase, odnosno na zakonom propisani način, i to kao samostalna upravna mera ograničenog trajanja, različita od zaštitnih mera kao prekršajnih sankcija koje se izriču u prekršajnom postupku.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbijaju se predlozi za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 131. tačka 4) Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03 i 55/04).

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za utvrđivanje neustavnosti člana 131. tačka 4) Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji, navedenog u izreci. Predlagači navode, da je osporenom odredbom Zakona omogućeno da poreski inspektor poreskom obvezniku izrekne zabranu vršenja delatnosti u trajanju do 30 dana ako u toku poreske kontrole utvrdi da se promet od prodaje roba i usluga ne registruje preko fiskalne kase ili na drugi propisani način. S obzirom na to da radnja "neregistrovanja prometa od prodaje roba i usluga preko fiskalne kase ili na drugi propisani način" nije propisana kao krivično delo niti kao prekršaj, to je osporena odredba Zakona, po mišljenju predlagača, suprotna članu 23. Ustava. Predlagači takođe smatraju da se osporenom odredbom Zakona uvodi mera zabrane vršenja delatnosti, koja nije u sistemu prekršajnih sankcija propisanih Zakonom o prekršajima, te da ova mera "znači zabranu vršenja svih delatnosti, a ne samo određenih delatnosti", što je suprotno članu 35. Ustava. Kako se ova mera odnosi samo na one privredne subjekte koji su zakonom obavezani na registraciju prometa roba i usluga preko fiskalne kase, to se po mišljenju predlagača, osporenom odredbom Zakona "ukida" i jednakost u obavljanju delatnosti iz člana 57. stav 1. Ustava.

Ustavni sud je predloge ovlašćenih predlagača dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor. Kako Narodna skupština, u ostavljenom roku, nije dostavila odgovor, to je na osnovu člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud nastavio postupak.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporenim Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji uređen postupak utvrđivanja naplate i kontrole javnih prihoda na koje se ovaj zakon primenjuje, prava i obaveze poreskih obveznika, registracija poreskih obveznika i poreska krivična dela i prekršaji. Zakonom je obrazovana i Poreska uprava, kao organ uprave u sastavu Ministarstva finansija i ekonomije i uređena njena nadležnost i organizacija. U odredbama člana 25. tač.1) do 10) Zakona utvrđene su obaveze poreskog obveznika, a u tački 10) propisano je da je poreski obveznik obavezan da izvršava druge obaveze utvrđene ovim zakonom i drugim poreskim zakonima. Osporenim članom 131. tačka 4) Zakona propisano je da u toku poreske kontrole poreski inspektor može poreskom obvezniku izreći zabranu vršenja delatnosti u trajanju do 30 dana ako utvrdi da se promet od prodaje roba i pružanja usluga ne registruje preko fiskalne kase ili na drugi propisani način. Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", broj 61/05), izmenjen je i dopunjen član 131. Zakona tako što je broj: "30" zamenjen brojem "60" i dodat stav 2., tako što je bliže konkretizovana mera zabrane vršenja delatnosti, navođenjem da se ova mera izriče poreskom obvezniku samo za poslovne prostorije u kojima je izvršena povreda zakona. Prema članu 133. stav 1. Zakona, ovu meru poreski inspektor naređuje rešenjem. Prema članu 140. st. 1., 3. i 5. i članu 147. stav 1. Zakona, protiv poreskog upravnog akta kojim je odlučeno o pojedinačnim pravima i obavezama iz poreskopravnog odnosa može se podneti žalba, a protiv konačnog poreskog upravnog akta može se pokrenuti upravni spor, ako zakonom

nije drukčije propisano; žalba i tužba u upravnom sporu ne odlažu izvršenje poreskog upravnog akta.

Dužnost evidentiranja svakog pojedinačno ostvarenog prometa preko fiskalne kase, bila je propisana Zakonom o porezu na promet ("Službeni glasnik RS", br. 22/01, 73/01, 80/02, 70/03 i 84/04) i Uredbom o načinu evidentiranja prometa preko registar kasa sa fiskalnom memorijom i o dinamici uvođenja tih kasa ("Službeni glasnik RS", br. 5/03, 39/03, 72/03, 2/04, 31/04 i 120/04). Zakon o porezu na promet prestao je da važi, na osnovu člana 67. stav 2. Zakona o porezu na dodatu vrednost ("Službeni glasnik RS", broj 84/04), 1. januara 2005. godine, kada je prestala da važi i navedena Uredba, na osnovu Uredbe o prestanku važenja Uredbe o načinu evidentiranja prometa preko registar kasa sa fiskalnom memorijom i o dinamici uvođenja tih kasa ("Službeni glasnik RS", broj 139/04). Važeći Zakon o fiskalnim kasama ("Službeni glasnik RS", broj 135/04) u odredbama člana 3. st. 1. i 6. propisuje da je lice koje je upisano u odgovarajući registar za promet dobara na malo, odnosno za pružanje usluga fizičkim licima, dužno da vrši evidentiranje svakog pojedinačno ostvarenog prometa preko fiskalne kase, a prema članu 34. stav 1. Zakona, kontrolu evidentiranja prometa preko fiskalne kase, kontrolu fiskalnih plombi i fiskalne kase vrši Poreska uprava.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da niko ne može biti kažnjen za delo koje, pre nego što je učinjeno, nije bilo predviđeno zakonom ili propisom zasnovanim na zakonu kao kažnjivo delo, niti mu se može izreći kazna koja za to delo nije bila predviđena; da se krivična dela i sankcije za učinioca mogu odrediti samo zakonom (član 23. st. 1. i 2.); da svako ima pravo na rad (član 35. stav 1.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, finansijsku reviziju javnih rashoda i način jedinstvenog organizovanja tih poslova (član 72. stav 1. tač. 4., 8. i 11.); da državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja mogu u pojedinačnim stvarima rešavati o pravima i obavezama građana ili, na osnovu zakona, primenjivati mere prinude i ograničenja, samo u zakonom propisanom postupku u kome je svakome data mogućnost da brani svoja prava i interese i da protiv donesenog akta izjavi žalbu, odnosno upotrebi drugo zakonom predviđeno pravno sredstvo (član 122.).

Ustavni sud je, polazeći od odredaba Ustava kojima je utvrđena dužnost plaćanja poreza i Narodna Skupština ovlašćena da zakonom uredi finansijski sistem, a u okviru njega i poreski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica i organizaciju, te nadležnost i rad republičkih organa, ocenio da je Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji, u okviru Ustavom utvrđenog ovlašćenja uređen postupak naplate, kontrola javnih prihoda, prava i obaveze poreskih obveznika, kao i ovlašćenje poreskog organa u tom postupku.

Polazeći od toga da je mera zabrane vršenja delatnosti iz osporenog člana 131. tačka 4) Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji, mera koju izriče poreski inspektor u postupku kontrole evidentiranja prometa preko fiskalne kase, kad utvrdi da se promet od prodaje roba ili vršenja usluga registruje na drugi način, a ne preko fiskalne kase ili na drugi zakonom propisani način, i kao takva samostalna mera, nezavisna od postojanja poreskog prekršaja i poreskih krivičnih dela, i da je privremenog, odnosno ograničenog trajanja, Ustavni sud je ocenio da je ova mera - upravna mera, različite pravne prirode od zaštitnih mera iz Zakona o prekršajima koje su vrsta prekršajnih sankcija i koje mogu biti propisane samo uz kaznu za prekršaj i da je propisivanje ove mere u okviru Ustavom utvrđenog ovlašćenja zakonodavca da uređuje odnose u oblasti finansijskog sistema. Iz navedenih razloga ne stoje navodi predlagača da je ovo nova sankcija ustanovljena suprotno odredbama člana 23. Ustava,

niti da se ovom merom "ukida" pravo na rad utvrđeno članom 35. stav 1. Ustava. S obzirom na to da se mogućnost izricanja ove upravne mere odnosi na sve subjekte koji obavljaju privredne i druge delatnosti, po oceni Ustavnog suda, osporena odredba Zakona je u skladu sa članom 57. stav 1. Ustava, kojim se jamči slobodno i pod jednakim uslovima obavljanje delatnosti. Da li je propisana mera "prestroga" ili ne, odnosno da li je srazmerna težini društvene opasnosti, pitanje je zakonodavne politike, a ne ocene ustavnosti za koju je saglasno članu 125. Ustava, nadležan Ustavni sud Srbije.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-460/2004 od 9. marta 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 32/2006)

**Zakon o preduzećima ("Službeni glasnik RS", br. 29/96...36/02)
- član 398a**

Propisivanje osporenim odredbama Zakona odgovarajućih ovlašćenja nadležnog državnog organa (Agencije za privatizaciju) u postupku donošenja odluka preduzeća koja se odnose na raspolaganje društvenim kapitalom, nije nesaglasno s Ustavom jer nema značenje protivustavnog ograničavanja slobode obavljanja delatnosti pod jednakim uslovima, već uređivanja svojinskih prava i obaveza na sredstvima u društvenoj svojini, kao i načina ostvarivanja prava na učešće u upravljanju po osnovu svojine i rada tim sredstvima, odnosno načina ostvarivanja svojinskih prava i obaveza na sredstvima u društvenoj svojini u funkciji zaštite opšteg – javnog interesa u postupku privatizacije društvenog kapitala, a što se na osnovu Ustava, uređuje zakonom. Osporene odredbe Zakona ne dovode u pitanje ni ostvarivanje ustavnog principa jednakosti, jer sva pravna lica koja posluju većinskim društvenim kapitalom imaju isti položaj na tržištu i pod istim uslovima donose odluke u obavljanju delatnosti.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbijaju se predlozi za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 398a Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za ocenjivanje ustavnosti odredaba člana 398a Zakona o preduzećima. Predlagač smatra da se osporenim odredbama Zakona ograničava sloboda obavljanja delatnosti pod jednakim uslovima zajemčena odredbama člana 57. Ustava, te da se na taj način preduzeća koja posluju većinskim društvenim kapitalom dovode u neravnotežan položaj u odnosu na druga preduzeća.

Zakonodavni odbor Narodne skupštine Republike Srbije u odgovoru navodi da pojam obavljanja privrednih i drugih delatnosti, po pravilu, ima značenje proizvodnje i prometa robe i vršenje usluga na tržištu i da se u pogledu sadržine razlikuje od principa upravljanja preduzećem, odnosno ovlašćenja nadležnih organa

preduzeća da obavljaju poslove utvrđene zakonom, osnivačkim aktom i statutom preduzeća. U tom smislu, iako je punovažnost odluka nadležnih organa preduzeća koje se odnose na raspolaganje društvenim kapitalom osporenim odredbama Zakona uslovljena pribavljanjem prethodne saglasnosti Agencije za privatizaciju, time, po mišljenju Zakonodavnog odbora, nisu dovedena u pitanje ovlašćenja nadležnih organa preduzeća da te odluke donose u skladu sa utvrđenom poslovnom politikom preduzeća, odnosno da preduzeće slobodno i pod jednakim uslovima obavlja privredne i druge delatnosti. Ovo iz razloga što osporenim odredbama Zakona o preduzećima nisu ukinuta ili izmenjena ovlašćenja organa preduzeća koja proizlaze iz Zakona o preduzećima, Zakona o obligacionim odnosima, drugih zakona ili propisa, već je propisan pravni osnov za praćenje preprivatizacionih procesa u preduzećima koja posluju većinskim društvenim kapitalom, u skladu sa Zakonom o privatizaciji i Zakonom o Agenciji za privatizaciju utvrđenom položaju Agencije za privatizaciju da, u ime i za račun države, prodaje društveni kapital, sprovodi i kontroliše postupak privatizacije. Smisao osporene odredbe člana 398a Zakona o preduzećima, kako se to navodi u odgovoru Zakonodavnog odbora, jeste da se u postupku preprivatizacije spreči raspolaganje imovinom preduzeća koje posluje većinskim društvenim kapitalom, koje bi za posledicu imalo smanjenje vrednosti ukupnog kapitala preduzeća uključujući i društveni kapital, čime se štiti ne samo pojedinačni interes preduzeća kao subjekta privatizacije već i opšti interes koji se ogleda u tome da se pravnim poslom koji se odnosi na raspolaganje društvenim kapitalom preduzeća ne dovedu u pitanje zakonom utvrđena prava zaposlenih, kao i prava drugih zakonom određenih korisnika sredstava koja se ostvare u postupku privatizacije.

U toku postupka pred Ustavnim sudom Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03) ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije predlog za ocenu ustavnosti, pored ostalih, i odredaba člana 398a Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96...36/02). Takođe, predlogom drugog ovlašćenog predlagača podnetom Ustavnom sudu pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti, pored ostalih, i člana 398a Zakona o preduzećima. Ustavni sud je, na osnovu člana 4. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), navedene predloge za ocenu ustavnosti odredaba člana 398a Zakona o preduzećima izdvojio iz predmeta IY broj 111/05 i IY broj 393/05 i spojio sa predmetom IY broj 295/03, radi vođenja jedinstvenog postupka i donošenja jedne odluke

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporenim članom 398a Zakona o preduzećima propisano: da preduzeće koje posluje većinskim društvenim kapitalom ne može, bez prethodne saglasnosti agencije republike članice nadležne za poslove privatizacije donositi odluke: o smanjenju ili povećanju kapitala; reorganizaciji ili restrukturiranju; investicionom ulaganju; prodaji dela imovine; opterećivanju imovine; zalaganjem stvari ili uspostavljanjem hipoteke; dugoročnom zakupu; poravnanju sa poveriocima; uzimanju ili odobravanju kredita ili izdavanju garancija, van toka redovnog poslovanja (stav 1.), kao i ovlašćenje Agencije da poništi odluke preduzeća donete bez njene saglasnosti (stav 2.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se ekonomsko i socijalno uređenje zasniva na slobodnom privređivanju svim oblicima svojine na jedinstvenom tržištu robe, rada i kapitala; na samostalnosti preduzeća i svih drugih oblika organizovanja; na upravljanju i prisvajanju po osnovu svojine i rada, kao i na pravu zaposlenih i pravu drugih građana na socijalnu sigurnost (član 55. stav 1.); Ustav jamči društvenu, državnu, privatnu i zadružnu svojinu i druge oblike svojine i da svi oblici

svojine imaju jednaku pravnu zaštitu (član 56. st. 1. i 2.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da su svojina i rad osnove upravljanja i učešća u odlučivanju i da zaposleni upravljaju u društvenom preduzeću i učestvuju u upravljanju u drugim vrstama preduzeća i drugim organizacijama u kojima rade, odnosno u koje ulažu sredstva, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom (član 58); da se svojinska prava i obaveze na sredstvima u društvenoj i državnoj svojini i uslovi pod kojima se ta sredstva mogu pretvarati u druge oblike svojine uređuju zakonom (član 59. stav 1); da su slobodni razmena robe i usluga i kretanje kapitala i radnika i da se preduzeće i druga organizacija slobodno organizuju, samostalni su u obavljanju delatnosti, povezivanju i udruživanju, imaju isti položaj u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite i za svoje obaveze u pravnom prometu odgovaraju sredstvima kojima raspolažu (član 64. st. 1. i 2); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine i pravni položaj preduzeća i drugih organizacija i njihovih udruženja i komora (član 72. stav 1. tačka 4.).

Zakon o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96...36/02), donet je kao zakon Savezne Republike Jugoslavije i na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, od stupanja na snagu Ustavne povelje primenjivao se kao republički zakon. Zakon o preduzećima prestao je da važi danom stupanja na snagu Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/04), odnosno 30. novembra 2004. godine, osim odredaba čl. 392. do 399. i čl. 400a do 400v i 421a, koje na osnovu člana 456. Zakona o privrednim društvima ostaju na snazi do isteka rokova za privatizaciju. Polazeći od toga da Zakon o privrednim društvima ne predviđa kao poseban oblik društvena, odnosno preduzeća sa većinskim društvenim kapitalom, osporeni član 398a Zakona o preduzećima, po shvatanju Suda, ima značenje vremenski ograničene norme koja se primenjuje do isteka zakonom određenog roka za privatizaciju društvenog kapitala

Iz osporenih odredaba člana 398a Zakona o preduzećima, po shvatanju Suda, sledi da (sve) odluke u obavljanju delatnosti u preduzeću koje posluje većinskim društvenim kapitalom donose nadležni organi preduzeća, kao i da odluke u okviru "redovnog poslovanja" preduzeće donosi samostalno. Ovlašćenje Agencije za privatizaciju da daje prethodnu saglasnost na odgovarajuće odluke preduzeća propisano je za slučaj kada preduzeće koje posluje većinskim društvenim kapitalom donosi odluku o raspolaganju kapitalom "van toka redovnog poslovanja", ali i te odluke prema osporenim odredbama Zakona donosi preduzeće, odnosno njegovi organi. U tom smislu propisivanje odgovarajućih ovlašćenja nadležnog državnog organa u postupku donošenja odluka preduzeća koje se odnose na raspolaganje društvenim kapitalom, po oceni Suda, nema značenje protivustavnog ograničavanja slobode obavljanja delatnosti pod jednakim uslovima, već uređivanja svojinskih prava i obaveza na sredstvima u društvenoj svojini, kao i načina ostvarivanja prava na učešće u upravljanju po osnovu svojine i rada tim sredstvima, što se na osnovu Ustava, uređuje zakonom. Naime, iz odredaba čl. 58, 59. i 72. Ustava, po shvatanju Suda, proizlazi ovlašćenje zakonodavca da odredi sadržinu svojinskih ovlašćenja pojedinih oblika svojine, što podrazumeva i određivanje sadržine svojinskih prava i obaveza koje pripadaju pravnom licu koje posluje većinskim društvenim kapitalom. S obzirom na to da su preduzeća koja posluju većinskim društvenim kapitalom dužna da izvrše privatizaciju tog kapitala i da se osporene odredbe Zakona o preduzećima primenjuju do isteka zakonom određenog roka za privatizaciju, ovlašćenja Agencije za privatizaciju propisana osporenim odredbama člana 398a Zakona u donošenju odluka preduzeća koje se odnose na raspolaganje društvenim kapitalom "van toka redovnog poslovanja", po oceni Suda, predstavlja

uređivanje načina ostvarivanja svojinskih prava i obaveza na sredstvima u društvenoj svojini u funkciji zaštite opšteg-javnog interesa u tom postupku, da se prodajom društvenog kapitala ostvare i odgovarajuća sredstva za zakonom utvrđena prava njihovih korisnika. U tom smislu određivanje osporenim odredbama Zakona da se, u zakonom određenim slučajevima i pod zakonom propisanim uslovima, odluke nadležnih organa preduzeća koja posluju većinskim društvenim kapitalom donose i uz odgovarajuće učešće Agencije, zakonodavac je, po oceni Suda, polazeći od odredaba Ustava koje sadrže ovlašćenje za zakonsko uređivanje sadržine svojinskih prava i obaveza na sredstvima u društvenoj svojini i učešća u upravljanju po osnovu rada tim sredstvima, kao i ustavnog ovlašćenja za zakonsko uređivanje uslova pod kojim se sredstva u društvenoj svojini mogu pretvarati u druge oblike svojine, te ovlašćenja za uređivanja pravnog položaja preduzeća (čl. 58, 59. i 72. Ustava) uredio odnose u okviru Ustavom utvrđenog ovlašćenja. Osporene odredbe člana 398a Zakona o preduzećima, po oceni Suda, ne dovode u pitanje ni ostvarivanje ustavnog principa jednakosti iz čl. 56, 57. i 64. Ustava, jer sva pravna lica koja posluju većinskim društvenim kapitalom imaju isti položaj na tržištu i pod istim uslovima donose odluke u obavljanju delatnosti.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 27/2006)
 IY-295/2005 od 16. februara 2006.

**Zakon o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", br. 38/01 i 18/03)
 - član 12. stav 3., član 20. stav 4. i član 25a stav 2.**

Odredba člana 12. stav 3. Zakona nije nesaglasna s Ustavom, jer se pretvaranje društvene svojine u druge oblike svojine, saglasno članu 59. Ustava, uređuje zakonom, tako da osporena odredba predstavlja jedan od instrumenata kojim se ta ustavna odredba realizuje, a principi utvrđeni odredbama čl. 56, 57. i 64. Ustava ne ograničavaju mogućnost da se zakonom isključi kao kupac pravno lice koje posluje sa većinskim društvenim kapitalom, jer se time ostvaruje cilj zakonodavca – pretvaranje društvene svojine u druge oblike svojine.

Odredba člana 20. stav 4. Zakona nije nesaglasna s Ustavom, jer ustavna ovlašćenja zakonodavca da uređuje svojinska prava i obaveze na sredstvima u društvenoj i državnoj svojini i uslove pod kojima se ta sredstva mogu pretvarati u druge oblike svojine, kao i da uređuje i obezbeđuje obligacione odnose, predstavljaju pravni osnov da se zakonom reguliše postupak promene vlasništva društvenog, odnosno državnog kapitala, a u okviru toga prava i obaveze svih subjekata koji neposredno učestvuju u postupku privatizacije ili imaju neki pravni interes u tom postupku, te da se Zakonom o privatizaciji, kao specijalnim zakonom kojim se uređuje jedan poseban segment pravnih odnosa, u delu kojim se uređuju obligacioni odnosi, pitanja iz dužničko poverilačkih odnosa urede drugačije u odnosu na Zakon o obligacionim odnosima i druge zakone, na način primeren postupku privatizacije.

Nema osnova za utvrđivanje neustavnosti ni odredbe člana 25a stav 2. Zakona, jer ova odredba ne ograničava ustavno pravo zaposlenih na upravljanje i učešće u odlučivanju u preduzeću koje posluje većinskim kapitalom, već se način ostvarivanja prava na zaradu (koje Ustav jamči, ali ne uređuje) stavlja u funkciju zaštite vrednosti predmeta privatizacije i efikasnog sprovođenja postupka pretvaranja društvene svojine u privatnu.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbijaju se predlozi i ne prihvataju inicijative za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 12. stav 3, člana 20. stav 4. i člana 25a. stav 2. Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", br. 38/01 i 18/03).
2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu člana 20. stav 4. Zakona iz tačke 1.
3. Odbacuje se zahtev za ocenu saglasnosti odredaba Zakona iz tačke 1. sa drugim zakonima.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneti su predlozi i inicijative za ocenu ustavnosti odredaba člana 12. stav 3, člana 20. stav 4. i član 25a. stav 3. Zakona o privatizaciji. U predlozima i inicijativama se navodi da su osporene odredbe Zakona nesaglasne sa ustavnim principima i pravima garantovanim čl. 34., 56., 57., 59. i 64. Ustava Republike Srbije.

Predlagači ističu da je odredba člana 12. stav 3. Zakona suprotna ustavnom principu slobodnog obavljanja delatnosti pod jednakim uslovima, odnosno da preduzeća sa većinskim društvenim vlasništvom dovodi u neravnopravan položaj u odnosu na druga preduzeća. Ukazuje se i da je osporena zakonska odredba nesaglasna sa članom 398a. Zakona o preduzećima.

Oredba člana 20. stav 4. Zakona, po oceni predlagača nesaglasna je sa članom 34., članom 57. stav 1. i članom 64. stav 3. Ustava, kao i sa čl. 17. i 185. Zakona o obligacionim odnosima i čl. 54. i 398a. Zakona o preduzećima, jer uskraćuje prava poverilaca da prinudnim putem ostvare svoja potraživanja, na osnovu pravosnažnog rešenja o izvršenju na nepokretnoj imovini i time dužnike dovodi u povoljniji položaj u odnosu na poverioce. Ističe se da je ova zakonska odredba, nesaglasna i sa principom podele vlasti iz člana 9. Ustava, jer se onemogućavanjem izvršenja pravosnažnih sudskih presuda dovodi u pitanje sam mehanizam sudske zaštite. Navedena odredba Zakona, po oceni predlagača, dovodi u pitanje ostvarivanje prava na isplatu zarada i drugih primanja ostvarenih do prestanka radnog odnosa, u smislu člana 106. Zakona o radu, kao i položaj zaposlenih koji su ispunili uslove za sticanje prava na penziju, a nesaglasna je i sa članom 99. stav 5. Zakona o prinudnom poravnanju, stečaju i likvidaciji i članom 263. Zakona o izvršnom postupku.

Od Ustavnog suda je tražena obustava izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu člana 20. stav 4. Zakona o privatizaciji.

U predstavkama se navodi da je odredba 25a stav 2. Zakona nesaglasna sa: ustavnim odredbama koje određuju položaj društvene svojine i položaj pravnih subjekata koji posluju sredstvima u društvenoj svojini; ustavnim principom da su svojina i rad osnove upravljanja i učešća u odlučivanju i odredbama koje utvrđuju prava zaposlenih da upravljaju društvenim preduzećem. Ostvarivanje ovih ustavnih principa i prava, po oceni predlagača, dovedeno je u pitanje odredbama Zakona koje utvrđuju nadležnost Agencije da, pored ostalog, odlučuje i o visini zarada zaposlenih.

U odgovorima Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije navodi se da osporeni Zakon, u skladu sa čl. 56. i 59. Ustava, uređuje uslove i postupak promene vlasništva društvenog, odnosno državnog kapitala i ističe da princip

jednake pravne zaštite svih oblika svojine ne isključuje mogućnost promene društvene i državne svojine u druge oblike svojine. Ističe se da je, u okviru navedenih ustavnih odredaba i ovlašćenje zakonodavca da uređuje položaj preduzeća koje posluje sa društvenim kapitalom, postupak restrukturiranja takvog preduzeća, kao i prava i obaveze zaposlenih u subjektu privatizacije. Prema navodima iz odgovora, sprovođenje postupka restrukturiranja podrazumeva, pored ostalog i uređivanje položaja poverilaca, odnosno isključivanje mogućnosti da se prinudnom naplatom dospelih potraživanja različitih poverilaca subjekta privatizacije spreči, odnosno onemogućiti ili oteža postupak prodaje kapitala ili imovine subjekata privatizacije, što je osnovni cilj osporenog Zakona. Takođe se navodi da odredbom člana 25a. stav 2. Zakona nisu derogirana prava zaposlenih u preduzeću, kao subjektu privatizacije, jer se ta zakonska odredba ne odnosi na svaku izmenu pojedinačnog kolektivnog ugovora vezanu za visinu zarade, već samo na slučajeve kad se zarada zaposlenih uvećava u procentu većem od projektovanog rasta cena na malo, odnosno kad preduzeće prethodnu poslovnu godinu završi sa gubitkom. Ovakvo zakonsko rešenje ima za cilj da spreči neopravdano visoke zahteve zaposlenih u pogledu socijalnog programa, što se najčešće i dešava u periodima pripreme preduzeća za privatizaciju. Ističe se da zahtevi zaposlenih koji nemaju osnova u poslovanju preduzeća i stvaranju profita, imaju za posledicu neatraktivnost preduzeća za potencijalnog kupca.

Postupajući povodom brojnih predloga i inicijativa za ocenu ustavnosti većeg broja odredaba Zakona o privatizaciji, Ustavni sud Republike Srbije je, na sednici održanoj 10. marta 2005. godine, doneo Odluku IY-161/01 ("Službeni glasnik RS", broj 30/05) i Zaključak o razdvajanju postupka i formiranju posebnog predmeta IY-167/05 za odlučivanje o ustavnosti člana 12. stav 3., člana 20. stav 4. i člana 25a. stav 2. Zakona o privatizaciji.

Po sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio sledeće:

Članom 12. stav 3. Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", br. 38/01 i 18/03) bilo je propisano da kupac kapitala ili imovine ne može biti domaće pravno lice koje posluje većinskim društvenim kapitalom ili lice koje prema subjektu privatizacije ima neizmirene obaveze.

Član 20. stav 4. Zakona o privatizaciji propisivao je da u toku sprovođenja restrukturiranja, poverioci ne mogu da preduzimaju radnje prinudne naplate svojih dospelih potraživanja.

Član 25a. stav 2. Zakona određuje da preduzeće koje posluje većinskim društvenim kapitalom može u toku postupka privatizacije da menja odredbe pojedinačnog kolektivnog ugovora koje se odnose na visinu zarada, samo uz saglasnost Agencije ako se time uvećavaju zarade preko porasta cena na malo ili ako je preduzeće završilo poslovnu godinu sa gubitkom.

Ustav Republike Srbije jamči društvenu, državnu, privatnu i zadružnu svojinu i druge oblike svojine, određuje da svi oblici svojine imaju jednaku pravnu zaštitu (član 56.) i utvrđuje da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.). Ustav određuje svojinu i rad kao osnove upravljanja i učešća u odlučivanju i određuje da zaposleni upravljaju u društvenom preduzeću i učestvuju u upravljanju u drugim vrstama preduzeća i drugim organizacijama u kojima rade, odnosno u koje ulažu sredstva, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom (član 58.). Svojinska prava i obaveze na sredstvima u društvenoj i državnoj svojini i uslovi pod kojima se ta sredstva mogu pretvarati u druge oblike svojine uređuju se zakonom, a sredstva iz društvene i državne svojine otuđuju se po tržišnim uslovima, u skladu sa zakonom (član 59.). Preduzeće i druga organizacija slobodno se organizuju, samostalni su u obavljanju delatnosti,

povezivanju i udruživanju, imaju isti položaj u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite i za svoje obaveze u pravnom prometu odgovaraju sredstvima kojima raspolažu (član 64. stav 2.). Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina; ustavnost i zakonitost; svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine; pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa (član 72. stav 1. tač.2. i 4.).

Ustavni sud je utvrdio da iz odredaba člana 59. Ustava proizilazi ovlašćenje zakonodavca da odredi sadržinu svojinskih ovlašćenja, što podrazumeva zakonsko uređivanje prava i obaveza različitih subjekata na predmetu tih svojinskih oblika, pa i sadržinu prava i obaveza koje u postupku privatizacije pripadaju pravnom licu koje posluje većinskim društvenim kapitalom. U tom smislu, odredba člana 12. stav 3. Zakona isključuje društveno pravno lice, kao kupca u postupku privatizacije sa ciljem da se obezbedi efikasnija i brža promena vlasništva društvenog kapitala. S obzirom na to da se pretvaranje društvene svojine u druge oblike svojine, saglasno članu 59. Ustava, uređuje zakonom, osporena odredba člana 12. stav 3. Zakona predstavlja jedan od instrumenata kojim se ta ustavna odredba realizuje. Principi utvrđeni odredbama čl. 56, 57. i 64. Ustava ne ograničavaju mogućnost da se zakonom isključi, kao kupac, pravno lice koje posluje sa većinskim društvenim kapitalom, jer se time ostvaruje cilj zakonodavca - pretvaranje društvene svojine u druge oblike svojine. Osporena zakonska odredba, po oceni Suda ne dovodi u pitanje ni ostvarivanje ustavnog principa jednakosti, odnosno ne pravi diskriminaciju u okviru iste kategorije privrednih subjekata, jer sva pravna lica koja posluju sa većinskim društvenim kapitalom imaju isti položaj na tržištu i pod istim uslovima učestvuju u postupku privatizacije. Iz navedenih razloga Sud je utvrdio da odredba člana 12. stav 3. osporenog Zakona nije nesaglasna s Ustavom.

Razmatrajući odredbu člana 20. stav 4. Zakona, Ustavni sud je utvrdio da ustavno ovlašćenje zakonodavca da uređuje svojinska prava i obaveze na sredstvima u društvenoj i državnoj svojini i uslove pod kojima se ta sredstva mogu pretvarati u druge oblike svojine, (član 59.), kao i ovlašćenje da uređuje i obezbeđuje obligacione odnose (član 72. stav 1. tačka 4.) predstavljaju pravni osnov da se zakonom reguliše postupak promene vlasništva društvenog, odnosno državnog kapitala, a u okviru toga, prava i obaveze svih subjekata koji neposredno i posredno učestvuju u postupku privatizacije, ili imaju neki drugi pravni interes u tom postupku. S obzirom na to da Zakon o privatizaciji uređuje jedan poseban segment pravnih odnosa, na osnovu izričitog ustavnog ovlašćenja, on u delu kojim se uređuju obligacioni odnosi, predstavlja *lex specialis* u odnosu na Zakon o obligacionim odnosima i druge zakone što znači da drugačije, na način primeren postupku privatizacije, uređuje i pitanja iz dužničko poverilačkih odnosa. Saglasnost navedene zakonske odredbe sa Zakonom o obligacionim odnosima, Zakonom o prinudnom poravnanju, stečaju i likvidaciji i Zakonom o izvršnom postupku, nije nadležan da ceni Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava.

Ustavni sud je utvrdio da odredba člana 25a. stav 2. Zakona ne ograničava ustavno pravo zaposlenih na upravljanje i učešće u odlučivanju u preduzeću koje posluje većinskim društvenim kapitalom, već se način ostvarivanja prava na zaradu, (koje Ustav jamči članom 36. stav 1., ali ne uređuje) stavlja u funkciju zaštite i očuvanja vrednosti predmeta privatizacije, kao i efikasnijeg sprovođenja postupka pretvaranja društvene svojine u privatnu, pa je Sud utvrdio da nema osnova za utvrđivanje neustavnosti ove odredbe Zakona.

Pošto je doneo konačnu odluku o ustavnosti člana 20. stav 4. Zakona, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu te zakonske odredbe Sud je odbacio, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 1), člana 46. tačka 9) i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 20/2006)

IY-167/2005 od 9. februara 2006.

Zakon o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine ("Službeni glasnik RS", broj 45/2005) - čl. 1. do 3. i čl. 6. do 10.

Osporeni zakon ne uređuje denacionalizaciju, niti ostvarivanje prava na povraćaj oduzete imovine, već reguliše evidentiranje i popisivanje oduzete imovine kako bi se utvrdila njena vrednost i izvršila procena u kom obliku i obimu Republika Srbija može tu imovinu da vrati. U tom smislu, osporenim odredbama člana 1. Zakona su u okviru ustavnih ovlašćenja iz člana 59. i člana 72. stav 1. tač. 2. i 4. Ustava, određeni osnovi oduzimanja imovine koja je predmet ovog zakona, tako što su neki osnovi bliže određeni i ostavljena mogućnost prijavljivanja i evidentiranja imovine oduzete i po drugim osnovama, čime se ne uskraćuju prava, već u isti položaj dovode sva fizička lica koja su nakon određenog datuma oštećena bilo kojim aktima državne vlasti. Određivanje vremenskog perioda koji se obuhvata Zakonom, u domenu je procene celishodnosti zakonodavca prilikom usvajanja zakonskih rešenja kojima se uređuju svojinski i obligacioni odnosi.

Odredba člana 2. Zakona koja definiše pojam imovine u smislu ovog zakona određivanjem da je to pravo svojine na nepokretnim i pokretnim stvarima, kao i druga imovinska prava, bez taksativnog navođenja koja su to imovinska prava, ne dovodi u pitanje ostvarivanje principa ravnopravnosti iz člana 13. Ustava, jer ne isključuje mogućnost povraćaja svih imovinskih prava oduzetih u određenom periodu. Odredba člana 3. Zakona nije nesaglasna s Ustavom, jer utvrđuje pravo fizičkih lica - ranijih vlasnika ili njihovih pravnih sledbenika, da podnose prijavu oduzete imovine, ne isključujući mogućnost da se budućim zakonskim rešenjima, koja će urediti pitanje denacionalizacije, obuhvate i pravna lica koja su sledbenici lica čija je imovina oduzeta. Time se ne povređuje ustavni princip pravne jednakosti, već se obezbeđuje njegovo ostvarivanje jednakim pravnim položajem fizičkih lica čija se imovina prijavljuje i evidentira po odredbama ovog zakona, jer član 13. Ustava ne garantuje jednakost kao opšti apstraktni pojam koji se podjednako odnosi na sve pravne subjekte, već garantuje jednakost u okviru iste kategorije pravnih subjekta.

Odredbe čl. 6, 8. i 9. Zakona, koje propisuju rok za podnošenje prijave oduzete imovine, odnosno podnošenje prijave u tom roku kao uslov za podnošenje zahteva za povraćaj imovine u skladu sa posebnim zakonom, kao i odredba člana 7. Zakona koja određuje osnove i način vođenja evidencija o prijavljenoj imovini, nisu nesaglasne s Ustavom, jer je uređivanje uslova i načina sticanja, prestanka, pa i vraćanja prava svojine i drugih imovinskih prava, u domenu ustavne nadležnosti zakonodavnog organa, a propisivanje rokova, odnosno dužine

rokova i njihovog dejstva, kao i načina vođenja evidencija, u okviru je nadležnosti za uređivanje određenog prava, u konkretnom slučaju prava na podnošenje zahteva za povraćaj oduzete imovine.

U odnosu na odredbe čl. 9. i 10. Zakona nema osnova za utvrđivanje neustavnosti, budući da su to norme deklarativnog karaktera, kojima se ne konstituišu prava, već se upućuje na donošenje zakona koji će propisati uslove i način ostvarivanja prava na vraćanje imovine crkvama i verskim zajednicama, a pitanje da li povraćaj, odnosno obeštećenje za oduzetu imovinu treba urediti jednim zakonom ili posebnim zakonima, u zavisnosti od specifičnosti subjekata i imovine, stvar je procene zakonodavca.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbijaju se predlozi i ne prihvata inicijativa za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 1. do 3. i čl. 6. do 10. Zakona o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine ("Službeni glasnik RS", broj 45/2005).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata, odnosno radnji preduzetih na osnovu Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneti su predlozi i inicijativa za ocenu ustavnosti odredaba čl. 1. do 3. i čl. 6. do 10. Zakona o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine. U predlozima se navodi da su osporene zakonske odredbe nesaglasne sa čl. 11, 12, 22. i 34, članom 56. stav 2. i članom 62. Ustava Republike Srbije zbog toga što: uvode diskriminaciju pravnih lica u odnosu na fizička lica, odnosno pravnih lica u odnosu na crkve i verske zajednice; dovode u pitanje ostvarivanje Ustavom garantovanog prava svojine; uskraćuju "ustavno pravo" na povraćaj imovine i ne obuhvataju sve osnove po kojima je oduzimana imovina. Predlagači ukazuju da članom 1. Zakona nije precizno određen pojam tržišne vrednosti i pravične naknade za oduzetu imovinu, niti su navedeni konkretni propisi i akti na osnovu kojih je imovina oduzimana, kao i da član 2. Zakona ne određuje precizno šta se podrazumeva pod pojmom drugih imovinskih prava, što omogućava njegovu nejednaku primenu. Ističe se da je oduzimanje imovine vršeno i pre 9. marta 1945. godine, pa se odredbom člana 1. Zakona, suprotno načelu ravnopravnosti, građani dele na one kojima se daje pravo na vraćanje oduzete imovine i na one kojima se to pravo oduzima. Odredbe člana 3. stav 1, člana 8, člana 9. stav 2. i člana 10. Zakona, po mišljenju predlagača, nesaglasne su sa ustavnim principom jednakosti i jednake pravne zaštite svih oblika svojine, jer uskraćuju pravo prijavljivanja i vraćanja oduzete imovine pravnim licima. Navodi se da je ovakvo zakonsko rešenje nesaglasno sa odredbama čl. 3. i 23. Povelje o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama ("Službeni list Srbije i Crne Gore", broj 6/2003) i člana 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Predlagači ističu da su odredbe čl. 6, 8. i 9. Zakona u suprotnosti sa čl. 11, 12. i 34. Ustava, jer uslovljavaju ostvarivanje prava svojine prethodnim podnošenjem prijave. Iznosi se stav da je član 10. Zakona nesaglasan sa odredbama čl. 11. i 13. Ustava, zbog toga što prejudicira poseban postupak vraćanja oduzete imovine crkvama i verskim zajednicama i time ih dovodi u povoljniji položaj u odnosu na građane, iako je njihova imovina oduzimana po istim osnovama.

Ustavnom sudu je podnet zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba Zakona i predloženo je da Sud naloži Skupštini Republike Srbije da zakonom obustavi promet imovine oduzete bez naknade, do donošenja zakona o vraćanju imovine oduzete od 1945. godine. Predlagači takođe, postavljaju pitanja celishodnosti, opravdanosti i pravičnosti osporenih zakonskih rešenja, ukazuju da su pojedine odredbe neprecizne, nejasne i nepotpune, daju mišljenja i predloge za izmene i dopune, odnosno za usvajanje drugačijih zakonskih rešenja.

U inicijativi se navodi da su odredbe čl. 1. i 2. i čl. 6. do 10. osporenog Zakona "diskriminatorne" jer im je namera da se jednom delu građana uskrati mogućnost evidentiranja i vraćanja imovine. Ističe se da je odredba člana 1. Zakona neprecizna i nepotpuna, jer ne nabroja taksativno sve propise i akte na osnovu kojih je imovina oduzimana, da Zakon ne propisuje kriterijume za utvrđivanje tržišne vrednosti ili pravične naknade, da ne određuje šta se smatra drugim imovinskim pravima, kao i da odredbe čl. 6. i 8. Zakona dele građane na "one koji su se po ovom zakonu evidentirali i one koji to nisu učinili iz raznih razloga". Ukazuje se da usled faktičke nemogućnosti dokazivanja pravnog osnova oduzimanja imovine lice može izgubiti pravo na povraćaj, kao i da je član 7. Zakona nepotreban, jer obavezuje građane da dokazuju opštepoznate činjenice. Inicijator smatra da odredba člana 9. stav 2. Zakona prejudicira buduće rešenje, tako što iz procesa povraćaja imovine isključuje građane koji se nisu evidentirali u propisanom roku, kao i da odredba člana 10. Zakona, dovodi u povlašćen položaj crkve i verske zajednice, jer predviđa donošenje posebnog zakona, za koji nema pravnog osnova u Ustavu.

Dopisom Ustavnog suda Republike Srbije IY-256/05 od 14. jula 2005. godine i IY-291/05 od 10. oktobra 2005. godine tražen je od Narodne skupštine Republike Srbije odgovor na navode iz predloga i mišljenje povodom podnete inicijative. Pošto Narodna skupština nije u ostavljenom roku dostavila odgovor, Sud je nastavio postupak, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

S obzirom na to da su povodom predloga i inicijative formirana tri predmeta, Ustavni sud je, na osnovu člana 4. i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), na sednici održanoj 23. februara 2006. godine, doneo Zaključak o spajanju predmeta broj IY-291/05 i IY-348/05 sa predmetom broj IY-256/05, radi vođenja jedinstvenog postupka.

Po sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da se Zakonom o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine ("Službeni glasnik RS", broj 45/2005) uređuje postupak prijavljivanja i evidentiranja imovine fizičkih lica koja je na teritoriji Republike Srbije oduzeta bez naknade tržišne vrednosti ili pravične naknade, primenom propisa i akata o nacionalizaciji, agrarnoj reformi, konfiskaciji, sekvestraciji, eksproprijaciji i drugih propisa donetih i primenjivanih posle 9. marta 1945. godine (član 1.). Imovinom, u smislu ovog zakona, smatra se pravo svojine na nepokretnim i pokretnim stvarima, kao i druga imovinska prava (član 2.). Prijavu oduzete imovine po odredbama ovog zakona podnose fizička lica kojima je imovina oduzeta primenom propisa iz člana 1. Zakona (raniji vlasnici) ili njihovi naslednici, odnosno pravni sledbenici. Prijava se podnosi Republičkoj direkciji za imovinu Republike Srbije, u dva primerka, neposredno ili poštom preporučeno, na obrascu POI, koji je odštampan uz ovaj zakon i čini njegov sastavni deo, a evidencija prijavljene imovine - registar imovine vodi se kao javna i elektronska baza podataka (član 3.). Prijava iz člana 3. ovog zakona može se podneti najkasnije do 30. juna 2006. godine (član 6.). Direkcija vodi

evidenciju o pribavljenoj imovini, na osnovu podataka sadržanih u prijavi iz člana 3. ovog zakona i podataka kojima raspolažu državni organi, organi i organizacije jedinica teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, javne službe i drugi organi i organizacije (član 7.). Podnošenje prijave oduzete imovine, u smislu ovog zakona, ne predstavlja zahtev za ostvarivanje prava na povraćaj oduzete imovine ili obeštećenje za tu imovinu, već uslov da se takav zahtev podnese u skladu sa posebnim zakonom (član 8.). Pravni osnov i prava u pogledu vraćanja imovine ili obeštećenja po osnovu oduzete imovine prijavljene po odredbama ovog zakona, kao i postupak po zahtevu za ostvarivanje prava na povraćaj oduzete imovine ili obeštećenje za tu imovinu, urediće se posebnim zakonom a zahtev za ostvarivanje prava po posebnom zakonu može se podneti samo ako je prijava oduzete imovine podneta u roku iz člana 6. ovog zakona (član 9.). Vraćanje oduzete imovine crkvama i verskim zajednicama urediće se posebnim zakonom (član 10.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su slobode i prava čoveka i građanina ograničeni samo jednakim slobodama i pravima drugih, i kad je to Ustavom utvrđeno (član 11.); da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti se ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom, kao i da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na za sve jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom, drugim državnim ili bilo kojim organom ili organizacijom (član 22. stav 1.); da se jamči pravo svojine, u skladu s Ustavom (član 34. stav 1.); da se jamče društvena, državna, privatna i zadružna svojina i drugi oblici svojine i svi oblici svojine imaju jednaku pravnu zaštitu (član 56. st. 1. i 2.); da se svojinska prava i obaveze na sredstvima u društvenoj i državnoj svojini i uslovi pod kojima se ta sredstva mogu pretvarati u druge oblike svojine uređuju zakonom, a sredstva iz društvene i državne svojine otuđuju se po tržišnim uslovima, u skladu sa zakonom (član 59.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, kao i druge odnose od interesa za Republiku, u skladu s Ustavom (član 72. stav 1. tač. 4. i 12.).

Iz navedenog proizlazi da Ustav Republike Srbije ne predviđa denacionalizaciju, odnosno ne konstituiše pravo ranijih vlasnika na povraćaj imovine, niti garantuje bilo koje svojinsko ovlašćenje ranijih vlasnika na oduzetoj imovini. Ustav, međutim, ne isključuje mogućnost povraćaja oduzete imovine, odnosno ostvarivanje prava na obeštećenje, pa je stoga zakonodavac ovo pitanje može regulisati zakonom, saglasno članu 59. i članu 72. stav 1. tač. 2. i 4. Ustava. Republika Srbija, u okviru zakonodavne nadležnosti određene ovim ustavnim odredbama uređuje, pored ostalog, svojinske i obligacione odnose, što podrazumeva uređivanje sticanja i prestanka prava svojine, kao i promenu svojinskih odnosa u skladu sa ustavnim odredbama kojima su uređeni osnovni principi tih odnosa. Ustav dopušta da imovina koja je u društvenu, odnosno državnu svojinu ušla originernim načinom - aktom države (zakonima, podzakonskim aktom i pojedinačnim aktom), aktom države (u ovom slučaju zakonom), može promeniti svoj oblik, tj. može biti promenjena, odnosno vraćena u privatnu svojinu, pod uslovima koji se uređuju zakonom.

Ustavni sud je utvrdio da osporeni Zakon ne uređuje denacionalizaciju, niti način ostvarivanja prava na povraćaj oduzete imovine, već reguliše evidentiranje i popisivanje oduzete imovine kako bi se utvrdila njena vrednost i u skladu sa tim

izvršila procena u kom obliku (naturalnom ili novčanoj protivvrednosti) i u kom obimu Republika Srbija može tu imovinu da vrati.

Po oceni Suda, osporenim odredbama člana 1. Zakona su, u okviru navedenog ustavnog ovlašćenja, određeni osnovi oduzimanja imovine koja je predmet ovog zakona, tako što su neki osnovi bliže određeni, ali je istovremeno ostavljena i mogućnost prijavljivanja i evidentiranja imovine oduzete i po drugim osnovima. To znači da se zakonodavac, umesto taksativnog nabiranja propisa, opredelio za jedno opštije rešenje, koje ne prejudicira buduća zakonska rešenja, odnosno ne uskraćuje prava, već dovodi u isti položaj sva fizička lica koja su nakon određenog datuma oštećena bilo kojim aktima državne vlasti. Zakonodavac se opredelio da to bude imovina oduzeta posle 9. marta 1945. godine, što obuhvata i period pre objavljivanja Odluke o privremenoj zabrani vraćanja kolonista u njihova prethodna mesta življenja, koju je doneo Nacionalni komitet oslobođenja Jugoslavije 6. marta 1945. godine ("Službeni list DFJ", broj 13/45 od 16. marta 1945. godine). Određivanje vremenskog perioda koji se obuhvata Zakonom u domenu je procene celishodnosti, koju vrši zakonodavac prilikom usvajanja zakonskih rešenja kojima se uređuju svojinski i obligacioni odnosi.

Odredba člana 2. Zakona koja definiše pojam imovine u smislu ovog zakona određivanjem da je to pravo svojine na nepokretnim i pokretnim stvarima, kao i druga imovinska prava, bez taksativnog navođenja koja su to druga imovinska prava, po oceni Suda, ne dovodi u pitanje ostvarivanje principa ravnopravnosti iz člana 13. Ustava, jer ta zakonska odredba ne isključuje mogućnost povraćaja svih imovinskih prava oduzetih u određenom periodu. Zakonom je izdvojeno pravo svojine kao najvažnije pravo na stvari, ali je istovremeno ostavljena mogućnost prijavljivanja i evidentiranja drugih imovinskih prava.

Odredbom člana 3. stav 1. Zakona, koja predviđa da prijavu oduzete imovine podnose fizička lica (raniji vlasnici) ili njihovi naslednici, odnosno pravni sledbenici, nisu obuhvaćena pravna lica. Ova zakonska odredba, po oceni Suda, utvrđuje pravo fizičkih lica da podnose prijavu, a ne određuje konačno krug lica koja će po posebnom zakonu ostvarivati pravo na povraćaj imovine. Osporeni Zakon, koji se odnosi na fizička lica, a upućujućom normom i na crkve i verske zajednice, ne isključuje mogućnost da se budućim zakonskim rešenjima, koja će urediti pitanje denacionalizacije, obuhvate i ona pravna lica koja su pravni sledbenici lica čija je imovina oduzeta. Po oceni Suda, neosnovano je pozivanje na povredu principa ravnopravnosti između fizičkih i pravnih lica, odnosno ravnopravnosti crkve i drugih pravnih lica, jer Ustav ne poznaje princip jednakosti kao opšti, apstraktni pojam koji se podjednako odnosi na sve pravne subjekte, već garantuje jednakost u okviru iste kategorije pravnih subjekata. Tako član 13. Ustava, na koji se pozivaju predlagači i inicijator, garantuje jednakost građana zabranom diskriminacije prema nekom ličnom svojstvu, koje se odnosi samo na fizička lica. Član 22. Ustava, koji garantuje jednaku pravnu zaštitu pred sudovima, državnim organima i drugim organima i organizacijama, takođe se odnosi na čoveka i građanina.

Razmatrajući odredbe čl 6., 8. i člana 9. stav 1. Zakona, koje propisuju rok za podnošenje prijave oduzete imovine, odnosno podnošenje prijave u tom roku kao uslov za podnošenje zahteva za povraćaj imovine u skladu sa posebnim zakonom, Ustavni sud je utvrdio da je uređivanje uslova i načina sticanja, prestanka, pa i vraćanja prava svojine i drugih imovinskih prava, u domenu ustavne nadležnosti zakonodavnog organa utvrđene članom 72. stav 1. tačka 4. Ustava, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa. Propisivanje rokova, odnosno dužine

rokova, kao i njihovog dejstva u okviru je nadležnosti za uređivanje određenog prava, u konkretnom slučaju prava na podnošenje zahteva za povraćaj oduzete imovine. Utvrđivanje prekluzivnog roka, čijim se protekom gubi pravo na podnošenje zahteva, primereno je cilju zbog kojeg je donet osporeni Zakon - da se u određenom roku konačno identifikuje i utvrdi vrednost oduzete imovine. Takođe, osporenim zakonskim odredbama, po oceni Suda, nije povređen ni princip ravnopravnosti iz člana 13. Ustava, jer se propisani uslovi i rokovi za prijavljivanje oduzete imovine odnose podjednako na sva fizička lica čija se imovina prijavljuje i evidentira po odredbama ovog zakona. Razlozi osporavanja, prema kojima navedene zakonske odredbe prejudiciraju uređivanje uslova i načina povraćaja oduzete imovine posebnim zakonom, ne predstavljaju osnov za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 6, 8. i člana 9. stav 2. Zakona.

Sud je utvrdio da je odredba člana 7. Zakona, koja određuje osnove i način vođenja evidencija o prijavljenoj imovini, u saglasnosti sa napred navedenim odredbama Ustava, a o razlozima opravdanosti i celishodnosti ovog zakonskog rešenja nije nadležan da odlučuje Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava.

Odredbe člana 9. stav 1. i člana 10. Zakona, prema kojima će se vraćanje imovine crkvama i verskim zajednicama urediti posebnim zakonom, sadrže norme deklarativnog karaktera, jer se njima ne konstituišu prava, već se upućuje na donošenje zakona koji će propisati uslove i način ostvarivanja pomenutog prava, pa je Sud ocenio da nema osnova za utvrđivanje neustavnosti Zakona u ovom delu. Stvar je procene zakonodavca da li pitanje povraćaja oduzete imovine, odnosno obeštećenja za tu imovinu, treba urediti jednim zakonom, ili posebnim zakonima zavisno od specifičnosti pravnih subjekata i imovine koju oni potražuju.

Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje opravdanost i pravičnost razloga zbog kojih je zakonodavac predvideo određene osnove, odnosno određeni vremenski period u kome je oduzimana imovina, jer su to pitanja iz domena zakonodavne politike, koju kreira zakonodavac prilikom donošenja zakona. Ustavni sud takođe, nije nadležan da ocenjuje celishodnost i racionalnost osporenih zakonskih rešenja, niti da daje predloge za izmene i dopune Zakona.

Pošto je Sud doneo konačnu odluku o ustavnosti osporenih odredaba Zakona, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu tog zakona se odbacuje, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

O zahtevu za obustavu prometa imovine koja je oduzeta bez naknade od 1945. godine, Sud nije odlučivao u ovom predmetu, jer se promet i privatizacija te imovine ne vrši po odredbama osporenog Zakona.

Na osnovu izloženog, člana 46. tačka 9) i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 27/2006)

IY-256/2005 od 23. februara 2006.

**Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01)
- čl. 124. i 125.**

Zakonodavac je Ustavom bio ovlašćen da propiše uslove i način obavljanja povremenih i privremenih poslova, kao i da u okviru ustavnih ovlašćenja odredi prirodu i trajanje tih poslova u toku kalendarske godine, na

način kako je to uređeno osporenim odredbama Zakona. Utvrđivanje kategorija lica koja su imala status osiguranika, ili samo prava za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja prouzrokovanih povredom na radu ili profesionalnom bolešću, stvar je zakonodavne politike u uređivanju određenih odnosa i u granicama je ustavnih ovlašćenja zakonodavca sadržanih u odredbama člana 40. i člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 124. i 125. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 124. i 125. Zakona o radu. Po mišljenju predlagača, osporenim odredbama Zakona kojima je bio uređen način obavljanja privremenih i povremenih poslova, članovi studentskih i omladinskih zadruga bili su dovedeni u neravnopravan položaj u odnosu na ostale zaposlene iz razloga što su za isti rad ostvarili manji obim prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja.

Osporenim odredbama čl. 124. i 125. Zakona o radu, koji je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05), bilo je propisano da je poslodavac mogao za obavljanje privremenih i povremenih poslova da sa određenim licem, odnosno članom omladinske ili studentske zadruge, zaključi odgovarajući ugovor. Lice sa kojim je zaključen ugovor za obavljanje privremenih i povremenih poslova imalo je pravo na penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje, a lice koje je bilo član omladinske ili studentske zadruge samo pravo na osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalnog oboljenja, u skladu sa zakonom.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na rad i da je zajemčena sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja i učešće u upravljanju, kao i da je svima, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija (član 35. st. 1. i 2.); da obaveznim osiguranjem zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti, prava za slučaj trudnoće, porođaja, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja, a za članove svoje porodice - pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na porodičnu penziju, kao i druga prava po osnovu socijalnog osiguranja, a prava iz socijalnog osiguranja za građane koji nisu obuhvaćeni obaveznim socijalnim osiguranjem uređuju se zakonom (član 40.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblastima radnih odnosa, socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Polazeći od izloženih odredaba Ustava, Ustavni sud je ocenio da je zakonodavac bio ovlašćen da propiše uslove i način obavljanja povremenih i privremenih poslova, kao i da u okviru navedenih ustavnih ovlašćenja odredi njihovu prirodu i trajanje u toku kalendarske godine. U pogledu ocene ustavnosti osporenih odredaba Zakona, u delovima u kojima su članovima omladinske i studentske zadruge, za razliku od ostalih zaposlenih, priznata samo prava na osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalnog oboljenja, Ustavni sud je utvrdio da se osporenim odredbama ne povređuje ustavni princip pravne jednakosti iz člana 13. Ustava, s obzirom na to da su se odnosile podjednako na sva lica koja su se nalazila u istoj pravnoj situaciji obuhvaćenoj tim odredbama, kao i iz razloga što osporenom regulativom nije dovedena u pitanje jednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva. Utvrđivanje kategorija lica koja su imala status osiguranika, odnosno koja su ostvarivala prava samo za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja prouzrokovanih povredama na radu ili profesionalnom bolešću, stvar je zakonodavne politike u uređivanju određenih odnosa i u granicama je ustavnih ovlašćenja zakonodavca sadržanih u odredbama člana 40. i člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava.

Na osnovu izloženog i odredbe člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 32/2006)
IY-186/2005 od 9. marta 2006.

Zakon o raspodeli transfernih sredstava iz budžeta Republike Srbije i učešću opština, gradova i grada Beograda u porezu na zarade u 2005. godini ("Službeni glasnik RS", broj 135/2004)

Narodna skupština Republike Srbije imala je ustavno ovlašćenje da utvrdi raspodelu, korišćenje i visinu transfernih sredstava koja se iz budžeta Republike Srbije prenose na budžete opština, gradova i grada Beograda, kao i da utvrdi učešće opština, gradova i grada Beograda u porezu na zarade, na način propisan osporenim Zakonom, jer prema članu 114. stav 1. Ustava, za obavljanje Ustavom i zakonom utvrđenih poslova opštini pripadaju prihodi utvrđeni zakonom, pri čemu je uređivanje načina raspoređivanja i visine novčanih iznosa transfernih sredstava koji se iz budžeta Republike raspodeljuju na budžete opština, gradova i grada Beograda stvar zakonodavne politike, koja ne podleže oceni Ustavnog suda.

Ocena međusobne saglasnosti osporenog Zakona i Zakona o lokalnoj samoupravi, kao propisa iste pravne snage, nije u nadležnosti Ustavnog suda.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti Zakona o raspodeli transfernih sredstava iz budžeta Republike Srbije i učešću opština, gradova i grada Beograda u porezu na zarade u 2005. godini ("Službeni glasnik RS", broj 135/04).

2. Odbacuje se predlog za pokretanje postupka za ocenjivanje saglasnosti Zakona iz tačke 1. sa Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04).

O b r a z l o ž e n j e

Predlogom Pokrajinskog sekretarijata za lokalnu samoupravu i međuopštinsku saradnju, iz Novog Sada, pokrenut je pred Ustavnim sudom postupak za ocenu ustavnosti Zakona o raspodeli transfernih sredstava iz budžeta Republike Srbije i učešću opština, gradova i grada Beograda u porezu na zarade u 2005. godini ("Službeni glasnik RS", broj 135/2004). Predlagač smatra da je osporenim Zakonom proizvoljno utvrđen iznos transfernih sredstava po opštinama, odnosno da nije moguće utvrditi da li je određivanje tih iznosa izvršeno za sve opštine jednakom primenom kriterijuma iz člana 99. Zakona o lokalnoj samoupravi. Podnosilac predloga navodi da osporeni Zakon nije saglasan sa članom 114. Ustava Republike Srbije prema kome za obavljanje Ustavom i zakonom utvrđenih poslova, opštini pripadaju prihodi utvrđeni zakonom, jer ta ustavna odredba podrazumeva da se pri određivanju tih prihoda moraju imati u vidu svi relevantni zakoni kojima se utvrđuju poslovi lokalne samouprave i zakoni kojima se opredeljuju sredstva za izvršenje tih poslova. Predlagač posebno navodi da odredba člana 3. osporenog Zakona, kojom je utvrđen iznos transfernih sredstava po opštinama u ukupnom iznosu, nije u skladu sa članom 99. Zakona o lokalnoj samoupravi kojim je propisano da se iznos transfernih sredstava sastoji iz dva jasno definisana dela - dela namenjenog za pokriće nedostajućih sredstava iz dela ustupljenih prihoda zbog izmene poreskih propisa i dela koji se raspodeljuje prema utvrđenim kriterijumima.

Narodna skupština Republike Srbije dostavila je odgovor u kome se navodi: da je osporeni Zakon donet saglasno članu 99. stav 1. Zakona o lokalnoj samoupravi, kojim je regulisano da se posebnim zakonom utvrđuje deo poreza na zarade i iznos sredstava koji pripada jedinici lokalne samouprave po osnovu transfera iz budžeta Republike; da su ostali prihodi (izvorni i ustupljeni) koji pripadaju lokalnoj samoupravi i iz kojih se finansiraju njeni Ustavom i zakonom utvrđeni poslovi, regulisani u odredbama čl. 77. do 101. Zakona; da je visina raspoloživih prihoda lokalne samouprave, opredeljena Zakonom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o budžetu Republike Srbije (kojim se utvrđuje ukupan obim transfera iz budžeta Republike jedinicama lokalne samouprave), u skladu s obimom nadležnosti i poslova lokalne samouprave; da je osporeni Zakon u skladu sa članom 114. Ustava Republike Srbije, imajući u vidu da su njime utvrđeni prihodi koji pripadaju opštinama, odnosno gradovima za obavljanje njihovih poslova utvrđenih Ustavom i zakonom, i to samo po osnovu transfera i učešća u porezu na zarade, a pripadnost javnih prihoda po drugim osnovima uređena je Zakonom o lokalnoj samoupravi i drugim zakonima u oblasti javnih prihoda; da su kod opredeljivanja pojedinačnog učešća opština i gradova u transfernim sredstvima poštovani kriterijumi utvrđeni Zakonom o lokalnoj samoupravi.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je da Republika Srbija, autonomna pokrajina, grad Beograd i opština imaju budžete u kojima se iskazuju svi njihovi prihodi i rashodi; da se sredstva budžeta obezbeđuju iz poreza i drugih zakonom utvrđenih prihoda; da se zakon, drugi propis ili opšti akt kojim se stvaraju obaveze za budžet ne može doneti ako prethodno organ koji donosi odgovarajući propis, odnosno akt ne utvrdi da su za izvršavanje tih obaveza obezbeđena sredstva (član 69. st. 1., 2. i 4.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, finansijski sistem (član 72. stav 1., tačka 4.); da Narodna skupština donosi plan razvoja, prostorni plan, budžet i završni račun (član 73. stav 1. tačka 3.); da opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom

donosi program razvoja, urbanistički plan, budžet i završni račun (član 113. stav 1. tačka 1.); da za obavljanje Ustavom i zakonom utvrđenih poslova opštini pripadaju prihodi utvrđeni zakonom (član 114. stav 1.).

Zakonom o raspodeli transfernih sredstava iz budžeta Republike Srbije i učešću opština, gradova i grada Beograda u porezu na zarade u 2005. godini ("Službeni glasnik RS", broj 135/2004), između ostalog, uređena je raspodela transfernih sredstava koja se iz budžeta Republike Srbije prenose budžetima opština, gradova i grada Beograda u 2005. godini i utvrđeno učešće opština, gradova i grada Beograda u porezu na zarade (član 1.); određeno je da opštine, gradovi i grad Beograd učestvuju u porezu na zarade, ostvarenom na teritoriji opštine, grada i grada Beograda, u visini od 40% (član 2.); propisano je da se transferna sredstva utvrđena Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2005. godinu ("Službeni glasnik RS", broj 127/04), u iznosu od 13.800.000.000,00 dinara, saglasno odredbama člana 99. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) raspodeljuju po opštinama, gradovima i gradu Beogradu, u konkretnim dinarskim iznosima po taksativno navedenim gradovima i opštinama (član 3.).

Ustavni sud je utvrdio, polazeći od navedenih ustavnih odredaba, da je Narodna skupština Republike Srbije imala ustavno ovlašćenje da utvrdi raspodelu, korišćenje i visinu transfernih sredstava koja se iz budžeta Republike Srbije prenose na budžete opština, gradova i grada Beograda, kao i da utvrdi učešće opština, gradova i grada Beograda u porezu na zarade, na način propisan osporenim Zakonom, tako da, po oceni Ustavnog suda, osporeni Zakon nije nesaglasan sa odredbom člana 114. stav 1. Ustava prema kome za obavljanje Ustavom i zakonom utvrđenih poslova opštini pripadaju prihodi utvrđeni zakonom.

Uređivanje načina raspoređivanja, kao i visine novčanih iznosa transfernih sredstava koji se iz budžeta Republike Srbije raspodeljuju na budžete opština, gradova i grada Beograda stvar je zakonodavne politike, čija ocena nije u nadležnosti Ustavnog suda utvrđenoj članom 125. Ustava. Takođe, ocena međusobne saglasnosti osporenog Zakona i Zakona o lokalnoj samoupravi, kao propisa iste pravne snage, nije nadležnosti Ustavnog suda, iz člana 125. Ustava.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-368/2005 od 6. jula 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 64/2006)

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o sudijama
("Službeni glasnik RS", broj 44/04) - čl. 2. i 5. i član 15. stav 2.

Osporena odredba člana 2. Zakona nije nesaglasna s Ustavom, jer se u konkretnom slučaju ne radi o premeštaju sudije u drugi sud bez njegove saglasnosti, već se u slučaju da sud bude ukinut i dođe do drugačijeg ustrojstva sudova, pa ne postoji objektivna mogućnost da sudija nastavi rad u sudu u kome je obavljao funkciju, obezbeđuje, polazeći od ustavnog načela stalnosti sudijske funkcije, da sudija nastavi obavljanje svoje dužnosti u drugom sudu i ostvaruje ustavno pravo na rad.

Osporena odredba člana 5. Zakona nije u nesaglasnosti s Ustavom, jer se ovom odredbom ne narušavaju ustavna načela podele vlasti, samostalnosti i nezavisnosti vršenja sudijske dužnosti, s obzirom da je Nadzorni odbor utvrđen

kao posebno telo koje se obrazuje u Vrhovnom sudu Srbije, od sudija toga suda, dakle kao sudsko telo, koje prema propisanom delokrugu iz osporenog člana ne kontroliše pravna shvatanja i utvrđeno činjenično stanje u sudskim predmetima, s obzirom da kontrolu zakonitosti sudskih odluka, u skladu s Ustavom i zakonom, povodom pravnih lekova, vrše nadležni viši sudovi.

Osporena odredba člana 15. stav 2. Zakona nije nesaglasna s Ustavom, jer ova odredba predstavlja sprovođenje Odluke Ustavog suda IY-232/2003 ("Službeni glasnik RS", broj 35/2004), tako da je Narodna skupština, polazeći od ustavih ovlašćenja da donosi zakone i da bira i razrešava predsednika i sudije Vrhovnog suda i drugih sudova, ovom zakonskom odredbom neposredno izvršila odluku Ustavnog Suda, odnosno uklonila posledice primene odredbi za koje je Ustavni sud našao da su neustavne, na taj način što je predvidela da predsednicima sudova izabranim po Zakonu o izmenama i dopunama u Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 27/03), za koji je u delu koji se odnosi na predlaganje i izbor predsednika sudova (član 70.) utvrđena nesaglasnost s Ustavom, prestaje dužnost predsednika suda za koji su izabrani.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 2 i 5. i člana 15. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 44/04).

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije predlogom je pokrenut postupak za ocenu ustavnosti Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 44/2004). Predlogom se osporavaju odredbe čl. 2. i 5., člana 10. u delu kojim se menja član 56. stav 2. Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", br. 63/01, 42/02, 60/02, 17/03, 25/03, 27/03 i 35/04) i člana 15. stav 2. navedenog Zakona.

Predlagač smatra da je osporena odredba člana 2. Zakona suprotna članu 101. stav 5. Ustava Republike Srbije kojim je predviđeno da sudija ne može da bude premešten protiv svoje volje jer "u slučaju smanjenja nadležnosti Suda, zanemaruje teritorijalni princip, i vezuje dužnost sudije samo za sud iste vrste i istog ili približno istog stepena odnosno "ranga", ne pominjući bar najbliži ili za sudiju odgovarajući sud, kada sudija takve potrebe ima.". Osporenim članom 5. Zakona "uvodi se novi specifičan oblik unutrašnje kontrole sudova i sudija - Nadzorni odbor", i, prema mišljenju predlagača, svojim ovlašćenjima "da po pritužbi ili samoinicijativno kontroliše sudske predmete i načini uvid u njih, te da, po okončanoj kontroli, pred Velikim personalnim većem ... pokrene postupak za razrešenje sudija zbog nesavesnog i nestručnog rada i vršenja dužnosti ili izricanja disciplinske mere sudiji, jasno je da Nadzorni odbor ima karakter upravnog, a ne sudskog nadzora (kontrole) nad radom sudija i sudova, što je u suprotnosti sa načelom podele vlasti iz člana 9. Ustava, članom 96. Ustava prema kome su sudovi nezavisni i samostalni u svom radu i članom 101. stav 1. Ustava kojim je obezbeđena stalnost sudijske funkcije". Takođe, predlagač smatra da je osporena odredba člana 10. Zakona kojom je predviđeno da postupak za navršenje radnog veka i utvrđivanje razloga za razrešenje sudija pokreće, pored ostalih,

i ministar nadležan za pravosuđe u suprotnosti sa članom 9. stav 4. i članom 96. stav 1. Ustava Republike Srbije, jer se navedenom odredbom "narušava načelo podele vlasti i načelo o samostalnosti i nezavisnosti sudova ... jer se to ovlašćenje odnosi na unutrašnji personalni vid te samostalnosti, a prema članu 101. stav 4. Ustava, Vrhovni sud je isključivo nadležan da utvrđuje postojanje razloga za prestanak sudijske funkcije i razrešenje sudija." Osporena odredba člana 15. stav 2. Zakona, po mišljenju predlagača, suprotna je odredbama člana 1, 9, 13. i 121. Ustava jer je "nedopustivo sa stanovišta načela pravne sigurnosti da se zakonskim propisom poništavaju legalno izvršeni izbori i imenovanja..." Takođe, predlagač smatra da osporena odredba Zakona nije u skladu sa sistemom podele vlasti i da "prestanak funkcije predsednika suda po prirodi stvari pripada sudskoj vlasti, s obzirom da se ona organizuje i deluje na načelima samostalnosti i nezavisnosti", a ne "da zavisi od trenutne volje vladajuće većine u skupštini koja predstavlja zakonodavnu vlast." Predlagač smatra da se primenom člana 15. stav 2. Zakona "krši princip jednakosti građana utvrđen članom 13. Ustava, zato što se diskriminatorски i neustavno uvodi podvajanje na predsednike suda izabrane po ranije važećim zakonima" i na one "koji su na tu funkciju izabrane u određenoj godini, po Zakonu koji je bio u primeni i predstavljao dozvoljen i odgovarajući okvir za izbor".

U odgovoru Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije se ističe da članom 2. Zakona nije povređena ustavna odredba kojom se sudiji garantuje nepremestivost jer se u konkretnom slučaju ne radi o premeštaju sudije u drugi sud bez njegove saglasnosti, već o slučaju kada se zbog organizacionih promena i drugačijeg ustrojstva sudova postojeći sud ukida, pa zbog toga ne postoji objektivna mogućnost da sudija nastavi rad u sudu u kojem je do tada obavljao funkciju; da se odredbom člana 5. Zakona ne ugrožavaju nezavisnost i samostalnost sudova, s obzirom na to da Nadzorni odbor kao telo Vrhovnog suda Srbije ne kontroliše pravna i činjenična shvatanja sudija, već je reč o vidu unutrašnje kontrole rada sudija u konkretnim predmetima u pogledu ažurnosti, poštovanja propisanih rokova u vođenju postupka, izradi odluka kao i kvaliteta rada sudova u skladu sa merilima koja propiše Vrhovni sud Srbije, kao i da se odredbom člana 15. stav 2. Zakona "ne ugrožavaju ustavna načela podele vlasti i samostalnosti i nezavisnosti sudova, niti se narušava načelo jednakosti građana u pravima i dužnostima, s obzirom na to da je izbor predsednika sudova koji je obavljen po Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 27/03), oglasen neustavnim Odlukom Ustavnog suda Srbije IV broj 232/03 koja je objavljena u "Službenom glasniku RS", broj 35/04."

Ustavni sud je zaključio da postupak za ocenu ustavnosti odredbe člana 10. Zakona, zbog pravne prirode i potrebe šireg razmatranja spornog ustavnopravnog pitanja, pre donošenja odluke, izdvoji u poseban predmet- IY-28/2006.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da ustavotvorna i zakonodavna vlast pripada Narodnoj skupštini, a da sudska vlast pripada sudovima (član 9. st. 1. i 4.); da Narodna skupština bira i razrešava, pored ostalih funkcionera i predsednika i sudije Vrhovnog suda i drugih sudova (član 73. stav 1. tačka 10.); da su sudovi samostalni i nezavisni u svom radu i sude na osnovu Ustava, zakona i drugih opštih akata (član 96. stav 1.); da u suđenju učestvuju sudije i sudije porotnici na način utvrđen zakonom (član 99. stav 1.); da Vrhovni sud, u skladu sa zakonom, utvrđuje postojanje razloga za prestanak sudijske funkcije, odnosno za razrešenje sudije, i o tome obaveštava Narodnu skupštinu (član 101. stav 4); da se organizacija, osnivanje, nadležnost i sastav sudova i postupak pred sudovima uređuju zakonom (član 102. stav 1); da je odluka Ustavnog suda opšteobavezna i izvršna (član 129. stav 2.).

Osporena odredba člana 2. Zakona, prema kojoj ako bude ukinut sud, sudija nastavlja dužnost u sudu iste vrste i stepena, ili približno istog ranga, po oceni Ustavnog suda, nije u nesaglasnosti sa članom 101. stav 5. Ustava. Naime, u konkretnom slučaju ne radi se o premeštaju sudije u drugi sud bez njegove saglasnosti, već se u slučaju da sud bude ukinut i dođe do drugačijeg ustrojstva sudova, pa ne postoji objektivna mogućnost da sudija nastavi rad u sudu u kojem je obavljao funkciju, obezbeđuje, polazeći od načela stalnosti sudijske funkcije, da sudija nastavi obavljanje svoje dužnosti u drugom sudu, i ostvaruje ustavno pravo na rad u što je moguće sličnijim uslovima, kada je u pitanju vrsta, stepen ili rang suda. Prema tome, osporenom odredbom člana 2. Zakona, po shvatanju Ustavnog suda, nije povređena odredba člana 101. stav 5. Ustava, kao ni načelo stalnosti sudijske funkcije utvrđeno Ustavom (član 101. stav 1.), jer ne postoji objektivna mogućnost da sudija suda koji je ukinut ostvari trajnost sudijske funkcije u sudu koji je ukinut. Odredba člana 2. Zakona se u predlogu osporava, po oceni Ustavnog suda, i sa stanovišta celishodnosti zakonskog rešenja, a ne njegove ustavnosti. Naime, predlagač smatra da je odredba ovog člana u suprotnosti sa članom 101. stav 5. Ustava i tu suprotnost obrazlaže time jer se "u slučaju smanjenja nadležnosti suda zanemaruje teritorijalni princip, i vezuje dužnost sudije samo za sud iste vrste i istog ili približno istog stepena odnosno "ranga", ne pominjući bar najbliži ili za sudiju odgovarajući sud, kada sudija takve potrebe ima". Prema tome, podnosilac predloga ukazuje, odnosno iznosi stav o tome kako bi zakonska norma eventualno trebalo da glasi, a to je pitanje zakonodavne politike, koja ne spada u nadležnost Ustavnog suda. Pri tome, osporena odredba člana 2. Zakona ne predviđa "smanjenje nadležnosti suda", kako se to navodi u predlogu, već je u osporenoj odredbi propisano nastavljanje dužnosti sudije "ako sud bude ukinut".

Po oceni Ustavnog suda, ni osporena odredba člana 5. Zakona kojom je predviđeno da se u Vrhovnom sudu obrazuje Nadzorni odbor iz reda sudija Vrhovnog suda, koje na četiri godine bira Opšta sednica Vrhovnog suda i prema kojoj Nadzorni odbor ima ovlašćenja da, po pritužbi ili samoinicijativno, kontroliše sudske predmete i načini uvid u njih i može pred Velikim personalnim većem, po okončanoj kontroli, pokrenuti postupak za razrešenje sudije zbog nesavesnog ili nestručnog vršenja dužnosti ili predložiti izricanje disciplinske mere sudiji, nije u nesaglasnosti sa načelom podele vlasti iz člana 9. Ustava, načelom samostalnosti i nezavisnosti sudova iz člana 96. Ustava i načelom stalnosti sudijske funkcije iz člana 101. stav 1. Ustava. Naime, osporenom odredbom ne narušava se načelo podele vlasti iz člana 9. Ustava, jer je Nadzorni odbor utvrđen kao posebno sudsko telo koje se obrazuje u Vrhovnom sudu Srbije, od sudija toga suda. Po oceni Ustavnog suda, Nadzorni odbor, kao sudsko telo, po načinu obrazovanja, sastavu i ovlašćenjima ne narušava načelo podele vlasti. Takođe, Nadzorni odbor ne vrši prema propisanom delokrugu iz osporenog člana 5. Zakona ovlašćenja koja poseduju karakteristike upravnog nadzora, kako smatra predlagač. Ovo sudsko telo ima samo pravo da u pitanjima koja se tiču propisanih rokova, odugovlačenja rešavanja predmeta ili izrade odluka, nedovoljno uspešnog vršenja sudijske dužnosti i sl. pokreće i predlaže drugim telima sudske vlasti preduzimanje mera iz njihove nadležnosti, a ne i da kontroliše pravna shvatanja i utvrđeno činjenično stanje u sudskim predmetima, jer kontrolu zakonitosti, u skladu sa Ustavom i zakonom, povodom pravnih lekova, kontrolišu viši sudovi. Prema tome, osporena odredba člana 5. Zakona ne omogućava da se utiče na samostalnost i nezavisnost vršenja same sudijske dužnosti. Istovremeno, po shvatanju Ustavnog suda, osporenom odredbom člana 5. Zakona ne narušava se ni načelo stalnosti sudijske funkcije iz člana 101. stav 1. Ustava, s obzirom da se tom odredbom omogućava samo ostvarivanje uvida u sudske predmete koji se tiče savesnosti i stručnosti u njihovoj

obradi, saglasno merilima koje propisuje Vrhovni sud, što ne može dovesti u pitanje utvrđeno načelo stalnosti sudijske funkcije.

Osporena odredba člana 15. stav 2. Zakona, prema kojoj predsednicima sudova koji su izabrani po Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 27/03), prestaje dužnost predsednika suda za koji su izabrani, nije, po oceni Ustavnog suda, nesaglasna s Ustavom, jer ova odredba predstavlja sprovođenje odluke Ustavnog suda IY-232/03 ("Službeni glasnik RS", broj 35/04). Naime, prema članu 129. stav 2. Ustava, odluka Ustavnog suda je opšteobavezna i izvršna, a prema članu 61. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, državni i drugi organi, preduzeća i druge organizacije, političke stranke ili druge političke organizacije dužni su, u okviru svojih prava i dužnosti, da izvršavaju odluke i rešenja Ustavnog suda, pa, dakle, i Narodna skupština. Narodna skupština je, polazeći od navedenih ustavnih i zakonskih ovlašćenja i u okviru prava i dužnosti iz člana 73. tač 3. i 10. Ustava, da donosi zakone, druge propise i opšte akte i da bira i razrešava predsednika i sudije Vrhovnog suda i drugih sudova, osporenom odredbom člana 15. stav 2. Zakona, po shvatanju Ustavnog suda, neposredno izvršila odluku Ustavnog suda i, u skladu s tim, predvidela da predsednicima sudova izabranim po Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 27/03) za koji je Ustavni sud, u delu koji se odnosi na predlaganje i izbor predsednika sudova (član 70.), utvrdio da je nesaglasan s Ustavom, prestaje dužnost predsednika suda za koji su izabrani. Ustavni sud je, takođe, utvrdio da je cilj osporene odredbe člana 15. stav 2. bio da se uklone posledice primene zakonskih odredbi za koje je Ustavni sud našao da su neustavne.

Polazeći od iznetog i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 16/2006)
IY-217/2004 od 12. januara 2006.

Zakon o sudskim taksama ("Službeni glasnik RS", br. 28/94 ... 29/2004) - član 41. stav 1.

Zakonodavac je Ustavom bio ovlašćen da utvrdi osnove plaćanja i visine sudskih taksa, kao i da propiše mere za sprovođenje odredaba Zakona, te da u okviru uređivanja sistema sudskih taksa propiše i sankciju za slučaj neplaćanja, odnosno zadocnjenja u plaćanju sudske takse, kao što je korigoravanje visine sudske takse za određeni iznos na ime "kaznene takse", radi obezbeđivanja naplate ove takse. Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje odabir elemenata za određivanje visine sudskih taksa i mehanizme za obezbeđivanje naplate ovih taksa, jer su to pitanja celishodnosti zakonskih rešenja, koja su u isključivoj nadležnosti zakonodavnog organa.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 41. stav 1. Zakona o sudskim taksama ("Službeni glasnik RS", br. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001, 9/2002 i 29/2004).

O b r a z l o ž e n j e

Predlogom je pokrenut postupak pred Ustavnim sudom Republike Srbije za ocenu ustavnosti odredbe člana 41. stav 1. Zakona navedenog u izreci. Prema mišljenju predlagača, osporena odredba Zakona je neustavna, s obzirom na to da Ministarstvo pravde i sudski organi nemaju pravo da taksene obveznike za neblagovremeno plaćanje sudskih taksa kažnjavaju visokim kaznama. Predlagač iznosi mišljenje da poverioci u ovakvim slučajevima imaju pravo samo na kamatu, ali ne i na kaznu za neblagovremeno plaćanje.

Ustavni sud je navedeni predlog dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije radi davanja odgovora, ali pošto Narodna skupština nije dostavila odgovor, Sud je nastavio postupak, saglasno članu 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

U sprovedenom postupku, Sud je utvrdio da je osporenom odredbom člana 41. stav 1. Zakona o sudskim taksama propisano da ako je takseni obveznik preduzeće ili drugo pravno lice sud će rešenjem utvrditi iznos neplaćene takse i iznos kaznene takse i rešenje će radi izvršenja dostaviti službi nadležnoj za poslove platnog prometa kod koje se vodi račun taksenog obveznika.

Odredbama člana 52. i člana 69. stav 3. Ustava Republike Srbije ustanovljena je obaveza svakoga da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom, kao i da se obaveza njihovog plaćanja utvrđuje prema ekonomskoj snazi obveznika. Članom 72. stav 1. tačka 4. Ustava utvrđeno je ovlašćenje za Republiku da uređuje i obezbeđuje finansijski sistem, a članom 57. stav 1. Ustava proklamovan je princip slobodnog obavljanja privrednih i drugih delatnosti, pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom. Članom 64. stav 2. Ustava garantovan je jednak položaj preduzeća u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite. Odredbama člana 68. stav 1. Ustava utvrđeno je da se sredstva za ostvarivanje Ustavom zajemčenih prava građana obezbeđuju u budžetu Republike Srbije, a člana 69. stav 2. Ustava utvrđuje da se sredstva budžeta obezbeđuju iz poreza i drugih zakonom utvrđenih prihoda. Iz navedenih odredaba proističe da Ustav imenuje samo poreze kao vrstu fiskalnih dažbina, dok ostale dažbine (uključujući i takse) ne imenuje, već prepušta zakonodavcu da ih opredeli po nazivu i uredi njihove bitne elemente. U tom smislu Zakonom su uvedene sudske takse i utvrđeni elementi tog javnog prihoda, a visina sudskih taksa određena je Taksenom tarifom, koja je sastavni deo ovog zakona. Polazeći od navedenih odredaba Ustava, Sud je ocenio da je zakonodavac bio ovlašćen da utvrdi osnove plaćanja i visine sudskih taksa, kao i da propiše mere za sprovođenje odredaba Zakona, odnosno da u okviru uređivanja sistema sudskih taksa propiše i sankciju za slučaj neplaćanja, odnosno zadocnjenja u plaćanju sudske takse, kao što je to korigovanje visine sudske takse za određeni iznos na ime "kaznene takse", radi obezbeđenja naplate ove takse. Propisivanjem ovakve sankcije, takseni obveznici su unapred upoznati sa posledicama eventualnog propuštanja, odnosno neblagovremenog plaćanja Zakonom predviđenih sudskih taksa. Prema oceni Suda, određivanjem visine sudskih taksa na propisani način, ne čini se povreda Ustava, s obzirom na to da svi takseni obveznici koji se nađu u Zakonom propisanoj situaciji imaju obavezu da plate istu visinu sudske takse, a to je dugovana taksa uvećana za iznos kaznene takse. Ustavni sud, saglasno svojoj nadležnosti iz člana 125. Ustava, nije ovlašćen da ocenjuje odabir elemenata za određivanje visine sudskih taksa, kao ni mehanizme za obezbeđivanje

naplate ovih taksa, jer su to pitanja iz domena celishodnosti zakonskih rešenja koja su u isključivoj nadležnosti zakonodavnog organa.

Na osnovu iznetog i odredbe člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-258/2004 od 30. marta 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 38/2006)

- *Rešenja*

Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 92...45/05) - član 8. stav 1. tačka 9) i član 71. st. 1. i 2.

Određivanje osporenom odredbom člana 8. Zakona da su osiguranici i lica koja obavljaju samostalnu delatnost, u vreme važenja, bilo je saglasno ustavnom ovlašćenju zakonodavca da uređuje odnose u oblasti obaveznog osiguranja, što podrazumeva i utvrđivanje kruga obavezno osiguranih lica, a izbor lica koja je zakonodavac mogao da utvrdi kao obavezno osigurana, na osnovu i u okviru ustavnih ovlašćenja, stvar je zakonodavne politike.

Osporenim odredbama člana 71. Zakona, kojima je bio uspostavljen teritorijalni princip u ostvarivanju zdravstvene zaštite, prema kome je osigurano lice ostvarivalo zdravstvenu zaštitu kod nosioca zdravstvene službe koji ima sedište na području filijale koja je osiguraniku priznala to svojstvo, a izuzetno i kod nosioca zdravstvene službe koji ima sedište na području druge filijale Zavoda gde osigurano lice radi, odnosno ima prebivalište, nisu se povređivale odredbe Ustava, pa ni principi jednakosti građana i prava na zaštitu zdravlja utvrđeni članom 13. i članom 30. stav 1. Ustava, jer se predviđeni način ostvarivanja zdravstvene zaštite odnosio podjednako na sve građane u istoj pravnoj situaciji i nije stvarao nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvataju se inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 8. stav 1. tačka 9) i člana 71. st. 1. i 2. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02, 80/02, 84/04 i 45/05).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu odredbe člana 8. stav 1. tačka 9) Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnete su inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 8. stav 1. tačka 9) i člana 71. st. 1.

i 2. Zakona o zdravstvenom osiguranju. U inicijativama se navodi da je osporena odredba člana 8. stav 1. tačka 9) Zakona u nesaglasnosti s Ustavom Republike Srbije, jer se korisnicima starosne penzije koji su u radnom odnosu, odnosno obavljaju samostalnu delatnost utvrđuje obaveza plaćanja doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje tako da isti te doprinose plaćaju dva puta: kao korisnici starosne penzije i kao zaposleni, odnosno kao lica koja obavljaju samostalnu delatnost. U odnosu na osporene odredbe člana 71. st. 1. i 2. Zakona, navodi se da se zdravstvena zaštita, saglasno Ustavu, zasniva na principu solidarnosti, kao i da su zdravstveno osiguranje i zdravstvena služba uređeni kao jedinstvena služba za celu teritoriju Republike Srbije i da okolnost da je Republički zavod za zdravstveno osiguranje podeljen na filijale ne može imati značaja za ostvarivanje prava osiguranika na zdravstvenu zaštitu. Stoga, ako osiguranik koristi zdravstvenu zaštitu van područja njegove matične filijale, plaćanje troškova te zdravstvene zaštite treba da bude pitanje odnosa matične filijale osiguranika i filijale na čijem području je ostvarena zdravstvena zaštita, ali to ne može uticati na ostvarivanje prava osiguranika na zdravstvenu zaštitu. Polazeći od navedenog, osporene odredbe Zakona, prema mišljenju inicijatora, uskraćuju izvesna prava u ostvarivanju zdravstvene zaštite, a korisnike penzija dovode u nejednak položaj u odnosu na lica koja rade van područja svoje matične filijale. Predlaže se i da Ustavni sud obustavi izvršenje pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporene odredbe člana 8. Zakona.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio: da je osporenim odredbom člana 8. stav 1. tačka 9) Zakona o zdravstvenom osiguranju bilo utvrđeno da su obavezno osigurana lica prema ovom zakonu lica koja u skladu sa zakonom samostalno obavljaju privrednu ili drugu delatnost, kao osnovno zanimanje (lica koja obavljaju samostalnu delatnost); da je osporenim odredbama člana 71. Zakona bilo utvrđeno da osigurano lice ostvaruje zdravstvenu zaštitu u zdravstvenoj ustanovi i kod drugog nosioca zdravstvene službe koji imaju sedište na području filijale Zavoda koja mu je priznala to svojstvo (matična filijala), a ako osigurano lice radi, odnosno ima prebivalište na području druge filijale Zavoda, zdravstvenu zaštitu može da ostvaruje i kod nosilaca zdravstvene službe koji imaju sedište na području filijale Zavoda gde osigurano lice radi, odnosno ima prebivalište (stav 1.), kao i da ako osigurano lice koristi zdravstvenu zaštitu mimo uslova i načina utvrđenih u stavu 1. ovog člana i opštem aktu Zavoda, matična filijala snosi troškove te zdravstvene zaštite ako je bila neophodna i ako osigurano lice na nju ima pravo u okviru osiguranja, u visini troškova te zaštite kod nosilaca zdravstvene službe na području matične filijale (stav 2.).

Zakon o zdravstvenom osiguranju, čije su odredbe osporene, prestao je da važi, saglasno odredbi člana 265. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 107/05), 10. decembra 2005. godine.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na zaštitu zdravlja (član 30. stav 1.); da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti, a za članove svoje porodice, pored ostalog, pravo na zdravstvenu zaštitu, kao i druga prava po osnovu socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija, uređuje i obezbeđuje, pored

ostalog, i sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava, Sud je utvrdio da je Zakonom o zdravstvenom osiguranju zakonodavac, saglasno ustavnom ovlašćenju da uređuje odnose u oblasti obaveznog socijalnog osiguranja, utvrdio krug obavezno osiguranih lica, utvrđujući osporenom odredbom člana 8. stav 1. tačka 9) Zakona da su "drugi osiguranici", pored ostalih, obavezno osigurana i lica koja u skladu sa zakonom samostalno obavljaju privrednu ili drugu delatnost, kao osnovno zanimanje. Određivanje osporenom odredbom Zakona da su osiguranici i lica koja obavljaju samostalnu delatnost, po oceni Ustavnog suda, u vreme važenja Zakona bilo je u saglasnosti s članom 40. stav 1. i članom 68. stav 2. Ustava, prema kojima obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti, a sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom. Koja je sve lica zakonodavac mogao utvrditi kao obavezno osigurana lica, na osnovu i u okviru navedenih ustavnih ovlašćenja, stvar je zakonodavne politike koju Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Osporenim odredbama člana 71. st. 1. i 2. Zakona bio je uspostavljen teritorijalni princip u ostvarivanju zdravstvene zaštite prema kome je osigurano lice, po pravilu, ostvarivalo zdravstvenu zaštitu kod nosioca zdravstvene službe koji ima sedište na području filijale koja je osiguraniku priznala to svojstvo, a izuzetno i kod nosioca zdravstvene službe koji ima sedište na području druge filijale Zavoda gde osigurano lice radi, odnosno ima prebivalište. U slučaju korišćenja zdravstvene zaštite mimo uslova i načina utvrđenih opštim aktom Zavoda, bilo je utvrđeno da matična filijala snosi troškove te zdravstvene zaštite ako je bila neophodna i ako je osigurano lice na nju imalo pravo u okviru osiguranja, u visini troškova te zaštite kod nosilaca zdravstvene službe na području matične filijale. Time je osiguraniku bilo omogućeno, pored lečenja kod nosioca zdravstvene zaštite koji ima sedište na području matične filijale, i lečenje kod nosioca zdravstvene zaštite koji ima sedište na području druge filijale, pod uslovom da je radio, odnosno imao prebivalište na području te filijale, ali i u slučaju da je zdravstvenu zaštitu koristio mimo navedenih pravila, ukoliko je ta zdravstvena zaštita bila neophodna i ako je osigurano lice na nju imalo pravo. Polazeći od navedenog, osporenim odredbama 71. st. 1. i 2. Zakona, nije se, po oceni Ustavnog suda, povređivao princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se način ostvarivanja zdravstvene zaštite utvrđen tim odredbama odnosio jednako na sve građane koji su se nalazili u istoj pravnoj situaciji propisanoj osporenim odredbama, kao i stoga što se tim odredbama nije protivno Ustavu stvarala nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva. Osporene odredbe Zakona nisu ukidale niti ograničavale pravo na zaštitu zdravlja utvrđeno članom 30. stav 1. Ustava, odnosno pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti iz člana 40. stav 1. Ustava.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporene odredbe člana 8. stav 1. tačka 9) Zakona, Ustavni sud je odbacio, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), jer je doneo konačnu odluku.

Na osnovu izloženog i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-220/2005 od 30. marta 2006.

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", broj 44/04) - član 29.

Odredba člana 29. osporenog Zakona nije u nesaglasnosti s Ustavom, jer je ovom zakonskom odredbom Narodna skupština, polazeći od ustavnih ovlašćenja, neposredno izvršila Odluku Ustavnog suda IY-167/2003 ("Službeni glasnik RS", broj 44/04) i omogućila reizbor, odnosno utvrdila odgovarajuću zaštitu i određena prava javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca koji su prvi put birani, odnosno imenovani po odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", broj 44/04).

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 29. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", broj 44/04).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredbe člana 29. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", broj 44/2004), kojim je izmenjena odredba člana 93. Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", br. 63/01, 42/02 i 39/03). Inicijator smatra da je član 29. osporenog Zakona neustavan i suprotan članu 70. Zakona o radnim odnosima u državnim organima ("Službeni glasnik RS", br. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01 i 39/02).

Ustavom Republike Srbije je utvrđeno: da je javno tužilaštvo samostalni državni organ koji goni učinioce krivičnih i drugih zakonom određenih kažnjivih dela i ulaže pravna sredstva radi zaštite ustavnosti i zakonitosti (član 103. stav 1.); da se osnivanje, organizacija i nadležnost javnog tužilaštva uređuje zakonom (član 104. stav 1.); da je funkcija javnog tužioca stalna te da javnom tužiocu ne može prestati funkcija niti može biti protiv svoje volje razrešen dužnosti, osim u slučajevima predviđenim za sudiju, na način utvrđen zakonom (član 106.).

Osporena odredba člana 29. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu nije, po oceni Ustavnog suda, u nesaglasnosti s Ustavom. Naime, ovom odredbom je predviđeno da javni tužioci i zamenici javnih tužilaca koji su po prvi put izabrani, odnosno imenovani prema odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", br. 39/03), a ne budu izabrani po odredbama toga Zakona do 15. jula 2004. godine, imaju prava po osnovu rada koja pripadaju izabranom odnosno postavljenom licu po prestanku funkcije, na njegov zahtev.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je izbor, odnosno imenovanje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca, na koje se odnosi osporena odredba Zakona, vršen na osnovu odredaba Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", br. 39/03), za koje je Sud Odlukom IY broj 167/03 ("Službeni glasnik RS", broj 44/04) ocenio da nisu bile u saglasnosti s Ustavom. Narodna skupština Republike Srbije je, polazeći od odredaba člana 129. stav 2. Ustava prema kojoj je odluka Ustavnog suda opšteobavezna i izvršna i člana 61. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), prema kome su državni i drugi organi, preduzeća i druge organizacije, političke stranke ili druge političke organizacije dužni, u okviru svojih prava i dužnosti, da izvršavaju odluke i rešenja Ustavnog suda, a u okviru prava i dužnosti iz člana 73. tač. 3. i 10. Ustava da donosi zakone, druge propise i opšte akte i da bira i razrešava Republičkog javnog tužioca i javne tužioce, osporenim odredbom člana 29. Zakona predvidela da javni tužioci i zamenici javnih tužioca koji su po prvi put izabrani po odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu za koje je Ustavni sud, u delu koji se odnosi na predlaganje i izbor javnih tužioca i njihovih zamenika, utvrdio da su nesaglasne s Ustavom, a ne budu ponovo izabrani, imaju prava po osnovu rada koja pripadaju izabranom odnosno postavljenom licu, po prestanku funkcije.

Ustavni sud je ocenio da je Narodna skupština, polazeći od navedenih ustavnih i zakonskih ovlašćenja, odredbom člana 29. osporenog Zakona, neposredno izvršila odluku Ustavnog suda i, u skladu sa svojim ustavnim ovlašćenjima, omogućila reizbor javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca koji su po prvi put birani, odnosno imenovani na osnovu odredaba Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu i utvrdila odgovarajuću zaštitu, odnosno određena prava pomenutih javnih tužilaca i njihovih zamenika, izabranih po odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu („Službeni glasnik RS“, broj 44/04).

Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje o međusobnoj saglasnosti republičkih propisa iste pravne snage, pa time ni o saglasnosti osporenog člana 29. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu sa članom 70. Zakona o radnim odnosima u državnim organima. Da li će Narodna skupština Republike Srbije radnopravni status zaposlenih u državnim organima urediti u jednom ili više zakona, stvar je zakonodavne politike, koju Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje.

U skladu s iznetim i na osnovu člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-296/2004 od 6. aprila 2006.

**Krivični zakonik ("Službeni glasnik RS", broj 382/2005)
- član 61. st. (5) i (6)**

Uređivanje osporene odredbe Zakona, kojom se određuje kvalifikacija produženog krivičnog dela, koja obuhvata krivična dela čije je bitno obeležje određen novčani iznos, saglasno je sa članom 23. stav 2. Ustava, prema kome se krivična dela i sankcije za učionice određuju zakonom, kao i sa članom 71. stav 1. Ustava, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina i ustavnost i zakonitost, a

što podrazumeva ovlašćenje zakonodavca da određuje, pored ostalog, svrhu i cilj kažnjavanja, vrste krivičnih sankcija, kao i uslove za njihovo izricanje, odnosno način određivanja kazne u slučajevima kad isto lice učini više krivičnih dela.

Ustavni sud nije nadležan za ocenu međusobne saglasnosti odredaba zakona, u konkretnom slučaju osporene odredbe Krivičnog zakonika s odredbama Zakonika o krivičnom postupku.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 61. st. (5) i (6) Krivičnog zakonika ("Službeni glasnik RS", broj 85/05).

2. Odbacuje se inicijativa za ocenu saglasnosti odredbe člana 61. stav (6) Krivičnog zakonika sa članom 407. Zakonika o krivičnom postupku.

3. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu odredaba Krivičnog zakonika iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnete su inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 61. st. (5) i (6) Krivičnog zakonika. U inicijativama se navodi da su osporene odredbe Krivičnog zakonika nesaglasne sa članom 13. Ustava Republike Srbije, jer se učinioi produženih krivičnih dela sa novčanim kvalifikativom dovode u nepovoljniji položaj u odnosu na učinioce drugih produženih krivičnih dela. Takođe se navodi da je odredba člana 61. stav (5) Krivičnog zakonika u suprotnosti sa ustavnim načelom zakonitosti, zbog toga što omogućava da neko bude optužen za krivično delo koje nije učinio. Polazeći od stava da je produženo krivično delo pravna konstrukcija u korist izvršioca krivičnog dela, inicijatori navode da je rešenje iz osporene odredbe stava (5) člana 61. Krivičnog zakonika "apsolutno nepovoljnije" za izvršioca krivičnog dela. Povreda principa ravnopravnosti, obrazlaže se i činjenicom da odredba člana 61. stav (6) Krivičnog zakonika, isključuje primenu odredbe člana 407. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika o krivičnom postupku, koja uređuje pravo na ponavljanje krivičnog postupka ako je lice dva ili više puta osuđeno za isto krivično delo. Ističe se da je odredba stava (6) člana 61. Krivičnog zakonika nesaglasna i sa stavom (1) istog člana, jer isključuje sticaj dva produžena krivična dela, pa time i mogućnost izricanja jedinstvene kazne zatvora, koja je manja od zbira utvrđenih pojedinačnih kazni za oba produžena krivična dela.

Od Suda je tražena obustava primene odredbe člana 61. stav (5) Krivičnog zakonika, do donošenja konačne odluke o ustavnosti te zakonske odredbe.

Po sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da odredbe člana 61. Krivičnog zakonika ("Službeni glasnik RS", broj 85/05), koje su sistematizovane u Glavi četvrtoj pod odrednicom: "Kazne", uređuju produženo krivično delo.

Prema osporenoj odredbi člana 61. stav (5) Krivičnog zakonika, ako produženo krivično delo obuhvata krivična dela čije je bitno obeležje određeni novčani iznos, smatraće se da je produženim krivičnim delom ostvaren zbir iznosa ostvarenih pojedinačnim delima ukoliko je to obuhvaćeno jedinstvenim umišljajem učinioca.

Osporena odredba člana 61. stav (6) Krivičnog zakonika propisuje da krivično delo koje nije obuhvaćeno produženim krivičnim delom u pravnosnažnoj

sudskoj presudi, već bude otkriveno naknadno, predstavlja posebno krivično delo, odnosno ulazi u sastav posebnog produženog krivičnog dela.

Član 12. Ustava Republike Srbije određuje da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom (stav 1.); zakonom se može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (stav 2.). Zloupotreba sloboda i prava čoveka i građanina protivustavna je i kažnjiva, onako kako je to zakonom predviđeno (stav 3.). Ustav, u članu 13. garantuje jednakost građana u pravima i dužnostima i jednaku pravnu zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo. Prema članu 22. Ustava, svako ima pravo na za sve jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom, drugim državnim ili bilo kojim organom ili organizacijom (stav 1.), a zajemčeno je i pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rešava o pravu ili na zakonu zasnovanom interesu (stav 2.). Član 23. Ustava utvrđuje da niko ne može biti kažnjen za delo koje, pre nego što je učinjeno, nije bilo predviđeno zakonom ili propisom zasnovanim na zakonu kao kažnjivo delo, niti mu se može izreći kazna koja za to delo nije bila predviđena (stav 1.); krivična dela ili sankcije za učinioce mogu se odrediti samo zakonom (stav 2.). Prema članu 72. stav 1. Ustava, Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina; ustavnost i zakonitost, kao i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom (tač. 2. i 12.).

Ustavni sud je ocenio da je osporena odredba člana 61. stav (5) Krivičnog zakonika, koja određuje kvalifikaciju produženog krivičnog dela, koje obuhvata krivična dela čije je bitno obeležje određeni novčani iznos, u saglasnosti sa članom 23. stav 2. Ustava, prema kome se krivična dela i sankcije za učinioce mogu odrediti samo zakonom. Ustavni osnov za donošenje osporene zakonske odredbe sadržan je u članu 72. stav 1. Ustava, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina i ustavnost i zakonitost. U okviru ovlašćenja utvrđenog navedenim ustavnim odredbama zakonodavac određuje, pored ostalog, svrhu i cilj kažnjavanja, vrste krivičnih sankcija, kao i uslove za njihovo izricanje, odnosno način određivanja kazne u slučajevima kad isto lice učini više krivičnih dela. Osporenim odredbom Krivičnog zakonika, po oceni Suda, nije izvršena diskriminacija prema nekom ličnom svojstvu učinioca krivičnog dela, pa stoga nema povrede ustavnog principa jednakosti građana iz člana 13. Ustava. Neosnovani su navodi inicijatora o neravnopravnosti učinioca različitih krivičnih dela, budući da se uslovi za određivanje produženih krivičnih dela odnose jednako na sve učinioce koji u istoj pravnoj situaciji ispunjavaju zakonom propisane uslove. Osporeno zakonsko rešenje ne dovodi u pitanje ostvarivanje ni ustavnog principa legaliteta jer su, u skladu sa članom 23. stav 2. Ustava, Krivičnim zakonikom određeni uslovi za postojanje i kvalifikaciju produženog krivičnog dela. Ocena preciznosti, opravdanosti i celishodnosti propisanih rešenja u domenu je zakonodavne politike koju kreira zakonodavni organ u oblasti krivičnog zakonodavstva, pa stoga Ustavni sud nije nadležan da o ovim pitanjima odlučuje.

Odredba člana 61. stav (6) Krivičnog zakonika, osporava se iz razloga njene nesaglasnosti sa članom 407. stav 1. Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list SRJ", br. 70/01 i 68/02 i "Službeni glasnik RS" br. 39/03, 58/04, 85/05 i 115/05) koji utvrđuje slučajeve kad se, u korist okrivljenog, može ponoviti krivični postupak završen pravnosnažnom sudskom presudom. S obzirom na to da Ustavni sud, prema

članu 125. Ustava, nije nadležan za ocenu međusobne saglasnosti zakona, Sud je inicijativu u ovom delu odbacio, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05). Na isti način Sud je odlučio i u odnosu na zahtev za ocenu saglasnosti odredbe osporenog stava (6) sa odredbom stava (1) člana 61. Krivičnog zakonika.

Pošto je Ustavni sud doneo konačnu odluku o ustavnosti odredaba člana 61. st. (5) i (6) Krivičnog zakonika, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu tih zakonskih odredaba se odbacuje, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka .

Saglasno izloženom, na osnovu člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-382/2005 od 11. maja 2006.

Zakon o Narodnoj banci Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 72/03 i 55/04) - čl. 13. do 15., član 20. i član 46. stav 1.

Nije saglasno s Ustavom propisivanje osporenih odredaba Zakona, kojima se utvrđuje sastav Monetarnog odbora Narodne banke Srbije, postupak izbora i trajanja mandata guvernera i viceguvernera Narodne banke, pri čemu su drugim odredbama ovog zakona uređena pitanja nespojivosti funkcija guvernera i viceguvernera, sukoba interesa i prestanka funkcije lica koja čine Monetarni odbor, i kojima je propisano da guverner imenuje viceguvernera koji ga zamenjuje u slučaju sprečenosti da vrši svoju funkciju, pri čemu su drugim odredbama ovog zakona uređena pitanja uslova i postupka za prestanak funkcije guvernera i viceguvernera Narodne banke, jer se Zakonom o Narodnoj banci Srbije, saglasno Ustavu, uređuju status, organizacija, upravljanje i poslovanje, kao i predstavljanje i zastupanje Narodne banke. Takođe, ni osporena odredba Zakona prema kojoj Narodna banka može, u skladu s utvrđenom monetarnom politikom, bankama propisati obavezu da drže određeni iznos u devizama na računu Narodne banke ili kod drugih banaka, nije nesaglasna s Ustavom, jer predstavlja meru obezbeđenja finansijske discipline banaka radi postizanja očuvanja finansijske stabilnosti, a što je, saglasno Ustavu, ovim zakonom stavljeno u nadležnost centralne banke Republike Srbije.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 13. do 15., člana 20. i člana 46. stav 1. Zakona o Narodnoj banci Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 72/03 i 55/04).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti čl. 13. do 15., člana 20. i člana 46. stav 1. Zakona o Narodnoj banci Srbije. Ocena ustavnosti odredaba čl. 13. do 15. Zakona se traži navodima da zakon nije utvrdio način izbora Monetarnog odbora Narodne banke Srbije, nije uredio kome Monetarni odbor odgovara za svoj rad, niti je propisao razloge za

nespojivost funkcija, sukob interesa i prestanak funkcija članova Monetarnog odbora, iako iz odredaba člana 14. Zakona proizlazi da su u nadležnosti Monetarnog odbora poslovi organa upravljanja. Kako se prema članu 107. stav 2. Ustava, upravljanje Narodnom bankom Srbije uređuje zakonom, to navedene odredbe Zakona o Narodnoj banci Srbije, prema navodima inicijatora, nisu u saglasnosti s Ustavom. Odredba člana 20. Zakona osporena je navodima da je "direktno suprotna" načelu odgovornosti nosilaca javnih funkcija, jer se na viceguvernera u slučaju da nestručno i nesavesno obavlja funkciju, dok zamenjuje guvernera, ne mogu primeniti odredbe o postupaku za prestanak funkcije, odnosno razrešenje guvernera, te ne postoji odgovornost viceguvernera prema Narodnoj skupštini, jer ih nije birao isti organ. S obzirom da Narodna skupština, prema članu 73. tačka 11. Ustava, ne vrši kontrolu rada viceguvernera, koji "zamenjuje" guvernera, to odredba člana 20. Zakona, po mišljenju inicijatora, nije saglasna s Ustavom. Ocena ustavnosti odredbe člana 46. stav 1. Zakona, traži se u odnosu na član 67. Ustava, jer obaveza banaka da drže određeni deo u devizama na računu kod Narodne banke Srbije ili kod stranih banaka predstavlja trajnu obavezu, bez postojanja Ustavom utvrđenih razloga.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio:

Osporenim odredbama čl. 13. i 14. Zakona uređeni su nadležnost i sastav Monetarnog odbora, tako što je propisano da Monetarni odbor Narodne banke Srbije čine guverner i viceguverneri Narodne banke Srbije (član 13.) i da Monetarni odbor utvrđuje monetarnu politiku, i u okviru toga pitanja koja posebno utvrđuje Monetarni odbor (član 14.). U odredbama člana 15. Zakona propisan je način rada Monetarnog odbora, i to: kad se i kako održavaju sednice Monetarnog odbora, kako se donose odluke, ko predsedava sednicama, kao i da se način sazivanja i održavanja sednica bliže uređuje Statutom, te da sednicama prisustvuje ministar nadležan za poslove finansija, bez prava glasa. Prema osporenom članu 20. Zakona, guverner na početku svog mandata imenuje viceguvernera koji zamenjuje guvernera ako je sprečen da vrši svoju funkciju.

Prema osporenom članu 46. stav 1. Zakona, kao jednoj od odredbi Zakona koja se odnosi na propise, mere i aktivnosti iz oblasti deviznog poslovanja kojima Narodna banka Srbije utvrđuje i sprovodi monetarnu politiku u Republici Srbiji, Narodna banka Srbije može, u skladu sa utvrđenom monetarnom politikom, bankama propisati obavezu da drže određeni iznos u devizama na računu kod Narodne banke Srbije ili kod drugih banaka.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da se za vreme neposredne ratne opasnosti, ratnog stanja ili elementarnih nepogoda većih razmera zakonom može ograničiti raspolagnje ili utvrditi poseban način korišćenja dela sredstava pravnih i fizičkih lica, dok takvo stanje traje (član 67.); da prava i dužnosti Republike Srbije vrše Ustavom određeni republički organi (član 70. stav 1.); da republički organi u okviru Ustavom utvrđenih prava i dužnosti Republike Srbije, utvrđuju politiku, donose i izvršavaju zakone, druge propise i opšte akte, vrše ustavno-sudsku i sudsku zaštitu ustavnosti i zakonitosti (član 71. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, finansijski sistem kao i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, finansijsku reviziju javnih rashoda i način jedinstvenog organizovanja tih poslova, prikupljanje statističkih i drugih podataka od opšteg interesa, osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja, organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72. tač. 4, 8, 9. i 11.); da Narodna skupština bira i razrešava guvernera Narodne banke i druge funkcionere

određene zakonom, da obavlja kontrolu nad radom Vlade i drugih organa i funkcionera odgovornih Narodnoj skupštini, u skladu s Ustavom i zakonom (član 73. tač. 10. i 11.). Prema članu 107. Republika Srbija ima Narodnu banku, a status, organizacija, upravljanje i poslovanje Narodne banke uređuju se zakonom.

Zakon o Narodnoj banci Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 72/03, 55/04), propisuje: da se tim zakonom uređuju položaj, organizacija, ovlašćenja i funkcije Narodne banke Srbije, kao i odnos Narodne banke Srbije prema organima Republike Srbije, međunarodnim organizacijama i institucijama (član 1. stav 1.); da je Narodna banka Srbije centralna banka Republike Srbije koja obavlja funkcije utvrđene ovim i drugim zakonima; da je Narodna banka Srbije samostalna i nezavisna u obavljanju funkcija utvrđenih ovim i drugim zakonom; da Narodna banka Srbije za svoj rad odgovorna Narodnoj skupštini Republike Srbije (član 2. st. 1. i 2); da je osnovni cilj Narodne banke Srbije postizanje i održavanje stabilnosti cena, a pored tog osnovnog cilja i očuvanje finansijske stabilnosti (član 3. st. 1. i 2.); da Narodnu banku Srbije predstavlja i zastupa guverner Narodne banke Srbije (član 9.); da su organi Narodne banke Srbije: Monetarni odbor Narodne banke Srbije, guverner Narodne banke Srbije i Savet Narodne banke Srbije (član 12.). Članom 28. Zakona propisano je: da guverner, viceguverneri, članovi Saveta i zaposleni sa posebnim ovlašćenjima ne mogu biti poslanici u Narodnoj skupštini, članovi Vlade, funkcioneri političkih organizacija, odnosno članovi organa jedinica lokalne samouprave, sindikalnih organizacija, članovi upravnih ili nadzornih odbora, odnosno spoljni saradnici banaka, drugih finansijskih organizacija i revizorskih organizacija ili drugih pravnih lica, koja kontroliše ili s kojima u obavljanju svojih funkcija Narodna banka Srbije saraduje; da ova lica ne mogu imati akcije, osnivačke uloga ni dužničke hartije od vrednosti banaka, drugih finansijskih organizacija i revizorskih organizacija ili drugih pravnih lica, koja kontroliše ili s kojima u obavljanju svojih funkcija Narodna banka Srbije saraduje.

Iz navedenih ustavnih i zakonskih odredbi proizlazi da su status, organizacija, upravljanje i poslovanje Narodne banke uređeni Zakonom o Narodnoj banci Srbije. Polazeći od toga da je osporenim Zakonom propisano da Monetarni odbor Narodne banke Srbije čine guverner i viceguverneri Narodne banke Srbije (osporeni član 13.), da guvernera bira Narodna skupština na predlog odbora Narodne skupštine nadležnog za finansije na pet godina s pravom ponovnog izbora (član 16. stav 1.), da viceguvernera na predlog guvernera, bira Savet Narodne banke Srbije na pet godina, s pravom ponovnog izbora (član 19. stav 2.), da su nespojivost funkcija, sukob interesa i prestanak funkcije guvernera i viceguvernera uređeni odredbama čl. 28. do 33. Zakona, te da je članom 30. stav 1. Zakona, između ostalog, propisano da guverneru i viceguvernerima prestaje funkcija pre isteka mandata ako to sami zatraže ili ako im radni odnos prestane zbog ispunjenja uslova za starosnu penziju, kao i u slučaju razrešenja sa te funkcije, Ustavni sud je ocenio da Monetarni odbor nije izborni organ, već kolegijalni organ, koji po položaju čine guverner i viceguverneri, te da ne stoje navodi inicijatora da su odredbe čl. 13. do 15. Zakona o Narodnoj banci Srbije nesaglasne s članom 107. stav 2. Ustava, jer su razlozi za nespojivost funkcije, sukob interesa i prestanak funkcije lica koja čine Monetarni odbor uređeni odredbama čl. 28. do 33. Zakona.

Po oceni Ustavnog suda, ni odredba člana 20. Zakona po kojoj guverner, na početku svog mandata, imenuje viceguvernera koji zamenjuje guvernera ako je sprečen da vrši svoju funkciju, nije nesaglasna s Ustavom, jer sprečenost guvernera da obavlja funkciju podrazumeva da se zakonom uredi ko privremeno zamenjuje guvernera u obavljanju funkcije. U tom smislu, prema članu 30. stav 1. i stav 2. tačka 2. Zakona, guverneru i viceguvernerima prestaje funkcija pre isteka mandata i u slučaju

razrešenja sa te funkcije, ako se utvrdi da nestručno i nesavesno obavljaju funkciju, odnosno da je zbog ozbiljnijih propusta u izvršavanju odluka i organizovanju poslova Narodne banke Srbije, došlo do znatnog odstupanja od ostvarenja njenog osnovnog cilja iz člana 3. ovog zakona. Prema članu 31. stav 1. Zakona, Savet Narodne banke Srbije utvrđuje ispunjenost uslova za prestanak funkcije, odnosno razrešenje guvernera i pokreće postupak pred odborom Narodne skupštine nadležnim za finansije u roku od 60 dana od dana utvrđivanja tih uslova, a prema članu 31. stav 4. Zakona, guverner utvrđuje ispunjenost uslova za prestanak funkcije, odnosno razrešenje viceguvernera i o tome obaveštava Savet Narodne banke Srbije, koji donosi odluku o prestanku funkcije, odnosno razrešenju viceguvernera. Polazeći od toga da je zakonodavac na osnovu ustavnog ovlašćenja Zakonom o Narodnoj banci Srbije uredio da Narodnu banku Srbije predstavlja i zastupa guverner Narodne banke Srbije, da guverner imenuje viceguvernera koji ga zamenjuje ako je sprečen da vrši svoju funkciju, te da Narodna skupština neposredno vrši kontrolu rada guvernera, a ne viceguvernera, Ustavni sud je ocenio da odredba člana 20. Zakona nije nesaglasna s Ustavom, s obzirom na to Narodna skupština ne bira i ne razrešava viceguvernera, već viceguvernera bira i razrešava Savet Narodne banke Srbije na predlog guvernera.

Ustavni sud je ocenio da ni osporena odredba člana 46. stav 1. Zakona nije nesaglasna s Ustavom. Naime, Ustavom je utvrđeno da se zakonom uređuju pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, kao i finansijski sistem, a u okviru toga i uslovi pod kojima se mogu osnivati određene organizacije za obavljanje privredne, finansijske i druge delatnosti. Kako iz osporene odredbe člana 46. stav 1. Zakona proizlazi da Narodna banka Srbije može, u skladu sa utvrđenom monetarnom politikom, bankama propisati obavezu da drže određeni iznos u devizama na računu Narodne banke ili kod drugih banaka, a prema članu 3. st. 1. i 2. Zakona osnovni cilj Narodne banke Srbije je postizanje i održavanje stabilnost cena, kao i očuvanje finansijske stabilnosti, to po oceni Ustavnog suda, navedena odredba nije nesaglasna s Ustavom, jer predstavlja meru obezbeđenja finansijske discipline banaka radi postizanja očuvanja finansijske stabilnosti, a što je, saglasno navedenim odredbama Zakona, u nadležnosti Centralne banke Republike Srbije.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-8/2006 od 22. juna 2006.

Zakon o lokalnoj samoupravi
("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) - član 87.

Osporenom odredbom člana 87. Zakona o lokalnoj samoupravi je, na osnovu i u okviru ovlašćenja iz člana 113. st. 1. i 2., člana 114. i člana 116. stav 1. Ustava, propisano da odluku o uvođenju samodoprinosu donose građani neposredno tajnim glasanjem ili ličnim izjašnjavanjem uz potpis, u skladu sa statutom, s tim što je navedeni član Zakona ostavio da se statutom opštine uredi pitanje koji će od ovih oblika ličnog izjašnjavanja biti konkretno primenjen, a u zavisnosti od potreba u pojedinoj jedinici lokalne samouprave.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 87. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti člana 87. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04). U inicijativi se navodi da osporena odredba člana 87. Zakona koja glasi: "Odluku o uvođenju samodoprinosu donose građani neposredno, tajnim glasanjem ili ličnim izjašnjavanjem uz potpis, u skladu sa statutom", nije saglasna sa članom 116. Ustava, prema kome o poslovima opštine građani odlučuju referendumom i preko svojih predstavnika u skupštini opštine. Po mišljenju inicijatora, osporenim članom 87. Zakona o lokalnoj samoupravi predviđa se davanje pismene izjave uz potpis, kao način donošenja odluke o samodoprinosu, što nije u skladu sa Ustavom Republike Srbije, koji kao oblike učešća građana u poslovima opštine predviđa referendum - kao oblik neposrednog, tajnog izjašnjavanja građana i učešće preko svojih predstavnika u skupštini opštine - kao oblik posrednog izjašnjavanja građana.

Ustavom Republike Srbije je utvrđeno: da opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom donosi program razvoja, urbanistički plan, budžet i završni račun, uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti i vrši druge poslove navedene u članu 113. stav 1. Ustava, dok je stavom 2. istog člana predviđeno da se sistem lokalne samouprave uređuje zakonom; da za obavljanje Ustavom i zakonom utvrđenih poslova, opštini pripadaju prihodi utvrđeni zakonom (član 114. stav 1.); da se za zadovoljavanje potreba građana u opštini sredstva mogu prikupljati na osnovu neposrednog izjašnjavanja građana, u skladu sa zakonom (član 114. stav 2.) i da o poslovima opštine građani odlučuju referendumom i preko svojih predstavnika u skupštini opštine (član 116. stav 1.).

Ustavni sud je utvrdio da Ustav odredbom člana 114. pravi razliku između finansiranja Ustavom i zakonom utvrđenih poslova opštine za koja se sredstva obezbeđuju u skladu sa zakonom (stav 1.) i finansiranja zadovoljavanja potreba građana u opštini za koja se sredstva mogu prikupljati na osnovu neposrednog izjašnjavanja građana (stav 2.). Pri tome, po oceni Ustavnog suda, samodoprinos je oblik kojim se zadovoljavaju potrebe građana u opštini iz člana 114. stav 2. Ustava i za koji se, prema ovoj odredbi Ustava, sredstva mogu prikupljati na osnovu neposrednog izjašnjavanja građana, u skladu sa zakonom, i ne pripada poslovima opštine iz člana 116. stav 1. Ustava o kojima građani odlučuju referendumom i preko svojih predstavnika u skupštini opštine.

Članom 87. Zakona o lokalnoj samoupravi je, po oceni Ustavnog suda, na osnovu i u okviru navedenog ustavnog ovlašćenja, propisano da odluku o uvođenju samodoprinosu donose građani neposredno tajnim glasanjem ili ličnim izjašnjavanjem uz potpis, u skladu sa statutom. Koji će od ovih oblika ličnog izjašnjavanja biti konkretno primenjen, navedeni član Zakona o lokalnoj samoupravi ostavio je da se uredi statutom opštine, u zavisnosti od potreba u pojedinoj jedinici lokalne samouprave. Istovremeno, po shvatanju Ustavnog suda, odredba člana 87. Zakona o lokalnoj samoupravi nije u vezi sa odredbom člana 116. stav 1. Ustava, u odnosu na koju se zahteva ocena ustavnosti, s obzirom da je prikupljanje sredstava za zadovoljavanje potreba građana u opštini na osnovu neposrednog izjašnjavanja građana (samodoprinos) predviđeno u članu 114. stav 2. Ustava. Zbog toga, po oceni Ustavnog suda, osporeni član 87. Zakona o lokalnoj samoupravi, nije u nesaglasnosti sa članom 116. stav 1. Ustava.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05.) Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-274/2005 od 29. juna 2006.

Zakon o osiguranju imovine i lica
("Službeni glasnik SRS", br. 30/96, 57/98, 53/99 i 55/99) - čl. 39. do 43.

Osporenim odredbama Zakona bili su uređeni odnosi u okviru ovlašćenja zakonodavnog organa iz člana 72. Ustava koje podrazumeva pravo zakonodavca da uredi uslove i način obavljanja delatnosti osiguranja, odnosno status pravnih subjekata koji obavljaju ovu delatnost, uslove za njihovo osnivanje i dobijanje dozvole za obavljanje poslova koji čine navedenu delatnost, kao i uslove za bavljenje tom delatnošću, način kontrole ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje ovih poslova i ovlašćenja nadležnih organa u utvrđivanju ispunjenosti tih uslova. Ove odredbe Zakona, u vreme važenja, nisu bile nesaglasne ni sa principima iz čl. 55. i 57. Ustava, jer su propisivale iste uslove za obavljanje delatnosti i isti pravni status za sve subjekte koji su obavljali poslove pružanja drugih usluga u osiguranju, kao poslove neposredno povezane sa poslovima osiguranja.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 39. do 43. Zakona o osiguranju imovine i lica ("Službeni list SRJ", br. 30/96, 57/98, 53/99 i 55/99).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije, saglasno odredbama člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list Srbije i Crne Gore", broj 1/03), Sud Srbije i Crne Gore ustupio je inicijativu, upućenu Saveznom ustavnom sudu, za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba čl. 39. do 43. Zakona o osiguranju imovine i lica ("Službeni list SRJ", br. 30/96, 57/98, 53/99 i 55/99). U inicijativi se navodi da osporene odredbe Zakona, koje uređuju status agencija za poslove pružanja drugih usluga u osiguranju, s uslovima za njihovo osnivanje u pogledu osnivačkih uloga i ostalih obaveza osnivača, nisu saglasne sa članom 69. Ustava Savezne Republike Jugoslavije. Po mišljenju inicijatora, ovim odredbama Zakona narušene su ustavne garancije slobode rada i privređivanja, jer je "...onim građanima i privrednim subjektima koji nemaju dovoljno novca u navedenim iznosima za depozit na računu, onemogućeno da obavljaju delatnost zastupanja u osiguranju".

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je Zakon o osiguranju imovine i lica donet kao zakon Savezne Republike Jugoslavije, a da se, na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, od stupanja na snagu Ustavne povelje primenjivao kao zakon Republike Srbije, kao i da je

stupanjem na snagu Zakona o osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 55/04, 61/05 i 85/05), osporeni Zakon prestao da važi, a time i odredbe čl. 39. do 43. Zakona.

Osporenim odredbama čl. 39. do 43. Zakona, koje su bile sistematizovane u poglavlju: "III. Agencija za poslove pružanja drugih usluga u osiguranju", bili su propisani: status i organizacioni oblici agencije za poslove pružanja drugih usluga u osiguranju, kao pravnog lica koje je obavljalo poslove pružanja drugih usluga u osiguranju, radi sticanja dobiti (član 39.); ulozi osnivača, u zavisnosti od toga da li se agencija osnivala kao akcionarsko društvo (kada novčani deo osnovnog kapitala, kod simultanog osnivanja agencije, nije mogao biti manji od 25.000 SAD dolara, odnosno, kod sukcesivnog osnivanja, nije mogao biti manji od 50.000 SAD dolara, u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan podnošenja zahteva za izdavanje dozvole za rad), ili se osnivala kao društvo sa ograničenom odgovornošću (kada novčani deo osnovnog kapitala nije mogao biti manji od 12.500 SAD dolara, u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan podnošenja zahteva za izdavanje dozvole za rad), kao i obaveza agencije da u toku poslovanja obezbedi utvrđeni najmanji iznos novčanog dela osnovnog kapitala (član 40.); poslovi posredovanja i zastupanja u osiguranju koje je agencija mogla obavljati (član 41.); nadležni organ i postupak za odlučivanje po zahtevu za izdavanje dozvole za rad, sa dokazima koji su se podnosili uz taj zahtev (član 42.); uslovi pod kojima su se poslovima pružanja drugih usluga u osiguranju mogla baviti preduzeća i druga pravna lica čiji je pravni položaj bio uređen (saveznim) zakonom, a koji su, pored uslova iz čl. 41. i 42. Zakona, obuhvatali i obavezu tih pravnih lica da uplate i obezbede u toku poslovanja, na posebnom računu, novčana sredstva u iznosu od 12.500 SAD dolara, u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan podnošenja zahteva za dobijanje dozvole za rad (član 43.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se ekonomsko i socijalno uređenje zasniva na slobodnom privređivanju svim oblicima svojine na jedinstvenom tržištu robe, rada i kapitala, na samostalnosti preduzeća i svih drugih oblika organizovanja, na upravljanju i prisvajanju po osnovu svojine i rada, kao i na pravu zaposlenih i drugih građana na socijalnu sigurnost (član 55. stav 1.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, i svojinske i obligacione odnose, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, finansijski sistem, sistem u oblasti tržišta i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, kao i organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72. stav 1. tač. 4, 8. i 11.).

Prema oceni Ustavnog suda, osporenim odredbama čl. 39. do 43. Zakona bili su uređeni odnosi u okviru ovlašćenja zakonodavnog organa iz člana 72. Ustava. Navedeno ustavno ovlašćenje, po oceni Suda, podrazumeva pravo zakonodavca da uredi uslove i način obavljanja delatnosti osiguranja, odnosno status pravnih subjekata koji obavljaju ovu delatnost, uslove za njihovo osnivanje i dobijanje dozvole za obavljanje poslova koji čine navedenu delatnost, kao i uslove za bavljenje tom delatnošću, način kontrole ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje ovih poslova i ovlašćenja nadležnih organa u utvrđivanju ispunjenosti tih uslova. Sud je takođe ocenio da ove odredbe u vreme važenja nisu bile nesaglasne sa principima iz čl. 55. i 57. Ustava, jer su propisivani isti uslovi za obavljanje delatnosti za sva pravna lica u okviru iste kategorije privrednih subjekata, odnosno određen je isti pravni status za sve subjekte koji su obavljali poslove pružanja drugih usluga u osiguranju, kao poslove neposredno povezane sa poslovima osiguranja.

O pitanjima celishodnosti zakonskih rešenja koja se odnose na pravnu formu, tj. organizacione oblike, visinu osnivačkog kapitala i druge uslove za osnivanje i

izdavanje dozvole za rad privrednih subjekata koji obavljaju određenu delatnost, Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje.

Ustavni sud je na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-102/2005 od 16. februara 2006.

Zakon o parničnom postupku ("Službeni list SFRJ", br. 4/77...35/91 i "Službeni list SRJ", br. 27/92...3/2002) - član 163.

Ustavni sud ocenjuje ustavnost zakona Savezne Republike Jugoslavije koji se primenjivao kao zakon Republike Srbije, u odnosu na Ustav Republike Srbije, a osporeni član 163. Zakona o parničnom postupku, u vreme važenja, nije bio nesaglasan s Ustavom Republike Srbije, jer je, u granicama ustavnih ovlašćenja zakonodavnog organa i saglasno ustavnim principima jednake zaštite prava i na zakonu zasnovanih interesa svih lica u postupku pred sudovima i pravne jednakosti građana, uređivao troškove parničnog postupka, odnosno šta sačinjava parnične troškove i kome oni pripadaju.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 163. Zakona o parničnom postupku ("Službeni list SFRJ", br. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 72/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 i 35/91 i "Službeni list SRJ", br. 27/92, 31/93, 24/94, 12/98, 15/98 i 3/02).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03), Sud Srbije i Crne Gore ustupio je, na dalju nadležnost, inicijativu za ocenu ustavnosti odredbe člana 163. Zakona o parničnom postupku. Inicijator smatra da je osporena odredba Zakona, po kojoj javno pravobranilaštvo u parničnom postupku ima pravo na nagradu koja pripada advokatu, neustavna, jer "drugi organi ni pojedinci koji zastupaju preduzeća i druge stranke nemaju pravo na tu nagradu".

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio:

Osporenim članom 163. Zakona o parničnom postupku, koji se na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora primenjivao kao republički zakon do 22. februara 2005. godine, kada je, osim odredaba čl. 468a. do 487., prestao da važi, stupanjem na snagu Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 125/04), bilo je propisano: da se odredbe o troškovima primenjuju i na stranke koje zastupa javno pravobranilaštvo, odnosno državni tužilac; da u tom slučaju troškovi postupka obuhvataju i iznos koji bi se stranci priznao na ime nagrade advokatu.

Polazeći od toga da je osporeni Zakon, koji je bio donet kao zakon Savezne Republike Jugoslavije, primenjivan i kao zakon Republike Srbije, kao i da Ustavni sud ocenjuje ustavnost zakona i drugih propisa u odnosu na Ustav Republike Srbije, to je Sud izvršio ocenu ustavnosti osporene odredbe Zakona u odnosu na odgovarajuće odredbe Ustava.

Ustav utvrđuje: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje, ili koje lično stvojestvo (član 13.); da svako ima pravo na za sve jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom, drugim državnim i bilo kojim organom ili organizacijom (član 22. stav 1.); da se organizacija, osnivanje, nadležnost i sastav sudova i postupak pred sudovima uređuje zakonom (član 102. stav 1.).

Po oceni Ustavnog suda, na osnovu navedenih odredaba Ustava, zakonodavac je bio ovlašćen da uredi postupak pred sudom, pa i parnični postupak, a u okviru toga i parnične troškove, odnosno šta sačinjava ove troškove postupka i kome pripadaju. Imajući u vidu da je članom 151. Zakona o parničnom postupku bilo propisano da parnične troškove sačinjavaju izdaci učinjeni u toku ili povodom postupka i da parnični troškovi obuhvataju i nagradu za rad advokata i drugih lica kojima zakon priznaje pravo na nagradu, Ustavni sud je ocenio da je osporenom odredbom člana 163. Zakona, u granicama ovlašćenja zakonodavnog organa iz člana 102. Ustava bilo utvrđeno da parnični troškovi stranaka koje zastupa javno pravobranilaštvo obuhvataju i iznos koji bi se stranci priznao na ime nagrade advokatu.

Navedeno zakonsko rešenje, po oceni Suda, nije u suprotnosti s ustavnim principom jednake zaštite prava i na zakonu zasnovanih interesa svih lica u postupku pred sudovima iz člana 22. stav 1. Ustava, niti sa načelom pravne jednakosti građana iz člana 13. Ustava. Naime, ustavni princip iz člana 13. Ustava ne podrazumeva jednakost u apsolutnom smislu te reči, već garantuje jednakost lica koja se nalaze u identičnim pravnim situacijama. Iz navedenih razloga, Ustavni sud nije prihvatio inicijativu za utvrđivanje neustavnosti osporene odredbe Zakona.

Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje celishodnost normativnih rešenja iz zakona, na koje se ukazuje u inicijativi.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-110/2005 od 20. aprila 2006.

Zakon o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/2003) - član 141. stav 2. i član 146. stav 1.

Propisivanje osporenim odredbama Zakona jednog od ovlašćenja građevinskog inspektora u vršenju inspeksijskog nadzora u postupku izgradnje objekata, kao i definisanje šta se smatra urednom dostavom akta građevinskog inspektora donetog u smislu člana 141. do 144. ovog zakona, saglasno je s Ustavom, odnosno ustavnim ovlašćenjem zakonodavca za uređivanje odnosa u postupku izgradnje objekata, koje podrazumeva utvrđivanje uslova i načina

izgradnje objekata, kao i vršenje kontrole, odnosno nadzora odgovarajuće inspekcije nadležnog ministarstva u pogledu ispunjenosti uslova propisanih zakonom u postupku izgradnje i upotrebe objekata.

Ustavni sud je doneo:

REŠENJE

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti člana 141. stav 2. i člana 146. stav 1. Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/2003).

2. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje međusobne saglasnosti odredaba člana 141. stav 2. i člana 146. stav 1. Zakona iz tačke 1., sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za ocenu ustavnosti člana 141. stav 2. i člana 146. stav 1. Zakona o planiranju i izgradnji. Po mišljenju inicijatora, odredba člana 141. stav 2. Zakona, nije u saglasnosti sa Zakonom o opštem upravnom postupku, koji propisuje da upravni organi ne mogu rešavati o pravima i obavezama stranaka na način na koji izvršavanje donetih rešenja zavisi od nastupanja budućih neizvesnih okolnosti, ili činjenica van upravnog postupka u kome je doneto rešenje. Odredba člana 146. stav 1. Zakona, po mišljenju inicijatora takođe nije u saglasnosti sa odredbama o dostavljanju, propisanim u Zakonu o opštem upravnom postupku, jer se ne može smatrati uredno uručenom dostavom investitoru, pribijanje pismena na objekat koji se gradi, odnosno upotrebljava, a što se konstatuje zabeleškom inspektora o vremenu i mestu dostave. Stoga su, prema navodima inicijatora, obe osporene odredbe u suprotnosti sa članom 119. stav 2. Ustava Republike Srbije, jer propis, pa tako i Zakon o planiranju i izgradnji, mora biti saglasan sa zakonom, a u konkretnom slučaju sa Zakonom o opštem upravnom postupku.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da su Zakonom o planiranju i izgradnji, koji je donet na osnovu ovlašćenja iz člana 72. Ustava, propisani, pored ostalog, uslovi, način i postupak izgradnje objekata, i nadzor nad izvršavanjem odredaba zakona. Poslovi nadzora povereni su urbanističkoj i građevinskoj inspekciji u okviru ministarstva urbanizma i građevina. Odredbom člana 140. Zakona određena su prava i dužnosti građevinskog inspektora, a odredbama čl. 141. do 148. Zakona, utvrđena su ovlašćenja građevinskog inspektora u vršenju inspeksijskog nadzora. Jedno od ovlašćenja građevinskog inspektora jeste rušenje objekta, ili obustava radova na objektu, što građevinski inspektor nalaže rešenjem u situacijama koje su propisane članom 141. stav 1. Zakona, a stavom 2. istog člana propisano je da se rešenje o rušenju odnosi i na delove objekta koji nisu opisani u rešenju o rušenju, a nastali su nakon stavljanja zabeležbe i čine jednu građevinsku celinu. Članom 146. stav 1. Zakona propisano je da će se u postupku donošenja rešenja, odnosno naredbe iz čl. 141. do 144. dostava smatrati urednom uručenjem investitoru, odnosno izvođaču radova ili dostavom na adresu investitora ili izvođača radova ili pribijanjem na vrata investitora ili izvođača radova ili predajom u radne prostorije investitora ili izvođača radova ili pribijanjem na objekat koji se gradi, odnosno upotrebljava, a što se konstatuje zabeleškom inspektora o vremenu i mestu dostave.

Odredbom člana 12. Ustava Republike Srbije propisano je da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kada je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom; da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje, te da je zloupotreba sloboda i prava čoveka i građanina protivustavna i kažnjiva, onako kako je to zakonom predviđeno. Prema članu 53. stav 1. Ustava svako je dužan da se pridržava Ustava i zakona. Odredbama člana 70. Ustava, propisano je da prava i dužnosti Republike Srbije vrše Ustavom određeni republički organi, i da su slobode i prava čoveka i građanina, jednakost pred zakonom, samostalnost i jednak položaj preduzeća i drugih organizacija, osnova i mera ovlašćenja i odgovornosti republičkih organa, a članom 72. stav 1. tač. 1. i 9. Ustava propisano je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog i ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina i organizaciju i korišćenje prostora.

Polazeći od navedenih ustavnih odredaba, Sud je ocenio da su osporene odredbe Zakona donete u okviru ovlašćenja zakonodavca za uređivanje odnosa u postupku izgradnje objekata, koja podrazumevaju utvrđivanje uslova i načina izgradnje objekata u pogledu izrade potrebne tehničke dokumentacije od strane ovlašćenih lica, pribavljanje građevinske i upotrebne dozvole, izvođenje radova pod kontrolom odgovornih lica, kao i vršenje kontrole, odnosno nadzora nadležnog ministarstva o ispunjenosti uslova propisanih zakonom u postupku izgradnje i upotrebe objekta. Imajući u vidu ustavne odredbe prema kojima se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava, te prema kojima je zloupotreba sloboda i prava protivustavna i kažnjiva, Sud je ocenio da su ovlašćenja građevinskog inspektora iz člana 141. stav 2. i člana 146. stav 1. Zakona, propisana u skladu s Ustavom. Naime, ustavna je obaveza republičkih organa da obezbede jednakost pred zakonom za sva pravna i fizička lica, što znači i obezbeđivanje jednakih uslova za izgradnju objekata. Stoga su, po oceni Suda, osporene odredbe Zakona u skladu sa ciljem povodom koga je ovlašćenje dato, i u saglasnosti s ustavnom obavezom da je svako dužan da se pridržava Ustava i zakona.

Na osnovu nadležnosti utvrđene članom 125. Ustava, Ustavni sud nije ovlašćen da vrši ocenu međusobne saglasnosti opštih akata iste pravne snage, pa je zahtev za ocenu saglasnosti osporenih odredaba Zakona sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku, odbacio.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-255/2005 od 2. marta 2006.

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju
("Službeni glasnik RS", br. 34/03...101/05) - član 19. tačka 2)

Utvrđujući osporenim odredbom Zakona uslove pod kojima osiguranik stiče pravo na starosnu penziju, zakonodavac je postupio saglasno ovlašćenjima iz člana 12. i člana 40. stav 1. Ustava.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 19. tačka 2) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 19. tačka 2) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, jer ta odredba, prema mišljenju inicijatora, ne tretira staž u zarobljeništvu kao penzijski staž, već kao poseban staž koji ne ulazi u ukupan staž osiguranika.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da je osporenim odredbom člana 19. tačka 2) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navrši 40 (muškarac), odnosno 35 (žena) godina staža osiguranja i najmanje 53 godine života.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom, kao i da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje sistem socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Utvrdjući osporenim odredbom Zakona uslove pod kojima osiguranik stiče pravo na starosnu penziju, zakonodavac je, po oceni Ustavnog suda, postupio saglasno ovlašćenjima iz člana 12. i člana 40. stav 1. Ustava, jer se osporenim odredbom Zakona ne uskraćuje Ustavom utvrđeno pravo za slučaj starosti, već se, saglasno navedenim ovlašćenjima, utvrđuju uslovi za ostvarivanje tog prava, konkretno - uslovi pod kojim osiguranik stiče pravo na starosnu penziju. Time nije povređen princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se taj princip odnosi na jednakost u pravima, a ne i na jednakost u uslovima pod kojima se pojedino pravo ostvaruje. Utvrđivanje različitih uslova za sticanje prava na starosnu penziju za pojedine kategorije osiguranika u domenu je zakonodavne politike koju Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-82/2006 od 1. juna 2006.

**Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS",
br. 34/03...101/05) - član 31. stav 4. i član 224.**

Određivanje uslova za ostvarivanje prava deteta na porodičnu penziju po osnovu nesposobnosti za samostalan život i rad na način utvrđen osporenim odredbom Zakona, u saglasnosti je s ovlašćenjima zakonodavca iz čl. 40. i 72. Ustava da zakonom uredi i obezbedi sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, a u okviru tog sistema i pravo na porodičnu penziju za članove porodice zaposlenog.

Ustavni sud je u predmetu broj IY-182/2003 već odlučivao o ustavnosti, pored ostalih i odredaba člana 224. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i na sednici od 10. februara 2006. godine doneo Rešenje kojim nije prihvatio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti ovih odredaba Zakona, a navodi i dokazi izneti u inicijativi ne daju osnov za ponovno odlučivanje.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 31. stav 4. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br.34/03, 64/04, 84/04 i 85/05).

2. Odbacuje se zahtev za ocenu ustavnosti odredaba člana 224. Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnete su inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 31. stav 4. i člana 224. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. U inicijativama se navodi da osporena odredba člana 31. stav 4. Zakona nije u saglasnosti s odredbama čl. 1. i 13., člana 39. stav 2. i člana 55. stav 1. Ustava Republike Srbije, jer dovodi u neravnopravan položaj decu koja nisu u stanju da privređuju i da se o sebi brinu. Tako, dva vršnjaka obolela od iste bolesti i sa istim stepenom oštećenja, koje je roditelj do svoje smrti izdržavao, u različitom su položaju kada treba da ostvare pravo na porodičnu penziju, u zavisnosti od toga kada im je roditelj umro, jer to pravo ostvaruje samo ono dete koje se razbolelo pre smrti roditelja. Osporenim odredbom člana 224. Zakona nanosi se, prema mišljenju inicijatora, nepravda invalidima rada i povređuje pravo stečeno po ranije važećim propisima. Inicijativom se traži i odgovor na pitanje da li se invalidi rada mogu izuzeti iz opšte grupe invalida i tako dobiti povlašćen položaj prilikom obračuna zarada, te se sugeriše da je naredna skupštinska rasprava o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju prilika da se nepravda učinjena invalidima ispravi.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da je osporenim odredbom člana 31. stav 4. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno da dete stiče pravo na porodičnu penziju i ona mu pripada dok traje nesposobnost za samostalan život i rad, nastala posle uzrasta do koga se deci obezbeđuje pravo na porodičnu penziju, a pre smrti osiguranika odnosno korisnika prava, pod uslovom da ga je osiguranik odnosno korisnik prava izdržavao do svoje smrti. Osporenim odredbama člana 224. Zakona utvrđeno je da korisnik prava na naknadu zbog rada sa skraćenim radnim vremenom (II kategorije invalidnosti), naknade zbog manje zarade na drugom odgovarajućem poslu (III kategorije invalidnosti), naknade po osnovu preostale radne sposobnosti, naknade po osnovu raspoređivanja na drugi odgovarajući posao i opasnosti od nastanka invalidnosti koji je zaposlen, zadržava iznos naknade koju koristi na dan

stupanja na snagu ovog zakona, s tim što ona ne može biti veća od 50% iznosa prosečne zarade po zaposlenom u Republici u 2002. godini koji objavljuje organ nadležan za poslove statistike (stav 1.), da se naknade iz stava 1. ovog člana usklađuju na način predviđen za usklađivanje penzija (stav 2.), kao i da se izuzetno od stava 2. ovog člana, korisniku kome je iznos naknade veći od iznosa prosečne zarade iz stava 1. ovog člana, naknada ne usklađuje sve dok se ne izjednači sa iznosom prosečne zarade iz stava 1. ovog člana (stav 3.).

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i da imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, i prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, i sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Odredbama člana 31. Zakona, čiji je stav 4. osporen, utvrđeni su uslovi koje treba da ispuni dete umrlog osiguranika, odnosno korisnika prava da bi steklo pravo na porodičnu penziju. Prema pravilu iz stava 1. tog člana Zakona, dete stiče pravo na porodičnu penziju samim rođenjem, a porodična penzija mu pripada do navršenih 15 godina života. Posle navršenih 15 godina života dete može steći pravo na porodičnu penziju pod posebnim uslovima utvrđenim članom 31. st. 2. do 6. Zakona, od kojih se uslovi iz st. 3. i 4. odnose se na sticanje prava na porodičnu penziju po osnovu nesposobnosti za život i rad deteta. Utvrđujući posebne uslove pod kojima dete osiguranika, odnosno korisnika prava može steći pravo na porodičnu penziju, zakonodavac je osporenom odredbom Zakona utvrdio pravo na porodičnu penziju i detetu osiguranika, odnosno korisnika prava po osnovu nesposobnosti za samostalan život i rad, ako su istovremeno ispunjeni sledeći uslovi: 1. da je nesposobnost za samostalan život i rad nastala posle uzrasta do koga se deci obezbeđuje pravo na porodičnu penziju; 2. da je nesposobnost nastala pre smrti osiguranika, odnosno korisnika prava; i 3. da je osiguranik, odnosno korisnik prava izdržavao dete do svoje smrti. Time se odstupa od pravila da se pravo na porodičnu penziju stiče zbog nesposobnosti za samostalan život i rad koja je nastala u uzrastu do koga se deci obezbeđuje pravo na porodičnu penziju, pa se ovo pravo priznaje i deci kod koje je nesposobnost za samostalan život i rad nastala posle uzrasta do koga se deci obezbeđuje pravo na porodičnu penziju, ali pod navedenim uslovima.

Polazeći od navedenog, osporena odredba Zakona, po oceni Ustavnog suda, nije nesaglasna s Ustavom. Njome se ne povređuje princip pravne jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se ostvarivanje prava utvrđenog osporenim odredbom Zakona odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj osporenim odredbom, a taj ustavni princip odnosi se na jednakost u pravima, ne i na jednakost u uslovima i načinu ostvarivanja pojedinog prava. Takođe, određivanje uslova za ostvarivanje prava deteta na porodičnu penziju po osnovu nesposobnosti za samostalan život i rad na način utvrđen osporenim odredbom Zakona, u saglasnosti je s ovlašćenjima zakonodavca iz člana 40. stav 1. i člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava da zakonom uredi i obezbedi sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, a u okviru tog sistema i pravo na porodičnu penziju za članove porodice zaposlenog. Utvrđivanje uslova za ostvarivanje prava deteta na porodičnu penziju, na osnovu navedenih ustavnih ovlašćenja, stvar je zakonodavne politike, koju Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Ustavni sud je utvrdio da je u ranije vođenom postupku ocenjivao ustavnost više odredaba Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/03) i na sednici održanoj 10. februara 2005. godine doneo Rešenje broj IY-182/2003 kojim se ne prihvataju inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih, i odredaba člana 224. Zakona. Sud je ocenio da se osporenim odredbama Zakona korisnicima prava navedenim u osporenom stavu 1. člana 224. Zakona i dalje priznaje pravo na iznos naknade koju koriste na dan stupanja na snagu ovog zakona, što znači da su navedena prava kao stečena prava i dalje priznata zaposlenim korisnicima. Takođe, Sud je ocenio da osporene odredbe Zakona, utvrđujući pravo korisnika da zadrže iznos naknade, istovremeno ograničavaju priznati iznos naknade određujući njen najviši iznos i utvrđuju i pravila za način usklađivanja naknade, kao i da se time korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ne uskraćuju stečena prava već se obezbeđuje njihova zaštita, i u slučaju kada ta prava ne utvrđuje Zakon čije su odredbe osporene. Stoga je Ustavni sud ocenio da je osporena odredba člana 224. Zakona u saglasnosti s Ustavom. Pošto iz navoda, razloga i dokaza iznetih u inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je inicijativu odbacio.

U odnosu na deo inicijative kojim se traži odgovor na pitanje "da li se invalidi rada mogu izuzeti iz opšte grupe invalida i tako dobiti povlašćen položaj prilikom obračuna zarada", odnosno sugerise da je "naredna skupštinska rasprava o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju prilika da se nepravda učinjena invalidima ispravi", Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje o predstavkama kojima se traže odgovori na postavljena pitanja, odnosno pravni saveti i mišljenja o pojedinim pitanjima.

Na osnovu izloženog i člana 47. tač. 3) i 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-295/2005 od 9. marta 2006.

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03...101/05) - član 43. stav 1. i član 54. stav 1.

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 101/05) - član 77. stav 2.

Uslovljavanje priznavanja staža osiguranja s uvećanim trajanjem odgovarajućim efektivnim stažom na način utvrđen osporenim odredbom člana 54. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, nije nesaglasno s Ustavom jer se osporenim odredbom, saglasno ustavnom ovlašćenju, utvrđuju uslovi za ostvarivanje prava na staž osiguranja s uvećanim trajanjem.

Osporena odredba člana 77. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koja ima karakter prelazne odredbe, kojom se odlaže primena odredbe člana 43. stav 1. Zakona osiguranicima iz člana 42. Zakona, u slučaju da im zaposlenje prestane s pravom na penziju pre ispunjenja uslova iz člana 19. Zakona, tako da im se snižavanjem starosne granice za sticanje prava na penziju daje određena prednost, nije nesaglasna s Ustavom jer se ovom odredbom ne uskraćuju, niti ograničavaju

Ustavom utvrđena prava za slučaj starosti, već se određuju uslovi pod kojima određene kategorije osiguranika mogu ostvariti pravo na starosnu penziju.

Ustavni sud je u predmetu broj IY-439/2003 već odlučivao o ustavnosti odredaba člana 43. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i na sednici od 17. marta 2005. godine doneo Rešenje kojim nije prihvatio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i ovih odredaba Zakona, a navodi inicijative ne daju osnov za ponovno odlučivanje.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 54. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05).

2. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 77. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 101/05).

3. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 43. stav 1. Zakona iz tačke 1.

4. Odbacuje se "predlog za izmenu odredaba člana 84. stav 1. i člana 111. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju".

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 43. stav 1., i člana 54. stav 1. Zakona navedenog u tački 1. izreke i člana 77. stav 2. Zakona navedenog u tački 2. izreke, kao i predlog za "izmenu odredaba člana 84. stav 1. i člana 111. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju". U inicijativi se navodi da zaposleno lice stiče pravo na starosnu penziju pod uslovima utvrđenim odredbama Zakona, ali je sporno to da prema osporenim odredbama člana 43. stav 1. i člana 54. stav 1. Zakona zaposleni mora imati, da bi stekao pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje, efektivno provedenih najmanje 10 godina rada na radnim mestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Osiguranik koji ima manje od 10 godina efektivnog rada nema pravo na staž osiguranja sa uvećanim trajanjem, što navedene osporene odredbe Zakona čini nesaglasnim sa članom 40. stav 1. i članom 68. stav 2. Ustava Republike Srbije. U navedenom slučaju, smatraju inicijatori, osiguranik bi morao imati pravo na staž osiguranja s uvećanim trajanjem za ono vreme za koje je radio, jer je za ostvareni rad ustanova u kojoj osiguranik radi platila doprinose iz penzijskog i invalidskog osiguranja i to sa uvećanom stopom. U suprotnom, fond za penzijsko i invalidsko osiguranje se neosnovano bogati. Iz istih razloga je, smatraju inicijatori, i osporena odredba člana 77. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u nesaglasnosti s Ustavom. Posebnom predstavkom se predlaže "izmena odredaba člana 84. stav 1. i člana 111. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju" na način kojim bi se, prema mišljenju podnosioca predstavke,

ostvario princip ravnopravnosti građana u ostvarivanju prava, kao i zaštita prava osiguranika.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da je osporenim odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno: da osiguranik iz člana 42. ovog zakona kome prestane zaposlenje s pravom na penziju pre ispunjenja uslova iz člana 19. ovog zakona, stiče pravo na starosnu penziju ako je navršio najmanje 53 godine života i 20 godina staža osiguranja, od čega najmanje 10 godina efektivno provedenih na radnim mestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (član 43. stav 1.); da se osiguraniku iz člana 52. stav 1. ovog zakona, staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem pod uslovom da je na radnim mestima odnosno poslovima iz člana 53. ovog zakona efektivno proveo ukupno najmanje 10 godina, odnosno ukupno najmanje pet godina ako je utvrđena invalidnost (član 54. stav 1.). Osporenim odredbom člana 77. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno je da izuzetno od odredbe člana 43. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04 i 84/04) osiguranik iz člana 42. tog zakona kome prestane zaposlenje s pravom na penziju pre ispunjenja uslova iz člana 19. tog zakona, stiče pravo na starosnu penziju ako je navršio najmanje 50 godina života i 20 godina staža osiguranja, od čega najmanje 10 godina efektivno provedenih na radnim mestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, zaključno sa 31. decembrom 2009. godine.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Osporenim odredbom člana 54. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđen je opšti uslov koji treba da bude ispunjen da bi se staž osiguranja računao sa uvećanim trajanjem i to tako da osiguraniku koji radi na naročito teškim, opasnim i za zdravlje štetnim radnim mestima, odnosno poslovima i osiguraniku koji radi na radnim mestima, odnosno poslovima na kojima posle navršenja određenih godina života ne može uspešno obavljati svoju profesionalnu delatnost, pod uslovom da je na radnim mestima, odnosno poslovima na kojima je rad naročito težak, opasan i štetan za zdravlje i pored toga što su primenjene zaštitne mere utvrđene propisima, odnosno na kojima je obavljanje profesionalne delatnosti ograničeno navršenjem određenih godina života ili zbog prirode i težine posla, fiziološke funkcije opadaju u toj meri da onemogućavaju njeno dalje uspešno obavljanje, efektivno proveo ukupno najmanje 10 godina, odnosno ukupno najmanje pet godina ako je utvrđena invalidnost. Uslovljavanje priznavanja staža osiguranja s uvećanim trajanjem odgovarajućim efektivnim stažom na način utvrđen osporenim odredbom člana 54. stav 1. Zakona, po oceni Ustavnog suda, nije nesaglasno s Ustavom, jer se osporenim odredbom, saglasno ovlašćenju iz člana 40. stav 1. Ustava, utvrđuju uslovi za ostvarivanje prava na staž osiguranja s uvećanim trajanjem. Osporena odredba Zakona nije nesaglasna ni s odredbom člana 68. stav 2. Ustava, jer ta ustavna odredba ne uređuje pitanje uslova pod kojima se ostvaruju prava po osnovu smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, odnosno starosti, pa tako ni uslova za ostvarivanje prava na staž

osiguranja s uvećanim trajanjem, već utvrđuje način obezbeđivanja sredstava za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, odnosno obveznike uplate tih sredstava. Propisivanjem navedenih uslova uređuje se način ostvarivanja jednog vida obezbeđenja socijalne sigurnosti, u okviru ustavnog ovlašćenja Republike da uređuje sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, a sadržina tih uslova stvar je zakonodavne politike koju Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Osporenom odredbom člana 77. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeni su uslovi pod kojima određene kategorije osiguranika navedene u odredbi člana 42. Zakona, mogu ostvariti pravo na starosnu penziju pre ispunjenja opštih uslova utvrđenih odredbom člana 19. Zakona, s tim da je osporenom odredbom uslov za sticanje prava na starosnu penziju u delu koji se odnosi na godine života, smanjen sa 53 godine života, kako je to utvrđeno odredbom člana 43. stav 1. Zakona, na 50 godina života. Osporena odredba ima karakter prelazne odredbe kojom se, izuzetno, i to do 31. decembra 2009. godine, odlaže primena odredbe člana 43. stav 1. Zakona, a osiguranicima iz člana 42. Zakona, u slučaju da im zaposlenje prestane s pravom na penziju pre ispunjenja uslova iz člana 19. Zakona, snižavanjem starosne granice za sticanje prava na starosnu penziju daje određena pogodnost. Osporenom odredbom Zakona nije, po oceni Ustavnog suda, uskraćeno ili ograničeno pravo za slučaj starosti utvrđeno odredbom člana 40. stav 1. Ustava. S obzirom da osporena odredba Zakona ne uređuje pitanje obezbeđivanja sredstava za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, već uslove pod kojima određene kategorije osiguranika mogu ostvariti pravo na starosnu penziju pre ispunjenja opštih uslova utvrđenih zakonom, to ista, po oceni Ustavnog suda, nije nesaglasna s odredbom člana 68. stav 2. Ustava.

Ustavni sud je utvrdio da je u ranije vođenom postupku, u predmetu broj IY-439/2003, ocenjivao ustavnost odredaba člana 43. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i na sednici od 17. marta 2005. godine, doneo Rešenje kojim nije prihvatio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i navedenih odredaba Zakona. Ustavni sud je ocenio da je osporenim odredbama Zakona omogućeno ostvarivanje prava na starosnu penziju svim osiguranicima koji ispunjavaju tom odredbom utvrđene uslove i da njima nije povređen princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se ostvarivanje prava utvrđenog osporenim odredbama odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji, a nije ni uskraćeno ili ograničeno pravo za slučaj starosti utvrđeno odredbom člana 40. stav 1. Ustava. Stoga je Ustavni sud ocenio da su osporene odredbe člana 43. Zakona u saglasnosti s Ustavom.

Pošto iz navoda, razloga i dokaza iznetih u inicijativi, u delu kojim se osporava odredba člana 43. Zakona, ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je u tom delu inicijativu odbacio.

Ustavni sud je odbacio "predlog za izmenu odredaba člana 84. stav 1. i člana 111. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju", jer, prema članu 125. Ustava, nije nadležan za odlučivanje po tom zahtevu.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 47. tač. 3) i 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-108/2006 od 13. jula 2006.

**Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju
("Službeni glasnik RS", br. 34/03...101/05) - čl. 82, 98. i 223.**

Utvrđujući osporenom odredbom člana 82. Zakona stvarnu nadležnost Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, zakonodavac nije izašao iz okvira ovlašćenja utvrđenih Ustavom.

Ustavni sud je ocenjivao ustavnost ostalih osporenih odredaba Zakona, i to odredaba člana 98. - u predmetu broj IY-80/2004 i odredaba člana 223. Zakona - u predmetu broj IY-182/2003 i doneo rešenja od 17. februara 2005. i 10. februara 2005. godine, kojima nije prihvatio inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i navedenih odredaba Zakona, a kako iz navoda, razloga i dokaza iznetih u inicijativi podnetoj u ovom predmetu, u delu kojim se osporavaju odredbe čl. 98. i 223. Zakona, ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Sud je u tom delu inicijative odbacio.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 82. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05).

2. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredaba čl. 98. i 223. Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 82, 98. i 223. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Inicijator smatra da osporene odredbe Zakona treba primenjivati samo na postupke započete po stupanju na snagu Zakona, a na zatečene slučajeve samo ako je novo rešenje povoljnije za osiguranike, odnosno korisnike.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio: da je osporenom odredbom člana 82. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno da se prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ostvaruju kod fonda; da je osporenim odredbama člana 98. Zakona utvrđeno da rešenje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja i o penzijskom stažu donosi organ fonda određen opštim aktom fonda (stav 1.) i da prvostepeno rešenje iz stava 1. ovog člana podleže prethodnoj kontroli koju vrši organ utvrđen opštim aktom fonda (stav 2.); da je osporenim odredbama člana 223. Zakona utvrđeno da se korisniku prava na privremenu naknadu po osnovu II i III kategorije invalidnosti, odnosno preostale radne sposobnosti, koji nije zaposlen, vrši prevođenje privremene naknade u invalidsku penziju, u iznosu od 50% invalidske penzije određene u skladu s odredbama ovog zakona (stav 1.), a ukoliko je invalidska penzija iz stava 1. ovog člana manja od zatečenog iznosa privremene naknade, da korisnik prava zadržava zatečeni iznos naknade, sve dok se usklađivanjem ovaj iznos ne izjednači sa visinom invalidske penzije određene u skladu sa stavom 1. ovog člana (stav 2.).

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Polazeći od ustavnog ovlašćenja Republike Srbije da zakonom uredi sistem penzijskog i invalidskog osiguranja, osporenom odredbom člana 82. Zakona utvrđena je stvarna nadležnost republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Utvrđujući osporenom odredbom Zakona stvarnu nadležnost fonda za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, zakonodavac nije, po oceni Ustavnog suda, izašao iz okvira ovlašćenja utvrđenih Ustavom, jer se osporenom odredbom Zakona ne uskraćuju prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i starosti, niti se uskraćuje ili ograničava ostvarivanje tih prava preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici. Stoga je osporena odredba člana 82. Zakona, po oceni Ustavnog suda, u saglasnosti s Ustavom.

Ustavni sud je utvrdio da je u ranije vođenim postupcima ocenjivao ustavnost odredaba čl. 98. i 223. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. U predmetu broj IY-80/2004, Ustavni sud je ocenjivao ustavnost odredaba člana 98. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i na sednici od 17. februara 2005. godine doneo Rešenje kojim se ne prihvata inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i navedenih odredaba Zakona. Sud je ocenio da zakonodavac, utvrđujući osporenim odredbama člana 98. Zakona način određivanja nadležnosti organa za donošenje rešenja, kao i prethodnu kontrolu prvostepenih rešenja, nije izašao iz okvira ovlašćenja utvrđenih Ustavom, odnosno, da se osporenim odredbama ne uskraćuju prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i starosti, niti se uskraćuje ili ograničava ostvarivanje tih prava preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici. Sud je utvrdio i da osporene odredbe Zakona nemaju povratno dejstvo, jer se primenjuju od dana stupanja na snagu ovog zakona, tj. ubuduće. Stoga je Ustavni sud ocenio da su osporene odredbe člana 98. Zakona u saglasnosti s Ustavom.

U predmetu broj IY-182/2003, Ustavni sud je ocenjivao ustavnost odredaba člana 223. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i na sednici od 10. februara 2005. godine doneo Rešenje kojim se ne prihvataju inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i navedenih odredaba Zakona. Sud je utvrdio da kako Zakon ne poznaje pojam preostala radna sposobnost niti, shodno tome, utvrđuje bilo koja prava koja je, po tom osnovu, utvrđivao prethodni zakon, to se korisniku prava na privremenu naknadu po osnovu II i III kategorije invalidnosti, odnosno preostale radne sposobnosti, koji nije zaposlen, osporenim odredbama člana 223. Zakona privremena naknada prevodi u invalidsku penziju, utvrđuje njen iznos i određuje zaštita korisnika prava za slučaj da tako određena invalidska penzija bude manja od zatečenog iznosa privremene naknade. Prevođenjem privremene naknade na invalidsku penziju, ocenio je Ustavni sud, ne uskraćuje se niti ograničava tzv. stečeno pravo, jer se ovim prevođenjem ne menja ni samo stečeno pravo niti iznos tog prava, već se samo vrši usklađivanje pojedinih instituta i prava koje je poznavao prethodni zakon sa institutima i pravima koje poznaje osporeni Zakon o penzijskom i invalidskom

osiguranju. Osporenim odredbama Zakona obezbeđuje se zaštita stečenog prava na privremenu naknadu i ne povređuje se princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se način ostvarivanja prava na invalidsku penziju utvrđen ovim odredbama odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj osporenim odredbama, niti se ograničava ili uskraćuje pravo za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i starosti utvrđeno odredbom člana 40. stav 1. Ustava. Stoga je Ustavni sud ocenio da su osporene odredbe člana 223. Zakona u saglasnosti s Ustavom.

Pošto iz navoda, razloga i dokaza iznetih u inicijativi, u delu kojim se osporavaju odredbe čl. 98. i 223. Zakona, ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je u tom delu inicijativu odbacio.

Na osnovu izloženog i člana 47. tač. 3) i 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-100/2006 od 22. juna 2006.

Zakon o prekršajima ("Službeni glasnik RS", broj 44/89 i "Službeni glasnik RS", br. 21/90...55/04) - čl. 98, 108, 109, 109a i 111.

Nije nesaglasno s Ustavom davanje zakonom ovlašćenja Vladi od strane Narodne skupštine za odlučivanje u postupku imenovanja, prestanka dužnosti ili upućivanja sudija za prekršaje u drugi organ za prekršaje na način određen osporenim odredbama Zakona o prekršajima, jer je zakonodavac, odnosno Narodna skupština Ustavom ovlašćena da uredi osnivanje i rad organa za prekršaje.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 98, 108, 109, 109a. i 111. Zakona o prekršajima ("Službeni glasnik SRS", broj 44/89 i "Službeni glasnik RS", br. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 65/01 i 55/04).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti odredaba čl. 98, 108, 109, 109a i 111. Zakona o prekršajima ("Službeni glasnik SRS", broj 44/89 i "Službeni glasnik RS", br. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 65/01 i 55/04). Podnosilac inicijative navodi da osporene odredbe člana 98. člana 108. stav 2., čl. 109. i 109a Zakona prema kojima Vlada Republike Srbije imenuje sudije za prekršaje na vreme od osam godina, nisu saglasne s ustavnim načelima o stalnosti sudijske funkcije

iz člana 101. Ustava prema kome, pored ostalog, Vrhovni sud utvrđuje postojanje razloga za razrešenje sudije. Takođe, u inicijativi se navodi da nisu saglasne s ustavnim načelima o samostalnosti i nezavisnosti sudske vlasti, iz člana 96. Ustava, odredbe čl. 109. i 109a Zakona kojima je dato ovlašćenje ministru pravde da utiče na razrešenje sudija za prekršaje, kao i odredbe člana 108. stav 2. i člana 111. Zakona kojima je određeno premeštanje sudije za prekršaje u drugi organ bez njegove saglasnosti i razrešenje sudije ako odbije da postupi po rešenju o upućivanju na rad u drugi organ. Inicijator traži obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba Zakona.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da sudska vlast pripada sudovima (član 9. stav 4.); da su sudovi samostalni i nezavisni u svom radu i sude na osnovu Ustava, zakona i drugih opštih akata i da niko ko učestvuje u suđenju ne može biti pozvan na odgovornost za mišljenje dato prilikom donošenja sudske odluke, a u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u vršenju sudijske funkcije ne može biti pritvoren bez odobrenja Narodne skupštine (član 96.); da je sudijska funkcija stalna; da sudiji prestaje sudijska funkcija kad to sam zatraži ili kad ispuni uslove za starosnu penziju utvrđenu zakonom; da sudija ne može biti protiv svoje volje razrešen dužnosti, osim kad je osuđen za krivično delo na безусловnu kaznu zatvora od najmanje šest meseci ili za kažnjivo delo koje ga čini nepodobnim za vršenje sudijske funkcije, kad nestručno i nesavesno obavlja sudijsku funkciju ili kad trajno izgubi radnu sposobnost za vršenje sudijske funkcije; da Vrhovni sud, u skladu sa zakonom, utvrđuje postojanje razloga za prestanak sudijske funkcije, odnosno za razrešenje sudije, i o tome obaveštava Narodnu skupštinu; da sudija ne može biti premešten protiv svoje volje (član 101.).

Osporenim odredbama Zakona o prekršajima propisano je: da sudije za prekršaje imenuje i o prestanku njihove dužnosti odlučuje Vlada Republike Srbije, na predlog ministra pravde i da se sudije za prekršaje imenuju na vreme od osam godina (član 98.); da dužnost sudije za prekršaje prestaje kad sudija to sam zatraži, kad navršši 65 godina života ili 40 godina staža osiguranja ili kad bude razrešen; da se sudija za prekršaje razrešava kad je osuđen za krivično delo na безусловnu kaznu zatvora dužu od šest meseci ili za kažnjivo delo koje ga čini nedostojnim dužnosti sudije za prekršaje, kad nesavesno ili nestručno vrši svoju dužnost, kad trajno izgubi radnu sposobnost za vršenje dužnosti sudije za prekršaje; ako vrši dužnost, službu ili posao koji bi mogli uticati na njegovu samostalnost ili nezavisnost, koji bi mogli umanjiti njegov ugled ili ugled organa za prekršaje, ako se zbog promena u uređenju organa za prekršaje smanji broj sudija za prekršaje ili ukine organ za prekršaje, ili ako odbije da postupi po rešenju o upućivanju na rad u drugi organ za prekršaje (član 108.); da postupak u kome se odlučuje o tome da li postoje razlozi za prestanak dužnosti sudije za prekršaje pokreće ministar pravde samostalno, na predlog starešine opštinskog organa za prekršaje ili na predlog predsednika veća za prekršaje, a sudija za prekršaje koji sam želi da mu dužnost prestane podnosi zahtev ministru pravde (član 109.); da pošto preko predsednika veća za prekršaje ili starešine opštinskog organa za prekršaje ili na drugi način utvrdi potrebne činjenice, ministar pravde predlaže Vladi Republike Srbije da odluči o prestanku dužnosti sudije za prekršaje ili obustavlja postupak; te da sudija za prekršaje ima pravo da se pred ministrom pravde usmeno izjasni o postojanju razloga za razrešenje zbog nesavesnog ili nestručnog vršenja dužnosti (član 109a); da sudija za prekršaje može jednom u dve godine najduže na šest meseci biti upućen na rad u drugi organ za prekršaje istog ili nižeg stepena; da se sudija upućuje na rad u organ za prekršaje u kome nedostatak, sprečenost, izuzeće sudija ili drugi razlozi dovedu u pitanje uredan rad; da rešenje o upućivanju u opštinski organ za prekršaje na području

istog veća za prekršaje donosi predsednik veća za prekršaje, a rešenje o upućivanju na područje drugog veća za prekršaje- ministar pravde (član 111.).

Polazeći od odredaba člana 72. stav 1. tačka 11. Ustava prema kojima Republika Srbija uređuje i obezbeđuje organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa i člana 70. stav 1. Ustava prema kojima prava i dužnosti Republike vrše ustavom određeni republički organi, kao i odredaba člana 94. Ustava kojima je utvrđeno, pored ostalog, da poslove državne uprave obavljaju ministarstva; da ministarstva; primenjuju zakone i druge propise i opšte akte Narodne skupštine i Vlade, rešavaju u upravnim stvarima, vrše upravni nadzor i obavljaju druge upravne poslove; i da su samostalna u vršenju Ustavom i zakonom određenih nadležnosti, Ustavni sud je ocenio da je zakonodavac bio ovlašćen da uredi osnivanje i rad organa za prekršaje, odnosno da je Narodna skupština mogla zakonom dati ovlašćenje Vladi za odlučivanje u postupku imenovanja, prestanka dužnosti ili upućivanja sudija za prekršaje u drugi organ za prekršaje na način određen osporenim odredbama Zakona o prekršajima.

Takođe, imajući u vidu odredbe člana 84. stav 1. Zakona o prekršajima prema kojima se opštinski organi za prekršaje na teritoriji Republike Srbije obrazuju odlukom Vlade Republike Srbije člana 86. Zakona prema kome su organi za prekršaje (opštinski organi za prekršaje i veća za prekršaje) samostalni državni organi koji su u vršenju svoje funkcije nezavisni i za svoj rad odgovaraju Vladi Republike Srbije, Ustavni sud je utvrdio da su opštinski organi za prekršaje i veća za prekršaje samostalni državni organi, a ne organi sudske vlasti iz člana 9. i člana 101. Ustava. Na osnovu navedenog, po oceni Ustavnog suda, ne stoje navodi inicijatora da su osporenim odredbama Zakona povređene ustavne odredbe o stalnosti sudijske funkcije iz člana 101. stav 1. Ustava, budući da je navedenom odredbom Ustava garantovana stalnost sudijske funkcije za vršenje ove dužnosti u sudovima, koji prema članu 9. Ustava vrše sudsku vlast.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba zakona, Sud je odbacio, u smislu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), jer je doneo konačnu odluku.

Na osnovu izloženog i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-392/2005 od 16. marta 2006.

Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/02...85/05) - član 83. stav 1.

Nije nesaglasno s Ustavom propisivanje da se poreska obaveza uvećava po različitim osnovama, pa i po osnovu posebne jednokratne takse, na način kako je to uređeno osporenim odredbom Zakona, jer su takvim uređivanjem utvrđena prava i obaveze poreskih obveznika u okviru zakonom uređenog postupka naplate i kontrole plaćanja javnih prihoda koji proizlaze iz istog poresko-pravnog osnova, a što je u granicama ustavnog ovlašćenja zakonodavca.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 83. stav 1. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05 i 85/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 83. stav 1. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji. Inicijator smatra da posebna jednokratna taksa na prinudnu naplatu poreza koja je uvedena osporenim odredbom, predstavlja novčanu kaznu za neblagovremeno izmirenje poreske obaveze, što je trebalo da se sankcioniše propisivanjem odgovarajućeg poreskog prekršaja. Uvođenjem navedene takse koja se naplaćuje "po automatizmu" i to u visini od 5% dospelih, a nenaplaćenih poreza, isključena je mogućnost primene pravila o prekršajnoj odgovornosti, uključujući i načela o odmeravanju kazne. Inicijator ukazuje i na to da osporena taksa nije mogla biti predviđena kao element "troškova poreskog organa u postupku prinudne naplate", i da se istovremeno predviđa pripisivanje iznosa takse glavnici duga.

Zakonodavni odbor Narodne skupštine u odgovoru navodi da je posebna jednokratna taksa na prinudnu naplatu poreza propisana kao mera zaštite fiskalnog interesa države i obezbeđenja redovnosti u izmirivanju poreskih obaveza. Ukazuje se da iz odredaba člana 52. i člana 69. stav 2. Ustava Republike Srbije kojim je utvrđena obaveza svih da plaćaju poreze i druge dažbine propisane zakonom, proizlazi i pravo države da zaštiti svoj fiskalni interes. Dalje se navodi da posebna jednokratna taksa predstavlja poseban javni prihod i nema karakter novčane kazne za poreskog obveznika koji nije na vreme izmirio poresku obavezu, budući da je ta vrsta sankcije propisana odredbama čl. 177. do 182. Zakona i izriče se u poreskom prekršajnom postupku, po propisanoj proceduri. Takođe se navodi da je neosnovano osporavanje uvođenja posebne jednokratne takse u okviru troškova poreskog organa u postupku prinudne naplate poreza, koji su u istoj odredbi već propisani, jer se radi o različitim troškovima, odnosno o javnim prihodima koji imaju različit osnov plaćanja. U tom smislu ukazuje se da poreski obveznik plaća troškove nastale u postupku prinudne naplate poreza za konkretne radnje u tom postupku, a po otpočinjanju postupka prinudne naplate poreza, tj. po donošenju rešenja iz člana 77. stav 1. Zakona, poreski obveznik, stiče obavezu plaćanja jednokratne takse na prinudnu naplatu poreza koja se gasi jedino u slučaju obustave postupka prinudne naplate poreza prouzrokovane poništenjem poreske obaveze u smislu člana 80. stav 1. tačka 1) Zakona. Po mišljenju Zakonodavnog odbora Narodne skupštine, osporavanje visine zakonom uvedene dažbine, predstavlja osporavanje određene poreske politike, čiji je cilj povećanje fiskalne discipline u redovnoj naplati poreza i drugih javnih prihoda, a što je u domenu zakonodavne poreske politike i zaštite fiskalnog interesa države.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio:

Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05 i 85/05), uređuje postupak utvrđivanja, naplate i kontrole javnih prihoda na koje se ovaj zakon primenjuje, prava i obaveze poreskih obveznika, registraciju poreskih obveznika i poreska krivična dela i prekršaje. Tim zakonom obrazuje se i Poreska uprava, kao organ uprave u sastavu Ministarstva finansija i ekonomije i uređuje njena nadležnost i organizacija. Zakon se primenjuje na sve javne prihode koje naplaćuje Poreska uprava, ako drugim poreskim zakonom nije drukčije uređeno tj. na novčane kazne, kamate po osnovu dospelog, a nenaplaćenog poreza, troškove postupka prinudne naplate poreza i troškove

poreskoprekršajnog postupka (član 2.). Prema članu 71. i članu 77. st. 1., 3. i 4. Zakona, Poreska uprava počinje postupak prinudne naplate poreza, odnosno sporednih poreskih davanja, donošenjem rešenja o prinudnoj naplati poreza ako poreski obveznik nije platio porez, odnosno sporedno poresko davanje u roku od 5 dana od dana prijema opomene o vrsti i iznosu poreza, odnosno sporednih poreskih davanja dospelih za naplatu, sa obračunatom kamatom od dana izdavanja opomene do dana uplate dospelog poreza, odnosno sporednih poreskih davanja; rešenje o prinudnoj naplati poreza postaje izvršno danom dostavljanja; protiv rešenja o prinudnoj naplati poreza može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja. Prema članu 80. st. 1. i 3. Zakona, postupak prinudne naplate obustavlja se: ako je poreska obaveza poništena; ako poreski obveznik naknadno plati obavezu, uključujući troškove i posebnu taksu iz člana 83. stav 1. ovog zakona.

Odredbom osporenog stava 1. člana 83. Zakona, propisano je da se poreska obaveza uvećava za posebnu jednokratnu taksu na prinudnu naplatu poreza u visini od 5% od iznosa dospelih, a neplaćenih poreza, koja se obračunava i pripisuje glavnom dugu na dan početka postupka prinudne naplate. Ostale odredbe člana 83. Zakona propisuju da troškovi prinudne naplate padaju na teret poreskog obveznika (stav 2.); da visinu troškova prinudne naplate iz stava 2. ovog zakona propisuje Vlada, na predlog ministra (stav 3.); da se poreski obveznik koji plati poresku obavezu po otpočinjanju postupka prinudne naplate, ne oslobađa plaćanja jednokratne takse i nastalih troškova prinudne naplate iz st. 1. i 2. ovog člana (stav 4.); da troškovi, u smislu stava 2. ovog člana, ne uključuju troškove nastale greškom Poreske uprave (stav 5.).

Prema članu 140. st. 1., 3. i 5. i članu 147. stav 1. Zakona, protiv poreskog upravnog akta kojim je odlučeno o pojedinačnim pravima i obavezama iz poreskopravnog odnosa može se podneti žalba, a protiv konačnog poreskog upravnog akta može se pokrenuti upravni spor, ako zakonom nije drukčije propisano; žalba i tužba u upravnom sporu ne odlažu izvršenje poreskog upravnog akta.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da niko ne može biti kažnjen za delo koje, pre nego što je učinjeno, nije bilo predviđeno zakonom ili propisom zasnovanim na zakonu kao kažnjivo delo, niti mu se može izreći kazna koja za to delo nije bila predviđena (član 23. stav 1.); da je svako dužan da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom (član 52.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, finansijsku reviziju javnih rashoda i način jedinstvenog organizovanja tih poslova, te organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72. stav 1. tač. 4., 8. i 11.).

Polazeći od odredaba Ustava kojima je utvrđena opšta obaveza plaćanja poreza i drugih dažbina utvrđenih zakonom (član 52.), te ovlašćenje Republike Srbije da uređuje i obezbeđuje finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica i organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72.), Ustavni sud je ocenio da su osporenim odredbom Zakona, u granicama ustavnog ovlašćenja, utvrđena prava i obaveze poreskih obveznika u okviru zakonom uređenog postupka naplate i kontrole plaćanja javnih prihoda koji proizlaze iz istog poreskopravnog osnova. Iz izloženih razloga, Ustavni sud je ocenio da nije nesaglasno sa Ustavom da se propiše da se poreska obaveza uvećava po različitim osnovima, pa i po osnovu posebne jednokratne takse, na način kako je to uređeno osporenim odredbom člana 83. stav 1. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji.

Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje o celishodnosti uvođenja odnosno dažbine, niti o opravdanosti načina na koji je određena njena visina, jer je to stvar zakonodavne politike.

Na osnovu člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93, 101/05), Sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-184/2004 od 23. marta 2006.

Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/02...61/05) - član 75. stav 1. i član 85. stav 1.

Uređivanje odredbe člana 85. stav 1. Zakona prema kojoj član domaćinstva poreskog obveznika, koji tvrdi da ima pravo na stvari koja je predmet postupka prinudne naplate poreza a koje bi sprečilo prodaju imovine, ne može podneti nadležnom sudu izlučnu tužbu, nije nesaglasno s Ustavom, jer je zakonodavac ovlašćen da zakonom uredi svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, kao i organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa, i u okviru tog regulisanja da odredi i mere koje imaju za cilj naplatu poreza i drugih dažbina, te u okviru prinudne naplate poreza i ograničenja na podnošenje izlučne tužbe radi sprečavanja pojava izbegavanja plaćanja poreza.

O ustavnosti odredbe člana 75. stav 1. Zakona, Ustavni sud je već odlučivao, donošenjem Rešenja broj IY-397/2004 od 10. marta 2005. godine, kojim nije prihvatio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti ove odredbe Zakona, jer je ocenio da nije nesaglasna s Ustavom, a iz novih navoda i razloga ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 85. stav 1. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04 i 61/05), u delu koji glasi: "osim članova domaćinstva poreskog obveznika".

2. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 75. stav 1. Zakona iz tačke 1.

3. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, ili radnje preduzete na osnovu člana 85. stav 1. Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnete su inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 75. stav 1., kao i odredbe člana 85. stav 1. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji. U predstavi kojom je osporena odredba člana 75. stav 1. Zakona, inicijator navodi da se po osnovu te odredbe Zakona u postupku prinudne naplate doprinosa za penzijsko, invalidsko, zdravstveno osiguranje i doprinosa za nezaposlene, obračunava i kamata po stopi jednako godišnjoj eskontnoj stopi centralne emisije banke uvećanoj za 15 procentnih poena primenom komfornih metoda, kojima se dodaje još 5% od ukupne vrednosti tih obaveza, što je "posebno neustavno". Odredba člana 85. stav 1. Zakona osporena je navodom da je tom

odredbom ukinuta jednaka pravna zaštita posebne imovine bračnih drugova ili članova porodične zajednice u odnosu na ostale oblike svojine, jer su članovi porodičnog domaćinstva poreskog obveznika, zbog ličnih svojstava, braka ili srodstva sa poreskim obveznikom, stavljeni u nejednak položaj s ostalim građanima, čime su povređene odredbe člana 12. stav 4., člana 13., člana 22. i člana 34. stav 1. Ustava. Predložena je obustava izvršenja pojedinačnih akata ili radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba Zakona.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio:

Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04 i 61/05), propisano je: da se tim zakonom, između ostalog, uređuje postupak utvrđivanja, naplate i kontrole javnih prihoda na koje se ovaj zakon primenjuje, te prava i obaveze poreskih obveznika; da se tim zakonom obrazuje i Poreska uprava, kao organ uprave u sastavu Ministarstva finansija i ekonomije i uređuje njena nadležnost i organizacija (član 1.); da se Zakon primenjuje na sve javne prihode koje naplaćuje Poreska uprava, ako drugim poreskim zakonom nije drukčije uređeno tj. na novčane kazne, kamate po osnovu dospelog a neplaćenog poreza, troškove postupka prinudne naplate poreza i troškove poreskoprekršajnog postupka (član 2.); da Poreska uprava počinje postupak prinudne naplate poreza, odnosno sporednih poreskih davanja, donošenjem rešenja o prinudnoj naplati poreza, ako poreski obveznik nije platio porez, odnosno sporedno poresko davanje u roku od 5 dana od dana prijema opomene o vrsti i iznosu poreza, odnosno sporednih poreskih davanja dospelih za naplatu, sa obračunatom kamatom od dana izdavanja opomene do dana uplate dospelog poreza, odnosno sporednih poreskih davanja; da se protiv rešenja o prinudnoj naplati poreza može izjaviti žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja (član 71. i član 77. st. 1. i 4.); da se prinudna naplata vrši u onoj meri u kojoj se pokriva dugovani iznos poreza i sporedna poreska davanja (član 81. stav 4.); da se naplata poreza, u postupku prinudne naplate sprovodi na novčanim sredstvima poreskog obveznika, novčanim potraživanjima poreskog obveznika, nenovčanim potraživanjima i drugim pravima poreskog obveznika, gotovom novcu i hartijama od vrednosti; pokretnim stvarima, nepokretnostima; da se predmeti prinudne naplate određuju rešenjem (član 84. stav 1. tač. 1) do 6) i stav 3.).

Osporenim odredbom člana 75. stav 1. Zakona propisano je da se na iznos manje ili više plaćenog poreza i sporednih poreskih davanja obračunava i plaća kamata po stopi jednakoj godišnjoj eskontnoj stopi centralne emisije banke uvećanoj za 15 procentnih poena, primenom komforne metode obračuna.

Odredbama osporenog člana 85. Zakona propisano je da treće lice, osim člana domaćinstva poreskog obveznika, koje tvrdi da ima pravo na stvari koja je predmet postupka prinudne naplate poreza a koje bi sprečilo prodaju imovine, može podneti nadležnom sudu izlučnu tužbu (osporeni stav 1.); da sud može da naloži prekid i obustavljanje sprovođenja određene mere u toku postupka prinudne naplate na stvari iz stava 1. ovog člana (stav 2.), a ako lice iz stava 1. ovog člana pruži dokaz da ima pravo na stvari koje je predmet prinudne naplate poreza, Poreska uprava može da prekine odnosno obustavi primenu mera prinudne naplate nad tim predmetom (stav 3.).

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se obezbeđuje sudska zaštita sloboda i prava zajemčenih i priznatih Ustavom (član 12. stav 4.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na za sve jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom, drugim državnim ili bilo kojim organom ili organizacijom, da je svakome

zajemčeno pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rešava o njegovom pravu ili na zakonu zasnovanom interesu (član 22.); da se jamči pravo svojine u skladu s Ustavom, i sloboda preduzetništva (član 34. stav 1.); da je svako dužan da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom (član 52.); da se jamče društvena, državna, privatna i zadružna svojina i drugi oblici svojine, da svi oblici svojine imaju jednaku pravnu zaštitu (član 56. st. 1. i 2.); da se obaveza plaćanja poreza i drugih dažbina utvrđuje prema ekonomskoj snazi obveznika (član 69. stav 3); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, finansijsku reviziju javnih rashoda i način jedinstvenog organizovanja tih poslova, te organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72. stav 1. tač. 4., 8. i 11.); da državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja mogu u pojedinačnim stvarima rešavati o pravima i obavezama građana ili, na osnovu zakona, primenjivati mere prinude i ograničenja, samo u zakonom propisanom postupku u kome je svakome data mogućnost da brani svoja prava i interese i da protiv donesenog akta izjavi žalbu, odnosno upotrebi drugo zakonom predviđeno pravno sredstvo (član 122.).

Ustavni sud je, na sednici održanoj 10. marta 2005. godine ocenjivao ustavnost člana 75. stav 1. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji i doneo Rešenje broj IY-397/2004, kojim nije prihvatio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti navedene odredbe Zakona, jer je ocenio da nije nesaglasno s Ustavom Republike Srbije da se zakonom urede pitanja koja se odnose na pravne posledice neizmirenja, odnosno neblagovremenog izmirenja propisanih poreskih obaveza te da se propiše obaveza plaćanja kamate po određenoj stopi na utvrđeni iznos poreske obaveze, na način kako je to uređeno osporenim zakonskom odredbom. Ustavni sud je takođe ocenio da je Republika Srbija ovlašćena da zakonom uredi odnose u oblasti poreza i drugih fiskalnih davanja, uključujući i kamate za dospele i neizmirene obaveze. S obzirom na to da je o ustavnosti osporene odredbe Zakona, Ustavni sud već odlučivao, a iz novih navoda i razloga ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Sud je podneti zahtev odbacio. Stoga je i odlučivanje o zahtevu za obustavu izvršenja pojedinačnih akata odnosno radnji preduzetih na osnovu osporene odredbe člana 75. stav 1. Zakona, bespredmetno.

Povodom osporene odredbe člana 85. stav 1. Zakona, iz koje proizlazi da član domaćinstva poreskog obveznika, koji tvrdi da ima pravo na stvari koja je predmet postupka prinudne naplate poreza a koje bi sprečilo prodaju imovine, ne može podneti nadležnom sudu izlučnu tužbu, Ustavni sud je, polazeći od ovlašćenja zakonodavca iz člana 72. Ustava da zakonom uredi svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, kao i organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa, ocenio da se u okviru tog regulisanja mogu odrediti i mere koje imaju za cilj naplatu poreza i drugih dažbina, a u okviru prinudne naplate poreza i ograničenja na podnošenje izlučne tužbe radi sprečavanja pojava izbegavanja plaćanja poreza. Imajući u vidu da je sastavni deo ovlašćenja zakonodavnog organa, da u okviru uređivanja elemenata poreskog sistema predvidi i meru zaštite fiskalnog interesa države, ograničenjem prava podnošenja izlučne tužbe članova domaćinstva poreskog obveznika koji su u imovinskoj zajednici koja proističe iz zajednice života, rada i zajedničkog privređivanja i trošenja dobara sa poreskim obveznikom, Ustavni sud je ocenio da osporena odredba člana 85. stav 1. Zakona u delu koji glasi: "osim članova domaćinstva poreskog obveznika", nije nesaglasna s Ustavom. Takva mera ne zadire u pravo članova domaćinstva da u posebnom postupku, svojinskom tužbom, dokazuju vlasnička prava na stvari.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata, odnosno radnji preduzetih na osnovu osporene odredbe člana 85. stav 1. Zakona, Sud je odbacio, saglasno članu 42. stav 3. Zakona o postupku pred ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), jer je doneo konačnu odluku.

Na osnovu člana 47. tač. 2), 3) i 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-419/2005 od 22. juna 2006.

Zakon o preduzećima
("Službeni glasnik SRJ", br. 29/96...36/02) - član 79. stav 2.

Nema osnova za prihvatanje inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti osporene odredbe člana 79. stav 2. Zakona o preduzećima, u vreme njenog važenja, jer je ovim zakonom bio uređen pravni položaj preduzeća, a u okviru toga i organi preduzeća i njihov delokrug, te je i određivanje osporenom odredbom Zakona ko može da pokrene postupak pred nadležnim sudom protiv nezakonitih odluka preduzeća, bilo uređeno sa stanovišta zakonom određenog položaja organa preduzeća i načina donošenja odluka u tim organima (skupština, upravni i nadzorni odbor), uključujući i manjinske akcionare koji imaju Zakonom utvrđen poseban položaj, a takvo uređivanje nije bilo nesaglasno s Ustavom Republike Srbije.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 79. stav 2. Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02).

2. Odbacuje se inicijativa za pokretanje postupka za ocenu saglasnosti odredbe člana 79. stav 2. Zakona iz tačke 1. sa Poveljom o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama ("Službeni list SCG", broj 6/03).

O b r a z l o ž e n j e

Sud Srbije i Crne gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03) ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 79. stav 2. Zakona o preduzećima koja je u Saveznom ustavnom sudu vođena kao predmet IY broj 251/02. Osporena odredba Zakona o preduzećima, po mišljenju inicijatora, nije saglasna s odredbama člana 20. st. 1. i 2, člana 67. i člana 115. Ustava SRJ, jer ograničava Ustavom zajemčeno pravo na sudsku zaštitu iz razloga što pravo na tužbu za poništaj nezakonite odluke organa preduzeća uslovljava "posedovanjem najmanje desetine osnovnog kapitala preduzeća", iako se ovde ne radi isključivo o pravu iz korpusa manjinskih akcionara.

U podnesku koji je 5. maja 2003. godine dostavio Sudu Srbije i Crne Gore inicijator navodi da inicijativu i dalje smatra aktuelnom, a da je "odredba člana 79.

stav 2. Zakona o preduzećima nesaglasna s odredbama člana 3. st. 1. i 3. u vezi sa članom 9. Povelje o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama ("Službeni list SCG", broj 6/03)".

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Zakon o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02), donet kao savezni zakon i da se na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, od dana stupanja na snagu Ustavne povelje primenjivao kao republički zakon. Zakon o preduzećima prestao je da važi stupanjem na snagu Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/04), 30. novembra 2004. godine.

Osporenom odredbom člana 79. stav 2. Zakona o preduzećima bilo je propisano da postupak pred nadležnim sudom protiv odluke organa preduzeća koju smatra nezakonitom, pored skupštine, mogu pokrenuti i upravni i nadzorni odbor, članovi i akcionari koji imaju najmanje desetinu osnovnog kapitala ili statutom određen manji deo, kao i poverioci preduzeća čija potraživanja iznose najmanje desetinu osnovnog kapitala, ako skupština, na njihov zahtev, ne pokrene postupak u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom (član 12); da svako ima pravo na za sve jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom, drugim državnim ili bilo kojim organom ili organizacijom (član 22. stav 1); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina, svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine; pravni položaj preduzeća i drugih organizacija (član 72. stav 1. tač. 2. i 4); da se protiv rešenja i drugih pojedinačnih akata, pored ostalih, i organa i organizacija koje vrše javna ovlašćenja donesenih u prvom stepenu može izjaviti žalba nadležnom organu (član 124).

Zakonom o preduzećima bio je uređen pravni položaj preduzeća, a u okviru toga i organi preduzeća i njihov delokrug, te je i određivanje ko može da pokrene postupak pred nadležnim sudom protiv nezakonitih odluka preduzeća, osporenom odredbom člana 79. stav 1. Zakona, po oceni Suda, bilo uređeno sa stanovišta zakonom određenog položaja organa preduzeća i načina donošenja odluka u tim organima (skupština, upravni i nadzorni odbor), uključujući i manjinske akcionare koji imaju Zakonom utvrđen poseban položaj. Takođe, prema navedenoj odredbi Zakona statutom preduzeća moglo se predvideti da i akcionari sa manjim delom osnovnog kapitala mogu pokrenuti postupak pred nadležnim sudom. S obzirom na to da se osporenom odredbom Zakona ne isključuje, odnosno ne ograničava pravo svakog drugog lica, pa i pojedinog akcionara, koji smatra da mu je nezakonitom odlukom, odnosno pojedinačnim aktom organa preduzeća donetim na osnovu takve odluke, povređen kakav interes, na podnošenje tužbe za zaštitu svog prava pred nadležnim organom, Ustavni sud je ocenio da odsustvo izričite norme o postojanju takvog prava u osporenoj odredbi ne daje osnova za utvrđivanje nesaglasnosti odredbe člana 79. stav 2. Zakona s Ustavom. Naime, kada je reč o nezakonitim aktima preduzeća koji imaju karakter opšteg akta Ustavom i Zakonom o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), određeno je da svako može dati inicijativu za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti, a drugim odgovarajućim zakonima uređena su pravila postupka za pružanje sudske zaštite prilikom rešavanja građanskopravnih sporova iz radnih, trgovačkih, imovinskopravnih i drugih građanskopravnih odnosa. Polazeći od navedenog, kao i da je osporena odredba Zakona o preduzećima u toku postupka pred Ustavnim sudom

prestala da važi danom stupanja na snagu Zakona o privrednim društvima, Sud je ocenio da nema osnova za prihvatanje inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti osporene odredbe člana 79. stav 2. Zakona o preduzećima u vreme njenog važenja.

Ustavni sud, na osnovu člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje saglasnost osporene odredbe Zakona o preduzećima sa opštim pravnim aktima državne zajednice Srbija i Crna Gora, u ovom slučaju sa Poveljom o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama.

Polazeći od izloženog i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-111/2005 od 16. februara 2006.

Zakon o privrednim prestupima

("Službeni glasnik SFRJ", br. 4/77...3/90, "Službeni list SRJ", br. 27/92...64/01 i "Službeni glasnik RS", broj 101/05) - član 28. tačka 3) i član 34. stav 3.

Propisivanje osporenom odredbom člana 28. stav 3. Zakona o privrednim prestupima da se za privredni prestup može izreći zaštitna mera zabrane pravnom licu da se bavi određenom privrednom delatnošću, kao i propisivanje osporenom odredbom člana 34. stav 3. Zakona da se ova zaštitna mera može izreći za vreme od šest meseci do deset godina, računajući od dana pravnosnažnosti presude, nije nesaglasno s Ustavom, jer zakonodavac u sklopu svojih ustavnih ovlašćenja ima pravo da uredi, pored ostalog, i pitanja sistema sankcija za povredu propisa, pa i propisa o privrednom i finansijskom poslovanju, kao i postupak u kome se utvrđuje odgovornost i izriču zakonom utvrđene sankcije učinocima krivičnih dela, što uključuje i utvrđivanje zakonskog minimuma i maksimuma određene sankcije.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 28. tačka 3) i člana 34. stav 3. Zakona o privrednim prestupima ("Službeni list SFRJ", br. 4/77, 36/77, 14/85, 74/87, 57/89, 3/90 i "Službeni list SRJ", br. 27/92, 24/94, 28/96, 64/01 i "Službeni glasnik RS", broj 101/05).

O b r a z l o ž e n j e

Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03), ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije na dalju nadležnost, inicijativu za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba člana 28. tačka 3) i člana 34. stav 3. Zakona o privrednim prestupima. Podnosilac inicijative smatra da su osporene odredbe Zakona nesaglasne s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije, jer

omogućavaju da se preduzeću zbog knjigovodstvenih ili sličnih propusta, zabrani obavljanje dopuštene i registrovane delatnosti u trajanju od deset godina.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio:

Zakon o privrednim prestupima, koji se na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora primenjuje kao republički zakon, propisuje: da se tim zakonom, radi zaštite zakonitosti u oblasti privrednog i finansijskog poslovanja, uređuju opšti uslovi i načela za izricanje sankcija za privredne prestupe, sistem sankcija kao i postupak u kome se utvrđuje odgovornost i izriču sankcije učiniocima privrednih prestupa (član 1.); da je privredni prestup društveno štetna povreda propisa o privrednom ili finansijskom poslovanju, koja je prouzrokovala ili je mogla prouzrokovati teže posledice i koja je propisom nadležnog organa određena kao privredni prestup (član 2. stav 1.). Osporenom odredbom člana 28. tačka 3. Zakona o privrednim prestupima, propisano je da se za privredni prestup pravnom licu može izreći zaštitna mera zabrane bavljenja određenom privrednom delatnošću. Prema osporenom članu 34. stav 3. Zakona ova mera može se izreći za vreme od šest meseci do deset godina, računajući od dana pravosnažnosti presude.

Ustav utvrđuje: da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora; finansijski sistem; kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, finansijsku reviziju javnih rashoda i način jedinstvenog organizovanja tih poslova; te organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72. stav 1. tač. 4., 8. i 11); da državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja mogu u pojedinačnim stvarima rešavati o pravima i obavezama građana ili, na osnovu zakona, primenjivati mere prinude i ograničenja, samo u zakonom propisanom postupku u kome je svakome data mogućnost da brani svoja prava i interese i da protiv donesenog akta izjavi žalbu, odnosno upotrebi drugo zakonom predviđeno pravno sredstvo (član 122.).

Na osnovu navedenih odredaba Ustava, po oceni Ustavnog suda, zakonodavac je ovlašćen da uredi uslove za obavljanje delatnosti, kao i pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica i organizaciju, te nadležnost i rad republičkih organa, a u okviru toga i da utvrdi sistem sankcija za povredu propisa, pa i propisa o privrednom ili finansijskom poslovanju, kao i postupak u kome se utvrđuje odgovornost i izriču zakonom utvrđene sankcije učiniocima privrednih prestupa. Imajući u vidu da je u osporenoj odredbi člana 28. tačka 3. Zakona o privrednim prestupima propisano da se za privredni prestup može izreći zaštitna mera zabrane pravnom licu da se bavi određenom privrednom delatnošću, koja se, u smislu člana 34. stav 1. Zakona, sastoji u zabrani proizvodnje određenih proizvoda ili u zabrani vršenja određenih poslova prometa robe i usluga ili drugih privrednih poslova, s tim što se u presudi kojom se izriče ta mera navodi privredna delatnost čije se vršenje zabranjuje pravnom licu, Ustavni sud je ocenio da se navedena zaštitna mera odnosi na određenu, a ne na svaku privrednu delatnost, kako se to navodi u inicijativi. Polazeći od toga da su odredbom člana 34. stav 2. Zakona propisani uslovi za izricanje zaštitne mere zabrane pravnom licu da se bavi određenom privrednom delatnošću, ako propisom kojim se određuje privredni prestup ti uslovi nisu posebno propisani, a u osporenoj odredbi člana 34. stav 3. Zakona je propisano da se ova mera može izreći za vreme od šest meseci do deset godina računajući od dana pravosnažnosti presude, Ustavni sud je ocenio da se zaštitna mera zabrane pravnom licu da se bavi određenom privrednom delatnošću izriče za određeno vreme, zabranom obavljanja one delatnosti koja je u neposrednoj vezi sa učinjenim privrednim prestupom, kad bi, prema navedenom članu 34. stav 2. Zakona,

dalje bavljenje određenom privrednom delatnošću bilo opasno po život ili zdravlje ljudi, ili štetno za privredno ili finansijsko poslovanje drugih organizacija udruženog rada ili drugih pravnih lica ili za privredu, ili bi štetilo ugledu države ili organizaciji udruženog rada u inostranstvu pri vršenju poslova spoljnotrgovinskog prometa, ili ako je pravno lice za poslednje dve godine kažnjeno zbog istog ili sličnog privrednog prestupa. Propisivanje zakonskog minimuma i maksimuma određene sankcije, po oceni Suda, stvar je zakonodavne politike, a o opravdanosti i celishodnosti takvog zakonskog rešenja Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje.

Budući da Ustavom zajamčeno pravo da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, podrazumeva, prema članu 57. stav 1. Ustava, da se privredne delatnosti obavljaju u skladu s Ustavom i zakonom, to po oceni Ustavnog suda osporene odredbe člana 28. tačka 3. i člana 34. stav 3. Zakona o privrednim prestupima, nisu nesaglasne s Ustavom, jer bavljenje privrednim delatnostima "protivno Ustavu i zakonu" biva sankcionisano.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93, 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-108/2005 od 25. maja 2006.

Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01) - član 162. stav 2.

Osporenom odredbom Zakona nije bio povređen Ustav, jer je ova zakonska odredba bila doneta u granicama ustavnih ovlašćenja zakonodavnog organa da svojim propisom isključi vođenje upravnog spora protiv konačnih rešenja inspektora rada o odlaganju izvršenja odluke poslodavca kojom je očigledno povređeno pravo zaposlenog, imajući u vidu da je u konkretnom slučaju bila obezbeđena sudska zaštita.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 162. stav 2. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br.70/01 i 73/01).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 162. stav 2. Zakona o radu. Inicijator smatra da se osporenim odredbom Zakona narušava ustavni princip iz člana 124. st. 3. i 4. Ustava Republike Srbije prema kome o zakonitosti konačnih pojedinačnih akata, kojima državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja rešavaju o pravima ili obavezama, odlučuje sud u upravnom sporu, ako za određenu stvar nije zakonom predviđena druga sudska zaštita, te da se zakonom može, izuzetno, u određenim vrstama upravnih stvari isključiti upravni spor. U inicijativi se ukazuje i da eventualno nezakonito rešenje inspektora rada o zabrani obavljanja delatnosti može da predstavlja nenadoknadivu štetu za poslodavca, s obzirom na to da nije obezbeđena druga pravna zaštita.

Odredbom člana 162. stav 2. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), koji je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br.24/05 i 61/05), bilo je propisano da se protiv konačnog rešenja inspekcije rada o odlaganju izvršenja odluke poslodavca, kojom je očigledno povređeno pravo zaposlenog, ne može pokrenuti upravni spor.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da je svakome zajemčeno pravo na jednaku zaštitu prava u postupku pred sudom, drugim državnim ili bilo kojim organom ili organizacijom, kao i pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rešava o njegovom pravu ili na zakonu zasnovanom interesu (član 22.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina (član 72. stav 1. tačka 2.); da se protiv rešenja i drugih pojedinačnih akata sudskih, upravnih i drugih državnih organa, kao i protiv takvih akata organa i organizacija koje vrše javna ovlašćenja, donesenih u prvom stepenu, može izjaviti žalba nadležnom organu, s tim što se zakonom može, izuzetno, u određenim slučajevima, isključiti žalba, ako je na drugi način obezbeđena zaštita prava i zakonitosti, kao i da o zakonitosti konačnih pojedinačnih akata kojima državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja rešavaju o pravima ili obavezama, odlučuje sud u upravnom sporu, ako za određenu stvar nije zakonom predviđena druga sudska zaštita, a zakonom se može, izuzetno u određenim vrstama upravnih stvari, isključiti upravni spor (član 124.).

Polazeći od izloženog, Ustavni sud je ocenio da je osporena odredba Zakona o radu bila doneta u granicama ustavnih ovlašćenja zakonodavnog organa da svojim propisom isključi vođenje upravnog spora protiv konačnih rešenja inspektora rada o odlaganju izvršenja odluke poslodavca kojom je očigledno povređeno pravo zaposlenog, imajući u vidu da je u konkretnom slučaju bila obezbeđena sudska zaštita. Naime, odredbom člana 162. stav 1. Zakona, bilo je propisano da ako je inspektor rada našao da je odlukom poslodavca očigledno bilo povređeno pravo zaposlenog, na zahtev zaposlenog odložiće svojim rešenjem izvršenje te odluke, ako je zaposleni poveo radni spor do donošenja pravosnažne odluke suda. Sa stanovišta zaštite prava poslodavca i eventualne štete koja bi za njega mogla nastati zbog odlaganja primene odluke o zabrani daljeg obavljanja delatnosti, Ustavni sud je ocenio da osporenom odredbom Zakona nije povređena odredba člana 124. Ustava, s obzirom na to da je poslodavac mogao, u slučaju povrede svojih prava, po okončanju radnog spora da ostvari pravo na naknadu štete, saglasno članu 172. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i "Službeni list SRJ", broj 31/93).

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-145/2004 od 20. aprila 2006.

Zakon o sahranjivanju i grobljima
("Službeni glasnik SRS", br. 20/77...6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93...48/94)
- član 17. stav 2.

Ustavni sud je ocenu ustavnosti osporene odredbe Zakona o sahranjivanju i grobljima, donetog na osnovu Ustava koji nije više u pravnom poretku, izvršio u odnosu na važeći Ustav Republike Srbije, pa je utvrdio da nije nesaglasno s ovim Ustavom propisivanje Zakona kojim je zakonodavac, polazeći od

toga da građevinsko zemljište određeno za izgradnju grobalja predstavlja zemljište koje je, prema Ustavu, u državnoj svojini i na kojem se može, pod uslovima utvrđenim zakonom, steći samo pravo korišćenja, odredio način i uslove ostvarivanja prava korišćenja grobnog mesta, odnosno onemogućio promet prava korišćenja grobnih mesta, vodeći računa o prirodi i nameni zemljišta predviđenog za izgradnju grobalja.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 17. stav 2. Zakona o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93 i 48/94).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za ocenjivanje ustavnosti čl. 8., 17. i 25. Zakona o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93 i 48/94). U inicijativi se navodi da čl. 8. i 25. Zakona nisu usaglašeni s Ustavom Republike Srbije, a posebno se ističe da je odredba člana 17. stav 2. Zakona, kojom se zabranjuje stavljanje u promet grobnica, nesaglasna s odredbama čl. 58., 59. i 60. Ustava. Osporene odredbe čl. 8. i 25. Zakona izdvojene su u predmet broj IV-53/06, sa razloga ekonomičnosti postupka, budući da je Sudu već podneta inicijativa za ocenjivanje ustavnosti istih odredaba Zakona.

U sprovedenom postupku povodom inicijative za ocenu ustavnosti odredbe člana 17. stav 2. Zakona o sahranjivanju i grobljima, Sud je utvrdio da je ovaj zakon donet na osnovu Ustava Socijalistične Republike Srbije, koji više nije u pravnom poretku, pa je ocenu osporene odredbe Zakona u materijalno - pravnom smislu izvršio u odnosu na Ustav Republike Srbije.

Prema članu 60. Ustava, prirodna bogatstva i dobra u opštoj upotrebi, kao dobra od opšteg interesa, i gradsko građevinsko zemljište u državnoj su ili društvenoj svojini (stav 1.); na dobrima od opšteg interesa i na gradskom građevinskom zemljištu može se, pod uslovima utvrđenim zakonom, steći pravo korišćenja (stav 3.), a zaštita, korišćenje, unapređivanje i upravljanje dobrima od opšteg interesa ostvaruju se pod uslovima i na način utvrđen zakonom (stav 5.). Odredbom člana 62. Ustava, utvrđeno je da fizička i pravna lica ostvaruju svojinska prava na nepokretnosti prema njenoj prirodi i nameni, u skladu sa zakonom, a prema odredbi člana 113. tačka 2. Ustava opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti.

Zakonom o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 42/98), uređenje i održavanje grobalja i sahranjivanje proglašeno je za komunalnu delatnost od opšteg interesa koja obuhvata opremanje prostora za sahranjivanje, izgradnju i održavanje objekata za pogrebne usluge i kremiranje umrlih, njihov prevoz i prenos i pružanje drugih pogrebnih usluga.

U smislu člana 4. Zakona o sahranjivanju i grobljima, grobljem se smatra zemljište koje je odgovarajućim urbanističkim planom ili odlukom skupštine opštine određeno za sahranjivanje umrlih. Urbanističkim planom ili odlukom, utvrđuju se lokacija i urbanističko-tehnički uslovi za podizanje objekata, neophodnih za vršenje pogrebne delatnosti (mrtvačnice, prodavnice i drugi objekti), komunalnih uređaja i instalacija, spoljnih i unutrašnjih saobraćajnica, za određivanje grobnih mesta, za

izgradnju grobnica, drugih spomen objekata i za podizanje spomenika. Osporenom odredbom člana 17. stav 2. Zakona propisano je da se grobno mesto (parcela) koja je data na korišćenje, ne može stavljati u promet.

Imajući u vidu prirodu i namenu građevinskog zemljišta koje je, urbanističkim planom, određeno za izgradnju grobalja, Sud je utvrdio da se radi o gradskom građevinskom zemljištu, odnosno u smislu odredaba čl. 69. i 70. Zakona o planiranju i izgradnji, ("Službeni glasnik RS", broj 47/03), o javnom građevinskom zemljištu koje je u državnoj svojini i koje se ne može otuđiti iz državne svojine. Budući da se radi o zemljištu koje je, prema Ustavu, u državnoj svojini i na kojem se može, pod uslovima utvrđenim zakonom, steći samo pravo korišćenja, Sud je ocenio da je zakonodavac, saglasno Ustavu, odredio način i uslove ostvarivanja tog prava, odnosno u konkretnom slučaju onemogućio promet prava korišćenja grobnih mesta, vodeći računa o prirodi i nameni zemljišta predviđenog za izgradnju grobalja. Stoga je Sud ocenio da nema osnova za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 17. stav 2. Zakona.

Saglasno izloženom Sud je, na osnovu člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-78/2005 od 13. aprila 2006.

Zakon o stranim ulaganjima
("Službeni glasnik RS", broj 3/02) - član 16.

Osporene odredbe Zakona nisu nesaglasne Ustavu, s obzirom da su ovim odredbama uređeni odnosi koji se, saglasno Ustavu, uređuju zakonom, a ustavno ovlašćenje zakonodavca da uređuje sistem u oblasti ekonomskih odnosa sa inostranstvom, kao i finansijski sistem, te da u okviru navedenih ovlašćenja zakonom utvrđuje poreze i druge dažbine, podrazumeva i ovlašćenje za propisivanje odgovarajućih oslobođenja i olakšica u izvršavanju zakonom utvrđene obaveze plaćanja carine i drugih uvoznih dažbina.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 16. Zakona o stranim ulaganjima ("Službeni list SRJ", broj 3/02).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje, preduzete na osnovu odredaba člana 16. Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03), ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 16. Zakona navedenog u tački 1. izreke, koja je u Saveznom ustavnom sudu vođena kao predmet IY broj 32/02. Podnosilac inicijative smatra da osporene odredbe Zakona uvode diskriminaciju

pravnih, odnosno fizičkih lica, jer, kako navodi, pravno lice sa sedištem u inostranstvu i pravno lice sa stranim ulogom i sedištem u Jugoslaviji, s obzirom na to da prema osporenom članu Zakona ne plaća carinu na uvoz opreme po osnovu uloga stranog ulagača, ima u Jugoslaviji veća prava od pravnog lica bez stranog uloga i sa sedištem u Jugoslaviji, koje plaća carinu na uvoz opreme. Iz istog razloga i jugoslovenski državljanin sa prebivalištem i boravištem u inostranstvu duže od godinu dana ima u Jugoslaviji veća prava nego jugoslovenski državljanin sa prebivalištem i boravištem u Jugoslaviji, te je osporeni član Zakona, po mišljenju inicijatora, suprotan odredbama Ustava SRJ koje utvrđuju da su svi jugoslovenski državljani jednaki pred zakonom (član 20.), da su privredni subjekti samostalni i ravnopravni, a uslovi privređivanja jednaki za sve (član 74. stav 2.) i da strano lice stiče pravo svojine i pravo privređivanja pod uslovima uzajamnosti, u skladu sa saveznim zakonom (član 70. stav 1.). Predloženo je i da se, shodno članu 132. Ustava SRJ, privremeno obustave radnje preduzete u primeni osporenog člana Zakona.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da se Zakon o stranim ulaganjima ("Službeni list SRJ", br. 3/02 i 5/03), koji je donet kao zakon Savezne Republike Jugoslavije, na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, od dana stupanja na snagu Ustavne povelje, primenjuje kao republički zakon, te da se ocena ustavnosti navedenog Zakona vrši u odnosu na Ustav Republike Srbije. Osporenim članom 16. Zakona o stranim ulaganjima ("Službeni list SRJ", broj 3/02) propisano je da je uvoz opreme po osnovu uloga stranog ulagača, osim putničkih vozila i automata za zabave i igre na sreću, oslobođen od plaćanja carina i drugih uvoznih dažbina (stav 1.); da se pravo na carinsko oslobođenje može koristiti u skladu sa utvrđenom dinamikom ulaganja do konačne izgradnje objekata, odnosno otpočinjanja delatnosti u koju se vrši ulaganje, a ukoliko se ulaganje vrši po osnovu reinvestiranja dobiti-za sve vreme važenja ugovora, odnosno odluke (stav 2.), kao i da carinsko oslobođenje iz stava 1. ovog člana može koristiti i preduzeće sa stranim ulogom do visine novčanog dela stranog uloga u roku od dve godine od dana registracije stranog ulaganja (stav 3.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da je svako dužan da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom (član 52.); da država merama razvojne, ekonomske i socijalne politike, pod jednakim uslovima, podstiče povećanje ekonomskog i socijalnog blagostanja građana (član 55. stav 2.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom i da se jamči pravo stranom licu da obavlja privrednu i drugu delatnost i prava po osnovu ulaganja i poslovanja, pod uslovima koji su zakonom utvrđeni za domaća lica (član 57.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, finansijski sistem, sistem u oblastima ekonomskih odnosa sa inostranstvom, kao i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa (član 72. stav 1. tačka 4.).

Ustav neposredno ne uređuje carinu, pa ni oslobođenja od plaćanja carine, već propisuje da je svako dužan da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom, iz čega, po shvatanju Suda, sledi da se vrste dažbina, i druga pitanja u vezi sa izvršavanjem obaveze plaćanja uređuju zakonom. Carina i druge uvozne dažbine uređeni su Carinskim zakonom ("Službeni glasnik RS", br. 73/03...85/05) kojim je carina određena kao dažbina koja se plaća pri uvozu robe (član 5.). Tim zakonom uređeni su obaveza plaćanja carine, obveznici, predmet, olakšice i oslobođenja i dr., dok je osporenim odredbama Zakona o stranim ulaganjima uređen jedan oblik

carinskog oslobođenja tako što je propisano da se na uvoz opreme po osnovu uloga stranog lica ne plaća carina i druge uvozne dažbine. Ustavno ovlašćenje zakonodavca da uređuje sistem u oblasti ekonomskih odnosa sa inostranstvom, kao i finansijski sistem, te da u okviru navedenih ovlašćenja zakonom utvrđuje poreze i druge dažbine, podrazumeva, po oceni Suda, i ovlašćenje zakonodavca za propisivanje odgovarajućih oslobođenja i olakšica u izvršavanju zakonom utvrđene obaveze plaćanja carine i drugih uvoznih dažbina, te su osporenim odredbama Zakona uređeni odnosi koji se, saglasno Ustavu, uređuju zakonom. Određivanje obveznika, predmeta na koji se plaća carina, a u okviru toga i odgovarajućih olakšica i oslobođenja, budući da Ustav u tom smislu ne sadrži posebna ograničenja, stvar je odgovarajuće zakonodavne politike koju Ustavni sud, na osnovu člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje. Naime, propisano carinsko oslobođenje, po oceni Suda, predstavlja u suštini podsticajnu meru predviđenu u okviru ustavnog ovlašćenja zakonodavca da merama razvojne, ekonomske i socijalne politike podstiče unapređenje ekonomskog razvoja Republike, pored ostalog, stvaranjem povoljnijih uslova za ulaganje stranog kapitala u privredu Republike. Takođe, ustavni princip pravne jednakosti građana utvrđen odredbom člana 13. Ustava, kao i Ustavom zajemčena jednakost pravnih lica u obavljanju privredne delatnosti utvrđena članom 57. Ustava, po shvatanju Suda, nema značenje apsolutne jednakosti, već jednakosti građana, odnosno pravnih lica u obavljanju delatnosti, u zakonom propisanoj istoj pravnoj situaciji. U tom smislu, po oceni Suda, nisu osnovani navodi inicijatora da se građani, odnosno pravna lica dovode u nejednak položaj u obavljanju delatnosti, jer se carinsko oslobođenje predviđeno osporenim odredbama Zakona odnosi na sva privredna društva i druge oblike organizovanja delatnosti koji uvoze opremu po osnovu uloga stranog lica.

S obzirom na to da je doneo konačnu odluku, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba Zakona, Ustavni sud je odbacio, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Na osnovu izloženog i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-88/2005 od 15. juna 2006.

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 44/04) – čl. 5. i 8. i član 15. stav 2.

Nije nesaglasna s Ustavom osporena odredba člana 8. Zakona, kojom je propisano da sudiju bira Narodna skupština na predlog Visokog saveta pravosuđa, a ako predloženi kandidat ne bude izabran, Visoki savet pravosuđa ponovo utvrđuje predlog sa novim kandidatom, jer, prema Ustavu, Narodna skupština izvršava svoju ustavnu ulogu izborom sudija, a samo uređivanje organizacije i sastava sudova putem izbora sudija, pa prema tome i postupak popunjavanja sastava sudova putem izbora sudija, prepušteno je zakonodavcu, odnosno zakonu.

O ustavnosti odredaba člana 5. i člana 15. stav 2. Ustavni sud je već odlučivao u predmetu IY-217/2004, Odlukom objavljenom u "Službenom glasniku RS", broj 16/2006, kojom je odbio predlog za utvrđivanje neustavnosti ovih

odredaba Zakona, a u zahtevu nisu izneti novi navodi i dokazi iz kojih proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti člana 8. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 44/04).

2. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredaba člana 5. i člana 15. stav 2. Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba člana 5. i člana 15. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 44/04). Podnosilac inicijative smatra da je odredba člana 5. Zakona u suprotnosti "sa ustavnom odredbom o nezavisnosti sudije u radu i u suprotnosti sa Evropskom poveljom o Zakonu za sudije Saveta Evrope i Preporukom broj R (94) 12 Komiteta ministara Saveta Evrope državama članicama o nezavisnosti, efikasnosti i ulozi suda, po kojima se isključuje svaka odredba i svaki postupak koji bi vodio umanjenju poverenja u stručnost, nezavisnost i nepristrasnost sudije koji postupa u određenoj stvari." Po shvatanju podnosioca inicijative, "i predsednik suda je sudija, a poslovi koji spadaju u njegovu nadležnost predstavljaju poslove sudske uprave, koje jedino može obavljati predsednik suda koji se bira iz reda sudija. Formiranjem Nadzornog odbora, koji vrši pregled sudskih predmeta da bi utvrdio da li je po tim predmetima pravilan i blagovremen rad suda, direktno se poslovi sudske uprave prenose u nadležnost ovog organa i time se umanjuje autoritet predsednika suda (sudije), kome je izborom za predsednika suda poverena u nadležnost ova vrsta posla (vršenje sudske uprave)". Takođe, "formiranjem Nadzornog odbora, kao posebnog tela Vrhovnog suda Srbije, ... obrazuje se telo koje će moći da utiče na suspenziju i razrešenje sudija čime se naročito pogoršava statusna nezavisnost sudija." Zbog toga Nadzorni odbor, po shvatanju inicijatora, "ugrožava sudijsku nezavisnost predsednika suda koja se garantuje Ustavom i međunarodnim pravnim aktima, koji se neposredno primenjuju shodno Ustavnoj povelji Državne zajednice Srbija i Crna Gora (član 10.)". Član 15. stav 2. Zakona inicijator osporava jer smatra da je u suprotnosti sa članom 13. Ustava Republike Srbije, jer se ovom odredbom "jedan manji broj predsednika sudova stavlja u nejednak položaj sa drugim predsednicima sudova, jer se razrešavaju na osnovu zakona samo zato što su izabrani u određenom vremenskom periodu u kome je važila procedura koja je bila različita od procedure koja je važila u vreme izbora drugih predsednika sudova." Po mišljenju podnosioca inicijative, navedena zakonska odredba protivna je i međunarodnim pravnim aktima po kojima se sudijama garantuje stalnost, u ovom slučaju do isteka mandata. U inicijativi se predlaže da Ustavni sud, na osnovu člana 42. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) "obustavi izvršenje čl. 15. st 2. Zakona o izmenama i dopuna Zakona o sudijama."

Ustavni sud Republike Srbije, odlučujući o ustavnosti odredaba čl. 2. i 3. i čl. 6, 7, 8. i 9. odeljka "5. Sastav Visokog saveta pravosuđa" Zakona o izmenama i

dopunama Zakona o Visokom savetu pravosuđa ("Službeni glasnik RS", broj 44/04), u predmetu broj IY-192/04, na sednici održanoj 30. juna 2005. godine, zaključio je da se iz tog predmeta izdvoji postupak za ocenu ustavnosti odredbe člana 8. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 44/04), jer su u inicijativi izneti navodi koji se tiču osporavanja ustavnosti navedenog člana Zakona, pa je Sud ocenio da je celishodno da se postupak za ocenu ustavnosti člana 8. Zakona spoji sa predmetom broj IY-191/04.

Odredbu člana 8. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama inicijator osporava jer smatra da se "time što Visoki savet pravosuđa za svako oglašeno slobodno mesto predlaže po jednog kandidata čini povreda ustavne odredbe po kojoj Narodna skupština bira sudije ..." Takođe, po mišljenju inicijatora, u slučaju predloga samo jednog kandidata nema izbora već se "eventualno može govoriti o potvrđivanju (verifikaciji) predloga", čime se "mimo Ustava Narodnoj skupštini oduzima pravo da bira i razrešava sudije."

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da ustavotvorna i zakonodavna vlast pripada Narodnoj skupštini, a da sudska vlast pripada sudovima (član 9. st. 1. i 4.); da Narodna skupština bira i razrešava predsednika i sudije Vrhovnog suda i drugih sudova (član 73. stav 1. tačka 10.); da su sudovi samostalni i nezavisni u svom radu i sude na osnovu Ustava, zakona i drugih opštih akata (član 96. stav 1.); da u suđenju učestvuju sudije i sudije porotnici na način utvrđen zakonom (član 99. stav 1.); da Vrhovni sud, u skladu sa zakonom, utvrđuje postojanje razloga za prestanak sudijske funkcije, odnosno za razrešenje sudije, i o tome obaveštava Narodnu skupštinu (član 101. stav 4.) kao i da se organizacija, osnivanje, nadležnost i sastav sudova i postupak pred sudovima uređuju zakonom (član 102. stav 1.).

U postupku je utvrđeno da je Ustavni sud Republike Srbije u predmetu broj IY-217/04, na sednici održanoj 12. januara 2006. godine, već odlučivao o ustavnosti odredaba člana 5. i člana 15. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 44/04) i doneo odluku kojom je odbio predlog da se utvrdi neustavnost navedenih odredaba Zakona ("Službeni glasnik RS", broj 16/06). Po oceni Ustavnog suda, osporena odredba člana 5. Zakona kojom je predviđeno da se u Vrhovnom sudu obrazuje Nadzorni odbor iz reda sudija Vrhovnog suda, koje na četiri godine bira Opšta sednica Vrhovnog suda i prema kojoj Nadzorni odbor ima ovlašćenja da, po pritužbi ili samoinicijativno, kontroliše sudske predmete i da po okončanoj kontroli pred Velikim personalnim većem pokrene postupak za razrešenje sudije zbog nesavesnog ili nestručnog vršenja dužnosti ili predloži izricanje disciplinske mere sudiji, nije u nesaglasnosti sa načelima podele vlasti, samostalnosti i nezavisnosti sudova i stalnosti sudijske funkcije iz čl. 9. i 96. i člana 101. stav 1. Ustava. Takođe, ovo sudsko telo svojim ovlašćenjima, po oceni Ustavnog suda, ni na koji način ne utiče na autoritet predsednika suda u vršenju poslova sudske uprave, odnosno ne preuzima od njega poslove sudske uprave, s obzirom na sadržinu i vrstu tih poslova utvrđenu u čl. 42. do 52. Zakona o uređenju sudova ("Službeni glasnik RS", br. 63/01, 42/02, 27/03, 103/03 i 29/04).

Takođe, osporena odredba člana 15. stav 2. Zakona, prema kojoj predsednicima sudova koji su izabrani po Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 27/03), prestaje dužnost predsednika suda za koji su izabrani, nije, po oceni Ustavnog suda, nesaglasna s Ustavom, jer ova odredba predstavlja sprovođenje odluke Ustavnog suda broj IY-232/03 ("Službeni glasnik RS", broj 35/04). Naime, Narodna skupština je, polazeći od člana 129. stav 2. Ustava i člana 61. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, i u okviru prava i dužnosti iz člana 73. tač 3. i 10. Ustava, da donosi zakone,

druge propise i opšte akte i da bira i razrešava predsednika i sudije Vrhovnog suda i drugih sudova, osporenom odredbom člana 15. stav 2. Zakona, po shvatanju Ustavnog suda, neposredno izvršila odluku Ustavnog suda i, u skladu s tim, predvidela da predsednicima sudova izabranim po Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o sudijama ("Službeni glasnik RS", broj 27/03) za koji je Ustavni sud, u delu koji se odnosi na predlaganje i izbor predsednika sudova (član 70.), utvrdio da je nesaglasan s Ustavom, prestaje dužnost predsednika suda za koji su izabrani.

S obzirom da je o ustavnosti odredaba člana 5. i člana 15. stav 2. Zakona već odlučivao, a da u zahtevu, odnosno inicijativi nisu izneti navodi i dokazi iz kojih proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Sud je, na osnovu člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka u tom delu odbacio zahtev.

Osporena odredba člana 8. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama kojom je propisano da sudiju bira Narodna skupština na predlog Visokog saveta pravosuđa, a ako predloženi kandidat ne bude izabran, Visoki savet pravosuđa ponovo utvrđuje predlog sa novim kandidatom, nije po oceni Ustavnog suda, nesaglasna s Ustavom. Ustavom Republike Srbije nije propisan postupak izbora na sudijsku dužnost, već je samo članom 73. tačka 10. predviđeno da Narodna skupština, pored ostalih, bira i razrešava predsednika i sudije Vrhovnog suda i drugih sudova. Članom 102. stav 1. Ustava utvrđeno je da se organizacija, osnivanje, nadležnost i sastav sudova i postupak pred sudovima uređuju zakonom. Prema stavu Ustavnog suda, Narodna skupština, kao zakonodavno telo, izvršava svoju ustavnu ulogu izborom sudija, a samo uređivanje organizacije i sastava sudova, pa prema tome i postupak popunjavanja sastava sudova putem izbora sudija, Ustav je članom 102. stav 1. prepustio zakonodavcu, odnosno zakonu. Kakvo će zakonsko uređivanje postupka izbora sudija biti, šta će sadržavati predlog Visokog saveta pravosuđa, koji on u smislu člana 1. Zakona o Visokom savetu pravosuđa ("Službeni glasnik RS", br. 63/01, 42/02, 39/03 i 44/04) i člana 8. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama, podnosi Narodnoj skupštini, kao i da li će biti predložen jedan ili više kandidata za sudiju, stvar je zakonodavne politike i zakonodavnog uređivanja, a ne pitanje ustavnosti za koje je nadležan Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava.

S obzirom da je Ustavni sud doneo konačnu odluku o ustavnosti člana 15. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama u predmetu broj IY-217/04, ne postoje procesne pretpostavke za odlučivanje Suda, o zahtevu za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje koja je preduzeta na osnovu navedene odredbe Zakona.

Na osnovu izloženog i člana 47. tač. 3) i 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-191/2004 od 9. februara 2006.

Zakon o trgovini ("Službeni glasnik SRJ", br. 32/93...37/02 i "Službeni glasnik RS", br. 85/05 i 101/05) - član 48. stav 1.

Osporena odredba člana 48. stav 1. Zakona o trgovini kojom je utvrđeno da će se za privredni prestup iz člana 47. ovog zakona preduzeću ili drugom pravnom licu uz kaznu izreći i zaštitna mera zabrane obavljanja trgovine u trajanju do pet godina, nije nesaglasna s Ustavom, jer je zasnovana na ustavnom ovlašćenju zakonodavca da uređuje odnose u odgovarajućoj oblasti, što uključuje i

ovlašćenje za propisivanje sankcija i zaštitnih mera za povredu zakonom utvrđene obaveze, odnosno pravila ponašanja.

Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje celishodnost normativnih rešenja iz zakona, kao ni način primene osporene odredbe Zakona.

Kada donosi konačnu odluku o ustavnosti i zakonitosti osporenog Zakona (ili drugog opšteg pravnog akta), Ustavni sud odbacuje zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata, odnosno radnji preduzetih na osnovu odredaba osporenog zakona.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 48. stav 1. Zakona o trgovini "Službeni list SRJ", br. 32/93, 50/93, 41/94, 29/96, 37/02 i "Službeni glasnik RS", br.85/05 i 101/05).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinih akata i radnji preduzetih na osnovu odredaba Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03), ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije na dalju nadležnost inicijativu za ocenu ustavnosti odredbe člana 48. stav 1. Zakona o trgovini. Podnosilac inicijative smatra da je osporena odredba Zakona nesaglasna s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije, jer "predviđena obaveza sudova da preduzećima i drugim pravnim licima izreknu zabranu obavljanja trgovine u trajanju od pet godina ako učine bilo koji, od dvadesetak privrednih prestupa navedenih u članu 47. istog zakona", narušava pravnu sigurnost domaćih i stranih pravnih lica. Predloženo je da se "obustave od izvršenja sve presude privrednih sudova donete na osnovu navedene odredbe zakona".

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio:

Zakon o trgovini, koji se na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora primenjuje kao republički zakon, u članu 47. propisuje da će se novčanom kaznom kazniti za privredni prestup preduzeće ili drugo pravno lice za radnje taksativno navedene u stavu 1. tač. 1. do 10. ovog člana, dok je osporenom odredbom člana 48. stav 1. Zakona propisano da će se za privredni prestup iz člana 47. ovog zakona preduzeću ili drugom pravnom licu uz kaznu izreći i zaštitna mera zabrane obavljanja trgovine u trajanju do pet godina. S obzirom da prema članu 125. Ustava Republike Srbije, Ustavni sud odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih akata s ovim Ustavom, to je Sud ocenu ustavnosti osporenih odredaba Zakona izvršio u odnosu na Ustav Republike Srbije.

Ustav utvrđuje: da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom, da se jamči pravo stranom licu da obavlja privrednu ili drugu delatnost i pravo po osnovu ulaganja i poslovanja, pod uslovima koji su zakonom utvrđeni za domaća lica (član 57.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, finansijsku reviziju javnih rashoda i način jedinstvenog organizovanja tih poslova, te organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72. stav 1. tač. 4., 8. i

11.); da državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja mogu u pojedinačnim stvarima rešavati o pravima i obavezama građana ili, na osnovu zakona, primenjivati mere prinude i ograničenja, samo u zakonom propisanom postupku u kome je svakome data mogućnost da brani svoja prava i interese i da protiv donesenog akta izjavi žalbu, odnosno upotrebi drugo zakonom predviđeno pravno sredstvo (član 122.).

Na osnovu navedenih odredaba Ustava, po oceni Ustavnog suda zakonodavac je ovlašćen da uredi uslove za obavljanje delatnosti, kao i pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, finansijski sistem, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica i organizaciju, te nadležnost i rad republičkih organa, a u okviru toga i da utvrdi sistem sankcija za povredu propisa, pa time i propisa o privrednom ili finansijskom poslovanju, kao i postupak u kome se utvrđuje odgovornost i izriču sankcije učiniocima privrednih prestupa.

Polazeći od toga da su članom 47. stav 1. tač. 1. do 10. Zakona o trgovini propisane radnje koje se smatraju privrednim prestupom, a u osporenom članu 48. stav 1. Zakona utvrđeno je da će se za privredni prestup iz člana 47. ovog zakona preduzeću ili drugom pravnom licu uz kaznu izreći i zaštitna mera zabrane obavljanja trgovine u trajanju do pet godina, Ustavni sud je ocenio da se navedena zaštitna mera obavezno izriče preduzeću ili drugom pravnom licu uz kaznu za privredni prestup iz člana 47. Zakona. Imajući u vidu da ustavno ovlašćenje zakonodavca da uređuje odnose u odgovarajućoj oblasti sadrži i ovlašćenje za propisivanje sankcija i zaštitnih mera za povredu zakonom utvrđene obaveze, odnosno pravila ponašanja, Ustavni sud je ocenio da Ustavom zajemčeno pravo da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima podrazumeva, prema članu 57. stav 1. Ustava, da se privredne delatnosti obavljaju u skladu s Ustavom i zakonom. Iz navedenih razloga, po oceni Ustavnog suda, osporena odredba člana 48. stav 1. Zakona o trgovini nije nesaglasna s Ustavom, jer bavljenje trgovinom "protivno Ustavu i zakonu" biva sankcionisano.

Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje celishodnost normativnih rešenja iz zakona, kao ni način primene osporene odredbe Zakona.

S obzirom na to da je doneo konačnu odluku, zahtev za obustavu izvršenja pojedinih akata, odnosno radnji preduzetih na osnovu osporene odredbe Zakona, Sud je odbacio, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Na osnovu izloženog i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-76/2005 od 22. juna 2006.

Zakon o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za pojedine kategorije osiguranika - zaposlenih ("Službeni glasnik RS", broj 85/2005) - čl. 1. i 2. i član 13. stav 1.

Utvrđujući osporenim odredbama Zakona kategorije lica - osiguranika koja ostvaruju pravo na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u skladu s ovim zakonom kao i uslove i slučajeve za ostvarivanje ovog prava, uključujući i period na koji se obaveza uplate doprinosa odnosi, zakonodavac je postupio saglasno ovlašćenjima iz člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava,

a osporene odredbe Zakona nisu nesaglasne ni s odredbom člana 13. Ustava, jer se odnose jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tim odredbama i ne stvaraju nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvataju se inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 1. i 2. i člana 13. stav 1. Zakona o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za pojedine kategorije osiguranika–zaposlenih ("Službeni glasnik RS", broj 85/2005).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnete su inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 1. i 2. i člana 13. stav 1. Zakona o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za pojedine kategorije osiguranika – zaposlenih. U inicijativama se navodi da su osporene odredbe Zakona u nesaglasnosti s odredbama čl. 11. i 13. Ustava Republike Srbije, s obzirom da je osporenim odredbama pravo na uplatu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje priznato samo osiguranicima-zaposlenim kojima radni staž nije pokriven uplaćenim doprinosima u periodu od 1. januara 1991. godine do 31. decembra 2003. godine, a da to pravo nije priznato ostalim osiguranicima-zaposlenim. Dalje se navodi da su osporenim odredbama Zakona osiguranici samostalnih delatnosti izuzeti iz ostvarivanja prava po osporenom Zakonu i dovedeni u neravnopravan položaj u odnosu na osiguranike zaposlene i osiguranike samostalnih delatnosti iz člana 12. stav 1. tačka 4. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, tj. sveštenike i verske službenike. Predlaže se i da Ustavni sud preporuči Narodnoj skupštini Republike Srbije izmenu osporenog Zakona, radi izjednačavanja svih osiguranika samostalnih delatnosti.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio: da je osporenim odredbom člana 1. Zakona o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za pojedine kategorije osiguranika – zaposlenih utvrđeno da se ovim zakonom uređuju uslovi, slučajevi, način i sredstva za finansiranje uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje radi utvrđivanja staža osiguranja u periodu od 1. januara 1991. godine do 31. decembra 2003. godine za zaposlene za koje nije uplaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: doprinos); da je osporenim odredbom člana 2. Zakona utvrđeno da pravo na uplatu doprinosa u skladu sa ovim zakonom ima lice koje je u periodu od 1. januara 1991. godine do 31. decembra 2003. godine bilo u radnom odnosu u preduzeću (privrednom društvu), ustanovi, banci, organizaciji i zemljoradničkoj zadruzi u Republici Srbiji (u daljem tekstu: poslodavac), a koje je u tom periodu bilo prijavljeno na osiguranje, za vreme za koje mu doprinos nije plaćen; da je osporenim odredbom člana 13. stav 1. Zakona utvrđeno da se odredbe člana 2. i člana 3. st. 1. i 3. ovog zakona, primenjuju i na osiguranike samostalnih delatnosti iz člana 12. stav 1. tačka 4) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04 i 84/04), odnosno na sveštenike i verske službenike.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo

uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Osporenim odredbom člana 1. Zakona određena je sadržina Zakona, odnosno utvrđeno je šta je predmet uređivanja tog zakona. Dakle, radi se o odredbi koja ima karakter osnovne ili opšte zakonske norme koja ne sadrži dispoziciju, odnosno njome se ne uređuju društveni odnosi, niti je ta odredba pravni osnov za ostvarivanje prava, obaveza ili pravnih interesa. Stoga osporena odredba Zakona nije, po oceni Ustavnog suda, nesaglasna s Ustavom, jer ne povređuje princip jednakosti građana iz člana 13. niti ukida ili ograničava Ustavom utvrđena prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i starosti iz člana 40. stav 1. Ustava.

Osporenim odredbom člana 2. Zakona utvrđeni su uslovi i slučajevi uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje radi utvrđivanja staža osiguranja za pojedine kategorije osiguranika, i to tako što su kao kategorije lica koja imaju pravo na uplatu doprinosa utvrđena lica koja su u periodu od 1. januara 1991. godine do 31. decembra 2003. godine bila u radnom odnosu kod poslodavaca (preduzeće, odnosno privredno društvo, ustanova, banka, organizacija i zemljoradnička zadruga) u Republici Srbiji, ali pod uslovom da je lice u tom periodu bilo prijavljeno na osiguranje za vreme za koje mu doprinos nije plaćen, dok je osporenim odredbom člana 13. stav 1. Zakona utvrđeno da se pravo na uplatu doprinosa iz člana 2. Zakona, kao i osnovica za uplatu doprinosa iz člana 3. Zakona, odnosi i na osiguranike - sveštenike i verske službenike. Saglasno Ustavu, Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/04, 61/05 i 101/05) utvrđeni su obveznici doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, pored ostalih, zaposleni, poslodavac, preduzetnik, poljoprivrednici i sveštenici i verski službenici (član 7.) i njihova obaveza da plaćaju te doprinose (član 64.). Zakonom čije su odredbe osporene, Republika Srbija ne uređuje obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, odnosno prava i obaveze po tom osnovu, niti utvrđuje obveznike plaćanja doprinosa, već preuzima obavezu da iz budžetskih sredstava plati doprinose za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje umesto zakonom određenih poslodavaca-obveznika plaćanja doprinosa, i to za taksativno navedene kategorije osiguranika, na način i pod uslovima utvrđenim Zakonom. Polazeći od toga da je Ustavom i zakonom uplata doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje ustanovljeno kao pravo, ali i obaveza zaposlenih i drugih osiguranika, te poslodavaca, zakonodavac je, utvrđujući osporenim odredbama čl. 2. i 3. Zakona kategorije lica – osiguranika koja ostvaruju pravo na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u skladu s ovim Zakonom, kao i uslove i slučajeve za ostvarivanje ovog prava, uključujući i period na koji se obaveza uplate doprinosa odnosi, postupio saglasno ovlašćenjima iz člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava. Osporene odredbe čl. 2. i 13. Zakona, po oceni Ustavnog suda, nisu nesaglasne s odredbom člana 13. Ustava, jer se odnose jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tim odredbama i ne stvaraju nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva. Osporenim odredbama Zakona, po oceni Ustavnog suda, ne ograničava se niti uskraćuje pravo za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, odnosno starosti, utvrđeno odredbom člana 40. stav 1. Ustava, jer se ta prava ne ostvaruju u skladu s osporenim

Zakonom nego se ostvaruju obaveznim osiguranjem, u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, a sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja, dakle i obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, obezbeđuju, saglasno odredbi člana 68. stav 2. Ustava, zaposleni, drugi osiguranici, uključujući i poslodavce. Polazeći od navedenog, utvrđivanje uslova i slučajeva uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje radi utvrđivanja staža osiguranja za pojedine kategorije osiguranika, kategorija tih osiguranika, kao i poslodavaca čija se obaveza uplate doprinosa preuzima, na osnovu i u okviru navedenih ustavnih ovlašćenja, jeste stvar zakonodavne politike koju Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Za postupanje po zahtevu da Ustavni sud preporuči Narodnoj skupštini izmenu osporenog Zakona radi izjednačavanja svih osiguranika samostalnih delatnosti, odnosno da ukaže na potrebu izmene tog Zakona, nisu se, po oceni Ustavnog suda, stekli uslovi iz člana 62. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), jer je Ustavni sud utvrdio da osporene odredbe Zakona nisu nesaglasne s Ustavom.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka. 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-390/2005 od 6. jula 2006.

**Zakon o fiskalnim kasama ("Službeni glasnik RS", broj 135/04)
- član 18. stav 5. i član 51. stav 1.**

Uređivanje osporenih odredaba Zakona o fiskalnim kasama kojima je propisana obaveza kupca dobara ili korisnika usluga u pogledu fiskalnog isečka, po izlasku iz objekta, odnosno napuštanju mesta na kome se vrši promet dobara ili usluga, i kojima je sankcionisano neizvršavanje ove obaveze, nije nesaglasno s Ustavom, jer iz Ustava proizlazi ovlašćenje zakonodavca da uredi sve potrebne uslove i elemente za funkcionisanje fiskalnog sistema, kao dela sistema javnih finansija, a stvar je zakonodavne politike koje će mere, uključujući i određene sankcije za nesprovođenje odredaba zakona, propisati radi izvršavanja zakonom utvrđene obaveze plaćanja određenog poreza.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 18. stav 5. i člana 51. stav 1. Zakona o fiskalnim kasama ("Službeni glasnik RS", broj 135/04).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba Zakona o fiskalnim kasama navedenih u izreci. Inicijator iznosi mišljenje da je propisivanjem obaveze kupca da uzima račun prilikom kupovine, uz pretnju kaznom, povređen ustavni princip ravnopravnosti građana. Prema navodima inicijatora, na ovaj način obezbeđuje se jedino siguran priliv sredstava u državni

budžet, pri čemu je kupac u obavezi da vrši zakonom nametnutu kontrolnu funkciju. Inicijator iznosi mišljenje da za vršenje ove kontrolne funkcije kupac treba da ima pravo na nagradu (proviziju) kao ekonomsku kategoriju dok su, u suprotnom, "kupci diskriminirani obavezom koja nije pravno utemeljena". Na osnovu toga, inicijator smatra da osporene zakonske odredbe "treba ukinuti ili odobriti na računima smanjenje iznosa za uplatu kupcima za određeni procenat koji će pasti na račun države".

Odredbom člana 18. stav 5. Zakona o fiskalnim kasama propisano je da je kupac dobra, odnosno korisnik usluga dužan da fiskalni isečak uzme i sačuva u krugu od 20 metara po izlasku iz objekta, odnosno napuštanju mesta na kome obveznik iz stava 1. ovog člana vrši promet dobara, odnosno usluga i pokaže ga ovlašćenom licu zaposlenom u Ministarstvu trgovine koje obavlja poslove kontrole na njegov usmeni zahtev. Odredbom člana 51. stav 1. Zakona sankcionisano je nesprovođenje odredbe člana 18. stav 5. Zakona u vidu naplate novčane kazne na licu mesta (u iznosu od 1000 dinara) kupcu dobara, odnosno korisniku usluga ako ne uzme i ne sačuva fiskalni isečak u krugu od 20 metara po izlasku iz objekta, odnosno napuštanju mesta na kome se vrši promet dobara, odnosno usluga, i ne pokaže ga ovlašćenom radniku Ministarstva trgovine koji obavlja poslove kontrole na njegov usmeni zahtev.

Članom 13. Ustava Republike Srbije zajemčena je jednakost građana u pravima i dužnostima i jednaka zaštita pred državnim i drugim organima, bez obzira na neko lično svojstvo. Odredbama člana 23. st. 1. i 2. Ustava propisano je da niko ne može biti kažnjen za delo koje pre nego što je učinjeno nije bilo predviđeno zakonom ili propisom zasnovanim na zakonu kao kažnjivo delo, niti mu se može izreći kazna koja za to delo nije bila predviđena, a da se krivično delo i sankcije za učinioca mogu odrediti samo zakonom. Članom 52. Ustava utvrđeno je da je svako dužan da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom, a članom 53. - da je svako dužan da se pridržava Ustava i zakona. Odredbama člana 72. stav 1. tač. 4) i 10) Ustava Republika je ovlašćena da uređuje i obezbeđuje finansijski sistem i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa, a članom 94. stav 5. Ustava određeno je da se zakonom uređuju organizacija i nadležnost ministarstava, organa uprave u njihovom sastavu i posebnih organizacija. Prema članu 122. Ustava, državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja mogu u pojedinačnim stvarima rešavati o pravima i obavezama građana ili, na osnovu zakona, primenjivati mere prinude i ograničenja samo u zakonom propisanom postupku u kome je svakome data mogućnost da brani svoja prava i interese i da protiv donetog akta izjavi žalbu, odnosno upotrebi drugo zakonom predviđeno pravno sredstvo.

Sud je ocenio da na osnovu navedenih odredaba Ustava proizlazi ovlašćenje zakonodavca da uredi sve potrebne uslove i elemente za funkcionisanje fiskalnog sistema, kao dela sistema javnih finansija. U tom smislu, stvar je zakonodavne politike koje će se mere, uključujući i određene sankcije za nesprovođenje odredaba Zakona, propisati radi obezbeđivanja izvršavanja Zakonom utvrđene obaveze plaćanja određenog poreza. Prema oceni Suda, osporenim odredbama Zakona nije povređen princip jednakosti građana pred zakonom iz člana 13. Ustava, s obzirom na to da se propisane mere pod jednakim uslovima primenjuju na sve građane u Zakonom propisanim situacijama.

Navodi inicijatora koji se odnose na mogućnost uvođenja drugih mera kojima se postižu svrha i cilj osporenih odredaba Zakona, izlaze iz okvira nadležnosti Ustavnog suda utvrđene članom 125. Ustava, jer spadaju u domen celishodnosti zakonskih rešenja.

Na osnovu iznetog, kao i odredbe člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-188/2005 od 6. aprila 2006.

Poslovnik Narodne skupštine Republike Srbije
("Službeni glasnik RS", broj 56/05) - član 86. stav 4., član 136. stav 4. i član 138. stav 1.

Osporena odredba člana 86. stav 4. Poslovnika, kojom je predviđeno da se rasprava o pojedinim tačkama iz utvrđenog dnevnog reda sednice Narodne skupštine vodi bez obzira na broj prisutnih narodnih poslanika, u saglasnosti je s odredbom člana 82. Ustava, prema kojoj Narodna skupština uređuje svoj rad, organizaciju i način ostvarivanja prava i dužnosti narodnih poslanika, što podrazumeva i uređivanje pitanja obaveznosti prisustva narodnih poslanika u svakoj od faza rada Narodne skupštine.

Osporenou odredbom člana 136. stav 4. Poslovnika se u skladu s Ustavom uređuje način podnošenja predloga i predstavljanja predlagača zakona od strane grupe narodnih poslanika kao ovlašćenih predlagača.

Osporena odredba člana 138. stav 1. Poslovnika, kojom je utvrđeno da se predlog zakona, pripremljen u skladu s odredbama ovog poslovnika, može uvrstiti u dnevni red sednice Narodne skupštine u roku ne kraćem od 15 dana i ne dužem od 60 dana od dana njegovog podnošenja, u saglasnosti je s odredbom člana 82. Ustava, prema kojoj Narodna skupština uređuje svoj rad, što podrazumeva i utvrđivanje roka u kojem se predlog zakona stavlja na dnevni red sednice Narodne skupštine.

S obzirom da je doneo konačnu odluku o glavnom zahtevu, Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odbacio zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata, odnosno radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba Poslovnika.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 86. stav 4. člana 136. stav 4. i člana 138. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 56/05).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata, odnosno radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba Poslovnika iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba Poslovnika Narodne skupštine Republike Srbije navedenih u tački 1. izreke. Po mišljenju inicijatora, osporena odredba člana 86. stav 4. Poslovnika, kojom je predviđeno da se rasprava o pojedinim tačkama iz utvrđenog dnevnog reda sednice Narodne skupštine vodi bez obzira na broj prisutnih narodnih poslanika, nije u

saglasnosti s Ustavom, s obzirom da poslanicima omogućava da ne budu prisutni u sali gde se rasprava vodi, odnosno da se ne obaveste o argumentima koji se u raspravi o predloženim zakonima iznose. Osporavajući odredbu člana 136. stav 4. Poslovnika, inicijator navodi da je tom odredbom regulisano samo pitanje ovlašćenog predstavnika grupe poslanika kao ovlašćenog predlagača zakona, ali ne i pitanje ovlašćenog predstavnika najmanje 15.000 birača, koji, saglasno Ustavu, takođe imaju svojstvo ovlašćenog predlagača zakona, i da to može dovesti do zastoja u radu Parlamenta i ostvarivanju Ustavom zagaranovanog prava predlaganja zakona od strane birača. Inicijator smatra da osporena odredba člana 138. stav 1. Poslovnika, kojom je predviđeno da se predlog zakona može uvrstiti u dnevni red sednice Narodne skupštine u roku ne kraćem od 15 dana i ne dužem od 60 dana, od dana njegovog podnošenja, nije u saglasnosti s Ustavom, jer "nije obavezujuća, tako da predlog zakona uopšte ne mora biti stavljen na dnevni red". Inicijativom je zatraženo i da Ustavni sud "donese privremenu meru zabrane primene odredaba Poslovnika".

Ustavni sud je, na osnovu odredbe člana 15. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), od Narodne skupštine Republike Srbije zatražio mišljenje o navodima iznetim u inicijativi, pa kako mišljenje u ostavljenom roku nije dostavljeno, Sud je, saglasno odredbi člana 16. stav 3. Zakona, nastavio postupak.

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je osporenim odredbama Poslovnika propisano: da se rasprava o pojedinim tačkama iz utvrđenog dnevnog reda sednice Narodne skupštine vodi bez obzira na broj prisutnih narodnih poslanika (član 86. stav 4.); da, ako je predlagač zakona grupa narodnih poslanika, uz predlog mora biti naznačen jedan predstavnik predlagača, a ako to nije učinjeno, smatra se da je predstavnik predlagača prvi potpisani narodni poslanik (član 136. stav 4.); da se predlog zakona, pripremljen u skladu sa odredbama ovog poslovnika, može uvrstiti u dnevni red sednice Narodne skupštine u roku ne kraćem od 15 dana i ne dužem od 60 dana, od dana njegovog podnošenja (član 138. stav 1.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da ustavotvorna i zakonodavna vlast pripada Narodnoj skupštini (član 9. stav 1.); da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte (član 73. tačka 2.); da narodni poslanik predstavlja građane izborne jedinice u kojoj je izabran (član 76.); da Narodna skupština uređuje svoj rad i organizaciju i način ostvarivanja prava i dužnosti narodnih poslanika (član 82.).

Osporena odredba člana 86. stav 4. Poslovnika, kojom je predviđeno da se rasprava o pojedinim tačkama iz utvrđenog dnevnog reda sednice Narodne skupštine vodi bez obzira na broj prisutnih narodnih poslanika, po oceni Ustavnog suda, u saglasnosti je sa odredbom člana 82. Ustava, prema kojoj Narodna skupština uređuje svoj rad, organizaciju i način ostvarivanja prava i dužnosti narodnih poslanika, što, između ostalog, podrazumeva i uređivanje pitanja obaveznosti prisustva narodnih poslanika u svakoj od faza rada Narodne skupštine, pa i u fazi rasprave po tačkama usvojenog dnevnog reda. O celishodnosti rešenja sadržanog u osporenoj odredbi, na koje se inicijativom ukazuje, Ustavni sud nije nadležan da odlučuje, saglasno članu 125. Ustava.

Polazeći od ustavnih odredaba kojima je utvrđeno da pravo predlaganja zakona, drugih propisa i opštih akata imaju Vlada, svaki narodni poslanik, skupština autonomne pokrajine ili najmanje 15.000 birača (član 80. stav 2.), te da Narodna skupština uređuje svoj rad i organizaciju i način ostvarivanja prava i dužnosti narodnih poslanika (član 82.), Ustavni sud je ocenio da se osporenim odredbom člana 136. stav 4. Poslovnika, u skladu s Ustavom, uređuje način podnošenja predloga i predstavljanja predlagača zakona od strane grupe narodnih poslanika kao ovlašćenih predlagača.

Neuređivanje pitanja ovlašćenog predstavnika najmanje 15.000 birača, koji, saglasno Ustavu, takođe imaju svojstvo ovlašćenog predlagača zakona, na koje se inicijativom ukazuje, po oceni Ustavnog suda, predstavlja pravnu prazninu koja, međutim, osporenu odredbu člana 136. stav 4. Poslovnika ne čini neustavnom, a dopuna osporenog akta u nadležnosti je Narodne skupštine, a ne Ustavnog suda.

Imajući u vidu da osporena odredba člana 138. stav 1. Poslovnika, kojom je utvrđeno da se predlog zakona, pripremljen u skladu sa odredbama ovog Poslovnika, može uvrstiti u dnevni red sednice Narodne skupštine u roku ne kraćem od 15 dana i ne dužem od 60 dana, od dana njegovog podnošenja, čini logičku i pravnu celinu sa odredbama člana 138. st. 2. i 3. Poslovnika, kojima je propisano da u izuzetnim slučajevima, rok od 60 dana može biti prekoračen, ali ne duže od 30 dana i da će predsednik Narodne skupštine obavestiti narodne poslanike o razlozima prekoračenja roka (stav 2.), te da rokovi iz stava 1. ovog člana miruju kad Narodna skupština nije u redovnom zasedanju (stav 3.), Ustavni sud je ocenio da je navedena odredba Poslovnika u saglasnosti sa odredbom člana 82. Ustava, prema kojoj Narodna skupština uređuje svoj rad, što, između ostalog, podrazumeva i utvrđivanje roka u kojem se predlog zakona uvršćuje u dnevni red sednice Narodne skupštine.

S obzirom na to da je doneo konačnu odluku o ustavnosti osporenih odredaba Poslovnika, Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odbacio zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata, odnosno radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba Poslovnika.

Na osnovu izloženog i odredaba člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-288/2005 od 19. januara 2006.

- "Presuđena stvar" i preispitivanje odluka Suda

Ustavni sud je, na sednici održanoj 30. oktobra 2003. godine, ocenjivao ustavnost više odredaba Zakona o amnestiji ("Službeni glasnik RS", broj 10/2001) i doneo Rešenje broj IY-72/2001 kojim nije prihvatio inicijativu za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i odredbe člana 1. Zakona, jer je utvrdio da je zakonodavac, uređujući odnosna pitanja osporenom odredbom Zakona, postupio u granicama ustavnih ovlašćenja. Kako je o ustavnosti osporene odredbe Zakona Sud već odlučivao, a iz novih navoda i razloga ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, to je podnete zahteve odbacio.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuju se zahtevi za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 1. Zakona o amnestiji ("Službeni glasnik RS", broj 10/2001).

O b r a z l o ž e n j e

Sud Srbije i Crne Gore ustupio je, saglasno članu 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gore ("Službeni list SCG", broj 1/03), Ustavnom sudu Republike Srbije na dalju nadležnost više inicijativa kojima se osporava odredba člana 1. Zakona o amnestiji. Podnosioci inicijative smatraju da se osporenim odredbom Zakona "izuzimaju lica koja su više od tri puta pravosnažno osuđena za krivično delo a da se lica koja su izvršila najteža krivična dela oslobađaju sa 15%". Iznose da "opraštanjem dela kazne od 25% odnosno 15% od ukupno izrečene kazne Zakon o amnestiji ne čini akt milosrđa, već da amnestiji treba da podpadnu sva osuđena lica a ne određen broj lica" i predlažu da se i povratnici oslobode "barem 15% od ukupne kazne". Iz navedenih razloga smatraju da je osporenim odredbom Zakona povređen princip jednakosti iz člana 13. Ustava Republike Srbije.

Odredbama člana 1. Zakona o amnestiji ("Službeni glasnik RS", broj 10/01), propisano je: da se oslobađaju od izvršenja 25% izrečene kazne zatvora lica pravosnažno osuđena za krivična dela koja su propisana zakonima Republike Srbije, ili su bila propisana zakonima autonomnih pokrajina koji su prestali da važe, a koja se na dan stupanja ovog zakona na snagu nalaze na izdržavanju kazne u Republici Srbiji ili Republici Crnoj Gori ili još nisu stupila na izdržavanje kazne zatvora (stav 1.); da se izuzetno, lica pravosnažno osuđena za krivična dela: ubistvo, otmica, silovanje, protivprirodni blud, rodoskrvnjenje, razbojnička krađa, razbojništvo, teški slučajevi razbojničke krađe i razbojništva, iznuda i zločinačko udruživanje, kao i lica koja su tri puta pravosnažno osuđivana za krivična dela, oslobađaju od izvršenja 15% izrečene kazne (stav 2.); da se lica iz stava 2. ovog člana koja na dan stupanja ovog zakona na snagu imaju više od 70 godina, oslobađaju od izvršenja 25% izrečene kazne (stav 3.); da se od amnestije izuzimaju lica pravosnažno osuđena za krivična dela: obljuba ili protivprirodni blud nad nemoćnim licem i obljuba ili protivprirodni blud sa licem koje nije navršilo 14 godina, kao i lica koja su više od tri puta pravosnažno osuđivana za krivična dela (stav 4.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima, bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina (član 72. stav 1. tačka 2.); da Narodna skupština daje amnestiju za krivična dela (član 73. stav 1. tačka 12.).

Ustavni sud je, na sednici održanoj 30. oktobra 2003. godine, ocenjivao ustavnost više odredaba Zakona o amnestiji, među kojima i odredbe člana 1. Zakona, i doneo Rešenje broj IY-72/01 kojim nije prihvatio inicijativu za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i odredbe člana 1. Zakona. Tom prilikom, Sud je ocenio da saglasno navedenim odredbama Ustava zakonodavac može propisati način ostvarivanja prava na amnestiju i to tako što će prilikom određivanja obima amnestije polaziti od vrste i težine krivičnih dela, osuđivanosti i sl. Ustavni sud je stao na stanovište da je zakonodavac uređujući način ostvarivanja prava na amnestiju propisan osporenim odredbom člana 1. Zakona, postupio u granicama ustavnih ovlašćenja, i da nije povredio princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, s obzirom na to da ustavni princip jednakosti ne podrazumeva jednakost građana u apsolutnom smislu te reči, već garantuje jednakost građana koji se nalaze u identičnim pravnim situacijama koje su uređene opštim aktom.

S obzirom da je o ustavnosti osporene odredbe Zakona Ustavni sud već odlučivao, a iz novih navoda i razloga ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Sud je podnete zahteve odbacio.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br.32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-72/2005 od 2. marta 2006.

Ustavni sud je odlučivao o ustavnosti osporenih odredaba Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", br. 35/2000, 69/2002, 57/2003, 72/2003, 18/2004, 85/2005 i 101/2005). Naime, u predmetima br. IY-178/2000, IY-192/2000, IY-235/2002, IY-48/2004 i IY-110/2004, Sud je već doneo odluke kojima je odbio predloge, odnosno nije prihvatio inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih i odredaba člana 68. stav 4., čl. 81., 82. i 83. Zakona o izboru narodnih poslanika koje su osporene i u ovoj ustavno-pravnoj stvari, jer je utvrdio da ove zakonske odredbe nisu nesaglasne s Ustavom, a u novim predlozima i inicijativi nisu sadržani navodi i razlozi iz kojih proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje o ustavnosti ovih odredaba Zakona.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuju se zahtevi za ocenjivanje ustavnosti odredaba člana 43., člana 68. stav 4. i čl. 81, 82. i 83. Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", br. 35/2000, 69/2002, 57/2003, 72/2003, 18/2004, 85/2005 i 101/2005).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije, na osnovu odredbe člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03), Sud Srbije i Crne Gore, ustupio je predlog i inicijativu, koji su bili upućeni Saveznom ustavnom sudu, za ocenu ustavnosti odredaba Zakona o izboru narodnih poslanika navedenih u izreci.

Predlagač navodi da se osporenim odredbama čl. 43, 81, 82. i 83. Zakona ugrožavaju "jednaka ljudska prava" zagarantovana Ustavom i međunarodnim dokumentima, jer se "onemogućava manjim i srednjim strankama, pokretima i udruženjima da ravnopravno ostvaruju svoja izborna prava da biraju i budu birani, te da se najosnovnije kršenje ljudskih prava ogleda u povredi tajnosti biračkog prava i u povredi ravnopravnosti uvođenjem cenzusa od 5%", čime se stvara "majorizacija i diskriminacija" velikih u odnosu na manje političke stranke.

U inicijativi se navodi da se osporena odredba člana 68. stav 4. Zakona o izboru narodnih poslanika, kojom je propisano da će specijalnim sprejom biti označen kažiprst glasača, kao znak da je već glasao, kao i da će se prilikom pristupanja glasača glasačkom mestu, pre glasanja, UV svetlošću kontrolisati da li je glasač već ranije glasao, zasniva na pretpostavci "da su svi stanovnici potencijalni prevaranti" i da je stoga "uvredljiva, kako za pojedinca, tako i za ukupno stanovništvo".

Osporenim odredbama Zakona o izboru narodnih poslanika propisano je: da je izborna lista utvrđena kad je svojim potpisima podrži najmanje 10.000 birača; da republička izborna komisija propisuje oblik i sadržaj obrasca za potpis izborne liste i stavlja ga na raspolaganje učesnicima u izborima u roku od pet dana od raspisivanja izbora; da birač može svojim potpisom podržati izbornu listu samo jednog predlagača, kao i da svaki potpis mora biti overen u opštinskom sudu, a da će visinu naknade za overu potpisa utvrditi Ministarstvo pravde Republike Srbije posebnim aktom (član 43.); da će svakom biraču koji je pristupio glasanju i primio glasački materijal, specijalnim sprejom biti obeležen kažiprst desne ruke, kao znak da je već glasao i da je trajanje oznake na kažiprstu minimum 24 časa (član 68. stav 4.); da u raspodeli mandata učestvuju samo izborne liste koje su dobile najmanje 5% glasova od ukupnog broja glasova birača koji su glasali u izbornoj jedinici; da političke stranke nacionalnih manjina i koalicije političkih stranaka nacionalnih manjina učestvuju u raspodeli mandata i kad su dobile manje od 5% glasova od ukupnog broja birača koji su glasali; da su političke stranke nacionalnih manjina sve one stranke čiji je osnovni cilj predstavljanje i zastupanje interesa nacionalne manjine i zaštita i poboljšanje prava pripadnika nacionalnih manjina, u skladu sa međunarodnim standardima, kao i da o tome da li podnosilac izborne liste ima položaj političke stranke nacionalne manjine, odnosno koalicije političkih stranaka nacionalnih manjina odlučuje Republička izborna komisija pri proglašenju izborne liste, a na predlog podnosioca izborne liste koji mora biti stavljen pri podnošenju izborne liste (član 81.); da Republička izborna komisija raspodeljuje mandate primenom sistema najvećeg količnika, i to tako što se ukupan broj glasova koji je dobila svaka pojedina izborna lista podeli brojevima od jedan zaključno sa brojem 250; da se dobijeni količnici razvrstavaju po veličini, a u obzir se uzima 250 najvećih količnika; da svaka izborna lista dobija onoliko mandata koliko tih količnika na nju otpada, kao i da, ako dve izborne liste ili više izbornih lista dobiju iste količnike na osnovu kojih se dodeljuje jedan mandat, a nema više neraspodeljenih mandata, mandat će se dodeliti listi koja je dobila ukupan veći broj glasova, a izborna lista nije dobila najmanje 5% glasova, raspodela će se izvršiti na način određen u st. 1. do 3. ovog člana (član 82.); da se mandati koji pripadaju određenoj izbornoj listi dodeljuju kandidatima sa te liste, u skladu sa odredbama ovog zakona, a kad određenoj izbornoj listi pripadne više mandata nego što je na toj listi predloženo kandidata za poslanike, mandat se dodeljuje izbornoj listi koja ima sledeći najveći količnik (član 83.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da građani u Republici Srbiji ostvaruju suverenost referendumom, narodnom inicijativom i preko svojih slobodno izabranih predstavnika (član 2. stav 2.); da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kada je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje sloboda i prava utvrđuju zakonom i da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima bez obzira na nacionalnu pripadnost, političko ili drugo uverenje (član 13.); da građanin koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran u Narodnu skupštinu i u druge organe i izborna tela, a da su izbori neposredni, biračko pravo je opšte i jednako, a glasanje je tajno, kao i da kandidata za narodnog poslanika i za druge organe i izborna tela može predložiti politička stranka, druga politička organizacija ili grupa građana (član 42.); da se izbor i prestanak mandata narodnih poslanika i obrazovanje izbornih jedinica uređuje zakonom (član 74. stav 3.).

U sprovedenom postupku utvrđeno je da je Ustavni sud već odlučivao o ustavnosti osporenih odredaba Zakona i to u predmetima IY broj 178/2000, IY broj 192/2000, IY broj 235/02, IY broj 48/04 i IY broj 110/04.

Odlukom Ustavnog suda IY broj 178/2000 od 23. novembra 2000. godine ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 52/2000) ocenjeno je da je osporenim odredbama člana 43. Zakona uređen postupak kandidovanja i utvrđivanja izborne liste na način kojim se ne narušavaju ustavni principi jednakosti i ravnopravnosti građana, niti se propisivanjem broja birača koji treba svojim potpisima da podrže izbornu listu i uvođenjem obaveze overe potpisa birača povređuje Ustavom utvrđeno pravo građana na neposredne izbore, na opšte i jednako biračko pravo i tajnost glasanja, utvrđeno odredbama člana 42. Ustava. Po oceni Suda, Narodna skupština je Ustavom ovlašćena da uredi postupak izbora narodnih poslanika i u okviru toga i postupak kandidovanja i utvrđivanja izborne liste kao jedne od faza koja prethodi tajnom glasanju, a određivanje broja birača čiji su potpisi neophodni za utvrđivanje izborne liste, pitanje je celishodnosti zakonskog rešenja, o čemu Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije ovlašćen da odlučuje.

Osporenim odredbom člana 68. stav 4. Zakona se, po oceni Ustavnog suda sadržanoj u Odluci IY broj 178/2000, ne vređa ljudsko dostojanstvo i pravo na privatni život čoveka, niti se propisivanjem obaveznog obeležavanja kažiprsta birača na biračkom mestu iskazuje nepoverenje biračkom telu, već se uređuje način sprovođenja glasanja i jedan vid kontrole sprovođenja neposrednih izbora.

Ocenjujući ustavnost odredbe člana 81. stav 1. Zakona, Ustavni sud je, u postupku vođenom u predmetu IY broj 178/2000, utvrdio da je propisivanjem određenog procenta u raspodeli mandata u kojima učestvuju izborne liste, zakonodavac, saglasno odredbama člana 74. Ustava kojima je, između ostalog, utvrđeno da se izbor i prestanak mandata narodnih poslanika uređuje zakonom, uredio postupak izbora narodnih poslanika propisujući konkretna rešenja koja se tiču načina i postupka izbora narodnih poslanika. Ocenu ustavnosti odredaba člana 81. st. 2, 3. i 4. Zakona kojima je uređeno pitanje učešća političkih stranaka nacionalnih manjina u raspodeli mandata, Ustavni sud je izvršio u Rešenju IY broj 110/04 od 15. jula 2004. godine, kojim je utvrdio da navedene odredbe Zakona predstavljaju meru kojom se u ostvarivanju Ustavom proklamovane jednakosti i ravnopravnost svih građana Republike Srbije, obezbeđuje uključivanje pripadnika nacionalnih manjina u politički i javni život zemlje, čime se, po shvatanju Suda, ne dovode u pitanje individualna aktivna biračka prava građana u Republici.

Osporene odredbe čl. 82. i 83. Zakona kojima je uređen način raspodele poslaničkih mandata, po oceni Ustavnog suda sadržanoj u odlukama, odnosno rešenjima IY broj 178/2000, IY broj 192/2000 i IY broj 235/02, u saglasnosti su s odredbama člana 74. st. 2. i 3. Ustava, kojima je utvrđeno da se narodni poslanici biraju na neposrednim izborima, tajnim glasanjem i da se izbor i prestanak mandata narodnih poslanika uređuje zakonom. Naime, po shvatanju Ustavnog suda, u okviru ustavnog ovlašćenja za uređivanje izbora i prestanka mandata narodnih poslanika, zakonodavac može urediti i pitanja načina raspodele mandata, po listama ili pojedinačno (većinski ili srazmerni izborni sistem), kao i utvrditi druga rešenja koja su od značaja za ostvarivanje izbornog sistema koji je Zakonom propisan..

Imajući u vidu da je Ustavni sud već odlučivao o ustavnosti odredaba koje su predlogom i inicijativom osporene, kao i da u tim zahtevima nisu sadržani navodi i razlozi iz kojih proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Sud je, na osnovu odredbe člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda

IY-71/2005 od 13. aprila 2006.

Odredbe člana 18. Zakona o održavanju stambenih zgrada ("Službeni glasnik RS", br. 44/95, 46/98, 1/01 i 101/05) već su bile predmet ocene Ustavnog suda u Odluci broj IY-47/96 od 1. oktobra 1998. godine ("Službeni glasnik RS", broj 39/89), kojom nije prihvaćena inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti ovih odredaba Zakona a iz navoda i razloga iznetih u novoj inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti člana 18. Zakona o održavanju stambenih zgrada ("Službeni glasnik RS", br. 44/95, 46/98, 1/01 i 101/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti člana 18. Zakona o održavanju stambenih zgrada. Podnosilac inicijative navodi da su osporene zakonske odredbe nesaglasne sa članom 56. Ustava Republike Srbije, jer omogućavaju da "50 + 1 potpisanih" vlasnika stanova oduzme ostalim vlasnicima pravo svojine na zajedničkim delovima zgrade i to pravo prenese trećem licu. Ističe se da su stanovi privatno vlasništvo, pa samim tim i zajednički delovi zgrade pripadaju svim vlasnicima stanova.

Po sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da prema osporenom članu 18. Zakona o održavanju stambenih zgrada ("Službeni glasnik RS", br. 44/95, 46/98, 1/01 i 101/05), skupština zgrade saglasnošću vlasnika stanova i drugih posebnih delova zgrade kojima pripada više od polovine ukupne površine stanova i drugih posebnih delova zgrade, može doneti odluku o izvođenju radova na sanaciji ravnog krova odnosno krovne konstrukcije kojom se, saglasno propisima o planiranju i uređenju prostora i izgradnji objekata, može izgraditi, odnosno adaptirati novi stan (stav 1.). Skupština zgrade može odlučiti da radove izvodi neko od vlasnika stanova, odnosno drugih posebnih delova u zgradi, odnosno neko od članova njihovog porodičnog domaćinstva ili treće lice ako utvrdi da vlasnici stanova, odnosno drugih posebnih delova zgrade, ili članovi njihovih porodičnih domaćinstava nisu za to zainteresovani (stav 2.). Investitor radova i stambena zgrada svoje međusobne odnose uređuju ugovorom, koji se zaključuje u pismenoj formi i overava u sudu (stav 3.). Zakonom je propisana sadržina ovog ugovora (stav 4.), i određeno je da ugovor služi kao dokaz o pravu izvođenja radova u smislu propisa o planiranju i uređenju prostora i izgradnji objekata (stav 5.).

Odredbe člana 18. Zakona o održavanju stambenih zgrada bile su predmet ocene Ustavnog suda u Odluci broj IY-47/96 od 1. oktobra 1998. godine ("Službeni glasnik RS", broj 39/89), kojom nije prihvaćena inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti ovih odredaba zakona. Polazeći od odredaba člana 62. i člana 72. tačka 4. Ustava, Ustavni sud je utvrdio da je navedenim zakonskim odredbama data mogućnost skupštini zgrade da odlučuje o investicionom održavanju zgrade i vrši promenu namene zajedničkih delova zgrade. Osporene odredbe člana 18. Zakona, po oceni Suda, ne ograničavaju svojinska prava vlasnika stanova i drugih posebnih delova zgrade, jer to i nije predmet uređivanja ovog zakona, već propisuju

način na koji titulari zajedničke nedeljive svojine odlučuju o promeni namene posebnih delova zgrade, odnosno način na koji upravljaju zajedničkom nedeljivom svojinom.

S obzirom na to da je Ustavni sud odlučivao o ustavnosti osporenih odredaba člana 18. Zakona, a iz navoda i razloga iznetih u inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, stekli su se uslovi za odbacivanje zahteva, pa je Sud, na osnovu člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-29/2006 od 11. maja 2006.

U ranije vođenom postupku, Ustavni sud je već ocenjivao ustavnost odredaba člana 240. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/06, 84/04, 85/05 i 101/05) i na sednici od 11. septembra 2003. godine doneo Rešenje broj IY-153/2003 kojim nije prihvatio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti navedenih odredaba Zakona, a navodi, razlozi i dokazi iz ove inicijative ne predstavljaju osnov za ponovno odlučivanje.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenu ustavnosti odredbe člana 240. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br.34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 240. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. U inicijativi se navodi da osporena odredba Zakona omogućava da se, bez navođenja konkretnih razloga, ponovo vodi postupak u predmetima koji su okončani pravosnažnim rešenjem što, po mišljenju inicijatora, ostavlja mogućnost samovolje i zloupotrebe, kao i mogućnost stvaranja nejednakosti među osiguranicima koji su pravosnažnim rešenjem ostvarili određena prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da je osporenim odredbom člana 240. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno da se nalazi i mišljenja organa veštačenja na osnovu kojih su, do dana stupanja na snagu ovog zakona, priznata prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja po osnovu invalidnosti, mogu preispitivati po službenoj dužnosti u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

U ranije vođenom postupku Ustavni sud je ocenjivao ustavnost odredaba člana 240. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/03) i na sednici održanoj 11. septembra 2003. godine doneo Rešenje broj IY-153/2003 kojim se ne prihvata inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti navedenih odredaba Zakona. Ustavni sud je ocenio, pored ostalog, da se osporenim odredbom člana 240. stav 2. Zakona ne povređuje princip jednakosti

građana iz člana 13. Ustava, jer se osporena odredba odnosi jednako, tj. pod istim uslovima na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji utvrđenoj osporenom odredbom. Sud je, takođe, ocenio da tom odredbom Zakona, za korisnike prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, po osnovu invalidnosti, nisu utvrđeni različiti uslovi u pogledu mogućnosti preispitivanja nalaza i mišljenja organa veštačenja u propisanom roku, da se mogućnost preispitivanja odnosi na sve nalaze i mišljenja na osnovu kojih su, do dana stupanja na snagu Zakona, priznata prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja po osnovu invalidnosti, kao i da se ne uskraćuju niti ograničavaju prava utvrđena odredbom člana 40. Ustava, s obzirom na to da osporena odredba ne uređuje materijalno-pravne odnose niti prava koja proističu iz obaveznog socijalnog osiguranja.

Kako je Ustavni sud ocenjivao ustavnost osporene odredbe Zakona, a iz navoda, razloga i dokaza iznetih u inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je inicijativu odbacio.

Saglasno izloženom, na osnovu člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-33/2006 od 6. aprila

Ustavni sud je utvrdio da je u predmetu broj IY-187/2003, ocenjujući ustavnost više odredaba Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/2003), na sednici od 3. februara 2005. godine, doneo Odluku kojom je, između ostalog, odbijen predlog, odnosno nije prihvaćena inicijativa za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 86. stav 10. Zakona, te s obzirom da je o zahtevu za ocenjivanje ustavnosti osporene odredbe Zakona odlučivao, a da iz navoda i razloga iznetih u inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je predmetni zahtev odbacio.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 86. stav 10. Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/2003).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je zahtev za ocenu ustavnosti odredbe člana 86. stav 10. Zakona o planiranju i izgradnji. Prema navodima podnosioca zahteva, osporenom odredbom se učesnicima u postupku onemogućava sudska zaštita, što je protivno Ustavu koji svim građanima garantuje sudska zaštitu.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je u predmetu broj: IY-187/2003, ocenjujući ustavnost više odredaba Zakona o planiranju i izgradnji, na sednici održanoj 3. februara 2005. godine, doneo Odluku kojom je, između ostalog, odbijen predlog, odnosno nije prihvaćena inicijativa za utvrđivanje neustavnosti

odredbe člana 86. stav 10. Zakona. Po oceni Suda, odredba člana 86. stav 10. Zakona, kojom se isključuje mogućnost vođenja upravnog spora protiv drugostepenog rešenja o prestanku prava korišćenja zemljišta, nije nesaglasna s Ustavom, iz razloga što je odredbom člana 124. stav 4. Ustava dopuštena mogućnost da se zakonom, izuzetno, u određenim vrstama upravnih stvari, isključi upravni spor.

S obzirom na to da je o zahtevu za ocenjivanje ustavnosti osporene odredbe člana 86. stv 10. Zakona, Ustavni sud već odlučivao, a da iz navoda i razloga iznetih u inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je predmetni zahtev odbacio.

Na osnovu člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) Sud je doneo Rešenje kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-482/2004 od 26. januara 2006.

Osporene odredbe čl. 17a do 17d Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Službeni glasnik RS", br. 49/92 o 14/2000) sadržane su u Zakonu o dopuni Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Službeni glasnik RS", broj 14/2000), a o ustavnosti ovih odredaba Ustavni sud je već odlučio u ranije vođenom postupku u kome je doneo Odluku IY broj 80/2000 ("Službeni glasnik RS", broj 1/2001), kojom je odbio predlog i nije prihvatio inicijative za utvrđivanje neustavnosti Zakona o dopuni Zakona o poljoprivrednom zemljištu, iz razloga što je ocenio da su osporene odredba Zakona donete saglasno odredbama člana 60. stav 5. i čl. 61. do 63. Ustava. Kako Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost zakona, a novi navodi i razlozi ne ukazuju da ima osnova za ponovo odlučivanje, zahtev je odbacio.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredaba čl. 17a do 17d Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Službeni glasnik RS", br.49/92 i 14/2000).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije, saglasno odredbama člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list Srbije i Crne Gore", broj 1/03), Sud Srbije i Crne Gore ustupio je inicijativu, upućenu Saveznom ustavnom sudu, za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba čl. 17a, 17b, 17v, 17g. i 17d. Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Službeni glasnik RS", br.49/92 i 14/2000). U predlogu se navodi da se osporenim odredbama Zakona krše svojinska prava garantovana Ustavom, Zakonom o osnovama svojinsko pravnih odnosa, Zakonom o obligacionim odnosima i Zakonom o osnovama poreskog sistema.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da su osporene odredbe sadržane u Zakonu o dopuni Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Službeni

glasnik RS", broj 14/2000), i da je o ustavnosti navedenih odredaba Ustavni sud odlučivao u ranije vođenom postupku. Na sednici održanoj 23. novembra 2000. godine, Ustavni sud je doneo Odluku broj IY-80/2000, ("Službeni glasnik RS", broj 1/2001), kojom je odbio predlog i nije prihvatio inicijative za utvrđivanje neustavnosti Zakona o dopuni Zakona o poljoprivrednom zemljištu, iz razloga što je ocenio da su osporene odredbe Zakona donete saglasno odredbama člana 60. stav 5. i čl. 61. do 63. Ustava Republike Srbije. Naime, osporenim odredbama Zakona ne oduzima se svojina na poljoprivrednom zemljištu, već se onemogućava nenamensko korišćenje ovog zemljišta korisnicima koji se ne bave poljoprivrednom proizvodnjom kao osnovnom delatnošću i sopstvenicima obradivog poljoprivrednog zemljišta koji ne žive na gazdinstvu ili selu. Imajući u vidu prirodu i namenu poljoprivrednog zemljišta, vlasnici, odnosno korisnici obradivog poljoprivrednog zemljišta dužni su da ga obrađuju i koriste isključivo u poljoprivredne svrhe. U tom smislu se i nečinjenje na dobru od opšteg interesa sankcioniše plaćanjem posebnog poreza, što je, po oceni Suda, saglasno članu 7. Zakona o poljoprivrednom zemljištu kojim je zabranjeno korišćenje obradivog poljoprivrednog zemljišta I, II, III, IV i V katastarske klase u nepoljoprivredne svrhe. Ukoliko korisnici i sopstvenici obradivog poljoprivrednog zemljišta ne plate poseban porez, propisano je da im država može, u opštem interesu, ograničiti pravo svojine dodelom tog zemljišta na obradu drugom zemljoradniku. Ovo ograničenje prava svojine, po oceni Suda, saglasno je članu 63. Ustava, jer se vrši u opštem interesu koji je utvrđen Zakonom o poljoprivrednom zemljištu. Po oceni Suda, ostvarivanje svojinskih prava na nepokretnosti prema njenoj prirodi i nameni u skladu sa zakonom, ustavna je obaveza, pa, stoga, osporene odredbe Zakona predstavljaju jedan vid sankcije za nekorisćenje obradivog poljoprivrednog zemljišta, i u funkciji su sprovođenja Ustava u odnosu na zaštitu, korišćenje unapređivanje i upravljanje dobrima od opšteg interesa.

Imajući u vidu činjenicu da Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost zakona kao opštih akata iste pravne snage, te činjenicu da je Ustavni sud već odlučivao o osporenim odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu, a da iz novih navoda i razloga ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Sud je na osnovu člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-65/2005 od 6. aprila 2006. godine

Zakon o svojinskoj transformaciji ("Službeni glasnik RS", br. 32/97 i 10/01), pa i osporena odredba člana 11. stav 1. Zakona, prestali su da važe stupanjem na snagu Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", broj 38/01), a Ustavni sud je već odlučio o osporenoj odredbi u ranije vođenom postupku koji je okončan Rešenjem IY-224/97 od 4. maja 2000. godine, kojim nije prihvatio inicijativu, pored ostalog, i u odnosu na ovu odredbu osporenog Zakona, a navodi izneti u inicijativi ne predstavljaju razlog za ponovo odlučivanje.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 11. stav 1. Zakona o svojinskoj transformaciji ("Službeni glasnik RS", br. 32/97 i 10/01).

O b r a z l o ž e n j e

Sud Srbije i Crne Gore je na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list Srbije i Crne Gore", broj 1/2003) ustupio Ustavnom sudu Republike Srbije inicijativu za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredbe člana 11. stav 1. Zakona o svojinskoj transformaciji ("Službeni glasnik RS", br. 32/97 i 10/01). U inicijativi se navodi "da je pravo na rad pod jednakim uslovima ustavno pravo svih građana, tako da uslovljavanje tog prava državljanstvom SRJ predstavlja oblik diskriminacije, odnosno da se osporenom odredbom Zakona se onemogućava ostvarivanje prava na sticanje akcija pod povlašćenim uslovima po osnovu minulog rada i rezultata rada".

Zakon o svojinskoj transformaciji ("Službeni glasnik RS", br. 32/97 i 10/01) prestao je da važi 7. jula 2001. godine, stupanjem na snagu Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", broj 38/01). Odredbom člana 11. stav 1. Zakona o svojinskoj transformaciji bilo je propisano da pravo na sticanje akcija pod povlašćenim uslovima imaju zaposleni, osigurani i neosigurani zemljoradnici, koji su državljani Savezne Republike Jugoslavije.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je odredba člana 11. stav 1. Zakona bila predmet ocene Ustavnog suda u ranije vođenom postupku koji je okončan Rešenjem I U-224/97, od 4. maja 2000. godine. Navedenim Rešenjem Sud nije prihvatio inicijativu za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti više odredaba Zakona o svojinskoj transformaciji, među kojima i odredbe člana 11. stav 1. Zakona, jer je ocenio da je zakonsko propisivanje prava sticanja akcija pod povlašćenim uslovima i utvrđivanje kumulativnih uslova za ostvarivanje tog posebnog prava, odnosno pogodnosti u postupku promene svojinskog oblika u preduzeću i drugom obliku organizovanja koji raspolaže društvenim i državnim kapitalom, u smislu odredbe člana 11. stav 1. Zakona, u skladu sa ovlašćenjem zakonodavca iz člana 59. stav 1. Ustava, prema kome se svojinska prava i obaveze na sredstvima u društvenoj i državnoj svojini i uslovi pod kojima se ta sredstva mogu pretvarati u druge oblike svojine uređuju zakonom. Takođe, Sud je ocenio da je ovakvo zakonsko uređivanje saglasno i sa članom 56. stav 3. Ustava koji utvrđuje da strano lice može sticati pravo svojine pod uslovima utvrđenim zakonom.

S obzirom da je o ustavnosti odredbe člana 11. stav 1. Zakona Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda iznetih u inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je odbacio zahtev za ocenjivanje osporene odredbe Zakona.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-80/2004 od 18. maja 2006. godine

Osporene odredba čl. 41. do 43. i člana 48. Zakona o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 5/92...101/05) bile su predmet ocene Ustavnog suda, kada je Sud Odlukom IY-230/92 od 13. jula 2000. godine ("Službeni glasnik RS",

broj 39/00) odbio predlog i nije prihvatio inicijative za utvrđivanje neustavnosti, pored drugih i ovih odredaba Zakona, koje uređuju zatečene pravne situacije koje traju kao posledica pravnih odnosa zasnovanih u ranijem pravnom sistemu u vezi prava i tereta u korišćenju stanova u privatnoj svojini, a imaju cilj da tim situacijama odrede pravni položaj u pozitivnom pravnom sistemu utvrđenom Ustavom i Zakonom o stanovanju, te kako je o ustavnosti osporenih odredaba Zakona Sud već odlučivao a iz navoda sadržanih u predlogu ne proizlazi da ima osnova za ponovo odlučivanje, to je zahtev odbacio.

Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o zahtevu za ocenu saglasnosti Zakona o stanovanju s Ustavnom poveljom državne zajednice Srbija i Crna Gora i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredaba čl. 41. do 43. i člana 48. Zakona o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98, 26/01 i 101/05).

2. Odbacuje se zahtev za ocenu saglasnosti Zakona iz tačke 1. s Ustavnom poveljom državne zajednice Srbija i Crna Gora i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za ocenjivanje ustavnosti odredaba čl. 41. do 43. i člana 48. Zakona o stanovanju. Predlagač smatra da su osporene odredbe Zakona nesaglasne s odredbama čl. 11, 12. i 56. Ustava Republike Srbije, a kao razloge osporavanja navodi: da je ovim odredbama Zakona promenjen raniji jednak status svih nosilaca stanarskog prava, uvođenjem njihovog različitog tretmana u zavisnosti od činjenice da li stanuju u društvenim (državnim) ili "privatnim" stanovima; da su osporenim odredbama nosioci stanarskog prava na stanovima u svojini građana stavljeni u neravnopravan položaj u odnosu na zakupce stanova u društvenoj i državnoj svojini, jer im nije dato pravo otkupa stanova koje koriste (koje pravo imaju zakupci stanova u društvenoj i državnoj svojini), već su samo "jednoj malobrojnoj kategoriji stanara opštine bile obavezne da obezbede stanove za iseljavanje, dok su drugi ostali u nedefinisanoj statusu, izloženi raznim vrstama pravnog progona i šikaniranja, ...uslovi za otkaz ugovora o zakupu stana ovim licima tumače se široko i proizvoljno, a redovni sudovi zauzimaju stanovišta o različitom položaju nosilaca prava zakupa na stanovima u svojini građana u odnosu na zakupce stanova u državnoj svojini...". Predlogom je traženo i ocenjivanje saglasnosti Zakona o stanovanju s Ustavnom poveljom državne zajednice Srbija i Crna Gora i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, zbog toga što, po shvatanju podnosioca predloga, osporene odredbe Zakona nisu saglasne s odredbama Ustavne povelje koje utvrđuju neposrednu primenu međunarodnih ugovora o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama koji važe na teritoriji Srbije i Crne Gore, pa, samim tim, ni s odredbama navedene Evropske konvencije, ratifikovane 2003. godine.

U sprovedenom postupku utvrđeno je da su osporene odredbe Zakona o stanovanju bile predmet ocene Ustavnog suda. Odlukom broj IY-230/92 od 13. jula 2000.

godine ("Službeni glasnik RS", broj 39/00), Ustavni sud Republike Srbije odbio je predlog i nije prihvatio inicijative za utvrđivanje neustavnosti, pored drugih i odredaba čl. 41. do 43. i člana 48. Zakona o stanovanju, jer je odlučujući o njihovoj ustavnosti utvrdio: da odredbe čl. 41. do 43. i člana 48. Zakona uređuju zatečene pravne situacije koje traju kao posledica pravnih odnosa zasnovanih u ranijem pravnom sistemu u vezi prava i tereta u korišćenju stanova u privatnoj svojini, a imaju za cilj da tim situacijama odrede pravni položaj u pozitivnom pravnom sistemu utvrđenom Ustavom i Zakonom o stanovanju, te da njihovim uređivanjem zakonodavac nije izašao iz okvira ustavnih ovlašćenja; da je u oblasti stambenih odnosa, u odnosu na prethodni ustavni sistem Ustav Republike Srbije izvršio promene u vidu izostavljanja ranijih ustavnih kategorija stanarskog prava na stanu u društvenoj svojini i prava građana na korišćenje stana na koji postoji pravo svojine, utvrdio je zajemčenost svih oblika svojine i njihove jednake pravne zaštite i uspostavio osnov za zakonsko uređivanje prava svojine, pri čemu nije izvršio promene zatečenih svojinskih odnosa, niti garantovao njihovu nepromenljivost, pa je u takvoj pravnoj situaciji zakonodavni organ bio ovlašćen da zakonom odluči o pravnoj sudbini zatečenih odnosa; da iz odredaba Zakona koje uređuju korišćenje stanova u svojini građana po osnovu stanarskog prava proizlazi da je ovim zakonom izvršeno privremeno legalizovanje zatečenih odnosa, uz istovremeno stvaranje pravnih pretpostavki za njihovu postupnu izmenu u skladu s Ustavom, čime je dato prvenstvo principu pravne sigurnosti u uslovima smene ustavnih sistema, utemeljenom na proceni opšteg interesa i društvene celishodnosti; da u situaciji izvršene ustavne promene bez proglašenja prestanka važenja zatečenog pravnog stanja u Ustavu, zakonodavac ima ustavno ovlašćenje da izvršavajući obavezu usklađivanja s Ustavom zatečenih odnosa koji su pravovaljano zasnovani u prethodnom ustavnom sistemu, zakonom uredi dinamiku i postupak prevođenja tih odnosa u režim odnosa kakve Ustav za ubuduće uspostavlja. Prema oceni Ustavnog suda, zajemčenost svojine u svim oblicima iz čl. 34. i 56. Ustava i ovlašćenja zakonodavca iz čl. 62. i 72. Ustava da uređuje ostvarivanje prava na nepokretnosti prema njenoj prirodi i nameni, kao i svojinske, obligacione, ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa, predstavljaju osnov i okvir za zakonsko zasnivanje novih pravnih odnosa u skladu s Ustavom, s tim da se na poseban način uredi režim zatečenih odnosa u prelaznom periodu i pravne pretpostavke za prestanak ranije uspostavljenih odnosa koji ne odgovaraju odnosima kakve uspostavlja Ustav, a uređivanje odredaba čl. 41. do 43. i člana 48. Zakona ne znači stvaranje pravne nejednakosti protivne članu 13. Ustava, već predstavlja izraz ovlašćenja zakonodavnog organa da na različit način uređuje različite pravne situacije.

Prema oceni Suda, navodi predlagača s pozivanjem na odredbe čl. 11, 12. i 56. Ustava nisu od uticaja na ustavnost osporenih odredaba Zakona. Naime, uređivanjem tih normi ne ograničavaju se ustavne slobode i prava, niti nejednako tretiraju pojedini svojinski oblici, jer se u odnosima uređenim ovim zakonom, slobode i prava građana i svojinska zaštita ne ostvaruju neposredno na osnovu Ustava, već na osnovu zakona, što proizlazi iz odredaba čl. 12, 56. i 72. Ustava po kojima se uslovi i način ostvarivanja sloboda i prava u oblastima svojinskih i obligacionih odnosa, zaštite svih oblika svojine i u drugim ekonomskim i socijalnim odnosima od opšteg interesa uređuju zakonom. O pitanjima opravdanosti, međusobne saglasnosti, potpunosti i potrebe izmene odredaba Zakona, kao i pravilnosti njihove primene, Ustavni sud, prema članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje.

Imajući u vidu da je o ustavnosti osporenih odredaba Zakona već odlučivao, a iz navoda i razloga sadržanih u predlogu ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je zahtev za ocenjivanje ustavnosti ovih odredaba odbacio.

Zahtev za ocenu saglasnosti Zakona o stanovanju s Ustavnom poveljom državne zajednice Srbija i Crna Gora i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, Sud je odbacio zbog nenadležnosti da odlučuje o tom zahtevu, s obzirom na to da prema članu 125. Ustava Ustavni sud odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih pravnih akata s Ustavom Republike Srbije.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-371/2005 od 26. januara 2006. godine

S obzirom na to da je Ustavni sud već ocenio da osporenim odredbama člana 1. tačka 5) i člana 24. Zakona o porezima na upotrebu, držanje i nošenje dobara ("Službeni glasnik RS", br. 26/01...43/04), nije povređen Ustav, a da u zahtevu inicijatora nisu izneti novi navodi, razlozi ili dokazi iz kojih proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Sud je odbacio zahtev za ocenjivanje ustavnosti navedenih odredaba Zakona.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredaba člana 1. tačka 5) i člana 24. Zakona o porezima na upotrebu, držanje i nošenje dobara ("Službeni glasnik RS", br. 26/01, 80/02 i 43/04).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba Zakona o porezima na upotrebu, držanje i nošenje dobara navedenih u izreci. Inicijatori navode da su od nadležne uprave prihoda dobili rešenja o obavezi plaćanja poreza na oružje koje poseduju što, prema njihovom mišljenju, nije osnovano jer su već platili taksu na dotično oružje. Stoga, smatraju da se za istu stvar ne mogu "dva puta kažnjavati" (plaćanjem takse na oružje i plaćanjem dažbine tj. poreza na oružje).

Po sprovedenom postupku, Ustavni sud je konstatovao da su osporenim odredbama Zakona propisane obaveza plaćanja poreza na oružje (član 1. tačka 5) i obaveza plaćanja poreza na registrovano oružje za koje je izdato odobrenje, odnosno oružni list za držanje oružja (član 24.). Sud je utvrdio da su ove odredbe Zakona već bile predmet ocene ustavnosti u ranije vođenim postupcima pred ovim Sudom. Naime, Ustavni sud u predmetu broj IY-154/2001 od 18. marta 2003. godine nije prihvatio inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 1. tačka

5) i čl. 21. do 26. ovog zakona. Prema oceni Suda, u odredbama člana 52. i člana 72. stav 1. tačka 4) Ustava sadržano je ovlašćenje za zakonodavca da propiše porez na upotrebu, držanje i nošenje oružja na način kao što je učinjeno osporenim odredbama Zakona. Prilikom ocenjivanja ustavnosti osporenih odredaba Zakona, Sud je izrazio pravno stanovište da je uvođenje ovog poreskog podoblika i bliže određivanje predmeta oporezivanja izraz određene poreske politike izražene kroz navedeni Zakon. Sud je, takođe, utvrdio da u Ustavu ne postoji ograničenje za zakonodavca da odredi predmet oporezivanja u okviru odgovarajuće vrste poreza, kao i da je celishodnost poreskih mera, odnosno poreske politike u nadležnosti zakonodavnog organa.

S obzirom na to da je Ustavni sud već ocenio da osporenim odredbama Zakona nije povređen Ustav, a da u zahtevu inicijatora nisu izneti novi navodi, razlozi ili dokazi iz kojih proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Sud je odbacio zahtev za ocenjivanje ustavnosti navedenih odredaba Zakona.

Na osnovu izloženog i odredbe člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-322/2005 od 9. februara 2006. godine

Polazeći od razloga za donošenje Rešenja Ustavnog suda IY-246/2004 od 6. oktobra 2005. godine, čije se preispitivanje traži u delu koji se odnosi na neprihvatanje inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 121. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/2003 i 84/2004), kao i toga da se u zahtevu za preispitivanje ne iznose razlozi osporavanja drukčiji od onih iznetih u inicijativi povodom koje je i doneto Rešenje čije se preispitavanje traži, to navodi iz zahteva, po oceni Ustavnog suda, ne sadrže razloge za ponovo odlučivanje, pa je Sud zahtev odbacio.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za preispitivanje Rešenja Ustavnog suda broj IY-246/2004 od 6. oktobra 2005. godine, u delu koji se odnosi na neprihvatanje inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 121. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/2003 i 84/2004).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je zahtev za preispitivanje Rešenja Ustavnog suda IY-246/2004 od 6. oktobra 2005. godine, u delu koji se odnosi na odredbu člana 121. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Podnosilac zahteva navodi da je odredba člana 121. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju neustavna i da stvara nejednakost između korisnika starosne i korisnika invalidske penzije, jer samo korisnici starosne penzije imaju pravo na ponovno određivanje penzije po osnovu staža osiguranja ostvarenog po sticanju prava na starosnu penziju, dok korisnici invalidske penzije to pravo nemaju. Podnosilac zahteva smatra da je obrazloženje Rešenja u suprotnosti s njegovom izrekom, jer ne

utvrđuje da se "neustavnost odnosi na korisnike invalidske penzije već na sasvim druge kategorije", kao i da se konstatuje pravo korisnika starosne penzije na ponovno određivanje penzije, dok se za korisnike invalidske penzije ne navodi da li imaju ili nemaju to isto pravo.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da Rešenjem Ustavnog suda broj IY-246/2004 od 6. oktobra 2005. godine, čije se preispitivanje u navedenom delu zahteva, nisu prihvaćene inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih, i odredbe člana 121. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/2003 i 84/2004). Navedena odredba bila je osporena iz razloga što su, prema mišljenju inicijatora, korisnici porodične, odnosno invalidske penzije tom odredbom stavljeni u nepovoljniji položaj u odnosu na korisnike starosne penzije i to: korisnici porodične penzije, jer im se, u slučaju da su članovi upravnog odbora ili su porotnici, obustavlja isplata porodične penzije, iako nije u pitanju radni odnos, za razliku od korisnika starosne penzije kojima se, u istom slučaju, isplata penzije ne obustavlja; korisnici invalidske penzije, jer im nije omogućeno da rade i ostvaruju prava po osnovu rada za razliku od korisnika starosne penzije kojima je to omogućeno. Ustavni sud je doneo navedeno Rešenje polazeći, pored ostalog, od karaktera prava na starosnu penziju, kao izvornog prava, i prava na porodičnu penziju, kao izvedenog prava, uslova za sticanje i trajanje tih prava, kao i svrhe koja se postiže tim pravima i ocenio da se osporenom odredbom člana 121. stav 1. Zakona ne povređuje princip jednakosti građana utvrđen odredbom člana 13. Ustava, jer se osporena odredba Zakona odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tom odredbom, kao i stoga što ta odredba ne stvara nejednakost građana s obzirom na njihova svojstva utvrđena ovom odredbom Ustava. Takođe, Ustavni sud je ocenio da se osporenom odredbom Zakona ne ograničava niti uskraćuje pravo za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, odnosno starosti utvrđeno odredbom člana 40. stav 1. Ustava.

U odnosu na zahtev za preispitivanje, Sud nalazi da se odredbom člana 121. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju uređuju pitanja koja se odnose na odgovarajuće pravo korisnika starosne penzije, a ne i pitanja koja su inicijatoru osnov i povod za osporavanje odredbe člana 121. stav 1. Zakona, odnosno pitanja koja se odnose na korisnika porodične, odnosno invalidske penzije. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju uređuje, pored ostalog, određena prava i obaveze po osnovu obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, uslove i način ostvarivanja tih prava, uključujući i pravo utvrđeno odredbom člana 121. stav 1. Zakona, a ta prava se ostvaruju od dana stupanja na snagu zakona, tj. ubuduće. S obzirom na navedeno, kao i to da Zakon definiše pojam invalidnosti kao potpuni gubitak radne sposobnosti i to u odnosu na bilo koji posao, korisnik invalidske penzije, u smislu ovog Zakona, ne može zasnovati radni odnos, odnosno obavljati delatnost po osnovu koje bi bio osiguran, a time ni ostvariti pravo na ponovno određivanje penzije. Prava korisnika invalidske penzije ostvarena po propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu važećeg Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, uređena su prelaznim odredbama Zakona, ali te odredbe nisu bile predmet ocene Ustavnog suda u Rešenju čije se preispitivanje zahteva.

Polazeći od razloga za donošenje Rešenja čije se preispitivanje traži, kao i toga da se u zahtevu za preispitivanje ne iznose razlozi osporavanja drukčiji od onih iznetih u inicijativi povodom koje je i doneto Rešenje čije se preispitivanje traži, to navodi iz zahteva, po oceni Ustavnog suda, ne sadrže razloge za ponovno odlučivanje pa je Ustavni sud zahtev odbacio.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 5) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-418/2005 od 19. januara 2006. godine

2. UREDBE I DRUGI AKTI VLADE REPUBLIKE SRBIJE

Osporenom Uredbom Vlada Republike Srbije je, u okviru Ustavom utvrđene nadležnosti da izvršava zakone i ovlašćenja iz Zakona o akcizama, bliže uredila način izvršenja zakonske obaveze propisivanja izgleda kontrolne akcizne markice kojom se obeležavaju cigarete i alkoholna pića, kao vrste proizvoda koji podležu oporezivanju akcizama prilikom njihove proizvodnje, uvoza i stavljanja u promet, i u okviru toga uredila pravne odnose koji su nastali pre stupanja na snagu Uredbe, tako da Uredba ne zadire u zakonodavnu nadležnost, a pravno dejstvo osporenih odredaba određeno je za ubuduće i isključena je retroaktivna primena Uredbe.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 20. i 21. Uredbe o izgledu kontrolne akcizne markice, vrsti podataka na markici i načinu i postupku odobravanja i izdavanja markice, vođenja evidencije o odobrenim i izdatim markicama i obeležavanja cigareta i alkoholnih pića ("Službeni glasnik RS", broj 137/04).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu odredaba Uredbe iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 20. i 21. Uredbe navedene u izreci. Predlagač smatra: da se osporenim Uredbom propisuju uslovi rada i privređivanja privrednih subjekata na teritoriji Republike Srbije što je u suprotnosti s Ustavom i zakonom jer se ova materija može uređivati samo zakonom a ne podzakonskim aktom; da se osporenim odredbama Uredbe za ispunjenje obaveze plaćanja dažbina iste vrste predviđa primena različitih propisa (uredbi); da osporene odredbe ne mogu imati povratno dejstvo, jer uslovi privređivanja privrednih subjekata moraju biti unapred poznati. Iz navedenih razloga, po mišljenju predlagača, sprečava se tržišno privređivanje i ograničava pravo svojine, pa se predlaže Ustavnom sudu da osporene odredbe Uredbe stavi van snage.

Vlada Republike Srbije u odgovoru navodi: da je, u skladu sa ovlašćenjima sadržanim u članu 90. tač. 1. , 2. i 4. Ustava Republike Srbije i članu 18. stav 4. Zakona o akcizama ("Službeni glasnik RS", br. 22/01, 73/01, 80/02, 43/03, 72/03, 43/04, 55/04, 135/04 i 46/05), osporenim Uredbom utvrdila izgled kontrolne akcizne markice, vrstu podataka na markici i način i postupak odobravanja i izdavanja markica, vođenja evidencija o odobrenim i izdatim markicama i obeležavanja cigareta i alkoholnih pića od strane proizvođača, odnosno uvoznika tih proizvoda: da je od 1. januara 2005. godine otpočela primena odredbe člana 40a Zakona o akcizama, kojom je na drugačiji način izvršena kategorizacija cigareta i alkoholnih pića u skladu sa izmenjenim propisima kojima se reguliše oblast proizvodnje i prometa alkoholnih pića, zbog čega je Vlada Uredbom propisala nove kontrolne akcizne markice za cigarete i alkoholna pića; da su se po donošenju Uredbe, na tržištu Republike Srbije u prometu našli akcizni proizvodi koji su bili obeleženi sa tri različite vrste kontrolnih akciznih markica koje su bile izdate u skladu s Uredbom o izdavanju kontrolnih akciznih markica i načinu obeležavanja duvanskih prerađevina i alkoholnih pića tim markicama ("Službeni list SRJ" br. 33/97, 39/97 i 55/98), Uredbom o izgledu i načinu izdavanja, vođenja evidencije i obeležavanja kontrolnim akciznim markicama cigareta i alkoholnih

pića ("Službeni glasnik RS", br. 33/02, 45/02, 46/02 i 58/04) i markice izdate u skladu s osporenom Uredbom; da je Vlada u takvoj situaciji, u cilju sprečavanja zloupotreba i eventualnih špekulativnih pojava i u cilju obezbeđivanja kontrole prometa akciznih roba na tržištu, propisala rokove za uvoz, proizvodnju i prodaju cigareta i alkoholnih pića obeleženih akciznim markicama, kao i obavezu mesečnog popisa zaliha robe obeležene tim akciznim markicama u cilju praćenja stanja zaliha takve robe na tržištu Republike; da se u propisivanju rokova pošlo od vremena kada su markice izdate kao i stanja zaliha roba na tržištu, tako da je odredbom člana 20. Uredbe, propisano, između ostalog, da proizvođači, prodavci na veliko i malo cigareta, odnosno alkoholnih pića sa zalepljenim markicama koje su izdate u skladu sa saveznom uredbom, koja je prestala da važi, mogu da prodaju te proizvode do 31. maja 2005. godine, a da je zbog stanja na zalihama Vlada izmenama i dopunama Uredbe više puta produžavala rokove za prodaju te robe. Takođe, odredbom člana 21. Uredbe između ostalog, propisano je, da proizvođači, prodavci na veliko i malo, kao i uvoznici, mogu proizvode sa nalepljenim markicama izdatim u skladu sa ranijom republičkom uredbom da prodaju, odnosno uvezu do 31. marta 2005. godine, s tim da je navedeni rok, izmenama i dopunama Uredbe više puta produžavan. Iz navedenih razloga, po oceni Vlade, osporenim odredbama Uredbe ne sprečava se tržišno privređivanje i ne ograničava se pravo svojine privrednih subjekata, jer se propisani rokovi pod jednakim uslovima odnose na sve privredne subjekte u istoj pravnoj situaciji. Takođe, propisivanjem obaveze da se markice sa neprodatih proizvoda odlepe i dostave Ministarstvu finansija posle određenog roka, ne uređuju se niti ograničavaju svojinska prava na tim akciznim proizvodima, a osporene odredbe nisu ni retroaktivne, s obzirom da se odnose na buduće postupanje određenih subjekata.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenu Uredbu Vlada Republike Srbije donela na osnovu člana 18. stav 4. Zakona o akcizama.

Osporenim odredbama člana 20. Uredbe propisano je: da će proizvođači, prodavci na veliko i prodavci na malo koji imaju na zalihama cigarete i alkoholna pića sa nalepljenim markicama koje su izdate u skladu s Uredbom o izdavanju kontrolnih akciznih markica i načinu obeležavanja duvanskih prerađevina i alkoholnih pića tim markicama, izvršiti popis zaliha cigareta i alkoholnih pića na dan početka primene ove uredbe i sačiniti popisnu listu (stav 1.); da su popisnu listu iz stava 1. ovog člana proizvođači, prodavci na veliko i prodavci na malo dužni da dostave nadležnoj organizacionoj jedinici poreske uprave najkasnije u roku od 10 dana od dana početka primene ove uredbe (stav 2.); da su proizvođači, prodavci na veliko i prodavci na malo dužni da vrše popis zaliha cigareta i alkoholnih pića iz stava 1. ovog člana i na kraju svakog meseca da popisne liste dostavljaju poreskoj upravi do 7. u mesecu za prethodni mesec (stav 3.); da proizvođači, prodavci na veliko i prodavci na malo cigareta, odnosno alkoholnih pića sa zalepljenim markicama iz stava 1. ovog člana mogu da prodaju te cigarete, odnosno alkoholna pića najkasnije do 31. maja 2005. godine (stav 4.).

Odredbama osporenog člana 21. Uredbe propisano je: da će proizvođači, prodavci na veliko i prodavci na malo, kao i uvoznici koji imaju na zalihama cigarete i alkoholna pića sa nalepljenim markicama koje su izdate u skladu s Uredbom o izgledu i načinu izdavanja, vođenja evidencije i obeležavanja kontrolnim akciznim markicama cigareta i alkoholnih pića, izvršiti popis zaliha tih proizvoda na dan početka primene ove uredbe i sačiniti popisnu listu (stav 1.); da će uvoznici na dan početka primene ove uredbe, izvršiti popis zaliha cigareta i alkoholnih pića sa nalepljenim markicama iz stava 1. ovog člana koji se nalaze pod carinskim nadzorom, odnosno u fabrici inostranog proizvođača i sačiniti popisnu listu (stav 2.); da će proizvođači i uvoznici, na

dan početka primene ove uredbe izvršiti popis zaliha cigareta i alkoholnih pića sa nalepljenim markicama iz stava 1. ovog člana koje su otpremili u avione i brodove koji saobraćaju na međunarodnim linijama i sačiniti popisnu listu (stav 3.); da su listu iz st. 1. do 3. ovog člana proizvođači, prodavci na veliko, prodavci na malo i uvoznici dužni da dostave Poreskoj upravi najkasnije u roku od 10 dana od dana početka primene ove uredbe (stav 4.); da proizvođači, odnosno uvoznici mogu proizvode sa nalepljenim markicama iz stava 1. ovog člana da prodaju, odnosno uvezu najkasnije do 31. marta 2005. godine (stav 5.), da prodavci na veliko i prodavci na malo cigareta, odnosno alkoholnih pića sa nalepljenim markicama iz stava 1. ovog člana mogu da prodaju te cigarete, odnosno alkoholna pića najkasnije do 30. juna 2005. godine (stav 6.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da svi oblici svojine imaju jednaku pravnu zaštitu (član 56. stav 2.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da se preduzeće i druga organizacija slobodno organizuju, samostalni su u obavljanju delatnosti, povezivanju i udruživanju, imaju isti položaj u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite i za svoje obaveze u pravnom prometu odgovaraju sredstvima kojima raspolažu, a protivustavan je svaki akt i svaka radnja kojima se stvara ili podstiče monopolski položaj, odnosno na drugi način ograničava tržište (član 64. st. 2. i 3.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, finansijski sistem (član 72. tačka 4.); da Vlada vodi politiku Republike Srbije i izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne skupštine u skladu sa Ustavom i donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona (član 90. tač. 1. i 2.).

Zakonom o akcizama uređeno je oporezivanje određenih proizvoda utvrđenih ovim zakonom akcizama, kao posebnim oblikom poreza na promet. Odredbom člana 18. stav 4. Zakona propisano je da će Vlada Republike Srbije propisati izgled kontrolne akcizne markice, vrstu podataka na markici, način i postupak odobravanja i izdavanja markica, vođenja evidencija o odobrenim i izdatim markicama i obeležavanja akciznih proizvoda iz stava 1. ovog člana.

Polazeći od navedenih odredaba Ustava koje utvrđuju ovlašćenja Vlade u izvršavanju zakona, kao i člana 18. stav 4. Zakona o akcizama, Ustavni sud je ocenio da je Vlada Republike Srbije u cilju izvršavanja Zakona o akcizama mogla da Uredbom propiše izgled kontrolne akcizne markice, vrstu podataka na markici i način i postupak odobravanja i izdavanja markica, vođenja evidencije o odobrenim i izdatim markicama i obeležavanja cigareta i alkoholnih pića. Kako se osporene odredbe čl. 20. i 21. Uredbe nalaze u prelaznim i završnim odredbama i regulišu zatečeno stanje, odnosno pravne odnose koji su nastali pre stupanja na snagu osporene Uredbe, to je, po oceni Ustavnog suda, pravno dejstvo ovih odredaba Uredbe određeno za ubuduće i isključena je njena retroaktivna primena. Osporenim odredbama Uredbe ne narušavaju se ni Ustavom utvrđeni principi o slobodnoj razmeni roba i usluga, samostalnosti preduzeća i drugih oblika organizovanja u obavljanju privredne delatnosti, pod jednakim uslovima, i jednakom položaju preduzeća i drugih organizacija u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite, niti se tim odredbama ograničava pravo svojine, jer se pod jednakim uslovima ravnopravno odnose na sve privredne subjekte koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tim odredbama. S obzirom da je Vlada osporenim Uredbom, u okviru Ustavom utvrđene nadležnosti da izvršava zakone, bliže uredila način izvršenja zakonske obaveze propisivanja izgleda kontrolne akcizne markice kojom se obeležavaju cigarete i alkoholna pića, kao vrste proizvoda koji podležu oporezivanju akcizama prilikom njihove proizvodnje, uvoza i stavljanja u promet, i u okviru toga uredila pravne odnose koji su nastali pre stupanja na snagu Uredbe, to osporena Uredba, po oceni Suda, ne zadire u zakonodavnu nadležnost.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba Uredbe, Sud je odbacio saglasno članu 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), jer je doneo konačnu odluku.

Na osnovu izloženog, člana 46. tačka 9) i člana 47. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-203/2005 od 13. jula 2006. godine

"Službeni glasnik RS", broj 64/2006

Vlada je prekoračila svoja ustavna i zakonska ovlašćenja kada je svojim propisom uredila odnose iz nadležnosti zakonodavnog organa, tako što je predvidela rešavanje stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini davanjem kredita i uredila uslove za davanje stambenih kredita, s obzirom da zakonom nije propisan takav način rešavanja stambenih potreba zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini, niti je Ustavom i zakonom dato ovlašćenje Vladi da uredi navedena pitanja.

Osporene odredbe Uredbe kojima su propisani predmet uređivanja ove uredbe i postupak i način rešavanja stambenih potreba zaposlenih lica, kojima su utvrđeni i vrednovani kriterijumi za određivanje reda prvenstva, uređen režim davanja stanova u zakup na određeno vreme, te poseban način rešavanja stambenih potreba određenih kategorija tih lica, kao i prelazna situacija u pogledu važenja akata odnosnih subjekata do stupanja na snagu ove uredbe, donete su u funkciji izvršavanja zakona i u granicama ustavnih i zakonskih ovlašćenja Vlade.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredbe člana 6. stav 1. tačka 1), čl. 33. do 42. i člana 50. Uredbe o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini ("Službeni glasnik RS", br. 41/02, 76/02, 125/03 i 88/04), nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Odbijaju se predlozi i ne prihvataju se inicijative za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 1. i 5., člana 6. stav 1. tačka 2), čl. 12. do 21., člana 27. st. 3. i 4., člana 29. stav 2. i čl. 61, 61a i 62. Uredbe iz tačke 1.

3. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji preduzetih na osnovu Uredbe iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneti su predlozi i inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 1. i 5., člana 6. stav 1. tač. 1) i 2), čl. 12. do 21., člana 27. st. 3. i 4., člana 29. stav 2., čl. 33. do 42. i čl. 50, 61, 61a i 62. Uredbe navedene u izreci. Osporavajući član 1. Uredbe, kojim je propisano da se Uredba odnosi i na izabrana, postavljena i zaposlena lica u svim javnim službama, predlagači i inicijatori su naveli da je na ovaj način povređena odredba člana 1. stav 1. tačka 2) podtačka (3) Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije. Član 5. Uredbe osporava se iz razloga što Uredbom nije precizno određena starosna granica do koje se

deca rođena u braku i van braka imaju smatrati članovima porodičnog domaćinstva. Odredbe člana 6. stav 1. tač. 1) i 2) Uredbe, po mišljenju predlagača i inicijatora, suprotne su odredbama člana 9. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, kojima je propisano da se stanovi daju na korišćenje zaposlenim, izabranim i postavljenim licima po osnovu zakupa na neodređeno ili određeno vreme. Osim toga, smatraju da zakonom nije predviđeno rešavanje stambenih potreba davanjem stambenih kredita, tako da Vlada nije imala ovlašćenje da svojim propisom uredi ova pitanja. Odredbama čl. 12. do 21. Uredbe, zaposleni se, po shvatanju predlagača i inicijatora, dovode u neravnopravan položaj sa stanovišta principa iz člana 13. Ustava Republike Srbije, iz razloga što Vlada nije bila Ustavom i zakonom ovlašćena da određuje stepen uticaja propisanih kriterijuma na rešavanje stambenih potreba zaposlenih i time favorizuje zaposlene sa najvećim zaradama i dužim radnim stažom. Odredbama člana 27. st. 3. i 4. i člana 29. stav 2. Uredbe, po mišljenju predlagača i inicijatora, povređeno je Ustavom zajamčeno pravo na žalbu iz člana 22. Ustava, jer je izvršnom organu, odnosno upravnom odboru korisnika državnih sredstava, odnosno Komisiji za stambena pitanja Vlade povereno donošenje konačne liste reda prvenstva i propisano da se protiv odluke stambene komisije o rešavanju stambene potrebe može podneti prigovor, u roku od 15 dana. Osporavajući odredbe čl. 33. do 42. i člana 50. Uredbe, učesnici u postupku su naveli da se Uredbom, suprotno zakonu uvodi učešće uplatom ličnih sredstava, propisuje kamata i iskazivanje cene stana i mesečnih anuiteta u dinarskoj protivvrednosti u odnosu na evro i neosnovano uvode dva nova instituta – kupovina stana i tržišna cena stana, iako Zakon o stanovanju poznaje samo institut otkupa stana. U prilog navedenog ističu, da Uredba bez pravnog osnova eliminiše zakonom ustanovljene kriterijume na osnovu kojih se vrši umanjeње cene stana. Polazeći od člana 56. Zakona o stanovanju, podnosioci predloga i inicijativa smatraju da se iz zakonskog režima ne mogu Uredbom izuzeti određene kategorije stanova, pa ni stanovi korisnika državnih sredstava, kako u pogledu utvrđivanja cene stanova, tako i u pogledu regulisanja uslova kupovine, odnosno otkupa. U predlozima i inicijativama osporen je i član 61. Uredbe, iz razloga što je ovom odredbom Uredbi dato retroaktivno dejstvo protivno članu 121. Ustava. Osporavajući član 61a Uredbe, predlagači i inicijatori su izneli da je osporenom odredbom omogućeno licima kojima je stan dat na privremeno korišćenje radi čuvanja, da svoje stambeno pitanje rešavaju mimo rang liste reda prvenstva. Član 62. Uredbe osporen je iz razloga što Vlada nije bila zakonom ovlašćena da stavlja van snage sve opšte akte davalaca stanova na korišćenje koji su doneti do dana stupanja na snagu Uredbe. U predlozima i inicijativama je zatraženo i da Ustavni sud donese "privremenu meru kojom se zabranjuje primena osporene Uredbe", do donošenja konačne odluke Ustavnog suda u ovoj ustavno-pravnoj stvari.

U odgovoru Vlade Republike Srbije istaknuto je, pored ostalog, da osporena Uredba nema povratno dejstvo, s obzirom na to da je odredbom člana 61. Uredbe propisano da se postupak koji je započeo, a nije završen po ranije važećem aktu, nastavlja po novom aktu, odnosno Uredbi. Takvo određivanje načina primene propisa o rešavanju stambenih potreba u slučaju kad je postupak započeo po opštem aktu koji je važio do stupanja na snagu novog akta a nije završen, predviđen je i članom 47. stav 4. Zakona o stanovanju. Obrazlažući zakonsku zasnovanost člana 1. Uredbe, Vlada se u odgovoru pozvala na odredbu člana 1. stav 1. tačka 2) podtačka (3) Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, kojom je propisano da se sredstvima u svojini Republike Srbije smatraju sredstva koja, u skladu sa zakonom, steknu javne službe (javna preduzeća, ustanove) i druge organizacije čiji je osnivač Republika, odnosno teritorijalna jedinica, osim sredstava koja koriste organizacije obaveznog socijalnog osiguranja i sredstava koja su prema posebnom zakonu u svojini druge organizacije.

Dalje se u odgovoru navodi da Uredba reguliše rešavanje stambenih potreba kod subjekata koji koriste državna sredstva, u skladu sa Zakonom o sredstvima u svojini Republike Srbije. S obzirom na to da je članom 9. stav 2. Zakona utvrđeno da Vlada propisuje način i kriterijume davanja stambenih zgrada i stanova u zakup, bilo je neophodno da se ova oblast reguliše na jedinstven način kod svih korisnika državnih sredstava, odnosno navedenim članom nije ostavljena mogućnost da korisnici državnih sredstava samostalno urede ove odnose svojim aktom, već su u obavezi da primene Uredbu kojom je to na jedinstven način regulisano. U odgovoru je, takođe, istaknuto da Uredba nije doneta na osnovu člana 47. st. 2. i 3. Zakona o stanovanju, već je pravni osnov za donošenje ove uredbe – Zakon o sredstvima u svojini Republike Srbije, i to član 9. koji dopušta da se stanovi daju u zakup na neodređeno ili određeno vreme.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da su osporenim Uredbom Vlade Republike Srbije uređeni uslovi i način rešavanja stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica (u daljem tekstu: zaposleno lice) u državnim organima i organizacijama, organima i organizacijama jedinica teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, javnim službama (javnim preduzećima i ustanovama) i drugim organizacijama čiji je osnivač Republika Srbija, odnosno teritorijalna jedinica (u daljem tekstu: korisnik državnih sredstava), osnovi i merila za utvrđivanje reda prvenstva, utvrđivanje reda prvenstva, postupak i organi odlučivanja i druga pitanja od značaja za rešavanje stambenih potreba navedenih lica (član 1. Uredbe). Osporenim odredbom člana 6. stav 1. tačka 1) Uredbe propisano je da se stambene potrebe zaposlenih lica mogu rešavati, pored ostalog, davanjem kredita za izgradnju, ili kupovinu stana ili porodične stambene zgrade, ili za poboljšanje uslova stanovanja na stanu ili porodičnoj stambenoj zgradi u svojini, a osporenim odredbama čl. 33. do 42. Uredbe propisani su uslovi za dodelu kredita za izgradnju, kupovinu stana ili porodične stambene zgrade ili poboljšanje uslova stanovanja zaposlenih. Osporenim članom 50. Uredbe propisano je da zaposleno lice kome je stan dat na određeno vreme, može da stan kupi po tržišnoj ceni na način i pod uslovima propisanim za davanje kredita po ovoj Uredbi.

Polazeći od odredaba člana 9. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97 i 44/99), prema kojima se stambene zgrade i stanovi u državnoj svojini daju na korišćenje zaposlenim, izabranim i postavljenim licima u organima, javnim službama i drugim organizacijama iz člana 1. tačka 2) ovog zakona i drugim licima utvrđenim zakonom, po osnovu zakupa na neodređeno ili određeno vreme, kao i odredbe člana 28. stav 1. istog Zakona, prema kojoj se radi privremenog smeštaja zaposlenih, izabranih i postavljenih lica u organima i drugih lica utvrđenih zakonom, može dati na korišćenje stan za službene potrebe, proizlazi, po oceni Ustavnog suda, da Vlada nije imala ovlašćenje da svojim propisom predvidi rešavanje stambenih potreba zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini davanjem kredita, kako je to regulisano osporenim članom 6. stav 1. tačka 1) Uredbe, s obzirom na to da Zakonom o sredstvima u svojini Republike Srbije nije propisan takav način rešavanja stambenih potreba zaposlenih lica, niti je Zakonom Vladi dato ovlašćenje da svojim aktom uredi navedena pitanja. Uređujući na ovaj način odnose iz nadležnosti zakonodavnog organa, Vlada je prekoračila i svoja ustavna ovlašćenja iz člana 90. tač. 1. i 2. Ustava Republike Srbije.

Polazeći od izloženih razloga neustavnosti i nezakovitosti odredbe člana 6. stav 1. tačka 1) Uredbe, kao i odredaba člana 59. stav 2. Ustava i člana 3. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije kojima je propisano da se sredstva iz državne svojine mogu otuđivati po tržišnim uslovima, u skladu sa zakonom, sledi, po oceni Ustavnog suda, da Vlada nije imala ustavno i zakonsko ovlašćenje ni da svojim propisom uredi uslove za davanje stambenih kredita. Iz tog razloga, Ustavni sud je

ocenio da su i osporene odredbe čl. 33. do 42. i člana 50. Uredbe nesaglasne s Ustavom i zakonom.

Ocenjujući osporeni član 1. Uredbe, kojim je utvrđeno da predmet njenog uređivanja čini uređivanje uslova i načina rešavanja stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika državnih sredstava, osnova i merila za utvrđivanje reda prvenstva, postupka i organa odlučivanja za utvrđivanje reda prvenstva, kao i drugih pitanja od značaja za rešavanje stambenih potreba navedenih lica, Ustavni sud je utvrdio da je osporeni član Uredbe donet u granicama ovlašćenja Vlade Republike Srbije iz člana 1. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, kao i u skladu s ustavnim ovlašćenjima Vlade iz člana 90. tač. 1. i 2. Ustava, na osnovu kojih Vlada izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne skupštine u skladu s Ustavom i, u tom smislu, donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona.

Član 5. Uredbe, kojim je propisano da se pod članovima porodičnog domaćinstva u smislu ove uredbe podrazumevaju članovi porodice zaposlenog lica koji žive sa njim u zajedničkom domaćinstvu i to – bračni drug, deca rođena u braku, van braka, usvojena i pastorčad, druga lica koje je on ili njegov bračni drug dužan po zakonu da izdržava, a žive sa njim u zajedničkom domaćinstvu pet i više godina, po oceni Ustavnog suda, saglasan je sa članom 9. stav 2. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije kojim je Vladi Republike Srbije dato ovlašćenje da propisuje način i kriterijume za davanje stambenih zgrada i stanova u zakup. Saglasno navedenim zakonskim ovlašćenjima, Vlada je odredila krug lica koja zajedno sa zaposlenim licima čine članove porodičnog domaćinstva i od čijeg broja zavisi mesto zaposlenog lica na rang listi za rešavanje stambenih potreba. Ukazivanje podnosioca inicijative da Uredbom nije određena starosna granica do koje se deca rođena u braku, van braka, usvojena i pastorčad imaju smatrati članovima porodičnog domaćinstva, nije, po oceni Ustavnog suda, od uticaja na odlučivanje o ustavnosti i zakonitosti osporene odredbe, s obzirom na to da Ustavni sud, prema članu 125. Ustava nije nadležan da odlučuje o opravdanosti i primerenosti određenih normativnih rešenja u osporenom opštem aktu, a navedena pitanja u domenu su autonomnog odlučivanja donosioca akta.

Osporenim odredbom člana 6. stav 1. tačka 2) Uredbe propisano je da se stambene potrebe zaposlenih lica mogu rešavati davanjem stanova u zakup na određeno vreme. Na osnovu člana 9. stav 1. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije kojim je propisana mogućnost da se stambene zgrade i stanovi u državnoj svojini daju na korišćenje kategorijama lica iz člana 1. tačka 2) ovog zakona, po osnovu zakupa na neodređeno ili određeno vreme, kao i odredbe stava 2. člana 9. Zakona prema kojoj Vlada propisuje način davanja stanova u zakup, proizilazi, po oceni Ustavnog suda, da je Vlada, propisujući u članu 6. stav 1. tačka 2) Uredbe da se stambene potrebe zaposlenih lica iz člana 1. Uredbe rešavaju davanjem stanova u zakup na određeno vreme, postupila u granicama svojih zakonskih ovlašćenja, s obzirom da je zakonom propisana alternativna mogućnost da se stanovi daju zaposlenima u zakup na neodređeno ili određeno vreme. Stoga je osporena odredba Uredbe, po oceni Suda, saglasna i sa navedenim ovlašćenjima Vlade iz člana 90. tač. 1. i 2. Ustava.

Osporenim odredbama člana 12. Uredbe propisano je da se prvenstvo u rešavanju stambenih potreba ostvaruje najvećim brojem bodova na listi reda prvenstva, pri čemu je uređen i način određivanja prvenstva u rešavanju stambene potrebe u slučaju jednakog broja bodova dvoje ili više zaposlenih lica, dok su osporenim odredbama čl. 13. do 21. Uredbe utvrđeni i vrednovani kriterijumi: značaj radnog mesta, stambena ugroženost, dužina radnog staža, rezultati rada i kvalitet obavljenog posla, zdravstveno stanje zaposlenog lica, invalidnost, telesno oštećenje i broj članova porodičnog domaćinstva. Polazeći od člana 9. stav 2. Zakona o sredstvima u svojini

Republike prema kome je Vlada ovlašćena da propiše način i kriterijume davanja stambenih zgrada i stanova u zakup, Vlada je, na osnovu navedenog zakonskog ovlašćenja, u osporenim odredbama Uredbe propisala osnove i merila za utvrđivanje reda prvenstva u rešavanju stambenih potreba i izvršila njihovu konkretizaciju, odnosno odredila stepen njihovog uticaja na redosled u rešavanju stambenih potreba, utvrđivanjem broja bodova po svakom od tih osnova, kao i način utvrđivanja redosleda u slučaju jednakog broja bodova. Po oceni Ustavnog suda, osporene odredbe čl. 12. do 21. Uredbe donete su u funkciji izvršavanja i konkretizacije zakonskih normi, u smislu člana 90. tač. 1. i 2. Ustava.

Prema osporenoj odredbi člana 27. stav 3. Uredbe, izvršni organ, odnosno upravni odbor korisnika državnih sredstava, odnosno Komisija za stambena pitanja Vlade, posle provere navoda u prigovoru i utvrđenog činjeničnog stanja donosi konačnu listu reda prvenstva u rešavanju stambenih potreba zaposlenih. Osporenim odredbom člana 27. stav 4. Uredbe propisano je da se protiv konačne liste reda prvenstva ne može ostvarivati pravna zaštita, dok je osporenim odredbom člana 29. stav 2. Uredbe propisano da se protiv odluke stambene komisije može podneti prigovor u roku od 15 dana od dana objavljivanja odluke.

Prema članu 13. Ustava, građani su jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzir na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo. U članu 22. st. 1. i 2. Ustava zajemčeno je svakome pravo na za sve jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom i drugim državnim ili bilo kojim organom ili organizacijom, kao i pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rešava o njegovom pravu ili na zakonu zasnovanom interesu.

Ustavni sud je ocenio da osporenim odredbama Uredbe nisu narušeni ustavni principi sadržani u odredbama čl. 13. i 22. Ustava, imajući u vidu da je odredbom člana 27. stav 2. Uredbe dozvoljen prigovor na predlog liste reda prvenstva, u roku od 15 dana od dana njenog objavljivanja, a odredbom člana 29. stav 2. Uredbe dozvoljen je prigovor na prvostepenu odluku stambenog organa. Sud je, takođe, ocenio da postupak po prigovoru na stambenu rang listu utiče samo na utvrđivanje reda prvenstva, a postupak po prigovoru protiv pojedinačne odluke o davanju stana u zakup utiče na pravo zaposlenog utvrđeno pojedinačnom odlukom, nakon čega se zaštita prava može realizovati u redovnom sudskom postupku, u skladu sa članom 124. stav 1. Ustava, prema kome se protiv rešenja i drugih pojedinačnih akata sudskih, upravnih i drugih državnih organa donesenih u prvom stepenu može izjaviti žalba nadležnom organu.

Prema osporenim članu 61. Uredbe, postupak za rešavanje stambene potrebe započet po opštem aktu, odnosno propisu po kome, do dana stupanja na snagu ove uredbe nije doneta prvostepena odluka ili je odluka poništena od strane suda, nastaviće se po odredbama ove uredbe. Ustavni sud je ocenio da ovom osporenim odredbom nije povređen član 121. Ustava, imajući u vidu da se Uredba primenjuje na postupke za rešavanje stambenih potreba koji su započeti po ranijem propisu, odnosno opštem aktu po kome do dana stupanja na snagu Uredbe nije doneta prvostepena odluka, te da Uredba ima dejstvo za ubuduće i na pravne situacije u toku, tako da osporenim odredbom Uredbi nije dato povratno dejstvo.

Osporenim članom 61a Uredbe propisano je da korisnik državnih sredstava može licu zaposlenom u Ministarstvu unutrašnjih poslova, kome je korisnik državnih sredstava odobrio privremeno korišćenje stana radi čuvanja do 20. jula 2002. godine, rešiti stambenu potrebu na način iz člana 51. st. 1. i 2. Uredbe, što, po shvatanju

Ustavnog suda, znači da se navedenom licu, odnosno članovima njegovog porodičnog domaćinstva, može rešavati stambena potreba van postupka propisanog Uredbom, ako je izgubilo život za vreme vršenja službenog zadatka dok je bilo u radnom odnosu kod korisnika državnih sredstava, pod uslovom da nema rešenu stambenu potrebu, ili ako je postalo invalid, sa invaliditetom preko 80% koji je nastao kao posledica vršenja službenog zadatka ili ratnih dejstava.

Polazeći od odredbe člana 19. stav 2. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, prema kojoj Vlada (odnosno drugi organ određen ovim zakonom) bliže uređuje način pribavljanja, korišćenja i upravljanja sredstvima u državnoj svojini, Ustavni sud je ocenio da je nesporno ovlašćenje Vlade Republike Srbije da propiše poseban način rešavanja stambenih potreba lica iz člana 51. Uredbe, kako je to predviđeno članom 61a Uredbe. Na ovaj način Vlada je, takođe, postupila u granicama svojih ustavnih ovlašćenja iz člana 90. Ustava, budući da je osporena odredba Uredbe, po oceni Ustavnog suda, doneta u funkciji izvršavanja zakona, odnosno odredbe člana 19. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije. U pogledu navoda iz inicijativa da se osporenim rešenjem favorizuju određena zaposlena lica, Sud je utvrdio da se u konkretnom slučaju radi o posebnoj kategoriji zaposlenih, koji su izgubili život ili ostali invalidi u obavljanju službenih zadataka, tako da je Vlada imala ustavno i zakonsko ovlašćenje da propiše prioritarno rešavanje stambenih potreba tih lica.

Osporenim članom 62. Uredbe propisano je da danom stupanja na snagu ove uredbe prestaju da važe svi propisi i opšti akti po kojima su rešavane stambene potrebe kod korisnika sredstava u državnoj svojini u smislu člana 49. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije. Prema članu 49. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, do donošenja propisa iz čl. 9. i 29. ovog zakona, stambene potrebe izabranih i postavljenih lica i zaposlenih u državnim organima i organizacijama, organima i organizacijama teritorijalnih jedinica, javnim službama i drugim organizacijama iz člana 1. tačka 2) podtačka (3) rešavaće se u skladu sa propisima i opštim aktima donetim do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ustavni sud je ocenio da je osporeni član 62. Uredbe donet u funkciji izvršavanja člana 49. navedenog Zakona, kojim je uređena prelazna situacija u pogledu važenja postojećih opštih akata odnosnih subjekata do donošenja propisa Vlade u smislu čl. 9. i 29. Zakona. Imajući u vidu da je donošenjem osporene Uredbe upravo realizovana zakonska norma iz člana 49. Zakona, Sud smatra da je Vlada kao donosilac Uredbe u konkretnom slučaju postupala saglasno svojim ustavnim i zakonskim ovlašćenjima.

S obzirom na to da je Ustavni sud doneo konačnu odluku u ovoj ustavno-pravnoj stvari, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji preduzetih na osnovu osporene Uredbe, Sud je odbacio, saglasno članu 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Na osnovu izloženog i odredaba člana 46. tač. 1), 3) i 9) i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredbe Uredbe navedene u tački 1. izreke prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Izabrana, postavljena i zaposlena lica u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje prestaju da rade, u Republici Srbiji kao sledbeniku državne zajednice Srbija i Crna Gora, imaju prava koja su utvrđena zakonima Republike Srbije za izabrana, postavljena i zaposlena lica u državnim organima Republike Srbije, pa se ta prava ne mogu uređivati aktima niže pravne snage, kao što je uredba Vlade.

Nije u suprotnosti s Ustavom i zakonom deo člana 7. Uredbe kojim je utvrđeno da izabrana lica u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje prestaju da rade, ako su izabrana kao predstavnici Republike Srbije, imaju prava koja prema Zakonu o radnim odnosima u državnim organima imaju izabrana lica kojima prestaje funkcija, jer se time ne uređuju prava izabranih lica, već samo upućuje na primenu odgovarajućih odredaba Zakona o radnim odnosima u državnim organima. Međutim, nesaglasni su s Ustavom i zakonom odredba stava 2. člana 7. Uredbe, kojom je utvrđeno da izabrana lica navedena prava ostvaruju preko Vlade, jer je Zakonom o radnim odnosima u državnim organima propisano da izabrana lica ova prava ostvaruju kod Narodne skupštine, kao i deo odredbe stava 1. ovog člana kojim je za radno-pravni položaj postavljenih lica (u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje su prestale sa radom), utvrđen drugačiji pravni režim od onog koji je ovim zakonom propisan. Nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom ni uređivanje odredbama čl. 8. do 10. Uredbe pitanja radno-pravnog statusa i prava koja iz toga proizlaze za zaposlena lica u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara, jer ove odredbe nisu donete u izvršavanju zakonom utvrđenog režima za ostvarivanje prava zaposlenih u državnim organima iz čl. 65. do 68a Zakona o radnim odnosima u državnim organima, već se njima vrši neposredno uređivanje radno-pravnog statusa ovih lica i njihovih prava. Takođe, odredbe člana 11. Uredbe, kojima je propisano da se smara nedopuštenom prijava na konkurs za popunu radnog mesta u državnom organu ili kod drugih korisnika, koju u roku od jedne godine od prijema otpremnine podnese lice koje je primilo otpremninu, nesaglasne su s Ustavom i zakonom, jer je Ustavom garantovano pravo na rad, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja i dostupnosti svakom, pod jednakim uslovima, radnog odnosa i funkcije, a uslovi za zasnivanje radnog odnosa u državnom organu propisuju se isključivo zakonom.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

1. Utvrđuje se da odredbe člana 7. stav 1. u delovima koji glase: "...i postavljena..." i "...ili postavljena..." i stav 2. i čl. 8. do 11. Uredbe o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara ("Službeni glasnik RS", broj 49/06), nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji donetih, odnosno preduzetih na osnovu odredaba Uredbe iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 7. do 11. Uredbe navedene u tački 1. izreke. Predlagač smatra da su osporene odredbe Uredbe nesaglasne s Ustavom i zakonima kojima se uređuje radnopravni status i prava koja iz njega proističu za izabrana, postavljena i zaposlena lica u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje prestaju da rade. Odredbama čl. 7. do 9. Uredbe se, po mišljenju predlagača, povređuje načelo jednakosti, s obzirom na to da je za izabrana i postavljena lica propisano da prava iz radnog odnosa ostvaruju u skladu sa odredbama Zakona o radnim odnosima u državnim organima, dok se odredbama čl. 8. i 9. Uredbe za zaposlena lica predviđa da im, na osnovu odredaba Zakona o radu, pripada naknada plate u visini od 60% plate koju su ostvarili u mesecu maju 2006. godine. U predlogu se dalje navodi da su odredbe člana 11. Uredbe, kojima je utvrđeno da se nedopuštenom smatra prijava na konkurs za popunu radnog mesta u državnom organu, koju u roku od jedne godine od prijema otpremnine podnese lice koje je primilo otpremninu, u suprotnosti sa odredbama člana 35. stav 2. Ustava kojima se jemči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja, kao i da je svakome pod jednakim uslovima dostupno radno mesto i funkcija.

Ustavnom sudu su podnete i inicijative za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 7. do 9. Uredbe u kojima se navodi da te odredbe nisu u saglasnosti sa članom 68a Zakona o radnim odnosima u državnim organima kojim je uređeno pitanje preuzimanja poslova iz nadležnosti saveznog organa. Na osnovu te odredbe Zakona, po mišljenju inicijatora, Vlada je bila obavezna da uredi da se sa preuzimanjem predmeta iz čl. 4. i 5. Uredbe preuzimaju i zaposleni, a nakon toga utvrdi njihov radnopravni položaj u skladu sa odredbama Zakona o radnim odnosima u državnim organima.

Predlogom i inicijativama je zatraženo da Ustavni sud, do donošenja konačne odluke, obustavi izvršenje pojedinačnih akata ili radnji, donetih, odnosno preduzetih na osnovu osporenih odredaba Uredbe.

Ustavni sud je, na osnovu čl. 15. i 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Vladi Republike Srbije dostavio na odgovor, odnosno na mišljenje, predlog i inicijative za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih odredaba čl. 7. do 11. Uredbe. Kako Vlada u ostavljenom roku nije dostavila odgovor, to je Sud, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona, nastavio postupak u ovoj pravnoj stvari.

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je:

- da je Narodna skupština Republike Srbije 5. juna 2006. godine donela Odluku o obavezama državnih organa Republike Srbije u ostvarivanju nadležnosti Republike Srbije kao sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni glasnik RS", broj 48/06), kojom je, pored ostalog, obavezala Vladu i druge državne organe da, u okviru svojih Ustavom Republike Srbije utvrđenih nadležnosti, donesu u roku od 45 dana potrebna akta i preduzmu potrebne mere sa ciljem "ostvarivanja nadležnosti Republike Srbije koje su prešle na Republiku Srbiju kao državu sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora, a pre svega u oblasti spoljnih poslova i odbrane, do donošenja neophodnih zakona" (tačka 1. alineja 2.);

- da je Vlada Republike Srbije, s pozivom na član 90. tačka 2. Ustava Republike Srbije, a u vezi sa tačkom 1. alineja 2. Odluke, donela Uredbu o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara ("Službeni glasnik RS", broj 49/06); da su Uredbom uređena pitanja promene naziva pojedinih institucija i organizacija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara (član 1.); konstatovan prestanak rada Skupštine Srbije i Crne Gore, predsednika Srbije i Crne Gore, Saveta ministara, Vrhovnog saveta odbrane i Suda Srbije i Crne Gore (član

2.); utvrđeno da prestaju da rade službe Saveta ministara: Generalni sekretarijat Saveta ministara, Služba za organizaciju i položaj organa uprave Saveta ministara, Služba za finansiranje nadležnosti Srbije i Crne Gore, Služba za zakonodavstvo, Služba za zajedničke poslove Saveta ministara, Direkcija za informisanje i Kancelarija Srbije i Crne Gore za pridruživanje Evropskoj uniji (član 3.); utvrđeno preuzimanje određenih predmeta Suda Srbije i Crne Gore i obustavljanje postupaka u određenim predmetima Suda Srbije i Crne Gore (član 4.); utvrđeno da predmete institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara (Skupštine Srbije i Crne Gore, predsednika Srbije i Crne Gore, Vrhovnog saveta odbrane, Generalnog sekretarijata Saveta ministara, Službe za finansiranje nadležnosti Srbije i Crne Gore i Direkcije za informisanje) preuzimaju odgovarajući organi, organizacije i službe Republike Srbije (član 5.); utvrđeno preuzimanje arhivske građe i registratorskih materijala institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara koje prestaju da rade, kao i prava, obaveza, opreme i sredstava za rad, od strane Uprave za zajedničke poslove republičkih organa (član 6.); da su osporenim odredbama čl. 7. do 11. Uredbe uređena pitanja radno-pravnog položaja i prava koja iz njega proizlaze za izabrana, postavljena i zaposlena lica u pojedinim institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje su prestale da rade.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da ustavotvorna i zakonodavna vlast pripada Narodnoj skupštini, da Republiku Srbiju predstavlja i njeno državno jedinstvo izražava predsednik Republike, da izvršna vlast pripada Vladi, da sudska vlast pripada sudovima, da zaštita ustavnosti, kao i zaštita zakonitosti u skladu s Ustavom, pripada Ustavnom sudu (član 9.); da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom, te da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na rad, odnosno da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja, da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija, te da zaposlenima može prestatu radni odnos protiv njihove volje, pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom (član 35. st. 1. do 3.); da zaposleni imaju pravo na odgovarajuću zaradu, kao i da se jamči, pod uslovima utvrđenim zakonom, pravo na materijalno obezbeđenje za vreme privremene nezaposlenosti (član 36.); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina, sistem u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja, organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa, i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom (član 72. stav 1. tač. 2, 4, 11. i 12.); da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte (član 73. tačka 2.); da Vlada vodi politiku Republike Srbije i izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne skupštine u skladu s Ustavom, donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona, obrazuje stručne i druge službe za svoje potrebe (član 90. tač. 1, 2. i 9.).

Zakonom o radnim odnosima u državnim organima ("Službeni glasnik RS", br. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01, 39/02, 49/05 i 79/05) propisano je: da radni odnos zaposlenih u državnim organima i izabranih odnosno postavljenih lica prestaje pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom i drugim zakonima (član 64.); da se zaposlenom otkazuje radni odnos kada usled promena u organizaciji stekne status neraspoređenog, a ne može mu se obezbediti radno mesto u istom ili drugom organu

(član 64a stav 2. tačka 6); da, ako je u državnom organu došlo do smanjenja broja zaposlenih, odnosno postavljenih lica, usled promena u organizaciji i metodu rada, odnosno usled smanjenja obima i ukidanja poslova, zaposleni i postavljena lica raspoređuju se na radna mesta u istom ili drugom državnom organu koja odgovaraju njihovoj stručnoj spremi, s tim da ukoliko zaposleni, odnosno postavljeno lice ne prihvati radno mesto na koje je raspoređen, prestaje mu radni odnos, a ukoliko se zaposleni odnosno postavljeno lice ne može rasporediti, funkcioner, odnosno organ koji je lice postavio, donosi rešenje kojim se utvrđuje da je zaposleni, odnosno postavljeno lice ostao neraspoređen (član 65. st. 1, 3. i 4.); da, zaposleni u državnim organima, odnosno postavljena lica, koji su ostali neraspoređeni na način utvrđen u članu 65. ovog zakona, imaju ista prava i obaveze kao i zaposleni za čijim je radom prestala potreba u preduzećima, utvrđena zakonom, dok se sredstva za ostvarivanje prava zaposlenih u državnim organima i postavljenih lica koji su ostali neraspoređeni utvrđuju u budžetu Republike, a način i uslovi korišćenja tih sredstava utvrđuju se aktom Vlade (član 66.); da, u slučaju ukidanja državnog organa, državni organ u čiji delokrug prelaze poslovi ukinutog organa preuzima potreban broj zaposlenih i postavljenih lica koji su radili na preuzetim poslovima, dok u slučaju ukidanja državnog organa i ukidanja svih poslova koji su se obavljali u delokrugu toga organa zaposleni i postavljena lica koji su radili u ukinutom organu ostaju neraspoređeni, pri čemu zaposleni u državnom organu i postavljena lica koji nisu preuzeti, ili su ostali neraspoređeni, imaju prava i obaveze utvrđene članom 66. ovog zakona (član 67. st. 1, 3. i 4.); da, u slučaju preuzimanja poslova iz nadležnosti saveznog organa, državni organ u čiji delokrug prelaze ti poslovi preuzima, u skladu sa potrebama organa, i potreban broj zaposlenih i postavljenih lica za obavljanje preuzetih poslova (član 68a); da izabrano lice po prestanku funkcije ima pravo na platu u trajanju od 6 meseci u visini koju je imalo u vreme prestanka funkcije, i to pravo ostvaruje kod Narodne skupštine (član 69. st. 1. i 4.); da izabrano lice na stalnoj funkciji (sudija, javni tužilac) koje bude razrešeno funkcije i postavljeno lice koje po isteku mandata ne bude ponovo postavljeno ili u toku trajanja mandata bude razrešeno mogu se rasporediti na radna mesta u istom organu koja odgovaraju njihovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima, a ukoliko to nije moguće, ili izabrano odnosno postavljeno lice ne prihvati radno mesto na koje je raspoređeno, prestaje mu radni odnos, kao i da postavljeno lice ima pravo na platu u trajanju od šest meseci koju je imalo u vreme kad mu je prestao radni odnos (član 70. st. 1, 2. i 3.).

Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) propisano je: da se prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada, uređuju ovim zakonom i posebnim zakonom (član 1. stav 1.); da se odredbe ovog zakona primenjuju i na zaposlene u državnim organima, organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave i javnim službama, ako zakonom nije drukčije određeno (član 2. stav 2.); da zaposleni ima pravo na naknadu zarade najmanje u visini 60% prosečne zarade u prethodna tri meseca, s tim da ta naknada ne može biti manja od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, za vreme prekida rada do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog, najduže 45 radnih dana u kalendarskoj godini (član 116.); da je poslodavac dužan da pre otkaza ugovora o radu zaposlenom isplati otpremninu u visini utvrđenoj opštim aktom ili ugovorom o radu, pri čemu otpremnina ne može biti niža od zbira trećine zarade zaposlenog za svaku navršenu godinu rada u radnom odnosu za prvih 10 godina provedenih u radnom odnosu i četvrtine zarade zaposlenog za svaku narednu navršenu godinu rada u radnom odnosu preko 10 godina provedenih u radnom odnosu (član 158.), kao i da se zaradom u smislu člana 158. ovog zakona smatra prosečna mesečna zarada zaposlenog isplaćena za poslednja tri meseca koja prethode mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (član 159.).

Zakon o radnim odnosima u državnim organima prestao je da važi 1. jula 2006. godine, stupanjem na snagu Zakona o državnim službenicima ("Službeni glasnik RS", broj 79/05). Međutim, odredbama čl. 183. i 184. Zakona o državnim službenicima propisano je da će se postupci odlučivanja o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih koji su započeti do stupanja na snagu ovog zakona okončati primenom propisa prema kojima su započeti (član 183.), kao i da lica koja do stupanja na snagu ovog zakona prema Zakonu o radnim odnosima u državnim organima ostvare pravo na platu posle prestanka dužnosti nastavljaju da pravo na platu koriste prema Zakonu o radnim odnosima u državnim organima (član 184.). Saglasno navedenom, ocena zakonitosti osporenih odredaba Uredbe izvršena je u odnosu na odredbe Zakona o radnim odnosima u državnim organima i Zakona o radu.

Iz navedenih odredaba Ustava i zakona, po oceni Ustavnog suda, proizlazi da izabrana, postavljena i zaposlena lica u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje prestaju da rade, u Republici Srbiji kao sledbeniku državne zajednice Srbija i Crna Gora, imaju prava koja su utvrđena zakonima Republike Srbije za izabrana, postavljena i zaposlena lica u državnim organima Republike Srbije, i ta prava se ne mogu uređivati aktima niže pravne snage.

Međutim, osporenim odredbama čl. 7. do 11. Uredbe, po oceni Suda, izvršeno je neposredno uređivanje radno-pravnog statusa postavljenih lica i zaposlenih u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje prestaju da rade, što je u suprotnosti s Ustavom i zakonom. Naime, Zakonom o radnim odnosima u državnim organima uređena su prava izabranih, postavljenih i zaposlenih lica u državnim organima. Iz odredaba čl. 65. do 70. Zakona proizlazi da radno-pravni status izabranih i postavljenih lica u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje prestaju da rade, neposredno zavisi od toga da li su prestankom rada ovih organa ukinuti i njihovi poslovi ili su neki od tih poslova preuzeti od strane državnih organa Republike Srbije. Iako se osporenim Uredbom konstatuje da su prestale da rade institucije Srbije i Crne Gore (član 2.), odnosno utvrđuje da prestaju sa radom službe Saveta ministara (član 3.), iz Uredbe ne proizlazi da su time ukinuti i poslovi koje su te institucije i službe obavljale, jer se Uredbom određuju organi u Republici Srbiji, odnosno službe koji preuzimaju "predmete" institucija Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara koje su prestale sa radom (član 4. st. 1. i 2. i član 5.). Na taj način je, po oceni Ustavnog suda, posredno, kroz preuzimanje predmeta, uređeno pitanje preuzimanja poslova, pa i nadležnosti institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara od strane republičkih organa i službi. Pri tom treba imati u vidu da, prema Ustavnoj povelji, Srbija i Crna Gora i nije imala izvorne nadležnosti (član 17. stav 1. Povelje), već samo one nadležnosti koje su joj, saglasno članu 19. Povelje, države članice poverile Ustavnom poveljom, te da ti poslovi, odnosno nadležnosti, nisu ukinuti, već su "prešli na Republiku Srbiju, kao državu sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora" (tačka 1. alineja 2. Odluke o obavezama državnih organa Republike Srbije u ostvarivanju nadležnosti Republike Srbije kao sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora).

Po oceni Ustavnog suda, osporeni član 7. Uredbe u delu kojim je utvrđeno da izabrana lica u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje prestaju da rade, ako su izabrana kao predstavnici Republike Srbije, imaju prava koja prema Zakonu o radnim odnosima u državnim organima imaju izabrana lica kojima prestaje funkcija (stav 1.), nije u suprotnosti s Ustavom i zakonom, jer se tom odredbom ne uređuju prava izabranih lica, već samo upućuje u tom delu na primenu odgovarajućih odredaba Zakona o radnim odnosima u državnim organima. Međutim, osporena odredba stava 2. ovog člana, kojom je utvrđeno da izabrana lica

navedena prava ostvaruju preko Vlade, u suprotnosti je s odredbom člana 69. stav 4. Zakona o radnim odnosima u državnim organima prema kojoj izabrana lica navedena prava ostvaruju kod Narodne skupštine.

Kada je reč o postavljenim licima iz člana 7. Uredbe u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara, Ustavni sud je, imajući u vidu odredbe čl. 2. i 3. Uredbe kojima je konstatovano da su prestale da rade institucije bivše Srbije i Crne Gore, odnosno utvrđeno da prestaju da rade službe Saveta ministara i da se predmeti tih institucija i službi preuzimaju od strane nadležnih organa i službi Republike Srbije, ocenio da se u konkretnom slučaju ne radi o isteku mandata postavljenih lica, odnosno o njihovom razrešenju, u smislu odredaba člana 70. Zakona o radnim odnosima u državnim organima, već da je reč o postavljenim licima u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara koje su prestale da rade, a čije su poslove preuzeli organi i organizacije Republike Srbije, te da se na njihov radno-pravni status i prava ima primeniti pravni režim utvrđen odredbama čl. 65. do 68a Zakona. Iz tih odredaba Zakona proizlazi da je za postavljena i zaposlena lica u državnim organima utvrđen jedinstven pravni režim kojim je uređen radno-pravni status i prava postavljenih i zaposlenih lica u slučajevima promena u organizaciji i nadležnosti državnih organa i organizacija. S obzirom na to da je osporenim odredbama Uredbe na radno-pravni položaj postavljenih lica (u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje su prestale sa radom), utvrđen, odnosno primenjen pravni režim drugačiji od Zakonom propisanog, Ustavni sud je ocenio da osporene odredbe člana 7. Uredbe, u delu kojim se utvrđuju prava postavljenih lica, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Osporene odredbe čl. 8. do 10. Uredbe, kojima su uređena pitanja radno pravnog statusa i prava koja iz tog statusa proizlaze za zaposlena lica u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara, po oceni Ustavnog suda, nisu donete u izvršavanju zakonom utvrđenog režima za ostvarivanje prava zaposlenih u državnim organima, propisanog odredbama čl. 65. do 68a Zakona, već se osporenim odredbama vrši neposredno uređivanje radno-pravnog statusa ovih lica i njihovih prava, tako što se: utvrđuje pravo zaposlenog "na naknadu plate" (član 8. stav 1.) i određuje prestanak radnog odnosa (čl. 9. i 10.); utvrđuje vremenski period u kome zaposlenom pripada pravo na "naknadu plate"; uslovljava ostvarivanje prava po osnovu rada (plata, otpremnina) ispunjenjem uslova koji zakonom nije propisan za zasnivanje radnog odnosa u državnim organima, niti za ostvarivanje prava po osnovu rada, već se radi o uslovu koji Vlada osporenim odredbama Uredbe ustanovljava; utvrđuje visina "naknade plate" u iznosu od 60% njihove plate za maj 2006. godine (član 8. stav 2.), a što je u suprotnosti sa režimom za ostvarivanje prava zaposlenih lica utvrđenih odredbama čl. 65. do 68a Zakona o radnim odnosima u državnim organima. Iz navedenih odredaba Zakona proizlazi da zaposleni u institucijama bivše Srbije i Crne Gore i službama Saveta ministara koje su prestale da rade imaju pravo, pored ostalog na platu koju su imali u momentu sticanja statusa utvrđenog navedenim odredbama Zakona, pa se stoga, po oceni Ustavnog suda, na ova lica ne može primeniti odredba člana 116. Zakona o radu, kojom je propisano da zaposleni ima pravo na naknadu zarade najmanje u visini 60% prosečne zarade u prethodna tri meseca. Tom odredbom Zakona o radu se uređuju odnosi različiti od odnosa koji se uređuju odredbama čl. 2. i 3. osporene Uredbe. Kako su rešenja u navedenim odredbama čl. 8. do 10. Uredbe međusobno povezana i čine jedinstvenu pravnu i logičku celinu, Ustavni sud je utvrdio da osporene odredbe Uredbe u celosti nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Ustavni sud je ocenio da su osporene odredbe člana 11. Uredbe, kojima je utvrđeno da se smatra nedopuštenom prijava na konkurs za popunu radnog mesta u

državnom organu ili kod drugih budžetskih korisnika, koju u roku od jedne godine od prijema otpremnine podnese lice koje je primilo otpremninu, nesaglasne s ustavnim odredbama kojima je utvrđeno da svako ima pravo na rad, odnosno da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja, te da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija (član 35. st. 1. i 2.). Iz navedenih odredaba Ustava, po shvatanju Suda, proizlazi da se uslovi za zasnivanje radnog odnosa u državnim organima propisuju zakonom, te se stoga ti uslovi ne mogu propisivati uredbom Vlade.

S obzirom na to da je doneta konačna odluka u ovoj pravnoj stvari, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji, donetih, odnosno preduzetih na osnovu osporenih odredaba Uredbe, Sud je odbacio, saglasno odredbi člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Imajući u vidu izneto, a na osnovu člana 46. tač. 1) i 2) i člana 47. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredbe Uredbe o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara navedene u tački 1. izreke, prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-134/2006 od 20. jula 2006. godine

"Službeni glasnik RS", broj 63/2006

S obzirom da je osporenim odredbama Uredbe izvršeno uređivanje radno-pravnog položaja i prava koja iz toga proističu za izabrana, postavljena i zaposlena lica koja rade na poslovima iz nadležnosti organa i organizacija bivše Srbije i Crne Gore, usled "privremenog prestanka finansiranja njihove nadležnosti", a da se ta pitanja, na osnovu Ustava, uređuju zakonom, kao i da odredbama Zakona o radnim odnosima u državnim organima koje su merodavne za ocenu zakonitosti ovih odredaba navedena pitanja nisu uređena, to Uredba nije doneta u izvršavanju zakona, već je osporenim odredbama Uredbe izvršeno neposredno uređivanje odnosa kakvo zakon ne predviđa, što ih čini nesaglasnim Ustavu i zakonu.

Ustavnog suda je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredbe čl. 10. do 14. Uredbe o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore ("Službeni glasnik RS", broj 49/06) nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji donetih, odnosno preduzetih na osnovu odredaba Uredbe iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podnet je predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 10. do 14. Uredbe navedene u tački 1. izreke. Predlagač ističe da su osporene odredbe Uredbe kojima su uređena prava izabranih, postavljenih i zaposlenih lica u organima i organizacijama bivše Srbije i Crne Gore koje prestaju da se

finansiraju, u suprotnosti s ustavnim odredbama kojima je utvrđeno da zaposlenima može prestati radni odnos protiv njihove volje pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom (član 35. stav 3.), kao i da su slobode i prava čoveka i građanina, jednakost pred zakonom, osnova i mera ovlašćenja i odgovornosti republičkih organa (član 70.). Odredbama čl. 10. do 12. Uredbe se, po mišljenju predlagača, povređuje načelo jednakosti, s obzirom na to da se izabranim i postavljenim licima obezbeđuju prava u skladu s odredbama Zakona o radnim odnosima u državnim organima (član 10.), dok se za zaposlena lica predviđa naknada u visini od 60% plate koju su ostvarili u mesecu maju 2006. godine, i to u skladu sa Zakonom o radu (čl. 11. i 12.). Odredba člana 14. Uredbe, kojom je utvrđeno da se smatra nedopuštenom prijava na konkurs za popunu radnog mesta u državnom organu, koju u roku od jedne godine od prijema otpremnine podnese lice koje je primilo otpremninu, po mišljenju predlagača, u suprotnosti je sa odredbama člana 35. stav 2. Ustava Republike Srbije kojima je utvrđeno da se jemči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja, kao i da je svakome pod jednakim uslovima dostupno radno mesto i funkcija. Predloženo je da Ustavni sud, do donošenja konačne odluke, obustavi izvršenje pojedinačnih akata ili radnji, donetih, odnosno preduzetih na osnovu osporenih odredaba Uredbe.

Ustavni sud je, na osnovu čl. 15. i 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Vladi Republike Srbije dostavio na odgovor predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih odredaba čl. 10. do 14. Uredbe. Kako Vlada u ostavljenom roku nije dostavila odgovor, to je Sud, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona, nastavio postupak u ovoj pravnoj stvari.

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je:

- da je Narodna skupština Republike Srbije 5. juna 2006. godine donela Odluku o obavezama državnih organa Republike Srbije u ostvarivanju nadležnosti Republike Srbije kao sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni glasnik RS", broj 48/06), kojom je, pored ostalog, obavezala Vladu i druge državne organe da, u okviru svojih Ustavom Republike Srbije utvrđenih nadležnosti, donesu u roku od 45 dana potrebna akta i preduzmu potrebne mere sa ciljem "ostvarivanja nadležnosti Republike Srbije koje su prešle na Republiku Srbiju kao državu sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora, a pre svega u oblasti spoljnih poslova i odbrane, do donošenja neophodnih zakona" (tačka 1. alineja 2.);

- da je Vlada Republike Srbije, s pozivom na član 90. tačka 2. Ustava Republike Srbije, a u vezi sa tačkom 1. alineja 2. Odluke, 8. juna 2006. godine donela Uredbu o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara ("Službeni glasnik RS", broj 49/06), kao i Uredbu o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore ("Službeni glasnik RS", broj 49/06). Ovom uredbom su uređena pitanja nastavljanja finansiranja nadležnosti i to: pojedinih organa i organizacija bivše Srbije i Crne Gore (član 1.), određenih poslova organa bivše Srbije i Crne Gore (član 2.) i finansiranja rada predstavnika Republike Srbije u međunarodnim organizacijama, institucijama i telima (član 3.), kao i propisi koji se na vršenje navedenih nadležnosti primenjuju (član 4.); pitanja privremenog prestanka finansiranja nadležnosti određenih organa i organizacija bivše Srbije i Crne Gore (član 5.); pitanja preuzimanja "potrebnog broja" zaposlenih, prava, obaveza, predmeta, opreme, sredstava za rad i arhivske građe između ministarstava i organizacija bivše Srbije i Crne Gore i ministarstava, organizacija i službi Republike Srbije (čl. 6. do 9.). Osporenim odredbama čl. 10. do 14. Uredbe uređena su pitanja radno-pravnog položaja i prava po osnovu rada izabranih, postavljenih i zaposlenih lica u organima i

organizacijama bivše Srbije i Crne Gore čije nadležnosti Republika Srbija "privremeno" prestaje da finansira.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da ustavotvorna i zakonodavna vlast pripada Narodnoj skupštini, a izvršna vlast pripada Vladi (član 9. st. 1. i 3.); da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom, te da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na rad, odnosno da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja, da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija, te da zaposlenima može prestati radni odnos protiv njihove volje, pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom (član 35. st. 1. do 3.); da zaposleni imaju pravo na odgovarajuću zaradu, kao i da se jamči, pod uslovima utvrđenim zakonom, pravo na materijalno obezbeđenje za vreme privremene nezaposlenosti (član 36.); da se sredstva za ostvarivanje Ustavom zajemčenih prava građana i zakonom utvrđenog opšteg interesa u oblastima koje su utvrđene zakonom, obezbeđuju u budžetu Republike Srbije (član 68. stav 1.); da Republika Srbija ima budžet u kome se iskazuju svi njeni prihodi i rashodi (član 69. stav 1.); da prava i dužnosti Republike Srbije vrše Ustavom određeni republički organi, kao i da su slobode i prava čoveka i građanina, jednakost pred zakonom, osnova i mera ovlašćenja i odgovornosti republičkih organa (član 70.); da republički organi, u okviru Ustavom utvrđenih prava i dužnosti Republike Srbije, utvrđuju politiku, donose i izvršavaju zakone, druge propise i opšte akte, vrše ustavno-sudsku zaštitu ustavnosti i zakonitosti (član 71. stav 1.); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina, sistem u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja, finansiranje ostvarivanja prava i dužnosti Republike Srbije utvrđenih Ustavom i zakonom, organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom (član 72. stav 1. tač. 2, 4, 10, 11. i 12.); da Narodna skupština donosi budžet i završni račun (član 73. tačka 3.); da Vlada vodi politiku Republike Srbije i izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne skupštine u skladu s Ustavom, donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona, utvrđuje načela za unutrašnju organizaciju ministarstava i drugih organa uprave i posebnih organizacija, postavlja i razrešava funkcionere u ministarstvima i posebnim organizacijama, obrazuje stručne i druge službe za svoje potrebe (član 90. tač. 1, 2, 5. i 9.); da poslove državne uprave obavljaju ministarstva, a da se zakonom uređuje organizacija i nadležnost ministarstava, organa uprave u njihovom sastavu i posebnih organizacija (član 94. st. 1. i 5.).

Zakonom o javnim prihodima i javnim rashodima ("Službeni glasnik RS", br. 76/91, 41/92, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 42/98, 54/99, 22/2001, 33/2004 i 135/2004) uređuje se sistem javnih prihoda i finansiranja javnih rashoda utvrđenih Ustavom i zakonom za koje se sredstva obezbeđuju iz javnih prihoda. Zakonom o državnoj upravi ("Službeni glasnik RS", broj 79/05) propisano je da se sredstva za rad organa državne uprave obezbeđuju u budžetu Republike Srbije (član 6.). Zakonom o budžetskom sistemu ("Službeni glasnik RS", br. 9/2002, 87/2002, 61/2005, 66/2005 i 101/2005) propisano je da su direktni korisnici budžetskih sredstava organi i organizacije Republike. Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2006. godinu ("Službeni glasnik RS", broj 106/05) utvrđeno je: da je deo prihoda budžeta Republike

Srbije namenjen transferima Srbiji i Crnoj Gori u iznosu od 55.375.000.000 dinara, za obavljanje poverenih nadležnosti i dodatnih poslova, na način utvrđen ovim zakonom (član 3.); da će se izdaci organa i organizacija Srbije i Crne Gore izvršavati preko trezora Republike Srbije, koji će obavljati kontrolu tih izdataka koja obuhvata upravljanje procesima odobravanja, preuzimanja obaveza i odobravanja plaćanja na teret budžetskih sredstava (član 8.).

Zakonom o radnim odnosima u državnim organima ("Službeni glasnik RS", br. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01, 39/02, 49/05 i 79/05) propisano je: da radni odnos zaposlenih u državnim organima i izabranih odnosno postavljenih lica prestaje pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom i drugim zakonima (član 64.); da se zaposlenom otkazuje radni odnos kada usled promena u organizaciji stekne status neraspoređenog, a ne može mu se obezbediti radno mesto u istom ili drugom organu (član 64a stav 2. tačka 6); da se, ako je u državnom organu došlo do smanjenja broja zaposlenih, odnosno postavljenih lica, usled promena u organizaciji i metodu rada, odnosno usled smanjenja obima i ukidanja poslova, zaposleni i postavljena lica raspoređuju na radna mesta u istom ili drugom državnom organu koja odgovaraju njihovoj stručnoj spremi, s tim da ukoliko zaposleni, odnosno postavljeno lice ne prihvati radno mesto na koje je raspoređen, prestaje mu radni odnos, a ukoliko se zaposleni odnosno postavljeno lice ne može rasporediti, funkcioner, odnosno organ koji je lice postavio, donosi rešenje kojim se utvrđuje da je zaposleni, odnosno postavljeno lice ostao neraspoređen (član 65. st. 1, 3. i 4.); da zaposleni u državnim organima, odnosno postavljena lica, koji su ostali neraspoređeni na način utvrđen u članu 65. ovog zakona, imaju ista prava i obaveze kao i zaposleni za čijim je radom prestala potreba u preduzećima, utvrđena zakonom i da se sredstva za ostvarivanje prava zaposlenih u državnim organima i postavljenih lica koji su ostali neraspoređeni utvrđuju u budžetu Republike, a način i uslovi korišćenja tih sredstava utvrđuju se aktom Vlade (član 66.); da, u slučaju ukidanja državnog organa, državni organ u čiji delokrug prelaze poslovi ukinutog organa preuzima potreban broj zaposlenih i postavljenih lica koji su radili na preuzetim poslovima, dok u slučaju ukidanja državnog organa i ukidanja svih poslova koji su se obavljali u delokrugu toga organa zaposleni i postavljena lica koji su radili u ukinutom organu ostaju neraspoređeni, s tim da zaposleni u državnom organu i postavljena lica koji nisu preuzeti, ili su ostali neraspoređeni, imaju prava i obaveze utvrđene članom 66. ovog zakona (član 67. st. 1, 3. i 4.); da, u slučaju preuzimanja poslova iz nadležnosti saveznog organa, državni organ u čiji delokrug prelaze ti poslovi preuzeće, u skladu sa potrebama organa, i potreban broj zaposlenih i postavljenih lica za obavljanje preuzetih poslova (član 68a); da izabrano lice po prestanku funkcije ima pravo na platu u trajanju od 6 meseci u visini koju je imao u vreme prestanka funkcije, i to pravo ostvaruje kod Narodne skupštine (član 69. st. 1. i 4.); da se izabrano lice na stalnoj funkciji (sudija, javni tužilac) koje bude razrešeno funkcije i postavljeno lice koje po isteku mandata ne bude ponovo postavljeno ili u toku trajanja mandata bude razrešeno, mogu rasporediti na radna mesta u istom organu koja odgovaraju njihovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima, a ukoliko to nije moguće, ili izabrano odnosno postavljeno lice ne prihvati radno mesto na koje je raspoređeno, prestaje mu radni odnos, kao i da postavljeno lice ima pravo na platu u trajanju od šest meseci koju je imalo u vreme kad mu je prestao radni odnos (član 70. st. 1, 2. i 3.).

Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) propisano je: da se prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada, uređuju ovim zakonom i posebnim zakonom (član 1. stav 1.); da se odredbe ovog zakona primenjuju i na zaposlene u državnim organima, organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave i javnim službama, ako zakonom nije drukčije određeno (član 2.

stav 2.); da zaposleni ima pravo na naknadu zarade najmanje u visini 60% prosečne zarade u prethodna tri meseca, s tim da ta naknada ne može biti manja od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, za vreme prekida rada do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog, najduže 45 radnih dana u kalendarskoj godini (član 116.); da je poslodavac dužan da pre otkaza ugovora o radu zaposlenom isplati otpremninu u visini utvrđenoj opštim aktom ili ugovorom o radu, pri čemu otpremnina ne može biti niža od zbira trećine zarade zaposlenog za svaku navršenu godinu rada u radnom odnosu za prvih 10 godina provedenih u radnom odnosu i četvrtine zarade zaposlenog za svaku narednu navršenu godinu rada u radnom odnosu preko 10 godina provedenih u radnom odnosu (član 158.), kao i da se zaradom u smislu člana 158. ovog zakona smatra prosečna mesečna zarada zaposlenog isplaćena za poslednja tri meseca koja prethode mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (član 159.).

Zakon o radnim odnosima u državnim organima prestao je da važi 1. jula 2006. godine, stupanjem na snagu Zakona o državnim službenicima ("Službeni glasnik RS", broj 79/05). Međutim, odredbama čl. 183. i 184. Zakona o državnim službenicima propisano je da će se postupci odlučivanja o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih koji su započeti do stupanja na snagu ovog zakona okončati primenom propisa prema kojima su započeti (član 183.), kao i da lica koja do stupanja na snagu ovog zakona prema Zakonu o radnim odnosima u državnim organima ostvare pravo na platu posle prestanka dužnosti nastavljaju da pravo na platu koriste prema Zakonu o radnim odnosima u državnim organima (član 184.). Saglasno navedenom, ocena zakonitosti osporenih odredaba Uredbe izvršena je u odnosu na odredbe Zakona o radnim odnosima u državnim organima i Zakona o radu.

Iz navedenih odredaba Ustava proizlazi da se pitanja koja se odnose na finansiranje ostvarivanja prava i dužnosti Republike Srbije utvrđenih Ustavom i zakonom, kao i pitanja organizacije i nadležnosti ministarstava, organa uprave u njihovom sastavu i posebnih organizacija, odnosno sistem radnih odnosa i prava koja iz tog sistema proističu za izabrana, postavljena i zaposlena lica u državnim organima, uređuju zakonom.

Osporenim odredbama čl. 10. do 14. Uredbe propisano je: da izabrana i postavljena lica koja rade na poslovima iz nadležnosti bivše Srbije i Crne Gore, a koje prestaju da se finansiraju, ako su izabrana ili postavljena kao predstavnici Republike Srbije, imaju prava koja prema Zakonu o radnim odnosima u državnim organima imaju izabrana i postavljena lica kojima prestane funkcija i ta prava ostvaruju preko Vlade (član 10.); da zaposleni koji rade na poslovima iz nadležnosti koje prestaju da se finansiraju imaju pravo na naknadu plate u visini od 60% njihove plate za maj 2006. godine, od dana stupanja na snagu ove uredbe do 1. avgusta 2006. godine, pod uslovom da najmanje od 3. juna 2005. godine neprekidno imaju prebivalište na teritoriji Republike Srbije, da visina naknade plate iznosi 60% njihove plate za maj 2006. godine, a da rešenja kojima se zaposlenima utvrđuje pravo na naknadu plate donosi Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu (član 11.); da zaposlenom koji do 1. avgusta 2006. godine ne nastavi radni odnos u državnom organu Republike Srbije prestaje radni odnos kad mu se isplati otpremnina čija se visina određuje prema Zakonu o radu, a rešenje o prestanku radnog odnosa donosi Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu (član 12.); da zaposlenom koji nema neprekidno od 3. juna 2005. godine prebivalište na teritoriji Republike Srbije prestaje radni odnos danom stupanja na snagu ove uredbe, bez prava na otpremninu i da rešenje o prestanku radnog odnosa donosi Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu (član 13.); da se smatra da je nedopuštena prijava na konkurs za popunu radnog mesta u državnom organu koju u roku od jedne godine od prijema otpremnine podnese lice koje je primilo otpremninu i

da isto važi i za zapošljavanje kod drugih budžetskih korisnika (član 14.). Po oceni Ustavnog suda, navedenim odredbama Uredbe izvršeno je neposredno uređivanje radno-pravnog položaja i prava koja iz njega proističu za izabrana, postavljena i zaposlena lica koja rade na poslovima iz nadležnosti bivše Srbije i Crne Gore, a koje na osnovu Uredbe prestaju da se privremeno finansiraju, i to tako što se utvrđuju prava izabranih i postavljenih lica (član 10.), kao i prava zaposlenih "na naknadu plate" (član 11.), određuje prestanak radnog odnosa (član 12.), utvrđuje vremenski period u kome zaposlenom pripada pravo na "naknadu plate"; uslovljava ostvarivanje prava na rad (član 14.) i prava po osnovu rada (plata, otpremnina) ispunjenjem uslova koji zakonom nije propisan za zasnivanje radnog odnosa u državnim organima, niti za ostvarivanje prava po osnovu rada (čl. 11. i 13.), već se radi o uslovu koji Vlada osporenim odredbama Uredbe ustanovljava; utvrđuje visina "naknade plate" u iznosu od 60% njihove plate za maj 2006. godine (član 11. stav 2.), a što je u suprotnosti sa režimom za ostvarivanje prava zaposlenih lica utvrđenih odredbama čl. 65. do 68a Zakona o radnim odnosima u državnim organima. Naime, iako je odredbama člana 5. Uredbe utvrđeno da Republika Srbija "privremeno prestaje da finansira nadležnosti" Ministarstva za međunarodne ekonomske odnose, Ministarstva za unutrašnje ekonomske odnose, Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Zavoda za statistiku, iz sadržine osporenih odredaba Uredbe može se zaključiti da su pitanja radno-pravnog statusa i prava koja iz njega proizlaze za izabrana, postavljena i zaposlena lica koja rade na poslovima iz nadležnosti bivše Srbije i Crne Gore koje prestaju da se finansiraju, tim odredbama Uredbe uređena na način identičan onome koji Zakon o radnim odnosima u državnim organima, u odredbama čl. 65. do 68a, propisuje za slučaj trajnih promena u organizaciji i nadležnosti državnih organa.

Imajući u vidu izneto, kao i da odredbama čl. 64. do 70. Zakona o radnim odnosima u državnim organima nije uređeno pitanje ostvarivanja prava izabranih, postavljenih i zaposlenih lica u državnim organima u slučaju "privremenog prestanka finansiranja nadležnosti" državnih organa, odnosno organizacija, Ustavni sud smatra da Uredba nije doneta u izvršavanju zakona, već da je osporenim odredbama Uredbe izvršeno neposredno uređivanje odnosa kakvo Zakon o radnim odnosima u državnim organima ne predviđa, što osporene odredbe čl. 10. do 14. Uredbe čini nesaglasnim Ustavu i zakonu.

S obzirom na to da je doneta konačna odluka u ovoj pravnoj stvari, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji, donetih, odnosno preduzetih na osnovu osporenih odredaba Uredbe, Sud je odbacio, saglasno odredbi člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Imajući u vidu izneto, a na osnovu člana 46. tač. 1) i 2) i člana 47. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredbe Uredbe o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore, navedene u tački 1. izreke, prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-135/2006 od 20. jula 2006. godine

"Službeni glasnik RS", broj 63/2006

Na osnovu ovlašćenja iz člana 90. Ustava, Vlada Republike Srbije je ovlašćena da u izvršavanju Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o Vladi Republike Srbije, donese Odluku o raspuštanju skupštine jedinice lokalne

samouprave, na predlog ministarstva nadležnog za poslove lokalne samouprave, odnosno nadležnog organa teritorijalne autonomije, u slučaju da skupština jedinice lokalne samouprave ne zaseda duže od tri meseca.

Ustavnog suda je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Odluke o raspuštanju Skupštine opštine Blace i obrazovanju Privremenog organa opštine Blace ("Službeni glasnik RS", broj 29/2006).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, ili radnje preduzete na osnovu Odluke iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti Odluke Vlade Republike Srbije o raspuštanju Skupštine opštine Blace i obrazovanju Privremenog organa opštine Blace ("Službeni glasnik RS", broj 29/2006). Osporena odluka, po mišljenju predlagača, nije u saglasnosti s odredbom člana 116. stav 1. Ustava Republike Srbije koja pruža ustavnu garanciju građanima opštine da o poslovima opštine odlučuju referendumom i preko svojih predstavnika, kao i s odredbama glave II Ustava "Slobode, prava i dužnosti čoveka i građanina", koje garantuju pravo na lokalnu samoupravu kao jedno od zajamčenih ljudskih prava. Predlagač smatra da je osporena Odluka prekomerno ograničila pravo na lokalnu samoupravu uvođenjem privremenog organa u opštini Blace, što Odluku, takođe, čini neustavnom. Osporena Odluka je i protivzakonita jer, po mišljenju predlagača, nije u saglasnosti s odredbom člana 112. stav 1. tač. 1) i 2) Zakona o lokalnoj samoupravi, prema kojoj skupština jedinice lokalne samouprave može biti raspuštena ako ne zaseda duže od tri meseca ili ako ne donese statut ili budžet u roku utvrđenim zakonom. Međutim, u opštini Blace, ističe predlagač, ovi zakonski uslovi nisu ispunjeni jer je donesen Statut opštine, Skupština opštine je u periodu od 1. januara do 31. marta 2006. godine u više navrata zasedala, a budžet je donet 15. decembra 2005. godine. Istovremeno, predlaže se obustava od izvršenja pojedinačnih akata ili radnji preduzetih na osnovu osporene Odluke.

U odgovoru Vlade Republike Srbije se navodi da je pravni osnov za raspuštanje Skupštine opštine Blace sadržan u odredbi člana 112. stav 1. tačka 1) Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04), te da je Vlada, saglasno zakonskom ovlašćenju iz člana 113. Zakona o lokalnoj samoupravi, raspustila Skupštinu opštine Blace jer više od tri meseca nije zasedala u skladu sa zakonom. Naime, iz zapisnika 9. sednice Skupštine opštine Blace, od 3. novembra 2005. godine, proizlazi da je, zbog podnete ostavke, jednom od prisutnih 15 odbornika konstatovan prestanak mandata. Od tog momenta, saglasno članu 24. Statuta opštine Blace, nije više postojao kvorum za rad i odlučivanje, kako na toj sednici tako i na kasnijim sednicama, sve do donošenja osporene Odluke. Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu, u skladu sa svojim ovlašćenjima iz člana 111. Zakona o lokalnoj samoupravi, predložilo je Skupštini opštine Blace da svoje nezakonite odluke o razrešenju predsednika i zamenika predsednika Skupštine opštine poništi, uz upozorenje, da će, ako u roku od mesec dana ne postupi po tom predlogu, nezakonite odluke poništiti Ministarstvo. Pošto Skupština opštine Blace nije dostavila izveštaj da je

otklonila utvrđene nezakonitosti, Ministarstvo je Rešenjem broj 016-00-00021/2005-09 od 4. aprila 2006. godine poništilo nezakonite odluke Skupštine opštine Blace i istog dana Vladi dostavilo predlog za raspuštanje Skupštine, zbog nezasedanja duže od tri meseca. Nakon toga je sekretar Skupštine opštine Blace, dopisom od 4. aprila 2006. godine, obavestio Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu da je 4. aprila 2006. godine održana 13. sednica Skupštine opštine (o čemu nije dostavljen zapisnik), da je postupljeno po predlogu tog Ministarstva i da su nezakonite odluke Skupštine opštine poništene.

Ustavni sud je utvrdio da je osporenom Odlukom raspuštena Skupština opštine Blace i obrazovan Privremeni organ opštine Blace za obavljanje poslova Skupštine opštine Blace utvrđenih zakonom i Statutom opštine, do konstituisanja Skupštine opštine. Odlukom je utvrđeno koje poslove Privremeni organ obavlja, propisan je način odlučivanja ovog organa, mogućnost obrazovanja pomoćnih radnih tela i utvrđeno ovlašćenje za donošenje opštih akata.

Članom 112. stav 1. tačka 1) Zakona o lokalnoj samoupravi propisano je da se skupština jedinice lokalne samouprave može raspustiti ako skupština ne zaseda duže od tri meseca, a članom 113. stav 1. Zakona je predviđeno da Odluku o raspuštanju skupštine jedinice lokalne samouprave donosi Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove lokalne samouprave, odnosno nadležnog organa teritorijalne autonomije.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog i pravnog stanja, Ustavni sud je ocenio da je osporena Odluka doneta od nadležnog organa - Vlade Republike Srbije, koja je, na osnovu ovlašćenja iz člana 90. Ustava, donela navedenu Odluku u izvršenju Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o Vladi Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 55/05 i 71/05) i to po postupku i pri ispunjenim uslovima, propisanim odredbama čl. 112. i 113. Zakona o lokalnoj samoupravi, pa je predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti osporene Odluke odbio.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu osporene odluke, Sud je odbacio, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), jer je doneo konačnu Odluku.

Na osnovu izloženog, člana 46. tačka 9) i člana 47. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-85/2006 od 20. jula 2006. godine

"Službeni glasnik RS", broj 63/2006

Vlada je Ustavom ovlašćena da u izvršavanju zakona donosi uredbe i druge propise, te je osporenu Uredbu Vlada donela na osnovu i u okviru zakonskog ovlašćenja sadržanog u Zakonu o izdavanju doplatne poštanske marke.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Uredbe o izdavanju doplatne poštanske marke "Izgradnja Spomen-hrama Svetog Save" ("Službeni glasnik RS", broj 114/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti Uredbe o izdavanju doplatne poštanske marke "Izgradnja Spomen-hrama Svetog Save" ("Službeni glasnik RS", broj 114/05). Podnosilac inicijative smatra da je osporava Uredba neustavna, budući da najsiromašniji sloj stanovništva nema finansijskih mogućnosti da prilikom slanja pisama, pored obične marke plaća i doplatnu.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenom Uredbom propisano: da se na poštanske pošiljke u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, osim na pošiljke novina i časopisa, plaća doplatna poštanska marka "Izgradnja Spomen - hrama Svetog Save", od 11. januara 2006. godine do 8. jula 2006. godine, i da se marka izdaje u mesečnom tiražu od 3.000.000 komada, u apoeni u visini od 8 dinara (član 1.); da sredstva od prodate doplatne poštanske marke, Javno preduzeće PTT Saobraćaja "Srbija" uplaćuje na određen račun i da se ona usmeravaju Svetom arhijerejskom sinodu Srpske pravoslavne crkve, te da će se ta sredstva koristiti za finansiranje završetka građevinsko-zanatskih i radova na uređenju enterijera Hrama Svetog Save prema programu koji donosi korisnik tih sredstava, na koji saglasnost daje Vlada (član 2.); da se način izdavanja doplatne poštanske marke reguliše ugovorom između korisnika doplatne poštanske marke i preduzeća koje obavlja poslove prodaje te marke u skladu sa zakonom (član 3.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, i finansijski sistem (član 72. stav 1.tačka 4.), a da Vlada Republike Srbije vodi politiku i izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne Skupštine u skladu s Ustavom, kao i da donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona (član 90. tač. 1. i 2.)

Osporena Uredba je doneta radi izvršavanja Zakona o izdavanju doplatne poštanske marke ("Službeni glasnik RS", broj 61/05), kojim je uređeno izdavanje i naplata doplatne poštanske marke na poštanske pošiljke u unutrašnjem poštanskom saobraćaju u Republici Srbiji. Članom 2. stav 2. Zakona je utvrđeno da bližu namenu, korisnike, način izdavanja, tiraž, visinu apoena i vremenski period izdavanja doplatne marke utvrđuje Vlada Republike Srbije.

Polazeći od navedenog, Ustavni sud je utvrdio da je Vlada Republike Srbije Ustavom ovlašćena da u izvršavanju zakona donosi uredbe i druge propise, te da je osporenu Uredbu Vlada donela na osnovu i u okviru zakonskog ovlašćenja sadržanog u članu 2. stav 2. Zakona o izdavanju doplatne poštanske marke. Kao i donosilac Uredbe u uređivanju ospoernih pitanja kretao u granicama određenim Ustavom i zakonom, to osporena Uredba, po oceni Ustavnog suda, nije nesaglasna Ustavu i zakonu.

Ocena visine novčanog iznosa doplatne poštanske marke nije u nadležnosti Ustavnog suda u smislu člana 125. Ustava.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnom sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/1, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-2/2006 od 13. aprila 2006. godine

Imajući u vidu da je Zakonom o javnim nabavkama dato ovlašćenje da se posebnim propisom, dakle i aktom Vlade, mogu predvideti kao poverljive i druge nabavke, pored onih izričito određenih Zakonom, te da prema odredbama Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, Vlada odlučuje o pribavljanju nepokretnosti koje koriste državni organi i organizacije, znači i nepokretnosi za posebne namene, a o pribavljanju pokretnih stvari za posebne namene - ministar unutrašnjih poslova, sledi da su određivanjem u osporenim odredbama Uredbe koja su nepokretna i pokretna sredstva posebne namene, koja koristi Ministarstvo unutrašnjih poslova za potrebe bezbednosti i koja su poverljivog karaktera, odnosno određivanjem nabavke tih sredstava kao poverljive, uređeni odnosi u skladu sa navedenim zakonima.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti odredaba čl. 1. do 7. Uredbe o sredstvima za posebne namene ("Službeni glasnik RS", broj 29/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu saglasnosti Uredbe o sredstvima za posebne namene sa Zakonom o javnim nabavkama. Po mišljenju podnosioca inicijative, iz odredaba Zakona o javnim nabavkama kojima je propisano da se Zakon primenjuje na sve slučajeve kada je naručilac nabavke državni organ (član 1.), te da se Zakon ne primenjuje samo na nabavku naoružanja i druge nabavke koje su posebnim propisom određene kao poverljive (član 2. tačka 4)), sledi da bi se Uredbom mogle predvideti nabavke koje ne podležu Zakonu, ali samo one koje su određene kao poverljive. Kako Uredba ne nabroja koja su to sredstva posebne namene čija je nabavka poverljiva, proizlazi da se Uredba primenjuje na sva sredstva posebne namene, te je ovakvo "paušalno navođenje sredstava, bez određivanja zbog čega je neka nepokretna, ili pokretna stvar sredstvo posebne namene i propuštanja da se navede zbog čega je neka nabavka poverljiva, usmereno na potpuno izuzimanje svih nabavki MUP-a iz obavezne primene Zakona", čime je, po shvatanju inicijatora, ozbiljno ugroženo funkcionisanje sistema javnih nabavki u Srbiji.

Vlada Republike Srbije u odgovoru navodi da se Uredbom bliže uređuje materija koja je uređena odredbama Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije (čl. 31. i 36.), kojim su kao posebna sredstva u državnoj svojini određene i nepokretnosti i pokretne stvari za posebne namene, čiji je korisnik Ministarstvo unutrašnjih poslova i poseban postupak njihove nabavke, na koji upućuje Zakon o javnim nabavkama (član 2.). Naime, Zakonom o sredstvima u svojini Republike Srbije propisano je da su nepokretnosti za posebne namene ona državna sredstva koja za potrebe bezbednosti koristi Ministarstvo, iz čega sledi da su Uredbom na osnovu člana 2. tačka 4. Zakona o javnim nabavkama, od postupka nabavke propisanog tim Zakonom izuzete samo nabavke onih nepokretnosti koje su (drugim) zakonom određene kao sredstva za posebne namene, a ne sve nepokretnosti MUP- a, kako navodi podnosilac inicijative. Predviđanje Zakonom o sredstvima u svojini Republike Srbije određenih (pokretnih i nepokretnih) sredstava kao sredstava za posebne namene, čiji je korisnik Ministarstvo, a koja se koriste za potrebe bezbednosti, opredeljuje i poverljivost postupka njihove nabavke, te su osporenim Uredbom uređeni odnosi u skladu sa zakonom utvrđenim

ovlašćenjima Vlade i Ministarstva. Navodi dalje, da o nabavci nepokretnosti koje su određene kao sredstva posebne namene, saglasno zakonu, odlučuje Vlada Republike Srbije, a o nabavci pokretnih stvari za posebne namene Ministarstvo, te da poseban (poverljivi) postupak nabavke tih sredstava takođe pretpostavlja prikupljanje ponuda od svih naručilaca koji mogu da isporuče odgovarajuću opremu, kao i prednost, pod jednakim uslovima, najpovoljnije ponude. Kontrola korišćenja sredstava obezbeđenih budžetom za ove namene, ostvaruje se u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu, kao i kod ostalih korisnika budžetskih sredstava, te odgovarajućom eksternom kontrolom, a donosi se, radi kontrole, i Plan javnih i poverljivih nabavki u okviru aproprijacija utvrđenih u budžetu za određenu namenu, koji se dostavlja Upravi za javne nabavke.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Uredbom o sredstvima za posebne namene ("Službeni glasnik RS", broj 29/05) propisano: da se Uredbom određuju sredstva posebne namene i uređuje način i postupak pribavljanja tih sredstava za potrebe ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove (član 1.); da su sredstva za posebne namene pokretne i nepokretne stvari za posebne namene, čiji je korisnik Ministarstvo, a koja se koriste za potrebe bezbednosti i poverljivog su karaktera (član 2.); da nepokretnosti za posebne namene, u skladu sa zakonom, čine zemljište, zgrade (službene, poslovne i druge zgrade), poslovne prostorije, magacini, skladišta, garaže, montažni, pokretni, privremeni i drugi građevinski objekti koje koriste službe Ministarstva čija nadležnost, organizacija i postupanje ima bezbednosni ili poverljivi karakter (član 4.); taksativno su navedene pokretne stvari za posebne namene (oružje, oprema i dr.), te određeno da o pribavljanju pokretnih stvari za posebne namene odlučuje ministar unutrašnjih poslova, u skladu sa planom izvršenja budžeta Ministarstva za određenu budžetsku godinu (čl. 5. i 6.); da se pod nabavkom sredstava za posebne namene podrazumeva nabavka dobara, usluga i radova za potrebe i u vezi sa nepokretnostima za posebne namene, kao i nabavka pokretnih sredstava za posebne namene (u daljem tekstu: poverljiva nabavka) i da se na poverljivu nabavku ne primenjuje zakon kojim se uređuju javne nabavke (član 7.), a da je odredbama čl. 8. do 14. Uredbe uređen način vršenja poverljive nabavke.

U zahtevu se ne navode bliže odredbe koje, po mišljenju podnosioca inicijative, nisu saglasne sa Zakonom o javnim nabavkama, te je Sud, polazeći od razloga kojima se osporava zakonitost Uredbe, ocenio da se inicijativom osporavaju odredbe čl. 1. do 7., odnosno one odredbe Uredbe kojima su bliže određena sredstva posebne namene, kao i da nabavka tih sredstava predstavlja poverljivu nabavku.

Osporenu uredbu Vlada Republike Srbije donela je na osnovu člana 90. tačka 2. Ustava, a u vezi sa članom 31. stav 1. i članom 36. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 53/95...44/99) i članom 2. stav 1. tačka 4) Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik RS", br. 39/02 i 55/04).

Odredbom člana 90. stav 2. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da Vlada donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona, a odredbom člana 42. stav 1. Zakona o Vladi ("Službeni glasnik RS", br. 55/05 i 71/05), propisano je da Vlada uredbom podrobnije razrađuje odnos uređen zakonom, u skladu sa svrhom i ciljem zakona.

Zakonom o sredstvima u svojini Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97 i 101/05), koji je pored Zakona o javnim nabavkama naveden kao zakon u čijem izvršavanju je osporena Uredba doneta, propisano je, pored ostalog: da o pribavljanju i otuđenju nepokretnosti koje koriste državni organi i organizacije odlučuje Vlada Republike Srbije (član 8.); da su nepokretnosti za posebne namene, u smislu tog Zakona, zemljište, zgrade i drugi objekti za potrebe bezbednosti koje koristi ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, kao i zemljište, zgrade i druge

nepokretnosti koje služe za potrebe zbrinjavanja stranih državljana i lica bez državljanstva (član 31. stav 1.); da su pokretne stvari za posebne namene, u smislu Zakona, oružje, oprema, prevozna i druga sredstva koja za potrebe bezbednosti koristi ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, u skladu sa zakonom i da o pribavljanju i otuđenju pokretnih stvari za posebne namene odlučuje ministar unutrašnjih poslova, u skladu sa zakonom (član 36.).

Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni glasnik RS", br. 39/02, 43/03, 55/04 i 101/05) u odnosu na koji se traži ocena zakonitosti osporene Uredbe, uređuju se, pored ostalog, uslovi, način i postupak nabavke dobara i usluga i ustupanja izvođenja radova u slučajevima kada je naručilac tih nabavki državni organ, organizacija, ustanova ili drugo pravno lice određeno ovim zakonom (član 1.). Odredbama člana 2. Zakona, u čijem izvršavanju je osporena Uredba doneta, propisano je da se odredbe ovog zakona ne odnose na javne nabavke, pored ostalog, naoružanja i druge nabavke koje su kao poverljive određene posebnim propisom (stav 1. tačka 4)) i da je naručilac nabavke iz stava 1. tačka 4) ovog člana dužan da najkasnije do 31. januara tekuće godine obavesti Upravu za javne nabavke o planiranim nabavkama u toj godini (stav 2.).

Zakonom o policiji ("Službeni glasnik RS", broj 101/05) propisano je: da Ministarstvo koristi sredstva u državnoj svojini i da deo sredstava koja Ministarstvo koristi čine sredstva za posebne namene, koja su poverljivog karaktera; da su nepokretna sredstva za posebne namene zemljište, zgrade i drugi objekti, poverljivog karaktera, koji se koriste za potrebe bezbednosti; da su pokretne stvari za posebne namene oružje, oprema, prevozna i druga sredstva poverljivog karaktera, koja se koriste za potrebe bezbednosti i da se sredstva za posebne namene bliže uređuju posebnim aktom (član 183.); da Vlada uredbom utvrđuje način nabavke sredstava posebne namene bez javnog oglašavanja iz člana 183. ovog zakona (član 193. tačka 3)).

U okviru Ustavom utvrđene funkcije da izvršava zakone, druge propise i opšte pravne akte Narodne skupštine, Vlada, po shvatanju Suda, na osnovu člana 90. tačka 2. Ustava može da donosi uredbe i druge opšte pravne akte za izvršavanje zakona, bez obzira da li je na to ovlašćena zakonom za čije se izvršavanje ti akti donose. Takođe, uredba mora biti u skladu sa zakonom za čije se izvršavanje donosi, te se uredbom ne mogu menjati pravne situacije koje je uspostavio zakon, niti se mogu na drugačiji način uređivati odnosi koji su već uređeni drugim zakonom.

Iz odredbe člana 2. stav 1. tačka 4) Zakona o javnim nabavkama, kojom je propisano da se odredbe tog Zakona ne odnose na nabavke naoružanja i druge nabavke koje su kao poverljive određene posebnim propisima, po oceni Suda, sledi da je Zakon izričito odredio da su od postupka javne nabavke propisanog Zakonom izuzete samo nabavke naoružanja. Međutim, kada je reč o drugim nabavkama, na koje se, saglasno navedenoj odredbi, ne odnosi Zakon o javnim nabavkama, Zakon ih bliže ne uređuje, već daje ovlašćenje da se posebnim propisom, znači i aktom Vlade, mogu predvideti kao poverljive i druge nabavke. Polazeći od toga da Zakon nije bliže odredio koje su to "druge nabavke" koje se u smislu ovog Zakona posebnim propisom mogu odrediti kao poverljive, niti je propisao uslove i kriterijume za određivanje drugih nabavki "kao poverljivih", pa ni obavezu da se u posebnom propisu "navede zbog čega je nabavka određena kao poverljiva", Vlada je, po oceni Suda, određivanjem u članu 7. Uredbe da su poverljive nabavke one koje se odnose na nabavku sredstava koja su drugim odredbama bliže određena kao sredstva posebne namene, čiji je korisnik Ministarstvo, a koje se koriste za potrebe bezbednosti i poverljivog su karaktera (član 2.), uredila odnose u okviru zakonom utvrđenog ovlašćenja. Određivanje Uredbom da nepokretnosti za posebne namene, u skladu sa zakonom, čine zemljište, zgrade

(službene, poslovne i druge zgrade), poslovne prostorije, magacini, skladišta, garaže, montažni, pokretni, privremeni i drugi građevinski objekti koje koriste službe Ministarstva čija nadležnost, organizacija i postupanje ima bezbednosni ili poverljivi karakter (član 4.), te taksativno određivanje pokretnih stvari za posebne namene (oružje, oprema, prevozna sredstva i dr.- član 5.), po oceni Suda, u skladu je i s odredbama čl. 31. i 36. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, kojim su sredstva za posebne namene predviđena kao posebna sredstva u državnoj svojini, te određeno da su to nepokretnosti i pokretne stvari, koje za potrebe bezbednosti koristi ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove. Takođe, iz odredaba Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, prema kojima Vlada odlučuje o pribavljanju nepokretnosti koje koriste državni organi i organizacije, znači i nepokretnosti za posebne namene (član 8.), a o pribavljanju pokretnih stvari za posebne namene ministar unutrašnjih poslova (član 36. stav 2.), po oceni Suda, sledi da Vlada, odnosno Ministarstvo u skladu s Uredbom, određuje koja su nepokretna i pokretna sredstva posebne namene iz čl. 4. i 5. Uredbe, koja koristi Ministarstvo za potrebe bezbednosti poverljivog karaktera, te da su određivanjem nabavke tih sredstava kao poverljive, na osnovu člana 2. stav 1. tačka 4) Zakona, osporenim odredbama čl. 1. do 7. Uredbe uređeni odnosi u skladu sa navedenim zakonima.

Osporene odredbe Uredbe, po oceni Suda, nisu nesaglasne ni s odredbama Zakona o policiji, kojima je propisano da deo sredstava koja koristi Ministarstvo čine sredstva za posebne namene koja su poverljivog karaktera, te da su to nepokretna sredstva i pokretne stvari poverljivog karaktera koje se koriste za potrebe bezbednosti, kao i s onim odredbama navedenog Zakona kojima je propisano da se sredstva za posebne namene bliže uređuju posebnim aktom i da Vlada uredbom utvrđuje način nabavke sredstava posebne namene (čl. 183. i 193.). Ustavni sud, na osnovu člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje da li sva ili samo pojedina sredstva koja koristi ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove imaju karakter sredstava za posebne namene i da li su ta sredstva poverljivog karaktera, te da li je nabavka tih sredstava u celini ili samo pojedinih poverljivog karaktera. S obzirom na to da je odredbom člana 2. stav 1. tačka 4) Zakona o javnim nabavkama propisano da se odredbe tog Zakona ne odnose i na druge nabavke koje su kao poverljive određene posebnim propisom, te da nije određeno koje se druge nabavke posebnim propisom mogu odrediti kao poverljive, niti su propisani uslovi i kriterijumi za određivanje nabavke kao poverljive, navodi inicijatora da se "paušalnim" određivanjem svih sredstava ministarstva kao sredstava za posebne namene, te određivanjem njihove nabavke kao poverljive "ugrožava funkcionisanje sistema javnih nabavki", po oceni Suda, nisu od uticaja na ocenu saglasnosti osporene Uredbe sa Zakonom, već mogu da predstavljaju razloge za eventualnu izmenu i dopunu zakona i drugih propisa kojim su ti odnosi uređeni.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-243/2005 od 13. jula 2006. godine

Osporene odredbe Uredbe, u vreme važenja, nisu bile nesaglasne s Ustavom i zakonom, jer su ovim odredbama bili uređeni odnosi od značaja za izvršavanje Zakona o privatizaciji u postupku restrukturiranja preduzeća i drugih pravnih lica, i to u granicama Ustava i zakona. Odlučivanje o celishodnosti

osporenih odredaba i načinu njihove primene u praksi nije u nadležnosti Ustavnog suda.

S obzirom da je u toku postupka prestala da važi osporena Uredba, kao i odredbe Zakona o privatizaciji za čije je izvršavanje, u skladu s Ustavom, bila doneta, to ne postoje procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene ustavnosti i zakonitosti osporene Uredbe.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Obustavlja se postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba člana 3. tačka 3., člana 6. stav 1. i člana 14. stav 2. Uredbe o postupku i načinu restrukturiranja preduzeća i drugih pravnih lica ("Službeni glasnik RS", broj 1/2002).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje, koji su preduzeti na osnovu odredbe člana 3. tačka 3. Uredbe iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 3. tačka 3. i člana 14. stav 2. Uredbe o postupku i načinu restrukturiranja preduzeća i drugih pravnih lica ("Službeni glasnik RS", broj 1/2002). Ustavnom sudu podneta je i inicijativa za pokretanje postupka za ocenu zakonitosti odredbe člana 6. stav 1. navedene Uredbe. Podnosioci predloga navode da osporena odredba člana 3. tačka 3. Uredbe kojom je propisano da postupak restrukturiranja poravnanjem iz dužničko poverilačkih odnosa, između ostalog obuhvata i otpisivanje glavnice duga, pripadajuće kamate ili drugih potraživanja, u potpunosti ili delimično, uz saglasnost većinskih poverilaca, stvara mogućnost da u slučaju kad je Republika Srbija većinski poverilac, budu otpisana i potraživanja drugih ("privatnih") poverilaca. U predlogu se ističe da je osporena odredba nesaglasna članu 17. Zakona o obligacionim odnosima kojim je propisano da su strane u obligacionom odnosu dužne da izvrše svoju obavezu i da su odgovorne za njeno ispunjenje, kao i članu 13. Zakona, prema kome je zabranjeno vršenje prava iz obligacionih odnosa protivno cilju zbog koga je ono zakonom ustanovljeno ili priznato. Predlagači navode da u postupcima restrukturiranja preduzeća koja su u toku, poverioci mogu biti oštećeni primenom osporene odredbe Uredbe, pa stoga traže da Sud obustavi njenu primenu. U vezi sa osporavanjem člana 14. stav 2. Uredbe, predlagač ističe da navedena odredba koja utvrđuje način, odnosno redosled namirenja poverilaca čija potraživanja nisu obezbeđena, nije saglasna sa članom 55. stav 1. Ustava, jer za posledicu ima ograničavanje samostalnosti preduzeća i onemogućavanje poverilaca u njihovim garantovanim pravima na imovinu i prisvajanje po osnovu svojine i rada, a ni sa članom 64. stav 2. Ustava kojim je garantovan isti položaj preduzeća u pogledu pravne zaštite i utvrđeno da za svoje obaveze u pravnom prometu odgovaraju sredstvima kojima raspolažu. Podnosilac inicijative navodi da odredba člana 6. stav 1. Uredbe kojom je predviđeno da kada Agencija za privatizaciju donese odluku o restrukturiranju preduzeća, da se dan pokretanja postupka privatizacije smatra danom početka restrukturiranja, nije u saglasnosti sa članom 263. Zakona o izvršnom postupku kojim je određeno da se odredbe drugih zakona koje se odnose na zahtev za odlaganje i prekid izvršenja neće primenjivati u izvršnom postupku.

U odgovoru Vlade Republike Srbije navodi se, pored ostalog, da je primenom instituta restrukturiranja koji je ustanovljen odredbama čl. 19. i 20. Zakona o privatizaciji pružena zaštita preduzeću koje je zapalo u teškoće zbog insolventnosti, te se restrukturiranjem osposobljava da posluje i izvršava obaveze. Istovremeno, Zakon je primenom instituta restrukturiranja, obezbedio zaštitu poverilaca, poštujući princip jednakosti, i zaštitio zajedničke interese poverilaca pravnog lica. U odgovoru se ističe da restrukturiranje u postupku privatizacije pretpostavlja aktivno učestvovanje, pored ostalih subjekata, i poverilaca preduzeća koje se restrukturira, budući da se program restrukturiranja, koji sadrži i odredbe o načinu otplate dugova, donosi uz saglasnost većinskih poverilaca. Takođe, u odgovoru se navodi da Zakon o privatizaciji i Uredba ne uspostavljaju protivno Ustavu i Zakonu o obligacionim odnosima različit tretman poverilaca i njihovih potraživanja zavisno od svojinskog oblika, te da način raspodele sredstava ostvarenih prodajom kapitala ili imovine subjekta koji se restrukturira ne dovodi poverioce u neravnopravan položaj ni u slučaju kada je Republika Srbija poverilac subjekta koji se restrukturira. Takođe, osporenim odredbama Uredbe ne ograničava se samostalnost preduzeća koje se restrukturira u postupku privatizacije i ne dovodi se u pitanje pravna zaštita preduzeća kao ni načelo prema kome preduzeće za svoje obaveze u pravnom prometu odgovara sredstvima kojima raspolaže, već se uređuje način zaštite poverilaca putem načela ravnopravnosti, tj. pariteta poverilaca, što se ogleda u pravilu o istovremenom i srazmernom namirenju svih poverilaca i u njihovom jednakom položaju tokom celog postupka restrukturiranja.

U sprovedenom postupku utvrđeno je da je osporena Uredba prestala da važi 29. juna 2005. godine, danom stupanja na snagu Uredbe o postupku i načinu restrukturiranja subjekata privatizacije ("Službeni glasnik RS", broj 52/05). Takođe, u toku postupka prestala je da važi i odredba člana 20. stav 5. Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", br. 38/01, 18/03), na osnovu koje je osporena Uredba bila doneta.

Vlada Republike Srbije donela je osporenu Uredbu na osnovu ovlašćenja iz odredbe člana 20. stav 5. Zakona o privatizaciji, kojom je bilo određeno da Vlada Republike Srbije bliže propisuje postupak i način restrukturiranja subjekata privatizacije.

Uredbom o postupku i načinu restrukturiranja preduzeća i drugih pravnih lica ("Službeni glasnik RS", broj 1/2002) bio je uređen postupak i način restrukturiranja preduzeća i drugih pravnih lica u postupku privatizacije, odnosno statusne ili organizacione promene, poravnanje iz dužničko-poverilačkog odnosa i druge promene koje se odnose na preduzeće, a koje omogućavaju prodaju njegovog kapitala ili imovine metodom javnog tendera ili javne aukcije, u skladu sa zakonom (član 1.). Osporenim odredbom člana 3. tačka 3. Uredbe bilo je propisano da postupak restrukturiranja poravnanjem iz dužničko-poverilačkog odnosa obuhvata otpisivanje glavnice duga, pripadajuće kamate ili drugih potraživanja, u potpunosti ili delimično, uz saglasnost većinskih poverilaca. Osporenim odredbom člana 6. stav 1. Uredbe bilo je propisano da kada Agencija za privatizaciju donese odluku o restrukturiranju preduzeća, u skladu sa članom 19. Zakona o privatizaciji, dan pokretanja postupka privatizacije smatra se danom početka restrukturiranja. Članom 14. Uredbe bilo je propisano: da program restrukturiranja može da sadrži i odredbe o tome da će potraživanja poverilaca, koja su otpisana u smislu člana 3. tačka 3. Uredbe, biti izmirena pre raspodele sredstava, u skladu sa članom 60. Zakona o privatizaciji, iz sredstava ostvarenih od prodaje kapitala u postupku privatizacije, na taj način što će prioritet u naplati potraživanja imati poverioci čija su potraživanja obezbeđena (stav 1.); da će se, poverioci iz stava 1. ovog člana čija potraživanja nisu obezbeđena, namiriti iz

sredstava ostvarenih od prodaje kapitala u postupku privatizacije, srazmerno svojim udelima u visini neobezbeđenih potraživanja, pre raspodele sredstava u skladu sa članom 60. Zakona o privatizaciji (osporeni stav 2.).

Odredbama Zakona o privatizaciji, za čije je izvršavanje bila doneta navedena Uredba, bilo je uređeno restrukturiranje u postupku privatizacije. Članom 19. Zakona bilo je propisano da ako Agencija za privatizaciju proceni da kapital ili imovina subjekta privatizacije ne mogu biti prodati metodom javnog tendera ili javne aukcije bez prethodnog restrukturiranja, subjekt privatizacije je dužan da se restrukturira u postupku privatizacije, u skladu sa ovim zakonom (stav 1.); da restrukturiranje u postupku privatizacije u smislu ovog zakona podrazumeva statusne, odnosno organizacione promene ili poravnanje iz dužničko-poverilačkog odnosa i druge promene koje se odnose na subjekt privatizacije koje omogućavaju prodaju njegovog kapitala ili imovine (stav 2.). Odredbe člana 20. Zakona predviđale su da, u okviru restrukturiranja subjekta privatizacije, poverioci mogu u celini ili delimično, otpisati glavnice duga, pripadajuće kamate ili druga potraživanja i da poverioci sa većinskim državnim kapitalom mogu svoja novčana potraživanja u subjektu privatizacije konvertovati u kapital tog subjekta (stav 1.); da su navedeni pravni poslovi punovažni samo u slučaju da se restrukturiranje ostvari u potpunosti u skladu sa programom restrukturiranja koji se okončava prodajom kapitala, odnosno imovine subjekta privatizacije (stav 2.); da su subjekti privatizacije u kojima je sprovedeno restrukturiranje dužni da kapital, odnosno imovinu, uključujući i kapital konvertovan u skladu sa napred navedenim, prodaju metodom javnog tendera ili javne aukcije (stav 3.); da u toku sprovođenja restrukturiranja, poverioci ne mogu da preduzimaju radnje radi prinudne naplate svojih dospelih potraživanja (stav 4.); te da Vlada Republike Srbije bliže propisuje postupak i način restrukturiranja subjekta privatizacije (stav 5.). Članom 21. stav 3. Zakona bilo je propisano da subjekt privatizacije koji se restrukturira i zainteresovani poverioci izrađuju program restrukturiranja u skladu sa propisom iz člana 20. stav 5. ovog zakona. Članom 23. Zakona bili su utvrđeni podaci koje sadrži program restrukturiranja i bilo je propisano da program restrukturiranja donosi nadležni organ subjekta privatizacije, uz saglasnost većinskog poverioca ("jedan ili više poverilaca čija je ukupna vrednost potraživanja veća od 50% ukupnog duga subjekta privatizacije"); da je subjekt privatizacije dužan da u roku od 90 dana od dana pokretanja inicijative za privatizaciju program restrukturiranja dostavi Agenciji, koja je dužna da u roku od 30 dana donese odluku o prihvatanju, odbijanju, vraćanju na ispravku ili o izmeni tog programa; da je subjekt privatizacije dužan da ispravku ili izmenu programa restrukturiranja izvrši u roku koji odredi Agencija; da u slučaju da subjekt privatizacije ne postupi po odluci Agencije, dalji postupak privatizacije sprovodi Agencija, u skladu sa zakonom.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se ekonomsko i socijalno uređenje zasniva na slobodnom privređivanju svim oblicima svojine na jedinstvenom tržištu robe, rada i kapitala; na samostalnosti preduzeća i svih drugih oblika organizovanja, na upravljanju i prisvajanju po osnovu svojine i rada (član 55. stav 1.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da se svojinska prava i obaveze na sredstvima u društvenoj i državnoj svojini i uslovi pod kojima se ta sredstva mogu pretvarati u druge oblike svojine uređuju zakonom i da se sredstva iz društvene i državne svojine otuđuju po tržišnim uslovima, u skladu sa zakonom (član 59.); da se preduzeće i druga organizacija slobodno organizuju, samostalni su u obavljanju delatnosti, povezivanju i udruživanju, imaju isti položaj u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite i za svoje obaveze u pravnom prometu odgovaraju

sredstvima kojima raspoložu (član 64. stav 2.) da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine (član 72. stav 1. tačka 4.); da Vlada vodi politiku Republike Srbije i izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne skupštine, u skladu s Ustavom, donosi uredbе, odluke i druge akte za izvršavanje zakona (član 90. tač. 1. i 2.).

Polazeći od navedenih ustavnih i zakonskih odredaba, Ustavni sud je ocenio da je osporenom odredbom člana 3. tačka 3. Uredbe utvrđeno otpisivanje glavnice duga, pripadajuće kamate ili drugih potraživanja, u potpunosti ili delimično, uz saglasnost većinskih poverilaca, kao vid poravnjanja iz dužničko poverilačkih odnosa, bilo zasnovano na odredbama Zakona o privatizaciji koje su predviđale poravnanje kao sastavni deo instituta restrukturiranja (član 19. stav 2.), koje su kao ovlašćenje poverilaca predviđale da u celini ili delimično otpišu glavicu duga, pripadajuće kamate ili druga potraživanja (član 20. stav 1. tačka 1) i koje su donošenje programa restrukturiranja određivale kao zajedničko ovlašćenje subjekta privatizacije i većinskog poverioca (član 21. stav 3. i član 23. Zakona).

Po oceni Ustavnog suda, odredba osporenog stava 1. člana 6. Uredbe koja je određivala da se dan pokretanja postupka privatizacije smatra danom početka restrukturiranja, imala je značenje norme kojom je bliže uređen odnos od značaja za izvršavanje Zakona o privatizaciji čije odredbe uređuju restrukturiranje i određuju pravne posledice tog postupka, ali ne određuju i momenat kad taj postupak počinje da proizvodi pravno dejstvo. U tom smislu, navedena odredba Uredbe bila je u skladu s ustavnim i zakonskim ovlašćenjem Vlade da donosi propise za izvršavanje zakona.

U pogledu odredbe stava 2. člana 14. Uredbe prema kojoj će se poverioci čija potraživanja nisu obezbeđena namiriti iz sredstava ostvarenih od prodaje kapitala srazmerno svojim udelima u visini neobezbeđenih potraživanja, Ustavni sud je utvrdio da je ovom odredbom Uredbe bilo bliže uređeno ostvarivanje zakonskog prava poverilaca na namirenje, s obzirom da je zakon utvrđivao samo da se pitanje načina otplate dugova uređuje programom restrukturiranja koji donose subjekt privatizacije i većinski poverilac (član 23. stav 3. Zakona), bez određivanja ikakvih pravila kada je u pitanju položaj svih ostalih poverilaca. Po oceni Ustavnog suda, ovom odredbom Uredbe bio je uređen odnos od značaja za izvršavanje zakona, i to u granicama Ustava i zakona.

S obzirom na to da su osporene odredbe Uredbe donete na osnovu i u skladu s odredbama Zakona o privatizaciji koji uređuje uslove pretvaranja u druge oblike svojine svojinskih prava i obaveza na sredstvima u društvenoj i državnoj svojini, te predstavlja *lex specialis* u odnosu na Zakon o obligacionim odnosima i Zakon o izvršnom postupku, to nema osnova za ocenjivanje saglasnosti odredaba Uredbe sa navedenim zakonima.

Odlučivanje o celishodnosti osporenih odredaba i načinu njihove primene u praksi nije u nadležnosti Ustavnog suda, na osnovu člana 125. Ustava.

S obzirom na činjenicu da je u toku postupka prestala da važi osporena Uredba kao i odredbe Zakona o privatizaciji za čije je izvršavanje, u skladu s Ustavom, bila doneta, to po oceni Ustavnog suda ne postoje procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene ustavnosti i zakonitosti osporene Uredbe.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta odnosno radnje preduzete na osnovu odredbe člana 3. tačka 3. Uredbe Sud je odbacio, budući da se donosi konačna odluka, u smislu odredbe člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Na osnovu izloženog u odredaba člana 47. tač. 2) i 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-159/2003 od 16. marta 2006. godine

Ne postoje procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene ustavnosti i zakonitosti osporene Uredbe, jer je Uredba utvrđivala uslove, način subvencionisanja proizvodnje i skladištenja pšenice roda 2005. godine i bila je vremenski ograničenog važenja do kraja 2005. godine, a nije bila doneta na osnovu Ustava, već na osnovu Zakona o budžetu Republike Srbije za 2005. godinu, koji je istekom te godine prestao da važi.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Obustavlja se postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 2. i 3. Uredbe o subvencionisanju proizvodnje i skladištenju pšenice roda 2005. godine ("Službeni glasnik RS", br. 60/05 i 71/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneto je više predloga i inicijativa za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 2. i 3. Uredbe o subvencionisanju proizvodnje i skladištenju pšenice roda 2005. godine. U predlozima i inicijativama se navodi da su osporenim odredbama Uredbe favorizovana fizička lica koja su do dana stupanja na snagu Uredbe upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava, jer samo ona po toj uredbi dobijaju subvenciju u određenom novčanom iznosu. Na taj način su zemljoradničke zadruge i pravna lica koja su upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava, te fizička lica koja nisu upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava a bave se poljoprivrednom proizvodnjom pšenice u 2005. godini, kao i oni koji su skinutu pšenicu uskladištili kod skladištara, dovedeni u nejednak položaj. Smatraju da osporene odredbe Uredbe nisu u skladu sa članom 55. stav 2., članom 56. stav 2. i članom 57. stav 2. Ustava Republike Srbije, kao i da su "u suprotnosti sa članom 2. Uredbe o Registru poljoprivrednih gazdinstava ("Službeni glasnik RS", br. 45/04 i 139/04)".

Vlada Republike Srbije u odgovoru navodi: da je, na osnovu člana 90. Ustava Republike Srbije i čl. 7. i 19. Zakona o budžetu Republike Srbije za 2005. godinu ("Službeni glasnik RS", br.127/04 i 66/05), Uredbom utvrdila uslove i način subvencionisanja proizvodnje i skladištenja pšenice, na taj način što je dato pravo na sredstva u iznosu od 5.000,00 dinara po hektaru zasejane površine pšenicom fizičkom licu - poljoprivredniku, koje je do dana stupanja na snagu te Uredbe upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa Uredbom o Registru poljoprivrednih gazdinstava ("Službeni glasnik RS", br. 45/04, 139/04 i 71/05); da je osporena Uredba doneta, pre svega, u cilju sprovođenja mera za podsticaj razvoja poljoprivredne proizvodnje na poljoprivrednim gazdinstvima i da do uspostavljanja Registra poljoprivrednih gazdinstava, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije raspolagalo adekvatnom bazom podataka o broju, strukturi i oblicima organizovanja poljoprivrednih

gazdinstava na teritoriji Republike Srbije, što je preduslov za sprovođenje mera agrarne politike; da je uspostavljanje Registra poljoprivrednih gazdinstava stvorilo uslove za direktnu komunikaciju Ministarstva i poljoprivrednih gazdinstava i, ujedno, za direktnu isplatu svih podsticaja, subvencija i premija koje Ministarstvo isplaćuje poljoprivrednim gazdinstvima, što je do sada sprovedeno preko prerađivača ili otkuplivača; da je Uredbom o Registru poljoprivrednih gazdinstava propisano da je upis u Registar poljoprivrednih gazdinstava dobrovoljan i bez ograničenog roka (član 1. stav 2.) ali je aktima Vlade za realizaciju budžeta Republike Srbije za 2004. godinu, a naročito za 2005. godinu, utvrđeno da samo ona poljoprivredna gazdinstva koja su upisana u Registar mogu da koriste podsticajna sredstva koja su obezbeđena u budžetu Republike Srbije; da su Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2005. godinu utvrđena sredstva za ove namene i utvrđeno ovlašćenje Vlade da, na predlog nadležnog ministarstva, donosi poseban program kojim se vrši raspored i korišćenje ovih sredstava; da mera davanja subvencija licima iz člana 2. Uredbe nije u suprotnosti sa članom 57. Ustava kojim je propisano da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, jer je položaj ostalih poljoprivrednih proizvođača favorizovan kako većim zemljišnim površinama, tako i činjenicom da veliki broj zemljoradničkih zadruga i drugih pravnih lica koja se bave proizvodnjom pšenice počiva na radu na poljoprivrednom zemljištu koje se nalazi u državnoj svojini, a koje ova lica koriste bez plaćanja naknade, i da je upravo utvrđivanjem ove mere izjednačen položaj fizičkih lica - poljoprivrednih proizvođača sa ostalim proizvođačima pšenice; da je na ovaj način omogućeno Vladi da merama razvojne ekonomske politike, pod jednakim uslovima, podstiče povećanje moći građana, u ovom slučaju fizičkih lica - poljoprivrednih proizvođača, što je u skladu sa članom 56. stav 2. Ustava, te da je merom za davanje subvencije za uskladištenu pšenicu iz člana 3. osporene Uredbe, zaštićen interes poljoprivrednih proizvođača pšenice - fizičkih lica, kako bi se izbegao nepovoljan efekat na tržištu koji bi pretrpeli ovi proizvođači ukoliko bi bili prinuđeni da odmah prodaju pšenicu. U pogledu navoda predlagača i inicijatora o stavljanju u neravnopravan položaj poljoprivrednih proizvođača upisanih u Registar u odnosu na one koji nisu upisani, Vlada ističe da je prema odredbi člana 1. stav 2. Uredbe o Registru poljoprivrednih gazdinstava, upis u Registar dobrovoljan, iz čega proizlazi da ne postoji smetnja da se lica koja nisu upisana u Registar nesmetano bave poljoprivrednom proizvodnjom, saglasno članu 57. Ustava, i da svoje poljoprivredne proizvode stavljaju u promet u skladu sa zakonom.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporena Uredba utvrđivala uslove, način subvencionisanja proizvodnje i skladištenja pšenice roda 2005. godine i da je bila vremenski ograničenog važenja do kraja 2005. godine, a da je bila doneta na osnovu Zakona o budžetu Republike Srbije za 2005. godinu, koji je istekom te godine prestao da važi. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud je ocenio da ne postoje procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene zakonitosti osporene Uredbe. S obzirom da je osporena Uredba doneta na osnovu zakona, a ne na osnovu Ustava, to po oceni Suda ne postoje procesne pretpostavke ni za ocenu saglasnosti Uredbe s Ustavom.

Ocena saglasnosti osporenih odredaba čl. 2. i 3. Uredbe sa članom 2. Uredbe o Registru poljoprivrednih gazdinstava ("Službeni glasnik RS", br. 45/04 i 139/04) nije u nadležnosti Ustavnog suda u smislu člana 125. Ustava, prema kome ovaj Sud ne odlučuje o međusobnoj saglasnosti propisa iste pravne snage.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
 IY-305/2005 od 29. juna 2006. godine

- "Presuđena stvar"

Osporenu Uredbu Ustavni sud je cenio u predmetu IY-167/2001 i Odlukom od 19. marta 2003. godine ("Službeni glasnik RS", broj 27/2003), odbio predlog za utvrđivanje neustavnosti, jer je utvrdio da osporena Uredba ima značenje propisa donetog na osnovu člana 135. Ustava Republike Srbije. Takođe, Ustavni sud je Rešenjem IY-87/2003 od 2. oktobra 2003. godine, odbacio zahtev za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti osporene Uredbe, pošto je ocenio da ne postoje razlozi za preispitivanje Odluke IY-167/2001 od 19. marta 2003. godine. Polazeći od toga da nije nadležan da odlučuje o pitanjima koja se otvaraju u inicijativama i da je već odlučivao o ustavnosti Uredbe, Ustavni sud ocenio da navodi i razlozi osporavanja Uredbe ne daju osnova za drugačije odlučivanje, zbog čega je zahteve odbacio.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti Uredbe o zaštiti imovine delova preduzeća čije je sedište na teritoriji bivših republika SFRJ ("Službeni glasnik RS", broj 31/01).

2. Odbacuje se zahtev za ocenu saglasnosti Uredbe iz tačke 1. sa Sporazumom o pitanjima sukcesije ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 6/02).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije, podnete su inicijative za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti Uredbe o zaštiti imovine delova preduzeća čije je sedište na teritoriji bivših republika SFRJ. Takođe, Sud Srbije i Crne Gore ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije, saglasno članu 12. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03), više predstavlki kojim se traži ocena ustavnosti osporene Uredbe. U inicijativama se navodi da je osporena Uredba nesaglasna sa članom 90. tačka 2. Ustava Republike Srbije i sa Zakonom o Vladi Republike Srbije, jer se uredbe mogu donositi samo za izvršenje određenih zakona, a ne kao samostalni akti kojima se uređuju prava i odnosi iz domena zakonske regulative. Takođe se ističe da je potpisivanjem i stupanjem na snagu Sporazuma o pitanjima sukcesije prestao pravni osnov za ocenu osporene Uredbe u odnosu na član 135. stav 2. Ustava. Od Suda je tražena obustava "primene" rešenja Ministarstva trgovine, turizma i usluga 361-01-00082/2002-05 od 18. jula 2002. godine.

Vlada Republike Srbije u odgovoru navodi da su, u cilju zaštite interesa Republike Srbije, republički organi, a na prvom mestu Vlada Republike Srbije, prema članu 135. stav 2. Ustava Republike Srbije, imali ustavno pravo i obavezu da štite interes Republike Srbije, u situaciji kad je taj interes ugrožen aktom druge republike i narušena njena ravnopravnost donošenjem odgovarajućih akata, kakav značaj ima i osporena Uredba. Navodi da je Sporazum o pitanjima sukcesije potpisan 29. juna 2001. godine i da je stupio na snagu 2. juna 2004. godine. Ukazuje da načelo reciprociteta,

predviđeno članom 7. Priloga G Sporazuma predstavlja osnov za zaštitu prava država sukcesora, a saglasno tome i vraćanje imovine "... treba da bude primereno postupanju i ostvarivanju zaštite naše imovine od strane država sukcesora gde se ta imovina nalazi". S obzirom da Sporazum ne primenjuje jedna od bivših republika SFRJ, po oceni Vlade, postoje opravdani razlozi za primenu osporene Uredbe dok se ne donesu propisi kojima će se bliže utvrditi postupak i organi za sprovođenje Sporazuma o pitanjima sukcesije.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da se Uredbom o zaštiti imovine delova preduzeća čije je sedište na teritoriji bivših republika SFRJ ("Službeni glasnik RS", broj 31/01), reguliše zaštita imovine i organizovanje delova preduzeća čije je sedište na teritorijama bivših republika SFRJ.

Osporenu Uredbu Ustavni sud je cenio u predmetu IY-167/2001 i Odlukom od 19. marta 2003. godine ("Službeni glasnik RS", broj 27/2003), odbio predlog za utvrđivanje neustavnosti, jer je utvrdio da osporena Uredba ima značenje propisa donetog na osnovu člana 135. Ustava Republike Srbije, prema kojem republički organi imaju ustavno pravo i obavezu, radi zaštite interesa Republike Srbije da donose odgovarajuće akte. Sud je stao na stanovište da odredba člana 135. Ustava Republike Srbije ima, i nakon prestanka postojanja države SFRJ, snagu ustavnopravnog osnova za uređivanje onih odnosa u republici, koji su posledica raspada te države, pa u tom smislu i za uređivanje odnosa koji su predmet ove Uredbe. Takođe, Ustavni sud je Rešenjem IY-87/03 od 2. oktobra 2003. godine, odbacio zahtev za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti osporene Uredbe, nakon što je ocenio da ne postoje razlozi za preispitivanje Odluke IY-167/2001 od 19. marta 2003. godine. U obrazloženju rešenja je takođe navedeno da je Ustavni sud razmatrao osporenu Uredbu i sa aspekta odnosa koji su ustanovljeni Sporazumom o pitanjima sukcesije koji je potpisan 29. juna 2001. godine ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 6/02), i ocenio da Sporazum o sukcesiji u tom trenutku ne predstavlja akt koji ima primat nad pravom Republike Srbije u smislu člana 16. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora. S obzirom na to da Sporazum nisu potpisale sve države sukcesori, to se po oceni Suda nisu stekli uslovi za izvršavanje obaveza propisanih članom 2. Prilog G Sporazuma, koje se odnose na svojinska prava fizičkih i pravnih lica na pokretnu i nepokretnu imovinu, kao i na ugovore zaključene počev od 31. decembra 1990. godine. Stoga je Ustavni sud tada ocenio da navodi i razlozi osporavanja Uredbe ne daju osnova za ponovno, odnosno drugačije odlučivanje, zbog čega je zahtev odbačen.

Polazeći od toga da Ustavni sud u smislu člana 125. Ustava nije nadležan da odlučuje o celishodnosti i opravdanosti razloga zbog kojih Vlada Republike Srbije nije stavila van snage osporenu Uredbu i da je je Ustavni sud već odlučivao o ustavnosti Uredbe o zaštiti imovine delova preduzeća čije je sedište na teritoriji bivših republika SFRJ, to je Sud, u smislu člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), ocenio da navodi i razlozi osporavanja Uredbe ne daju osnova za drugačije odlučivanje Suda, zbog čega je zahtev odbacio.

Takođe, Ustavni sud u smislu člana 125. Ustava nije nadležan da ocenjuje saglasnost osporene Uredbe sa Sporazumom o pitanjima sukcesije.

S obzirom da je iz iznetih razloga zahtev za odlučivanje o glavnoj stvari odbačen, to ne postoje procesne pretpostavke za odlučivanje po zahtevu za obustavljanje izvršenja navedenog pojedinačnog akta donetog u primeni ove Uredbe.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-168/2004 od 9. februara 2006. godine

**3. AKTI MINISTARSTAVA I DRUGIH REPUBLIČKIH
ORGANA I ORGANIZACIJA**

Nema osnova za prihvatanje inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti osporenih odredaba Pravilnika o vrsti stručne spreme nastavnika, stručnih saradnika i pomoćnih nastavnika u gimnaziji u odnosu na odredbu člana 120. stav 1. Zakona o srednjoj školi, jer je ovim odredbama Pravilnika utvrđena vrsta stručne spreme nastavnika, stručnih saradnika i pomoćnih nastavnika za predmet fizika u gimnaziji, a članom 120. stav 1. Zakona o srednjoj školi ne propisuju se uslovi za zasnivanje radnog odnosa nastavnika, već se štite određene kategorije nastavnika koji su već zasnovali radni odnos na poslovima nastavnika iz određenih predmeta, prema tada važećim zakonskim uslovima, a koji po ovom Zakonu ne ispunjavaju uslove u pogledu stepena i vrste stručne spreme za izvođenje nastave, tako što im se omogućava da i dalje obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi i time obezbeđuje njihov radno-pravni status i pravna sigurnost.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti odredaba člana 2. tačka 22. Pravilnika o vrsti stručne spreme nastavnika, stručnih saradnika i pomoćnih nastavnika u gimnaziji ("Službeni glasnik SRS - Prosvetni glasnik", broj 5/90 i "Službeni glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 5/91, 1/92, 3/94, 7/96, 7/98, 3/99, 4/99, 3/03, 4/04, 11/04 i 5/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu zakonitosti člana 2. tačka 22. Pravilnika navedenog u izreci. Po mišljenju podnosioca inicijative, osporene odredbe člana 2. tačka 22. Pravilnika nisu u saglasnosti sa članom 120. stav 1. Zakona o srednjoj školi, jer u okviru propisane vrste stručne spreme za izvođenje nastave za predmet fizika nije predviđen stručni naziv fizikohemičar, a po ranijim propisima su nastavnici koji su završili Prirodno-matematički fakultet - grupa za fizičku hemiju mogli da izvode nastavu iz ovog predmeta. Podnosilac inicijative smatra, da su svi nastavnici diplomirani fizikohemičari koji su bili u radnom odnosu na radnom mestu nastavnika fizike, kako u gimnaziji tako i u bilo kojoj drugoj srednjoj školi, zaštićeni članom 120. stav 1. Zakona o srednjoj školi, jer mogu bez ikakvog ograničenja konkurisati za nastavnika fizike u bilo kojoj gimnaziji ili drugoj srednjoj školi, kao i da je obaveza donosioca osporenog Pravilnika da u Pravilniku konkretizuje, odnosno bliže uredi primenu člana 120. stav 1. Zakona o srednjoj školi.

U odgovoru Ministarstva prosvete i sporta se navodi da nema osnova za prihvatanje inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti člana 2. tačka 22. osporenog Pravilnika, kojim je utvrđena vrsta školske spreme nastavnika za izvođenje nastave i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada za predmet fizika u gimnaziji, a u odnosu na odredbu člana 120. stav 1. Zakona o srednjoj školi. Navedena odredba Zakona je zaštitnog karaktera i odnosi se na "zatečene nastavnike" kojima se obezbeđuje pravna sigurnost i zaštita položaja, odnosno "stečenih prava" u školi u kojoj su zasnovali radni odnos po ranije važećim zakonima i propisima, a u kojoj ostvaruju prava iz radnog odnosa, čime se omogućava da nastavnici mogu u kontinuitetu da izvode nastavu iz tog predmeta u istoj školi. Kada se radi o nastavnicima koji su

zatečeni na odgovarajućim poslovima u gimnaziji, kod ispunjenosti propisanih uslova u pogledu vrste stručne spreme, osim osporenog Pravilnika, paralelno se primenjuju i odredba člana 120. Zakona o srednjoj školi, jer se radi o "stečenom pravu", koje je ustavnoljubivo zakonom i čija je zaštita obezbeđena isključivo zakonom, te nema osnova da se odredba člana 120. stav 1. Zakona "ugrađuje" u osporeni Pravilnik.

Ustavni sud je utvrdio da je Pravilnikom o vrsti stručne spreme nastavnika, stručnih saradnika i pomoćnih nastavnika u gimnaziji u članu 2. tačka 22. propisano: da nastavu i druge oblike obrazovno-vaspitnog rada može da izvodi - za Fiziku: profesor fizike; diplomirani fizičar; diplomirani astrofizičar; diplomirani fizičar za opštu fiziku; diplomirani fizičar za primenjenu fiziku; diplomirani fizičar - informatičar; profesor fizike za srednju školu; diplomirani fizičar - istraživač; diplomirani fizičar za teoriju i eksperimentalnu fiziku; diplomirani fizičar za primenjenu fiziku i informatiku; da nastavu i druge oblike obrazovno-vaspitnog rada za predmet fizika može da izvodi i diplomirani astronom, astrofizički smer.

Sistem u oblasti srednjeg obrazovanja i vaspitanja uređen je Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Službeni glasnik RS", br. 62/03, 64/03, 58/04 i 62/04) i Zakonom o srednjoj školi ("Službeni glasnik RS", br. 50/92, 53/93, 67/93 48/94, 24/96 i 23/02).

Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja predviđeno je: da poslove nastavnika i stručnog saradnika u školi može da obavlja lice sa odgovarajućim visokim obrazovanjem (član 110. stav 2.); da vrstu obrazovanja nastavnika, stručnog saradnika i pomoćnog nastavnika propisuje ministar prosvete i sporta (član 110. stav 5.); da u radni odnos u ustanovi (školi) može biti primljen nastavnik pod uslovima propisanim zakonom ako, pored ostalog, ima odgovarajuće obrazovanje (član 111. stav 1. tačka 1.); da se podzakonski akti doneti do stupanja na snagu ovog zakona primenjuju ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, do donošenja propisa na osnovu ovog zakona (član 153.). Novi propisi o vrsti obrazovanja nastavnika u srednjim školama nisu doneti i još je na snazi osporeni Pravilnik. Imajući u vidu da su Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja predviđeni uslovi za prijem nastavnika u radni odnos, pa pored ostalog i stepen obrazovanja (visoko), kao i da je dato ovlašćenje ministru da propisuje vrstu obrazovanja nastavnika, stručnog saradnika i pomoćnog nastavnika, to je, po oceni Ustavnog suda, predviđena vrsta stručne spreme za izvođenje nastave iz predmeta fizika u osporenim odredbama člana 2. tačka 22. Pravilnika, propisana u okviru zakonskih ovlašćenja. Koju će vrstu stručne spreme predvideti, pitanje je opredeljenja donosioca Pravilnika, i u zavisnosti je od predviđenog sadržaja programa po vrsti škola i predmeta, te obezbeđivanja odgovarajuće stručnosti za ostvarivanje određenih nastavnih planova i programa u školi, a o tome, prema članu 125. Ustava, Ustavni sud nije nadležan da odlučuje.

Zakonom o srednjoj školi u članu 120. stav 1. predviđeno je da nastavnik, odnosno stručni saradnik koji je po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog Zakona (12. avgust 1992. godine), ispunjavao uslove u pogledu stepena i vrste stručne spreme, može i dalje da obavlja obrazovno-vaspiti rad u školi. Navedeni član Zakona nalazi se u prelaznim i završnim odredbama i zaštitnog je karaktera, a ima za cilj da obezbedi status zatečenih radnika u školi koji su već zasnovali radni odnos na poslovima nastavnika iz određenih predmeta, prema do tada važećim uslovima iz zakona i podzakonskih akata, a koji po novom zakonu ne ispunjavaju uslove u pogledu stepena i vrste stručne spreme za izvođenje nastave.

Po oceni Ustavnog suda, osporene odredbe člana 2. tačke 22. Pravilnika nisu nesaglasne sa članom 120. stav 1. Zakona o srednjoj školi, jer se ovim članom Zakona ne propisuju uslovi za zasnivanje radnog odnosa nastavnika, već se štite

određene kategorije nastavnika koji su već u radnom odnosu i omogućava im se da i dalje obavljaju obrazovno-vaspitni rad u toj školi, a u cilju obezbeđivanja njihovog radno-pravnog statusa i pravne sigurnosti. Zakonom propisana zaštita određenih kategorija nastavnika spada u okvire zakonodavne politike i o tome prema članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje Ustavni sud. Takođe, prema navedenoj odredbi Ustava, Ustavni sud nije ovlašćen da odlučuje ni o primeni zakona i osporenog Pravilnika.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br.32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-31/2006 od 15. juna 2006. godine

Upravni odbor Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje ovlašćen je Zakonom o zdravstvenom osiguranju da opštim aktom utvrđuje indikacije potrebne za korišćenje medicinsko-tehničkih pomagala, a time i da utvrdi da aparat za samokontrolu nivoa šećera u krvi predstavlja medicinsko-tehničko pomagalo, kao i da uzrast predstavlja jednu od indikacija za propisivanje tog pomagala. Osporenom odredbom Pravilnika nije povređen princip iz člana 13. Ustava, jer se taj princip odnosi na jednakost građana u pravima, ne i na jednakost u uslovima i načinu ostvarivanja pojedinog prava, a ostvarivanje prava utvrđenog osporenom normom odnosi se na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj ovom odredbom Pravilnika.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 81. stav 1. Pravilnika o medicinsko-tehničkim pomagalima koja se obezbeđuju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja ("Službeni glasnik RS", br. 2/06, 3/06 i 25/06).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 81. stav 1. Pravilnika navedenog u izreci. Inicijator smatra da je osporena odredba Pravilnika neustavna i nezakonita, jer u zavisnosti od uzrasta, predviđa različit položaj osiguranih lica obolelih od šećerne bolesti prilikom propisivanja aparata za samokontrolu nivoa šećera u krvi, a koji osiguranim licima obezbeđuje Republički zavod za zdravstveno osiguranje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

U odgovoru direktora Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje se ističe, da je u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 107/05 i 109/05), osporenom odredbom Pravilnika propisano kojim osiguranim licima obolelim od šećerne bolesti Republički zavod iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja obezbeđuje aparat za samokontrolu nivoa šećera u krvi.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporeni Pravilnik doneo Upravni odbor Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje s pozivom na član 44. stav 3. i član 221. stav 1. tačka 1) Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 107/05 i 109/05). Osporenom odredbom člana 81. stav 1. Pravilnika utvrđeno je da osigurano lice obolelo od šećerne bolesti (D. Mellitus) koje se leči insulinom, uzrasta do 26 godina života ili trudnica (bez obzira na godine života), nezavisno od broja dnevnih doza insulina, kao i osigurano lice starije od 26 godina života koje je na intenziviranoj konvencionalnoj terapiji (četiri i više doza dnevno), ima pravo na aparat za samokontrolu nivoa šećera u krvi.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici u skladu sa zakonom (član 68. stav 2); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, kao i sistem u oblastima zdravstva, socijalne zaštite, boračke i invalidske zaštite, društvene brige o deci i omladini, obrazovanja, kulture i zaštite kulturnih dobara, fizičke kulture, društvenog i javnog obaveštavanja (član 72. stav 1. tač. 4. i 6.).

Zakonom o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 107/05 i 109/05) utvrđeno je: da se obaveznim zdravstvenim osiguranjem zaposlenima i drugim građanima obuhvaćenim obaveznim zdravstvenim osiguranjem, obezbeđuje pravo na zdravstvenu zaštitu i pravo na novčane naknade za slučajeve utvrđene ovim zakonom (član 3.); da se obavezno zdravstveno osiguranje sprovodi u Republičkom zavodu za zdravstveno osiguranje i u organizacionim jedinicama Republičkog zavoda (član 6. stav 1.); da pravo na zdravstvenu zaštitu koje se obezbeđuje obaveznim zdravstvenim osiguranjem iz člana 33. ovog zakona, između ostalog obuhvata proteze, ortoze, i druga pomagala za kretanje, stajanje i sedenje, pomagala za vid, sluh, govor, stomatološke nadoknade, kao i druga pomagala (u daljem tekstu: medicinsko-tehnička pomagala) (član 34. stav 1. tačka 7)); da Republički zavod opštim aktom utvrđuje vrstu medicinsko-tehničkih pomagala i indikacije za njihovo korišćenje, standarde materijala od kojih se izrađuju, rokove trajanja odnosno nabavku, održavanje i njihovo završavanje, kao i način i postupak ostvarivanja prava na medicinsko-tehnička pomagala (član 44. stav 3.); da se u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu iz

obaveznog zdravstvenog osiguranja iz čl. 34.-44. ovog zakona, osiguranim licima obezbeđuje 100% plaćanja od cene zdravstvene usluge iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, između ostalog, za medicinsko - tehnička pomagala, implatante i medicinska sredstva u vezi sa lečenjem bolesti i povrede iz ove tačke (član 45. stav 1. tačka 1) alineja 10.); da osigurano lice ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu na način i po postupku utvrđenim ovim zakonom i propisima donetim za sprovođenje ovog zakona (član 144. stav 1.); da se u Republičkom zavodu ostvaruju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i obezbeđuju sredstva za obavezno zdravstveno osiguranje u skladu sa zakonom (člana 209. stav 1.); da Republički zavod, pored ostalog donosi opšte akte, na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona, kojima se bliže uređuje sprovođenje obaveznog zdravstvenog osiguranja (član 212. stav 1. tačka 2)); da Upravni odbor Zavoda donosi statut i druge opšte akte Republičkog zavoda (član 221. stav 1. tačka 1)).

Saglasno odredbama čl. 68. i 72. Ustava, Republika Srbija zakonom uređuje sistem zdravstvenog osiguranja, odnosno sistem finansiranja zdravstvenog osiguranja. Polazeći od navedenih odredaba Zakona o zdravstvenom osiguranju, Ustavni sud je utvrdio da je Upravni odbor Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje ovlašćen da opštim aktom utvrđuje indikacije potrebne za korišćenje medicinsko-tehničkih pomagala, a time i da utvrdi da aparat za samokontrolu nivoa šećera u krvi predstavlja medicinsko-tehničko pomagalo, kao i da uzrast predstavlja jednu od indikacija za propisivanje navedenog pomagala.

Osporenim odredbom Pravilnika, po oceni Suda, nije povređen princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se taj princip odnosi na jednakost u pravima, a ne i jednakost u uslovima i načinu ostvarivanja pojedinog prava, a ostvarivanje prava utvrđenog osporenim odredbom odnosi se jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj osporenim odredbom. Takođe, Ustavni sud je ocenio da utvrđivanje indikacija za korišćenje medicinsko-tehničkih pomagala spada u domen medicinske struke, koju Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Na osnovu iznetog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je doneo Rešenje kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-55/2006 od 8. juna 2006. godine

Zakonom o zdravstvenom osiguranju je utvrđeno da se za određene vrste zdravstvenih usluga iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja koje nisu hitne, može utvrditi redosled korišćenja, da je Republički zavod ovlašćen da opštim aktom utvrdi, pored ostalog, vrste zdravstvenih usluga za koje se utvrđuje lista čekanja, da je davalac zdravstvenih usluga dužan da utvrdi listu čekanja i osiguranom licu pruži zdravstvenu uslugu u skladu sa tom listom, da troškovi zdravstvene usluge padaju na teret osiguranog lica u slučaju da mu se na njegov lični zahtev pruži zdravstvena usluga, i pored prethodnog upozorenja o razlozima stavljanja na listu čekanja i o utvrđenom redosledu na listi, pa je stoga osporeni član 9a stav 3. Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja kojim se utvrđuje da troškovi materijala koji se ugrađuju u organizam padaju na teret osiguranog lica ukoliko koristi zdravstvene usluge sa upotrebom

ugradnog materijala mimo liste čekanja iz st. 1. i 2. tog člana Pravilnika, u saglasnosti sa zakonom.

Imajući u vidu da se osporenim Pravilnikom uređuju uslovi i način ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja, koja pitanja Ustav neposredno ne uređuje već zakon, to nema osnova za utvrđivanje nesaglasnosti osporenog člana 28. stav 2. Pravilnika s odredbama Ustava. Kako je Zakonom o zdravstvenom osiguranju uspostavljen teritorijalni princip u ostvarivanju prava iz zdravstvenog osiguranja, sa propisanim izuzetkom od tog principa, kao i nadležnost Republičkog zavoda da bliže uređuje način i postupak ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, to je osporena odredba člana 28. stav 2. Pravilnika, kojom su uređeni uslovi i način obezbeđivanja zdravstvene zaštite kategorijama osiguranika koji zbog školovanja, studiranja, stručnog usavršavanja, odnosno izvođenja privremenih radova borave van teritorije matične filijale, tako što im se zdravstvena zaštita obezbeđuje u zdravstvenim ustanovama na području filijale Zavoda gde privremeno borave, u saglasnosti sa zakonom.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvataju se inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti odredbe člana 9a stav 3. i neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 28. stav 2. Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja ("Službeni glasnik RS", br. 44/99, 37/02, 62/03, 1/04, 43/04 i 44/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnete su inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti odredbe člana 9a stav 3. i za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 28. stav 2. Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja. U inicijativama se navodi da je osporena odredba člana 9a stav 3. Pravilnika u suprotnosti sa načelom blagovremenog lečenja iz člana 2. stav 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti iz 1992. godine, jer je lista čekanja iz osporenog Pravilnika negacija tog načela s obzirom da Pravilnik ne priznaje osiguranom licu troškove koje je ono imalo da bi sebi obezbedilo upravo blagovremeno lečenje, niti priznaje na teret zdravstvenog osiguranja one troškove koje bi moralo da snosi samo to osiguranje. Dalje se navodi da je osporena odredba Pravilnika u suprotnosti sa načelom savesnosti i poštenja iz člana 12. Zakona o obligacionim odnosima, kao i s opštim pravilom o poslovođstvu bez naloga iz člana 220. Zakona o obligacionim odnosima, pravilom o vršenju tuđih poslova u nameri da se drugom pomogne iz člana 224. istog zakona. U inicijativama se ističe da osporena odredba člana 28. stav 2. Pravilnika omogućava lečenje i dobijanje lekova bez naknade van područja matične filijale samo određenim kategorijama osiguranika, ali ne i korisnicima penzije koji iz određenih razloga borave van područja svoje matične filijale u dužem vremenskom periodu. Time su, prema mišljenju inicijatora, korisnici penzije dovedeni u neravnopravan položaj u odnosu na druge osiguranike navedene u osporenoj odredbi Pravilnika i pored toga što je građanima garantovana sloboda kretanja i privremenog boravka van mesta prebivališta, i što je zdravstveno osiguranje, kao sistem, jedinstveno za celu teritoriju Republike Srbije nezavisno od njegove unutrašnje organizacije.

U odgovoru donosioca osporenog akta ističe se: da je pravni osnov za donošenje osporenog akta sadržan u članu 64. stav 2. Zakona o zdravstvenom

osiguranju iz 1992. godine; da je odredbama čl. 9a i 9b Pravilnika uvedena lista čekanja u zdravstvenim ustanovama za određene oblasti zdravstvene zaštite, u zavisnosti od medicinskih indikacija, zdravstvenog stanja osiguranog lica, kao i datuma javljanja zdravstvenoj ustanovi, što znači da osigurano lice zdravstvenu zaštitu u zdravstvenoj ustanovi koristi po određenom redosledu koji se utvrđuje tom listom, a ukoliko zdravstvenu zaštitu koristi mimo te liste, koristi je na lični zahtev u kom slučaju, s obzirom da ima troškove, a nije u pitanju participacija, to lice ima pravo da filijali zdravstvenog osiguranja kod koje je zdravstveno osigurano, podnese zahtev za refundaciju tako nastalih troškova; da će troškovi korišćenja zdravstvene zaštite na lični zahtev biti nadoknađeni na teret sredstava zdravstvenog osiguranja ukoliko lekarska komisija nadležne filijale organizacije za zdravstveno osiguranje oceni da je zdravstvena zaštita bila neophodna. Stoga se, smatra donosilac osporenog akta, osporenim odredbom člana 9a stav 3. Pravilnika, ne uskraćuje korišćenje zdravstvene zaštite osiguranom licu već samo odlaže njeno korišćenje za kasniji period. U pogledu navoda inicijatora koji se odnose na osporenu odredbu člana 28. stav 2. Pravilnika, donosilac akta ističe: da je osiguraniku do stupanja na snagu Zakona o zdravstvenom osiguranju iz 2005. godine, tj. do 9. decembra 2005. godine, lek mogao da propisuje i recept izdaje izabrani lekar, u skladu sa opštim aktom Zavoda, a od navedenog datuma izabrani lekar iz odgovarajuće oblasti zdravstvene zaštite utvrđene zakonom; da osiguranik može da ima samo jedan karton iz oblasti zdravstvene zaštite utvrđenih propisima, a koji treba da se nalazi ili u zdravstvenoj ustanovi koja ima sedište na području Filijale koja mu je priznala svojstvo osiguranog lica ili prema prebivalištu osiguranika; da osiguranik može da ima karton u zdravstvenoj ustanovi prema mestu svog privremenog boravka radi školovanja, studiranja, stručnog usavršavanja ili izvođenja privremenih radova (privremena gradilišta).

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da je osporenim odredbom člana 9a stav 3. Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja propisano da ukoliko osigurano lice koristi zdravstvene usluge sa upotrebom ugradnog materijala mimo liste čekanja iz st. 1. i 2. ovog člana, troškovi materijala koji se ugrađuju u organizam padaju na teret osiguranog lica, a da je osporenim odredbom člana 28. stav 2. Pravilnika propisano da se osiguraniku obezbeđuje zdravstvena zaštita u zdravstvenim ustanovama na području filijale Zavoda gde privremeno boravi radi školovanja, studiranja, stručnog usavršavanja, izvođenja privremenih radova (privremena gradilišta).

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti, a za članove svoje porodice, između ostalog, pravo na zdravstvenu zaštitu (član 40. stav 1.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48,94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01 i 18/02), na osnovu kojeg je donet osporeni akt, prestao je da važi 10. decembra 2005. godine stupanjem na snagu

Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 107/05), pa je Ustavni sud ocenu zakonitosti osporenih odredaba Pravilnika vršio u odnosu na taj Zakon.

Članom 56. važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je, pored ostalog, da se za određene vrste zdravstvenih usluga koje se obezbeđuju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja i koje nisu hitne može utvrditi redosled korišćenja, u zavisnosti od medicinskih indikacija i zdravstvenog stanja osiguranog lica, kao i datuma javljanja zdravstvenoj ustanovi, s tim da vreme čekanja ne može da bude takvo da ugrozi zdravlje ili život osiguranog lica (u daljem tekstu: lista čekanja) (stav 1.); da Republički zavod donosi opšti akt kojim utvrđuje vrste zdravstvenih usluga za koje se utvrđuje lista čekanja, kao i kriterijume i standardizovane mere za procenu zdravstvenog stanja pacijenta i za stavljanje na listu čekanja, najduže vreme čekanja za zdravstvene usluge, neophodne podatke i metodologiju za formiranje liste čekanja (stav 2.); da se aktom iz stava 2. ovog člana uređuje, pored ostalog, i način korišćenja zdravstvene zaštite mimo liste čekanja (stav 4.); da je davalac zdravstvenih usluga sa kojim je matična filijala, odnosno Republički zavod zaključio ugovor o pružanju zdravstvene zaštite na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja dužan da utvrdi listu čekanja u skladu sa odredbama st. 1. do 4. ovog člana i da osiguranom licu pruži zdravstvenu uslugu u skladu sa tom listom čekanja (stav 5.). Članom 57. Zakona utvrđeno je, pored ostalog, da ako davalac zdravstvenih usluga sa kojim je Republički zavod, odnosno matična filijala zaključila ugovor, utvrdi da zdravstvena usluga nije medicinski neophodna, odnosno opravdana za zdravstveno stanje osiguranog lica, dužan je da o tome izda pismeno obaveštenje osiguranom licu, pre pružanja zdravstvene zaštite (u daljem tekstu: prethodno obaveštenje) (stav 1.); da prethodno obaveštenje davalac zdravstvenih usluga mora dati i osiguranom licu koga stavlja na listu čekanja, u skladu sa članom 56. ovog zakona (stav 2.); da ako se osiguranom licu i pored prethodnog obaveštenja iz stava 1. ovog člana zdravstvena usluga pruži na lični zahtev osiguranog lica, troškovi zdravstvene usluge padaju na teret osiguranog lica (stav 4.). Članom 140. Zakona utvrđeno je, pored ostalog, da se prava iz zdravstvenog osiguranja licu u radnom odnosu obezbeđuju u filijali na čijem području je sedište njegovog poslodavca, a licu zaposlenom u poslovnoj jedinici van sedišta poslodavca-u filijali prema sedištu poslovne jedinice (stav 1. tačka 1)), i da učenici i studenti kao osigurana lica ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, u skladu sa opštim aktom Republičkog zavoda, i u filijali prema sedištu škole, odnosno visokoškolske ustanove (stav 4.). Članom 141. Zakona utvrđeno je, pored ostalog, da osigurano lice ostvaruje zdravstvenu zaštitu u zdravstvenoj ustanovi, odnosno kod drugog davaoca zdravstvenih usluga, koji ima sedište na području matične filijale sa kojim je zaključen ugovor o pružanju zdravstvene zaštite osiguranim licima (stav 1.); da osigurano lice ostvaruje zdravstvenu zaštitu i kod zdravstvene ustanove, odnosno kod drugog davaoca zdravstvenih usluga, van područja matične filijale, pod uslovima propisanim ovim zakonom i propisom donetim za sprovođenje ovog zakona (stav 2.); da Republički zavod opštim aktom bliže uređuje način i postupak ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (stav 4.). Članom 246. Zakona utvrđeno je da će se propisi za sprovođenje ovog zakona doneti u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, ako ovim zakonom nije drukčije određeno (stav 1.), kao i da će se do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana primenjivati propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom (stav 2.).

Polazeći od toga da je Zakonom o zdravstvenom osiguranju utvrđeno da se za određene vrste zdravstvenih usluga koje se obezbeđuju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja i koje nisu hitne, može utvrditi redosled korišćenja, da je Republički zavod ovlašćen da opštim aktom utvrdi, pored ostalog, vrste zdravstvenih

usluga za koje se utvrđuje lista čekanja, da je davalac zdravstvenih usluga dužan da utvrdi listu čekanja i da osiguranom licu pruži zdravstvenu uslugu u skladu sa tom listom, da troškovi zdravstvene usluge padaju na teret osiguranog lica u slučaju kada se tom licu, na njegov lični zahtev, pruži zdravstvena usluga i pored prethodnog upozorenja o razlozima stavljanja na listu čekanja i o utvrđenom redosledu na listi čekanja, Ustavni sud je ocenio da je osporeni član 9a stav 3. Pravilnika, kojim se utvrđuje da troškovi materijala koji se ugrađuju u organizam padaju na teret osiguranog lica ukoliko osigurano lice koristi zdravstvene usluge sa upotrebom ugradnog materijala mimo liste čekanja iz st. 1. i 2. tog člana Pravilnika, u saglasnosti sa zakonom.

U pogledu zahteva da se ocena zakonitosti člana 9a stav 3. Pravilnika vrši i u odnosu na Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i "Službeni list SRJ", broj 31/93), Ustavni sud je ocenio da navedeni zakon nije od značaja za ocenu zakonitosti Pravilnika, jer se tim zakonom uređuju obligacioni odnosi u kojima su strane ravnopravne i slobodne da, u zakonskim okvirima, međusobne odnose urede po svojoj volji, dok se osporenim Pravilnikom određena pitanja iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, u kome strane nisu ravnopravne niti slobodne da ta pitanja urede po svojoj volji, već su dužne da se ponašaju u skladu sa kogentnim normama.

Osporenim Pravilnikom uređuju se uslovi i način ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja, što Ustav neposredno ne uređuje, već se ova pitanja, saglasno članu 40. stav 1. i članu 68. stav 2. Ustava uređuju zakonom, pa stoga, po oceni Ustavnog suda, nema osnova za utvrđivanje nesaglasnosti osporenog člana 28. stav 2. Pravilnika sa navedenim odredbama Ustava. Osporenim odredbom Pravilnika, po oceni Ustavnog suda, ne povređuje se princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se ta odredba odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj osporenim odredbom i ne stvara nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva, niti ograničava, odnosno ne uskraćuje pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti iz člana 40. stav 1. Ustava.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju uspostavljen je teritorijalni princip u ostvarivanju prava iz zdravstvenog osiguranja, uključujući i ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu, prema kome, po pravilu, osigurano lice ostvaruje zdravstvenu zaštitu u zdravstvenoj ustanovi, odnosno kod drugog davaoca zdravstvenih usluga, koji ima sedište na području matične filijale sa kojim je zaključen ugovor o pružanju zdravstvene zaštite osiguranim licima, a izuzetno i kod zdravstvene ustanove, odnosno kod drugog davaoca zdravstvenih usluga, van područja matične filijale, pod uslovima propisanim ovim zakonom i propisom donetim za sprovođenje ovog zakona (član 141. st. 1. i 2.). Polazeći od navedenog teritorijalnog principa, odnosno izuzetka od tog principa, kao i pravila utvrđenog članom 140. stav 1. tačka 1) i stav 4. Zakona, Republički zavod za zdravstveno osiguranje je, u okviru ovlašćenja iz člana 141. stav 4. Zakona, osporenim članom 28. stav 2. Pravilnika uređio uslove i način obezbeđivanja zdravstvene zaštite osiguranicima koji zbog školovanja, studiranja, stručnog usavršavanja, odnosno izvođenja privremenih radova borave van teritorije matične filijale, i to tako što je utvrdio da se tim kategorijama osiguranika zdravstvena zaštita obezbeđuje u zdravstvenim ustanovama na području filijale Zavoda gde, iz navedenih razloga, privremeno borave. Stoga je, po oceni Ustavnog suda, osporeni član 28. stav 2. Pravilnika u saglasnosti sa zakonom.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
 IY-369/2004 od 11. maja 2006. godine

Ustav nije neposredno uredio prava i obaveze iz zdravstvenog osiguranja, već su njegovim odredbama utvrđeni ustavnopravni osnovi za zakonsko uređivanje sistema zdravstvenog osiguranja, što je u konkretnom slučaju i učinjeno Zakonom o zdravstvenom osiguranju iz 1992. godine, odnosno osporenom Odlukom koja je bila doneta na osnovu navedenog Zakona, te kako Odluka nije bila doneta neposredno na osnovu Ustava, nema osnova za utvrđivanje nesaglasnosti s Ustavom osporene odredbe Odluke, u vreme važenja.

Osporena odredba Odluke nije imala povratno dejstvo, jer je njome bilo propisano da ova odluka, po dobijanju saglasnosti Vlade Republike Srbije, stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a promena uslova za ostvarivanje prava koja se propiše sa dejstvom za ubuduće, nema značenje određivanja povratnog dejstva propisa.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 5. stav 2. tačka 2) Odluke o učešću osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite ("Službeni glasnik RS", broj 83/04).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredbe člana 5. stav 2. tačka 2) Odluke navedene u izreci. U inicijativi se navodi da osporena odredba Odluke, koja propisuje kao uslov za oslobađanje osiguranih lica od plaćanja učešća u troškovima zdravstvene zaštite svojstvo dobrovoljnog davaoca krvi koji je u toku života krv dao 30 i više puta, nije saglasna principu proklamovanom članom 55. stav 2. Ustava, jer ne podstiče povećanje socijalnog blagostanja građana, već pogoršava socijalni položaj osiguranih lica, te da nije u saglasnosti ni sa članom 40. Ustava, s obzirom na to da osiguranim licima, među kojima naročito invalidima rada, ograničava određena prava po osnovu socijalnog osiguranja. Takođe se ističe da osporena odredba Odluke ima retroaktivno dejstvo, jer promenom uslova za ostvarivanje prava po osnovu dobrovoljnog davalaštva krvi ukida stečena prava osiguranih lica po osnovu prethodnih zakonskih propisa. U predstavi naslovljenoj kao "prigovor" na Odluku koja je objavljena u "Službenom Glasniku Republike Srbije", broj 83/04, traži se da Sud preispita "predloženo plaćanje participacije i lekova", tvrdnjom da je prilikom utvrđivanja kategorija osiguranih lica koje se oslobađaju participacije u troškovima zdravstvene zaštite, napravljena razlika između "mlađih i starijih penzionera", iako su obe kategorije osiguranika plaćale doprinose za zdravstveno osiguranje.

U odgovoru Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje - Beograd se ističe da je Upravni odbor Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje osporenu Odluku doneo saglasno ovlašćenjima sadržanim u članu 28. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02, 80/02 i 84/04). U odgovoru se takođe ukazuje da je osporena odredba izmenjena Odlukom o izmeni Odluke o učešću osiguranih lica u troškovima

zdravstvene zaštite ("Službeni glasnik RS", broj 118/04), kojom je utvrđeno da član 5. stav 2. tačka 2) osporene Odluke glasi: "dobrovoljni davaoci krvi, ako su krv dali 10 i više puta".

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Odluku o učešću osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite ("Službeni glasnik RS", broj 83/04) doneo Upravni odbor Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje Beograd, na osnovu odredaba Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 18/92, 26/93, 52/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01 i 18/02) koje su utvrđivale: da se pri korišćenju određenih vidova zdravstvene zaštite može predvideti učešće osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite vodeći računa da ih to učešće ne odvraća od korišćenja zdravstvene zaštite, s tim da vidove i iznose učešća osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite, oslobađanje učešća, mesto i način naplate utvrđuje Republički zavod za zdravstveno osiguranje, a Vlada Republike Srbije daje saglasnost na navedeni akt (član 28.); da Upravni odbor Zavoda, između ostalog, utvrđuje vidove i iznose učešća osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite, oslobađanje od učešća, mesto i način naplate, u skladu s ovim zakonom (član 100. stav 1. tačka 7)). Osporena odredba člana 5. stav 2. tačka 2) Odluke je utvrđivala da se dobrovoljni davaoci krvi, ako su krv u toku života dali 30 i više puta, oslobađaju plaćanja učešća propisanih odredbama člana 3. stav 2. ove Odluke, osim učešća propisanih tačkom 20. podtačka 20.1. i tač. 21., 23. i 24. Osporena odredba Odluke prestala je da važi 6. novembra 2004. godine, stupanjem na snagu Odluke o izmeni Odluke o učešću osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite ("Službeni glasnik RS", broj 118/04).

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom, kao i da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuje sebi pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti, pravo za slučaj trudnoće, porođaja, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti, i prava na druge oblike socijalnog osiguranja, a za članove svoje porodice - pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na porodičnu penziju, kao i druga prava po osnovu socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. tačka 4.); da zakon, drugi propis ili opšti akt ne može imati povratno dejstvo, s tim da se samo zakonom može odrediti da pojedine njegove odredbe, ako to zahteva opšti interes utvrđen u postupku donošenja zakona, imaju povratno dejstvo (član 121. st. 1. i 2.).

Iz navedenih odredaba čl. 40, 68. i 72. Ustava proističe da prava i obaveze po osnovu zdravstvenog osiguranja Ustav nije neposredno uredio, već su njegovim odredbama utvrđeni ustavnopravni osnovi za zakonsko uređivanje sistema zdravstvenog osiguranja, što je u konkretnom slučaju učinjeno navedenim Zakonom, odnosno osporenom Odlukom donetom na osnovu navedenog Zakona. Kako u smislu izloženog osporena Odluka nije bila doneta neposredno na osnovu Ustava, Sud je

ocenio da nema osnova za utvrđivanje da je osporena odredba Odluke u vreme važenja bila nesaglasna s Ustavom.

Ustavni sud je ocenio da osporenoj odredbi člana 5. stav 2. tačka 2) Odluke nije određeno povratno dejstvo, jer je utvrdio da je odredbom člana 16. Odluke propisano da ova Odluka, po dobijanju saglasnosti Vlade Republike Srbije, stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a promena uslova za ostvarivanje prava koja se propiše sa dejstvom za ubuduće, nema značenje određivanja povratnog dejstva propisa.

U vezi sa "prigovorom" podnetim u odnosu na navedenu Odluku, Ustavni sud je utvrdio da ova predstavka ne sadrži podatke neophodne za postupanje Suda, a kako ti nedostaci nisu otklonjeni u roku koji je podnosiocu ostavljen, to u smislu odredbe člana 19. stav 1. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje po navedenoj predstavi.

Na osnovu iznetog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je doneo Rešenje kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-357/2004 od 6. jula 2006. godine

Donosilac osporenog Statuta Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih postupio je u skladu s odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kada je osporenim delom odredbe člana 23. stav 1. tačka 7) Statuta utvrdio da direktor Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih donosi rešenje o usklađivanju vrednosti opšteg boda, jer iz odredaba navedenog Zakona sledi da ovlašćenje za donošenje rešenja o usklađivanju vrednosti opšteg boda nije zakonom izričito stavljeno u nadležnost određenom zakonom utvrđenom organu fonda, već je prepušteno fondu da to pitanje uredi statutom, kao i da direktor fonda, pored poslova utvrđenih zakonom, obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredbe člana 23. stav 1. tačka 7) Statuta Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih ("Službeni glasnik RS", broj 89/2003), u delu koji glasi: "donosi rešenje o usklađivanju vrednosti opšteg boda".

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredbe člana 23. stav 1. tačka 7) Statuta Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih, u delu koji glasi: "donosi rešenje o usklađivanju vrednosti opšteg boda". U inicijativi se navodi da je osporena odredba Statuta neustavna i nezakonita, jer ovlašćuje direktora Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih da donosi rešenje o usklađivanju

vrednosti opšteg boda, "što omogućava da o pravima korisnika penzije odlučuje jedan čovek".

U odgovoru donosioca osporenog akta navodi se da, saglasno Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju, penzijsko i invalidsko osiguranje obezbeđuje i sprovodi Fond; da direktor Fonda, pored poslova utvrđenih Zakonom, obavlja i poslove utvrđene Statutom Fonda; da je osporenom odredbom Statuta, pored ostalog, utvrđeno da direktor Fonda donosi rešenje o usklađivanju vrednosti opšteg boda; da Vlada Republike Srbije utvrđuje nominalni iznos vrednosti opšteg boda, a direktor Fonda donosi rešenje o usklađivanju vrednosti opšteg boda, na osnovu statističkih podataka, sa kretanjem troškova života i prosečne zarade na teritoriji Republike u prethodnom kvartalu, u procentu koji predstavlja zbir polovine procenta rasta, odnosno pada troškova života i polovine procenta rasta, odnosno pada zarada.

Ustavni sud je, u sprovedenom postuku, utvrdio da je odredbom člana 23. stav 1. tačka 7) Statuta Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih, u delu koji je osporen, utvrđeno da direktor Fonda, pored poslova utvrđenih Zakonom, donosi rešenje o usklađivanju vrednosti opšteg boda.

Ustav Republike Srbije utvrđuje da: obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, i prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja, a za članove svoje porodice, pored ostalog, pravo na porodičnu penziju, kao i druga prava po osnovu socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, i sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05), pored ostalog, utvrđuje: da se vrednost opšteg boda iz stava 1. člana 70. Zakona usklađuje na način koji je propisan za usklađivanje penzija i da vrednost opšteg boda objavljuje fond (član 70. st. 4. i 5.); da penzijsko i invalidsko osiguranje obezbeđuje i sprovodi fond (član 150. stav 1.); da fond, pored ostalog, osigurava na penzijsko i invalidsko osiguranje sva lica koja su po ovom zakonu obavezno osigurana i koja su se uključila u ovo osiguranje, utvrđuje stope doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u skladu sa ovim zakonom, utvrđuje osnovice za plaćanje doprinosa u skladu sa ovim zakonom, kao i da organizuje i sprovodi penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa zakonom (član 151. tač. 1), 2), 3) i 7)); da su organi fonda upravni odbor, nadzorni odbor i direktor (član 154); da direktor fonda, pored ostalog, vrši druge poslove u skladu sa zakonom i statutom fonda (član 167. stav 1. tačka 6).

Ustav Republike Srbije ne uređuje pitanja koja se odnose na organe fonda i njihova ovlašćenja već se ta pitanja, saglasno odredbama člana 40. stav 1. i člana 68. stav 2. Ustava, uređuju zakonom. Stoga, po oceni Ustavnog suda, nema osnova za utvrđivanje nesaglasnosti osporenog dela odredbe člana 23. stav 1. tačka 7) Statuta s Ustavom.

Polazeći od odredaba Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, prema kojima fond obezbeđuje i sprovodi penzijsko i invalidsko osiguranje, a da se vrednost opšteg boda usklađuje i da usklađenu vrednost objavljuje fond, sledi da ovlašćenje za donošenje rešenja o usklađivanju vrednosti opšteg boda nije zakonom izričito stavljeno u nadležnost bilo kojeg od zakonom utvrđenih organa fonda, već je zakon prepustio fondu da to pitanje uredi statutom. Kako je pri tom zakonom propisano

da direktor fonda, pored poslova utvrđenih zakonom, obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom, što znači da su ovlašćenja direktora, pored onih utvrđenih zakonom, i ona koja se utvrde Statutom, donosilac osporenog Statuta je, po oceni Ustavnog suda, postupio u skladu sa zakonom kada je osporenim delom odredbe člana 23. stav 1. tačka 7) Statuta utvrdio da direktor Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih donosi i rešenje o usklađivanju vrednosti opšteg boda.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-244/2005 od 9. marta 2006. godine

Savet Republičke direkcije za puteve, kao posebne republičke organizacije koja obavlja i poslove održavanja, zaštite, korišćenja i upravljanja magistralnim i regionalnim putevima kao dobrima u opštoj upotrebi, imao je ustavno i zakonsko ovlašćenje da utvrdi visinu naknade za korišćenje puteva, na način kako je to utvrđeno osporenim odredbama Odluke.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba člana 8. Odluke o visini naknada za korišćenje puteva ("Službeni glasnik RS", broj 90/2004).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 8. Odluke o visini naknada za korišćenje puteva ("Službeni glasnik RS", broj 90/2004). Podnosilac inicijative navodi da vlasnici benzinskih stanica na autoputu Beograd-Niš nisu obuhvaćeni osporenom Odlukom tako da su izuzeti od obaveze plaćanja naknade za korišćenje komercijalnih objekata na toj magistrali, što dovodi do neravnopravnosti obveznika plaćanja te naknade. Takođe, po navodima inicijatora, Odluka treba da sadrži kriterijume za utvrđivanje novčanog iznosa naknade za korišćenje benzinskih stanica, što bi po njegovom mišljenju bilo neophodno da bi svi obveznici plaćanja naknade bili u istom finansijskom položaju.

U odgovoru Republičke direkcije za puteve, između ostalog, navodi se da je osporenu Odluku Savet Republičke direkcije za puteve doneo na osnovu odredaba člana 51b i člana 52. stav 1. tač. 5. do 12. Zakona o putevima, kojima je Savet ovlašćen da utvrđuje samo visinu naknada za korišćenje puteva, a ne i kriterijume i merila. U odgovoru se dalje navodi da je osporenom Odlukom utvrđena visina naknade za različite oblike korišćenja puteva, u smislu člana 52. stav 1. tač. 5. do 12. Zakona, da uređivanjem visine naknada za svaku vrstu objekata nije narušen princip ravnopravnosti obveznika u plaćanju naknade, te da je u skladu sa zakonom propisana obaveza plaćanja naknade za korišćenje benzinskih stanica koje imaju pristup na javne puteve navedene u članu 8. Odluke.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i da imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da su prirodna bogatstva i dobra u opštoj upotrebi, kao dobra od opšteg interesa, u državnoj ili društvenoj svojini; da se na dobrima od opšteg interesa može, pod uslovima utvrđenim zakonom, steći pravo korišćenja; da se zaštita, korišćenje, unapređivanje i upravljanje dobrima od opšteg interesa ostvaruju pod uslovima i na način utvrđen zakonom; da se zakonom uređuje plaćanje naknade za korišćenje dobara od opšteg interesa (član 60. st. 1,3,5. i 6.).

Osporena Odluka doneta je na osnovu odredaba člana 51b stav 1. tačka 6. i člana 52. tač. 6. i tač. 8. do 12. Zakona o putevima ("Službeni glasnik RS", br. 46/91, 52/91, 53/93, 67/93, 48/94 i 42/98) koji je prestao da važi 1. januara 2006. godine, danom stupanja na snagu Zakona o javnim putevima ("Službeni glasnik RS", broj 101/2005). Članom 102. Zakona o javnim putevima određeno je da se propisi doneti na osnovu Zakona o putevima primenjuju do donošenja propisa na osnovu tog zakona.

Osporenim članom 8. Odluke o visini naknada za korišćenje puteva ("Službeni glasnik RS", broj 90/2004), koju je doneo Savet Republičke direkcije za puteve, propisano je da se naknada za korišćenje komercijalnih objekata - benzinskih stanica, motela, hotela, restorana, autoservisa, prodavnica i drugih komercijalnih objekata na koje je omogućen pristup sa tačno određenih magistralnih i regionalnih puteva plaća u konkretno određenim novčanim iznosima, kao i da se ta naknada utvrđuje u godišnjem iznosu i plaća u 12 jednakih mesečnih rata do 5-tog u mesecu za prethodni mesec.

Zakonom o putevima bilo je propisano: da su putevi, kao dobra u opštoj upotrebi, u državnoj svojini i da se na putevima mogu sticati prava korišćenja, prava službenosti i druga prava određena zakonom (član 1.); da poslove održavanja, zaštite, korišćenja, razvoja i upravljanja magistralnim i regionalnim putevima, kao dobrima u opštoj upotrebi, obavlja posebna republička organizacija (član 4. stav 1.); da se za obavljanje stručnih poslova koji se odnose na izgradnju i rekonstrukciju, održavanje, zaštitu, korišćenje, razvoj i upravljanje magistralnim i regionalnim putevima, kao poslova od značaja za ostvarivanje prava i dužnosti Republike, obrazuje Republička direkcija za puteve kao posebna organizacija (član 45. stav 1.); da se u Republičkoj direkciji za puteve obrazuje Savet (član 51a) koji, prema članu 51b. stav 1. tačka 6. i stav 2. Zakona, utvrđuje visinu naknada za upotrebu i korišćenje puteva koje su utvrđene odredbama člana 52. tač. 5) do 12) Zakona, i to uz saglasnost Vlade Republike Srbije, a po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja. Članom 52. tač. 5. do 12. Zakona propisane su naknade koje se plaćaju za upotrebu i korišćenje puteva po različitim osnovima, a u tom okviru predviđena je i naknada za korišćenje komercijalnih objekata na koje je omogućen pristup sa puta (tačka 12).

Polazeći od navedenih ustavnih i zakonskih odredaba prema kojima se korišćenje dobara od opšteg interesa, pa samim tim i korišćenje puteva kao dobara u opštoj upotrebi ostvaruje pod uslovima i na način utvrđen zakonom, kao i da se zakonom uređuje i plaćanje naknade za korišćenje tih dobara, Ustavni sud je utvrdio da je Savet Republičke direkcije za puteve kao posebne republičke organizacije koja obavlja i poslove održavanja, zaštite, korišćenja i upravljanja magistralnim i regionalnim putevima kao dobrima u opštoj upotrebi, imao zakonsko ovlašćenje da utvrdi visinu naknade za korišćenje puteva, na način kako je to utvrđeno osporenim

odredbama Odluke. Takvim uređivanjem, po oceni Ustavnog suda, obveznici plaćanja naknade za korišćenje puteva nisu dovedeni u nejednak položaj protivno ustavnom principu o pravnoj jednakosti građana iz člana 13. Ustava, budući da se utvrđivanje visine naknade za korišćenje komercijalnih objekata na koje je omogućen pristup sa magistralnih i regionalnih puteva podjednako odnosi na sva lica koja se nađu u istoj situaciji koja je određena osporenim odredbama. Ocena opravdanosti različite visine novčanog iznosa utvrđene naknade kao i celishodnosti izvršene kategorizacije objekata nije u nadležnosti Ustavnog suda u smislu člana 125. Ustava, već je stvar normativne politike donosioca Odluke.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-469/2004 od 9. marta 2006. godine

Polazeći od Ustavom utvrđene nadležnosti Ustavnog suda da ocenjuje saglasnost propisa i drugih opštih akata republičkih organa sa zakonom, od zauzetog stava Suda o nadležnosti da ocenjuje ustavnost i zakonitost propisa organa i organizacija Savezne Republike Jugoslavije koji se na osnovu Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora primenjuju kao republički propisi, kao i od utvrđenog pravnog stanja prema kome su osporena Odluka i Uputstvo doneti kao propisi Savezne Republike Jugoslavije, a u vreme važenja nisu se primenjivali kao republički propisi, Ustavni sud nije nadležan za postupanje u ovoj pravnoj stvari, te kako su prestale procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka po predlogu za ocenu zakonitosti osporene Odluke, to se postupak po predlogu obustavlja, a inicijativa za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih akata odbacuje.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata donetih na osnovu osporenih akata je bespredmetan, kada Sud ne odlučuje o glavnoj stvari.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Obustavlja se postupak za ocenu zakonitosti odredaba tač. 3. i 4. Odluke o bližim uslovima primene čl. 26. i 27. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", broj 61/99)

2. Odbacuje se inicijativa za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba tač. 3. i 4. Odluke iz tačke 1. i odredbe tačke 3. pod X1. Uputstva za jedinstvenu primenu Odluke o bližim uslovima primene čl. 26. i 27. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", broj 61/99).

O b r a z l o ž e n j e

Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora (Službeni list SCG", broj 1/03), ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije predlog za ocenu zakonitosti tač. 3. i 4. Odluke o bližim uslovima primene čl. 26. i 27. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", broj 61/99) i inicijativu za pokretanje

postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti tač. 3. i 4. navedene Odluke, kao i tačke 3. pod X1. Uputstva za jedinstvenu primenu Odluke o bližim uslovima primene čl. 26. i 27. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", broj 61/99), koji su u Saveznom ustavnom sudu vođeni kao predmet IVU br. 159/2001 i 183/2001. Podnosioci zahteva smatraju da tačka 3. osporene Odluke u delu koji glasi: "zbira stalnih sredstava" nije u saglasnosti s odredbama čl. 17, 18, 19e i 26. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", br. 32/93...44/99), a da osporena tačka 4. Odluke nije u saglasnosti sa odredbom člana 26. stav 1. navedenog zakona. Po mišljenju podnosioca inicijative osporena tačka 3. pod X1 Uputstva nije u saglasnosti s odredbama čl. 17, 18, 19 e i 26. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama i tačkom 3. osporene Odluke. Ustavnom sudu podnet je i zahtev za obustavljanje izvršenja pojedinačnih akata donetih na osnovu osporene Odluke i Uputstva.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenu Odluku i Uputstvo donela Narodna banka Jugoslavije, kao organizacija Savezne Republike Jugoslavije, u izvršavanju Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", br. 32/93...44/99), koji se u vreme donošenja i važenja osporenih akata primenjivao kao zakon Savezne Republike Jugoslavije. Odluka o bližim uslovima primene čl. 26. i 27. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama, koja je doneta kao propis Savezne Republike Jugoslavije, prestala je da važi danom stupanja na snagu Odluke o bližim uslovima primene čl. 26. i 27. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", broj 39/02), odnosno 20. jula 2002. godine. I Uputstvo za jedinstvenu primenu Odluke o bližim uslovima primene čl. 26. i 27. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", broj 61/99), doneto je kao propis Savezne Republike Jugoslavije i prestalo je da važi danom stupanja na snagu Uputstva o izveštajima banaka i drugih finansijskih organizacija ("Službeni list SRJ", broj 52/02), odnosno 28. septembra 2002. godine, iz čega sledi da se osporena Odluka i Uputstvo u vreme važenja nisu primenjivali kao propisi Republike Srbije.

Ustavni sud Republike Srbije, na osnovu člana 125. Ustava, nadležan je da ocenjuje saglasnost propisa i drugih opštih akata republičkih organa sa zakonom, a na osnovu zauzetog stava i ustavnost i zakonitost propisa organa i organizacija Savezne Republike Jugoslavije koji se na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, primenjuju kao republički propisi. Polazeći od toga da su osporena Odluka i Uputstvo doneti kao propisi Savezne Republike Jugoslavije i da se u vreme važenja nisu primenjivali kao republički propisi, Ustavni sud je ocenio da nije nadležan za postupanje u ovoj pravnoj stvari.

S obzirom na to da je postupak za ocenu zakonitosti osporene Odluke pred Saveznim ustavnim sudom pokrenut predlogom ovlašćenog predlagača i da su u toku postupka prestale procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka, Ustavni sud je na osnovu člana 25. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) obustavio postupak po predlogu, a inicijativu odbacio. Polazeći od toga da Sud nije odlučivao o glavnoj stvari, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata donetih na osnovu osporenih opštih akata je bespredmetan.

Na osnovu izloženog i člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda

IY-205/2003 od 23. marta 2006. godine

S obzirom da je Ustavni sud utvrdio da iz celine pravnih rešenja proizašlih iz odgovarajućih izmena i dopuna zakona u oblastima budžetskog sistema i obaveznog socijalnog osiguranja i osporenog Pravilnika, sledi da je Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja omogućeno učešće u upravljanju sredstvima Fonda, kao i da su odredbe Zakona o budžetskom sistemu i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u odnosu na koje je tražena ocena zakonitosti prestale da važe, a da se u odnosu na član 8. Zakona o budžetskom sistemu ocena zakonitosti tražila sa razloga što ovaj član Zakona ne uređuje pomenuta pitanja, to su se, na osnovu člana 25. stav 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, stekli uslovi za obustavu postupka za ocenu zakonitosti osporenih odredaba Pravilnika.

Odlučivanje o zahtevu za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba Pravilnika je bespredmetno, budući da se postupak obustavlja.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Obustavlja se postupak za ocenu zakonitosti odredaba člana 8. Pravilnika o načinu korišćenja sredstava sa podračuna, odnosno drugih računa konsolidovanog računa trezora Republike ("Službeni glasnik RS", broj 3/2004).

O b r a z l o ž e n j e

Predlogom je pokrenut postupak pred Ustavnim sudom Republike Srbije za ocenu zakonitosti odredaba člana 8. Pravilnika navedenog u izreci. Predlagač je osporio zakonitost navedenih odredaba Pravilnika u odnosu na odredbe čl. 8. i 52. Zakona o budžetskom sistemu ("Službeni glasnik RS", br. 91/02 i 87/02) i člana 172. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/03). Predlagač smatra da osporenim odredbama Pravilnika nije mogao biti uveden institut interne pozajmice, s obzirom na to da članom 8. Zakona o budžetskom sistemu nije predviđena ova mogućnost. Stoga, prema mišljenju predlagača, ni podzakonskim aktom nije bilo moguće uvesti ovaj institut, posebno kad se radi o korišćenju sredstava organizacija obaveznog socijalnog osiguranja. Predlagač dalje navodi da članom 52. Zakona o budžetskom sistemu nije predviđena mogućnost zaduživanja budžeta Republike kod organizacija obaveznog socijalnog osiguranja, već isključivo kod domaćeg ili inostranog poverioca, kao i da je institut beskamatne pozajmice u suprotnosti i s odredbom člana 172. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Predlagač je tražio od Ustavnog suda obustavu izvršenja pojedinačnog akta i radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba člana 8. Pravilnika.

Donosilac osporenog Pravilnika je u odgovoru istakao da navodi predlagača nisu osnovani, jer je pravni osnov za donošenje Pravilnika sadržan u odredbi člana 8. stav 14. Zakona o budžetskom sistemu, a predmet uređivanja osporenih odredaba Pravilnika i Zakona o budžetskom sistemu su različita pitanja. U odgovoru se navodi i to: da je osporenim članom 8. Pravilnika uređen način upravljanja novčanim sredstvima sa podračuna, odnosno drugih računa budžetskih korisnika i organizacija obaveznog socijalnog osiguranja uključenih u konsolidovani račun trezora Republike, u cilju obezbeđivanja finansiranja tekuće likvidnosti budžeta Republike; da je

osporenim članom Pravilnika uređena interna pozajmica, koja nije ni u kakvoj vezi s odredbama člana 52. Zakona kojima se uređuje pitanje zaduživanja zaključivanjem ugovora o zajmovima ili emisijom hartija od vrednosti; da se Republika može zadužiti samo po proceduri i pod uslovima propisanim Zakonom, dok interna pozajmica podrazumeva kratkoročno pozajmljivanje novčanih sredstava na koja se ne obračunava kamata; da suština pozajmice proističe iz funkcije trezora da upravlja likvidnošću budžeta Republike, tako što se sredstva za finansiranje tekuće budžetske likvidnosti privremeno pozajmljuju sa podračuna za redovno poslovanje korisnika budžeta Republike, odnosno sa konsolidovanog računa trezora Republike, prenosom sredstava sa računa za interne pozajmice, a odredbama st. 2. i 3. člana 8. Pravilnika utvrđena je dozvoljena visina pozajmice i rok na koji se sredstva mogu pozajmiti.

Po sprovedenom postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je Pravilnik donet na osnovu ovlašćenja ministra nadležnog za poslove finansija sadržanog u odredbi člana 8. stav 14. Zakona o budžetskom sistemu i da bliže uređuje način korišćenja novčanih sredstava sa podračuna, odnosno drugih računa budžetskih korisnika i organizacija obaveznog socijalnog osiguranja uključenih u konsolidovani račun trezora Republike. Osporenim odredbama člana 8. Pravilnika propisano je: da budžet Republike može, u cilju obezbeđivanja sredstava za finansiranje tekuće likvidnosti, privremeno pozajmiti sredstva sa podračuna za redovno poslovanje direktnih, odnosno indirektnih korisnika budžeta Republike, odnosno sa konsolidovanog računa trezora Republike, prenosom sredstava sa računa za interne pozajmice (stav 1.); da visina pozajmice može iznositi do 60% dnevnog stanja salda prethodnog dana na podračunima za redovno poslovanje direktnih, odnosno indirektnih korisnika budžeta Republike (stav 2.); i da ovo pozajmljivanje može biti do 30 dana, a najkasnije 31. decembra tekuće godine (stav 3.).

Odredbama člana 52. Zakona o budžetskom sistemu, koje su prestale da važe 26. jula 2005. godine, danom stupanja na snagu Zakona o javnom dugu ("Službeni glasnik RS", broj 61/2005), bilo je propisano da se Republika može zaduživati kod domaćeg ili inostranog poverioca u skladu sa zakonom i da Republika može da zaključuje ugovore o kratkoročnim zajmovima ili da emituje kratkoročne hartije od vrednosti radi finansiranja deficita tekuće likvidnosti; da o zaključivanju ugovora o kratkoročnim zajmovima i o emitovanju kratkoročnih hartija od vrednosti odlučuje ministar i da Republika može davati državne garancije za dugove pravnih lica u skladu sa zakonom. Članom 172. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/2003) predviđeno je da se sredstva fonda koja ostaju po izmirenju obaveza iz člana 171. ovog zakona koriste za ulaganja u hartije od vrednosti, za plasman kod poslovnih banaka i druge namene, radi ostvarivanja dobiti. Članom 171. ovog zakona određene su namene za koje mogu da se koriste sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje, i to za: 1) isplatu penzija i novčanih naknada iz penzijskog i invalidskog osiguranja, 2) troškove za rad organa Fonda i za obavljanje upravnih, analitičkih, finansijskih poslova za sprovođenje penzijskog i invalidskog osiguranja i 3) druge obaveze utvrđene zakonom.

Prema oceni Suda, zakonodavac je Zakonom o budžetskom sistemu na jedinstven način uređio budžetski sistem koji je obuhvatio i sve organizacije obaveznog socijalnog osiguranja u cilju da se sredstva koja imaju karakter javnih prihoda iskažu na konsolidovanom računu trezora Republike, kako bi se mogli pratiti tokovi novčanih sredstava i, po potrebi, preneti sredstva organizaciji kod koje se pojavi deficit sredstava. S obzirom da su doprinosi koji se uplaćuju po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja javni prihodi koji pripadaju budžetu Republike, o načinu korišćenja tih prihoda, saglasno Zakonu, ovlašćen je da odlučuje ministar, dok je Fond ovlašćen za

raspolaganje sopstvenim приходima. To znači, prema oceni Suda, da je Pravilnik proizašao iz Zakona, radi razrade i bližeg uređivanja pojedinih pitanja, a na osnovu izričitog ovlašćenja iz člana 8. stav 14. Zakona o budžetskom sistemu prema kome ministar finansija bliže uređuje način korišćenja ovih sredstava. Naime, imajući u vidu da je ministar finansija odgovoran za poslovanje sredstvima budžeta Republike, u cilju održanja budžetske likvidnosti osporenim članom 8. Pravilnika ovlašćen je da angažuje tzv. "interne pozajmice". Sud je takođe ocenio da se osporenim odredbama Pravilnika ne utvrđuje zaduživanje budžeta Republike kod organizacija obaveznog socijalnog osiguranja, već način upravljanja gotovinom koje vrši trezor - te kako su u pitanju dva različita instituta, to nisu osnovani navodi predlagača da su osporene odredbe Pravilnika u suprotnosti sa članom 52. Zakona o budžetskom sistemu. Sud je konstatovao da član 172. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđuje tzv. sopstvene prihode Fonda, za koje je odredbom člana 8. stav 4 tačka 2) Zakona o budžetskom sistemu predviđeno da Fond može zaključiti ugovor sa ministrom o investiranju ovih sredstava. Prema tome, u okviru trezora na konsolidovanom računu postoje posebni podračuni za sopstvene prihode organizacija obaveznog socijalnog osiguranja, a institut "interna pozajmica" predviđen osporenim članom 8. Pravilnika podrazumeva mogućnost privremenog, kratkoročnog i beskamatnog zaduživanja sredstava što, prema oceni Suda, nije suprotno Zakonu o budžetskom sistemu.

Sud je utvrdio da su danom stupanja na snagu Zakona o javnom dugu ("Službeni glasnik RS", broj 61/2005), tj. 26. jula 2005. godine, a na osnovu člana 53. ovog zakona, prestale da važe odredbe člana 52. Zakona o budžetskom sistemu u odnosu na koje je tražena ocena zakonitosti osporenog člana 8. Pravilnika. Odredbe čl. 171. i 172. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju su izmenjene tako što je predviđeno da se sopstveni prihodi fonda koji ostaju po izmirenju obaveza iz člana 171. ovog zakona koriste za ulaganja u hartije od vrednosti, za plasman kod poslovnih banaka i druge namene radi ostvarivanja dobiti. Takođe, ministar finansija doneo je Pravilnik o izmenama i dopunama osporenog Pravilnika ("Službeni glasnik RS", broj 1/06) kojim je u osnovni tekst Pravilnika inkorporiran novi odeljak 3a pod nazivom: "Investiranje sredstava", u kome su bliže uređena pitanja vezana za investiranje sopstvenih prihoda organizacija obaveznog socijalnog osiguranja (član 7. Pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika). U tom smislu, članom 12a Pravilnika predviđeno je da korisnik budžeta Republike i sredstava organizacija obaveznog socijalnog osiguranja može zaključiti ugovor sa ministrom finansija o investiranju sopstvenih prihoda koje ostvari u skladu sa zakonom, na domaćem finansijskom tržištu novca, s tim da korisnik može investirati sopstvene prihode i samostalno, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra finansija. S obzirom na to da iz celine pravnih rešenja proizašlih iz odgovarajućih izmena i dopuna zakona i osporenog Pravilnika, sledi da je Fondu omogućeno učešće u upravljanju sredstvima Fonda, kao i da su odredbe člana 52. Zakona o budžetskom sistemu i člana 172. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u odnosu na koje je tražena ocena zakonitosti prestale da važe, a da se u odnosu na član 8. Zakona o budžetskom sistemu ocena zakonitosti tražila s obrazloženjem da ovaj član Zakona ne uređuje pomenuta pitanja, Sud je utvrdio da su se na osnovu člana 25. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), stekli uslovi za obustavu postupka za ocenu zakonitosti osporenog člana 8. Pravilnika,

Odlučivanje o zahtevu za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba Pravilnika je bespredmetno, budući da se postupak obustavlja.

Na osnovu iznetog i odredbe člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-30/2004 od 22. juna 2006.

Sud je utvrdio da su se u situaciji kada je Zakon o zdravstvenoj zaštiti životinja na osnovu koga je doneta osporena Naredba i u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti, prestao da važi, i kada je sama ta Naredba prestala da važi, i to pre stupanja na snagu važećeg Zakona o veterinarstvu, stekli uslovi za obustavu postupka za utvrđivanje nezakonitosti osporene Naredbe.

Nema procesnih pretpostavki za ocenu saglasnosti osporene Naredbe s Odlukom o merama zdravstvene zaštite životinja u Republici Srbiji za 2005, 2006. i 2007. godinu, jer je osporena Naredba doneta radi izvršavanja Odluke o merama zdravstvene zaštite životinja u Republici Srbiji za 2002, 2003. i 2004. godinu, a ne radi izvršavanja Odluke u odnosu na koju je tražena ocena zakonitosti ove Naredbe, što predstavlja razlog za odbacivanje ovog zahteva.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Obustavlja se postupak za utvrđivanje nezakonitosti odredbe tačke 1. stav 2. u delu 1) Imunoprofilaktičke mere Naredbe o sprovođenju mera za sprečavanje pojavljivanja i suzbijanja zaraznih bolesti životinja za 2004. godinu ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 3/2004 i 92/2004).

2. Odbacuje se predlog za ocenu saglasnosti odredbe tačke 1. stav 2. u delu 1) Imunoprofilaktičke mere Naredbe iz tačke 1. s Odlukom o merama zdravstvene zaštite životinja u Republici Srbiji za 2005, 2006. i 2007. godinu ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 44/2005).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za ocenu zakonitosti odredbe tačke 1. stav 2. u delu 1) Imunoprofilaktičke mere Naredbe navedene u tački 1. izreke. U predlogu se navodi da je osporena odredba Naredbe nesaglasna sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti životinja i Odlukom o merama zdravstvene zaštite životinja za 2005, 2006. i 2007. godinu Narodne skupštine Republike Srbije, i to u delu koji se odnosi na način, odnosno izvor finansiranja poslova sprečavanja, otkrivanja, suzbijanja i iskorenjivanja zaraznih bolesti životinja, vakcinisanja i dijagnostičkih ispitivanja. U predlogu se ističe da je ministar poljoprivrede i vodoprivrede Naredbom, "neovlašćeno promenivši zakonsku odredbu", uveo naplaćivanje mera zdravstvene zaštite životinja, za koje zakon određuje finansiranje iz budžeta Republike Srbije, za koje Republika Srbija obezbeđuje sredstva. Dopunom predloga tražena je ocena zakonitosti navedene odredbe Naredbe u odnosu na čl. 57,140. i 141. Zakona o veterinarstvu.

U dostavljenom odgovoru navodi se da je zakonski osnov za donošenje Naredbe sadržan u odredbi člana 8. Zakona o zdravstvenoj zaštiti životinja, te da se sredstva za sprovođenje mera zdravstvene zaštite životinja obezbeđuju, pored ostalog, i od sredstava koja se za ovu namenu utvrde budžetom Republike, odnosno budžetom autonomnih pokrajina, a da se obezbeđena sredstva mogu koristiti i za finansiranje

vakcinacije i dijagnostičkih ispitivanja životinja utvrđenih programom mera zdravstvene zaštite životinja.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Naredba o sprovođenju mera za sprečavanje pojavljivanja i suzbijanja zaraznih bolesti životinja za 2004. godinu doneta s pozivom na odredbu člana 8. stav 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti životinja ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 37/91, 50/92, 33/93, 52/93, 53/93, 52/96 i 25/2000) i na Odluku o merama zdravstvene zaštite životinja u Republici Srbiji za 2002, 2003. i 2004. godinu ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 39/2002). Osporena Naredba prestala je da važi 27. avgusta 2005. godine, danom stupanja na snagu Naredbe o sprovođenju mera za sprečavanje pojavljivanja i za suzbijanje zaraznih bolesti životinja u 2005. godini ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 75/2005 i 77/2005).

Zakon o zdravstvenoj zaštiti životinja, na osnovu koga je doneta osporena Naredba, prestao je da važi danom stupanja na snagu Zakona o veterinarstvu ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 91/2005). S obzirom na to da Zakon o zdravstvenoj zaštiti, na osnovu koga je doneta osporena Naredba i u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti, nije više u pravnom poretku, kao i da je osporena Naredba prestala da važi 27. avgusta 2005. godine, dakle pre 2. novembra 2005. godine, kada je stupio na snagu Zakon o veterinarstvu, Ustavni sud je utvrdio da su se, saglasno odredbi člana 25. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 32/91, 67/93 i 101/2005), stekli uslovi za obustavu postupka za ocenu zakonitosti osporene Naredbe, pa je odlučio kao u tački 1. izreke.

U vezi sa zahtevom da Ustavni sud izvrši ocenu osporene odredbe Naredbe u odnosu na Odluku o merama zdravstvene zaštite životinja u Republici Srbiji za 2005, 2006. i 2007. godinu ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 44/2005), Ustavni sud je utvrdio da, u smislu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, nema procesnih pretpostavki za traženu ocenu, iz razloga što je ova Naredba doneta radi izvršavanja Odluke o merama zdravstvene zaštite životinja u Republici Srbiji za 2002, 2003. i 2004. godinu, kojom je bio utvrđen Program mera zdravstvene zaštite životinja u Republici Srbiji za 2002, 2003. i 2004. godinu, a ne radi izvršavanja Odluke o merama zdravstvene zaštite životinja u Republici Srbiji za 2005, 2006. i 2007. godinu. Stoga je Ustavni sud u odnosu na zahtev za ocenu saglasnosti osporenog akta s Odlukom o merama zdravstvene zaštite životinja u Republici Srbiji za 2005, 2006. i 2007. godinu, odlučio kao u tački 2. izreke.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tač. 1) i 4) i člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je doneo Rešenje kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-307/2005 od 30. marta 2006.

- *"Presuđena stvar"*

Po sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da su osporene odredbe Pravilnika o načinu utvrđivanja osnovice poreza na imovinu na prava na nepokretnostima ("Službeni glavnik RS", br. 38/01 i 45/04) već bile predmet ocene

u ranije vođenim postupcima pred ovim Sudom, i to u predmetima IY broj 186/2004 (Rešenje od 9. decembra 2004. godine) i IY broj 239/2004 (Odluka od 15. septembra 2005. godine), pa je na osnovu člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, rešio kao u izreci.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredaba člana 4. stav 1. i člana 5. st. 1. i 3. Pravilnika o načinu utvrđivanja osnovice poreza na imovinu na prava na nepokretnostima ("Službeni glasnik RS", br. 38/01 i 45/04).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba Pravilnika o načinu utvrđivanja osnovice poreza na imovinu na prava na nepokretnostima navedenih u izreci. Osparavajući navedene odredbe Pravilnika, inicijator ističe da mu je utvrđena obaveza plaćanja poreza na nepokretnost u ekstra zoni u znatno većem iznosu od poreza za objekte sa istim uslovima, ali u delovima grada koji nisu u okviru ekstra zone. Prema mišljenju inicijatora, pomenuta nejednakost ispoljava se na više načina i to: u odnosu na sugrađane u drugim delovima grada, u odnosu na znatno bogatije stanovnike ekstra zone kojima plaćanje poreza nije nikakav teret, zbog određivanja vrednosti objekata kao prosečne tržišne cene u odnosu na objekte veće vrednosti na istoj ili drugoj lokaciji, kao i zbog toga što penzioneri - obveznici navedenog poreza imaju realno veće poreske obaveze na nepokretnosti kao posledicu postojećeg sistema usklađivanja penzija.

Osporenim odredbom člana 4. stav 1. Pravilnika propisano je da prosečnu tržišnu cenu kvadratnog metra objekta predstavlja prosek cena ostvarenih u prometu uz naknadu za odgovarajuću vrstu novih objekata po kojima se u opštini, odnosno gradu u kome se objekat nalazi obavlja promet uz naknadu u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuje i plaća porez na imovinu, prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike. Odredbom člana 5. stav 1. Pravilnika propisano je da se prosečna tržišna cena nepokretnosti koja je utvrđena na način iz člana 4. ovog pravilnika koriguje množenjem sa koeficijentom lokacije, a odredbom stava 3. istog člana predviđeno je da za nepokretnosti koje se nalaze u ekstra zoni na području naselja gradskog karaktera za koji su doneti propisi kojima je uređeno plaćanje zakupnine za korišćenje stambenog, odnosno poslovnog prostora po zonama, koeficijent lokacije iznosi 2,00.

Po sprovedenom postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da su osporene odredbe Pravilnika već bile predmet ocene u ranije vođenim postupcima pred ovim Sudom. Naime, Ustavni sud je u predmetu IY- broj 186/2004, na sednici održanoj 9. decembra 2004. godine, doneo Rešenje o neprihvatanju inicijative za utvrđivanje neustavnosti osporene odredbe člana 4. stav 1. Pravilnika, a u predmetu IY- broj 239/2004, na sednici održanoj 15. septembra 2005. godine, doneo je Odluku kojom je odbio predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakovitosti odredaba člana 5. st. 1. do 3. Pravilnika. Odluka Ustavnog suda IY-broj 239/2004 objavljena je u "Službenom glasniku Republike Srbije", broj 100/2005 od 21. novembra 2005. godine. Osporene odredbe Pravilnika, prema oceni Suda, ne mogu se dovoditi u pitanje sa stanovišta

Ustava Republike Srbije jer su donete u okviru ustavnih i zakonskih ovlašćenja. Naime, na osnovu ovlašćenja sadržanog u članu 2. Zakona o porezima na imovinu ("Službeni glasnik RS", br. 26/01 i 80/02), Ministar finansija je ovlašćen da bliže uređuje način utvrđivanja poreske osnovice iz čl. 5. do 8. Zakona. U tom smislu, osporenim odredbama Pravilnika bliže su uređeni elementi (osnovni i korektivni) za utvrđivanje osnovice poreza na imovinu na prava na nepokretnostima a koju, u skladu sa Zakonom, čini njena tržišna vrednost. Prosečna tržišna cena kvadratnog metra objekta, odnosno gradskog građevinskog zemljišta predviđena je kao osnovni element za utvrđivanje poreske osnovice, dok je lokacija objekta (u kombinaciji sa drugim relevantnim elementima) predviđena kao korektivni faktor koji utiče na visinu tržišne vrednosti nepokretnosti. Sud je prilikom ocenjivanja ustavnosti osporenih odredaba Zakona konstatovao da u Ustavu ne postoje ograničenja za propisivanje načina na koji bi trebalo bliže urediti elemente koji čine poresku osnovicu određene vrste poreza (kao što je to u konkretnom slučaju osnovica poreza na imovinu na prava na nepokretnostima). Sud je, takođe, ocenio da odabir elemenata (osnovnih i korektivnih) i stepen njihovog uticaja na visinu poreske obaveze predstavljaju pitanja zakonodavne politike o kojima Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje.

Imajući u vidu da u inicijativi nisu izneti novi navodi, razlozi ili dokazi iz kojih proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje u odnosu na osporene odredbe člana 4. stav 1. i člana 5. st. 1. i 3. Pravilnika Sud je odbacio inicijativu.

Na osnovu iznetog, kao i člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-412/2005 od 13. aprila 2006.

4. PROPISI OPŠTINA I GRADOVA

a) Opština i grad

Kako iz odredbe člana 120. Ustava sledi da je objavljivanje opšteg akta uslov za njegovo stupanje na snagu, to nije u saglasnosti s Ustavom propisivanje da opšti akt stupa na snagu narednog dana od dana davanja saglasnosti na taj akt.

Nije nesaglasno s Ustavom i zakonom da se opštim aktom opštine propiše način objavljivanja tog akta, jer je Ustavom utvrđena samo obaveza objavljivanja opšteg akta, a Zakonom o objavljivanju zakona i drugih propisa i opštih akata i o izdavanju "Službenog glasnika Republike Srbije", propisano je da način objavljivanja opštih pravnih akata opštine uređuje opština.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredba člana 17. stav 1. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Opštinskoj upravi opštine Rača, od 12. jula 2005. godine, nije u saglasnosti s Ustavom.

2. Utvrđuje se da odredba člana 4. stav 1. Pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika iz tačke 1, od 7. oktobra 2005. godine, nije u saglasnosti s Ustavom.

3. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakornosti odredbe člana 17. stav 2. Pravilnika iz tačke 1.

4. Odbacuje se inicijativa za ocenu saglasnosti odredaba člana 17. Pravilnika iz tačke 1. sa Statutom opštine Rača.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 17. stav 1. i neustavnosti i nezakornosti odredbe člana 17. stav 2. Pravilnika navedenog u tački 1. izreke, kao i za ocenu saglasnosti člana 17. Pravilnika sa Statutom opštine Rača. U inicijativi se navodi da osporena odredba člana 17. stav 1. Pravilnika kojom je uređeno stupanje na snagu Pravilnika, nije u saglasnosti sa članom 120. Ustava Republike Srbije i članom 93. stav 2. Statuta opštine Rača, dok je osporena odredba člana 17. stav 2. Pravilnika kojom je uređen način objavljivanja Pravilnika, po mišljenju inicijatora, nesaglasna s Ustavom, članom 68. Zakona o državnoj upravi i članom 93. stav 1. Statuta opštine Rača.

U odgovoru donosioca osporenog akta se navodi da je osporeni Pravilnik doneo načelnik Opštinske uprave opštine Rača, 12. jula 2005. godine, na koji je, rešenjem, saglasnost dao predsednik opštine, 13. jula 2005. godine. Pravilnik je stupio na snagu narednog dana od dana dobijanja saglasnosti, odnosno 14. jula 2005. godine, a bio je objavljen na oglasnoj tabli Opštinske uprave od 13. jula 2005. godine. Posebno je istaknuto da navodi iz inicijative koji se odnose na nezakornost odredbe člana 17. Pravilnika nisu osnovani, s obzirom na to da se odredbe člana 68. Zakona o državnoj upravi, kao i člana 93. Statuta opštine Rača, ne odnose na opštinsku upravu i objavljivanje akata opštinske uprave, jer, po mišljenju donosioca akta, opštinska uprava nije organ opštine, već služba. U odgovoru se navodi i to da primenom Zakona o lokalnoj samoupravi, opštinska uprava kao služba, nema obavezu objavljivanja svojih

akata u Službenom glasniku opštine Rača, pošto svoj rad organizuje u skladu s Odlukom o organizaciji Opštinske uprave opštine Rača. Kao poseban razlog stupanja na snagu Pravilnika pre isteka roka od 8 dana od dana objavljivanja, u odgovoru je istaknuta neophodnost da se raspoređivanje radnika i racionalizacija zaposlenih ostvare u što kraćem roku, kako bi opština Rača učestvovala na oglasu Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu za dobijanje sredstava za isplatu otpremnina.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Opštinskoj upravi opštine Rača, s pozivom na odredbe člana 71. Zakona o državnoj upravi ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 20/92), člana 57. stav 2. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 9/02), člana 5. Zakona o radnim odnosima u državnim organima ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 48/91 i 39/02) i člana 44. Odluke o Opštinskoj upravi ("Službeni glasnik opštine Rača", broj 12/04), doneo 12. jula 2005. godine načelnik Opštinske uprave opštine Rača, na koji je rešenjem saglasnost dao predsednik opštine Rača, 13. jula 2005. godine. Pravilnik je objavljen na oglasnoj tabli Opštinske uprave opštine Rača, 13. jula 2005. godine. Osporenim odredbama člana 17. Pravilnika propisano je da Pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana davanja saglasnosti od strane predsednika opštine Rača (stav 1.) i da će se objaviti na oglasnoj tabli Opštinske uprave (stav 2.).

Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Opštinskoj upravi opštine Rača, s pozivom na odredbe člana 57. stav 2. Zakona o lokalnoj samoupravi, člana 5. Zakona o radnim odnosima u državnim organima i člana 44. Odluke o Opštinskoj upravi, doneo je 7. oktobra 2005. godine načelnik Opštinske uprave opštine Rača, na koji je predsednik opštine Rača, rešenjem od 7. oktobra 2005. godine, dao saglasnost. Ovaj Pravilnik objavljen je na oglasnoj tabli Opštinske uprave opštine Rača 7. oktobra 2005. godine. Odredbama člana 4. Pravilnika propisano je da ovaj Pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana davanja saglasnosti od strane predsednika opštine Rača (stav 1.) i da će se objaviti na oglasnoj tabli Opštinske uprave (stav 2.).

Odredbom člana 113. stav 2. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da se sistem lokalne samouprave uređuje zakonom, a članom 120. Ustava utvrđeno je da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu.

Zakonom o lokalnoj samoupravi je u članu 25. propisano da su organi opštine: skupština opštine, predsednik opštine i opštinsko veće. Članom 49. Zakona propisano je da se opštinska uprava obrazuje kao jedinstvena služba, dok je odredbom člana 57. stav 2. Zakona propisano da akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji opštinske uprave donosi načelnik uz saglasnost predsednika opštine.

Zakon o objavljivanju zakona i drugih propisa i opštih akata i o izdavanju "Službenog glasnika Republike Srbije" ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 72/91) u odredbi člana 1. stav 2. propisuje da se opšti akti organa autonomne pokrajine, opštine i grada objavljuju na način koji odredi autonomna pokrajina, opština i grad.

Odredbom člana 93. stav 1. Statuta opštine Rača ("Službeni glasnik opštine Rača", br. 4/02, 3/04 i 9/04) propisano je da se opšti akti organa opštine objavljuju u "Službenom glasniku opštine Rača", dok je odredbom stava 3. istog člana Statuta propisano da se ostali akti opštine objavljuju u "Službenom glasniku opštine Rača" kada je to tim aktima predviđeno.

Kako iz navedene odredbe člana 120. Ustava sledi da je objavljivanje opšteg akta uslov za njegovo stupanje na snagu, a članom 17. stav 1. Pravilnika propisano je stupanje na snagu tog akta narednog dana od dana davanja saglasnosti od strane predsednika opštine, Ustavni sud je utvrdio da je odredba člana 17. stav 1. Pravilnika nesaglasana s Ustavom.

Ustavni sud je, saglasno članu 23. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 32/91, 67/93 i 101/05), proširio postupak ocene ustavnosti i na odredbu člana 4. stav 1. Pravilnika navedenog u tački 2. izreke. Imajući u vidu da je i odredbom člana 4. stav 1. Pravilnika, stupanje na snagu određeno u odnosu na dan davanja saglasnosti od strane predsednika opštine, a ne u odnosu na dan objavljivanja, Sud je utvrdio neustavnost navedene odredbe ovog Pravilnika.

Povodom zahteva za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporene odredbe člana 17. stav 2. Pravilnika iz tačke 1. izreke, koja se odnosi na način objavljivanja Pravilnika, Ustavni sud je ocenio da je navedenom odredbom Ustava utvrđena samo obaveza objavljivanja opšteg akta, dok je Zakonom o objavljivanju zakona i drugih propisa i opštih akata i o izdavanju "Službenog glasnika Republike Srbije", propisano da način objavljivanja opštih pravnih akata opštine određuje opština. Statutom opštine Rača, u skladu sa zakonom, propisano je da se ostali opšti akti opštine, u koje spada i osporeni Pravilnik, objavljuju u "Službenom glasniku opštine Rača" kada je to tim aktima predviđeno. Imajući u vidu navedeno, kao i da je osporenom odredbom člana 17. stav 2. Pravilnika utvrđeno objavljivanje Pravilnika na oglasnoj tabli Opštinske uprave, Ustavni sud je ocenio da je donosilac osporenog Pravilnika bio ovlašćen da odredi takav način objavljivanja akta i utvrdio da je odredba člana 17. stav 2. Pravilnika u skladu s Ustavom i zakonom.

Sud je odbacio inicijativu za ocenu saglasnosti člana 17. osporenog Pravilnika sa Statutom opštine Rača, jer prema članu 125. Ustava nije nadležan za ocenu međusobne saglasnosti podzakonskih akata.

Polazeći od izloženog, a na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1), člana 46. tačka 1) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredbe člana 17. stav 1. Pravilnika navedenog u tački 1. izreke i člana 4. stav 1. Pravilnika navedenog u tački 2. izreke, prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-43/2006 od 29.juna 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 64/2006

Osporena odredba Poslovnika nije nesaglasna s Ustavom i zakonom, jer se ovom odredbom utvrđuje broj odbornika koji predstavljaju kvorum za rad Skupštine opštine Kladovo, a ne broj odbornika koji je, prema izričitoj odredbi člana 31. Zakona o lokalnoj samoupravi i odredbi Statuta opštine Kladovo potrebno da prisustvuje sednici Skupštine opštine Kladovo prilikom donošenja odluka.

Osporena rešenja po svojoj prirodi nisu opšti pravni akti, jer predstavljaju pojedinačne akte kojima se vrši imenovanje, odnosno razrešenje članova upravnih odbora i vršilaca dužnosti direktora navedene Turističke organizacije i javnog preduzeća u Kladovu, za čiju ocenu zakonitosti nije nadležan Ustavni sud, već drugi državni organi.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredbe člana 51. stav 2. Poslovnika Skupštine opštine Kladovo, od 16. jula 2002. godine.

2. Odbacuje se inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti: Rešenja o imenovanju članova Upravnog odbora Turističke organizacije opštine Kladovo, broj 02-31/2003-I, od 13. novembra 2003. godine; Rešenja o razrešenju dužnosti vršioca dužnosti direktora Turističke organizacije opštine Kladovo, broj 02-32/2003-I, od 13. novembra 2003. godine; Rešenja o imenovanju vršioca dužnosti direktora Turističke organizacije opštine Kladovo, broj 02-33/2003-I, od 13. novembra 2003. godine i Rešenja o izmeni Rešenja o imenovanju članova Upravnog odbora Javnog preduzeća "Komunalac" Kladovo, broj 02-30/2003, od 13. novembra 2003. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti člana 51. stav 2. Poslovnika navedenog u izreci. Po mišljenju podnosioca inicijative osporena odredba člana 51. Poslovnika nije usklađena sa Zakonom o lokalnoj samoupravi i članom 28. Statuta opštine Kladovo. Naime, prema osporenoj odredbi Poslovnika, kvorum za rad skupštine postoji ako je na sednici skupštine prisutno najmanje polovina odbornika od ukupnog broja odbornika, i tu odredbu Skupština opštine Kladovo primenjuje u svom radu i prilikom donošenja odluka, te tako donete odluke, po mišljenju podnosioca inicijative, nemaju pravnu snagu, a primenjuju se. Podnosilac inicijative ukazuje na takvo postupanje na sednici Skupštine opštine Kladovo, koja je održana 13. novembra 2003. godine, kada je bilo prisutno 20 odbornika, a donete su odluke, odnosno rešenja: o imenovanju članova Upravnog odbora Turističke organizacije Kladovo; o razrešenju vršioca dužnosti direktora Turističke organizacije opštine Kladovo; o imenovanju vršioca dužnosti direktora Turističke organizacije opštine Kladovo; o imenovanju članova Upravnog odbora Javnog preduzeća "Komunalac". Naime, u inicijativi se navodi da prilikom donošenja navedenih rešenja na sednici Skupštine opštine nije bila prisutna većina od ukupnog broja odbornika, pa su stoga ta rešenja nezakonita i treba ih poništiti.

Skupština opštine Kladovo dostavila je osporeni Poslovnik i Statut opštine Kladovo, ali se nije izjašnjavala o navodima podnosioca inicijative.

Ustavni sud je utvrdio da je Poslovnikom Skupštine opštine Kladovo uređena organizacija i rad Skupštine opštine Kladovo i način ostvarivanja prava i dužnosti odbornika. U osporenom članu 51. stav 2. Poslovnika predviđeno je da kvorum za rad Skupštine postoji, ako je na sednici Skupštine prisutna polovina od ukupnog broja odbornika, dok je odlučivanje na sednici Skupštine regulisano odredbama od čl. 76. do 90. Poslovnika.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da je opština teritorijalna jedinica u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava (član 7. stav 1.); da se sistem lokalne samouprave uređuje se zakonom (član 113. stav 2.); da opština ima statut, koji donosi skupština opštine, kojim se, na osnovu Ustava i zakona, uređuju poslovi opštine i

organizacija i rad organa opštine, kao i druga pitanja od interesa za opštinu (član 115.); da o poslovima opštine građani odlučuju referendumom i preko svojih predstavnika u skupštini opštine, koju čine odbornici izabrani na neposrednim izborima, tajnim glasanjem (član 116.).

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", broj 9/2002) je propisano: da su organi opštine: skupština opštine, predsjednik opštine i opštinsko veće (član 25.); da skupština opštine odlučuje ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja odbornika; da se odluke donose većinom glasova prisutnih odbornika; ukoliko zakonom ili statutom nije drugačije određeno; da se o donošenju statuta odlučuje većinom glasova od ukupnog broja odbornika (član 31.); da se način pripreme, vođenje i rad sednice skupštine opštine i druga pitanja vezana za rad skupštine uređuju njenim poslovníkom (član 39.).

Statutom opštine Kladovo, od 30. maja 2002. godine, koji je donet na osnovu čl. 10., 17. i 30. tačka 1. Zakona o lokalnoj samoupravi, predviđeno je da Skupština opštine ima 40 odbornika (član 20.). Prema članu 28. Statuta, Skupština opštine odlučuje ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja odbornika (stav 1.); odluke se donose većinom glasova prisutnih odbornika, ukoliko zakonom ili ovim Statutom nije drugačije predviđeno (stav 2.). Odlučivanje Skupštine opštine većinom od ukupnog broja odbornika propisano je u stavu 3. člana 28. Statuta.

Osporenim odredbom člana 51. stav 2. Poslovníka predviđen je kvorum za rad Skupštine opštine, ali ne i broj odbornika koji je obavezan da prisustvuje sednici Skupštine opštine prilikom donošenja odluka. Ni u drugim odredbama Poslovníka to pitanje se ne uređuje, već se upućuje na odredbe Zakona, Statuta i Poslovníka (član 80. stav 3., član 81. stav 3. i član 88. stav 2. Poslovníka).

Po oceni Ustavnog suda, osporena odredba člana 51. stav 2. Poslovníka nije nesaglasna s Ustavom i Zakonom o lokalnoj samoupravi, jer se ovom odredbom utvrđuje broj odbornika koji predstavlja kvorum za rad Skupštine opštine Kladovo, a ne broj odbornika koji je, prema izričitoj odredbi člana 31. Zakona o lokalnoj samoupravi i odredbi člana 28. Statuta opštine Kladovo potrebno da prisustvuje sednici Skupštine opštine Kladovo prilikom donošenja odluka.

Prema članu 125. Ustava, Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost opštih akata jedinica lokalne samouprave, a time ni saglasnost osporene odredbe člana 51. stav 2. Poslovníka sa odgovarajućim odredbama Statuta opštine Kladovo, kao ni primenu Poslovníka i Statuta opštine Kladovo u radu skupštine.

Osporena rešenja koja su doneta na sednici Skupštine opštine 13. novembra 2003. godine, po svojoj pravnoj prirodi nisu opšti pravni akti iz člana 125. Ustava, za čiju ocenu ustavnosti i zakonitosti je nadležan Ustavni sud. Naime, navedena rešenja predstavljaju pojedinačne akte kojima se vrši imenovanje, odnosno razrešenje članova upravnih odbora i vršilaca dužnosti direktora Turističke organizacije opštine Kladovo i Javnog preduzeća "Komunalac" u Kladovu, za čiju ocenu zakonitosti su nadležni drugi državni organi.

Na osnovu izloženog i člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda

IY-181/2004 od 1. juna 2006. godine

Osporene odredbe Poslovníka Gradske izborne komisije nisu bile suprotne zakonu, jer iz odredaba Zakona o lokalnim izborima proizilazi da ne

postoji zakonska smetnja da izborna komisija u svom radu, za obavljanje pojedinih izbornih radnji, organizacije i pripreme izbora, odnosno radi obavljanja tehničkih i sličnih poslova u izbornom procesu, formira radnu grupu i angažuje stručna lica, jer konačnu odluku o svim radnjama u izbornom postupku donosi izborna komisija, a ne radna grupa. S obzirom da je osporeni Poslovnik prestao da važi u toku postupka pred Ustavnim sudom, čime su prestale da važe i osporene odredbe Poslovnika, Sud je obustavio postupak za ocenu njihove zakonitosti.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Obustavlja se postupak za ocenu zakonitosti odredaba čl. 15. i 16. Poslovnika Gradske izborne komisije - Niš ("Službeni list grada Niša", broj 50/2004).
2. Odbacuje se predlog za pokretanje "spora zbog povrede izbornog prava kandidata Građanskog saveza Srbije - Niš za gradonačelnika Niša."

O b r a z l o ž e n j e

Građanski savez Srbije - Niš pokrenuo je pred Ustavnim sudom Republike Srbije postupak za ocenu zakonitosti odredaba čl. 15. i 16. Poslovnika Gradske izborne komisije Niš ("Službeni list grada Niša", broj 50/2004). Predlagač smatra da su osporene odredbe Poslovnika suprotne odredbama čl. 13. do 15. Zakona o lokalnim izborima, jer predviđaju formiranje radne grupe, "koja se bavi organizacijom, pripremom i vođenjem lokalnih izbora u Nišu", te da je radna grupa Gradske izborne komisije Niš obavljala "sve izborne radnje i donosila statusne odluke, koje je zatim prosleđivala Gradskoj izbornoj komisiji." Smatra da je "samovoljnim postupanjem" radna grupa Gradske izborne komisije Niš odbacila kandidaturu kandidata Građanskog saveza Srbije - Niš zbog čega je povređeno izborno pravo njihovog kandidata za gradonačelnika i zbog toga "istovremeno pokreću i spor."

Gradska izborna komisija Niš u odgovoru navodi, da su osporene odredbe čl. 15. i 16. Poslovnika Gradske izborne komisije pogrešno interpretirane, jer "Radna grupa ne priprema, organizuje i ne vodi lokalne izbore" već Komisija i da je po sprovedenim izborima 1. septembra 2004. godine donet novi Poslovnik Gradske izborne komisije Niš, te da je na osnovu Odluke o izmenama i dopunama Poslovnika Gradske izborne komisije Niš od 14. oktobra 2005. godine osporeni Poslovnik prestao da važi.

U sprovedenom postpku Ustavni sud je utvrdio:

Osporeni Poslovnik Gradske izborne komisije Niš ("Službeni list grada Niša", broj 50/2004) donela je Gradska izborna komisija Niša na sednici održanoj 3. avgusta 2004. godine, na osnovu člana 15. Zakona o lokalnim izborima ("Službeni glasnik RS", br. 33/02, 37/02, 42/02 i 100/03). Poslovnik je uređivao pitanja organizacije, sastava, nadležnosti, uslova i načina rada, kao i druga pitanja od značaja za rad Gradske izborne komisije Niš. Osporenim odredbama čl. 15. i 16. Poslovnika bilo je propisano da: radi organizacije i pripreme izbora, proučavanja pojedinih pitanja iz nadležnosti Komisije, obavljanja administrativnih, tehničkih i pojedinih stručnih izbornih radnji, Komisija obrazuje Radnu grupu, koju sastavlja rukovodilac Radne grupe iz reda stručnih radnika organa Grada, tj. gradskih opština; da rukovodilac Radne grupe organizuje rad, određuje dinamiku poslova i kontroliše i neposredno rukovodi poslovima Radne grupe i zajedno sa sekretarom Komisije, koordinira poslove Radne

grupe sa radom Komisije (član 15.); da rukovodilac Radne grupe za sprovođenje izbora mora biti diplomirani pravnik i da učestvuje u radu Komisije bez prava odlučivanja, te da rukovodilac Radne grupe može biti i član ili sekretar Komisije (član 16.).

U toku postupka pred Ustavnim sudom Gradska izborna komisija Niš donela je Odluku o izmenama i dopunama Poslovnika Gradske izborne komisije Niš, broj 013-1/63 od 14. oktobra 2005. godine, kojom je prestao da važi osporeni Poslovnik.

Zakonom o lokalnim izborima ("Službeni glasnik RS", br. 33/02, 37/02, 42/02 i 100/03), uređen je izbor i prestanak mandata odbornika skupštine jedinice lokalne samouprave i predsednika opštine, odnosno gradonačelnika (član 1.). Prema članu 13. stav 1. Zakona, izborna komisija radi u stalnom sastavu (imenovani članovi) i u proširenom sastavu (opunomoćeni članovi). Izbornu komisiju u stalnom sastavu čine predsednik i najmanje šest članova koje imenuje Skupština jedinice lokalne samouprave, a u proširenom sastavu po jedan opunomoćeni predstavnik - podnosilac izborne liste koji je predložio najmanje dve trećine kandidata od ukupnog broja odbornika koji se bira; izborna komisija ima sekretara koga imenuje skupština jedinice lokalne samouprave; sekretar učestvuje u radu komisije bez prava odlučivanja (član 14. st. 1 i 2.). Prema članu 15. Zakona, izborna komisija se stara o zakonitosti sprovođenja izbora odbornika; određuje biračka mesta, pri čemu naročito vodi računa o ravnomernoj raspoređenosti birača na biračkim mestima i o dostupnosti biračkog mesta biračima; određuje biračke odbore i imenuje njihove članove; daje uputstva biračkim odborima u pogledu sprovođenja postupka izbora odbornika; propisuje obrasce i organizuje tehničke pripreme za sprovođenje izbora za odbornike; utvrđuje da li su izborne liste sačinjene i podnete u skladu sa propisima o izboru odbornika; proglašava izborne liste; utvrđuje oblik i izgled glasačkih listića; broj glasačkih listića za biračka mesta i zapisnički ih predaje biračkim odborima; utvrđuje i objavljuje ukupne rezultate izbora odbornika; podnosi izveštaj skupštini jedinice lokalne samouprave o sprovedenim izborima za odbornike; dostavlja republičkom organu nadležnom za poslove statistike podatke o sprovođenju i rezultatima izbora za odbornike, neposredno po završetku izbora i obavlja i druge poslove određene propisima o izboru odbornika; u svom radu, izborna komisija shodno primenjuje uputstva i druge akte Republičke izborne komisije koji se odnose na sprovođenje izbora za narodne poslanike. Članom 52. Zakona propisano je da se odredbe Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", broj 35/2000) o biračkim spiskovima, organima za sprovođenje izbora, o kandidovanju, o nazivu, utvrđivanju i proglašenju izbornih listi, biračkim mestima, o obaveštavanju građana o predloženim kandidatima, o zabrani trajanja izborne propagande i objavljivanju prethodnih rezultata ili procene rezultata izbora, izbornom materijalu, glasanju, utvrđivanju i objavljivanju rezultata izbora, neplaćanju poreza i doprinosa za sredstva koja se isplaćuju kao naknada za rad lica u organima za sprovođenje izbora i kaznama, shodno primenjuju na izbor odbornika, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Zakon o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", br. 35/2000 i 18/2004), na čiju shodnu primenu upućuje Zakon o lokalnim izborima kada su u pitanju i organi za sprovođenje izbora, kao i akti koji se primenjuju u radu izborne komisije, u odredbi člana 34. stav 2. propisuje da Republička izborna komisija donosi Poslovnik o svom radu.

Po oceni Ustavnog suda, iz navedenih odredaba Zakona o lokalnim izborima proizlazi da ne postoji zakonska smetnja da izborna komisija u svom radu, za obavljanje pojedinih izbornih radnji, organizacije i pripreme izbora, kao i radi obavljanja administrativnih, tehničkih i njima sličnih poslova u izbornom procesu,

formira radnu grupu i angažuje stručna lica, jer konačnu odluku o svim radnjama u izbornom postupku donosi izborna komisija a ne radna grupa. Iz navedenih razloga, po oceni Ustavnog suda, osporene odredbe čl. 15. i 16. Poslovnika Gradske izborne komisije Niš u vreme važenja, nisu bile suprotne odredbama čl. 13. do 15. Zakona o lokalnim izborima. S obzirom da je osporeni Poslovnik prestao da važi u toku postupka pred Ustavnim sudom, a to znači da su prestale da važe i osporene odredbe Poslovnika, Ustavni sud je, saglasno članu 25. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), obustavio postupak za ocenu zakonitosti osporenih odredaba Poslovnika.

Ocenjivanje pravilnosti primene Poslovnika i preduzimanje konkretnih radnji, odnosno da li je radna grupa obavljala sve izborne radnje i donosila "statusne odluke," kako je to navedeno u predlogu, saglasno članu 125. Ustava Republike Srbije, nije u nadležnosti Ustavnog suda.

Ustavni sud je povodom navoda predlagača da pokreću "i spor zbog povrede izbornog prava" kandidata Građanskog saveza Srbije - Niš za gradonačelnika Niša, ocenio da to pitanje nije u nadležnosti Ustavnog suda, utvrđenoj članom 125. stav 1. tačka 7. Ustava, jer je zaštita izbornog prava građana na lokalnim izborima obezbeđena pred drugim nadležnim organima. Iz navedenih razloga, Ustavni sud je predlog u tom delu odbacio, saglasno članu 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao i uzreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-370/2004 od 16. marta 2006.

Imajući u vidu da je u toku postupka pred Ustavnim sudom, Skupština opštine Apatin, postupajući po Zaključku Suda, usvojenom dopunom osporenog člana 7. Statuta propisala službenu upotrebu jezika i pisma tako što je pored srpskog jezika i pisma uredila i upotrebu jezika i pisama nacionalnih manjina koje žive na teritoriji opštine Apatin, odnosno njenih mesnih zajednica, u skladu sa uslovima propisanim zakonom, stekli su se uslovi za obustavu postupka, u smislu člana 25. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Obustavlja se postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 7. Statuta opštine Apatin ("Službeni list Opštine Apatin", broj 6/2002).

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti člana 7. Statuta navedenog u izreci. Predlagač navodi da je osporenim članom 7. Statuta propisana službena upotreba jezika i pisma na teritoriji opštine Apatin, na način kojim je, po mišljenju predlagača, povređen član 8. stav 2. Ustava Republike Srbije i član 11. Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina.

Podnosilac predloga smatra da su se, prema podacima Popisa stanovništva iz 2002. godine i u skladu s odredbom člana 8. stav 3. Odluke o bližem uređivanju pojedinih pitanja službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, stekli zakonski uslovi za uvođenje u službenu upotrebu mađarskog i hrvatskog jezika i pisma u pojedinim naseljenim mestima (Kupusina, Svilojevo i Sonta).

Skupština opštine Apatin je u odgovoru navela da "s obzirom na promenu nosioca vlasti" nisu u mogućnosti da daju odgovor zbog čega nije pristupljeno usklađivanju Statuta opštine Apatin sa članom 8. stav 2. Ustava Republike Srbije, članom 11. Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i članom 8. stav 3. Odluke o bližem uređivanju pojedinih pitanja službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina na teritoriji Autonomne Pokrajine Vojvodine. Donosilac akta naknadno je obavestio Sud, da je Skupština opštine Apatin, na sednici održanoj 13. aprila 2006. godine, utvrdila Nacrt Odluke o dopuni Statuta opštine Apatin i uputila ga na Javnu raspravu, a dopisom od 19. aprila 2006. godine zatraženo je da Sud, na osnovu člana 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, zastane sa postupkom ocene ustavnosti i zakonitosti osporenog člana 7. Statuta, s obzirom na to da je u toku postupak donošenja dopune Statuta.

Sud je na sednici održanoj 11. maja 2006. godine razmatrao zahtev Skupštine opštine Apatin da se zastane sa postupkom za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporene odredbe člana 7. Statuta opštine Apatin. Na osnovu člana 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je doneo Zaključak da se zastane sa postupkom za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 7. Statuta opštine Apatin i dao je mogućnost Skupštini opštine Apatin da u roku od 60 dana od dana prijema dopisa Ustavnog suda, Statut usaglasi s Ustavom i zakonom i da o postupanju po ovom zaključku obavesti Ustavni sud.

Skupština opštine Apatin dostavila je Ustavnom sudu 20. juna 2006. godine Odluku o dopuni Statuta opštine Apatin, koja je doneta na sednici Skupštine opštine Apatin, 15. juna 2006. godine.

Statutom opštine Apatin, koji je donet na sednici Skupštine opštine Apatin 3. jula 2002. godine, u članu 7. Statuta propisana je službena upotreba srpskog jezika i pisma. Odlukom o dopuni Statuta koja je doneta na sednici Skupštine opštine, 15. juna 2006. godine, u članu 7. dodat je stav 2. kojim je propisano da je na području mesnih zajednica Kupusina i Svilojevo, pored srpskog jezika u službenoj upotrebi mađarski jezik i pismo, a na području mesne zajednice Sonta i hrvatski jezik i pismo.

Imajući u vidu da je u toku postupka pred Ustavnim sudom, Skupština opštine Apatin, postupajući po Zaključku Suda od 11. maja 2006. godine, usvojenom dopunom osporenog člana 7. Statuta propisala službenu upotrebu jezika i pisma, tako što je pored srpskog jezika i pisma uredila i upotrebu jezika i pisama nacionalnih manjina koji žive na teritoriji opštine Apatin, odnosno njenih mesnih zajednica, u skladu s uslovima propisanim zakonom, to su se, po oceni Ustavnog suda, stekli uslovi za obustavu postupka, u smislu člana 25. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 4. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-379/2004 od 20. jula 2006.

Sud je utvrdio da način uređivanja stambenog pitanja funkcionera na koje se osporeni Pravilnik odnosio nije isključivao prava ostalih zaposlenih lica, imajući u vidu da su ostali zaposleni svoja prava ostvarivali na osnovu posebnog Pravilnika o davanju stanova na korišćenje i odobravanju kredita za stambenu izgradnju i posebnim sredstvima koja su bila određena za ove namene, da je stvar donosioca akta da li će rešavanje stambenih pitanja izabranih i postavljenih, i ostalih zaposlenih lica biti regulisano u jednom ili dva pravilnika, da se Pravilnik odnosio samo na lica koja su obuhvaćena osporenim članom Pravilnika, te da osporenim odredbom člana 3. Pravilnika nije bio povređen ustavni princip iz člana 13. Ustava.

Pošto je osporeni Pravilnik prestao da važi u toku postupka pred Sudom, a u vreme važenja Pravilnika osporena odredba nije bila nesaglasna s Ustavom, stekli su se uslovi za obustavu postupka.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Obustavlja se postupak za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 3. Pravilnika o rešavanju stambenih pitanja funkcionera ("Službeni list grada Beograda", broj 13/80), koji je donela Skupština opštine Lazarevac.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije, na osnovu odredbe člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora („Službeni list SCG“, broj 1/03), Sud Srbije i Crne Gore ustupio je na dalju nadležnost predlog za utvrđivanje neustavnosti člana 3. Pravilnika o rešavanju stambenih pitanja funkcionera. U predlogu se navodi da osporeni član 3. Pravilnika nije u saglasnosti sa članom 20. Ustava SRJ, kojim je predviđeno da su građani jednaki u pravima i dužnostima i da imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, jezik, veru, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje i drugo lično svojstvo.

U odgovoru donosioca akta navodi se da je opštim aktima Skupštine opštine i njenih organa, bio uređen način ostvarivanja stambenih pitanja za sve kategorije lica i to za zaposlena lica - Pravilnikom o davanju stanova na korišćenje i odobravanje kredita za stambenu izgradnju, broj 06/70/89 - IV -01 od 15. maja 1989. godine, a za imenovana i postavljena lica - osporenim Pravilnikom. Takođe se navodi da je Pravilnik prestao da važi na osnovu člana 14. Odluke o sticanju, korišćenju i raspolaganju stanovima opštine Lazarevac ("Službeni list grada Beograda" broj 13/02), donete na sednici Skupštine opštine Lazarevac od 9. jula 2002. godine.

U sprovedenom postupku Sud je utvrdio da je Pravilnik prestao da važi u toku postupka pred Sudom, stupanjem na snagu Uredbe Vlade Republike Srbije o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini ("Službeni glasnik RS", br. 41/02, 76/02, 125/03 i 88/04), 20. jula 2002. godine. Kako je ocena ustavnosti tražena u odnosu na Ustav Savezne Republike Jugoslavije, koji je prestao da važi stupanjem na snagu Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, 4. februara 2003. godine, to je Ustavni sud, u

skladu sa nadležnošću utvrđenom članom 125. Ustava Republike Srbije, ocenu ustavnosti osporene odredbe člana 3. Pravilnika izvršio u odnosu na Ustav Republike Srbije.

Članom 13. Ustava propisano je da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo. Saglasno odredbama člana 72. stav 1. tač. 4. i 12. Ustava, Zakonom o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 44/95, 16/97, 46/98 i 26/01), propisano je ovlašćenje za nosioca prava raspolaganja da svojim opštim aktom uređuje uslove, kriterijume i postupak davanja stanova na korišćenje, odnosno u zakup.

U skladu s ovlašćenjem iz Zakona, Pravilnikom o rešavanju stambenih pitanja funkcionera bio je određen krug lica koja obavljaju poslove po funkciji na koju su izabrani, imenovani ili postavljeni, i bili su propisani kriterijumi i postupak davanja stanova na korišćenje. Prema članu 2. Pravilnika, pribavljanje stanova za rešavanje stambenih pitanja ovih lica, moglo se vršiti sredstvima budžeta opredeljenih za ovu svrhu, sredstvima doprinosa iz ličnog dohotka za stambenu izgradnju lica kojima se daju stanovi, udruživanjem sredstava, sredstvima kredita, sredstvima amortizacije stanova funkcionera, razmenom stanova sa drugim nosiocima prava korišćenja, i po osnovu saglasnosti drugih davalaca stanova za raspolaganje stanom.

Sud je utvrdio da način uređivanja stambenog pitanja funkcionera na koje se Pravilnik i odnosio, nije isključivao prava ostalih zaposlenih lica, imajući u vidu da su ostali zaposleni svoja prava ostvarivali na osnovu posebnog Pravilnika o davanju stanova na korišćenje i odobravanje kredita za stambenu izgradnju, i posebnim sredstvima koja su bila obezbeđena za ove namene. S obzirom na to da se Pravilnik odnosio samo na rešavanje stambenog pitanja lica obuhvaćenih osporenim članom 3., a da je stvar donosioca akta da li će rešavanje stambenog pitanja izabranih i postavljenih, i ostalih zaposlenih lica biti regulisano u jednom ili dva pravilnika, to, po oceni Suda, osporenim odredbom Pravilnika nije bio povređen ustavni princip iz člana 13. Ustava, jer se princip jednakosti pred zakonom i zaštita prava pod jednakim uslovima odnosi samo na lica koja se nalaze u istoj pravnoj situaciji odnosno, u konkretnom slučaju na lica koja su bila obuhvaćena članom 3. Pravilnika.

S obzirom na to da je u toku postupka pred Ustavnim sudom osporeni Pravilnik prestao da važi, a da, po oceni Suda, u vreme važenja Pravilnika, osporena odredba člana 3. nije bila nesaglasna s Ustavom, stekli su se uslovi za obustavu postupka u smislu člana 25. tačka 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Shodno izloženom, Sud je na osnovu člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-144/2005 od 11. maja 2006. godine

b) Mesne zajednice

Skupština opštine nije imala ustavno, odnosno zakonsko ovlašćenje da propiše da predsednik Skupštine opštine, u određenim slučajevima, može

raspustiti savet mesne zajednice, kao i da u slučaju raspuštanja saveta može obrazovati privremeni organ koji će obavljati poslove saveta, budući da mesna zajednica, u skladu sa članom 74. Zakona o lokalnoj samoupravi, ima svojstvo pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju, u koje spada i pravo mesne zajednice da samostalno bira i smenjuje svoje organe, tako da organi opštine ne mogu bez učestvovanja građana opštine koji su izabrali organe mesne zajednice, ocenjivati rad tih organa i odlučivati o njihovom raspuštanju, niti mogu obrazovati privremene organe opštine.

S obzirom da prema odredbama Ustava i Zakona o lokalnoj samoupravi, mesne zajednice nisu teritorijalne jedinice Republike Srbije, već predstavljaju oblik mesne samouprave i interesne zajednice u okviru kojih građani zadovoljavaju određene opšte i zajedničke potrebe, to se na njih ne primenjuju neposredno odredbe ovog zakona o izborima za odbornike u skupštinu jedinice lokalne samouprave i načinu odlučivanja organa jedinica lokalne samouprave, pa je Skupština opštine ovlašćena da utvrdi način i postupak izbora organa mesne zajednice, kao i način odlučivanja organa mesne zajednice, odnosno način odlučivanja saveta mesne zajednice o pojedinim pitanjima iz svog delokruga.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredbe čl. 38. i 39. Odluke o osnivanju mesnih zajednica za područje opštine Velika Plana ("Međuopštinski službeni list opština Velika Plana i Smederevska Palanka", broj 2/05), nisu u saglasnosti sa zakonom.

2. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti odredaba člana 28. stav 1. i člana 31. stav 2. Odluke iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu zakonitosti odredaba člana 28. stav 1., člana 31. stav 2. i čl. 38. i 39. Odluke navedene u izreci. U inicijativi se navodi da osporene odredbe Odluke nisu saglasne sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, iz razloga što: odredba člana 28. stav 1. Odluke ne propisuje da se članovi Saveta mesne zajednice biraju po proporcionalnom sistemu, u skladu sa Zakonom, a shodno izboru odbornika Skupštine opštine; odredba člana 31. stav 2. Odluke ne propisuje da savet mesne zajednice odlučuje prostom većinom; odredba člana 38. Odluke ne propisuje da se savet mesne zajednice može raspustiti samo većinom glasova odbornika skupštine opštine, u skladu sa odredbom člana 70. Zakona, a odredba člana 39. Odluke propisuje da predsednik opštine obrazuje organ od pet članova koji obavljaju poslove Saveta mesne zajednice, što je suprotno Zakonu i odredbama člana 76. Statuta Skupštine opštine Velika Plana.

Skupština opštine Velika Plana u svom odgovoru, u pogledu člana 28. stav 1. Odluke, navodi da Zakonom o lokalnoj samoupravi nije propisano da se članovi saveta mesnih zajednica biraju po proporcionalnom sistemu, a u pogledu člana 31. stav 2. Odluke, navodi da je tom odredbom propisano da savet, samo izuzetno, kada odlučuje o donošenju i primeni statuta odlučuje dvotrećinskom većinom. U pogledu odredaba čl. 38. i 39. Odluke, donosilac akta navodi da su takve odredbe donete "iz

razloga praktične prirode", odnosno da bi se izbegla mogućnost "nefunkcionisanja organa mesne zajednice".

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je Skupština opštine Velika Plana, s pozivom na član 71. Zakona o lokalnoj samoupravi i član 76. Statuta opštine Velika Plana, donela Odluku o osnivanju mesnih zajednica za područje opštine Velika Plana ("Međuopštinski službeni list opština Velika Plana i Smederevska Palanka", broj 2/05). Osporenom odredbom člana 28. stav 1. Odluke propisano je da se članovi saveta mesne zajednice biraju neposredno, tajnim glasanjem, po većinskom sistemu, a osporenom odredbom člana 31. stav 2. Odluke propisano je da izuzetno, o donošenju i promeni statuta, savet odlučuje dvotrećinskom većinom od ukupnog broja članova saveta. Osporenim članom 38. Odluke propisano je da predsednik opštine može raspustiti savet u slučaju: nesprovođenja izbora za organe mesne zajednice; neizvršavanja odluka Skupštine i organa mesne zajednice; oštećenja sredstava kojima raspolaže mesna zajednica; povrede Ustava, zakona i drugih propisa kojom se nanosi ili može naneti šteta mesnoj zajednici, opštini ili široj društvenoj zajednici. Osporenim članom 39. Odluke propisano je da će u slučaju raspuštanja saveta, predsednik opštine obrazovati organ od pet članova koji će do konstituisanja organa mesne zajednice obavljati poslove saveta u toj mesnoj zajednici.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je da je opština teritorijalna jedinica u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava, da je grad Beograd posebna teritorijalna jedinica i da se teritorijalna organizacija Republike Srbije uređuje zakonom (član 7.). Odredbom člana 113. stav 1. tačka 8. Ustava utvrđeno je da opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom obavlja i druge poslove utvrđene Ustavom i zakonom, kao i statutom opštine, dok je odredbom člana 113. stav 2. Ustava utvrđeno da se sistem lokalne samouprave uređuje zakonom.

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) propisano je: da se pravo građana na lokalnu samoupravu ostvaruje neposredno i preko slobodno izabраних predstavnika, upravljanjem javnim poslovima od neposrednog, zajedničkog i opšteg interesa za lokalno stanovništvo (član 1. stav 1.); da jedinica lokalne samouprave, radi zadovoljavanja opštih, zajedničkih i svakodnevnih potreba stanovništva na određenom području, može da obrazuje mesnu zajednicu ili drugi oblik mesne samouprave, u skladu sa zakonom i statutom (član 7.); da predsednik opštine, pored ostalog, predstavlja i zastupa opštinu, neposredno izvršava i stara se o izvršavanju odluka i drugih akata skupštine opštine, predlaže odluke i druge akte koje donosi skupština, usmerava i usklađuje rad opštinske uprave, predlaže postavljanje i razrešenje načelnika opštinske uprave, odnosno načelnika uprave za pojedine oblasti, donosi pojedinačne akte za koje je ovlašćen zakonom, statutom ili odlukom skupštine i vrši i druge poslove utvrđene statutom i drugim aktima opštine (član 41.); da skupština jedinice lokalne samouprave odlučuje o obrazovanju, području za koje se obrazuje i ukidanju mesnih zajednica i drugih oblika mesne samouprave i da se ova odluka donosi većinom glasova od ukupnog broja odbornika (član 71.); da se statutom mesne zajednice odnosno drugog oblika mesne samouprave, u skladu sa statutom jedinice lokalne samouprave i aktom o osnivanju, utvrđuju poslovi koje vrši, organi i postupak izbora, organizacija i rad organa, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad mesne zajednice, odnosno drugog oblika mesne samouprave (član 72.); da mesna zajednica, odnosno drugi oblik mesne samouprave ima svojstvo pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju (član 74.).

Zakonom o lokalnim izborima ("Službeni glasnik RS", br. 33/02, 37/02, 42/02, 100/03 i 101/05) propisano je: da se ovim zakonom uređuju izbor i prestanak mandata odbornika skupština jedinica lokalne samouprave i predsednika opština,

odnosno gradonačelnika (član 1.); da se odbornici biraju na osnovu lista političkih stranaka i drugih političkih organizacija, njihovih koalicija i lista koje predlože grupe građana (član 3.); da se odbornički mandati raspodeljuju između izbornih lista srazmerno broju dobijenih glasova koji je osvojila svaka od izbornih lista (član 8. stav 2.).

Odredbom člana 76. Statuta opštine Velika Plana ("Međuopštinski službeni list opština Velika Plana i Smederevska Palanka", broj 12/02) propisano je da Skupština opština, većinom glasova od ukupnog broja odbornika, odlučuje o obrazovanju, području za koje se obrazuje i ukidanju mesnih zajednica ili drugih oblika mesne samouprave.

Polazeći od navedenih odredaba člana 7. Ustava i člana 7. Zakona o lokalnoj samoupravi, Ustavni sud je utvrdio da mesna zajednica nije teritorijalna jedinica, niti je element teritorijalne organizacije Republike Srbije, već predstavlja interesnu zajednicu u okviru koje građani zadovoljavaju određene opšte, zajedničke i svakodnevne potrebe. U skladu sa tim osporene odredbe člana 28. stav 1. i člana 31. stav 2. Odluke nisu nesaglasne s odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi, kojima se uređuje postupak izbora odbornika skupština jedinica lokalne samouprave i način odlučivanja organa jedinica lokalne samouprave. Naime, položaj, uloga i cilj obrazovanja mesnih zajednica različiti su u odnosu na opštinu, te se na ovakav oblik mesne samouprave, prema oceni Ustavnog suda, ne primenjuju neposredno odredbe o izborima za odbornike u skupštinu jedinice lokalne samouprave, kao ni odredbe o načinu odlučivanja organa jedinica lokalne samouprave, koje su sadržane u Zakonu o lokalnoj samoupravi i Zakonu o lokalnim izborima. Imajući u vidu odredbe člana 72. Zakona o lokalnoj samoupravi, Sud je ocenio da je Skupština opštine ovlašćena da utvrdi način i postupak izbora organa mesne zajednice, kao i način odlučivanja organa mesne zajednice, odnosno način odlučivanja saveta mesne zajednice o pojedinim pitanjima iz svog delokruga, kako je to propisano članom 28. stav 1. i članom 31. stav 2. Odluke. S obzirom na izneto, Ustavni sud nije prihvatio inicijativu u odnosu na ove odredbe Odluke.

Međutim, na osnovu odredaba čl. 41, 71, 72. i 74. Zakona o lokalnoj samoupravi, Ustavni sud je ocenio, da Skupština opštine nije imala ovlašćenje da propiše da predsednik Skupštine opštine, u određenim slučajevima, može raspustiti savet mesne zajednice, kao ni da u slučaju raspuštanja saveta može obrazovati privremeni organ, koji će obavljati poslove saveta, na način kako je to uređeno osporenim odredbama čl. 38. i 39. Odluke. Naime, predsednik opštine, kao ni drugi organi opštine, ne mogu bez učestvovanja građana mesne zajednice, koji su izabrali organe mesne zajednice, ocenjivati rad tih organa i odlučivati o raspuštanju tih organa, niti mogu obrazovati privremene organe mesne zajednice. Mesna zajednica, u skladu sa članom 74. Zakona o lokalnoj samoupravi, ima svojstvo pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju, u koje spada i pravo mesne zajednice da samostalno bira svoje organe, a iz čega proizlazi da su samo građani mesne zajednice ovlašćeni da biraju i smenjuju organe u mesnoj zajednici.

U pogledu navoda inicijatora o nesaglasnosti odredbe člana 39. Odluke sa Statutom opštine Velika Plana, Sud je utvrdio da, prema članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje o međusobnoj saglasnosti opštih akata jedinica lokalne samouprave.

Na osnovu člana 46. tačka 3) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava Republike Srbije, odredbe čl. 38. i 39. Odluke navedene u izreci, prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-223/2005 od 23. februara 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 32/2006

Nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom ocenjivanje rada organa mesne zajednice i odlučivanje o raspuštanju tih organa, niti obrazovanje privremenih organa mesne zajednice od strane predsednika opštine ili drugih organa opštine, jer mesna zajednica nije teritorijalna jedinica, već oblik mesne samouprave, čiji je položaj različit od položaja jedinica lokalne samouprave - opština.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

1. Utvrđuje se da odredbe člana 10. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o mesnim zajednicama opštine Stara Pazova ("Službeni list opština Srema", broj 28/2004) nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Odbacuje se inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 20. Odluke o mesnim zajednicama opštine Stara Pazova ("Službeni list opština Srema", broj 23/2001).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 20. Odluke o mesnim zajednicama opštine Stara Pazova ("Službeni list opština Srema", broj 23/2001). Inicijatori navode da je osporenim članom 20. Odluke, suprotno čl. 7, 27. i 42. Ustava Republike Srbije, i čl. 70, 72. i 74. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", broj 9/02), povređeno izborno pravo i volja građana, s obzirom na to da je savet mesne zajednice predstavničko telo koje sačinjavaju predstavnici građana mesne zajednice, izabrani neposredno na izborima tajnim glasanjem, te da samo građani mogu i razrešiti svoje predstavnike, odnosno telo koje oni čine, a da to ovlašćenje ne pripada organima jedinici lokalne samouprave. Takođe smatraju da se donosilac osporene Odluke pogrešno pozvao na član 197. stav 1. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 49/99 i 27/01), kao osnov za raspuštanje organa mesne zajednice, jer je tom odredbom predviđena mogućnost ukidanja mesne zajednice uz prethodno pribavljenu saglasnost građana u propisanom postupku, a ne i mogućnost raspuštanja saveta mesne zajednice.

U odgovoru dostavljenom Ustavnom sudu se, pored ostalog, ističe da je mesna zajednica fakultativni oblik teritorijalnog organizovanja građana koji za određeno područje konstituiše opština na osnovu odluke skupštine opštine, i da akti kojima se uređuje unutrašnja organizacija, način obavljanja poslova u mesnim zajednicama, način izbora organa, kao i prenošenje poslova iz izvornog delokruga opštine na mesne zajednice moraju biti u skladu sa statutom opštine i aktom o osnivanju. Dalje se navodi da organi mesne zajednice moraju biti u sistemu upravnog i

budžetskog nadzora od strane opštine, jer je opština ta koja ih osniva i ukida i njeni pravni akti su pravni okvir delovanja mesne zajednice, a opština nosi odgovornost i za delovanje i finansijske obaveze mesne zajednice. Osporeni član 20. Odluke omogućava nadzor organa lokalne vlasti koja je pred zakonom odgovorna za sprovođenje svojih odluka, odnosno za zakonitost rada organa mesnih zajednica u domenu prenesenih poslova.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je Odluku o mesnim zajednicama ("Službeni list opština Srema", broj 23/2001) donela Skupština opštine Stara Pazova, na sednici od 28. novembra 2001. godine, s pozivom na član 197. stav 1. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 49/99 i 27/01) i član 62. Statuta opštine Stara Pazova ("Službeni list opština Srema", br. 13/99, 1/2000 i 16/2001). Osporene odredbe člana 20. Odluke, prestale su da važe stupanjem na snagu Odluke o izmenama i dopunama Odluke o mesnim zajednicama ("Službeni list opština Srema", broj 28/2004).

U osporenim odredbama člana 20. Odluke o mesnim zajednicama bilo je utvrđeno: da kada savet ili drugi organ mesne zajednice ne obavlja svoje poslove duže od tri meseca ili ih obavlja suprotno odredbama statuta mesne zajednice, odredbama ove odluke ili odredbama odgovarajućeg zakona, ili ukoliko svojim odlukama teže oštećuje interese građana ili opštine, Izvršni odbor će obrazloženim rešenjem raspustiti Savet mesne zajednice i obrazovati mesno veće koje će obavljati poslove mesne zajednice do dana potvrđivanja mandata članova novog saziva saveta mesne zajednice (stav 1.); da će u slučaju iz prethodnog stava predsednik Skupštine opštine raspisati izbore za nove članove saveta mesne zajednice u roku od šest meseci od dana raspuštanja saveta (stav 2.); da će se, ako je do isteka mandata članova raspuštenog saveta ostalo manje od šest meseci, izbori raspisati u redovnom terminu za njihovo održavanje (stav 3.). Članom 10. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o mesnim zajednicama, kojim je menjan član 20. Odluke o mesnim zajednicama, propisano je: da kada savet ili drugi organ mesne zajednice ne obavlja svoje poslove duže od tri meseca ili ih obavlja suprotno odredbama statuta mesne zajednice, odredbama ove odluke ili odredbama odgovarajućeg zakona, ili ukoliko svojim odlukama teže oštećuje interese građana i opštine, ili ne donese statut mesne zajednice, plan rada i finansijski plan mesne zajednice, predsednik opštine će obrazloženim rešenjem raspustiti savet mesne zajednice i obrazovati mesno veće od pet članova, koje će obavljati poslove mesne zajednice do dana potvrđivanja mandata članova novog saziva saveta mesne zajednice (stav 1.); da će u slučaju iz prethodnog stava predsednik Skupštine opštine raspisati izbore za nove članove saveta mesne zajednice u roku od tri meseca od dana raspuštanja saveta (stav 2.); da će se, ako je do isteka mandata članova raspuštenog saveta ostalo manje od šest meseci, izbori raspisati u redovnom terminu za njihovo održavanje (stav 3.).

S obzirom na to da je prestao da važi Zakon o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 49/99 i 27/01), koji je predstavljao pravni osnov za donošenje osporene Odluke, a da su osporene odredbe člana 20. Odluke prestale da važe, to su se stekli uslovi iz člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), da Sud odbaci inicijativu.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da je opština teritorijalna jedinica u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava (član 7.); da se sistem lokalne samouprave uređuje zakonom (član 113. stav 2.).

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) utvrđeno je: da se pravo građana na lokalnu samoupravu ostvaruje neposredno

i preko slobodno izabраниh predstavnika, upravljanjem javnim poslovima od neposrednog, zajedničkog i opšteg interesa za lokalno stanovništvo i da se lokalna samouprava ostvaruje u opštini, gradu i gradu Beogradu (član 1.); da jedinica lokalne samouprave, radi zadovoljavanja opštih, zajedničkih i svakodnevnih potreba stanovništva na određenom području, može da obrazuje mesnu zajednicu ili drugi oblik mesne samouprave, u skladu sa zakonom i statutom (član 7.); da je opština osnovna teritorijalna jedinica u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava (član 16.); da predsednik opštine predstavlja i zastupa opštinu, neposredno izvršava i stara se o izvršavanju odluka i drugih akata skupštine opštine, predlaže odluke i druge akte koje donosi skupština, kao i način rešavanja pitanja o kojima odlučuje skupština opštine, stara se o izvršavanju poverenih poslova iz okvira prava i dužnosti Republike, odnosno oblika teritorijalne autonomije, usmerava i usklađuje rad opštinske uprave, predlaže postavljanje i razrešenje načelnika opštinske uprave, odnosno načelnika uprave za pojedine oblasti, naredbodavac je za izvršenje budžeta, donosi pojedinačne akte za koje je ovlašćen zakonom, statutom ili odlukom skupštine i vrši i druge poslove utvrđene statutom ili drugim aktima opštine (član 41.); da se radi zadovoljavanja potreba i interesa lokalnog stanovništva u selima mogu osnivati mesne zajednice i drugi oblici mesne samouprave, odnosno da se mesne zajednice i drugi oblici mesne samouprave mogu obrazovati i u gradskim naseljima (član 70. st. 1. i 2.); da skupština jedinice lokalne samouprave odlučuje o obrazovanju, području za koje se obrazuje i ukidanju mesnih zajednica i drugih oblika mesne samouprave i da se ova odluka donosi većinom glasova od ukupnog broja odbornika (član 71.); da se statutom mesne zajednice odnosno drugog oblika mesne samouprave, u skladu sa statutom jedinice lokalne samouprave i aktom o osnivanju utvrđuju poslovi, koje vrši, organi i postupak izbora, organizacija i rad organa, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad mesne zajednice, odnosno drugog oblika mesne samouprave (član 72.); da mesna zajednica, odnosno drugi oblik mesne samouprave ima svojstvo pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju (član 74.); da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 49/99 i 27/01), osim odredaba člana 120. do 162. koja će se primenjivati do donošenja novog zakona o izboru odbornika (član 128.).

Članom 1. Zakona o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 47/91, 79/92, 82/92, 47/94 i 49/99) je utvrđeno da teritorijalnu organizaciju Republike Srbije čine opštine i gradovi kao teritorijalne jedinice u kojima se ostvaruje lokalna samouprava, grad Beograd kao posebna teritorijalna jedinica i autonomne pokrajine kao oblik teritorijalne autonomije.

Članom 15. stav 1. Odluke o mesnim zajednicama, opštine Stara Pazova ("Službeni list opština Srema", br. 23/01, 8/04, 28/04 i 3/05) je propisano da članove za savet mesne zajednice biraju punoletni građani koji imaju prebivalište na njenom području, tajnim glasanjem.

Polazeći od navedenih odredaba zakona, Sud je utvrdio, da mesna zajednica nije teritorijalna jedinica, već oblik mesne samouprave, odnosno interesna zajednica, u okviru koje građani zadovoljavaju određene opšte, zajedničke i svakodnevne potrebe, i da mesna zajednica ima svojstvo pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju i čiji je položaj različit od položaja jedinica lokalne samouprave, odnosno opštine. Stoga, predsednik opštine, kao ni drugi organi opštine, po oceni Ustavnog suda, ne mogu bez učestvovanja građana mesne zajednice koji su izabrali organe mesne zajednice, ocenjivati rad tih organa i odlučivati o raspuštanju tih organa, niti mogu obrazovati privremene organe mesne zajednice.

Imajući u vidu izneto i međusobnu logičku i sadržinsku povezanost odredbe stava 1. i odredaba st. 2. i 3. člana 10. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o mesnim zajednicama, Ustavni sud je utvrdio da su odredbe člana 10. Odluke nesaglasne sa zakonom. Kako Ustav utvrđuje princip da svi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom, to su odredbe Odluke iz tačke 1. izreke za koje je Sud utvrdio da nisu saglasne sa zakonom, nesaglasne i sa članom 119. Ustava.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 4) i člana 46. tač. 1) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je doneo Odluku kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredbe člana 10. Odluke iz tačke 1. prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-178/2002. od 9. marta 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 38/2006

Osporena Odluka o raspuštanju organa Mesne zajednice Dubovo nije saglasna sa zakonom, jer Skupština opštine Tutin nema zakonsko ovlašćenje da odlučuje o raspuštanju organa mesne zajednice, kao ni da ocenjuje rad tih organa, već to, saglasno Zakonu o lokalnoj samoupravi, mogu da čine jedino građani Mesne zajednice Dubovo, na način utvrđen Statutom Mesne zajednice kojim se reguliše izbor i način prestanka mandata članova organa mesne zajednice. Pored toga, i odredba osporene Odluke kojom je predviđeno da ova odluka stupa na snagu danom donošenja, nije u saglasnosti sa članom 120. Ustava.

Nesaglasnost osporene Odluke sa zakonom povlači i njenu nesaglasnost u celini s Ustavom, jer prema članu 119. Ustava svi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Utvrđuje se da Odluka o raspuštanju organa Mesne zajednice Dubovo ("Opštinski službeni glasnik", broj 1/05), koju je donela Skupština opštine Tutin, nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti Odluke navedene u izreci. U inicijativi se navodi da je osporena odluka nezakonita, jer Skupština opštine Tutin nije nadležna za donošenje odluke o raspuštanju organa mesne zajednice. U inicijativi se ističe da članovima Saveta Mesne zajednice nije istekao mandat na koji su izabrani, a da je odredbama člana 13. Statuta Mesne zajednice Dubovo propisano da predsednika i članove Saveta Mesne zajednice, pre isteka mandata na koji su birani, mogu razrešiti građani mesne zajednice.

Skupština opštine Tutin u odgovoru navodi da mandat članova saveta mesne zajednice ne može trajati duže od četiri godine, "analogno dužini mandata odbornika Skupštine opštine Tutin", a da je Statutom Mesne zajednice Dubovo propisan mandat u trajanju od pet godina. U odgovoru se navodi da građani Mesne zajednice

nisu bili zadovoljni radom Saveta i da su organima opštine Tutin podneli "nekoliko predstavki i pritužbi na rad Saveta". U odgovoru se zatim navodi da je predsednik Skupštine opštine Tutin doneo Odluku o raspisivanju izbora za savete mesnih zajednice, a da je Savet mesne zajednice Dubovo odbio tu odluku, te je Skupština opštine Tutin odlučila da raspusti Savet Mesne zajednice Dubovo.

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je Skupština opštine Tutin, pozivajući se na član 83. Statuta Opštine Tutin, donela Odluku o raspuštanju organa Mesne zajednice Dubovo ("Opštinski službeni glasnik", broj 1/05). Tačkom 1. Odluke propisano je da se donosi odluka o raspuštanju organa Mesne zajednice Dubovo, do sprovođenja izbora (koji su u toku) i formiranja novih organa ove Mesne zajednice. Tačkom 2. Odluke propisano je da ova odluka stupa na snagu danom donošenja i da će se objaviti u "Opštinskom službenom glasniku".

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da je opština teritorijalna jedinica u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava (član 7.); da se sistem lokalne samouprave uređuje zakonom (član 113. stav 2.).

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) propisano je: da jedinica lokalne samouprave, radi zadovoljavanja opštih, zajedničkih i svakodnevnih potreba stanovništva na određenom području, može da obrazuje mesnu zajednicu ili drugi oblik mesne samouprave, u skladu sa zakonom i statutom (član 7.); da skupština jedinice lokalne samouprave odlučuje o obrazovanju, području za koje se obrazuje i ukidanju mesnih zajednica i drugih oblika mesne samouprave i da se ova odluka donosi većinom glasova od ukupnog broja odbornika (član 71.); da se statutom mesne zajednice odnosno drugog oblika mesne samouprave, u skladu sa statutom jedinice lokalne samouprave i aktom o osnivanju, utvrđuju poslovi koje vrši, organi i postupak izbora, organizacija i rad organa, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad mesne zajednice, odnosno drugog oblika mesne samouprave (član 72.); da mesna zajednica, odnosno drugi oblik mesne samouprave ima svojstvo pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju (član 74.).

Statutom opštine Tutin ("Opštinski službeni glasnik", broj 3/02) propisano je da skupština opštine posebnom odlukom odlučuje o obrazovanju, području za koje se obrazuje i ukidanju mesnih zajednica i drugih oblika mesne samouprave, kao i da se ova odluka donosi većinom glasova od ukupnog broja odbornika, po prethodno dobijenom mišljenju građana (član 83.).

Statutom Mesne zajednice Dubovo, koji je doneo Savet Mesne zajednice Dubovo 15. juna 2001. godine, propisano je: da mandat članova Saveta Mesne zajednice traje pet godina, sa mogućnošću ponovnog izbora (član 10. stav 3.); da predsednik i članovi saveta Mesne zajednice Dubovo mogu biti razrešeni i pre isteka mandata, kao i da će se predsednik i članovi saveta razrešiti dužnosti ukoliko se za njihovo razrešenje izjasni dve trećine upisanih građana Mesne zajednice Dubovo, tajnim glasanjem (član 13.).

Polazeći od navedenih odredaba Zakona o lokalnoj samoupravi, proizlazi da je mesna zajednica ovlašćena da svojim statutom uredi organe mesne zajednice i postupak njihovog izbora i razrešenja, pa i način prestanka mandata članova tih organa, pre isteka perioda na koji se biraju. Ovlašćenje skupštine jedinice lokalne samouprave da odlučuje o obrazovanju i ukidanju mesnih zajednica, sadržano u članu 71. Zakona o lokalnoj samoupravi i članu 83. Statuta opštine Tutin, prema oceni Ustavnog suda, ne podrazumeva i ovlašćenje Skupštine opštine da odlučuje o raspuštanju organa mesne zajednice. Na osnovu izloženog, Ustavni sud je utvrdio da Skupština opštine Tutin nema zakonsko ovlašćenje da odlučuje o raspuštanju organa

mesne zajednice, kao ni da ocenjuje rad tih organa, već to, saglasno Zakonu, mogu da čine jedino građani Mesne zajednice Dubovo, na način utvrđen Statutom Mesne zajednice, kojim se reguliše izbor i način prestanka mandata članova organa mesne zajednice.

Pored toga, Ustavni sud je utvrdio da odredba tačke 2. Odluke, kojom je propisano da ova odluka stupa na snagu danom donošenja, nije u saglasnosti s odredbom člana 120. Ustava, kojom je utvrđeno da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu.

S obzirom na to da je, prema oceni Ustavnog suda, osporenim odlukom suprotno zakonu raspušten organ Mesne zajednice Dubovo, a da prema odredbi člana 119. Ustava svi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom, Ustavni sud je utvrdio da osporena odluka u celini nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Na osnovu člana 46. tač. 1) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, Odluka navedena u izreci, prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-435/2005 od 22. juna 2006. godine

"Službeni glasnik RS", broj 64/2006

Nesaglasno je s Ustavom i zakonom propisivanje opštim aktom donetim od strane funkcionera koji rukovodi opštinskom upravom poslova sekretara i pomoćnika sekretara mesnih zajednica, uslova za njihovo obavljanje i opisa tih poslova, jer prema odredbama Ustava i Zakona o lokalnoj samoupravi, mesna zajednica nije element teritorijalne organizacije Republike, već se obrazuje radi zadovoljavanja potreba i interesa građana na određenom području, sa svojstvom pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju, tako da akt o sistematizaciji poslova i zadataka službe koja za potrebe mesne zajednice obavlja stručne poslove donosi organ mesne zajednice, a sekretar i pomoćnik sekretara mesne zajednice ne mogu imati status zaposlenih u organima opštine, niti biti postavljeni i razrešavani od strane opštinskih funkcionera.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredbe člana 17. poglavlja V Odeljenje za opštu upravu, Odsek mesnih zajednica, tač. 177. do 195. i tač. 196. do 204. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Opštinskoj upravi Gradske opštine Palilula, broj 031-111/2005-I-6 od 16. avgusta 2005. godine, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Odbacuje se zahtev da Ustavni sud "obaveže predsednika gradske opštine Palilula da odmah donese odluku o raspisivanju i sprovođenju izbora za organe mesnih zajednica u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi."

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba Pravilnika navedenih u izreci. Podnosioci inicijative navode da je Skupština opštine Palilula, sprovodeći Odluku Ustavnog suda Srbije broj IY-72/97 ("Službeni glasnik RS", broj 25/97), donela Odluku o privremenom prestanku rada mesnih zajednica, 18. juna 1997. godine, kao i da je načelnik Opštinske uprave gradske opštine Palilula doneo osporeni Pravilnik, kojim su sistematizovana radna mesta sekretara i pomoćnika sekretara mesnih zajednica u okviru opštinske uprave, što je suprotno odredbama čl. 72. do 74. Zakona o lokalnoj samoupravi. Inicijativom se zahteva da se "obaveže predsednik gradske opštine Palilula da odmah donese odluku o raspisivanju i sprovođenju izbora za organe mesnih zajednica u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi."

U odgovoru donosioca osporenog Pravilnika se navodi da su osporenim Pravilnikom izvršene promene u organizaciji i radu Opštinske uprave Palilula, da su na osnovu sporazuma o preuzimanju, koji je zaključen između sekretara Zajedničke stručne službe mesnih zajednica i sekretara Opštinskog organa uprave, uz saglasnost svakog zaposlenog, u radni odnos u Opštinski organ uprave preuzeti sekretari i pomoćnici sekretara mesnih zajednica u Odelenju za opštu upravu - Odsek mesnih zajednica, pa su navedeni poslovi sistematizovani osporenim Pravilnikom.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da su osporenim odredbama člana 17. Pravilnika, u poglavlju V Odelenje za opštu upravu- Odsek mesnih zajednica, pod tač. 177. do 195. sistematizovani poslovi sekretara mesnih zajednica, utvrđeni uslovi za njihovo obavljanje i opis poslova, a pod tač. 196. do 204. utvrđeni su poslovi pomoćnika sekretara mesnih zajednica, uslovi za njihovo obavljanje i opis poslova.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da suverenost pripada svim građanima Republike Srbije i da građani ostvaruju suverenost referendumom, narodnom inicijativom i preko svojih slobodno izabranih predstavnika (član 2.); da je opština teritorijalna jedinica u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava (član 7.); da građanin koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran u Narodnu skupštinu i u druge organe i izborna tela (član 42.).

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02 i 33/04) propisano je: da se radi zadovoljavanja potreba i interesa lokalnog stanovništva na određenom području mogu obrazovati mesne zajednice (član 71.); da skupština jedinice lokalne samouprave odlučuje o obrazovanju, području za koje se obrazuje i ukidanju mesnih zajednica i drugih oblika mesne samouprave (član 71. stav 1.); da se statutom mesne zajednice, odnosno drugog oblika mesne samouprave, u skladu sa statutom jedinice lokalne samouprave i aktom o osnivanju, utvrđuju poslovi koje vrši, organi i postupak izbora, organizacija i rad organa, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad mesne zajednice, odnosno drugog oblika lokalne samouprave (član 72.); da mesna zajednica, odnosno drugi oblik mesne samouprave ima svojstvo pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju (član 74.); da se odlukom skupštine jedinice lokalne samouprave može svim ili pojedinim mesnim zajednicama i drugim oblicima mesne samouprave, poveriti vršenje određenih poslova iz izvornog delokruga lokalne samouprave uz obezbeđivanje za to potrebnih sredstava (član 75. stav 1.).

Polazeći od odredbe člana 7. Ustava, iz koje proizlazi da mesna zajednica nije element teritorijalne organizacije Republike Srbije i odredaba čl. 71. i 74. Zakona o lokalnoj samoupravi, prema kojima se mesna zajednica obrazuje radi zadovoljavanja potreba i interesa građana na određenom području i ima svojstvo pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju,

Ustavni sud je ocenio da sekretar i pomoćnik sekretara mesne zajednice ne mogu imati status radnika zaposlenih u organima opštine, te da stoga, ne mogu biti postavljeni i razrešavani od strane funkcionera koji rukovodi opštinskom upravom. Prema članu 72. Zakona o lokalnoj samoupravi, statutom mesne zajednice se, u skladu sa statutom jedinice lokalne samouprave i aktom o osnivanju, utvrđuju poslovi koje vrši, organi i postupak izbora, organizacija i rad organa, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad mesne zajednice, iz čega proizlazi da akt o sistematizaciji poslova i zadataka službe koja za potrebe mesne zajednice obavlja stručne, administrativne, tehničke i finansijske poslove donosi organ mesne zajednice. S obzirom na navedeno, Sud je ocenio da navedene odredbe osporenog Pravilnika kojima su utvrđena radna mesta sekretara i pomoćnika sekretara mesnih zajednica i opis njihovih poslova nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Ustavni sud je odbacio zahtev podnosioca inicijative da obaveže predsednika gradske opštine Palilula da "odmah donese odluku o raspisivanju i sprovođenju izbora za organe mesnih zajednica u skladu s Zakonom o lokalnoj samoupravi", jer prema članu 125. Ustava, nije nadležan za odlučivanje po tom zahtevu.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 46. tač. 1) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredbe člana 17. Pravilnika navedene u tački 1. izreke prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-430/2005. od 6. jula 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 64/2006

v) Planiranje i izgradnja prostora i naselja, lokalni javni prihodi

Donosilac akta je, saglasno ustavnim i zakonskim ovlašćenjima, doneo Odluku o načinu postavljanja privremenih objekata na javnim površinama u Beogradu, kojom je utvrdio tip, veličinu i druge uslove postavljanja privremenih objekata na javnim površinama, te kako se osporene odredbe Odluke podjednako odnose na sva lica koja se nađu u istom pravnom položaju, njima nije povređen ustavni princip koji se odnosi na jednakost pravnih subjekata u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite.

Osporena Odluka kojom se uvode lokalne komunalne takse, doneta je na osnovu ustavnog i zakonskog ovlašćenja jedinice lokalne samouprave da uređuje i obezbeđuje korišćenje građevinskog zemljišta u državnoj svojini i da uređuje plaćanje naknade za korišćenje tog građevinskog zemljišta, kao i na osnovu zakonskog ovlašćenja prema kome jedinice lokalne samouprave utvrđuju, uređuju i ubiraju lokalni javni prihod ostvaren na njihovoj teritoriji.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba člana 2. Odluke o uslovima i načinu postavljanja privremenih objekata na javnim površinama u Beogradu ("Službeni list grada Beograda", br. 31/02 i 11/05) i odredbe člana 1. Odluke o lokalnim komunalnim taksama za teritoriju grada Beograda ("Službeni list grada Beograda", broj 30/02).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti člana 2. Odluke o uslovima i načinu postavljanja privremenih objekata na javnim površinama u Beogradu i člana 1. Odluke o lokalnim komunalnim taksama za teritoriju grada Beograda. U inicijativi se ističe da su vlasnici privremenih objekata postavljenih na osnovu uslova utvrđenih u Odluci, u pogledu plaćanja naknade za korišćenje javne površine, u neravnopravnom položaju u odnosu na vlasnike koji su postavili kioske i manje montažne objekte veće kvadrature nego što je to Odlukom propisano. Povodom osporenog člana 1. Odluke o lokalnim komunalnim taksama, navodi se da vlasnici privremenih objekata nisu unapred obavješteni o tome da će biti uvedena komunalna taksa, što, pored zakupnine koja se plaća po članu 16. Odluke o uslovima i načinu postavljanja privremenih objekata na javnim površinama u Beogradu, predstavlja visoki namet.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je ovlašćenje Skupštine grada Beograda za uređivanje uslova i načina postavljanja privremenih objekata na javnim površinama u Beogradu, sadržano u odredbi člana 98. stav 1. Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/03), kojom je propisano da "postavljanje manjih montažnih objekata na javnim površinama (kiosci, letnje bašte, pokretne tezge i sl.), obezbeđuje i uređuje opština, odnosno grad, odnosno grad Beograd," što znači da je jedinica lokalne samouprave nadležna da utvrđuje uslove koji se odnose na vrstu i veličinu objekata koji se mogu privremeno postavljati na prostorima koji, u smislu odredaba Zakona o planiranju i izgradnji, imaju karakter javne površine i koji se, kao javno građevinsko zemljište u državnoj svojini, mogu dati u zakup na način i pod uslovima utvrđenim zakonom. Saglasno navedenom ovlašćenju, članom 2. Odluke o uslovima i načinu postavljanja privremenih objekata na javnim površinama u Beogradu propisano je šta se smatra privremenim objektom, utvrđeni su tip i površina privremenih objekata koji se mogu postaviti na javnoj površini i utvrđeni su uslovi i način postavljanja privremenih objekata na javnoj površini radi izvođenja kulturnih, sportsko rekreativnih i drugih sličnih programa.

Ovlašćenje za donošenje Odluke o lokalnim komunalnim taksama za teritoriju grada Beograda sadržano je u Zakonu o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04), kojim je propisano da skupština opštine u skladu sa zakonom, između ostalog, utvrđuje opštinske takse i druge lokalne prihode koji joj po ovom zakonu pripadaju (član 30. tačka 12)); da jedinici lokalne samouprave pripada lokalna komunalna taksa kao izvorni javni prihod ostvaren na njenoj teritoriji (član 78. tačka 2)); da se lokalne komunalne takse mogu uvoditi za korišćenje prostora na javnim površinama ili ispred poslovnih prostorija u poslovne svrhe, osim radi prodaje štampe, knjiga i drugih publikacija, proizvoda starih i umetničkih zanata i domaće radinosti (član 83. tačka 1)), te da se aktom skupštine opštine kojim se uvodi lokalna komunalna taksa, utvrđuju visina, olakšice, rokovi i način plaćanja lokalne komunalne takse (član 86.). Prema navedenim odredbama Zakona, lokalna komunalna taksa predstavlja izvorni javni prihod opštine, odnosno grada, i kao takva predstavlja obavezu i za sva

lica koja privremeno koriste građevinsko zemljište u državnoj svojini. Osporenom odredbom člana 1. Odluke o lokalnim komunalnim taksama za teritoriju grada Beograda, propisano je da se njome uvode lokalne komunalne takse koje plaćaju pravna i fizička lica za korišćenje prava, prometa i usluga na teritoriji grada Beograda i utvrđuje se visina, olakšice, rokovi i način plaćanja.

Ustavom Republike Srbije propisano je da je svako dužan da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom (član 52.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da se preduzeća i druge organizacije slobodno organizuju, samostalne su u obavljanju delatnosti, povezivanju i udruživanju, imaju isti položaj u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite i za svoje obaveze u pravnom prometu odgovaraju sredstvima kojima raspolažu (član 64. stav 2.); da se zakonom uređuje plaćanje naknade za korišćenje dobara od opšteg interesa i gradskog građevinskog zemljišta (član 60. stav 6.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog i finansijski sistem i organizaciju i korišćenje prostora (član 72. tač. 4. i 9.); da opština, odnosno grad, odnosno grad Beograd, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, uređuje i obezbeđuje korišćenje gradskog građevinskog zemljišta i poslovnog prostora, izvršava zakone druge propise i opšte akte Republike Srbije čije izvršavanje je povereno opštini i obezbeđuje izvršavanje propisa i opštih akata opštine, te da se sistem lokalne samouprave uređuje zakonom (član 113. stav 1. tač. 3. i 6. i stav 2. u vezi člana 117. i člana 118. stav 1.); da za obavljanje Ustavom i zakonom utvrđenih poslova, opštini, odnosno gradu Beogradu, pripadaju prihodi utvrđeni zakonom (član 114. stav 1. i član 118. stav 3.).

Imajući u vidu navedeno, Sud je ocenio da je donosilac akta, saglasno ustavnim i zakonskim ovlašćenjima, doneo Odluku o uslovima i načinu postavljanja privremenih objekata na javnim površinama u Beogradu kojom je utvrdio tip, veličinu i druge uslove postavljanja privremenih objekata na javnim površinama, te da tim odredbama nije povređen ustavni princip koji se odnosi na jednakost pravnih subjekata u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite, jer se odredbe člana 2. Odluke podjednako odnose na sva lica koja se nađu u istom pravnom položaju. Pitanja iz inicijative koja se odnose na to da u Beogradu postoje privremeni objekti većih površina koji nisu obuhvaćeni Odlukom, spada u domen primene propisa što, u smislu člana 125. Ustava, nije u nadležnosti Ustavnog suda, već drugih državnih organa.

Odluka kojom se uvode lokalne komunalne takse, po oceni Suda, doneta je na osnovu ustavnog i zakonskog ovlašćenja jedinice lokalne samouprave da uređuje i obezbeđuje korišćenje građevinskog zemljišta u državnoj svojini i da uređuje plaćanje naknade za korišćenje tog građevinskog zemljišta, kao i na zakonskom ovlašćenju kojim je propisano da jedinice lokalne samouprave utvrđuju, uređuju i ubiraju lokalni javni prihod ostvaren na njihovoj teritoriji. Imajući u vidu da Odluka predstavlja opšti akt, te da je saglasno članu 120. Ustava, zvanično objavljena u "Službenom listu grada Beograda" i da je stupila na snagu, čime je donosilac akta ispunio ustavnu obavezu o objavljivanju opštih akata, to navedena Odluka predstavlja obavezujući propis za sva lica na koja se odnosi.

Shodno izloženom, Sud je, na osnovu člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-316/2005. od 11. maja 2006.

Nije neustavno i nezakonito propisivanje osporene odredbe Odluke da se grobno mesto ne može stavljati u promet (već se, prema članu 25. Odluke, pravo korišćenja grobnog mesta može naslediti u slučaju smrti korisnika grobnog mesta), jer, prema Ustavu, uređivanje i održavanje grobalja i sahranjivanje predstavlja delatnost od opšteg interesa i groblje čini građevinsko zemljište u državnoj svojini koje se ne može otuđiti, već se na njemu može steći pravo korišćenja, pod uslovima utvrđenim zakonom, a prema Zakonu o sahranjivanju i grobljima, nije dozvoljen promet prava korišćenja grobnog mesta i utvrđivanje uslova i načina korišćenja grobnih mesta nadležnost je jedinice lokalne samouprave.

Ustavni sud je doneo:

REŠENJE

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 22. stav 3. Odluke o uređivanju i održavanju grobalja i sahranjivanju ("Službeni list grada Beograda", br. 27/02, 30/03 i 11/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 22. stav 3. Odluke navedene u izreci, kojom je propisano da se grobno mesto koje je dato na korišćenje ne može stavljati u promet, jer, po mišljenju inicijatora, nije u saglasnosti s odredbama čl. 58, 59. i 60. Ustava Republike Srbije prema kojima se stvarna prava, pa i pravo korišćenja i promet tog prava uređuju zakonom. Inicijator navodi da se prema Zakonu o planiranju i izgradnji, može vršiti promet prava korišćenja zemljišta, te se, saglasno tome, po njegovom mišljenju, može vršiti i promet prava korišćenja grobnih mesta, a naročito grobnica, jer one predstavljaju izgrađeni objekat u svojini građana.

U odgovoru donosioca akta navodi se da je osporena odredba Odluke preuzeta iz Zakona o sahranjivanju i grobljima kojim je uređen promet grobnih mesta i druga pitanja u vezi sa održavanjem grobalja i sahranjivanjem, a kako je odredba člana 17. stav 2. Zakona o sahranjivanju i grobljima na snazi, to je osporena odredba Odluke, po mišljenju donosioca akta, u skladu sa zakonom. Takođe, u odgovoru se navodi da Zakon o planiranju i izgradnji ne uređuje odnose koji su u materijalno-pravnom smislu u vezi sa korišćenjem i prometom grobnih mesta i grobnica, pa je pozivanje na njegove odredbe bez značaja za ovo pravno pitanje.

U sprovedenom postupku Sud je utvrdio da su Odlukom o uređivanju i održavanju grobalja i sahranjivanju ("Službeni list grada Beograda", br. 27/02, 30/03 i 11/05), utvrđeni uslovi i način uređivanja i održavanja grobalja i sahranjivanja i drugi uslovi vezani za obavljanje pogrebnih usluga na teritoriji grada Beograda. Odredbama čl. 20. do 30. Odluke, utvrđeni su uslovi i način korišćenja grobnog mesta, međusobna prava i obaveze korisnika grobnog mesta i preduzeća koje obavlja pogrebne usluge, rok počivanja u grobnom mestu, redosled srodnika kojima se daje na korišćenje grobno mesto, pri čemu je odredbom člana 22. stav 3. propisano da se grobno mesto dato na korišćenje ne može stavljati u promet, već se, prema članu 25. Odluke, pravo korišćenja grobnog mesta može naslediti u slučaju smrti korisnika grobnog mesta.

Prema članu 60. Ustava, prirodna bogatstva i dobra u opštoj upotrebi, kao dobra od opšteg interesa, i gradsko građevinsko zemljište u državnoj su ili društvenoj svojini (stav 1.); na dobrima od opšteg interesa i na gradskom građevinskom zemljištu, može se, pod uslovima utvrđenim zakonom, steći pravo korišćenja (stav 3.), a zaštita, korišćenje, unapređivanje i upravljanje dobrima od opšteg interesa ostavaruju se pod uslovima i na način utvrđen zakonom (stav 5.). Odredbom člana 62. Ustava, propisano je da fizička i pravna lica ostvaruju svojinska prava na nepokretnosti prema njenoj prirodi i nameni, u skladu sa zakonom, a prema odredbama člana 113. tačka 2. odnosno člana 118. Ustava, opština, odnosno grad Beograd, preko svojih organa, u skladu sa zakonom uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti.

Zakonom o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 42/98), uređenje i održavanje grobalja i sahranjivanje proglašeno je za komunalnu delatnost od opšteg interesa koja obuhvata opremanje prostora za sahranjivanje, izgradnju i održavanje objekata za pogrebne usluge i kremiranje umrlih, njihov prevoz i prenos i pružanje drugih pogrebnih usluga. U smislu člana 6. stav 2. Zakona, groblja predstavljaju dobra u opštoj upotrebi koja čini uređeno građevinsko zemljište sa svim građevinskim objektima, uređajima, instalacijama i opremom koja služi za obavljanje komunalne usluge, a odredbom člana 13. stav 2. Zakona, dato je ovlašćenje jedinici lokalne samouprave da propisuje način organizovanja poslova na uređivanju i održavanju grobalja, grobova i krematorijuma i druge uslove vezane za obavljanje pogrebnih usluga.

Osnovna načela u vezi sa određivanjem i stavljanjem van upotrebe grobalja, sahranjivanjem umrlih i uređivanjem grobalja i krematorijuma, uređena su Zakonom o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93 i 48/94). Grobljem se, prema odredbi člana 4. Zakona, smatra zemljište koje je odgovarajućim urbanističkim planom ili odlukom skupštine jedinice lokalne samouprave određeno za sahranjivanje umrlih. Urbanističkim planom ili odlukom, utvrđuju se lokacija i urbanističko-tehnički uslovi za podizanje objekata, neophodnih za vršenje pogrebnih delatnosti (mrtvačnice, prodavnice i drugi objekti), komunalnih uređaja i instalacija, spoljnih i unutrašnjih saobraćajnica, za određivanje grobnih mesta, za izgradnju grobnica, drugih spomen objekata i za podizanje spomenika. Odredbom člana 17. Zakona propisano je da se grobna mesta (parcele) daju na korišćenje pod uslovima i na način utvrđen odlukom skupštine jedinice lokalne samouprave, i da se grobno mesto (parcela) data na korišćenje ne može stavljati u pravni promet.

Saglasno navedenim ustavnim i zakonskim odredbama, uređivanje i održavanje grobalja i sahranjivanje predstavlja delatnost od opšteg interesa, a groblje čini građevinsko zemljište u državnoj svojini koje se, prema Ustavu, ne može otuđiti, već se na njemu može steći pravo korišćenja pod uslovima utvrđenim zakonom. Kako Zakonom o sahranjivanju i grobljima, saglasno Ustavu, nije dozvoljen promet prava korišćenja grobnog mesta, a utvrđivanje uslova i načina korišćenja grobnih mesta je utvrđeno kao nadležnost jedinice lokalne samouprave, to je, po oceni Suda, osporena odredba člana 22. stav 3. Odluke u saglasnosti s Ustavom i zakonom, s obzirom na prirodu i namenu građevinskog zemljišta određenog za izgradnju grobalja. Navodi inicijatora koji se odnose na Zakon o planiranju i izgradnji nisu od uticaja u ovoj pravnoj stvari, budući da se odredba člana 84. stav 4. Zakona ne odnosi na sporno pravno pitanje.

Saglasno izloženom, Sud je, na osnovu člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
 IY-377/2005 od 20. aprila 2006.

g) Građevinsko zemljište

Nije postojao zakonski osnov za određivanje navedene katastarske parcele na teritoriji KO Tutin za javno građevinsko zemljište, jer to područje ne predstavlja građevinsko zemljište u smislu Zakona o planiranju i izgradnji, pa je stoga odredba člana 2. osporene Odluke o određivanju građevinskog zemljišta, u delu koji se odnosi na tu parcelu, nesaglasna sa zakonom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Utvrdjuje se da odredba člana 2. Odluke o određivanju građevinskog zemljišta ("Opštinski službeni glasnik Tutin", broj 14/04), u delu koji se odnosi na katastarsku parcelu 935 KO Tutin, nije u saglasnosti sa zakonom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti Odluke o određivanju građevinskog zemljišta, koju je donela Skupština opštine Tutin. U predlogu se navodi da predlagač "Elektro-Srbija" Kraljevo, preko svog dela preduzeća "Elektroras" iz Novog Pazara, ima pravo korišćenja katastarske parcele 935 KO Tutin, koja je, osporenom Odlukom, određena za javno građevinsko zemljište, suprotno članu 69. i članu 70. st. 3. i 6. Zakona o planiranju i izgradnji, s obzirom da prema važećem planu na KP 935 nije predviđena izgradnja objekta od javnog interesa, niti je donet novi plan kojim je predviđena izgradnja javnog objekta od opšteg interesa.

U odgovoru donosioca akta navodi se da je Planom detaljne regulacije centra grada, na KP 935 planirana izgradnja poslovno stambenog objekta za potrebe lokalne samouprave i to kancelarijskog prostora i službenih stanova za deficitarne kadrove; da je, u skladu sa tako utvrđenom namenom, Opštinska uprava donela rešenje o izuzimanju zemljišta broj: 03-465-20/04 od 15. aprila 2004, koje je po žalbi predlagača vraćeno na ponovni postupak, kao i to da se, imajući u vidu namenu objekta utvrđenu Planom, u smislu člana 70. stav 3. Zakona o planiranju i izgradnji, radi o objektu od opšteg interesa i javnog karaktera za opštinu. U dopuni odgovora donosilac akta je izvestio Sud da Plan detaljne regulacije za centar grada Tutina još nije usvojen, i da se, za ovo područje primenjuje Detaljni urbanistički plan iz 1978. godine.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Odluku o određivanju javnog građevinskog zemljišta donela Skupština opštine Tutin na sednici održanoj 15. marta 2004. godine; da je članom 2. osporene Odluke obuhvaćena i katastarska parcela 935 Ko Tutin; da Plan detaljne regulacije grada Tutina, koji bi, prema članu 69. stav 2. Zakona o planiranju i izgradnji, bio osnov za određivanje javnog građevinskog zemljišta na KP 935 KO Tutin nije donet; a da Detaljni urbanistički plan iz 1978. godine, koji je na snazi, ne određuje namenu odnosne parcele na način na koji bi bilo osnova da se KP 935 odredi kao javno građevinsko zemljište.

Zakonom o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/03), izvršena je podela građevinskog zemljišta na javno građevinsko zemljište i ostalo građevinsko zemljište (član 68.). Kao javno građevinsko zemljište određeno je ono građevinsko zemljište na kojem su, do dana stupanja na snagu ovog zakona, izgrađeni javni objekti od opšteg interesa i javne površine i koje je u državnoj svojini (član 69. stav 1.), kao i zemljište koje je planom donetim u skladu sa ovim zakonom, namenjeno za izgradnju objekata od opšteg interesa i za javne površine, i koje je u državnoj svojini (član 69. stav 2). Odredbama člana 70. Zakona utvrđeno je: da se javno građevinsko zemljište određuje opštim aktom opštine, u skladu sa zakonom i urbanističkim planom (stav 1.); da akt o određivanju javnog građevinskog zemljišta naročito sadrži opis granica zemljišta koje se određuje za javno građevinsko zemljište, naziv katastarske opštine i spisak brojeva katastarskih parcela (stav 2.); da je opština obavezna da, pre određivanja javnog građevinskog zemljišta iz člana 69. stav 1. ovog zakona, donese akt o izuzimanju zemljišta iz poseda korisnika tog zemljišta, a da se naknada isplaćuje po odredbama zakona kojim se uređuje eksproprijacija (stav 3.); da opština određuje građevinsko zemljište iz člana 69. stav 1. ovog zakona za javno građevinsko zemljište u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, a ukoliko to ne učini, Vlada će odrediti granice javnog građevinskog zemljišta (st. 4. i 5.); da građevinsko zemljište iz člana 69. stav 2. ovog zakona, opština određuje za javno građevinsko zemljište, posle njegovog pribavljanja u državnu svojinu, u skladu sa zakonom (stav 6.), te da javno građevinsko zemljište ne može da se otuđi iz državne svojine (stav 7.).

Imajući u vidu odredbe čl. 69. i 70. Zakona o planiranju i izgradnji, Sud je ocenio da nije postojao zakonski osnov za određivanje katastarske parcele 935 KO Tutin za javno građevinsko zemljište, jer tom području, po važećem planskom aktu nije određena namena "javna površina", odnosno "javni objekat od opšteg interesa", pa, dakle, ne predstavlja javno građevinsko zemljište u smislu člana 69. stav 1. Zakona. Takođe, za područje obuhvaćeno katastarskom parcelom 935, nije donet urbanistički plan kojim bi ta parcela bila namenjena za izgradnju objekta od opšteg interesa, što bi u smislu člana 69. stav 2., a pod uslovima iz člana 70. stav 6. Zakona, dalo osnova da ova parcela bude određena kao javno građevinsko zemljište. Stoga, za donošenje odluke o određivanju javnog građevinskog zemljišta na KP 935, nisu bili ispunjeni uslovi propisani odredbom člana 69. Zakona, prema kojoj bi se to zemljište moglo u smislu člana 70. stav 1. Zakona, odrediti opštim aktom opštine kao javno građevinsko zemljište, pa je Sud ocenio da odredba člana 2. Odluke, u delu koji se odnosi na katastarsku parcelu 935 KO Tutin, nije u saglasnosti sa zakonom.

Na osnovu iznetog i člana 46. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava Republike Srbije, deo odredbe člana 2. Odluke, koji se odnosi na katastarsku parcelu 935 KO Tutin, prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-151/2004 od 16. februara 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 20/2006

Odredbama člana 8. Odluke su, u okviru ovlašćenja iz Ustava i člana 74. stav 2. Zakona o planiranju i izgradnji, propisani kriterijumi za utvrđivanje naknade za uređivanje građevinskog zemljišta, odredbama čl. 13. i 14. Odluke bliže je određen jedan od tih kriterijuma, a članom 16. osporene Odluke utvrđeno je oslobađanje određenih kategorija investitora od plaćanja naknade za

uređivanje građevinskog zemljišta, saglasno odredbama Zakona prema kojima opština propisuje kriterijume i merila za utvrđivanje ove naknade, pa stoga nema osnova za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti osporenih odredaba Odluke.

Ne postoje procesni uslovi za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti osporenog Programa uređivanja građevinskog zemljišta za 2002. godinu, u smislu člana 125. stav 2. Ustava, jer je od prestanka važenja tog akta do pokretanja postupka proteklo više od jedne godine.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredaba čl. 8., 13, 14. i 16. Odluke o uređivanju građevinskog zemljišta i naknadi za uređivanje građevinskog zemljišta na teritoriji opštine Kraljevo ("Službeni list Opštine Kraljevo", br. 2/98, 21/2000 i 15/2002).

2. Odbacuje se predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti Programa uređivanja građevinskog zemljišta za 2002. godinu ("Službeni list opštine Kraljevo", broj 4/2002).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredaba čl. 8, 13, 14. i 16. Odluke o uređivanju građevinskog zemljišta i naknadi za uređivanje građevinskog zemljišta na teritoriji opštine Kraljevo i Programa uređivanja građevinskog zemljišta za 2002. godinu, koje je donela Skupština opštine Kraljevo. Predlagač navodi da su osporeni akti nesaglasni sa članom 15. Zakona o građevinskom zemljištu ("Službeni glasnik RS", broj 44/95) koji je propisivao kriterijume za utvrđivanje visine naknade za uređivanje građevinskog zemljišta i isključivo pravo opštine da bliže razrađuje ovo pitanje, odnosno da propisuje druge kriterijume, kao što je to učinjeno osporenom Odlukom. Ističe i da je osporeni Program neustavan i nezakonit, jer se visina naknade za uređivanje građevinskog zemljišta ne može regulisati ovom vrstom akta, već samo odlukom skupštine opštine.

U odgovoru Opštinske uprave Opštine Kraljevo navodi se da je osporena Odluka u saglasnosti sa Zakonom o građevinskom zemljištu, koji je propisivao ovlašćenje opštine da reguliše način uređivanja građevinskog zemljišta, elemente i merila za ugovaranje visine naknade, kao i način i uslove plaćanja naknade. Ističe se da Odluka utvrđuje obavezu investitora da plaća naknadu za uređivanje građevinskog zemljišta, a međusobni odnosi opštine i investitora u pogledu plaćanja naknade određuju se ugovorom, što je u skladu sa članom 15. st. 1. i 2. i članom 16. Zakona. Takođe se navodi da je osporenim Programom, koji je prestao da važi 12. septembra 2003. godine, bila predviđena mogućnost zaključivanja posebnog ugovora između Direkcije i investitora prema kome je investitor, na teret naknade za uređivanje građevinskog zemljišta, mogao sam da izgradi primarnu infrastrukturu, što je u skladu sa Zakonom propisanim kriterijumima.

Po sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da se prema osporenim odredbama člana 8. Odluke o uređivanju građevinskog zemljišta i naknadi za uređivanje građevinskog zemljišta na teritoriji opštine Kraljevo ("Službeni list Opštine Kraljevo", br. 2/98, 21/00 i 15/02), naknada za uređivanje građevinskog zemljišta utvrđuje na osnovu: troškova za komunalno pripremanje zemljišta; troškova za komunalno opremanje zemljišta; namene građevinskog zemljišta i posebnih pogodnosti

koje određeno zemljište pruža novom korisniku (stav 1.). Visina naknade određuje se Programom uređivanja građevinskog zemljišta i obračunava po 1m² razvijene građevinske površine objekta koja se gradi (stav 2.). Članom 13. Odluke razrađen je kriterijum "namena gradskog građevinskog zemljišta" prema vrsti objekta koji se gradi (stambeni, poslovni i sl.), i utvrđeno je da se bliže uređuje Programom uređivanja građevinskog zemljišta. Odredbama člana 14. Odluke utvrđene su stambeno-poslovne zone u Kraljevu i Mataruškoj Banji prema pogodnosti koje određeno građevinsko zemljište pruža, a izmenama i dopunama Odluke od 22. septembra 2000.godine izvršene su izmene člana 14. Odluke u pogledu površina koje obuhvataju pojedine zone. Članom 16. Odluke određeni su investitori koji se oslobađaju plaćanja dela naknade za uređivanje građevinskog zemljišta i utvrđeno je da se ova oslobođenja ne odnose na deo naknade koji obuhvata troškove zemljišta i pripreme zemljišta.

Član 113. stav 1. tačka 3. Ustava Republike Srbije određuje da opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, uređuje i obezbeđuje korišćenje gradskog građevinskog zemljišta i poslovnog prostora. S obzirom na to da opština ima izvorno ovlašćenje da se stara o uređenju i korišćenju građevinskog zemljišta i donosi odgovarajuće propise u ovoj oblasti, Sud je ocenio da nema osnova za utvrđivanje neustavnosti osporene Odluke.

Zakonom o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/03) utvrđeno je da građevinsko zemljište može biti: javno i ostalo građevinsko zemljište (član 68.) i bliže je određen pojam javnog građevinskog zemljišta (član 69.). Prema članu 71. Zakona, javno građevinsko zemljište može biti uređeno i neuređeno, izgrađeno i neizgrađeno (stav 1.); opština uređuje javno građevinsko zemljište i stara se o njegovom korišćenju prema nameni predviđenoj planom, u skladu sa ovim zakonom (stav 2.); uređivanje javnog građevinskog zemljišta, koje obuhvata njegovo pripremanje i opremanje, vrši se u skladu sa dugoročnim, srednjoročnim i godišnjim programom uređivanja (st. 3. i 4.). Odredbama člana 72. Zakona definisani su pojmovi pripremanja zemljišta i opremanja zemljišta (st. 1. i 2.), a opština je ovlašćena da osnuje preduzeće, odnosno drugu organizaciju ili da na drugi način obezbedi vršenje poslova kojim se obezbeđuju uslovi za uređivanje, korišćenje, unapređenje i zaštitu građevinskog zemljišta (stav 3.). Odredbama člana 73. Zakona, kojim su taksativno nabrojani izvori sredstava iz kojih se finansira uređivanje građevinskog zemljišta, predviđena je i naknada za uređivanje građevinskog zemljišta (stav 1.). Prema članu 74. Zakona, naknadu za uređivanje građevinskog zemljišta plaća investitor (stav 1.), a visina te naknade utvrđuje se ugovorom zaključenim između investitora i opštine (odnosno ovlašćenog preduzeća ili druge organizacije), na osnovu kriterijuma i merila koje utvrđuje opština (stav 2.). Pomenutim ugovorom uređuju se međusobni odnosi u pogledu uređivanja građevinskog zemljišta, visina i dinamika plaćanja naknade, kao i obim, struktura i rokovi za izvođenje radova na uređivanju zemljišta (stav 3.). Opština se, saglasno članu 80. Zakona, stara o korišćenju ostalog građevinskog zemljišta i može doneti program uređivanja takvog zemljišta, naročito radi izgradnje većih zona predviđenih regulacionim planom (stav 1.). Kada daje ostalo neizgrađeno građevinsko zemljište u državnoj svojini u zakup, opština (odnosno ovlašćeno preduzeće ili organizacija), saglasno članu 82. Zakona, zaključuje ugovor koji, pored ostalog, sadrži i podatke o roku i načinu plaćanja naknade za uređivanje građevinskog zemljišta (st. 1. i 2.).

Iz izloženog proizlazi da se visina naknade za uređivanje građevinskog zemljišta, koju plaća investitor, određuje ugovorom, na osnovu kriterijuma i merila koje utvrđuje opština. Na ovaj način prošireno je ovlašćenje opštine u pogledu regulisanja visine naknade za uređivanje građevinskog zemljišta, u odnosu na ranije zakonsko

rešenje, prema kome su kriterijumi (stepen uređenosti zemljišta i program uređivanja) bili utvrđeni zakonom, a opština je mogla da propisuje samo merila za ugovaranje visine ove naknade.

Osporenim odredbama člana 8. Odluke su, u okviru ovlašćenja iz člana 74. stav 2. Zakona o planiranju i izgradnji, propisani kriterijumi za utvrđivanje naknade za uređivanje građevinskog zemljišta, a odredbama čl. 13. i 14. Odluke bliže je određen kriterijum "Namena gradskog građevinskog zemljišta", pa je Sud utvrdio da nema osnova za utvrđivanje nezakonitosti.

Član 16. osporene Odluke, koji utvrđuje oslobađanje određenih kategorija investitora od plaćanja naknade za uređivanje građevinskog zemljišta, po oceni Suda, u skladu je sa odredbama Zakona, prema kojima opština propisuje kriterijume i merila za utvrđivanje visine ove naknade. Navedenim odredbama Odluke nije utvrđeno oslobađanje od plaćanja naknade u celini, a oslobađanje od obaveze je određeno prema vrsti i nameni objekta, što predstavlja razradu kriterijuma na osnovu kojih se utvrđuje visina obaveze investitora. Osim toga, oslobađanje od obaveza plaćanja naknade za uređivanje građevinskog zemljišta onih organizacija koje, kao investitori, grade određene objekte u okviru osnovne delatnosti zbog koje su osnovane (direkcija za planiranje i izgradnju, komunalna organizacija i dr.), u skladu je sa članom 72. Zakona, koji uređuje pitanje pripremanja i opremanja javnog građevinskog zemljišta.

Ustavni sud je utvrdio da nema procesnih uslova za ocenu saglasnosti osporenih odredaba Odluke sa članom 15. Zakona o građevinskom zemljištu ("Službeni glasnik RS", broj 44/95), jer je taj Zakon prestao da važi 13. maja 2003. godine, stupanjem na snagu Zakona o planiranju i izgradnji.

Programom uređivanja građevinskog zemljišta za 2002. godinu ("Službeni list opštine Kraljevo", broj 4/02) bili su određeni planirani prihodi u 2002. godini, koji su prikazani u Tabelarnom pregledu. Programom su bila bliže uređena prava i obaveze investitora i Direkcije u slučajevima kad investitor sam gradi primarnu infrastrukturu, o čemu se zaključuje poseban ugovor. Osporeni Program donet je za 2002. godinu, a primenjivan je do 12. septembra 2003. godine kada je usvojen Program uređivanja građevinskog zemljišta za 2003. godinu ("Službeni list Opštine Kraljevo", br. 12/03, 17/03, 27/03 i 7/04).

Prema članu 125. stav 2. Ustava, Ustavni sud ocenjuje ustavnost zakona i ustavnost i zakonitost propisa i drugih opštih akata koji su prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine. S obzirom na to da je od prestanka važenja osporenog Programa za 2002. godinu (12. septembar 2003. godine), do pokretanja postupka (5. septembra 2005. godine) proteklo više od jedne godine, Sud je utvrdio da ne postoje procesni uslovi za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti ovog akta u smislu člana 19. stav 1. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05). Sud je ocenio da su neosnovani navodi predlagača o vrsti akta kojim se regulišu merila za određivanje visine naknade za uređivanje građevinskog zemljišta. Naime, Zakon je propisao nadležnost opštine za uređivanje ove oblasti, ne određujući vrstu akta kojim se to čini, a u konkretnom slučaju Odlukom su utvrđeni kriterijumi za određivanje visine pomenute naknade, s tim da je Program, kojim su ti kriterijumi razrađeni, donela takođe, skupština opštine, kao organ koji je Zakonom ovlašćen da o navedenim pitanjima odlučuje.

Saglasno izloženom, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 2) i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Sud je odlučio kao u izreci.

IY-327/2005 od 23. februara 2006.

Osporene odredbe člana 5. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o građevinskom zemljištu postale su bespredmetne u materijalno-pravnom smislu objavljivanjem Odluke Ustavnog suda IY-286/2003 ("Službeni glasnik RS", broj 42/2005), jer su na osnovu Odluke Ustavnog suda prestale da važe odredbe Odluke o građevinskom zemljištu koje su bile predmet ovih izmena i dopuna, te osporeni član 5. Odluke egzistira u pravnom poretku bez osnova, što ga čini nesaglasnim s Ustavom i zakonom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Utvrđuje se da odredbe člana 5. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o građevinskom zemljištu ("Službeni list grada Beograda", broj 2/2004), nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 5. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o građevinskom zemljištu ("Službeni list grada Beograda", broj 2/2004) navedenih u izreci. U inicijativi se navodi da je Ustavni sud svojom Odlukom IY-286/03 od 31. marta 2005. godine, utvrdio da odredbe člana 1. st. 1. do 5. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o građevinskom zemljištu ("Službeni list grada Beograda", broj 18/2003), nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom. Budući da osporene odredbe člana 5. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o građevinskom zemljištu, nisu usklađene sa Odlukom Ustavnog suda, inicijativom je zatraženo da Sud utvrdi da nisu u skladu s Ustavom i zakonom.

Donosilac akta je u odgovoru Sudu, naveo da su, nakon objavljivanja Odluke Ustavnog suda broj IY-286/2003 ("Službeni glasnik RS", broj 41/2005), faktički prestale da važe sve odredbe člana 68. osnovnog teksta Odluke o građevinskom zemljištu, koji je bio predmet izmena i dopuna. Naime, osporenim članom 5. Odluke, ponovo je izmenjen član 68., tako što je dodat novi stav, kao stav 3. člana 68., a stav 6. člana 68. Odluke je brisan. Kako se, dodatim stavom 3. osporenog člana 5. Odluke precizira stav 1. člana 68. Odluke koji je Odlukom Ustavnog suda prestao da važi, to je, po mišljenju donosioca akta, i ovaj novi stav, iako formalno pravno i dalje na snazi, neprimenjiv, odnosno bez pravnog dejstva. Iz tih razloga zauzet je stav da se usaglašavanje osporene odredbe člana 5. Odluke sa Zakonom i Odlukom Ustavnog suda, izvrši prilikom prve naredne izmene ove Odluke.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Odluka o građevinskom zemljištu ("Službeni list grada Beograda", broj 16/2003) dva puta menjana i dopunjavana, i to Odlukom o izmeni Odluke o građevinskom zemljištu ("Službeni list grada Beograda", broj 18/2003), kojom je u članu 1. izmenjen član 68. osnovnog teksta Odluke utvrđivanjem novog sadržaja, izraženog u šest stavova, kao i osporenom Odlukom o izmenama i dopunama Odluke o građevinskom zemljištu ("Službeni list grada Beograda", broj 2/2004), kojom je u članu 5. ponovo izmenjen član 68. Odluke, tako što je stavom 1. propisano da se posle stava 2. dodaje novi stav u datom tekstu; stavom 2. izvršene su izmene stava 3. člana 68.; stavom 3. brisan je stav

6. člana 68.; stavom 4. propisano je da dosadašnji st. 3., 4. i 5. člana 68., postaju st. 4., 5. i 6.

Ustavni sud je, u predmetu broj IY-286/03, povodom inicijative za ocenu ustavnosti i zakonitosti člana 21. Odluke o građevinskom zemljištu ("Službeni list grada Beograda", broj 16/2003) i člana 1. Odluke o izmeni Odluke o građevinskom zemljištu ("Službeni list grada Beograda", broj 18/2003), doneo Odluku, kojom je u tački 2. ocenio da odredbe člana 1. st. 1. do 5. Odluke o izmeni Odluke o građevinskom zemljištu ("Službeni list grada Beograda", broj 18/2003), nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom. Objavljivanjem Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije", 17. maja 2005. godine, navedene odredbe Odluke prestale su da važe. U toku postupka pred Ustavnim sudom, odnosno 3. marta 2004. godine, stupila je na snagu osporena Odluka, kojom je izvršena ponovna izmena člana 68. Odluke o građevinskom zemljištu, koja nije bila predmet ocene ustavnosti i zakonitosti u Ustavnom sudu, i koja je u pravnom poretku.

Sud je ocenio da je, objavljivanjem Odluke Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 41/2005), 17. maja 2005. godine, osporeni član 5. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o građevinskom zemljištu, postao bespredmetan u materijalno pravnom smislu, jer se st. 1. i 2. člana 5. Odluke ne mogu primeniti, budući da su, na osnovu Odluke Ustavnog suda prestale da važe odredbe Odluke, a koje su bile predmet izmena i dopuna, a odredbe st. 3. i 4. osporenog člana 5. Odluke čine procesne norme. Stoga je Sud, imajući u vidu zahtev iz inicijative, činjenicu da su odredbe člana 5. Odluke u pravnom poretku, i Odluku Ustavnog suda broj IY-286/2003 ("Službeni glasnik RS", broj 41/2005), utvrdio da član 5. Odluke nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Na osnovu izloženog i člana 46. tač. 1) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/1991, 67/1993 i 101/2005), Sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava Republike Srbije, član 5. Odluke navedene u izreci, prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije."

Odluka Ustavnog suda
IY-252/2005 od 2. marta 2006. godine

"Službeni glasnik RS", broj 27/2006

d) Komunalna delatnost

Imajući u vidu da je skupština opštine, saglasno Zakonu o lokalnoj samoupravi, ovlašćena da propisuje radno vreme objekata u oblasti ugostiteljstva, trgovine i zanatstva, ali da nije ovlašćena da propisuje radno vreme objekata registrovanih za priređivanje zabavnih igara i igara na sreću, to je Skupština opštine Zaječar prekoračila zakonska ovlašćenja kada je osporenim odredbom člana 10. Odluke utvrdila početak i završetak radnog vremena objekata registrovanih za priređivanje zabavnih igara i igara na sreću, propisanih Zakonom o igrama na sreću.

Kako prema odredbama Zakona o prekršajima novčana kazna koja se propisuje odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, Skupštine grada Beograda i skupštine grada, ne može biti viša od polovine novčane kazne koja se može propisati zakonom ili uredbom, a osporenim odredbama člana 12. st. 1. i 2. i člana 13. Odluke minimalni iznos novčane kazne za prekršaje pravnog lica,

odgovornog lica u pravnom licu i preduzetnika određen je preko polovine iznosa novčane kazne koji se u smislu Zakona o prekršajima može propisati odlukom skupštine opštine, to navedene odredbe Odluke u odnosnim delovima nisu u saglasnosti sa zakonom.

Odredbe osporene Odluke koje nisu u saglasnosti sa zakonom, na osnovu člana 119. Ustava, nisu u saglasnosti ni s Ustavom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Utvrđuje se da odredbe člana 10, člana 12. stav 1. u delu koji glasi "od 80.000" i stav 2. u delu koji glasi: "od 10.000" i člana 13. u delu koji glasi: "od 50.000" Odluke o rasporedu radnog vremena obavljanja trgovinske, ugostiteljske i zanatske delatnosti ("Službeni list opština", broj 5/2005), koju je donela Skupština opštine Zaječar, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredaba čl. 12. i 13. Odluke navedenih u izreci. Predlagač smatra da su odredbe čl. 12. i 13., u delovima u kojima je utvrđen minimum kazne za prekršaj za pravno i odgovorno lice suprotne odredbama Zakona o prekršajima. Inicijativom koja je podneta Ustavnom sudu, takođe su osporene odredbe čl. 12. i 13. navedene Odluke, kao i odredba člana 10. Odluke kojom je, prema, mišljenju inicijatora, skupština opštine uredila radno vreme u objektima za priređivanje igara na sreću, iako nije nadležna da određuje radno vreme objekata u toj delatnosti, što je suprotno odredbama Zakona o igrama na sreću i Zakona o lokalnoj samoupravi.

U odgovoru donosioca osporene Odluke navodi se da odredba člana 10. Odluke nije u suprotnosti sa Zakonom o igrama na sreću, pošto ovim zakonom nije uređeno radno vreme objekata u kojima se priređuju igre na sreću, niti je Zakonom izričito isključena mogućnost da se radno vreme pomenutih objekata reguliše nekim podzakonskim aktom. U odnosu na odredbe čl. 12. i 13. Odluke, kojima je utvrđena novčana kazna za prekršaje propisane ovom odlukom, smatraju da je određivanje minimuma i maksimuma novčanih kazni propisano u rasponu određenom članom 35. stav 1. Zakona o prekršajima.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenim članom 10. Odluke o rasporedu radnog vremena obavljanja trgovinske, ugostiteljske i zanatske delatnosti ("Službeni list opština", broj 5/2005), koji je donela Skupština opštine Zaječar, utvrđeno da radno vreme u objektima za priređivanje zabavnih igara i igara na sreću bez pružanja ugostiteljskih usluga, može biti od 8,00 do 23,00 časova. Osporenim članom 12. stav 1. Odluke utvrđene su novčane kazne u iznosu od 80.000 do 500.000 dinara za prekršaje pravnog lica utvrđene ovom odlukom, a stavom 2. ovog člana predviđeno je da će se za prekršaje iz stava 1. ovog člana kazniti i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 10.000 dinara do 25.000 dinara. Osporenim članom 13. Odluke propisano je da će se za prekršaje iz člana 12. ove odluke kazniti preduzetnik, novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 250.000 dinara.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je da: niko ne može biti kažnjen za delo koje, pre nego što je učinjeno, nije bilo predviđeno zakonom ili propisom

zasnovanim na zakonu kao kažnjivo delo, niti mu se može izreći kazna koja za to delo nije bila predviđena (član 23. stav 1.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da se preduzeća i druge organizacije slobodno organizuju, da su samostalni u obavljanju delatnosti, povezivanju i udruživanju, da imaju isti položaj u pogledu opštih uslova privređivanja i pravne zaštite, kao i da je protivustavan svaki akt i radnja kojima se stvara ili podstiče monopolski položaj, odnosno na drugi način ograničava tržište (član 64. st. 2. i 3.); da se opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, stara o zadovoljavanju određenih potreba građana, pored ostalog u oblasti zanatstva, turizma i ugostiteljstva i u drugim oblastima od neposrednog interesa za građane (član 113. stav 1. tačka 5.) i da svaki drugi propis i opšti akt mora biti saglasan sa zakonom i ostalim republičkim propisima (član 119. stav 3.).

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) propisano je: da je opština odgovorna da se, preko svojih organa, u skladu s Ustavom i zakonom, stara o razvoju i unapređenju ugostiteljstva, zanatstva i trgovine, da uređuje radno vreme, mesta na kojima se mogu obavljati određene delatnosti i druge uslove za njihov rad (član 18. tačka 21)) i da skupština opštine propisuje radno vreme objekata u oblasti ugostiteljstva, trgovine i zanatstva (član 30. tačka 15)).

Zakonom o igrama na sreću ("Službeni glasnik RS", broj 84/04) propisano je: da se pod igrama na sreću, u smislu ovog zakona, smatraju igre u kojima se učesnicima, uz neposrednu naplatu ili naplatu posrednim putem pruža mogućnost da ostvare dobitak u novcu, stvarima, uslugama ili pravima, pri čemu krajnji ishod igre ne zavisi samo od znanja ili veštine učesnika u igri, nego i od slučaja ili nekog neizvesnog događaja (član 2. stav 1.); da se igrama na sreću u smislu ovog zakona ne smatraju zabavne igre na računarima, simulatorima, video-automatima, fliperima i drugim sličnim napravama, koje se stavljaju u pogon uz pomoć novca ili žetona, kao i pikado, bilijar i druge slične igre, u kojima se učestvuje uz naplatu, a u kojima učesnik ne može ostvariti dobitak u novcu, stvarima, uslugama ili pravima, već pravo na jednu ili više besplatnih igara iste vrste (član 3. stav 1.).

Zakonom o prekršajima ("Službeni glasnik SRS", broj 44/89 i "Službeni glasnik RS", br. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 65/01 i 55/04) u članu 5. st. 1. do 3. uređeno je da se prekršaji mogu propisivati zakonom ili uredbom, odnosno odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, Skupštine grada Beograda ili skupštine grada, da organi ovlašćeni za donošenje propisa o prekršajima mogu propisivati samo kazne i zaštitne mere predviđene ovim zakonom i u granicama koje određuje ovaj zakon i da organi ovlašćeni za donošenje propisa mogu propisivati prekršajne kazne i zaštitne mere samo za povrede propisa koje oni donose u okviru svoje nadležnosti utvrđene Ustavom i zakonom, pod uslovima određenim ovim zakonom. Odredbom člana 29. stav 2. Zakona propisano je da se novčana kazna može propisati zakonom ili uredbom, odnosno odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, Skupštine grada Beograda i skupštine grada. Odredbom člana 33. Zakona propisano je: da se zakonom ili uredbom novčana kazna može propisivati u rasponu od 500 do 50.000 dinara za fizičko lice ili odgovorno lice, od 10.000 do 1.000.000 za pravno lice i od 5.000 do 500.000 dinara za preduzetnika (stav 1.); da novčana kazna koja se propisuje odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, Skupštine grada Beograda i skupštine grada, ne može biti viša od polovine novčane kazne koja se može propisati zakonom ili uredbom (stav 4.).

Ustavni sud je utvrdio da je, polazeći od navedenih odredaba Ustava i zakona, skupština opštine ovlašćena da propisuje radno vreme objekata u oblasti ugostiteljstva, trgovine i zanatstva, ali da nije ovlašćena da propisuje radno vreme

objekata registrovanih za priređivanje zabavnih igara i igara na sreću. Stoga je Sud ocenio da je u konkretnom slučaju, Skupština opštine Zaječar prekoračila zakonom utvrđena ovlašćenja kada je osporenim odredbom člana 10. Odluke utvrdila početak i završetak radnog vremena objekata registrovanih za priređivanje zabavnih igara i igara na sreću, propisanih Zakonom o igrama na sreću.

Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbama člana 12. st. 1. i 2. i člana 13. Odluke, minimalni iznos novčane kazne za prekršaje pravnog lica, odgovornog lica u pravnom licu i preduzetnika određen preko polovine iznosa novčane kazne koji se u smislu člana 33. st. 1. i 4. Zakona o prekršajima može propisati odlukom skupštine opštine, pa je ocenio da navedene odredbe Odluke u odnosnim delovima nisu u saglasnosti sa Zakonom.

Kako saglasno članu 119. stav 3. Ustava, svaki drugi propis i opšti akt mora biti saglasan sa zakonom i ostalim republičkim propisima, Ustavni sud je ocenio da osporene odredbe Odluke navedene u izreci, nisu u saglasnosti ni s Ustavom.

Polazeći od izloženog i člana 46. tač. 1) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredba člana 10., delovi odredaba člana 12. st. 1. i 2. i člana 13. Odluke navedeni u izreci, prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-375/2005 od 15. juna 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 64/2006

Ustavni sud je ocenio da su navedeni delovi odredaba čl. 18. i 19. Odluke nesaglasni sa Zakonom o prekršajima, s obzirom na to da minimalni iznos novčanih kazni propisan ovim odredbama Odluke prelazi polovinu iznosa kazni propisanih zakonom.

Inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti člana 22. Odluke Sud je odbacio, zbog prestanka procesnih pretpostavki za ocenu zakonitosti ovih odredaba, jer su prestale da važe prestankom važenja osporene Odluke, a prestale su da važe i odredbe Zakona o prekršajima na osnovu kojih je osporena Odluka doneta.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredbe čl. 18. i 19. Odluke o radnom vremenu u određenim delatnostima i na određenim poslovima na teritoriji opštine Jagodina ("Opštinski službeni glasnik opštine Jagodina", broj 18/04) u delovima koji glase: "300.000,00" i "150.000,00", nisu u saglasnosti sa zakonom.

2. Odbacuje se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti člana 22. Odluke o radnom vremenu u određenim delatnostima i na određenim poslovima na teritoriji opštine Jagodina ("Opštinski službeni glasnik opštine Jagodina", broj 1/02).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti člana 22. Odluke iz tačke 2. izreke. Podnosilac inicijative smatra da je osporena Odluka u delu kaznenih odredbi nesaglasna sa odredbom člana 33. Zakona o prekršajima, iz razloga što je Zakonom o prekršajima propisano da novčana kazna za nepridržavanje radnog vremena koja se propisuje odlukom skupštine opštine, odnosno grada, ne može biti viša od polovine novčane kazne koja se može propisati zakonom ili uredbom.

U odgovoru Skupštine opštine istaknuto je, pored ostalog, da je osporena Odluka doneta u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Ustavni sud je utvrdio da je osporena Odluka iz tačke 2. izreke, koju je donela Skupština opštine Jagodina na sednici od 21. decembra 2001. i 29. januara 2002. godine, prestala da važi stupanjem na snagu Odluke iz tačke 1. izreke, koju je Skupština opštine Jagodine donela na sednici od 25. oktobra 2004. godine. Odredbama čl. 18. i 19. ove Odluke predviđeno je da će se novčanom kaznom u iznosu od 300.000,00 do 500.000,00 dinara kazniti za prekršaj pravno lice, kao i preduzetnik u iznosu od 150.000,00 do 250.000,00 dinara, ako: 1) se ne pridržava radnog vremena propisanog ovom odlukom; 2) ne istakne raspored, početak i završetak radnog vremena; 3) produženim radom uznemirava građane koji stanuju ili rade u neposrednoj blizini objekata.

Članom 6. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prekršajima ("Službeni glasnik RS", broj 55/04) utvrđeno je: da se zakonom ili uredbom, novčana kazna može propisati u rasponu: 1) od 500 do 50.000 dinara za fizičko lice ili odgovorno lice, 2) od 10.000 do 1.000.000 dinara za pravno lice, 3) od 5.000 do 500.000 dinara za preduzetnika (stav 1.); da se novčana kazna koja se naplaćuje na licu mesta, za fizičko i odgovorno lice može propisati u fiksnom iznosu od 500 do 5.000 dinara, a za pravno lice i preduzetnika u fiksnom iznosu od 2.000 do 20.000 dinara (stav 2.); da novčana kazna koja se propisuje odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, Skupštine grada Beograda i skupštine grada ne može biti viša od polovine novčane kazne koja se može propisati zakonom ili uredbom (stav 4.).

Polazeći od navedenih odredaba zakona, Ustavni sud je ocenio da su odredbe čl. 18. i 19. Odluke iz tačke 1. izreke nesaglasne sa Zakonom o prekršajima, s obzirom na to da minimalni iznos novčanih kazni propisan ovim odredbama Odluke prelazi polovinu iznosa kazni propisanih zakonom. Stoga je Sud, saglasno odredbama člana 4. tačka 5. i člana 23. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), proširio postupak ocene zakonitosti na odredbe čl. 18. i 19. ove Odluke i doneo odluku o utvrđivanju njihove nesaglasnosti sa zakonom.

Ustavni sud je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti člana 22. Odluke iz tačke 2. izreke, zbog prestanka procesnih pretpostavki za ocenu zakonitosti ovih odredaba Odluke, imajući u vidu da su prestale da važe prestankom važenja osporene Odluke, te da su odredbe člana 33. Zakona o prekršajima ("Službeni glasnik RS", br. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98 i 65/01), na osnovu kojih je osporena Odluka doneta, prestale da važe stupanjem na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prekršajima ("Službeni glasnik RS", br. 55/04), kojim su ove zakonske odredbe izmenjene.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 4) i člana 46. tačka 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava Republike Srbije, odredbe čl. 18. i 19. Odluke iz tačke 1. izreke u delovima koji glase: "300.000,00" i "150.000,00", prestaju

da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda Republike Srbije u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-91/2002 od 11. maja 2006. godine

"Službeni glasnik RS", broj 58/2006

Odredba člana 21. Odluke iz tačke 1. izreke, u delu u kome je propisano da će nadzor nad sprovođenjem ove odluke vršiti radnici Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije - Odeljenje unutrašnjih poslova u Novoj Varoši, u vreme važenja nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom, jer iz odredaba Ustava i Zakona o lokalnoj samoupravi proizlazi da organi opštine nisu ovlašćeni da svojim aktima propisuju da će nadzor nad izvršavanjem propisa i drugih opštih akata iz nadležnosti opštine vršiti republički organi, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova, a iz istih razloga ni odredba člana 8. Odluke iz tačke 2. izreke, u delu koji glasi: "i Ministarstvo unutrašnjih poslova - OUP Nova Varoš", nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Odredbama člana 7. Odluke iz tačke 2. izreke Skupština opštine Nova Varoš, je, saglasno svom zakonskom ovlašćenju, propisala visinu novčane kazne za prekršaj pravnih lica, preduzetnika i odgovornih lica u granicama predviđenim zakonom, jer propisani iznosi novčane kazne nisu viši od polovine novčane kazne koja je propisana zakonom. Međutim, odredba člana 2. ove Odluke koja propisuje visinu novčane kazne za prekršaj preduzetnika i poslovođe ugostiteljskog objekta, u delu koji se odnosi na poslovođu, nije u skladu s Ustavom i zakonom, jer propisivanje novčane kazne za prekršaje u istom iznosu za poslovođu ugostiteljskog objekta kao i za preduzetnika nije u skladu sa Zakonom o prekršajima, iz razloga što poslovođa ugostiteljskog objekta nema svojstvo preduzetnika, već odgovornog lica.

Odredba člana 22. Odluke iz tačke 1. izreke prestala je da važi stupanjem na snagu Odluke kojom je ova odluka izmenjena, a inicijativa je podneta po proteku roka iz člana 125. stav 2. Ustava, pa stoga nisu ispunjene procesne pretpostavke za ocenu ustavnosti i zakonitosti ove odredbe navedene Odluke.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

1. Utvrđuje se da odredba člana 21. Odluke o radnom vremenu ugostiteljskih radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 2/97), u delu koji glasi: "kao i radnici MUP-a Srbije – Odeljenje unutrašnjih poslova u Novoj Varoši", u vreme važenja, nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Utvrđuje se da odredba člana 7. stav 2., u delu koji glasi: "i poslovođa ugostiteljskog objekta" i odredba člana 8. u delu koji glasi: "i Ministarstvo unutrašnjih poslova – OUP Nova Varoš" Odluke o radnom vremenu ugostiteljskih objekata i radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 6/05), nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

3. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba člana 7. st. 1. i 3. i preostalog dela odredbe člana 7. stav 2. Odluke iz tačke 2.

4. Odbacuje se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 22. Odluke iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 21. i 22. Odluke iz tačke 1. izreke i odredaba čl. 7. i 8. Odluke iz tačke 2. izreke. U inicijativi se navodi da odredba člana 21. Odluke iz tačke 1. izreke, u delu u kojem je propisano da će nadzor nad sprovođenjem ove odluke vršiti radnici Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije – Odeljenje unutrašnjih poslova u Novoj Varoši, nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom, iz razloga što organi lokalne samouprave nisu ovlašćeni da svojim aktima propisuju nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova. U pogledu odredaba člana 22. ove odluke, kojima je propisana visina prekršajnih kazni, u inicijativi se navodi da su te odredbe bile u suprotnosti s odredbama Zakona o prekršajima. Iz istih razloga, inicijativom su osporene odredbe člana 7. Odluke iz tačke 2. izreke, kojima je propisana visina prekršajnih kazni, i odredbe člana 8. te odluke, u delu u kome je propisano da nadzor nad sprovođenjem te odluke sprovodi i Ministarstvo unutrašnjih poslova – OUP Nova Varoš.

Skupština opštine Nova Varoš u svom odgovoru navodi da je osporena odredba člana 21. Odluke iz tačke 1. izreke, propisana iz razloga što se prilikom donošenje ove odluke smatralo da će se najefikasnije poštovati radno vreme ugostiteljskih objekata, ukoliko se nadzor nad sprovođenjem Odluke poveri Ministarstvu unutrašnjih poslova. U odgovoru se navodi da je osporena Odluka prestala da važi donošenjem Odluke o radnom vremenu ugostiteljskih objekata i radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 8/04), kao i da je ta odluka prestala da važi donošenjem Odluke o radnom vremenu ugostiteljskih objekata i radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 6/05). U pogledu visine kazne, koja je propisana važećom Odlukom, u odgovoru se navodi da je propisana visina novčanih kazni usklađena s odredbama člana 33. Zakona o prekršajima.

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je osporenim odredbom člana 21. Odluke o radnom vremenu ugostiteljskih radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 2/97) bilo propisano da će nadzor nad sprovođenjem ove odluke vršiti opštinski komunalni inspektori i druge nadležne inspekcije (tržišna, inspekcija rada i dr.), kao i radnici Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije – Odeljenje unutrašnjih poslova u Novoj Varoši. Osporenim odredbom člana 22. Odluke bili su propisani iznosi novčanih kazni po osnovu prekršajne odgovornosti. Odredba osporenog člana 22. Odluke prestala je da važi 7. jula 2002. godine, stupanjem na snagu Odluke o izmeni Odluke o radnom vremenu ugostiteljskih radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 8/02).

Odluka o radnom vremenu ugostiteljskih radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 2/97), sa svim izmenama i dopunama, prestala je da važi stupanjem na snagu Odluke o radnom vremenu ugostiteljskih objekata i radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 8/04), a ta odluka je prestala da važi stupanjem na snagu Odluke o radnom vremenu ugostiteljskih objekata i radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 6/05).

Odluku o radnom vremenu ugostiteljskih objekata i radnji na teritoriji opštine Nova Varoš ("Opštinski službeni glasnik", broj 6/05) donela je Skupština opštine Nova Varoš, 20. aprila 2005. godine. Odredbama člana 7. Odluke propisano je

da će se novčanom kaznom od 5.000,00 do 500.000,00 dinara kazniti pravno lice za prekršaj iz čl. 4, 5. i 6. ove odluke, da će se za prekršaj iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom od 2.500,00 do 250.000,00 dinara kazniti preduzetnik i poslovođa ugostiteljskog objekta, kao i da će se za prekršaj iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom od 250,00 do 25.000,00 dinara kazniti i odgovorno lice kod pravnog lica. Odlukom člana 8. Odluke propisano je da će nadzor nad izvršenjem ove odluke sprovesti komunalna inspekcija Opštinske uprave i Ministarstvo unutrašnjih poslova – Odeljenje unutrašnjih poslova Nova Varoš.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da je opština teritorijalna jedinica u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava (član 7. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa (član 72. stav 1. tačka 11.); da se zakonom uređuje organizacija i nadležnost ministarstava, organa uprave u njihovom sastavu i posebnih organizacija (član 94. stav 5.); da se opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, pored ostalog, stara o zadovoljavanju određenih potreba građana u oblastima zanatstva, turizma i ugostiteljstva (član 113. stav 1. tačka 5); da opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, obrazuje organe, organizacije i službe za potrebe opštine i uređuje njihovu organizaciju i rad (član 113. stav 1. tačka 7.); da se sistem lokalne samouprave uređuje zakonom (član 113. stav 2.); da Ustavni sud ocenjuje ustavnost zakona i ustavnost i zakonitost propisa i drugih opštih akata koji su prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine (član 125. stav 2.).

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) propisano je: da je opština odgovorna da se, preko svojih organa, u skladu s Ustavom i zakonom stara o razvoju i unapređenju ugostiteljstva, zanatstva i trgovine i da uređuje radno vreme, mesta na kojima se mogu obavljati određene delatnosti i druge uslove za njihov rad (član 18. tačka 21)); da obrazuje organe, organizacije i službe za potrebe opštine i uređuje njihovu organizaciju i rad (član 18. tačka 25)); da propisuje prekršaje za povrede opštinskih propisa (član 18. tačka 31)); da obrazuje inspeksijske službe i vrši inspeksijski nadzor nad izvršavanjem propisa i drugih opštih akata iz nadležnosti opštine (član 18 tačka 32.)).

Zakonom o prekršajima ("Službeni glasnik SRS", broj 44/89 i "Službeni glasnik RS", br. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 65/01 i 55/04) propisano je: da se prekršaji mogu propisivati zakonom ili uredbom, odnosno odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, skupštine grada Beograda i skupštine grada (član 5. stav 1.); da organi ovlašćeni za donošenje propisa o prekršajima mogu propisivati samo kazne i zaštitne mere predviđene ovim zakonom i u granicama koje određuje ovaj zakon (član 5. stav 2.); da organi ovlašćeni za donošenje propisa iz stava 1. ovog člana mogu propisivati prekršajne kazne i zaštitne mere, samo za povrede propisa koje oni donose u okviru svoje nadležnosti utvrđene ustavom i zakonom, pod uslovima određenim ovim zakonom (član 5. stav 3.); da pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu i preduzetnik mogu biti odgovorni za prekršaj samo ako je to propisom o prekršaju predviđeno (član 17. stav 1.); da se odgovornim licem, u smislu ovog zakona, smatra lice kome su u pravnom licu povereni određeni poslovi koji se odnose na upravljanje, poslovanje ili proces rada, kao i lice koje u državnom organu ili organu lokalne samouprave vrši određene dužnosti (član 18. stav 2.); da se novčana kazna može propisati zakonom ili uredbom, odnosno odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, skupštine grada Beograda i skupštine grada (član 29. stav 2.); da se zakonom ili uredbom novčana kazna može propisati u rasponu - od 500 do 50.000 dinara za fizičko lice ili odgovorno lice, od 10.000 do 1.000.000 dinara za pravno lice i od 5.000 do 500.000 dinara za preduzetnika

(član 33. stav 1.); da novčana kazna koja se propisuje odlukom skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, skupštine grada Beograda i skupštine grada, ne može biti viša od polovine novčane kazne koja se može propisati zakonom ili uredbom (član 33. stav 4.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava i Zakona o lokalnoj samoupravi, proizlazi da organi opštine nisu ovlašćeni da svojim aktima propisuju da će nadzor nad izvršavanjem propisa i drugih opštih akata iz nadležnosti opštine vršiti republički organi, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova. Naime, nadležnost ministarstava, u skladu s Ustavom, može se odrediti jedino zakonom, dok opština ima ustavna i zakonska ovlašćenja da obrazuje organe, organizacije i službe za potrebe opštine i uređuje njihovu organizaciju i rad, kao i da obrazuje inspeksijske službe i vrši inspeksijski nadzor nad izvršavanjem propisa i drugih opštih akata iz nadležnosti opštine. Iz navedenih razloga, Ustavni sud je utvrdio da odredba člana 21. Odluke iz tačke 1. izreke, u delu u kojem je propisano da će nadzor nad sprovođenjem ove odluke vršiti radnici Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije – Odeljenje unutrašnjih poslova u Novoj Varoši, u vreme važenja, nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

U odnosu na osporavanje ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 7. Odluke iz tačke 2. izreke, Ustavni sud je ocenio da je Skupština opštine Nova Varoš, saglasno svom zakonskom ovlašćenju, propisala visinu novčane kazne za prekršaj pravnih lica, preduzetnika i odgovornih lica u granicama predviđenim zakonom. Naime, polazeći od odredaba član 33. Zakona o prekršajima, proizlazi da je visina novčanih kazni za prekršaj pravnog lica, preduzetnika i odgovornog lica propisana odredbama člana 7. Odluke, utvrđena u iznosima koji su jednaki polovini novčane kazne propisane zakonom, odnosno da propisani iznosi novčane kazne nisu viši od polovine novčane kazne koja je propisana zakonom. Međutim, odredba člana 7. stav 2. Odluke koja propisuje visinu novčane kazne za prekršaj preduzetnika i poslovođe ugostiteljskog objekta, u delu koji se odnosi na poslovođu, prema oceni Ustavnog suda, nije u skladu sa zakonom. Prema Zakonu o prekršajima novčana kazna za prekršaje propisuje se u različitim novčanim iznosima za fizičko ili odgovorno lice, za pravno lice i za preduzetnika. Propisivanje novčane kazne za prekršaje u istim iznosima i za preduzetnika i za poslovođu ugostiteljskog objekta nije u skladu sa zakonom, iz razloga što poslovođa ugostiteljskog objekta nema svojstvo preduzetnika, već se saglasno članu 18. Zakona o prekršajima može smatrati odgovornim licem, pa se iz tih razloga visina novčane kazne koja je propisana za preduzetnika ne može predvideti i za ovu kategoriju lica. Takođe, imajući u vidu da je članom 119. Ustava utvrđeno da svi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom, sledi da osporena odredba Odluke koja nije u skladu sa zakonom, nije u skladu ni s Ustavom. Iz navedenih razloga, Ustavni sud je ocenio da odredba člana 7. stav 2. Odluke, u delu koji glasi: "i poslovođa ugostiteljskog objekta" nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom, a da u pogledu odredaba člana 7. st. 1. i 3. i preostalog dela odredbe člana 7. stav 2. Odluke nema osnova za prihvatanje inicijative. Pored toga, Ustavni sud je utvrdio da odredba člana 8. u delu koji glasi: "i Ministarstvo unutrašnjih poslova – OUP Nova Varoš" Odluke iz tačke 2. izreke, nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom, iz istih razloga koji su navedeni povodom odredbe člana 21. Odluke iz tačke 1. izreke.

S obzirom na to da je odredba člana 22. Odluke iz tačke 1. izreke prestala da važi 7. jula 2002. godine, stupanjem na snagu Odluke kojom je osporena Odluka izmenjena, a da je inicijativa podneta 28. maja 2004. godine, Ustavni sud je ocenio da nisu ispunjene procesne pretpostavke za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporene odredbe Odluke, zbog proteka roka iz člana 125. stav 2. Ustava, pa je u ovom delu odbacio inicijativu.

Na osnovu izloženog, člana 19. stav 1. tačka 2), člana 46. tač.1) i 3) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredba člana 7. stav 2. u delu koji glasi: "i poslovođa ugostiteljskog objekta" i odredba člana 8. u delu koji glasi: "i Ministarstvo unutrašnjih poslova – OUP Nova Varoš" Odluke iz tačke 2. izreke, prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-249/2004 od 13. jula 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 64/2006

Nije u saglasnosti sa zakonom da Skupština opštine ovlasti javno preduzeće da samostalno odlučuje o ceni komunalnih usluga koju plaćaju neposredni korisnici tih usluga, odnosno o visini troškova uklanjanja vozila i čuvanja na posebno određenom mestu, bez saglasnosti skupštine opštine ili organa opštine koji skupština odredi (deo osporene odredbe člana 17. Odluke).

Nije nesaglasno sa odredbama zakona kojima su uređeni odnosi u vezi sa vršenjem odnosne komunalne delatnosti, propisivanje osporenim Odlukom pravila korišćenja parkirališta i načina kontrole njihove primene (član 16.), postupanja opštinskog komunalnog organa u vezi sa uklanjanjem vozila (član 18.), prava i obaveza javnog komunalnog preduzeća kome je povereno uklanjanje vozila, kao i prava i obaveza vlasnika, odnosno korisnika vozila (preostali deo odredbe člana 17. i član 19.).

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredba člana 17. Odluke o parkiranju vozila i parkiralištima na području opštine Požarevac ("Službeni glasnik Opštine Požarevac", br. 6/01 i 7/02), u delu koji glasi: "kao i visinu troškova uklanjanja vozila i čuvanja na posebno određenom mestu", nije u saglasnosti sa zakonom.

2. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti odredaba člana 16., člana 17. u preostalom delu i čl. 18. i 19. Odluke iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu zakonitosti odredaba čl. 16. do 19. Odluke navedene u izreci. Inicijator navodi da osporene odredbe Odluke ovlašćuju na uklanjanje nepropisno parkirano vozila bez prisustva vlasnika, čime se ograničava pravo svojine na motornom vozilu. Smatra, takođe, da se rešenje o uklanjanju vozila mora uručiti vlasniku vozila, a dostavljanje putem nalepljivanja na vozilo može se primeniti samo ako vlasnik odbije da primi to rešenje. U inicijativi se navodi i to da postoji međusobna nesaglasnost odredaba Odluke.

U dostavljenom odgovoru se izražava stav da su rešenja sadržana u osporenim odredbama Odluke zasnovana na odredbama zakona kojima su uređeni odnosi u vezi sa korišćenjem i održavanjem javnih parkirališta na području opštine.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporenu Odluku donela Skupština opštine Požarevac, s pozivom na član 4. stav 2. i član 25. Zakona o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 42/98) i član 18. Statuta opštine Požarevac ("Službeni glasnik opštine Požarevac", br.7/99 i 3/00). Osporenim odredbama člana 16. Odluke propisano je: da je na parkiralištima zabranjeno: 1. parkirati vozila suprotno saobraćajnom znaku ili oznaci, 2. parkirati vozilo duže od ukupno plaćenog vremena za parkiranje i 3. ostavljati vozila koja nisu registrovana i koja se ne upotrebljavaju u saobraćaju zbog dotrajalosti (stav 1.); da je kontrolor u obavezi da o uočenim nepravilnostima utvrđenim u stavu 1. ovog člana, odmah obavesti radnike nadležnog inspeksijskog organa i MUP Sekretarijat saobraćajne policije (stav 2.), da ako se u slučaju iz stava 1. tač. 1, 2. i 3. ovog člana vlasnik, odnosno korisnik vozila ne nalazi na licu mesta, radnik nadležnog organa doneće bez saslušanja stranke rešenje kojim će naložiti uklanjanje vozila u roku koji se može računati na minute, s tim da se ovo rešenje nalepljuje na vozilo uz nazanačenje dana i časa kada je nalepljeno i time se smatra da je dostavljanje izvršeno, kao i da docnije oštećenje ili uništenje ovog rešenja nema uticaj na valjanost dostavljanja (stav 3.); da će ako vlasnik, odnosno korisnik vozila ne ukloni vozilo u ostavljenom roku, ovlašćeni radnik nadležnog inspeksijskog organa narediti da se vozilo ukloni o trošku vlasnika, odnosno korisnika (stav 4.). Odredbama člana 17. Odluke utvrđeno je da mesta za odnošenje vozila, kao i visinu troškova uklanjanja vozila i čuvanja na posebno određenom mestu određuje Javno preduzeće Direkcija za izgradnju opštine Požarevac. Odredbama člana 18. Odluke propisano je: da ovlašćeni radnik nadležnog inspeksijskog organa, po čijoj se naredbi vrši uklanjanje vozila, sastavlja zapisnik u tri primerka, s tim što se jedan primerak zapisnika predaje vlasniku vozila koje se uklanja, a jedan primerak Javnom preduzeću Direkcija za izgradnju opštine Požarevac (stav 1.); da se zapisnikom, pre uklanjanja vozila, konstatuju svi bitni podaci o vozilu koje se uklanja (stav 2.); da se vozila uklanjaju u prisustvu radnika MUP SUP Požarevac i da nadzor nad primenom odredaba čl. 15., 16., i 17. Odluke vrše radnici nadležnog inspeksijskog organa (stav 3.). Odredbama člana 19. Odluke propisano je: da je Javno preduzeće Direkcija za izgradnju opštine Požarevac dužno da prilikom uklanjanja vozila, utovar, prevoz i istovar vozila vrši uz odgovarajuću pažnju i na način kojim se vozilo čuva od oštećenja (stav 1.); da vlasnik ili korisnik uklonjenog motornog vozila isto preuzima sa posebno određenog mesta po plaćenju naknadi za uklanjanje motornog vozila, po cenovniku Direkcije (stav 2.); da naknada obuhvata troškove transporta i čuvanja uklonjenog vozila (stav 3.); da u slučaju da prilikom preuzimanja radnji na uklanjanju vozila dođe do oštećenja vozila, vlasnik ili korisnik vozila ima pravo na naknadu štete po odredbama Zakona o obligacionim odnosima (stav 4.).

Zakonom o osnovama svojinsko-pravnih odnosa ("Službeni list SFRJ", br. 6/80, 36/90, "Službeni list SRJ", broj 29/96 i "Službeni glasnik RS", broj 115/05) propisano je: da vlasnik ima pravo da svoju stvar drži, da je koristi i njome raspolaže u granicama određenim zakonom (član 3. stav 1.); da se pravo svojine može oduzeti ili ograničiti u skladu s Ustavom i zakonom (član 8.); da se državina ne gubi ako je držalac privremeno sprečen da vrši faktičku vlast na stvari nezavisno od svoje volje (član 74. stav 2.).

Članom 18. stav 1. tačka 4) Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/2002, 33/2004 i 135/2004) propisano je da je opština odgovorna da, preko svojih organa, u skladu sa Ustavom i zakonom uređuje i obezbeđuje obavljanje i

razvoj komunalnih delatnosti, između ostalog, i javnih parkirališta, kao i organizacione, materijalne i druge uslove za njihovo obavljanje .

Članom 4. stav 1. Zakona o cenama ("Službeni glasnik RS", broj 79/2005) utvrđeno je da privredna društva, preduzeća, druga pravna lica i preduzetnici obrazuju cene proizvoda i usluga slobodno prema uslovima tržišta, osim za proizvode i usluge za koje je posebnim propisom utvrđen drugačiji način obrazovanja cena.

Zakonom o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br.16/97 i 42/98) propisano je: da skupština opštine može, pored delatnosti utvrđenih tim zakonom, odrediti kao komunalne delatnosti i druge delatnosti od lokalnog interesa i propisati uslove i način njihovog obavljanja, kao što je određivanje javnih prostora za parkiranje (član 4. stav 2); da opština može osnovati javno komunalno preduzeće za obavljanje delatnosti iz člana 4. ovog zakona, ili njihovo obavljanje poveriti drugom preduzeću ili preduzetniku (član 8. stav 4.); da skupština opštine propisuje uslove i način organizovanja poslova u vršenju komunalnih delatnosti i uslove za korišćenje komunalnih proizvoda, odnosno komunalnih usluga, a naročito prava i obaveze javnog komunalnog ili drugog preduzeća, odnosno preduzetnika, koji obavljaju komunalnu delatnost i korisnika komunalnih proizvoda i usluga, kao i način naplate cene za komunalne proizvode, odnosno za korišćenje komunalnih usluga (član 13. stav 1 tač. 3) i 4)); da javno komunalno preduzeće, odnosno drugo preduzeće ili preduzetnik kojima je povereno obavljanje komunalnih delatnosti, odlučuje, uz saglasnost skupštine opštine, odnosno organa opštine koji skupština odredi, o ceni komunalnih proizvoda i komunalnih usluga koju plaćaju neposredni korisnici (član 23.); da poslove inspeksijskog nadzora nad primenom tog zakona i propisa donetih na osnovu tog zakona i nad obavljanjem komunalnih delatnosti vrši opštinski komunalni inspektor; te da je u vršenju inspeksijskog nadzora komunalni inspektor ovlašćen da kontroliše da li se komunalna delatnost obavlja na način utvrđen zakonom i propisom donetim na osnovu zakona, da naredi uklanjanje stvari i drugih predmeta sa javnih površina ako su oni tu ostavljeni protivno propisima opštine (član 25.); da će komunalni inspektor u vršenju inspeksijskog nadzora kad utvrdi da se ometa korišćenje komunalnih objekata ostavljanjem stvari i drugih predmeta ili na drugi način, narediti korisniku, odnosno sopstveniku, ako je prisutan, da odmah ukloni te stvari, odnosno predmete, pod pretnjom prinudnog izvršenja, da će ako se to lice ne nalazi na licu mesta komunalni inspektor, bez saslušanja stranke, doneti rešenje kojim će naložiti da se stvari i drugi predmeti uklone u određenom roku koji se može odrediti i na časove, da se ovo rešenje nalepljuje na te stvari, odnosno predmete uz naznačenje dana i časa kada je nalepljeno i time se smatra da je dostavljanje izvršeno, da docnije oštećenje, uništenje ili uklanjanje ovog rešenja ne utiče na valjanost dostavljanja, da će ako lice ne postupi po datom nalogu komunalni inspektor odrediti da se stvari uklone o trošku korisnika, odnosno sopstvenika, preko drugog lica, na mesto koje je za to određeno, o čemu ga obaveštava, ako postoji mogućnost, a da žalba protiv rešenja ne odlaže njegovo izvršenje (član 26.).

Polazeći od navedenih odredaba člana 23. Zakona o komunalnim delatnostima, koje propisuju da o cenama komunalnih usluga odlučuje javno preduzeće uz saglasnost skupštine opštine, odnosno organa opštine koje skupština odredi, Sud smatra, da skupština opštine ne može ovlastiti javno preduzeće da samostalno odlučuje o ceni komunalnih usluga koju plaćaju neposredni korisnici tih usluga, bez saglasnosti skupštine opštine ili organa opštine koji skupština odredi. Iz tog razloga Sud je utvrdio nesaglasnost sa zakonom odredbe člana 17. Odluke u delu koji glasi: "kao i visinu troškova uklanjanja vozila i čuvanja na posebno određenom mestu". Ustavni sud nije prihvatio inicijativu za ocenu zakonitosti odredaba člana 17. u preostalom delu i čl. 16, 18. i 19. Odluke, jer je ocenio da su tim odredbama Odluke u skladu sa navedenim

odredbama zakona uređeni odnosi u vezi sa vršenjem odnosne komunalne delatnosti i to - pravila korišćenja parkirališta i načina kontrole njihove primene (član 16.), postupanje opštinskog komunalnog organa u vezi sa uklanjanjem vozila (član 18.), prava i obaveze javnog preduzeća kojem je povereno uklanjanje vozila kao i prava i obaveze vlasnika, odnosno korisnika vozila (deo odredbe člana 17. i član 19.)

U pogledu navoda inicijatora o nesaglasnosti pojedinih odredaba Odluke, Ustavni sud prema članu 125. Ustava Republike Srbije, nije nadležan da odlučuje o međusobnoj saglasnosti odredaba istog akta.

Na osnovu iznetog, člana 46. tačka 3) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, deo odredbe člana 17. Odluke iz tačke 1. prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda Republike Srbije u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-243/2004 od 11. maja 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 56/2006

Ustavom i zakonom je Skupština grada Beograda ovlašćena da svojim propisom utvrdi uslove korišćenja i način naplate izvršenih komunalnih usluga, pa i da izvrši izbor kriterijuma po kojima će se obračunavati naplata komunalne usluge iznošenja smeća.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 44. stav 2. Odluke o održavanju čistoće ("Službeni list grada Beograda", broj 27/02).

O b r a z l o ž e n j e

Predlogom ovlašćenog predlagača, pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 44. stav 2. Odluke o održavanju čistoće ("Službeni list grada Beograda", broj 27/02). U predlogu se, pored ostalog, navodi da je osporena odredba Odluke u suprotnosti sa odredbama čl. 57. i 64. Ustava, a da je određivanje cene usluge odvoženja kućnog smeća prema kvadratnom metru stambenog, odnosno poslovnog prostora, kao jedinom kriterijumu za određivanje cene te usluge u suprotnosti i sa odredbama člana 24. Zakona o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 42/98) koji za obrazovanje cena komunalnih usluga propisuje više kriterijuma koji se međusobno dopunjuju. Osporena odredba, po navodima predlagača, u primeni dovodi u neravnopravan položaj korisnike usluga u odnosu na davaoca usluga, s obzirom da je propisani kriterijum nesrazmeran obimu uloženog rada i ceni te usluge. Kod takvog načina regulisanja međusobnih prava i obaveza, onemogućena je primena načela ravnopravnosti stranaka, savesnosti i poštenja i načela jednakih davanja sadržanih u odredbama čl. 11, 12. i 15. Zakona o obligacionim odnosima.

U odgovoru Skupštine grada Beograda navodi se da je Odluka doneta saglasno ovlašćenju grada Beograda utvrđenom u članu 113. stav 1. tačka 2) Ustava,

prema kome opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti i članu 118. stav 1. Ustava, prema kome grad Beograd obavlja poslove opštine utvrđene Ustavom, kao i ovlašćenjima Grada utvrđenim u Zakonu o komunalnim delatnostima. Ističe se neosnovanost navoda predlagača, jer kvadratni metar prostora nije jedini kriterijum za obrazovanje cene komunalne usluge odvoženja smeća, već samo jedinica za obračun cene koju utvrđuje javno preduzeće primenom elemenata za obrazovanje cena komunalnih usluga utvrđenih članom 24. Zakona.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbom člana 44. stav 2. Odluke propisano da se cena utvrđena za odvoženje kućnog smeća obračunava po kvadratnom metru zatvorenog poslovnog prostora i otvorenog poslovnog prostora koji je u funkciji obavljanja poslovne delatnosti, a za otvoreni poslovni prostor koji nije u funkciji obavljanja poslovne delatnosti obračunava se po kontejneru i plaća mesečno.

Ustavom Republike Srbije, utvrđeno je da opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti (član 113. stav 1. tačka 2.), i da grad Beograd obavlja poslove opštine utvrđene Ustavom (član 118. stav 1.).

Zakonom o komunalnim delatnostima propisano je: da opština, grad, odnosno Grad Beograd, u skladu sa ovim zakonom, uređuje i obezbeđuje uslove obavljanja komunalnih delatnosti i njihovog razvoja, kao i da su komunalne delatnosti, delatnosti od opšteg interesa (čl. 2. i 3.); da je, održavanje čistoće u gradovima i naseljima, nezamenljiv uslov života i rada građana i drugih subjekata na određenom području (član 4. tačka 5.); da je komunalna delatnost i održavanje čistoće u gradovima i naseljima u opštini koje čini sakupljanje smeća i drugih prirodnih i veštačkih otpadaka iz stambenih, poslovnih i drugih objekata, osim industrijskog otpada i opasnih materija, njihovo odvoženje i odlaganje, uklanjanje otpada iz posuda za otpatke na javnim mestima, kao i smeća i drugog otpada sa ulica i javnih površina, čišćenje i pranje ulica, trgova, parkirališta i drugih javnih površina (član 5. tačka 4.); predviđene su obaveze opštine u organizovanom i trajnom obavljanju i razvoju komunalnih delatnosti (član 6.), kao i da, skupština opštine utvrđuje uslove i način organizovanja poslova u vršenju komunalnih delatnosti i uslove korišćenja komunalnih proizvoda i usluga, između ostalog, i način naplate cene za korišćenje komunalnih usluga (član 13.).

Po oceni Suda, prema izloženim ustavnim i zakonskim odredbama, Skupština grada Beograda je ovlašćena da svojim propisom utvrdi uslove korišćenja i način naplate izvršenih komunalnih usluga, te odredba člana 44. stav 2. Odluke ne sadrži prekoračenje ovlašćenja Grada u pogledu uređivanja uslova za obavljanje komunalnih delatnosti. Naime, izbor kriterijuma po kome će se obračunavati naplata usluge iznošenja smeća stvar je procene donosioca akta i u skladu je sa odredbom člana 24. tačka 5. Zakona kojom se propisuje da elemente za obrazovanje cene komunalnih usluga čine, između ostalog, i drugi elementi u zavisnosti od uslova na tržištu i specifičnosti pojedinih komunalnih usluga.

S obzirom da je propis grada Beograda zasnovan na Ustavu i Zakonu o komunalnim delatnostima i da u skladu sa njim, uređuje obligacione odnose u oblasti komunalne delatnosti, to osporena odredba Odluke ima značenje propisa koji obavezuje ugovorne strane pri uređivanju odnosa, saglasno članu 27. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima, a svojom sadržinom ne povređuje načela iz čl. 11, 12, i 15. Zakona o obligacionim odnosima.

Utvrđivanje visine iznosa koju je korisnik komunalne usluge dužan da plati davaocu usluge primenom osporene odredbe Odluke, pitanje je iz domena obrazovanja cena komunalnih usluga, o kojem Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava Republike Srbije, nije nadležan da odlučuje.

Na osnovu iznetog, člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS" br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-457/2004 od 26. januara 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 20/2006

Osporena odredba Odluke, u osporenom delu, nije nesaglasna s Ustavom i zakonom, jer je prema Ustavu i zakonu opština ovlašćena da, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, uredi određena pitanja od značaja za zadovoljavanje potreba građana u oblastima zanatstva, turizma i ugostiteljstva na svojoj teritoriji, a u okviru toga i da odredi radno vreme ugostiteljskih objekata, u zavisnosti od lokalnih uslova i potreba.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 1. stav 1. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o radnom vremenu trgovinskih, ugostiteljskih, uslužnih i ostalih delatnosti, opštine Boljevac ("Službeni list opštine Boljevac, Bor... i Sokobanja", broj 2/2004), u delu koji glasi: "Radno vreme iz st. 1. ovog člana ne odnosi se na ugostiteljske objekte koji su registrovani kao moteli".

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 1. stav 1. Odluke navedene u izreci. Inicijator navodi da je osporenom odredbom Odluke mogućnost rada u noćnim časovima data motelima, a uskraćena ugostiteljskim objektima koji su registrovani kao noćni barovi, čime se povređuje ustavno pravo na rad držaocima noćnih barova. Inicijator, takođe, smatra da osporena odredba Odluke nije saglasna Zakonu o turizmu, kao ni Pravilniku o razvrstavanju, minimalnim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata ("Službeni glasnik RS", br. 66/94 i 3/95), s obzirom na to da noćni bar kao posebna vrsta ugostiteljskog objekta, ukoliko ispunjava sve uslove i svojim radom ne remeti javni red i mir, ima pravo rada noću.

U odgovoru, Skupština opštine Boljevac je istakla da je sporni odnos uredila saglasno ustavnim i zakonskim ovlašćenjima i ukazala na to da je propis o radnom vremenu više puta menjala, a radi zaštite interesa građana od noćnog uznemiravanja radom ugostiteljskih objekata.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenu Odluku donela Skupština opštine Boljevac, s pozivom na član 18. stav 1. tačka 21) Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", broj 9/02) i član 27. Statuta opštine Boljevac ("Službeni list opštine Boljevac, Bor... i Sokobanja", broj 12/02). Osporenim

odredbom člana 1. Odluke propisano je da se radno vreme objekata trgovinskih, ugostiteljskih, uslužnih i ostalih delatnosti, na teritoriji opštine, a koje je utvrđeno odredbom iz stava 1. ovog člana, ne odnosi na ugostiteljske objekte koji su registrovani kao moteli.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da je zajamčeno pravo svojine i sloboda preduzetništva (član 34. stav 1.); da svako ima pravo na rad i da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja (član 35. st. 1. i 2.); da se privredne i druge delatnosti obavljaju slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom (član 57. stav 1.); da se opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, stara o zadovoljavanju određenih potreba građana, pored ostalog u oblasti zanatstva, turizma i ugostiteljstva i u drugim oblastima od neposrednog interesa za građane (član 113. stav 1. tačka 5.).

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) utvrđeno je: da je opština odgovorna da se, preko svojih organa, u skladu s Ustavom i zakonom, stara o razvoju i unapređenju ugostiteljstva, zanatstva i trgovine, uređuje radno vreme, mesta na kojima se mogu obavljati određene delatnosti i druge uslove za njihov rad (član 18. tačka 21)); da skupština opštine u skladu sa zakonom propisuje radno vreme ugostiteljskih, trgovinskih i zanatskih objekata (član 30. tačka 15)).

Zakonom o turizmu ("Službeni glasnik RS", broj 45/05) utvrđeno je: da se ovim zakonom uređuje planiranje i razvoj turizma, uslovi i način obavljanja delatnosti putničkih, odnosno turističkih agencija, ugostiteljske delatnosti, nautičke delatnosti, kao i pružanje usluga u turizmu (član 1.); da se delatnosti i usluge iz člana 1. ovog zakona obavljaju i pružaju u skladu sa ovim zakonom, drugim zakonima, propisima donetim na osnovu ovog zakona i drugih zakona, dobrim poslovnim običajima i uzansama (član 3.).

Na osnovu navedenih odredaba Ustava i zakona proizlazi da je opština ovlašćena da, preko svojih organa, a u skladu sa zakonom, uredi određena pitanja od značaja za zadovoljavanje potreba građana u oblastima zanatstva, turizma i ugostiteljstva na svojoj teritoriji, a u okviru toga i da odredi radno vreme ugostiteljskih objekata, u zavisnosti od lokalnih uslova i potreba, te je Ustavni sud utvrdio da odredba člana 1. stav 1. Odluke, u delu u kojem je osporena, nije nesaglasna s Ustavom i zakonom. Takođe, s obzirom na to da osporenom odredbom Odluke nisu uređena pitanja prava na rad i slobode rada, Ustavni sud je ocenio da nema osnova za ocenu osporene odredbe u odnosu na član 35. Ustava, kojim se garantuju navedena prava.

U pogledu navoda inicijatora da osporena odredba Odluke nije saglasna Pravilniku o razvrstavanju, minimalnim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata ("Službeni glasnik RS", br. 66/94 i 3/95), Ustavni sud je utvrdio da navedeni Pravilnik uređuje razvrstavanje ugostiteljskih objekata po vrstama usluga koje pružaju i propisuje minimalne uslove u pogledu izgradnje, uređenja i opremanja ugostiteljskih objekata, kao i uslove, način i postupak njihove kategorizacije i da ne sadrži pravila kojima se uređuje radno vreme ugostiteljskih objekata, te da stoga nema osnova za ocenu osporene odredbe Odluke u odnosu na navedeni Pravilnik.

Na osnovu iznetog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je doneo Rešenje kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-309/2004 od 1. juna 2006.

Skupština opštine Svilajnac je zakonom ovlašćena da propiše uslove i način organizovanja poslova u vršenju komunalnih delatnosti i u okviru toga uslove obavljanja komunalne delatnosti održavanja čistoće javnih i drugih površina na teritoriji mesnih zajednica u opštini, kao delatnosti od opšteg interesa, u koju spadaju i prikupljanje smeća iz stambenih, poslovnih i drugih objekata sa javnih površina i ulica, njihovo odvoženje i odlaganje, kao i da utvrdi neposrednim korisnicima obavezu plaćanja komunalne usluge iznošenja i odvoženja smeća na način utvrđen osporenom odredbom Odluke.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 1. Odluke o izmeni i dopuni Odluke o održavanju čistoće na teritoriji opštine Svilajnac ("Opštinski službeni glasnik", broj 6/2004).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 1. Odluke o izmeni i dopuni Odluke o održavanju čistoće na teritoriji opštine Svilajnac ("Opštinski službeni glasnik", broj 6/2004). U inicijativi se navodi da građani mesne zajednice sela Kušiljevo samostalno brinu o odlaganju smeća na određena mesta i ne koriste postavljene kontejnere te da nema osnova da se za domaćinstva na teritoriji mesne zajednice sela Kušiljevo propisuje obaveza da iznose i odlažu smeće u kontejnere i da za to plaćaju naknadu.

U odgovoru Skupštine opštine Svilajnac navodi se da je Odluka doneta u skladu sa članom 13. Zakona o komunalnim delatnostima prema kome skupština opštine propisuje uslove i način organizovanja poslova u vršenju komunalnih delatnosti i uslove za korišćenje komunalnih proizvoda, odnosno komunalnih usluga, i uređuje način formiranja i naplate cene za komunalne proizvode i usluge. U odgovoru se takođe navodi da čistoća naselja "nije briga pojedinca već predstavlja opšti interes, zbog čega je opština zakonski ovlašćena da uređuje ovu oblast".

Odluka o izmeni i dopuni Odluke o održavanju čistoće na teritoriji opštine Svilajnac ("Opštinski službeni glasnik", broj 6/2004) doneta je na osnovu čl. 2. i 13. Zakona o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 42/98).

Osporenim članom 1. Odluke dodat je član 38a koji propisuje da su domaćinstva na teritoriji mesnih zajednica Kušiljevo, Crkvenac, Grabovac i Dublje obavezna da vrše iznošenje i odlaganje smeća u kontejnere, a preduzeće je obavezno da vrši odvoženje smeća svojim vozilima na određenu deponiju (stav 1.); da naknadu za iznošenje smeća, plaćaju domaćinstva, vlasnici, odnosno korisnici stambeno-poslovnih prostorija, ovlašćenom preduzeću.

Odredbom člana 113. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti.

Zakonom o komunalnim delatnostima određene su komunalne delatnosti, opšti uslovi i način njihovog obavljanja, ovlašćenja organa opštine i grada da uređuje i obezbeđuje uslove obavljanja komunalnih delatnosti i njihovog razvoja, kao i

da su komunalne delatnosti, delatnosti od opšteg interesa (čl. 1. do 3.); i predviđeno da je komunalna delatnost u smislu tog zakona, i održavanje čistoće u gradovima i naseljima u opštini (član 4. stav 1. tačka 5); da u tu komunalnu delatnost spada i sakupljanje smeća i drugih prirodnih i veštačkih otpadaka iz stambenih, poslovnih i drugih objekata, osim industrijskog otpada i opasnih materija, njihovo odvoženje i odlaganje, uklanjanje otpada iz posuda za otpatke na javnim mestima, kao i smeća i drugog otpada sa ulica i javnih površina, čišćenje i pranje ulica, trgova, parkirališta i drugih javnih površina (član 5. tačka 5); da opština obezbeđuje organizovano i trajno obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti (član 6.); da za obavljanje komunalnih delatnosti opština osniva javna komunalna preduzeća ili njihovo obavljanje poverava drugom preduzeću, odnosno preduzetniku u skladu sa zakonom i propisom skupštine opštine (član 8. stav 1.); da skupština opštine propisuje uslove i način organizovanja poslova u vršenju komunalnih delatnosti i uslove za korišćenje komunalnih proizvoda, odnosno komunalnih usluga, prava i obaveze korisnika komunalnih usluga, način naplate cene za korišćenje komunalnih usluga, kao i prava korisnika u slučaju nevršenja odnosno nekvalitetnog vršenja komunalne usluge (član 13.); da javno komunalno preduzeće odlučuje, uz saglasnost skupštine opštine, odnosno organa opštine koji skupština odredi o ceni komunalnih proizvoda i komunalnih usluga koju plaćaju neposredni korisnici, između ostalih i o iznošenju kućnog smeća (član 23.).

Ustavni sud je utvrdio da je u smislu čl. 6. i 13. Zakona o komunalnim delatnostima Skupština opštine Svilajnac ovlašćena da propiše uslove i način organizovanja poslova u vršenju komunalnih delatnosti i u okviru toga uslove obavljanja komunalne delatnosti održavanja čistoće javnih i drugih površina na teritoriji mesnih zajednica u opštini, kao delatnosti od opšteg interesa u koju spada i sakupljanje smeća iz stambenih, poslovnih i drugih objekata sa javnih površina i ulica, njihovo odvoženje i odlaganje, kao i da utvrdi neposrednim korisnicima obavezu plaćanja komunalne usluge iznošenja i odvoženja smeća na način utvrđen osporenom odlukom Odluke.

Osporenom odlukom takođe nije narušen ni ustavni princip obavezne saglasnosti opštih akata sa zakonom iz člana 119. stav 3. Ustava.

Na osnovu iznetog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-310/2005 od 16. februara 2006.

Osporena Odluka, saglasno odredbama Ustava, koji daje ovlašćenje opštini, odnosno gradu da, u skladu sa zakonom, uređuje odnose u predmetnoj oblasti, kao i saglasno odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o komunalnim delatnostima, uređuje pitanja koja se odnose na komunalni red i urbanu disciplinu i koja su od vitalnog interesa za sve građane grada Beograda, pa nema osnova za utvrđivanje njene neustavnosti i nezakovitosti. U tom smislu, ni pozivanje na raniji Ustav u preambuli osporene Odluke, kao opšteg akta koji ima svoj pravni kontinuitet, ne čini Odluku neustavnom u pogledu njenog sadržaja u materijalno-pravnom smislu.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti Odluke o opštem uređenju grada ("Službeni list grada Beograda", br. 32/87, 3/88, 11/89, 13/90, 15/91, 23/92, 9/93, 25/93, 29/93, 31/93, 4/94, 5/94, 2/95, 6/99, 22/03 i 11/05 i "Službeni glasnik RS", broj 66/03).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za ocenu ustavnosti Odluke navedene u izreci. U inicijativi se navodi da je osporena Odluka neustavna iz razloga što je i dalje u primeni, a prema preambuli, doneta je na osnovu Ustava iz 1974. te "reafirmiše" nevažeće propise.

U odgovoru donosioca akta, navodi se: da su Odlukom uređena pitanja vezana za uređenje i uspostavljanje komunalnog reda u Gradu, koja nisu uređena drugim propisom; da je Odluka više puta menjana, dopunjavana, odnosno usaglašavana sa novim propisima, te da su pojedine odredbe Odluke prestale da važe; da je zasnovana na ustavnom ovlašćenju da grad uređuje odnose u oblasti komunalnih i drugih delatnosti od posebnog interesa za razvoj grada, te ovlašćenju iz Zakona o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", broj 44/89) koji je bio na snazi do 1997. godine i koji je utvrdio mogućnost grada da propiše opšte uslove uređivanja naselja, komunalni red i mere za njihovo sprovođenje; da u važećem ustavno-pravnom sistemu opština, odnosno grad, u okviru izvornog delokruga uređuje i obezbeđuje obavljanje komunalnih delatnosti, stara se o zaštiti životne sredine, održavanju zgrada i bezbednosti njihovog korišćenja, kao i o zadovoljavanju potreba građana u oblastima od neposrednog interesa za građane. Stoga, donosilac akta ističe da mogućnost uređivanja pitanja sadržanih u osporenoj Odluci, proizlazi iz Ustavom utvrđenih prava i obaveza opštine, odnosno grada, pa činjenica da je prestao da važi Ustav iz 1974. godine, na osnovu kojeg je osporena Odluka doneta, ne čini Odluku nesaglasnom s važećim Ustavom Republike Srbije.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da osporena Odluka uređuje pitanja koja se odnose na komunalni red i urbanu disciplinu i koja su od vitalnog interesa za sve građane grada Beograda. Ustav Republike Srbije ne uređuje neposredno odnose koji su uređeni osporenom Odlukom, već u odredbama čl. 113. i 118. daje ovlašćenje opštini, odnosno gradu Beogradu da, preko svojih organa u skladu sa zakonom, uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti, kao i da se stara o izgradnji, održavanju i korišćenju lokalnih puteva, ulica i drugih javnih objekata od opštinskog, odnosno gradskog značaja. Isto ovlašćenje za opštinu, odnosno grad, sadrži Zakon o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) u članu 18., kao i Zakon o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 42/98), u članu 4. Imajući u vidu da Ustavni sud ocenjuje ustavnost opšteg akta u odnosu na Ustav koji je na snazi, te da Ustav Republike Srbije sadrži osnov, odnosno ovlašćenje za opštinu, odnosno grad da, u skladu sa zakonom, uređuje odnose u ovoj oblasti, to, po oceni Suda, nema osnova za utvrđivanje neustavnosti osporene Odluke. Naime, navedene ustavne odredbe upućuju na uređivanje odnosa "u skladu sa zakonom", što u konkretnom slučaju znači da se odredbe osporne Odluke ocenjuju u odnosu na zakon koji u materijalno pravnom smislu uređuje pojedina pitanja iz osporene Odluke. Stoga, po oceni Suda, pozivanje na navedeni pravni osnov u preambuli opšteg akta koji ima svoj pravni kontinuitet, nije razlog za intervenciju Ustavnog suda, jer ne čini Odluku neustavnom u pogledu njenog sadržaja u materijalno pravnom smislu.

Na osnovu člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-1/2005 od 12. januara 2006.

Osporena Odluka zasnovana je na Ustavu i zakonu, jer u skladu sa Zakonom o komunalnim delatnostima uređuje oblagacione odnose u oblasti komunalne delatnosti, tako da osporena odredba Odluke kojom je predviđena obaveza korisnika koji pismeno otkáže preuzimanje toplote, da nadoknađuje troškove te usluge u određenom procentualnom iznosu od cene ove komunalne usluge, ima značenje propisa koji obavezuje ugovorne strane pri uređivanju odnosa, saglasno članu 27. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima. Ustavni sud nije ovlašćen da ceni opravdanost i celishodnost osporenog rešenja, pa ni pitanje da li procenat predviđen osporenom odredbom odražava realnu vrednost troškova toplotne energije koja se, i pored obustavljanja, i dalje pruža korisniku u određenom obimu.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredbe člana 20. stav 3. Odluke o snabdevanju toplotom ("Službeni glasnik opštine Valjevo", br. 8/94, 6/96, 5/00,13/04 i 4/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 20. stav 3. Odluke o snabdevanju toplotom ("Službeni glasnik opštine Valjevo", br. 8/94, 6/96, 5/00,13/04 i 4/05). U predstavci se navodi da je obaveza korisnika kojem je isključeno grejanje, na plaćanje mesečne akontacije u iznosu od 30% od pune cene grejanja, u suprotnosti sa Zakonom o obligacionim odnosima. Naime, s obzirom da korisnik plaća uslugu koja mu nije pružena, povređeno je načelo ravnopravnosti stranaka i načelo jednake vrednosti davanja iz čl. 11. i 15. navedenog zakona. Osporena odredba protivna je i načelu da se u zasnivanju obligacionih odnosa ne mogu ustanovljavati prava i obaveze kojima se za bilo koga stvara ili iskorišćava monopolski položaj na tržištu iz člana 14. ovog Zakona.

U odgovoru Skupštine opštine Valjevo, navodi se da je Odluka doneta saglasno ovlašćenjima opštine sadržanim u Zakonu o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 42/98), kao i da u slučaju isključenja korisnika iz sistema grejanja, tehnički nije moguće isključiti vertikale koje prolaze kroz stanove i povezuju toplovodnu mrežu cele zgrade kao jedinstvenog objekta sa daljinskim centralizovanim izvorom. S obzirom na to da određenu količinu toplote korisnik i dalje prima preko navedenih instalacija to postoji osnov za plaćanje mesečne akontacije u propisanom iznosu. Kako je obavljanje komunalne delatnosti povereno javnom komunalnom preduzeću, u skladu sa Zakonom o komunalnim delatnostima, neosnovani su i navodi o povredi principa iz člana 14. Zakona o obligacionim odnosima.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbom člana 20. stav 3. Odluke određeno da je korisnik kojem se izvrši isključenje grejanja iz sistema za snabdevanje toplotom dužan da plaća mesečnu akontaciju u iznosu od 30% od pune cene grejanja, a u skladu sa članom 23. Odluke kojim su utvrđene obaveze u plaćanju isporučene toplotne energije.

Članom 113. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije, određeno je da opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti.

Zakonom o komunalnim delatnostima propisano je: da opština, u skladu sa ovim zakonom, uređuje i obezbeđuje uslove obavljanja komunalnih delatnosti i njihovog razvoja, kao i da su komunalne delatnosti, delatnosti od opšteg interesa (čl. 2. i 3.); da je proizvodnja i snabdevanje parom i toplom vodom, nezamenljiv uslov života i rada građana i drugih subjekata na određenom području (član 4. stav 1. tačka 3); da opština u cilju organizovanog i trajnog obavljanja i razvoja komunalnih delatnosti obezbeđuje materijalne, tehničke i druge uslove za izgradnju, održavanje i funkcionisanje komunalnih objekata, tehničko i tehnološko jedinstvo sistema i opšte uslove za trajno i kontinuirano obavljanje komunalnih delatnosti (član 6. stav 1. tač. 1. i 2.); da opština propisuje uslove i način organizovanja poslova u vršenju komunalnih delatnosti i uslove korišćenja komunalnih proizvoda i način obezbeđenja kontinuiteta u vršenju komunalnih delatnosti, prava i obaveze javnog komunalnog preduzeća i korisnika komunalnih proizvoda i usluga, kao i način naplate cene za korišćenje komunalnih usluga, odnosno proizvoda (član 13.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava i Zakona, Ustavni sud je ocenio da je skupština opštine ovlašćena da odlukom predvidi obavezu korisnika (koji saglasno odredbi člana 14. stav 1. Odluke pismeno otkaže preuzimanje toplote), da nadoknađuje troškove te usluge u određenom procentualnom iznosu od cene ove komunalne usluge. Pri tom Sud nije, prema članu 125. Ustava, ovlašćen da ceni opravdanost i celishodnost osporenog rešenja, pa ni pitanje da li propisani procenat predviđen osporenim odredbom odražava realnu vrednost troškova toplotne energije koja se i pored obustavljanja, zbog specifičnosti i tehničko-tehnološkog jedinstva sistema korisniku pruža u određenom obimu.

S obzirom da je propis opštine zasnovan na Ustavu i Zakonu o komunalnim delatnostima i da u skladu sa njim uređuje obligacione odnose u oblasti komunalne delatnosti, to osporena odredba Odluke ima značenje propisa koji obavezuje ugovorne strane pri uređivanju odnosa, saglasno članu 27. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima, a svojom sadržinom ne povređuje načela iz čl. 11, 14. i 15. Zakona o obligacionim odnosima.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnom sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud je doneo rešenje kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-491/2004 od 16. februara 2006.

d) Samodoprinos

Polazeći od toga da Odlukom nisu uređena pitanja čije uređivanje predstavlja obavezne elemente odluke o uvođenju samodoprinos, a bez čijeg se uređivanja samodoprinos ne može realizovati na način saglasan zakonu, kao i da su

odredbe Odluke za koje je Sud ocenio da nisu saglasne sa zakonom u međusobnoj logičkoj povezanosti sa preostalim odredbama Odluke, Ustavni sud je utvrdio da Odluka u celini nije u saglasnosti sa zakonom, pa ni s Ustavom, s obzirom da svi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da Odluka o produženju samodoprinosu za područje mesne zajednice ("Službeni glasnik opštine Prijepolje", broj 7-8-9/2003) nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje koja je preduzeta na osnovu Odluke iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podnet je predlog za ocenu zakonitosti odredaba člana 4. alineja 1. i člana 7. alineja 1. Odluke navedene u izreci, a koju su doneli saveti mesnih zajednica Velika Župa, Drenova, Zvijezd, Jabuka, Kaćevo, Kosatica, Milošev Do, Prijepolje, Sedobro, Slatina, Miloševo, Orašac i Mijane. Takođe, podneta je i inicijativa za pokretanje postupka za ocenu zakonitosti postupka donošenja, kao i za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 2, člana 4. alineja 1. i člana 9. osporene Odluke. Prema navodima predlagača, osporene odredbe Odluke su nesaglasne sa zakonom, jer penzioneri ne mogu biti obveznici samodoprinosu. Iz istih razloga i inicijatori osporavaju ustavnost i zakonitost odredbe člana 4. alineja 1., kao i odredbe člana 9. Odluke. Odredba člana 2. Odluke, koja određuje početak primene Odluke danom isteka predhodnog samodoprinosu nezavisno od dana objavljivanja i stupanja na snagu Odluke, prema navodima u inicijativi, nesaglasna je članu 121. Ustava, jer predviđa mogućnost retroaktivne primene Odluke. U inicijativi se ističe da suprotno odredbama člana 88. Zakona o lokalnoj samoupravi osporena Odluka ne sadrži podatke u ukupnom iznosu sredstava koja se prikupljaju, odnosno podatke o načinu vraćanja sredstava koja se ostvare iznad iznosa koji je Odlukom određen. Takođe, inicijativom se osporava i zakonitost postupka donošenja Odluke, imajući u vidu da se za uvođenje samodoprinosu nije izjasnila potrebna većina građana koji su imali pravo da se izjašnjavaju. Kako primenom Odluke nastupaju neotklonjive štetne posledice, inicijatori predlažu da Sud, na osnovu člana 42. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, do donošenja konačne odluke obustavi izvršenje svih pojedinačnih akata i radnji koji su doneti na osnovu osporene Odluke.

U odgovoru Opštinske uprave opštine Prijepolje se ističe da su mesne zajednice navedene u članu 1. osporene Odluke, donele odluke o uvođenju samodoprinosu na svojim teritorijama u skladu sa zakonom i da su ih objedinile i objavile u "Službenom glasniku opštine Prijepolje", broj 7-8-9/2003.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da je osporena Odluka doneta s pozivom na član 89. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", broj 9/02) i član 78. Statuta opština Prijepolje ("Službeni glasnik opštine Prijepolje", broj 1/02). Odluka je doneta za mesne zajednice: Velika Župa, Drenova, Zvijezd, Jabuka, Kaćevo, Kosatica, Milošev Do, Prijepolje, Sedobro, Slatina, Miloševo, Orašac i

Mijane. Osporenim odredbama Odluke je utvrđeno: da se samodoprinos produžava za naredni period od pet godina i to nakon isteka prethodnog samodoprinosu u 2003. godini (član 2.); da će se samodoprinos obračunavati i plaćati iz zarada radnika, odnosno plata i ostalih primanja koja imaju karakter ličnih primanja, odnosno prihoda i penzije po stopi od 2% (član 4. alineja 1.); da se obaveze plaćanja samodoprinosu oslobađaju lica sa najnižom penzijom (član 7. alineja 1.); da obračun i naplatu samodoprinosu na plate, penzije i primanja koja imaju karakter ličnih primanja vrše isplatioci istih, istovremeno sa uplatama poreza i doprinosa na ova primanja, odnosno da će područna jedinica za naplatu javnih prihoda vršiti obračun i naplatu samodoprinosu na prihode od samostalnog obavljanja delatnosti za koje se prihod ostvaruje prema ostvarenoj zaradi i prihode samostalne delatnosti na koje se porez utvrđuje u godišnjem paušalnom iznosu i na katastarski prihod od poljoprivrede i šumarstva (član 9.).

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se zakonom uređuje organizacija i nadležnost ministarstava, organa uprave u njihovom sastavu i posebnih organizacija (član 94. stav 5.); da se za zadovoljavanje potreba građana u opštini sredstva mogu prikupljati na osnovu neposrednog izjašnjavanja građana, u skladu sa zakonom (član 114. stav 2.).

Zakon o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) utvrđuje: da se statutom mesne zajednice, odnosno drugog oblika mesne samouprave, u skladu sa statutom jedinice lokalne samouprave i aktom o osnivanju utvrđuju poslovi koje vrši, organi i postupak izbora, organizacija i rad organa, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad mesne zajednice, odnosno drugog oblika mesne samouprave (član 72.); da mesna zajednica, odnosno drugi oblik mesne samouprave ima svojstvo pravnog lica u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o osnivanju (član 74.); da odluku o uvođenju samodoprinosu donose građani neposredno, tajnim glasanjem ili ličnim izjašnjavanjem uz potpis, u skladu sa statutom (član 87.); da odluka o samodoprinosu, pored ostalog, sadrži i podatke koji se odnose na ukupan iznos sredstava koja se prikupljaju, obveznike, način i rokove izvršavanja samodoprinosu, kao i lica koja se oslobađaju te obaveze, odnosno način vraćanja sredstava koja se ostvare iznad iznosa koji je odlukom određen (član 88. tač. 4), 5) i 10)); da odluku donose građani koji imaju izborno pravo i prebivalište na području na kome se sredstva prikupljaju, kao i građani koji nemaju izborno pravo i prebivalište na području na kome se prikupljaju sredstva, ako na tom području imaju nepokretnu imovinu, a sredstvima se poboljšavaju uslovi korišćenja te imovine, te da se odluka smatra donetom kada se za nju izjasni većina od ukupnog broja navedenih građana iz ovog člana (član 90.); da se samodoprinos može izraziti u novcu, robi, radu, prevozničkim i drugim uslugama, zavisno od potreba i mogućnosti građana (član 92. stav 1.); da se samodoprinos ne može uvoditi na primanja i imovinu koji su zakonom izuzeta od oporezivanja (član 93. stav 3.); da se obračun i naplata samodoprinosu vrši na način i u rokovima određenim odlukom, osim u slučaju kada se obračun vrši sistemom poreza po odbitku, u kom slučaju obaveza je isplatioca da prilikom svake isplate odgovarajućih prihoda, obračuna i uplati samodoprinos na taj prihod (član 94.); da se olakšice i oslobađanja u plaćanju samodoprinosu utvrđuju odlukom (član 95. stav 2.).

U pogledu sadržine osporene Odluke Ustavni sud je utvrdio: - da osporena Odluka, ne sadrži odredbe o ukupnom iznosu sredstava samodoprinosu čije se prikupljanje planira, niti odredbe o načinu vraćanja sredstava koja se ostvare iznad iznosa koji je odlukom o uvođenju samodoprinosu određen, a koje saglasno Zakonu o

lokalnoj samoupravi predstavljaju obavezne elemente odluke o uvođenju samodoprinosu;

- da su odredbe člana 4. alineja 1. Odluke u delu koji glasi: "i ostalih primanja koja imaju karakter ličnih primanja, odnosno prihoda i penzije", člana 7. alineja 1. i člana 9., u delu koji glasi: "penzije i primanja koja imaju karakter ličnih primanja", nesaglasne sa zakonom, s obzirom na to da je članom 93. stav 3. Zakona o lokalnoj samoupravi propisano da se samodoprinos ne može uvoditi na primanja koja su zakonom izuzeta od oporezivanja, a koja primanja su utvrđena članom 9. stav 1. Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", br. 24/01, 80/02 i 135/04) i imaju karakter "ličnih primanja odnosno prihoda" u koje su između ostalog, uvršćene i penzije;

- da su članom 6. Odluke, utvrđeni kao obaveznici samodoprinosu i građani koji nemaju prebivalište na području mesne zajednice a imaju vlasništvo na nepokretnosti, a da Odluka ne sadrži odredbe o tome da će se sredstvima samodoprinosu poboljšavati i uslovi korišćenja te imovine, što je neophodan uslov za obvezivanje ovih lica utvrđen članom 90. stav 2. Zakona o lokalnoj samoupravi;

- da su odredbe člana 3. tačka 4. i čl. 5., 8., 11. i 12. Odluke, kojima se vršenje pojedinih poslova poverava mesnim zajednicama, odnosno savetima mesnih zajednica na teritoriji opštine Prijepolje, nesaglasne zakonu, jer u Zakonu o lokalnoj samoupravi nema pravnog osnova da se odlukom o uvođenju samodoprinosu određuju nadležnosti pojedinih oblika mesne samouprave, odnosno organa mesne samouprave;

- da je deo odredbe člana 9. Odluke u delu koji glasi: "Obračun i naplatu samodoprinosu na prihode od samostalnog obavljanja delatnosti za koje se prihod ostvaruje prema ostvarenoj zaradi i prihode samostalne delatnosti na koje se porez utvrđuje u godišnjem paušalnom iznosu i na katastarski prihod od poljoprivrede i šumarstva, vršiće područna jedinica za naplatu javnih prihoda u rokovima koji važe za obračun i naplatu poreza i doprinosa", nesaglasan s Ustavom i zakonom, imajući u vidu da naplatu javnih prihoda prema Zakonu o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05 i 85/05) vrši Poreska uprava koja ima status organa uprave u sastavu Ministarstva finansija čija se nadležnost prema Ustavu određuje zakonom.

Polazeći od toga da Odlukom nisu uređena pitanja čije uređivanje predstavlja obavezne elemente odluke o uvođenju samodoprinosu, a bez čijeg se uređivanja samodoprinos ne može realizovati na način saglasan zakonu, kao i da su navedene odredbe Odluke za koje je Sud ocenio da nisu saglasne sa zakonom u međusobnoj logičkoj povezanosti sa preostalim odredbama Odluke, Ustavni sud je utvrdio da osporena Odluka u celini nije u saglasnosti sa zakonom.

Kako Ustav utvrđuje princip da svi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom, to je Ustavni sud ocenio da osporena Odluka koja nije saglasna zakonu, nije saglasna ni sa članom 119. Ustava.

Imajući u vidu, da je Ustavni sud utvrdio da osporena Odluka u celini nije saglasna s Ustavom i zakonom, to Sud nije ocenjivao zakonitost postupka donošenja Odluke.

Sud je odbacio zahtev inicijatora za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje koja je preduzeta na osnovu osporene Odluke, saglasno članu 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), jer je doneo konačnu odluku.

Na osnovu iznetog, člana 46. tač. 1) i 3) i člana 47. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je doneo Odluku kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, Odluka iz tačke 1. izreke prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-5/2004 od 29. juna 2006.

"Službeni glasnik RS", broj 66/2006

**5. OPŠTI AKTI PREDUZEĆA, JAVNIH PREDUZEĆA,
USTANOVA I ORGANIZACIJA**

a) Radni odnosi

Nisu bile saglasne sa zakonom, u vreme važenja, odredbe osporenog Pravilnika, kao opšteg akta ustanove, kojim su bile utvrđene povrede radnih obaveza i mere koje se izriču zaposlenom u ustanovi, kojima su bili propisani disciplinski organi, disciplinski postupak, način donošenja odluka i izricanja mera u disciplinskom postupku, kao i drugostepeni postupak po pravnom leku protiv izrečene mere, te kojima su bili predviđeni osnovi za privremeno udaljenje sa rada zaposlenog u ustanovi protivno odredbama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja kojima su uređena ista pitanja. Takođe, navedene odredbe Pravilnika, samim tim što su bile nesaglasne sa zakonom, bile su nesaglasne i s ustavnim principima iz čl. 119. i 35. Ustava, prema kojima svaki drugi propis i opšti pravni akt mora biti saglasan sa zakonom i ostalim republičkim propisom a zaposlenima može prestati radni odnos protiv njihove volje pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredbe člana 9. stav 1. tačka 1), člana 11., člana 16. stav 2. alineja 3., člana 20. tačka 1., čl. 22. do 24., člana 26., čl. 28. do 31., čl. 33., 36., 41. i 47. Pravilnika o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenih Prve ekonomske škole u Beogradu, od 3. novembra 2004. godine, u vreme važenja nisu bile u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakornosti odredaba čl. 48. i 49. Pravilnika iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakornosti odredaba Pravilnika o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenih Prve ekonomske škole u Beogradu, od 3. novembra 2004. godine, navedenih u izreci. Po mišljenju podnosioca inicijative, te odredbe Pravilnika nisu saglasne sa Zakonom o javnim službama, Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, Zakonom o srednjoj školi, Zakonom o radnim odnosima u državnim organima i Zakonom o radu. Inicijator ističe da su navedene odredbe Pravilnika nezakonite, jer, pored ostalog, predviđaju: disciplinsku meru "pismena javna opomena", koja nije predviđena zakonom; izricanje mere prestanka radnog odnosa na način koji je suprotan zakonu; disciplinsku komisiju kao organ koji vodi disciplinski postupak i izriče meru; da o prigovoru na izrečenu meru odlučuje direktor škole i dr.

U odgovoru donosioca osporenog Pravilnika se navodi, pored ostalog, da je dostavljanje zahteva za pokretanje disciplinskog postupka disciplinskoj komisiji predviđeno uslovno, ukoliko direktor smatra da je potrebno formirati disciplinsku komisiju. Propisivanje disciplinske mere javne opomene saglasno je sa odredbom člana 130. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, koja predviđa da se lakše povrede radnih obaveza i mere koje se izriču zaposlenom u ustanovi utvrđuju opštim aktom ustanove, dok je predviđanje mere prestanka radnog odnosa u skladu sa članom

131. stav 2. Zakona, kada je u pitanju izvršenje krivičnog dela na radu ili u vezi sa radom. Ostale osporene odredbe Pravilnika uređuju opšta pravila disciplinskog postupka i kao takva moraju biti sadržana u Pravilniku. U toku postupka donosilac osporenog Pravilnika obavestio je Sud da je 23. februara 2006. godine doneo novi Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenih, kojim je izvršio usaglašavanje osporenog akta sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i Zakonom o radnim odnosima u državnim organima.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbama Pravilnika o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenih, Prve ekonomske škole u Beogradu, od 3. novembra 2004. godine, bilo predviđeno: da se za povrede radnih dužnosti i obaveza zaposlenom može izreći jedna od disciplinskih mera, i to: pismena javna opomena (član 9. stav 1. tačka 1.); da se za izvršenje krivičnog dela na radu ili u vezi sa radom izriče disciplinska mera prestanka radnog odnosa ukoliko je povreda učinjena umišljajem ili iz svesnog nehata i ako nisu utvrđene olakšavajuće okolnosti (član 11.); da se zahtev za pokretanje disciplinskog postupka dostavlja disciplinskoj komisiji škole, ukoliko direktor smatra da u konkretnom slučaju treba formirati disciplinsku komisiju (član 16. stav 2. alineja 3.); da disciplinski organ i disciplinska komisija (član 20. stav 1.). Osporenim odredbom Pravilnika je bio uređen i postupak pred disciplinskom komisijom i odluke koje komisija može doneti (čl. 22. do 24, član 26. čl. 28. do 31. i član 33.). Takođe, Pravilnikom je bilo propisano da direktor škole, pre donošenja odluke o disciplinskoj odgovornosti, razmatra predlog disciplinske komisije, koji nije obavezujući, ali je direktor u obavezi da obrazloži u svojoj odluci razloge zbog kojih je usvojio, odnosno nije prihvatio u celini ili delimično predlog disciplinske komisije (član 36.); da je odluka direktora po žalbi protiv prvostepene odluke o izrečenju meri prestanka radnog odnosa konačna, protiv koje zaposleni može pokrenuti postupak pred sudom opšte nadležnosti u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke (član 41.); da zaposleni može biti privremeno udaljen sa rada ako je protiv njega pokrenut disciplinski postupak zbog krivičnog dela učinjenog na radu ili u vezi sa radom ili ako je učinio povredu radne obaveze koja ugrožava imovinu veće vrednosti ili kada to zahteva opšti interes (član 47.); da se zaposleni kojem je određen pritvor, udaljuje sa rada od prvog dana pritvora, dok pritvor traje, i da rešenje o udaljenju donosi direktor (član 48.); da za vreme udaljenja zaposlenom pripada naknada zarade u visini jedne četvrtine, a ako izdržava porodicu u visini jedne trećine mesečne zarade koju je ostvario za mesec pre privremenog udaljenja sa rada (član 49.). Osporeni Pravilnik je prestao da važi stupanjem na snagu Pravilnika donetog 23. februara 2006. godine, na osnovu odredbe člana 61. ovog pravilnika.

Ustavom Republike Srbije je predviđeno da zaposlenima može prestati radni odnos protiv njihove volje, pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom (član 35. stav 3.), kao i da propis i drugi opšti akt republičkog organa mora biti saglasan sa zakonom, a svaki drugi propis i opšti akt mora biti saglasan sa zakonom i ostalim republičkim propisima (član 119. st. 2. i 3.).

Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Službeni glasnik RS", br. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 i 101/05) propisano je: da se nastavnik, vaspitač ili stručni saradnik udaljava sa rada zbog učinjene teže povrede radne obaveze do okončanja disciplinskog postupka, a ako direktor ne udalji nastavnika, vaspitača ili stručnog saradnika, školski odbor je dužan da donese odluku o udaljenju iz stava 1. ovog člana (član 128. st. 1. i 2.); da direktor ustanove pokreće, vodi, donosi odluku i izriče meru u disciplinskom postupku protiv zaposlenog, u skladu sa zakonom (član 129.); da se lakše povrede radnih obaveza i mere koje se izriču zaposlenom u ustanovi utvrđuju opštim aktom ustanove (član 130.). Članom 131. stav

1. Zakona taksativno su utvrđene teže povrede radnih obaveza zaposlenog u ustanovi, osim povreda propisanih zakonom, a stavom 2. je propisano da se za povrede radne obaveze iz stava 1. ovog člana izriče mera prestanka radnog odnosa, ako je povreda učinjena umišljajem ili iz svesnog nehata i ako nisu utvrđene olakšavajuće okolnosti za zaposlenog, dok se u ostalim slučajevima može izreći novčana kazna u visini od 20% do 30% od plate isplaćene za mesec u kome je odluka doneta. Prema članu 133. st. 1. i 2. Zakona, na rešenje o ostvarivanju prava, obaveza i odgovornosti zaposleni ima pravo na prigovor organu upravljanja, u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke, odnosno rešenja, a organ upravljanja je dužan da odluči po prigovoru u roku od 15 dana.

Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) propisano je da se zaposleni kome je određen pritvor udaljuje sa rada od prvog dana pritvora, dok pritvor traje (član 166.), da za vreme privremenog udaljenja zaposlenog sa rada u smislu čl. 165. i 166. ovog zakona, zaposlenom pripada naknada zarade u visini jedne četvrtine, a ako izdržava porodicu u visini jedne trećine osnovne zarade (član 168. stav 1.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava i zakona, Ustavni sud je ocenio: da je odredba člana 9. stav 1. tačka 1) Pravilnika, kojom je bila predviđena pismena javna opomena kao mera koja se može izreći za povrede radnih dužnosti i obaveza, bila nesaglasana s odredbom člana 130. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, prema kome se opštim aktom ustanove utvrđuju samo lakše povrede radnih obaveza i mere koje se izriču zaposlenom u ustanovi, dok su teže povrede radnih obaveza i mere koje se izriču zaposlenom utvrđene ovim zakonom u članu 131. stav 1.; da je odredba člana 11. Pravilnika bila nesaglasna s odredbom člana 131. stav 2. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, koja predviđa da se za teže povrede radnih obaveza, utvrđene ovim članom Zakona, ukoliko je povreda učinjena umišljajem ili iz svesnog nehata i ako nisu utvrđene olakšavajuće okolnosti za zaposlenog, izriče mera prestanka radnog odnosa, s obzirom da je osporenim odredbom Pravilnika ova mogućnost "sužena" samo zbog krivičnog dela učinjenog na radu ili u vezi sa radom; da su osporene odredbe Pravilnika i to, člana 16. stav 2. alineja 3., koja propisuje da se zahtev za pokretanje disciplinskog postupka dostavlja disciplinskoj komisiji, člana 20. tačka 1., koja utvrđuje disciplinsku komisiju kao disciplinski organ, čl. 22. do 24., člana 26., čl. 28. do 31. i čl. 33. i 36., koje uređuju postupak pred disciplinskom komisijom i vrste odluka koje ona može doneti, sadržaj odluke komisije i način donošenja odluke direktora na predlog disciplinske komisije, bile nesaglasne s odredbom člana 129. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, prema kojoj direktor ustanove pokreće, vodi disciplinski postupak, donosi odluku i izriče meru u disciplinskom postupku.

Sud je, takođe, ocenio da su odredbe člana 41. Pravilnika, koje propisuju da je odluka direktora po žalbi protiv prvostepene odluke o izrečenoj meri prestanka radnog odnosa konačna, protiv koje se može pokrenuti postupak pred sudom opšte nadležnosti u roku od 15 dana, bile nesaglasne s odredbom člana 133. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, prema kojoj na rešenje o ostvarivanju prava, obaveza i odgovornosti zaposleni ima pravo na prigovor organu upravljanja u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke, odnosno rešenja, koji je dužan da odluči o prigovoru u roku od 15 dana, što znači da ovaj zakon ne predviđa mogućnost da direktor odlučuje kao drugostepeni organ u postupku utvrđivanja disciplinske odgovornosti zaposlenog. Po oceni Suda i odredbi člana 47. Pravilnika, koja je predviđala da zaposleni može biti privremeno udaljen ako je protiv njega pokrenut disciplinski postupak zbog krivičnog dela učinjenog na radu ili u vezi sa radom ili ako

je učinio povredu radne obaveze koja ugrožava imovinu veće vrednosti ili to zahteva opšti interes, bila je nesaglasna s odredbom člana 128. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, koja propisuje da se nastavnik, vaspitač ili stručni saradnik udaljava sa rada zbog učinjene teže povrede radne obaveze do okončanja disciplinskog postupka, što znači da se privremeno udaljenje sa rada ne ograničava samo na slučaj kad je u pitanju povreda radne obaveze koja je istovremeno i krivično delo učinjeno na radu ili u vezi sa radom.

Ustavni sud je ocenio da su navedene odredbe Pravilnika, samim tim što su bile nesaglasne sa zakonom, bile nesaglasne i sa članom 119. stav 3. Ustava, prema kome svaki drugi propis i opšti pravni akt mora biti saglasan sa zakonom i ostalim republičkim propisom, kao i sa načelom iz člana 35. stav 3. Ustava, prema kome zaposlenima može prestati radni odnos protiv njihove volje pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom.

Uvidom u novodoneti Pravilnik od 23. februara 2006. godine, Ustavni sud je utvrdio da se u prelaznoj odredbi člana 60. propisuje da će se disciplinski postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog pravilnika okončati po odredbama pravilnika koje su važile do stupanja na snagu ovog pravilnika. To znači da će se odredbe osporenog Pravilnika od 3. novembra 2004. godine, koje na nezakonit način uređuju disciplinsku odgovornost zaposlenih, u materijalno-pravnom i u procesno-pravnom smislu i dalje primenjivati u postupcima koji su započeti po njegovim odredbama, a nisu okončani. Ovakvo rešenje ukazuje da nisu otklonjene posledice neustavnosti i nezakonitosti osporenog akta, pa je Ustavni sud, na osnovu člana 60. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo Odluku kao u tački 1. izreke.

Ustavni sud nije prihvatio inicijativu u odnosu na odredbe čl. 48. i 49. Pravilnika kojima je predviđeno obavezno udaljenje u slučaju da je zaposlenom određen pritvor i naknada zarade za vreme privremenog udaljenja sa rada, jer je ocenio da ove odredbe nisu nesaglasne s odredbama člana 166. i člana 168. stav 1. Zakona o radu koje uređuju ova pitanja, pa, samim tim, ni sa principom obavezne saglasnosti opštih akata sa Zakonom iz člana 119. Ustava.

Na osnovu izloženog, člana 46. tač. 1) i 3) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-366/2005 od 30. marta 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 38/2006)

Osporeni Pravilnik nesaglasan je s Ustavom i zakonom, jer je donet protivno članu 104. Zakona o lokalnoj samoupravi, s obzirom da je u postupku njegovog donošenja izostala saglasnost Skupštine opštine Pančevo, koja je izričito propisana zakonom kada su u pitanju opšti akti korisnika budžeta kojima se utvrđuje broj i struktura zaposlenih, čime je povređen i ustavni princip obavezne saglasnosti opštih akata iz člana 119. stav 3. Ustava.

Osporene odredbe Statuta, kojima su bili utvrđeni sastav, delokrug i način izbora i opoziva članova Upravnog odbora, kao i ovlašćenje za donošenje akta o sistematizaciji radnih mesta, u vreme važenja bile su u granicama zakonskih ovlašćenja iz Zakona o javnim preduzećima i obavljanju delatnosti od opšteg interesa ("Službeni glasnik RS", br. 257/2000...107/2005) i saglasne s ustavnim principima sadržanim u odredbama člana 58. stav 2. i člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da Pravilnik o sistematizaciji poslova u Javnom radio-difuznom preduzeću "Radio Pančevo" Pančevo, od 19. jula 2002. godine, nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 26. do 29. i člana 35. stav 1. tačka 7. Statuta Javnog radio-difuznog preduzeća "Radio Pančevo" Pančevo, od 20. maja 2002. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Predlozima Sindikata Javnog radio-difuznog preduzeća "Radio Pančevo", Pančevo, pokrenut je, pred Ustavnim sudom Republike Srbije, postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 26. do 29. i člana 35. stav 1. tačka 7. Statuta kao i postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Pravilnika, navedenih u izreci. Osporavajući odredbe čl. 26. do 29. Statuta, kojima je utvrđen sastav, način izbora i opoziva članova Upravnog odbora Javnog preduzeća, predlagač je naveo da je višegodišnja praksa Skupštine opštine Pančevo, kao osnivača, da samoinicijativno ili na predlog direktora bira članove Upravnog odbora iz reda zaposlenih, ne uvažavajući pri tom zakonsko pravo zaposlenih da sami biraju svoje predstavnike kako je to regulisano odredbama čl. 83. i 402. Zakona o preduzećima. Odredba člana 35. stav 1. tačka 7. Statuta, kojom je predviđeno da direktor donosi opšti akt o sistematizaciji radnih mesta, po mišljenju predlagača, nije u skladu sa članom 104. Zakona o lokalnoj samoupravi kojim je propisana obaveza za skupštinu opštine, kao osnivača, da daje saglasnost na ove akte. Iz istih razloga predlagač smatra nezakonitim i Pravilnik o sistematizaciji poslova, budući da je donet od strane direktora bez saglasnosti Skupštine opštine Pančevo i Upravnog odbora Javnog preduzeća.

U odgovoru direktora Preduzeća istaknuto je, pored ostalog, da je osporeni Pravilnik donet na osnovu ovlašćenja iz člana 35. stav 1. tačka 7. Statuta. U pogledu osporavanja Statuta, koji je prestao da važi stupanjem na snagu novog Statuta 5. decembra 2003. godine, davalac odgovora je naveo da su osporene odredbe u vreme važenja bile saglasne sa zakonom, budući da se u konkretnom slučaju radi o Javnom preduzeću, koje je organizovano u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i obavljanju delatnosti od opšteg interesa.

Ustavni sud je utvrdio da je Pravilnik o sistematizaciji poslova doneo direktor ovog Javnog preduzeća na osnovu člana 120. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01) i člana 35. stav 1. tačka 7. Statuta Javnog preduzeća, 19. jula 2002. godine.

Prema članu 104. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) jedinica lokalne samouprave daje saglasnost na opšte akte korisnika budžeta jedinice lokalne samouprave kojim se utvrđuje broj i struktura zaposlenih. Imajući u vidu da se, prema članu 19. Statuta Javnog preduzeća, sredstva za obavljanje delatnosti preduzeća pretežnim delom obezbeđuju iz budžeta opštine Pančevo, Ustavni sud je ocenio da je osporeni Pravilnik donet protivno članu 104. Zakona o lokalnoj samoupravi, s obzirom na to da je u postupku njegovog donošenja izostala saglasnost Skupštine opštine Pančevo, koja je izričito propisana zakonom kada su u pitanju akti kojima se utvrđuje broj i struktura zaposlenih.

Ustavni sud je takođe ocenio da je u konkretnom slučaju povređen i ustavni princip obavezne saglasnosti opštih akata sa zakonom iz člana 119. stav 3. Ustava Republike Srbije.

Osporenim odredbama čl. 26. do 29. i člana 35. stav 1. tačka 7. Statuta utvrđen je sastav, delokrug i način izbora i opoziva članova Upravnog odbora, kao i ovlašćenje za donošenje opšteg akta o sistematizaciji radnih mesta.

Ocenjujući zakonitost osporenih odredaba Statuta Ustavni sud je utvrdio da su osporene odredbe u vreme važenja bile u granicama zakonskih ovlašćenja, saglasno odredbama čl. 1., 12. i 16. Zakona o javnim preduzećima i obavljanju delatnosti od opšteg interesa ("Službeni glasnik RS", br. 25/2000, 25/2002 i 107/2005). Osporene odredbe Statuta bile su saglasne i ustavnim principima sadržanim u odredbama člana 58. stav 2. i člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava, prema kojima zaposleni upravljaju u društvenom preduzeću i učestvuju u upravljanju u drugim vrstama preduzeća i drugim organizacijama u kojima rade, odnosno u koja ulažu sredstva, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom, a Republika Srbija uređuje i obezbeđuje pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora. Navodi predlagača da članove Upravnog odbora iz reda zaposlenih bira Skupština opštine Pančevo "po svom izboru ili izboru direktora" tiču se načina primene osporenih odredaba Statuta, što nije u nadležnosti Ustavnog suda određenoj članom 125. Ustava.

Na osnovu izloženog i odredaba člana 46. tač. 1), 3) i 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava Republike Srbije, Pravilnik o sistematizaciji poslova iz tačke 1. izreke prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 16/2006)
IY-444/2003 od 12. januara 2006.

S obzirom da je osporenom odredbom člana 90. Pravilnika o radu propisano da Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, dakle pre objavljivanja, a da prema odredbi člana 120. Ustava zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, to osporena odredba Pravilnika nije u saglasnosti s Ustavom.

Ne postoje procesne pretpostavke za ocenu zakonitosti postupka donošenja Pravilnika u odnosu na zakone koji su prestali da važe.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

1. Utvrđuje se da odredba člana 90. Pravilnika o radu preduzeća "West Pharmaceutical Services Beograd" d.o.o. Kovin, broj 24/04, od 4. februara 2004. godine, nije u saglasnosti s Ustavom.

2. Odbacuje se inicijativa za pokretanje postupka za ocenu zakonitosti postupka donošenja Pravilnika iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti postupka donošenja i odredbe člana 90. Pravilnika o radu navedenog u izreci. Inicijator navodi da je donošenje Pravilnika od strane direktora navedenog preduzeća, u suprotnosti sa članom 3. stav 1. Zakona o radu, iz razloga što direktor i sindikalna organizacija preduzeća nisu ni pokušali da pregovaraju oko zaključivanja kolektivnog ugovora, kao i da je u suprotnosti sa članom 62. stav 1. tačka 2. Zakona o preduzećima, prema kome sve opšte akte koje ne donosi skupština donosi upravni odbor preduzeća. Odredbu člana 90. Pravilnika o radu, kojom je propisano da Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, inicijator osporava navodima da nije u skladu sa članom 120. Ustava, a ističe i to da Pravilnik nije objavljen na oglasnim mestima preduzeća.

U odgovoru donosioca akta se navodi da je Pravilnik o radu, saglasno odredbama Statuta Preduzeća, doneo osnivač preduzeća u funkciji Skupštine, odnosno kompanija "West Pharmaceutical Services Danmark A/S". Takođe, u odgovoru se navodi i da su sa sindikatom vođeni pregovori u cilju zaključivanja pojedinačnog kolektivnog ugovora, ali da pregovori nisu dali rezultate, te da je poslodavac 4. februara 2004. godine doneo Pravilnik o radu, koji je zatim objavljen na oglasnoj tabli Preduzeća 5. februara 2004. godine.

U sprovedenom postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je Pravilnik o radu, pozivajući se na član 3. stav 3. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01) i član 27. Statuta preduzeća "West Pharmaceutical Services Beograd" d.o.o. Kovin, doneo osnivač preduzeća u funkciji Skupštine, "West Pharmaceutical Services Danmark A/S", broj 24/04, 4. februara 2004. godine. Pravilnik je objavljen na oglasnoj tabli Preduzeća 5. februara 2004. godine. Odredbom člana 90. Pravilnika propisano je da Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

Odredbom člana 120. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu. S obzirom na to da je odredbom člana 90. Pravilnika o radu propisano da Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, dakle da je određeno da taj opšti akt stupa na snagu pre njegovog objavljivanja, Ustavni sud je ocenio da osporena odredba člana 90. Pravilnika o radu nije u saglasnosti s Ustavom.

U pogledu zahteva inicijatora za ocenu zakonitosti postupka donošenja Pravilnika o radu, Ustavni sud je utvrdio da je Pravilnik donet u vreme važenja Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), koji je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05), kao i u vreme važenja Zakona o preduzećima ("Službeni glasnik RS", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99 i 36/02), koji je takođe prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/04). Imajući u vidu navedeno Ustavni sud je ocenio da ne postoje procesne pretpostavke za odlučivanje o zahtevu za ocenu zakonitosti postupka donošenja Pravilnika sa zakonima koji su prestali da važe. Iz navedenih razloga Ustavni sud je u ovom delu odbacio inicijativu.

Na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) i člana 46. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava Republike Srbije, odredba člana 90. Pravilnika navedenog u izreci, prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

IY-98/2004 od 19. januara 2006.

U konkretnoj ustavno-pravnoj stvari donosilac akta odredio je stupanje na snagu osporenog akta saglasno odredbi člana 120. Ustava, odnosno utvrdio je i naročito opravdane razloge za stupanje na snagu osporenog opšteg akta pre isteka roka iz člana 120. Ustava.

Prestankom važenja osporenog Pravilnika i zakona u odnosu na koje je tražena ocena zakonitosti postupka donošenja Pravilnika, stekli su se uslovi za obustavu tog postupka pokrenutog predlogom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti člana 97. Pravilnika o radu Instituta za kukuruz "Zemun polje" D.P. Beograd, od 18. maja 2004. godine.
2. Obustavlja se postupak za utvrđivanje nezakonitosti postupka donošenja Pravilnika iz tačke 1.
3. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu Pravilnika iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Predlogom Samostalnog sindikata Instituta za kukuruz "Zemun polje" DP Beograd pokrenut je, pred Ustavnim sudom Republike Srbije, postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti postupka donošenja Pravilnika navedenog u izreci. Predlagač smatra da direktor Instituta nije bio zakonom ovlašćen za donošenje osporenog Pravilnika, već Upravni odbor saglasno članu 62. Zakona o preduzećima. Predlagač, takođe, navodi da za donošenje Pravilnika nisu bili ispunjeni uslovi iz člana 3. Zakona o radu, budući da njegovom donošenju nisu prethodili pregovori između sindikata i direktora radi zaključivanja novog kolektivnog ugovora. Nadalje, predlagač smatra da je stupanjem na snagu Pravilnika danom objavljivanja kako je to predviđeno u članu 97. Pravilnika povređen član 120. Ustava Republike Srbije, pa je predložio Ustavnom sudu da, do donošenja konačne odluke obustavi njegovu primenu.

U odgovoru donosioca osporenog Pravilnika istaknuto je, pored ostalog, da je Pravilnik donet u skladu sa odredbama člana 3. Zakona o radu, s obzirom na činjenicu da nije postignuta saglasnost među učesnicima za zaključivanje pojedinačnog kolektivnog ugovora. Kao razlog za stupanje na snagu Pravilnika danom objavljivanja, davalac odgovora je naveo hitnu potrebu isplate zaostalih zarada, kako ne bi došlo do štrajka zaposlenih.

Ustavni sud je utvrdio da je Pravilnik prestao da važi na osnovu člana 108. stav 3. Pojedinačnog kolektivnog ugovora zaključenog 12. novembra 2004. godine, a da je članom 97. Pravilnika bilo predviđeno njegovo stupanje na snagu danom objavljivanja na oglasnim tablama Instituta.

Članom 120. Ustava Republike Srbije određeno je da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga nije predviđeno da ranije stupi na snagu.

Polazeći od izloženog, kao i razloga navedenih u odgovoru donosioca akta za stupanje na snagu Pravilnika pre isteka roka od sedam dana od dana objavljivanja, Ustavni sud je ocenio da je u konkretnoj ustavno-pravnoj stvari

donosilac akta odredio stupanje na snagu akta, saglasno navedenoj odredbi Ustava, tj. da je utvrdio i naročito opravdane razloge za stupanje na snagu osporenog opšteg akta pre isteka roka iz člana 120. Ustava.

Ustavni sud je obustavio postupak za ocenu zakonitosti postupka donošenja Pravilnika iz razloga što su prestali da važe osporeni Pravilnik kao i zakoni u odnosu na koje je tražena ocena zakonitosti. Naime, odredbe Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ" br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02) u odnosu na koje je tražena ocena prestale su da važe na osnovu Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", br. 125/04), kao i Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 70/01 i 73/01) koji je prestao da važi stupanjem na snagu važećeg Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05).

Ustavni sud je, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) odbacio zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu osporenog Pravilnika, s obzirom na to da je doneo konačnu odluku.

Na osnovu izloženog i odredaba člana 46. tačka 9) i člana 47. tač.2) do 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 20/2006)
IY-235/2004 od 2. februara 2006.

Osporene odredbe člana 4. st. 2. do 4. osporenog Kolektivnog ugovora nesaglasne su sa Zakonom o radu, iz razloga što zaposleni ne može biti premešten na rad iz jednog mesta u drugo kad je udaljenost veća od 50 km u jednom pravcu i na osnovu jednostrane odluke poslodavca, pa se tim odredbama narušava i ustavni princip obavezne saglasnosti opštih akata sa zakonom iz člana 119. stav 3. Ustava.

Ostale osporene odredbe čl. 1. do 29. Kolektivnog ugovora saglasne su sa Zakonom o radu, u pogledu propisivanja sadržine kolektivnih ugovora i prava zaposlenih na uvećanu zaradu po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu.

Zahtev za određivanje privremene mere Ustavni sud odbacuje kada donosi konačnu odluku o zahtevu za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenog akta.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredbe člana 4. st. 2. do 4. Pojedinačnog kolektivnog ugovora Saobraćajnog preduzeća "Lasta" A.D. Beograd, od 29. jula 2002. godine, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 1. i 29. Kolektivnog ugovora iz tačke 1.

3. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba Kolektivnog ugovora iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnete su predstavke za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba člana 1, člana 4. st. 2. do 4. i člana 29. Pojedinačnog kolektivnog ugovora navedenog u izreci. Osporavajući zakonitost člana 1. Pojedinačnog kolektivnog ugovora, inicijator je naveo da osporenim opštim aktom nije regulisana odgovornost zaposlenih, već se ona utvrđuje ugovorima o radu protivno Zakonu o radu. Odredba člana 4. st. 2. do 4. i člana 29. Kolektivnog ugovora, kojima je predviđeno raspoređivanje zaposlenih na rad iz jednog u drugo mesto rada u zavisnosti od udaljenosti radnog mesta od mesta stanovanja, kao i pravo zaposlenog na uvećanje zarade po osnovu radnog staža u ovom preduzeću, prema navodima u inicijativi ugrožavaju se ustavna prava zaposlenih na rad i zaradu. Takođe je predloženo donošenje privremene mere obustave primene osporenih odredaba Kolektivnog ugovora.

U odgovoru se navodi, pored ostalog, da prema kolektivnom ugovoru zaposleni može biti premešten na druge poslove kada za to postoje opravdani razlozi vezani za potrebe procesa rada i uz saglasnost reprezentativnog sindikata, te da osporene odredbe Pojedinačnog kolektivnog ugovora nisu nesaglasne Zakonu o radu.

Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbama člana 4. Kolektivnog ugovora predviđeno: da zaposleni po potrebi procesa i organizacije rada, može biti premešten na rad iz jednog u drugo radno mesto, ako je udaljenost od mesta u kome zaposleni radi do mesta u koje se premešta manja od 60 km u jednom pravcu (stav 2.); s tim što se navedeno ograničenje u pogledu udaljenosti neće primenjivati na premeštaj zaposlenih iz mesta Valjevo - Beograd i Beograd - Smederevska Palanka (stav 3.); da odluku o potrebi procesa rada i raspoređivanja zaposlenog iz jedne u drugu profitnu organizaciju donosi generalni direktor na predlog direktora profitnih organizacija i uz saglasnost reprezentativnih sindikata (stav 4.).

Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) propisano je: da se premeštaj zaposlenog iz jednog u drugo mesto rada kod istog poslodavca može sprovesti jedino izmenom ugovora o radu; (član 171. stav 1. tačka 2); da zaposleni može biti premešten u drugo mesto rada: 1) ako je delatnost poslodavca takve prirode da se rad obavlja u mestima van sedišta poslodavca, odnosno njegovog organizacionog dela; 2) ako je udaljenost od mesta u kome zaposleni radi do mesta u koje se premešta na rad manje od 50 km i ako je organizovan redovan prevoz koji omogućava blagovremeni dolazak na rad i povratak sa rada i obezbeđena naknada troškova prevoza u visini jedne prevozne karte u javnom saobraćaju kao i da zaposleni može da bude premešten u drugo mesto, van navedenih slučajeva, samo uz svoj pristanak (član 173).

Ustavni sud je utvrdio da su osporene odredbe člana 4. st. 2. do 4. Kolektivnog ugovora nesaglasne sa Zakonom o radu iz razloga što zaposleni ne može biti premešten na rad iz jednog u drugo mesto kad je udaljenost veća od 50 km u jednom pravcu i na osnovu jednostrane odluke poslodavca.

Osporenim odredbama se takođe, narušava i ustavni princip obavezne saglasnosti opštih akata sa zakonom iz člana 119. stav 3. Ustava Republike Srbije.

Ocenjujući odredbe čl. 1. i 29. Kolektivnog ugovora kojima je utvrđeno da se ovim Kolektivnim ugovorom, u skladu sa zakonom, uređuju prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa zaposlenih, kao i pravo zaposlenih na uvećanje zarade na osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada, Ustavni sud je utvrdio da su osporene odredbe saglasne sa odredbama čl. 1. i 108. stav 1. tačka 4. Zakona o radu kojima je propisana sadržina kolektivnog ugovora i pravo zaposlenih na uvećanu zaradu po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu. Navodi donosioca inicijative da Kolektivnim ugovorom nije posebno regulisana odgovornost zaposlenih, nisu, po oceni Ustavnog suda, od

uticaja na ocenu zakonitosti osporenog opšteg akta, s obzirom na to da se prema Zakonu o radu prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih mogu uređivati kolektivnim ugovorom ali i ugovorom o radu.

Ustavni sud je odbacio zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu odredaba Kolektivnog ugovora na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), s obzirom da je doneo konačnu odluku.

Na osnovu izloženog i odredaba člana 46. tač. 1) i 3) i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br.32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava odredbe člana 4. st. 2. do 4. Kolektivnog ugovora iz izreke prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 20/2006)

IY-170/2004 od 16. februara 2006.

Nije saglasno s Ustavom (članom 120.) propisivanje da opšti akt stupa na snagu danom donošenja.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredba člana 11. Pravilnika o sistematizaciji radnih mesta Akcionarskog društva za ugostiteljstvo, usluge, turizam, proizvodnju i promet "Zlatar" iz Nove Varoši, od 15. aprila 2003. godine, nije u saglasnosti s Ustavom

2. Utvrđuje se da odredba člana 6. Odluke o izmenama i dopunama Pravilnika iz tačke 1., od 1. juna 2004. godine, nije u saglasnosti s Ustavom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti člana 11. Pravilnika navedenog u tački 1. izreke i člana 6. Odluke navedne u tački 2. izreke. U inicijativi se navodi da Pravilnik, koji je donet 15. aprila 2003. godine, u osporenom članu 11. propisuje da će Pravilnik stupiti na snagu danom donošenja, a da će se primenjivati od 15. aprila 2003. godine, iz čega proizlazi da Pravilnik istog dana stupa na snagu i počinje da se primenjuje, a što je suprotno Ustavu Republike Srbije. Dalje se navodi da je Odlukom o izmenama i dopunama Pravilnika od 1. juna 2004. godine, u osporenom članu 6. predviđeno da Odluka stupa na snagu danom donošenja.

U odgovoru donosioca osporenih akata navodi se da je Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta bio objavljen na oglasnoj tabli Društva, od 15. do 23. aprila 2003. godine, a da se primenjivao od 1. maja 2003. godine, te da je stoga, bez obzira na formulaciju iz člana 11., Pravilnik stupio na snagu u skladu sa propisima o stupanju na snagu opštih akata. U vezi sa Odlukom o izmenama i dopunama osporenog Pravilnika, donosilac akta navodi da je Odluka takođe objavljena na oglasnoj tabli Društva, od 1. do 9. juna 2004. godine. U odgovoru se ističe da je bez značaja da li je odlukom propisano da stupa na snagu danom donošenja, jer je ovom odlukom samo

"potkrepljena" činjenica da su, u skladu sa Programom za rešavanje viška zaposlenih, ukinuta određena radna mesta, odnosno smanjen broj izvršilaca.

Ustavni sud je utvrdio da je Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta Akcionarskog društva za ugostiteljstvo, usluge, turizam, proizvodnju i promet "Zlatar" Nova Varoš doneo direktor 15. aprila 2003. godine, s pozivom na odredbe člana 3. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 70/2001). Osporenom odredbom člana 11. Pravilnika propisano je da Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a da će se primenjivati od 15. aprila 2003. godine. Odluku o izmenama i dopunama Pravilnika o sistematizaciji radnih mesta Akcionarskog društva za ugostiteljstvo, usluge, turizam, proizvodnju i promet "Zlatar" Nova Varoš doneo je direktor 1. juna 2004. godine, s pozivom na odredbe člana 3. Zakona o radu. Osporenom odredbom člana 6. Odluke propisano je da Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Ustavom Republike Srbije u članu 120. utvrđeno je da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu. S obzirom na to da iz navedene odredbe Ustava sledi da je objavljivanje propisa uslov za njegovo stupanje na snagu, Ustavni sud je utvrdio da su osporena odredba člana 11. Pravilnika i osporena odredba člana 6. Odluke, kojima je propisano stupanje na snagu ovih akata danom donošenja, nesaglasne s Ustavom.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, član 11. Pravilnika navedenog u tački 1. izreke i član 6. Odluke navedene u tački 2. izreke, prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-46/2005 od 6. aprila 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 38/2006)

Iz odredbe člana 120. Ustava sledi da opšti akt ne može stupiti na snagu pre njegovog objavljivanja, pa stoga nije saglasno s Ustavom propisivanje u osporenim aktima njihovog stupanja na snagu osmog dana od dana donošenja.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredba člana 15. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Akcionarskog društva "Sigma" Subotica, broj 1174/03 od 23. maja 2003. godine, nije u saglasnosti s Ustavom.

2. Utvrđuje se da odredba člana 13. Pravilnika o sistematizaciji radnih mesta, Akcionarskog društva iz tačke 1., broj 1168/03 od 22. maja 2003. godine, nije u saglasnosti s Ustavom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 15. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji od 23. maja 2003. godine i odredbe člana 13. Pravilnika o sistematizaciji radnih mesta od 22. maja 2003. godine, a.d. "Sigma" Subotica. U inicijativi se navodi

da su osporene odredbe navedenih pravilnika u suprotnosti sa članom 120. Ustava Republike Srbije, jer propisuju njihovo stupanje na snagu danom donošenja, kao i da osporeni pravilnici nisu objavljeni na oglasnoj tabli Preduzeća i da je njihova primena počela pre njihovog objavljivanja, odnosno stupanja na snagu.

U odgovoru donosioca osporenih akata navodi se da je Upravni odbor u skladu sa članom 12. i članom 55. stav 1. Statuta društva, doneo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji društva, na sednici održanoj 20. maja 2003. godine (koji je zaveden pod brojem 1174/03 od 23. maja 2003. godine), a direktor Akcionarskog društva, posle usvajanja ovog Pravilnika, doneo je Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta, broj 1168/03 od 22. maja 2003. godine. U odgovoru se navodi da osporeni pravilnici nisu primenjivani pre nego što su stupili na snagu, odnosno da je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji istaknut na oglasnoj tabli Akcionarskog društva 23. maja 2003. godine, a Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta istaknut je na oglasnoj tabli 2. juna 2003. godine i da iz toga proizlazi da su stupili na snagu osmog dana od dana njihovog objavljivanja.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio: da je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, broj 1174/03 od 23. maja 2003. godine, doneo Upravni odbor Akcionarskog društva na sednici održanoj 20. maja 2003. godine, na osnovu člana 12. Statuta AD "Sigma" Subotica, te da je osporenim članom 15. Pravilnika predviđeno da Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana njegovog donošenja; da je Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta, broj 1168/03 od 22. maja 2003. godine, doneo direktor AD "Sigma" Subotica, na osnovu odredaba Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96... 36/02), Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), Statuta Akcionarskog društva i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji donetog od strane Upravnog odbora, te da je osporenim članom 13. Pravilnika predviđeno je da Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana njegovog donošenja.

Članom 120. Ustava Republike Srbije predviđeno je da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu. Imajući u vidu da iz navedene odredbe Ustava sledi da opšti akt ne može stupiti na snagu pre njegovog objavljivanja, a da je osporenim članom 15. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji predviđeno da Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana donošenja, a osporenim članom 13. Pravilnika o sistematizaciji radnih mesta, takođe je predviđeno da Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana donošenja, Ustavni sud je ocenio da osporene odredbe o stupanju na snagu navedenih pravilnika nisu u saglasnosti sa članom 120. Ustava.

Na osnovu izloženog i odredbe člana 46. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je doneo Odluku kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredba člana 15. Pravilnika navedenog u tački 1. izreke i odredba člana 13. Pravilnika navedenog u tački 2. izreke prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije."

Odluka Ustavnog suda
IY-120/2004 od 16. marta 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 38/2006)

Nije nesaglasno s Ustavom i zakonom propisivanje Posebnim kolektivnim ugovorom kriterijuma za utvrđivanje viška zaposlenih, koje Zakon o radu ne isključuje.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba člana 38. stav 1. al. 4. i 5. Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika ("Službeni glasnik RS", broj 86/05).

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba člana 38. stav 1. al. 4. i 5. Posebnog kolektivnog ugovora navedenog u izreci. Po navodima predlagača, osporene odredbe Posebnog kolektivnog ugovora povlašćuju, odnosno stavljaju u povoljniji položaj određene kategorije zaposlenih, jer propisuju da po osnovu prestanka potrebe za radom zaposlenog, radni odnos ne može prestati jednom od bračnih drugova, ako oba bračna druga rade u istoj ustanovi, niti zaposlenom muškarcu koji ima najmanje 30 godina staža osiguranja i zaposlenoj ženi koja ima najmanje 25 godina staža osiguranja, bez njihove saglasnosti. Ovakvo uređivanje je, smatra podnosilac predloga, nesaglasno s Ustavom Republike Srbije, odredbama Zakona o radu, Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, i drugim zakonima i opštim aktima koji se primenjuju na zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika.

U odgovoru Vlade Republike Srbije se navodi da osporene odredbe Kolektivnog ugovora nisu nesaglasne s ovlašćenjima za uređivanje ovih pitanja sadržanim u odredbama člana 35. stav 3. i člana 29. stav 1. Ustava, kao i s odredbama člana 3. stav 1., člana 8. st. 1. i 2., člana 22. stav 2. i čl. 187. i 188. Zakona o radu. Osporenim odredbama Kolektivnog ugovora je utvrđena zaštita od prestanka radnog odnosa zaposlenih za čijim je radom prestala potreba, i to za "starije zaposlene" samo uz njihovu saglasnost, a u cilju zaštite ove kategorije zaposlenih zbog smanjene mogućnosti za njihovo novo zapošljavanje. U pogledu zaštite zaposlenog od prestanka radnog odnosa kada su oba bračna druga zaposlena kod istog poslodavca, ova zaštita je takođe zasnovana na objektivnim razlozima, a u cilju obezbeđivanja socijalne sigurnosti porodice, što je u skladu i sa članom 29. stav 1. Ustava, kojim je utvrđeno da porodica ima posebnu zaštitu. U tom smislu, učesnici kolektivnog ugovora u uređivanju prava, vodeći računa o potrebi posebne zaštite porodice, mogu da uređuju prava iz rada članova porodice koji su na radu kod istog poslodavca.

U odgovoru Granskog sindikata prosvetnih radnika Srbije "Nezavisnost", pored ostalog se navodi, da su potpisnici ovog Kolektivnog ugovora prilikom postupka njegovog zaključivanja prvenstveno sagledavali strukturu zaposlenih u prosveti, koja je izuzetno nepovoljna u pogledu starosnog doba i penzijskog staža, i socijalnu kartu zaposlenih, po kojoj, prema podacima u oblasti obrazovanja, kod mnogih poslodavaca rade oba bračna druga. Kriterijumi za utvrđivanje zaposlenih za čijim radom je prestala potreba su predmet kolektivnog pregovaranja, u postupku zaključivanja kolektivnog ugovora i određivanja zaštićene kategorije zaposlenih, kao jedan od principa kolektivnog pregovaranja.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da su Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika ("Službeni glasnik RS", broj 86/2005), zaključili Sindikat obrazovanja Srbije, Granski sindikat prosvetnih radnika Srbije "Nezavisnost" i Vlada Republike Srbije. Osporenim

odredbama člana 38. stav 1. al. 4. i 5. Kolektivnog ugovora utvrđeno da radni odnos zaposlenom za čijim je radom prestala potreba ne može prestati jednom od bračnih drugova ako oba bračna druga rade u istoj ustanovi, odnosno zaposlenom muškarcu koji ima najmanje 30 godina staža osiguranja i zaposlenoj ženi koja ima najmanje 25 godina staža osiguranja, bez njihove saglasnosti.

Ustavom je propisano: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da porodica ima posebnu zaštitu (član 29. stav 1.); da zaposlenima može prestati radni odnos protiv njihove volje, pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom (član 35. stav 3.); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti radnih odnosa, zaštite na radu, zapošljavanja, socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, kao i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa (član 72. stav 1. tačka 4.).

Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05) propisano je: da se kolektivnim ugovorom kod poslodavca, u skladu sa zakonom, uređuju prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa i međusobni odnosi učesnika kolektivnog ugovora (član 3. stav 1.); da je poslodavac dužan da donese program rešavanja viška zaposlenih, ako utvrdi da će zbog tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena u okviru perioda od 30 dana doći do prestanka potrebe za radom zaposlenih na neodređeno vreme i da, pored ostalog, propiše kriterijume za utvrđivanje viška zaposlenih (čl. 153. i 155.); da kriterijum za utvrđivanje viška zaposlenih ne može da bude odsustovanje zaposlenog sa rada zbog privremene sprečenosti za rad, trudnoće, porodijskog odsustva, nege deteta i posebne nege deteta (član 157.).

Odredbama člana 126. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Službeni glasnik RS", br. 62/2003, 64/2003, 58/2004 i 62/2004) propisano je da nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku svake školske godine, direktor rešenjem utvrđuje status u pogledu rada sa punim ili nepunim radnim vremenom, na osnovu programa obrazovanja i vaspitanja, godišnjeg programa i podele časova (stav 1.), a da nastavnik, vaspitač ili stručni sradnik koji je ostao neraspoređen, ostvaruje prava zaposlenog za čijim je radom prestala potreba u preduzeću, u skladu sa zakonom (stav 3.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava i zakona, Ustavni sud je ocenio da, u konkretnom slučaju, osporenim odredbama člana 38. stav 1. al. 4. i 5. Posebnog kolektivnog ugovora, nije propisan kao kriterijum za utvrđivanje viška zaposlenih ni jedan od kriterijuma koje odredba člana 157. Zakona o radu isključuje, te da nema osnova za utvrđivanje nesaglasnosti osporenih odredaba ovog kolektivnog ugovora sa zakonom. Takođe, osporenim odredbama Posebnog kolektivnog ugovora nisu povređeni ustavni principi iz čl. 13. i 35. Ustava, jer se ovim odredbama ne ograničava pravo na rad i prava koja iz toga proističu, pošto se, pod istim uslovima i na jednak način odnose na sve zaposlene koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-379/2004 od 25. maja 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 56/2006)

Osporena odredba Kolektivnog ugovora doneta je u granicama zakonskih ovlašćenja donosioca akta, s obzirom da Zakonom o radu propisana radnopravna zaštita sindikalnih predstavnika, za vreme obavljanja i godinu dana po prestanku funkcije, ima značenje određivanja minimuma radnopravne zaštite predstavnika zaposlenih, tako da se ona ne može umanjivati, ali se kolektivnim ugovorom može predvideti u većem obimu.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredbe člana 104. stav 5. Pojedinačnog kolektivnog ugovora Minel kotlogradnje A. D. Beograd, od 10 jula 2002. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredbe člana 104. stav 5. Kolektivnog ugovora navedenog u izreci, jer se ovom odredbom, po mišljenju podnosioca inicijative, sindikalni predstavnici dovode, suprotno Ustavu i zakonu, u privilegovani položaj u odnosu na ostale zaposlene.

U odgovoru donosioca akta na navode iz inicijative istaknuto je, pored ostalog, da je osporena odredba preuzeta iz Opšteg kolektivnog ugovora, i da je saglasna sa zakonom.

Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbom člana 104. stav 5. Pojedinačnog kolektivnog ugovora predviđeno da "predsednik, član organa registrovane organizacije sindikata, predsednik podružnice, za vreme obavljanja i u roku od dve godine po prestanku funkcije, ako postupa u skladu sa zakonom i ovim Ugovorom, ne može da se premesti na druge poslove, ako je to za njega nepovoljnije, i da se utvrdi prestanak potrebe za njegovim radom ili da se na drugi način stavi u nepovoljan položaj."

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko i drugo uverenje, obrazovanje socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na rad, kao i da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja i učešće u upravljanju, dostupnost radnog mesta i funkcije pod jednakim uslovima, a da zaposlenima može prestati radni odnos protiv njihove volje, pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom (član 35.); da se jamči sloboda političkog, sindikalnog i drugog organizovanja i delovanja i bez odobrenja, uz upis u registar kod nadležnog organa (član 44. stav 1.); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti radnih odnosa (član 72. stava 1. tačka 4.).

Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) utvrđeno je: da se sindikat smatra samostalna demokratska i nezavisna organizacija zaposlenih u koju se oni dobrovoljno udružuju radi zastupanja, predstavljanja, unapređenja i zaštite svojih profesionalnih, radnih, ekonomskih, socijalnih, kulturnih i drugih pojedinačnih i kolektivnih interesa (član 6.); da opštim aktom i ugovorom o radu mogu da se utvrde veća prava i povoljniji uslovi rada od prava i uslova utvrđenih zakonom, kao i druga

prava koja nisu utvrđena zakonom, osim ako zakonom nije drukčije određeno (član 8. stav 2.); da zaposleni neposredno, odnosno preko svojih predstavnika imaju pravo na udruživanje, učešće i pregovaranje za zaključivanje kolektivnog ugovora, mirno rešavanje kolektivnih i individualnih radnih sporova, konsultovanje, informisanje i izražavanje svojih stavova o bitnim pitanjima u oblasti rada; da zaposleni, odnosno predstavnik zaposlenih, zbog navedenih aktivnosti ne može biti pozvan na odgovornost, niti stavljen u nepovoljniji položaj u pogledu uslova rada, ako postupa u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom (član 13.); da je zabranjena neposredna i posredna diskriminacija lica koja traže zaposlenje, kao i zaposlenih, s obzirom, pored ostalog, na članstvo u političkim organi-zacijama i sindikatima (član 18.); da poslodavac ne može da otkáže ugovor o radu, niti da na drugi način stavi u nepovoljan položaj imenovanog ili izabranog sindikanog predstavnika za vreme obavljanja funkcije i godinu dana po prestanku funkcije, ako postupa u skladu sa zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu (član 188. stav 1.).

Polazeći od izloženog, Ustavni sud je ocenio da je osporena odredba člana 104. stav 5. Kolektivnog ugovora doneta u granicama zakonskih ovlašćenja donosilaca akta, s obzirom na to da odredba člana 188. stav 1. Zakona o radu, kojom je propisana radnopravna zaštita sindikalnih predstavnika za vreme obavljanja i godinu dana po prestanku funkcije, ima značenje određivanja minimuma radnopravne zaštite predstavnika zaposlenih, tako da se ona ne može umanjivati, ali se kolektivnim ugovorom može predvideti u većem obimu, saglasno odredbi člana 8. stav 2. Zakona.

Osporenou odredbom Kolektivnog ugovora se, takođe, po oceni Ustavnog suda, ne dovodi u pitanje ustavni princip jednakosti iz člana 13. Ustava, s obzirom na to da se osporena odredba podjednako odnosi na sve zaposlene koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji predviđenoj ovom odredbom.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-412/2004 od 13. aprila 2006.

Odredbama Ustava i Zakona o zdravstvenom osiguranju direktor Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje ovlašćen je da organizuje rad i poslovanje Zavoda i donosi akt o organizaciji i sistematizaciji poslova u Zavodu, i da tim aktom, pored ostalog, uredi i uslove koje svaki zaposleni treba da ispunjava u pogledu stepena i vrste stručne spremlje, radnog iskustva i posebnih uslova za obavljanje određenih poslova i broj potrebnih izvršilaca.

Ustavni sud je doneo:

REŠENJE

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Republičkom zavodu za zdravstveno osiguranje 01 broj 110-13/02/03-2, od 1. aprila 2003. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za ocenu ustavnosti Pravilnika o organizaciji poslova i sistematizaciji radnih mesta u

Republičkom zavodu za zdravstveno osiguranje. Podnosilac smatra da se osporenim Pravilnikom vrši diskriminacija određenih profesija i ugrožavaju "osnovna ljudska prava zaposlenih u Zavodu" da pod ravnopravnim uslovima konkurišu za sticanje najvišeg stručnog zvanja "savetnika". Smatra da je "direktor zloupotrebio službeni položaj i da je Pravilnik iskorišćen za progon stručnjaka koji nisu po meri direktora", i da su time povređene odredbe čl. 13. i 35. Ustava Republike Srbije.

Donosilac osporenog akta u odgovoru ističe da je osporeni Pravilnik doneo direktor Zavoda na osnovu ovlašćenja iz Zakona o zdravstvenom osiguranju, i da Pravilnik ne sadrži odredbe kojima se zaposlenom daju manja prava ili utvrđuju nepovoljniji uslovi rada od prava i uslova koji su utvrđeni zakonom, kao ni odredbe kojima se pojedina lica koja traže zaposlenje ili zaposleni stavljaju u nepovoljniji položaj. Takođe, Pravilnik ne vređa pravo na rad utvrđeno Ustavom, kao ni druga ustavna prava pojedinca.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio:

Osporeni Pravilnik o organizaciji poslova i sistematizaciji radnih mesta u Republičkom zavodu za zdravstveno osiguranje 01 broj 110-13/02/03-3, od 1. aprila 2003. godine, doneo je uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora Zavoda, direktor Zavoda na osnovu člana 103. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01 i 18/02) i člana 39. Statuta Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 33/99, 16/00 i 34/02).

Pravilnikom je uređena organizacija poslova i sistematizacija radnih mesta u Republičkom zavodu za zdravstveno osiguranje, i to: obavljanje poslova Zavoda, sadržaj tih poslova, vrsta i broj organizacionih jedinica i njihov delokrug, način rukovođenja organizacionim jedinicama, poslovi organizacionih jedinica, ukupan broj zaposlenih u Zavodu, broj radnih mesta sa nazivom, opisom i uslovima koje svaki zaposleni treba da ispunjava u pogledu stepena i vrste stručne spreme, odnosno kvalifikacije, radnog iskustva i posebnih uslova za obavljanje određenih poslova i brojem potrebnih izvršilaca. Pravilnikom o izmenama i dopunama Pravilnika o organizaciji poslova i sistematizaciji radnih mesta u Republičkom zavodu za zdravstveno osiguranje 01 broj 110-13/02/03-3, od 26. decembra 2003. godine, koji je stupio na snagu 16. januara 2004. godine, izvršene su izmene u broju zaposlenih u Direkciji Zavoda, opisu poslova po organizacionim jedinicama i uslovima za obavljanje poslova radnog mesta "Savetnik".

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na rad i da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja i učešće u upravljanju, da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija (član 35. st. 1. i 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti radnih odnosa i obrazovanja, socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, organizaciju, nadležnosti i rad republičkih organa (član 72. st. 1. tač. 4. i 11).

Osporeni Pravilnik nije akt koji je donet neposredno na osnovu Ustava, već na osnovu Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02, 80/02, 84/04, 45/05 i 101/05), kojim je bilo propisano da direktor Zavoda organizuje rad i poslovanje u Zavodu i pored ostalog, donosi akt o organizaciji i sistematizaciji zaposlenih u Zavodu, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora Zavoda (član 103. tač. 1) i 5)). Navedeni

zakon prestao je da važi 10. decembra 2005. godine, stupanjem na snagu Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 107/05 i 109/05), te je ocenu zakonitosti osporenog Pravilnika Ustavni sud izvršio u odnosu na zakon koji je na snazi. Odredbom člana 227. stav 1. tač. 1. i 5. važećeg Zakona, propisano je da direktor Republičkog zavoda organizuje rad i poslovanje u Republičkom zavodu i da, pored ostalog, donosi akt o organizaciji i sistematizaciji poslova u Republičkom zavodu.

Polazeći od navedenih odredaba Ustava i Zakona o zdravstvenom osiguranju, Ustavni sud je ocenio da je direktor Zavoda ovlašćen da organizuje rad i poslovanje Zavoda i donosi akt o organizaciji i sistematizaciji poslova u Zavodu, i da tim aktom, pored ostalog, uredi i uslove koje svaki zaposleni treba da ispunjava u pogledu stepena i vrste stručne spreme, odnosno kvalifikacije, radnog iskustva i posebnih uslova za obavljanje određenih poslova i broj potrebnih izvršilaca. Koje će uslove i kriterijume za obavljanje određenih poslova Zavoda donosilac akta utvrditi u aktu o organizaciji i sistematizaciji zaposlenih, pitanje je poslovne politike Zavoda, odnosno organizacije rada i poslovanja Zavoda, koje je zakonom stavljeno u nadležnost direktora i upravnog odbora Zavoda. Po oceni Suda, odredbama Pravilnika kojima su utvrđeni uslovi za obavljanje poslova i zadataka u Zavodu, nije povređeno načelo jednakosti građana u pravima i dužnostima iz člana 13. Ustava, jer se uslovi za obavljanje određenih poslova koji su propisani osporenim Pravilnikom podjednako odnose na sve zaposlene u Zavodu. Takođe, nisu povređene ni odredbe člana 35. Ustava, jer su Pravilnikom utvrđena radna mesta, pod istim uslovima dostupna svima.

Pitanja ocene opravdanosti i celishodnosti pojedinih rešenja predviđenih u osporenom Pravilniku, odnosno koliko su ta rešenja "primerena" karakteru Zavoda i "funkcionalno stručno utemeljena", kao i ocene primene osporenog Pravilnika u praksi, na koja se ukazuje u inicijativi, ne spadaju u nadležnost Ustavnog suda utvrđenu članom 125. Ustava.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-351/2003 od 11. maja 2006.

Osporene odredbe Pravilnika donete su u granicama zakonskog ovlašćenja direktora Javnog preduzeća da donosi pravilnik kojim se uređuje organizacija i sistematizacija poslova, organizacioni delovi, poslovi i radni zadaci i uslovi za obavljanje poslova kod poslodavca, kao i uslovi za raspoređivanje zaposlenih, a njima nije povređeno ni ustavno načelo o pravnoj jednakosti građana, jer se uslovi propisani ovim odredbama Pravilnika jednako odnose na sva lica koja se nalaze u istoj pravnoj situaciji.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 5, 8, 13, 17. i 22. Pravilnika o sistematizaciji radnih mesta u JP "Vodovod i kanalizacija" Čuprija, broj 3144/1 od 16. novembra 2006. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 5, 8, 13, 17. i 22. Pravilnika navedenog u izreci. Po mišljenju podnosioca inicijative, osporenim odredbama Pravilnika povređeno je pravo na ravnopravnost i jednakost zaposlenih, a odredbom člana 22. Pravilnika nije precizirano koji akti o sistematizaciji prestaju da važe stupanjem na snagu osporenog Pravilnika.

Donosilac osporenog Pravilnika u odgovoru navodi da je Pravilnik donet na osnovu odredaba Zakona o radu i Opšteg i granskog kolektivnog ugovora, te da osporene odredbe Pravilnika nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta u JP "Vodovod i kanalizacija" Čuprija, broj 3144/1, donet 16. novembra 2006. godine, i da je osporenim odredbama Pravilnika propisano: način utvrđivanja koeficijenta radnih mesta i broja bodova (član 5.); stručna sprema prema sadržaju i složenosti poslova i radnih zadataka u procesu rada Javnog preduzeća, vrste i stepeni stručne spreme i mogućnost raspoređivanja radnika sa nižim stepenom stručne spreme na poslove za koje je utvrđen IV, odnosno VI stepen stručne spreme (član 8.); mogućnost raspoređivanja zaposlenih na druge poslove i radne zadatke i raspoređivanja na drugo radno mesto, ako to zahtevaju potrebe procesa rada i organizacija rada (član 13.); prijem, kontrola, evidencija i predaja izvršenih poslova, odnosno radnih zadataka, koji su uređeni pojedinačnim kolektivnim ugovorom o radnim i drugim odnosima radnika, kao i praćenje njihovog izvršenja preko nadležnih službi (član 17.); stupanjem na snagu ovog pravilnika, čime prestaju da važe dotadašnja opšta i posebna akta o sistematizaciji poslova, odnosno radnih zadataka (član 22.).

Odredbom člana 13. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo, a odredbom člana 35. Ustava st. 1. i 2. utvrđeno je da svako ima pravo na rad, da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja i učešće u upravljanju, i da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija.

Odredbom člana 24. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) propisano je da se radni odnos može zasnovati sa licem koje ima najmanje 15 godina života i ispunjava druge uslove za rad na određenim poslovima, utvrđene zakonom, odnosno pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji poslova, te da se pravilnikom utvrđuju organizacioni delovi kod poslodavca, vrsta poslova, vrsta i stepen stručne spreme i drugi posebni uslovi za rad na tim poslovima.

Polazeći od navedenih odredaba Ustava i zakona, Ustavni sud je ocenio da je direktor Javnog preduzeća, u granicama ovlašćenja iz zakona, doneo osporeni Pravilnik kojim je uredio organizaciju i sistematizaciju poslova, organizacione delove, poslove i radne zadatke i uslove za obavljanje poslova kod poslodavca, kao i uslove za raspoređivanje zaposlenih na odgovarajuće poslove. Osporenim odredbama Pravilnika, po oceni Suda, nije povređeno ustavno načelo iz člana 13. Ustava o jednakosti građana u pravima i dužnostima, jer se uslovi propisani osporenim odredbama Pravilnika podjednako odnose na sva lica koja se nalaze u istoj pravnoj situaciji.

U vezi sa osporavanjem odredbe člana 22. Pravilnika, Ustavni sud je ocenio da ova odredba ne sadrži povredu Ustava i zakona, jer je utvrđivanje prestanka važenja ranijih akata o istom pitanju, sastavni deo ovlašćenja za uređivanje odnosa opštim aktima. Način naznačenja akata koji prestaju da važe stupanjem na snagu osporenog Pravilnika, nije ustavno-pravno pitanje za čiju je ocenu ustavnosti nadležan Ustavni sud u smislu člana 125. Ustava.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-357/2006 od 1. juna 2006.

Imajući u vidu da su Zakon o radu u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti osporenih odluka i Uredba o visini zarada u javnim preduzećima na osnovu koje su doneti osporeni akti, kao i sami ti akti, prestali da važe, stekli su se procesni uslovi da se obustavi postupak za ocenu zakonitosti osporenih akata. Takođe, s obzirom da osporeni akti nisu doneti neposredno na osnovu Ustava, i da svojom sadržinom ne povređuju odredbu člana 13. Ustava, jer se odnose na sve zaposlene u preduzeću koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji regulisanoj tim aktima, to nema osnova ni za ocenu njihove ustavnosti.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Obustavlja se postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Odluke o postupku utvrđivanja zarade aneksom ugovora o radu za I i II liniju rukovođenja i letačko osoblje i ugovorenog dela zarade ostalih zaposlenih Javnog preduzeća "Jugoslovenski aerotransport", Beograd, broj 722/1 od 27. maja 2002. godine i Odluke o utvrđivanju ugovorenog minimuma zarade po kategorijama letaća Javnog preduzeća "Jugoslovenski aerotransport", Beograd, broj 723/1 od 27. maja 2002. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odluka navedenih u izreci. Predlagač smatra da su osporene odluke nesaglasne sa članom 13. Ustava Republike Srbije, kao i s odredbama čl. 78. i 81. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br.70/01 i 73/01). Takođe je predloženo Ustavnom sudu da donese privremenu meru obustave primene osporenih odluka do donošenja konačne odluke Ustavnog suda, jer je osporenim aktima, po mišljenju predlagača, promenjen sistem raspodele zarada utvrđen Pojedinačnim kolektivnim ugovorom preduzeća, na taj način da su izvršioci na pojedinim radnim mestima ostvarili nesrazmerno veće zarade u odnosu na zaposlene na drugim radnim mestima sa istim koeficijentima, a na osnovu subjektivne ocene generalnog direktora.

U odgovoru donosioca akata istaknuto je, pored ostalog, da se u ovom javnom preduzeću koristi model raspodele zarada uslovljen primenom Uredbe o visini zarada u javnim preduzećima, a zasnovan je na principima utvrđenih zarada posloводства u javnim preduzećima, koji su utvrđeni od strane Ministarstva saobraćaja i telekomunikacija. S tim u vezi, u odgovoru se navodi da se raspodela zarada u preduzeću vrši u skladu sa Zakonom o radu, Opštim i Pojedinačnim kolektivnim ugovorom JAT-a i principima utvrđivanja zarada posloводства u javnim preduzećima donetim od strane Vlade Republike Srbije. Davalac odgovora je u naknadnom podnesku obavestio Ustavni sud da su osporene odluke stavljene van snage na osnovu Odluke generalnog direktora, broj 751 od 13. aprila 2005. godine.

Ustavni sud je utvrdio da je Odluku o postupku utvrđivanja ugovorene zarade aneksom ugovora o radu za I i II liniju rukovođenja i letačko osoblje i ugovorenog dela zarade ostalih zaposlenih doneo generalni direktor 27. maja 2002. godine, na osnovu člana 32. Statuta JAT-a, člana 7. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), člana 3. Opšteg kolektivnog ugovora ("Službeni glasnik RS", br. 22/97), Uredbe o visini zarada u javnim preduzećima ("Službeni glasnik RS", br. 5/02), Uputstva Ministarstva saobraćaja i telekomunikacija o principima i postupku utvrđivanja zarada posloводства javnih preduzeća, broj 120-01-00012/2002-01, Plana poslovanja za 2002. godinu i procene rezultata poslovanja, a u vezi sa članom 6. tačka 3B Ugovora o radu. Ovom Odlukom utvrđeno je: da generalni direktor utvrđuje zaradu za I i II rukovodnu liniju kroz broj prosečnih zarada u preduzeću; da je za letačko i letačko kabinetno osoblje ugovoreni deo zarade vezan za nalet svakog pojedinca; da posebnom odlukom generalnog direktora ugovorena zarada može biti umanjena ili uvećana u zavisnosti od finansijskog rezultata kompanije; da u izuzetnim slučajevima, uz predlog i pismeno obrazloženje direktora zaposleni može biti posebno stimulisan za značajne rezultate rada i doprinos uspešnom poslovanju kompanije, koji se može finansijski kvantifikovati ili je od značaja za kompaniju i posredno daje pozitivan efekat, a na osnovu odluke generalnog direktora; da se za neizvršenje postavljenih zadataka, odlukom generalnog direktora, nezaposlenom može, na predlog direktora organizacione celine, umanjiti ili u potpunosti ukinuti deo zarade iskazan u aneksu ugovora o radu, pa i u delu osnovne zarade iz ugovora o radu - najviše do 15% cene rada radnog mesta za tekući mesec; da će se odluka primenjivati počev od obračuna zarada za april 2002. godine. Inače, osporena Odluka je doneta na osnovu raspoložive mase sredstava za zarade zaposlenih Kompanije, predviđene Uredbom o visini zarada u javnim preduzećima radi uspostavljanja pariteta zarada za iste ili slične poslove, a u cilju usklađivanja zarada zaposlenih i posloводства sa finansijskim rezultatom i mogućnostima kompanije.

Odluku o utvrđivanju ugovorenog minimuma zarade po kategorijama letača doneo je, takođe, generalni direktor Preduzeća 27. maja 2002. godine, a na osnovu člana 32. Statuta i Odluke o postupku utvrđivanja ugovorene zarade aneksom ugovora o radu za I i II liniju rukovođenja i letačko osoblje i ugovorenog dela zarade zaposlenih od 27. maja 2002. godine.

Osporene odluke su prestale da važe u toku postupka pred Ustavnim sudom, na osnovu Odluke generalnog direktora Preduzeća, broj 781 od 13. aprila 2005. godine.

Imajući u vidu da je Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br.70/01 i 73/01), u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti osporenih odluka, prestao da važi na osnovu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br.24/05 i 61/05), da je prestala da važi Uredba o visini zarada u javnim preduzećima ("Službeni glasnik RS", broj 5/02), na osnovu Uredbe o visini zarada u javnim preduzećima ("Službeni glasnik RS", broj 4/03), kao i da su prestale da važe osporene odluke, Ustavni sud je ocenio da su se u konkretnoj ustavno-pravnoj stvari stekli procesni uslovi, iz člana 25. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), da Ustavni sud obustavi postupak za ocenu zakonitosti osporenih akata.

U vezi sa zahtevom predlagača za ocenu ustavnosti osporenih odluka, Sud je utvrdio da ove odluke nisu akti doneti neposredno na osnovu Ustava, već na osnovu Zakona i Uredbe koji su prestali da važe, a da svojom sadržinom ne povređuju odredbu člana 13. Ustava, jer se odnose na sve zaposlene u preduzeću koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji regulisanoj osporenim aktima.

Na osnovu izloženog i odredbe člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-376/2004 od 29. juna 2006.

Prestankom važenja zakona koji je predstavljao pravni osnov za donošenje osporenog Kolektivnog ugovora, zakona u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti i samog osporenog akta, stekli su se uslovi iz člana 25. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka za obustavu postupka za utvrđivanje nezakonitosti osporenih odredba Kolektivnog ugovora.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Obustavlja se postupak za utvrđivanje nezakonitosti odredaba čl. 79. do 175. Pojedinačnog kolektivnog ugovora Metaloprerađivačkog preduzeća DD. "Metaloplastika", Šabac od 1. jula 1997. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podnet je predlog za ocenu zakonitosti odredaba čl. 79. do 175. Kolektivnog ugovora navedenog u izreci. Predlagač ističe da osporene odredbe Kolektivnog ugovora koje uređuju disciplinsku i materijalnu odgovornost radnika, odnosno zarade, naknade zarada i druga primanja nisu u saglasnosti sa Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", broj 70/01), koji uređuje odnosna pitanja na drugačiji način.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da su osporeni Kolektivni ugovor, s pozivom na Opšti kolektivni ugovor ("Službeni glasnik RS", broj 22/97), Posebni kolektivni ugovor metalaca Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 50/55, 9/96, 12/96, 34/96 i 44/96) i Zakon o radnim odnosima ("Službeni glasnik RS", broj 55/96) zaključili Sindikalna organizacija MP DD "Metaloplastika" i direktor navedenog Preduzeća. Osporene odredbe Kolektivnog ugovora za predmet uređivanja su imale disciplinsku i materijalnu odgovornost radnika (čl. 79. do 120.), odnosno zarade, naknade zarada i ostala lična primanja radnika (čl. 121. do 175.). Kolektivni ugovor prestao je da važi na osnovu člana 57. Pojedinačnog kolektivnog ugovora A.D. "Galeb-Metaloplastika" Šabac, od 8. novembra 2004. godine, dana 16. novembra 2004. godine.

Osporeni Pojedinačni kolektivni ugovor donet je u vreme važenja Zakona o radnim odnosima ("Službeni glasnik RS", br. 55/96 i 28/01), koji je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 70/01), a koji je takođe prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05), dana 23. marta 2005. godine.

S obzirom na to da je prestao da važi Zakon o radnim odnosima, koji je predstavljao pravni osnov za donošenje osporenog Kolektivnog ugovora i da su u toku postupka prestali da važe i Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", broj 70/01) u odnosu na koji se traži ocena zakonitosti i osporeni Kolektivni ugovor, stekli su se uslovi iz člana 25. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih

odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), da Sud obustavi postupak za utvrđivanje nezakonitosti osporenih odredaba Kolektivnog ugovora.

Na osnovu iznetog i člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je doneo Rešenje kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-324/2004 od 6. jula 2006.

Nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja opšteg akta sa zakonom koji je prestao da važi, a pošto osporeni Pravilnik nema značenje akta donetog neposredno na osnovu Ustava, to nema procesnih uslova ni za ocenu ustavnosti postupka donošenja ovog pravilnika.

Ustavni sud je doneo:

REŠENJE

Obustavlja se postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti postupka donošenja Pravilnika o radu Etnografskog muzeja u Beogradu, broj 991/1 od 27. novembra 2002. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti postupka donošenja Pravilnika navedenog u izreci. Prema navodima predlagača, osporeni Pravilnik nije u saglasnosti s Ustavom i odredbom člana 3. stav 1. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 70/01), iz razloga što je "donet samoinicijativno od strane direktora Etnografskog muzeja bez ikakvog obaveštenja upućenog sindikatu." Ističe se da Etnografski muzej ima sindikat koji ispunjava uslov reprezentativnosti, kao i to da postupak radi zaključivanja pojedinačnog kolektivnog ugovora nije vođen, te se traži od Ustavnog suda da utvrdi tu činjenicu.

Od donosioca akta tražen je odgovor, ali kako odgovor nije dobijen, Sud je nastavio postupak, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Po sprovedenom postupku, Sud je utvrdio da je Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", broj 70/2001), na osnovu koga je donet osporeni Pravilnik, prestao da važi 23. marta 2005. godine, danom stupanja na snagu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05), na osnovu člana 286. tog zakona. S obzirom na to da nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja opšteg akta sa zakonom koji je prestao da važi, Sud je ocenio da ne postoje procesni uslovi za ocenu zakonitosti postupka donošenja navedenog Pravilnika sa članom 3. stav 1. ranije važećeg Zakona o radu. Imajući u vidu da osporeni Pravilnik nema značenja akta koji je donet neposredno na osnovu Ustava, Sud je ocenio da ne postoje procesni uslovi ni za ocenu ustavnosti postupka donošenja ovog Pravilnika. Na osnovu navedenog, prema oceni Suda stekli su se uslovi za obustavu postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti postupka donošenja osporenog Pravilnika, u smislu odredbe člana 25. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Na osnovu izloženog i odredbe člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-126/2004 od 22. juna 2006.

- Preispitivanje odluka

Odlukom Ustavnog suda broj IY-382/2003 od 25. marta 2004. godine ("Službeni glasnik RS", broj 51/2004), čije preispitivanje je traženo, utvrđena je nesaglasnost sa zakonom Odluke o organizacionim promenama i Odluke o usvajanju Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta, koje je doneo direktor Javnog komunalnog preduzeća "Polet", Valjevo, 6. februara 2002. godine, a navodi podnosioca zahteva nisu od uticaja na drugačije odlučivanje Ustavnog suda u ovoj pravnoj stvari.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za preispitivanje Odluke Ustavnog suda broj IY-382/2003 od 25. marta 2004. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Javno komunalno preduzeće "Polet" Valjevo podnelo je Ustavnom sudu Republike Srbije zahtev za preispitivanje Odluke Ustavnog suda broj IY-328/2003 od 25. marta 2004. godine. U zahtevu se navodi da je Ustavni sud pogrešno zasnovao svoju Odluku na odredbama čl. 62. i 63. Zakona o preduzećima i člana 13. Zakona o radu iz razloga što je odredbom člana 63. tačka 4. Zakona o preduzećima bilo propisano da direktor, pored ovlašćenja da organizuje i vodi poslovanje preduzeća, obavlja i druge poslove utvrđene saveznim zakonom, osnivačkim aktom i statutom. Kako je članom 47. tačka 5. Statuta Preduzeća predviđeno da direktor donosi pravilnik o sistematizaciji radnih mesta, podnosilac zahteva smatra da je direktor bio ovlašćen za donošenje navedenog akta, imajući u vidu da je odredbom člana 47. tačka 4. Statuta predviđeno da direktor obavlja i poslove koje mu poveri Upravni odbor iz svog delokruga. Takođe, navodi da Odlukom o organizacionim promenama od 6. februara 2002. godine nije izvršena promena organizacione strukture Preduzeća, što je inače u nadležnosti Upravnog odbora, već je otklonjena nesaglasnost sa Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta.

Odlukom Ustavnog suda broj IY-382/2003 od 25. marta 2004. godine utvrđena je nesaglasnost sa zakonom Odluke o organizacionim promenama i Odluke o usvajanju Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta, koje je doneo direktor Javnog komunalnog preduzeća "Polet" Valjevo, 6. februara 2002. godine. Prilikom ocene zakonitosti osporenih opštih akata, Ustavni sud je pošao od odredaba čl. 62. i 63. Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02) kojima je bila utvrđena nadležnost direktora i upravnog odbora preduzeća u smislu da direktor organizuje i vodi poslovanje preduzeća, zastupa preduzeće, stara se o

zakonitosti rada preduzeća, dok upravni odbor, u okviru svoje nadležnosti, pored ostalog, donosi opšte akte. Pozivanje podnosioca zahteva na odredbu člana 63. tačka 4. Zakona o preduzećima, prema kojoj direktor obavlja i druge poslove utvrđene saveznim zakonom, osnivačkim aktom i statutom i koja, po mišljenju podnosioca zahteva, predstavlja adekvatan pravni osnov za donošenje osporenih akata, po oceni Ustavnog suda, nije od uticaja na drugačije odlučivanje Ustavnog suda u ovoj pravnoj stvari, s obzirom na to da se pod obavljanjem drugih poslova u smislu navedene odredbe Zakona nije podrazumevalo i ovlašćenje direktora za donošenje opštih akata. Takođe, nije od uticaja na drugačije odlučivanje Ustavnog suda ukazivanje podnosioca zahteva da Odlukom o usvajanju Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta nisu vršene promene organizacione strukture preduzeća, već samo promene sistematizacije radnih mesta, jer se u konkretnom slučaju radi o opštem aktu preduzeća za čije je donošenje, prema navedenim odredbama Zakona o preduzećima, u vreme njegovog važenja bio nadležan upravni odbor. Na osnovu izloženog i odredbe člana 47. tačka 5. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-382/2003 od 26. januara 2006.

Rešenjem Ustavnog suda broj IY-289/2002 od 19. februara 2004. godine nije prihvaćena inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 74. do 81. Pojedinačnog kolektivnog ugovora Društvenog preduzeća "HIP-AZOTARA" Pančevo, od 11. jula 2002. godine, i odbačena je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Zaključka Vlade Republike Srbije, 05 broj 23-8669/02 od 17. juna 2002. godine, pa je Sud, imajući u vidu da u zahtevu za preispitivanje Rešenja Ustavnog suda nisu sadržani razlozi koji bi predstavljali osnov za ponovno odlučivanje, rešio kao u izreci.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za preispitivanje Rešenja Ustavnog suda broj IY-289/02 od 19. februara 2004. godine

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je zahtev za preispitivanje Rešenja Ustavnog suda broj IY-289/02 od 19. februara 2004. godine. Podnosilac zahteva ističe da Ustavni sud, prilikom ocene ustavnosti i zakonitosti Zaključka Vlade Republike Srbije 05 broj 23-8669/2002 od 17. juna 2002. godine, kojim je, pored ostalog, bila predviđena mogućnost da Društveno preduzeće "HIP-AZOTARA" Pančevo, ponudi zaposlenima, koji nisu bili radno angažovani, izjašnjenje za sporazumni raskid radnog odnosa uz odgovarajuću otpremninu, nije uzeo u obzir činjenicu da je sporazumni prestanak radnog odnosa bio moguć samo za zaposlene kojima je nedostajalo dve do pet godina do ispunjenja jednog od uslova za starosnu penziju. Na ovaj način su zaposleni, kojima je nedostajalo do dve godine do ispunjenja uslova za penziju, dovedeni u neravnotežan položaj, jer nisu imali pravo na

otpremninu prema navedenom Zaključku Vlade Republike Srbije. Dalje se u zahtevu navodi da Ustavni sud, prilikom obrazlaganja ustavnosti i zakonitosti kriterijuma i postupka utvrđivanja viška zaposlenih predviđenih u odredbama čl. 74. do 81. Kolektivnog ugovora, nije imao u vidu odredbe člana 101. stav 1. tačka 8) i stava 3. Zakona o radu, prema kojima poslodavac može zaposlenom da otkáže ugovor o radu ako usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena prestane potreba za obavljanjem određenog posla, pod uslovom da zaposlenom ne može da obezbedi obavljanje drugih poslova, odnosno da ga osposobi za rad na drugim poslovima. Osporene odredbe Kolektivnog ugovora, po shvatanju podnosioca zahteva, omogućavaju poslodavcu da zaposlenom otkáže ugovor o radu bez obaveze da mu prethodno obezbedi obavljanje drugih poslova, odnosno da ga osposobi za rad na drugim poslovima, što je suprotno odredbi člana 101. stav 3. Zakona o radu. Polazeći od izloženog, podnosilac zahteva zaključuje da osporeni Kolektivni ugovor i njegove izmene sadrže odredbe kojima se zaposlenom daju manja prava od prava i uslova koji su utvrđeni zakonom, a zaposleni se dovode u neravnopravan položaj sa aspekta Ustava Republike Srbije.

Rešenjem Ustavnog suda broj IV-289/02 od 19. februara 2004. godine nije prihvaćena inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 74. do 81. Pojedinačnog kolektivnog ugovora Društvenog preduzeća "HIP-AZOTARA" Pančevo, od 11. jula 2002. godine, sa izmenama od 5. avgusta 2002. godine. Osporenim Rešenjem je, takođe, odbaćena inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Zaključka Vlade Republike Srbije 05 broj 23-8669/02 od 17. juna 2002. godine. Prilikom ocene ustavnosti i zakonitosti odredaba osporenog Kolektivnog ugovora, kojima su predviđeni i vrednovani kriterijumi za utvrđivanje viška zaposlenih, a posebno kriterijumi: "do dve godine do ispunjenosti uslova za starosnu penziju" i "dve do pet godina do ispunjenosti uslova za starosnu penziju", Ustavni sud je, polazeći od odredaba člana 35. stav 2. i člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava Republike Srbije, čl. 114. do 119. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), čl. 9. do 14. Opšteg kolektivnog ugovora ("Službeni glasnik RS", br. 22/97, 21/98, 53/99, 12/00 i 31/01), kao i odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za hemiju i nemetale ("Službeni glasnik RS", br. 44/97, 5/98, 23/98, 39/98, 15/99, 39/99, 45/99, 7/2000, 30/00, 49/00, 14/01, 25/01, 42/01, 43/01 i 65/01), te utvrđenja da Zakonom o radu nisu izričito propisani kriterijumi na osnovu kojih se utvrđuje višak zaposlenih, ocenio da su se učesnici u zaključivanju osporenog Kolektivnog ugovora, propisujući kriterijume i postupak utvrđivanja viška zaposlenih, kretali u okvirima svojih ustavnih i zakonskih ovlašćenja, s obzirom na to da su navedena pitanja isključivo u domenu autonomnog regulisanja potpisnika Kolektivnog ugovora. Ustavni sud je, takođe, ocenio da se osporenim odredbama Kolektivnog ugovora ne narušava zakonski princip iz člana 7. stav 2. Zakona o radu, prema kome opšti akt ne može da sadrži odredbe kojima se zaposlenom daju manja prava ili utvrđuju nepovoljniji uslovi rada od prava i uslova koji su utvrđeni zakonom. Ocenjujući Zaključak Vlade Republike Srbije, Ustavni sud je utvrdio da navedeni Zaključak predstavlja akt vođenja odgovarajuće politike Vlade Republike Srbije u cilju pokretanja proizvodnje i zbrinjavanja viška zaposlenih u odnosnom Društvenom preduzeću, dakle ne predstavlja opšti pravni akt u smislu člana 125. Ustava, za čiju je ocenu nadležan Ustavni sud. Pitanje načina primene osporenih odredaba Kolektivnog ugovora u praksi nije u nadležnosti Ustavnog suda određenoj članom 125. Ustava da o tome odlučuje, već drugih državnih organa.

Imajući u vidu da u zahtevu za preispitivanje Rešenja Ustavnog suda nisu sadržani razlozi koji bi predstavljali osnov za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je,

na osnovu člana 47. tačka 5) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-289/2002 od 6. aprila 2006.

b) Stambeni odnosi

Prema Ustavu i Zakonu o stanovanju, pravo na rešavanje stambene potrebe ne ostvaruje se neposredno na osnovu Ustava, već na osnovu zakona, a saglasno opštem aktu davanja stana, tako da je donosilac osporenog Pravilnika, u okviru zakonskog ovlašćenja da uređuje uslove za rešavanje stambenih potreba zaposlenih lica, u skladu sa svojom stambenom politikom i mogućnostima, imao pravo da Pravilnikom propiše uslove i kriterijume za utvrđivanje reda prvenstva u rešavanju stambenih potreba zaposlenih. Osporenom odredbom Pravilnika ne povređuje se ustavno načelo pravne jednakosti građana, jer ova odredba pod jednakim uslovima važi za sva lica koja se nalaze u istim pravnim situacijama, a navedeni ustavni princip ne podrazumeva jednakost građana u apsolutnom smislu i u svim pravima, već garantuje jednakost u načinu i uslovima ostvarivanja pojedinog prava, u identičnim pravnim situacijama uređenim opštim aktom.

Međutim, kako je odredba koja utvrđuje da Pravilnik stupa na snagu danom usvajanja, nesaglasna s odredbom člana 120. Ustava, Ustavni sud je proširio postupak ocene ustavnosti na ovu odredbu osporenog Pravilnika i doneo odluku kao u tački 1. izreke.

Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o zahtevu za ocenu saglasnosti Pravilnika s Odlukom o načinu, uslovima i rokovima korišćenja i vraćanja sredstava solidarnosti ("Službeni list grada Beograda", br. 13/93, 23/94, 4/95, 4/96, 6/96 i 12/99).

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredba člana 20. Pravilnika o raspodeli stanova solidarnosti Društvenog preduzeća LIVNICA "POBEDA", Beograd, broj 1292 od 9. decembra 2004. godine, nije u saglasnosti s Ustavom.

2. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakornosti odredbe člana 9. stav 2. Pravilnika iz tačke 1.

3. Odbacuje se zahtev za ocenu saglasnosti Pravilnika iz tačke 1. s Odlukom o načinu, uslovima i rokovima korišćenja i vraćanja sredstava solidarnosti ("Službeni list grada Beograda", br. 13/93, 23/94, 4/95, 4/96, 6/96 i 12/99).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 9. stav 2. Pravilnika navedenog u izreci. Podnosilac inicijative ističe: da preduzeće nije imalo zakonsko ovlašćenje da svojim aktom propisuje uslove i kriterijume za dodelu stanova

solidarnosti, pa ni kriterijum predviđen osporenim odredbom Pravilnika, jer je na osnovu Odluke o načinu, uslovima i rokovima korišćenja i vraćanja sredstava solidarnosti ("Službeni list grada Beograda", broj 7/96 – prečišćen tekst), koju je donela Skupština grada Beograda, bilo dužno da za raspodelu stanova solidarnosti neposredno primenjuje kriterijume koji su propisani tom Odlukom. Kako odredba člana 9. stav 2. Pravilnika u odnosu na odredbe Odluke sužava prava zaposlenih na dodelu stanova solidarnosti, na taj način što status lica bez stana priznaje samo za stanovanje na teritoriji Beograda, inicijator smatra da je nesaglasna s ustavnim principom pravne jednakosti, odnosno sa zakonom i navedenom Odlukom.

U odgovoru donosioca osporenog akta dostavljen je taj akt, sa Statutom preduzeća koji je predstavljao pravni osnov za njegovo donošenje, dok su navodi inicijative osporeni s pozivom na Odluku Ustavnog suda broj IY-296/95, kojom je utvrđeno da odredbe Odluke na koju se poziva u inicijativi, u vreme važenja nisu bile u saglasnosti s Ustavom i zakonom, pošto Skupština grada Beograda nije imala zakonsko ovlašćenje da propiše kriterijume na osnovu kojih su preduzeća dužna da stanove izgrađene sredstvima solidarnosti daju u zakup.

U sprovedenom postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da osporeni Pravilnik u članu 9. uređuje i vrednuje "stambeni status" kao jedan od kriterijuma na osnovu kojih se određuje redosled rešavanja stambenih pitanja po ovom pravilniku, tako što utvrđuje određeni broj bodova prema različitim stambenim situacijama; u tom okviru, za status "bez stana" utvrđuje 44 bodova (odredba stava 1.), a odredbom osporenog stava 2. ovog člana određuje da status lica bez stana ima zaposleni koji je podstanar, odnosno koji stanuje u samačkom hotelu, nužnom smeštaju, službenom stanu ili službenoj prostoriji na teritoriji grada Beograda.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima, bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko i drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da Republika Srbija uređuje, pored ostalog, i svojinske i obligacione odnose, i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa (član 72. stav 1.).

Članom 27. stav 3. i članom 47. stav 2. Zakona o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98, 26/01 i 101/05) propisano je da nosilac prava raspolaganja svojim opštim aktom uređuje uslove, kriterijume i postupak davanja zajmova, kao i da preduzeća i ustanove mogu, u skladu sa svojim opštim aktom o rešavanju stambenih potreba, da daju stanove u zakup zaposlenim licima. Iz ovih odredaba proizlazi da zakonom nisu uređeni uslovi i postupak dodele stanova na način koji bi ograničavao donosioca akta, bez obzira na to iz kojih su sredstava stanovi izgrađeni, te da je donosilac akta ovlašćen da ova pitanja uređuje samostalno, uz obavezu da pri uređivanju odnosa poštuje Ustavom i zakonom utvrđene principe i da predviđene uslove, kriterijume i merila objektivizira radi njihove jednake primene.

Polazeći od navedenih odredaba Ustava i Zakona o stanovanju prema kojima se pravo na rešavanje stambene potrebe ne ostvaruje neposredno na osnovu Ustava, već na osnovu zakona, a saglasno opštem aktu davaoca stana, Ustavni sud je ocenio da je donosilac osporenog Pravilnika, u okviru zakonskog ovlašćenja da uređuje uslove za rešavanje stambenih potreba zaposlenih lica, u skladu sa svojom stambenom politikom i mogućnostima, imao pravo da ovim pravilnikom propiše uslove i kriterijume za utvrđivanje reda prvenstva u rešavanju stambenih potreba zaposlenih. Odredbom člana 9. stav 2. Pravilnika, po oceni Suda, nisu prekoračena zakonska

ovlašćenja za autonomno propisivanje konkretizovanih i objektiviziranih kriterijuma i merila za raspodelu stanova.

Prema oceni Ustavnog suda, osporenom odredbom Pravilnika ne povređuje se načelo pravne jednakosti građana iz člana 13. Ustava, s obzirom da ova odredba pod jednakim uslovima važi za sva lica koja se nalaze u istim pravnim situacijama, a navedeni ustavni princip ne podrazumeva jednakost građana u apsolutnom smislu i u svim pravima, već garantuje jednakost u načinu i uslovima ostvarivanja pojedinog prava, u identičnim pravnim situacijama koje su uređene opštim aktom.

Međutim, odredba člana 20. Pravilnika koja utvrđuje da Pravilnik stupa na snagu danom usvajanja, prema oceni Ustavnog suda, nesaglasna je s odredbom člana 120. Ustava prema kojoj zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako iz naročito opravdanih razloga nije predviđeno da ranije stupi na snagu. Kako je navedenom odredbom Ustav neposredno utvrdio princip da opšti akt ne može stupiti na snagu pre nego što je na odgovarajući način objavljen, Sud je, primenom člana 23. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), proširio postupak ocene ustavnosti na ovu odredbu osporenog Pravilnika i doneo odluku kao u tački 1. izreke.

Zahtev za ocenu saglasnosti Pravilnika s Odlukom o načinu, uslovima i rokovima korišćenja i vraćanja sredstava solidarnosti ("Službeni list grada Beograda", br. 13/93, 23/94, 4/95, 4/96, 6/96 i 12/99), Sud je odbacio, zbog nenadležnosti da odlučuje o tom zahtevu, jer prema članu 125. Ustava, Ustavni sud ne odlučuje o saglasnosti opštih pravnih akata sa propisima niže pravne snage od zakona i drugog republičkog propisa. Inače, Ustavni sud je Odlukom broj IY-296/95 od 16. novembra 2000. godine ("Službeni glasnik RS", broj 1/01), utvrdio da odredbe čl. 10. do 18. odnosno Odluke Skupštine grada Beograda, koje su uređivale kriterijume i merila za davanje stanova izgrađenih sredstvima solidarnosti zaposlenima u preduzećima, u vreme važenja nisu bile u saglasnosti s Ustavom i zakonom. Sud je, pri tome, izrazio stav da se, u smislu odredaba Zakona o stanovanju, stanovi izgrađeni ili pribavljeni sredstvima solidarnosti raspodeljuju na određena preduzeća, koja postaju vlasnici tih stanova po osnovu prethodnog izdvajanja propisanih sredstava, a uslove i kriterijume za raspodelu tako pribavljenih stanova zaposlenim licima preduzeća uređuju svojim opštim aktima, u skladu s Ustavom i zakonom.

Na osnovu izloženog i člana 19. stav 1. tačka 1), člana 46. tačka 1) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredba člana 20. Pravilnika iz tačke 1. izreke prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-231/2005 od 23. marta 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 32/2006)

Donosilac osporenog Pravilnika je u okviru ovlašćenja iz Zakona o stanovanju da vrši slobodan izbor kriterijuma za utvrđivanje reda prvenstva rešavanja stambenih potreba zaposlenih i načina njihovog vrednovanja, imao pravo da uredi i vrednuje odgovarajućim brojem bodova kriterijum za rešavanje stambenih potreba "stepen stambene ugroženosti" prema uslovima stanovanja

zaposlenog i da utvrdi sadržinu ovog kriterijuma, kao i da propiše kriterijum "radni doprinos" i vrednuje ga prema ostvarenoj zaradi i ostvarenom radnom vremenu (efektivnom radu), te da se zaposlenom licu - konkurentu za rešavanje stambene potrebe dodaju bodovi koje je njegov bračni drug ostvario po osnovu radnog staža, ukoliko je zaposlen u istom preduzeću.

Uređivanje odredaba Pravilnika koje se odnose na rešavanje stambenih potreba zaposlenih - deficitarnih kadrova putem određivanja konkretnih radnih mesta od posebnog značaja za preduzeće, s obzirom na obavljanje poslova upravljanja i rukovođenja, povećanu odgovornost, doprinos u ostvarivanju poslovnih rezultata, složenost poslova, uslove rada i stručnu spremu predviđenu za obavljanje poslova određenih radnih mesta, kao posebne kriterijume za rešavanje stambenih potreba ovih radnika, obezbeđuje jednako rešavanje stambenih potreba radnika koji se po ovom aktu smatraju deficitarnim i ne predstavlja prekoračenja okvira ovlašćenja iz Zakona o stanovanju. Istovremeno, ove norme Pravilnika nisu nesaglasne s Ustavom, jer pod jednakim uslovima važe za sva lica na koja se odnose i koja se nalaze u istim pravnim situacijama.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba člana 12. stav 1. alineja 1. i stav 4., člana 14., člana 20. stav 1., člana 21. stav 2. i člana 52. Pravilnika o rešavanju stambenih potreba Preduzeća "PRVA ISKRA-LAB" d.o.o., Barič-Beograd, od 10. oktobra 2003. godine.

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu odredaba Pravilnika iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 12. stav 1. alineja 1. i stav 4., člana 14., člana 20. stav 1., člana 21. stav 2. i člana 52. Pravilnika navedenog u izreci. Podnosilac inicijative smatra da osporene odredbe Pravilnika nisu saglasne s Ustavom i Zakonom o stanovanju, iz razloga što: odredbe člana 12. diskriminišu zaposlene koji su duži period podstanari i dovode u neravnopravan položaj lica koja su često menjala uslove stanovanja, odnosno neposredno pre utvrđivanja reda prvenstva rešavanja stambenih potreba imala bolje uslove stanovanja; odredbe člana 14. ne prave razliku između zaposlenih koji su bez stana i koji nemaju adekvatan stan, iako se radi o licima sa različitim stambenim situacijama; odredba člana 20. dovodi u nejednak položaj zaposlene koji odsustvuju sa rada usled bolesti, rada sa skraćenim radnim vremenom i sl., jer su ove "kategorije zaposlenih već izgubile određen broj bodova" primenom člana 19. Pravilnika; odredba člana 21. umanjuje prava zaposlenih, odnosno njihovih bračnih drugova koji rade u drugim preduzećima u sastavu Holding preduzeća "PRVA ISKRA", a koji su ranije izdvajali sredstva u zajednički stambeni fond; odredbe člana 52. ne definišu deficitarne kadrove pri rešavanju stambenih potreba, čime se stvara mogućnost zloupotrebe i dodele stanova licima koja nisu kadrovi neophodni preduzeću. Predloženo je da do donošenja konačne odluke, Ustavni sud obustavi izvršenje pojedinačnih akata, odnosno radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba Pravilnika.

U odgovoru Preduzeća "PRVA ISKRA-LAB" d.o.o., Barič-Beograd, istaknuto je: da članom 12. Pravilnika zaposleni nisu dovedeni u neravnopravan

položaj, jer su odgovarajućim brojem bodova vrednovani različiti uslovi stanovanja, u zavisnosti od procenjenog stepena stambene ugroženosti; da članom 14. nisu izjednačene različite stambene situacije, već je definisan status lica bez stana u smislu ovog pravilnika; da ne stoje razlozi osporavanja odredbe člana 20. stav 1., s obzirom na to da se bolest i invalidnost uzimaju u obzir pri utvrđivanju reda prvenstva rešavanja stambenih potreba zaposlenih prema drugim odredbama Pravilnika; da član 21. utvrđuje pravo na bodove i po osnovu radnog staža bračnog druga zaposlenog koji radi u istom preduzeću, pošto je pitanje odnosa Holding preduzeća "PRVA ISKRA" sa pravnim subjektima u njegovom sastavu u vezi raspodele stanova i prenosa sredstava zajedničke potrošnje za potrebe stanovanja, rešeno Odlukom broj 6094 od 23. decembra 1997. godine; da član 52. Pravilnika taksativno utvrđuje radna mesta deficitarnih kadrova.

U sprovedenom postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da osporeni Pravilnik, u članu 12. stav 1. kojim je uređen način vrednovanja stepena stambene ugroženosti kao jednog od ovim pravilnikom predviđenih osnova za utvrđivanje reda prvenstva u rešavanju stambenih potreba zaposlenih, u osporenoj alineji 1. utvrđuje da licu bez stana pripada 440 bodova, dok u al. 2. do 7. utvrđuje određeni broj bodova za stanovanje u drugim stambenim situacijama; u osporenoj odredbi stava 4. člana 12. Pravilnika utvrđeno je da ukoliko zaposleni za poslednjih 5 godina pre bodovanja menja uslove stanovanja, ima pravo na odgovarajući broj bodova prema najboljim uslovima stanovanja. Osporenim članom 14. Pravilnika definisan je status lica bez stana u smislu odredaba ovog akta, pod kojim se podrazumeva zaposleno lice na koje se Pravilnik odnosi, ukoliko je, sa članovima porodičnog domaćinstva, podstanar, ukoliko nije nosilac stanarskog prava ili zakupac stana, sustanar, vlasnik ili suvlasnik stana, odnosno kuće, ne stanuje kod roditelja, odnosno roditelja bračnog druga, ili ukoliko stanuje u bespravno podignutom objektu za koji je doneto pravnosnažno rešenje o rušenju. Odredbama čl. 19. i 20. Pravilnika uređen je "radni doprinos" kao osnov za utvrđivanje reda prvenstva rešavanja stambenih potreba, koji se određuje na osnovu ostvarene zarade zaposlenog lica iz Pravilnika u odnosu na prosečnu zaradu u preduzeću (član 19.) i na osnovu ostvarenog efektivnog radnog vremena u odnosu na moguće radno vreme, sa odgovarajućim pripadajućim brojem bodova u rasponu od 15 do 25, prema procentu ostvarenja radnog vremena – od 50% do 100% (osporena odredba člana 20. stav 1.), a u st. 2. do 5. člana 20. uređen je način utvrđivanja zarade kao osnova za određivanje "radnog doprinosa", pa i za one zaposlene koji su u toku godine bili na dužem bolovanju ili opravdanom odsustvu, kojima se neće umanjivati bodovi po osnovu ostvarenog radnog vremena. Članom 21. Pravilnika uređen je osnov "dužina radnog staža" tako da je u stavu 1. utvrđeno pravo zaposlenog iz ovog pravilnika na 5 bodova za svaku celu godinu radnog staža, zaključno sa 31. decembrom prethodne godine, u odnosu na godinu u kojoj se vrši bodovanje, dok je u osporenom stavu 2. utvrđeno pravo na 1 bod po osnovu radnog staža bračnog druga koji radi u preduzeću, za svaku celu godinu radnog staža. Osporenim članom 52. Pravilnika (situiranim u poglavlju: "Rešavanje stambenih potreba deficitarnih kadrova", sa odredbama čl. 50. do 53. koje uređuju rešavanje stambenih potreba zaposlenih lica deficitarnih zanimanja – deficitarnih kadrova) utvrđeno je da su deficitarni kadrovi oni kadrovi koji su od izuzetnog značaja za rad, razvoj i poslovanje preduzeća, a to su: direktor preduzeća, direktori sektora, šefovi službi, upravnik fabrike, radnici na radnim mestima za koja se traži visoka stručna sprema, glavni poslovođa i smenski poslovođa proizvodnje.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima, bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko i drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član

13.); da Republika Srbija uređuje, pored ostalog, i svojinske i obligacione odnose, i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa (član 72. stav 1.).

Članom 27. stav 3. i članom 47. stav 2. Zakona o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98, 26/01 i 101/05) propisano je da nosilac prava raspolaganja svojim opštim aktom uređuje uslove, kriterijume i postupak davanja zajmova, kao i da preduzeća i ustanove mogu, u skladu sa svojim opštim aktom o rešavanju stambenih potreba, da daju stanove u zakup zaposlenim licima. Iz ovih odredaba proizlazi da zakonom nisu uređeni uslovi i postupak dodele stanova i stambenih zajmova na način koji bi ograničavao donosioca akta, i da je isti ovlašćen da ta pitanja uređuje samostalno, uz obavezu da pri uređivanju odnosa poštuje Ustavom i zakonom utvrđene principe i da predviđene uslove i kriterijume objektivizira radi njihove jednake primene.

Polazeći od navedenih odredaba, po kojima se pravo na rešavanje stambene potrebe ne ostvaruje neposredno na osnovu Ustava, već na osnovu zakona i opšteg akta davaoca stana tj. stambenog zajma, Ustavni sud je utvrdio da je donosilac osporenog akta u okviru ovlašćenja iz čl. 27. i 47. Zakona o stanovanju da vrši slobodan izbor kriterijuma za utvrđivanje reda prvenstva rešavanja stambenih potreba zaposlenih i načina njihovog vrednovanja, imao pravo da osporenim odredbama čl. 12. i 14. Pravilnika uredi i vrednuje odgovarajućim brojem bodova kriterijum za rešavanje stambenih potreba "stepen stambene ugroženosti" prema uslovima stanovanja zaposlenog i da utvrdi sadržinu ovog kriterijuma, koja podrazumeva da se radnicima bez stana smatraju ne samo oni koji su u podstanarskom statusu već i radnici koji nemaju adekvatno rešenu stambenu potrebu u smislu odredaba ovog akta, kao i da propiše način priznavanja određenih stambenih uslova, u skladu sa svojom stambenom politikom i mogućnostima. Po oceni Suda, ovakvim uređivanjem nisu prekoračeni zakonski okviri za propisivanje konkretizovanih i objektiviziranih merila za rešavanje stambenih potreba zaposlenih.

Ustavni sud je utvrdio da je u okviru odnosnih zakonskih ovlašćenja i uređivanje odredbi čl. 20. i 21. Pravilnika kojima je donosilac propisao "radni doprinos" kao kriterijum za određivanje reda prvenstva u rešavanju stambenih potreba zaposlenih i vrednovao ga prema ostvarenoj zaradi i prema ostvarenom radnom vremenu, odnosno efektivnom radu, uz određivanje načina primene ovog osnova radi postizanja pravičnosti u slučajevima radnika koji su duže odusustvovali sa rada iz opravdanih razloga, i kojima je utvrdio mogućnost da se zaposlenom licu – konkurentu za rešavanje stambene potrebe dodaju bodovi koje je njegov bračni drug ostvario po osnovu radnog staža, ukoliko je zaposlen u istom preduzeću.

Povodom osporenog člana 52. Pravilnika koji se odnosi na rešavanje stambenih potreba zaposlenih – deficitarnih kadrova u smislu ovog pravilnika, Ustavni sud je utvrdio da su tim odredbama deficitarni kadrovi utvrđeni taksativno, i to kao radnici koji su postavljeni, odnosno raspoređeni na određenim rukovodećim i visokostručnim radnim mestima u preduzeću, koji su zbog značaja tih radnih mesta i definisani kao kadrovi od izuzetnog značaja za poslovanje preduzeća. Ustavni sud ocenjuje da se uređivanjem deficitarnih kadrova putem određivanja konkretnih radnih mesta od posebnog značaja za preduzeće, s obzirom na obavljanje poslova upravljanja i rukovođenja, povećanu odgovornost, doprinos u ostvarivanju poslovnih rezultata, složenost poslova, uslove rada i stručnu spremu predviđenu za obavljanje poslova određenih radnih mesta, kao posebne kriterijume za rešavanje stambenih potreba ovih radnika, uz primenu drugih normi Pravilnika (prema članu 51.), dakle i odredaba o opštim kriterijumima, merilima i postupku za utvrđivanje reda prvenstva rešavanja stambenih potreba ostalih zaposlenih lica, obezbeđuje jednako rešavanje stambenih

potreba radnika koji se po ovom aktu smatraju deficitarnim, te da uređivanjem člana 52. Pravilnika donosilac nije prekoračio okvire ovlašćenja iz čl. 27. i 47. Zakona o stanovanju.

Prema oceni Ustavnog suda, osporene odredbe čl. 12, 14, 20, 21. i 52. Pravilnika nisu nesaglasne s Ustavom, jer ne povređuju načelo pravne jednakosti građana iz člana 13. Ustava, obzirom da pod jednakim uslovima važe za sva lica na koja se odnose i koja se nalaze u istim pravnim situacijama, a ovaj ustavni princip ne podrazumeva apsolutnu jednakost građana, već garantuje njihovu jednakost u načinu i uslovima ostvarivanja prava u identičnim pravnim situacijama uređenim određenim opštim aktom.

O pitanjima opravdanosti, celishodnosti, međusobne saglasnosti, preciznosti ili potrebe izmene odredaba osporenog akta, kao i o njihovoj primeni, Ustavni sud, prema članu 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje.

Kako je Sud doneo konačnu odluku, zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata donetih na osnovu osporenih odredaba Pravilnika je odbacio, saglasno članu 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Na osnovu izloženog i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-340/2005 od 2. februara 2006.

v) Preduzeća, javna preduzeća i ustanove

Imajući u vidu da se na osnovu Ustava i zakona, prava i obaveze javnog komunalnog preduzeća, odnosno korisnika komunalnih usluga, kao i način naplate cene za korišćenje komunalne usluge, ne uređuju aktom javnog preduzeća, već aktom jedinice lokalne samouprave, koji je obavezujući za javno komunalno preduzeće i za korisnike lokalne samouprave, to osporena Odluka u celini nije saglasna s Ustavom i zakonom.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

Utvrđuje se da Odluka o pravima i obavezama korisnika prevoza vozilima Gradskog saobraćajnog preduzeća "Beograd" ("Službeni list grada Beograda", broj 11/93), nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu zakonitosti odredaba člana 23. Odluke navedene u izreci. Inicijator smatra da su osporene odredbe Odluke suprotne članu 270. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima, imajući u vidu da doplatna karta po svojoj prirodi predstavlja klasičnu ugovornu kaznu

(penal) i da je ugovorna kazna u smislu Zakona o obligacionim odnosima moguća samo u slučaju docnje sa ispunjenjem nenovčanih obaveza.

U odgovoru generalnog direktora GSP-a "Beograd" se ističe da doplatna karta nema karakter ugovorne kazne, već predstavlja način zaključenja ugovora o prevozu. Naime, prema navodima u odgovoru, putnik može da bira dva načina zaključenja ugovora o prevozu i to, kupovinom vozne karte ili započinjanjem korišćenja prevoza bez vozne karte, uz mogućnost prava prevoznika da mu naplati doplatnu kartu, a što je predviđeno aktima Skupštine grada Beograda i prevoznika.

U toku postupka, aktom generalnog direktora GSP "Beograd" zatraženo je da Ustavni Sud, na osnovu člana 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), zastane s ocenom ustavnosti i zakonitosti, s obzirom da je u toku postupak donošenja nove odluke kojom bi osporena Odluka bila stavljena van snage. Postupajući po navedenom zahtevu Ustavni sud je, na sednici održanoj 23. marta 2006. godine, na osnovu člana 41. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka doneo Zaključak da zastane sa postupkom za ocenu zakonitosti osporene Odluke i da mogućnost GSP "Beograd" da u roku od 90 dana od dana prijema dopisa Ustavnog suda, Odluku usaglasi sa zakonom, kao i da donosilac osporene Odluke obavesti Ustavni sud o postupanju po ovom Zaključku. S obzirom na to da u ostavljenom roku Sud nije obavješten o postupanju po navedenom Zaključku, to je Sud, saglasno članu 41. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, nastavio postupak.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenu Odluku doneo Upravni odbor GSP "Beograd", s pozivom na čl. 31. i 85. Statuta Gradskog saobraćajnog preduzeća "Beograd" i Zaključak Izvršnog odbora Skupštine grada Beograda, broj 58-134/93-IO od 6. aprila 1993. godine. Osporenim Odlukom su uređena pitanja koja se odnose na prava i obaveze korisnika prevoza vozilima GSP "Beograd" (pravo na besplatan prevoz i korisnici navedenog prava, pravo na prevoz uz naknadu i korisnici tog prava), odnosno način naplate cene korišćenja komunalne usluge (plaćanje pretplatnih karata bez popusta, plaćanje pretplatnih karata sa popustom, plaćanje karata u vozilu i van vozila, plaćanje doplatne karte, plaćanje naknade za neograničen broj vožnji paušalno), a osporenim odredbama člana 23. Odluke je utvrđeno da putniku koji ne plati ili odbije da plati doplatnu kartu, ovlašćeno lice uručuje na licu mesta račun (stav 1.), s tim da ako u roku od osam dana po uručanju računa, putnik ne plati doplatnu kartu, plaća i administrativne troškove u visini koja je utvrđena važećim cenovnikom karata i pretplatnih markica kao i troškove pokretanja sudskog postupka (stav 2.). Osporena Odluka doneta u vreme važenja Zakona o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik SRS", broj 44/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93 i 48/94) koji je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", broj 16/97), dana 24. aprila 1997. godine.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se zakonom utvrđuju uslovi i način obavljanja delatnosti, odnosno poslova za koje se obrazuju javne službe (član 65.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, kao i sistem javnih službi (član 72. tač. 4. i 7.); da opština preko svojih organa, u skladu sa zakonom uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti (član 113. stav 1. tačka 2.); da grad Beograd obavlja poslove opštine utvrđene Ustavom i poslove koje mu Republika zakonom poveri iz okvira svojih prava i dužnosti (član 118. stav 1.); da svaki drugi propis i opšti akt mora biti saglasan sa zakonom i ostalim republičkim propisima (član 119. stav 3.).

Zakonom o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 42/98) je utvrđeno: da je prevoz putnika u gradskom saobraćaju komunalna delatnost koju čini obavljanje prevoza putnika na području grada i drugog naselja, kao i prevoz između naseljenih mesta na teritoriji grada, odnosno drugog naselja u opštini tramvajima, trolejbusima i autobusima (član 5. tačka 4)); da skupština opštine propisuje uslove i način organizovanja poslova u vršenju komunalnih delatnosti i uslove za korišćenje komunalnih proizvoda, odnosno komunalnih usluga, a naročito prava i obaveze javnog komunalnog ili drugog preduzeća, odnosno preduzetnika, koji obavljaju komunalnu delatnost i korisnika komunalnih proizvoda i usluga, odnosno način naplate cene za komunalne proizvode, odnosno za korišćenje komunalnih usluga, kao i prava korisnika u slučaju neisporuke ili nekvalitetne isporuke komunalnog proizvoda i nevršenja, odnosno nekvalitetnog vršenja komunalne usluge (član 13. stav 1. tač. 3) i 4)); da javno komunalno preduzeće odlučuje, uz saglasnost skupštine opštine, odnosno organa opštine koji skupština odredi o ceni komunalnih proizvoda i komunalnih usluga koju plaćaju neposredni korisnici (isporuka vode i toplotne energije, iznošenje kućnog smeća, gradski javni saobraćaj i dr.) (član 23. stav 1.); da elemente za obrazovanje cena komunalnih usluga čine vrsta, obim i kvalitet komunalnih usluga koji se utvrđuju standardima i normativima koje propiše opština, vrednost sredstava angažovanih u pružanju usluga, obim i kvalitet uloženog rada u obavljanju komunalnih usluga, visina materijalnih troškova u obavljanju komunalnih usluga, prema standardima i normativima utroška energije, materijalnih i drugih troškova ili planskim kalkulacijama, kao i drugi elementi u zavisnosti od uslova na tržištu i specifičnosti pojedinih komunalnih usluga (član 24.); da postojeća javna komunalna preduzeća nastavljaju sa radom i obavljanjem delatnosti za koje su osnovana, s tim što su dužna da usklade svoju organizaciju i opšta akta u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona (član 28. stav 1.).

Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju ("Službeni glasnik RS", br. 46/95, 66/01, 61/05 i 91/05) utvrđuje: da opština, odnosno grad uređuje i obezbeđuje, u skladu sa zakonom, organizaciju i način obavljanja javnog prevoza putnika koji se obavlja na teritoriji jedne opštine, odnosno grada i auto-taksi prevoza (član 7.); da se javni prevoz putnika i stvari obavlja u skladu s ovim zakonom i opštim uslovima prevoza, a da Privredna komora Srbije utvrđuje opšte uslove prevoza koji, pored ostalog, naročito sadrže povlastice za prevoz određenih putnika, pravila korišćenja vozila i uslove uskraćivanja prevoza, vrste naknada i doplata za posebne usluge (član 11. st. 1, 2. i 3.).

Članom 4. st. 1. i 3. Zakona o cenama ("Službeni glasnik RS", broj 79/05) je utvrđeno da privredna društva, preduzeća, druga pravna lica i preduzetnici obrazuju cene proizvoda i usluga slobodno prema uslovima tržišta, osim za proizvode i usluge za koje je posebnim propisom utvrđen drugačiji način obrazovanja cena, s tim da privredni subjekt ne može pod istim uslovima, a različitim cenama prodavati istu vrstu proizvoda, odnosno pružati istu vrstu usluge, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Na osnovu navedenih odredaba Ustava i zakona proizlazi da se prava i obaveze javnog komunalnog preduzeća, odnosno korisnika komunalnih usluga, kao i način naplate cene za korišćenje komunalne usluge, koji imaju značenje obavezujućih pravila za javno komunalno preduzeće i za korisnike komunalnih usluga, uređuju aktom jedinice lokalne samouprave, a ne aktom javnog preduzeća. U smislu odredaba čl. 23. i 24. Zakona o komunalnim delatnostima, javno komunalno preduzeće je ovlašćeno samo da odredi cene komunalnog proizvoda i usluge, uz saglasnost organa jedinica lokalne samouprave.

Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da Odluka, u smislu člana 28. stav 1. Zakon o komunalnim delatnostima, nije usaglašena sa navedenim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju odnosna pitanja, Ustavni sud je ocenio da Odluka po svom predmetu uređivanja prevazilazi zakonska ovlašćenja donosioca ovog akta, S obzirom na to da su odredbe Odluke sadržinski i logički povezane sa zakonima koji su prestali da važe i da su s odredbama tih zakona činile pravnu celinu, a kako Sud u postupku ocenjivanja ustavnosti i zakonitosti nije ograničen zahtevom inicijatora (član 24. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka), Sud je polazeći od člana 23. stav 2. ovog Zakona, utvrdio da je Odluka u celini nesaglasna sa zakonom.

Kako Ustav utvrđuje princip da svi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom, to Sud smatra da osporena Odluka koja nije saglasna navedenim zakonima, nije saglasna ni sa članom 119. Ustava.

Na osnovu izloženog i člana 46. tač. 1.) i 3.) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je doneo Odluku kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, Odluka navedena u izreci prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-467/2004 od 20. jula 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 66/2006)

Kako je Zakonom o radnim odnosima u državnim organima, koji se primenjuje i na javne veterinarske službe, kakav status ima Veterinarska stanica "Ruma" čiji je Pravilnik osporen, propisano da se radi prijema u radni odnos zaposlenih u državnim organima donosi rešenje o prijemu u radni odnos, to je uređivanje odredbe Pravilnika u delu kojim je utvrđeno da direktor može zaposlenom da otkáže ugovor o radu, suprotno Zakonu, pa samim tim i Ustavu. Donosilac osporenog Pravilnika nije imao ustavno i zakonsko ovlašćenje da odredbama osporenog Pravilnika propiše druge osnove za otkaz radnog odnosa zaposlenog, osim onih koji su taksativno utvrđeni zakonom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Utvrđuje se da odredbe člana 65. Pravilnika o radu J.V.S. Veterinarske stanice sa p.o. "Ruma", Ruma, od 27. januara 2003. godine, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 65. Pravilnika o radu navedenog u izreci. Inicijator navodi da osporene odredbe Pravilnika nisu u skladu sa Zakonom o radnim odnosima u državnim organima, jer smatra da se na javne veterinarske službe primenjuju odredbe tog zakona, prema kojima se za utvrđivanje odgovornosti zaposlenog mora sprovesti disciplinski postupak.

Donosilac akta u odgovoru navodi da osporene odredbe člana 65. Pravilnika nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom, jer su ovim odredbama Pravilnika

regulisane povrede radnih obaveza koje su propisane kako Zakonom o radnim odnosima u državnim organima, tako i Zakonom o radu, koji se, saglasno članu 2. tog zakona, shodno primenjuje i na zaposlene u državnim organima. Pored toga, donosilac akta navodi da J.V.S. Veterinarska stanica "Ruma", Ruma, još nije privatizovana, odnosno da i dalje posluje kao javna veterinarska služba.

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je odredbama člana 65. stav 1. Pravilnika propisano da direktor može zaposlenom da otkáže ugovor o radu ako za to postoji opravdani razlog koji se odnosi na radnu sposobnost zaposlenog, njegovo ponašanje i potrebe Veterinarske stanice, i to: 1. ako je utvrđeno da zaposleni ne ostvaruje rezultate rada; 2. ako je utvrđeno da zaposleni nema potrebna znanja i sposobnosti za obavljanje poslova na kojima radi; 3. ako zaposleni svojom krivicom učini povredu radne obaveze utvrđenu ugovorom o radu; 4. ako ne poštuje radnu disciplinu, odnosno ako je njegovo ponašanje takvo da ne može da nastavi rad u Veterinarskoj stanici; 5. ako zaposleni učini krivično delo na radu ili u vezi sa radom; 6. ako se zaposleni ne vrati na rad u Veterinarsku stanicu u roku od 15 dana od dana isteka roka za neplaćeno odsustvo ili mirovanja radnog odnosa u smislu Zakona o radu, odnosno ovog pravilnika; 7. ako zaposleni zloupotrebi bolovanje; 8. ako usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena prestane potreba za obavljanjem određenog posla. Odredbama člana 65. st. 2. do 4. Pravilnika propisano je koji se slučajevi smatraju povredom radne obaveze iz stava 1. tačka 3. ovog člana, koji slučajevi se smatraju nepoštovanjem radne discipline iz stava 1. tačka 4. i koji slučajevi se smatraju zloupotrebom bolovanja iz stava 1. tačka 7. ovog člana. Odredbama člana 65. st. 5. do 8. Pravilnika propisano je: da je direktor dužan da, pre otkaza ugovora o radu u slučaju iz stava 1. tač. 3. i 4. ovog člana, zaposlenog upozori na postojanje razloga za otkaz ugovora o radu (stav 5.); da otkaz ugovora o radu iz stava 1. tačka 8. ovog člana direktor može dati zaposlenom samo ako ne može da mu obezbedi obavljanje drugih poslova, odnosno da ga osposobi za rad na drugim poslovima (stav 6.); da Veterinarska stanica ne može, u slučaju otkaza ugovora o radu zaposlenom iz stava 1. tačka 8. ovog člana, na istim poslovima da zaposli drugo lice u roku od tri meseca od dana prestanka radnog odnosa (stav 7.); da ako pre isteka roka iz prethodnog stava nastane potreba za obavljanjem istih poslova, prednost za zaključivanje ugovora o radu ima zaposleni kome je prestao radni odnos (stav 8.).

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti životinja ("Službeni glasnik RS", br. 37/91, 50/92, 33/93, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95, 52/96, 25/2000 i 101/2005) propisano je da se javne veterinarske službe osnivaju kao veterinarske stanice, da javne veterinarske službe osniva Narodna skupština, kao i da se na te službe primenjuju propisi o ustanovama (član 3. st. 2, 3. i 4.). Odredbom člana 49b stav 1. tačka 10. Zakona propisano je da će kao javna veterinarska služba, odnosno ustanova nastaviti sa radom DP "Veterinarska stanica" Ruma pod firmom Veterinarska stanica "Ruma" sa sedištem u Rumi, za područje Rume. Zakon o zdravstvenoj zaštiti životinja prestao je da važi 1. novembra 2005. godine stupanjem na snagu Zakona o veterinarstvu ("Službeni glasnik RS", broj 91/05). Zakonom o veterinarstvu propisano je: da danom stupanja na snagu ovog zakona javne veterinarske službe, i to veterinarske stanice i centri za reprodukciju životinja osnovani Zakonom o zdravstvenoj zaštiti životinja, nastavljaju da rade na način i pod uslovima pod kojima su upisani u sudski registar, a svoju organizaciju, rad i poslovanje uskladiće sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona (član 161.); da će se privatizacija javne veterinarske službe, i to veterinarskih stanica i centara za reprodukciju životinja osnovanih Zakonom o zdravstvenoj zaštiti životinja, izvršiti na

osnovu odluke Vlade u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona (član 165.).

Zakonom o javnim službama ("Službeni glasnik RS", broj 42/91) propisano je: da se radi obezbeđivanja ostvarivanja prava utvrđenih zakonom i ostvarivanja drugog zakonom utvrđenog interesa u oblasti obrazovanja, nauke, kulture, fizičke kulture, ... zdravstvene zaštite životinja, osnivaju ustanove (član 3. stav 1.); da se u pogledu prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u ustanovi iz člana 3. stav 1. ovog zakona, primenjuju propisi o zaposlenima u državnim organima, ako zakonom nije drugačije određeno (član 23).

Zakonom o radnim odnosima u državnim organima ("Službeni glasnik RS", br. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/2001, 39/2002, 49/2005) propisano je: da se na zaposlene u državnim organima i izabrana odnosno postavljena lica primenjuju propisi o radnim odnosima u pogledu onih prava, obaveza i odgovornosti koja zakonom nisu posebno uređena (član 1. stav 3.); da za svoj rad zaposleni u državnom organu i postavljena lica odgovaraju materijalno i disciplinski (član 53. stav 1.); da su zaposleni u državnim organima i postavljena lica disciplinski odgovorni za povredu radnih obaveza i dužnosti (član 56.); da povrede radnih obaveza i dužnosti zaposlenih u državnim organima i postavljenih lica mogu biti lakše i teže (član 57.); da radni odnos zaposlenih u državnim organima i izabranih odnosno postavljenih lica prestaje pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom i drugim zakonima (član 64.); da se zaposlenom otkazuje radni odnos u sledećim slučajevima: 1) ako se u roku od jedne godine od zasnivanja radnog odnosa utvrdi da je radni odnos zasnovan suprotno zakonu; 2) ako ne pokaže odgovarajuće rezultate na probnom radu; 3) ako odbije da radi na radnom mestu na koje je raspoređen ili upućen; 4) ako izgubi zvanje a nema odgovarajućeg radnog mesta na koje se može rasporediti u novom zvanju; 5) ako se po isteku roka mirovanja radnog odnosa u skladu sa opštim propisima o radnim odnosima ne vrati na rad u roku od 15 dana; 6) kada usled promena u organizaciji stekne status neraspoređenog, a ne može mu se obezbediti radno mesto u istom ili u drugom državnom organu (član 64a stav 2.).

Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) propisano je: da se odredbe ovog zakona primenjuju i na zaposlene u državnim organima, organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave i javnim službama, ako zakonom nije drukčije određeno (član 2. stav 2.).

Polazeći od navedenih odredaba zakona, Ustavni sud je utvrdio da Veterinarska stanica "Ruma" ima status javne veterinarske službe, te da se na radne odnose zaposlenih u Veterinarskoj stanici primenjuje Zakon o radnim odnosima u državnim organima. Zakonom je uređen prestanak radnog odnosa zaposlenih i u okviru toga slučajevi u kojima se zaposlenima otkazuje radni odnos, a uređena je i disciplinska odgovornost zaposlenih. Takođe, Zakonom je propisano da se radi prijema u radni odnos zaposlenih u državnim organima, donosi rešenje o prijemu u radni odnos. U skladu sa tim, odredba člana 65. stav 1. Pravilnika, u delu koji glasi "direktor može zaposlenom da otkáže ugovor o radu", prema oceni Ustavnog suda, suprotna je odredbama Zakona, iz razloga što se sa zaposlenim ne zaključuje ugovor o radu, već se prijem u radni odnos vrši na osnovu rešenja o prijemu u radni odnos, te se na osnovu Zakona ne može otkazati ugovor o radu, već se samo može otkazati radni odnos, u skladu sa Zakonom. Imajući u vidu da su odredbama člana 64a Zakona o radnim odnosima u državnim organima taksativno određeni slučajevi u kojima se zaposlenom može otkazati radni odnos, kao i to da ovim zakonom, kao i drugim zakonima koji se primenjuju na javne veterinarske službe, odnosno ustanove nije izričito propisana mogućnost da se opštim aktom mogu predvideti i drugi slučajevi u kojima se

zaposlenom može otkazati radni odnos, Ustavni sud je utvrdio da donosilac osporenog Pravilnika nije imao ovlašćenja da u članu 65. stav 1. Pravilnika propiše druge osnove za otkaz radnog odnosa zaposlenog, osim onih utvrđenih zakonom. Kako su druge odredbe člana 65. Pravilnika sadržinski i logički povezane i čine nerazdvojnu celinu sa odredbama člana 65. stav 1. Pravilnika, Ustavni sud je ocenio da član 65. Pravilnika u celini nije u skladu sa zakonom.

S obzirom na to da je članom 119. Ustava utvrđeno da svi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom, to je Ustavni sud utvrdio da odredbe člana 65. Pravilnika nisu saglasne ni s Ustavom.

Na osnovu izloženog i člana 46. tač. 1) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava odredbe člana 65. Pravilnika navedenog u izreci, prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda

("Službeni glasnik RS", broj 50/2006)

IY-373/2004 od 20. aprila 2006.

Po oceni Ustavnog suda, odredba kojom je propisano stupanje na snagu osporenog Opšteg akta danom objavljivanja, dakle pre isteka roka od osam dana od dana objavljivanja, u slučaju usvajanja opšteg akta telefonskim putem, nesaglasna je sa članom 120. Ustava, jer takav način usvjanja opšteg akta sam po sebi ne znači da su u postupku donošenja akta utvrđeni naročito opravdani razlozi za njegovo ranije stupanje na snagu.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredba člana 13. Opšteg akta o plaćenom odsustvu u A.D. "COBEST" Mladenovac, od 29. jula 2004. godine nije u saglasnosti s Ustavom.

2. Odbacuje se predlog za utvrđivanje nezakornitosti postupka donošenja Opšteg akta iz tačke 1. izreke.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakornitosti Opšteg akta navedenog u izreci. U predlogu se ukazuje na nesaglasnost osporenog akta s odredbama člana 38. stav 1. i člana 120. Ustava Republike Srbije, kao i s odredbama člana 1. stav 2., člana 3. i člana 131. stav 1. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01). Kao razlog osporavanja, predlagač navodi da je u vreme donošenja Opšteg akta u Akcionarskom društvu postojao reprezentativni sindikat, tako da je prava zaposlenih na plaćeno odsustvo trebalo urediti kolektivnim ugovorom. Odredba člana 13. Opšteg akta kojom je, predviđeno njegovo stupanje na snagu danom objavljivanja je, po mišljenju predlagača, nesaglasna sa članom 120. Ustava, prema kome zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu.

U odgovoru donosioca akta navedeno je, pored ostalog, da je osporeni opšti akt donet saglasno Statutu Akcionarskog društva i Poslovniku o radu Upravnog odbora. U vezi sa stupanjem na snagu Opšteg akta danom objavljivanja, istaknuto je da je odluka Upravnog odbora o usvajanju ovog akta doneta telefonskim putem, što, po mišljenju davaoca odgovora, ukazuje na postojanje hitne potrebe za njegovom donošenju i može se smatrati opravdanim razlogom za stupanje na snagu Opšteg akta pre isteka roka iz člana 120. Ustava.

Ustavni sud je utvrdio da je odredbom člana 13. Opšteg akta o plaćenom odsustvu predviđeno njegovo stupanje na snagu danom objavljivanja.

Članom 120. Ustava Republike Srbije određeno je da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu.

S obzirom na izloženo, Ustavni sud je ocenio da usvajanje opšteg akta telefonskim putem samo po sebi ne znači da su u postupku donošenja opšteg akta utvrđeni naročito opravdani razlozi za stupanje na snagu opšteg akta pre isteka roka od osam dana od dana objavljivanja, te je stoga utvrdio da je odredba člana 13. osporenog Opšteg akta nesaglasna sa članom 120. Ustava.

Ustavni sud je odbacio predlog za utvrđivanje nezakonitosti postupka donošenja Opšteg akta, s obzirom na to da je Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti postupka donošenja Opšteg akta, prestao da važi na osnovu člana 286. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05).

Na osnovu izloženog i odredaba člana 19. stav 1. tačka 4) i člana 46. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava odredba člana 13. Opšteg akta iz tačke 1. izreke prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda Republike Srbije u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda
IY-338/2005 od 20. aprila 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 50/2006)

Ustavni sud će, na osnovu člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odbiti predlog za utvrđivanje nezakonitosti opšteg akta, kada je zakon u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti osporenog akta prestao da važi, a novim Zakonom je predviđen rok za usklađivanje odredaba tog akta sa Zakonom, koji je u toku.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbija se predlog za utvrđivanje nezakonitosti odredaba člana 68. stav 2., člana 92. stav 2., člana 94., člana 95. stav 1. tačka 3., člana 113. stav 1. i člana 152. Statuta Akcionarskog društva "Fasil" Arilje, od 27. decembra 2001. godine .

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za utvrđivanje nezakonitosti odredaba člana 68. stav 2., člana 92. stav 2, člana 94., člana

95. stav 1. tačka 3. , člana 113. stav 1. i člana 152. Statuta navedenog u izreci. Predlagač navodi da su osporene odredbe Statuta nesaglasne sa odredbama Zakona o preduzećima.

Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbama Statuta predviđeno ko može biti punomoćnik akcionara i predstavnik udruženja akcionara, zatim način imenovanja i opoziva članova upravnog odbora, kao i način saradnje organa Društva sa organizacijom sindikata Društva, strukovnim i drugim sindikatima.

Zakonom o preduzećima ("Službeni list SRJ ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02) bilo je propisano: da akcionar ostvaruje pravo glasa lično ili preko punomoćnika, s tim da punomoćnik ne može biti član uprave, izvršnog odbora direktora i nadzornog odbora (član 258. tač. 1. i 2.); da se upravni odbor sastoji od najmanje tri člana, a da se članovi upravnog odbora mogu birati iz reda akcionara akcionarskog društva i zaposlenih u društvu, kao i iz reda lica izvan društva (član 261. tač. 1. i 2.); da skupština akcionarskog društva može opozvati člana upravnog odbora, pod uslovima utvrđenim statutom (član 263. stav 1.)

Zakon o preduzećima u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti osporenog Statuta, prestao da je da važi na osnovu člana 456. Zakona o privrednim društvima ("Službeni list RS", broj 125/04), 30. novembra 2004. godine, danom stupanja na snagu tog Zakona, osim odredaba čl. 392. do 399. i čl. 400a, 400b, 400v i 421a koje ostaju na snazi do isteka rokova za privatizaciju utvrđenih zakonom kojim se uređuje privatizacija. Imajući u vidu da je prestao da važi Zakon o preduzećima na osnovu koga je donet osporeni akt, odnosno da su prestale da važe odredbe ovog Zakona u odnosu na koje je tražena ocena zakonitosti osporenog Statuta, a da se iz sadržine osporenih odredaba Statuta može zaključiti da se u konkretnom slučaju radi o odredbama za koje je članom 452. stav 2. Zakona o privrednim društvima propisana obaveza usklađivanja sa odredbama tog Zakona u roku od dve godine od dana njegovog stupanja na snagu, te da taj rok nije istekao, Ustavni sud je, na osnovu člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo odluku kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-154/2005 od 15. juna 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 64/2006)

Polazeći od toga da je u osporenom Statutu Holding-a, kao osnovni kapital, pored akcionarskog iskazan i društveni kapital, to određivanje osporenom odredbom Statuta da su zaposleni u Holding-u predstavnici društvenog kapitala Holding-a, nije nesaglasno s Ustavom i zakonom. Takođe, određivanje drugom osporenom odredbom Statuta da se "vlasnicima", u smislu ovog statuta, smatraju pored akcionara i zaposleni u Holding-u, kao predstavnici društvenog kapitala Holding-a u skupštini, nema značenje utvrđivanja promene svojinskih prava zaposlenih na kapitalu u društvenoj svojini kojim Holding posluje, već ima smisao određivanja jednim pojmom akcionara i predstavnika zaposlenih, kao članova skupštine Holding-a, koja je Zakonom o preduzećima, odnosno Zakonom o privrednim društvima, na osnovu ovlašćenja iz Ustava, određena kao organ vlasnika pravnog lica.

Ustavni sud nije nadležan da utvrđuje visinu i svojinsku strukturu iskazanog kapitala u Statutu, niti da ocenjuje da li su u radu određenog organa preduzeća - u konkretnom slučaju skupštine koja je donela osporeni Statut, učestvovala lica izabrana u skladu sa aktima preduzeća, jer su za odlučivanje o tim pitanjima nadležni drugi državni organi.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbija se predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba člana 2. pod c) i d) Statuta Holding kompanije "FOND INEKS INTEREKSPORT" a.d, Beograd, od 18. novembra 2004. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnet je predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 2. tač. c) i d) Statuta navedenog u izreci. Osporena odredba člana 2. pod c) Statuta kojom se predstavnicima društvenog kapitala označavaju zaposleni u Holding kompaniji i osporena odredba istog člana pod d) prema kojoj izraz "vlasnici kapitala" označava akcionare i predstavnike društvenog kapitala, po mišljenju predlagača, nisu saglasne s Ustavom i zakonom iz razloga što zaposlene u Holdingu određuju kao vlasnike društvenog kapitala Holdinga, iako oni ne mogu biti vlasnici društvenog kapitala Holdinga, jer društvena svojina nema titulara. Da zaposleni nisu vlasnici društvenog kapitala, proizlazi, po shvatanju predlagača, i iz odredaba člana 398a Zakona o preduzećima kojim je Agencija označena kao vrsta titulara društvene svojine sui generis. Dalje se ističe, da je imovina Holdinga društvena svojina na kojoj imaju prava svi koji su tu svojinu stvarali svojim radom, te da Statut mora da reši odnos matičnog i zavisnih preduzeća, te pitanje svojine na kapitalu Holdinga, jer su od 1990. godine u sistemu Ineks vršene brojne statusne promene u kojima su mnogi radnici raspoređeni u zavisna preduzeća, a celokupna imovina ostala je na nivou Holdinga. Naime, činjenica da nije napravljen deobni bilans, po mišljenju predlagača, nije osnov za isključenje zaposlenih iz zavisnih društava iz skupštine Holdinga, niti je bez deobnog bilansa moguće sprovesti postupak privatizacije zavisnih društava u smislu člana 400v Zakona o preduzećima. Takođe, navodi se da su prema Statutu iz 2001. godine, koji je prestao da važi stupanjem na snagu osporenog Statuta, u skupštini Holdinga, po osnovu društvenog kapitala, pored zaposlenih u Holdingu učestvovali i predstavnici zaposlenih iz zavisnih društava, te da je osporeni Statut donela skupština Holdinga u čijem radu nisu učestvovali predstavnici zaposlenih u zavisnim društvima izabrani prema ranije važećem Statutu.

Sudu je dostavljena dokumentacija koja se odnosi na osnivanje i statusne promene Holdinga i osnivanje zavisnih društava, kao i pojedini akti Trgovinskog suda i dopis Ministarstva privrede, koji, po mišljenju predlagača, dokazuju da je kapital Holdinga nastao i radom zaposlenih u zavisnim društvima koja je Holding osnovao, odnosno da je u kapitalu Holdinga sadržan i kapital zavisnih društava.

U odgovoru se navodi da izraz "vlasnici kapitala" iz člana 2. tačka d) Statuta predstavlja u tehničkom smislu označavanje akcionara i predstavnika društvenog kapitala i da u kasnijim odredbama Statuta u svojinskom smislu, kada je reč o društvenom kapitalu, ima značenje prava na upravljanje, s obzirom na to da su zaposlena lica u Holdingu određena Statutom kao predstavnici društvenog kapitala u skupštini Holdinga. Određivanje samo zaposlenih u Holdingu kao predstavnika društvenog kapitala opredeljeno je radom kao Ustavom i Zakonom o preduzećima ustanovljenom osnovu prava upravljanja, jer je odredbama člana 55. Ustava utvrđeno da se pravo upravljanja zasniva na radu i svojini, a odredbama člana 394. Zakona

propisano je da skupštinu društvenog preduzeća čine predstavnici zaposlenih u preduzeću. Odnos matičnog i zavisnog preduzeća nastao je osnivanjem zavisnih društava, putem ulaganja kapitala Holding kompanije u zavisna društva, pa je, stoga, sastav skupštine opredeljen samo vlasništvom nad akcijama kao hartijama od vrednosti i radom lica zaposlenih u Holding kompaniji, kao osnovom upravljanja kapitalom u društvenoj svojini. U odgovoru se dalje navodi da se Statutom ne uređuje pitanje privatizacije društvenog kapitala kojim raspolaže Holding kompanija i da je Statut donet u cilju usaglašavanja faktičkog i pravnog stanja u Holding kompaniji, nastalog kao posledica pokretanja, a zatim obustavljanja postupka likvidacije nad Kompanijom, krajem 2003. godine.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporeni Statut donela Skupština Holding kompanije 18. novembra 2004. godine, na osnovu čl. 61, 410. i 442. Zakona o preduzećima. Osporenim odredbama člana 2. Statuta određeno je da u ovom statutu izraz "predstavnici društvenog kapitala" označava zaposlene u Holding kompaniji (tačka c)), a izraz "vlasnici kapitala" označava akcionare i predstavnike društvenog kapitala (tačka d)).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se ekonomsko i socijalno uređenje zasniva na slobodnom privređivanju svim oblicima svojine na jedinstvenom tržištu robe, rada i kapitala; na upravljanju i prisvajanju po osnovu svojine i rada (član 55.); da se jamči društvena, državna, privatna i zadružna svojina i drugi oblici svojine i da svi oblici svojine imaju jednaku pravnu zaštitu (član 56.); da su svojina i rad osnove upravljanja i učešća u odlučivanju i da zaposleni upravljaju u društvenom preduzeću i učestvuju u upravljanju u drugim vrstama preduzeća i drugim organizacijama u kojima rade, odnosno u koje ulažu sredstva u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom (član 58.); da se svojinska prava i obaveze na sredstvima u društvenoj i državnoj svojini i uslovi pod kojima se ta sredstva mogu pretvarati u druge oblike svojine uređuju zakonom (član 59. stav 1.); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, kao i pravni položaj preduzeća i drugih organizacija (član 72. stav 1. tačka 4.).

Odredbe Ustava koje se odnose na pravni položaj preduzeća i učešće zaposlenih po osnovu svojine i rada u upravljanju preduzećem ne primenjuju se neposredno, već se ti odnosi, saglasno navedenim odredbama Ustava, uređuju zakonom. Statut čije su odredbe osporene donet je na osnovu Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96...36/02), koji se na osnovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, od dana stupanja na snagu Ustavne povelje primenjivao kao republički zakon. Zakon o preduzećima prestao je da važi danom stupanja na snagu Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/04), odnosno 30. novembra 2004. godine, na osnovu člana 456. Zakona. Navedenim članom 456. Zakona o privrednim društvima je, pored ostalog, propisano, da do isteka rokova za privatizaciju utvrđenih zakonom kojim se uređuje privatizacija, ostaju na snazi odredbe čl. 392. do 399. i čl. 400a, 400b, 400v i 421a Zakona o preduzećima. Odredbom člana 452. stav 2. Zakona o privrednim društvima propisano je i da su privredna društva, preduzetnici i drugi oblici povezivanja i organizovanja za obavljanje privredne delatnosti dužni, pored ostalog, da svoje opšte akte usklade sa odredbama ovog zakona u roku od dve godine od dana njegovog stupanja na snagu, ako zakonom nije drukčije određeno. S obzirom na to da se ocena zakonitosti opšteg akta vrši u odnosu na zakon, odnosno na one odredbe zakona koje su na snazi, te da nije istekao rok koji je Zakonom o privrednim društvima određen za usaglašavanje opštih akata privrednih društava sa tim Zakonom, Ustavni sud je izvršio ocenu zakonitosti osporenih odredaba Statuta u odnosu na odredbe Zakona o preduzećima koje su na snazi.

Odredbama Zakona o preduzećima, koje su na snazi, pored ostalog, propisano je: da je društveno preduzeće ono preduzeće koje u celini posluje društvenim kapitalom i da je kapital društvenog preduzeća podeljen na akcije ili udele određene nominalne vrednosti (član 392.); da skupštinu društvenog preduzeća čine predstavnici zaposlenih u svim delovima i da se statutom utvrđuje broj članova, način izbora, mandat, sastav i odgovornost članova skupštine (član 394.); da preduzeće koje posluje većinskim društvenim kapitalom, ne može, u slučajevima i pod uslovima propisanim Zakonom donositi odluke o raspolaganju društvenim kapitalom bez prethodne saglasnosti agencije republike članice nadležne za poslove privatizacije, te da ih agencija može poništiti, ako su donete bez propisane saglasnosti (član 398a.); da zavisno preduzeće može, radi sprovođenja postupka privatizacije, da donese odluku o istupanju iz holdinga, odnosno matičnog preduzeća u slučajevima organizovanja prenosom kapitala bez naknade, podele imovine, sticanja kapitala u drugom preduzeću, investiranja kapitala u nova preduzeća, kao i u drugim slučajevima, te da se pravo na istupanje iz holdinga, odnosno matičnog preduzeća ne može statutom isključiti, odnosno ograničiti (član 400v. st. 1. i 2.).

Iz odredaba člana 394. Zakona o preduzećima, kojima je propisano da skupštinu društvenog preduzeća čine predstavnici zaposlenih, po oceni Suda, sledi da i u drugim oblicima preduzeća koja posluju društvenim kapitalom, određena svojinska ovlašćenja po osnovu tog kapitala u skupštini ostvaruju zaposleni u pravnom licu čiji je društveni kapital statutom i drugim odgovarajućim aktima određen kao kapital tog pravnog lica. To svojinsko-pravno ovlašćenje čini pravo upravljanja društvenim kapitalom, bez mogućnosti zaposlenih da po osnovu društvenog kapitala koriste prava koja pripadaju akcionarima (pravo na dividendu i pravo na učešće u raspodeli likvidacione mase), a ostvarivanje tog prava (prava upravljanja), prema Zakonu, vezano je za pravo rada u pravnom licu. Polazeći od toga da je u osporenom Statutu Holdinga kao osnovni kapital, pored akcionarskog, iskazan i društveni kapital koji je rešenjem Direkcije za procenu vrednosti kapitala označen kao kapital Holdinga i upisan u registar kod nadležnog organa, određivanje osporenom odredbom člana 2. pod c) Statuta da su zaposleni u Holdingu predstavnici društvenog kapitala Holdinga, po oceni Suda, nije nesaglasno s Ustavom i zakonom. Takođe, određivanje osporenom odredbom člana 2. pod d) Statuta da se "vlasnicima", u smislu Statuta, smatraju pored akcionara i zaposleni u Holdingu, kao predstavnici društvenog kapitala Holdinga u skupštini, po oceni Suda, nema značenje utvrđivanja promene svojinskih prava zaposlenih na kapitalu u društvenoj svojini kojim Holding posluje, već ima smisao određivanja jednim pojmom akcinara i predstavnika zaposlenih, kao članova skupštine Holdinga, koja je Zakonom o preduzećima, kao i Zakonom o privrednim društvima određena kao organ vlasnika pravnog lica. Po shvatanju Suda, ni iz odredaba člana 398a Zakona o preduzećima ne proizlazi da je Agencija za privatizaciju određena kao titular društvene svojine. Naime, tim odredbama Zakona uređen je način vršenja svojinskih ovlašćenja na sredstvima u društvenoj svojini, koja po osnovu društvenog kapitala ostvaruju zaposleni kao predstavnici tog kapitala u organima preduzeća, a kontrolu zakonitosti odluka Holdinga koje se odnose na raspolaganje imovinom Holdinga, saglasno navedenoj odredbi Zakona, vrše drugi nadležni organi, s obzirom da je odluke preduzeća donete suprotno toj odredbi Zakona nadležna da poništi Agencija.

U vezi sa navodima predlagača da se na nivou Holdinga nalazi i kapital zavisnih društava i da nije izvršen deobni bilans, te da iz tog razloga zaposleni u Holdingu ne mogu biti jedini predstavnici društvenog kapitala u skupštini Holdinga, Ustavni sud, saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da utvrđuje visinu i svojinsku strukturu iskazanog kapitala u Statutu, odnosno da li u kapitalu tog pravnog lica ima i

kapitala drugih lica, u konkretnom slučaju zavisnih društava. Naime, za utvrđivanje svojinskih odnosa na kapitalu i za rešavanje eventualnih sporova imovinske prirode u pogledu prava i obaveza koja pripadaju određenim pravnim licima koja se nalaze u odnosu međusobne povezanosti, nadležni su drugi državni organi. Polazeći od toga da se osporenim odredbama Statuta, ne isključuje, odnosno ne ograničava pravo zavisnih društava, da saglasno odredbama člana 400v Zakona o preduzećima, radi sprovođenja postupka privatizacije, donesu odluku o istupanju iz Holdinga, kao i obaveza Holdinga da na zavisno preduzeće prenese udele ili akcije koje poseduje u zavisnom preduzeću po osnovu dela društvenog kapitala, Sud je našao da je ukazivanje predlagrača na potrebu utvrđivanja odgovarajućeg deobnog bilansa radi sprovođenja postupka privatizacije društvenog kapitala, stvar primene navedene odredbe Zakona, a ne ocene ustavnosti i zakonitosti osporenog Statuta od strane Ustavnog suda. U tom smislu visinu odgovarajućeg društvenog kapitala radi sprovođenja postupka privatizacije zavisnih društava, zainteresovana lica rešavaju saglasno svojim aktima, a u slučaju spora, za rešavanje tih odnosa nadležni su drugi državni organi. Takođe, Ustavni sud, na osnovu člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje da li su u radu određenog organa - u konkretnom slučaju skupštine koja je donela osporeni Statut, učestvovala lica izabrana u skladu sa važećim aktima preduzeća, već su i za odlučivanje o tim pitanjima nadležni drugi državni organi.

Polazeći od izloženog, Ustavni sud je, na osnovu člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda
IY-23/2005 od 20. aprila 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 48/2006)

Kako se ocena zakonitosti materijalno-pravnih odredaba osporenog akta može vršiti samo u odnosu na zakon koji je na snazi, ali tek po isteku roka za usklađivanje akta sa zakonom, to se nisu stekli uslovi da se prihvati inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih odredaba Odluke dok teče rok za njihovo usaglašavanje sa zakonom. Zakon o preduzećima u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti prestao je da važi, pa ne postoje procesni uslovi za ocenu saglasnosti osporenih odredaba Odluke sa zakonom koji nije u pravnom poretku.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 39a i 59a Odluke o izmeni i dopuni Statuta "Galenika-Fitofarmacija", a.d. Beograd, od 21. februara 2004. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba Odluke navedenih u izreci. Prema navodima inicijatora, osporene odredbe Odluke su u suprotnosti s odredbama člana 3. stav 2. Ustava, kojim se jamče i priznaju ekonomska prava čoveka i građanina i člana 229. Zakona o preduzećima, prema kome akcionar ima pravo na udeo

u godišnjoj dobiti koju skupština odredi za deobu (dividenda). Pored toga, odredbom člana 59a Odluke, koja se odnosi na sazivanje, glasanje i odlučivanje u skupštini akcionarskog društva, isključena je primena Zakona koja se odnosi na davanje zastupničke izjave.

U odgovoru donosioca osporenog akta navodi se da su osporenim odredbama Odluke, kojima su dopunjene odredbe Statuta ovog društva, od 16. juna 2003. godine, uređeni delokrug, sastav i način rada skupštine društva i prava akcionara u saglasnosti s Ustavom i odredbom člana 58., člana 55. stav 2. i člana 244. Zakona o preduzećima. U odgovoru se, dalje, navodi da pravo upravljanja imovinom akcionar ostvaruje pre svega kroz realizaciju prava glasa prilikom donošenja skupštinskih odluka, srazmerno broju akcija koje poseduje. To upravljanje je ograničeno istim pravom ostalih akcionara (suvlasnika), te ako se neki od akcionara ne slaže sa odlukom koju je donela većina akcionara, svoj ekonomski interes može zaštititi koristeći pravo raspolaganja. Odluku o izmenama Statuta donela je skupština vlasnika društva, koje je otvoreno akcionarsko društvo, čije se akcije nalaze na berzi, kao ovlašćeni organ i u zakonom propisanom postupku, pa predlaže da se odbije podneta inicijativa.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbama Odluke propisano: da "kad se dobit usmerava na isplatu dividendi, kao presek stanja akcija akcionara iz knjige akcionara, odnosno Centralnog registra, uzima se stanje tri dana pre dana održavanja Skupštine društva (T-3) u skladu sa članom 57. ovog Statuta "(član 39a); da odredbe ovog Statuta o sazivanju Skupštine a.d., glasanju, odnosno odlučivanju na njoj, isključuju primenu odredbe važećeg Zakona o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, koja se odnosi na davanje zastupničke izjave (član 59a).

Ustav Republike Srbije ne uređuje pitanja deobe dobiti, vrste, sastava i načina odlučivanja organa privrednog društva. Prema članu 57. stav 1. Ustava privredne i druge delatnosti obavljaju se slobodno i pod jednakim uslovima, u skladu s Ustavom i zakonom, a članom 72. stav 1. tačka 4. Ustava utvrđeno je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora, kao i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa.

Odredbom člana 456. Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/2004) utvrđeno je da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02), osim čl. 392. do 399. i čl. 400a, 400b, 400v i 421a koji ostaju na snazi do isteka rokova za privatizaciju utvrđenih zakonom kojim se uređuje privatizacija. Odredbama člana 452. Zakona o privrednim društvima utvrđeno je da danom stupanja na snagu ovog zakona, postojeća privredna društva, preduzetnici i drugi oblici povezivanja i organizovanja za obavljanje privredne delatnosti, nastavljaju da rade na način i pod uslovima po kojima su upisani u registar (stav 1.), kao i da su privredna društva, preduzetnici i drugi oblici povezivanja i organizovanja za obavljanje privredne delatnosti dužni da svoju pravnu formu, organe, akcionare i članove, osnovni kapital, akcije i udele, poslovno ime, memorandume, delove preduzeća sa određenim ovlašćenjima u pravnom prometu, kao i svoje opšte akte i osnivačke ugovore, usklade s odredbama ovog zakona u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, ako ovim zakonom nije drukčije određeno (stav 2.).

Ustavni sud je utvrdio da su osporene odredbe Odluke o izmeni i dopuni Statuta, odredbe za koje je članom 452. stav 2. Zakona o privrednim društvima utvrđena obaveza usklađivanja s odredbama tog zakona, u roku od dve godine od dana njegovog stupanja na snagu. Kako se ocena zakonitosti materijalno-pravnih odredaba osporenog akta može vršiti samo u odnosu na zakon koji je na snazi, ali tek po isteku roka za

usklađivanje akta sa zakonom, Ustavni sud je ocenio da se nisu stekli uslovi da se prihvati inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih odredaba navedene Odluke dok teče rok za njihovo usaglašavanje sa zakonom. S obzirom da je prestao da važi Zakon o preduzećima, u odnosu na koji se traži ocena zakonitosti osporenih odredaba Odluke, to ne postoje procesni uslovi za ocenu saglasnosti ovih odredaba sa zakonom koji je prestao da važi.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-374/2005 od 6. jula 2006.

U ustavno-sudskom postupku ocena zakonitosti materijalno-pravnih odredbi opšteg akta vrši se u odnosu na zakon koji je na snazi, pa nema procesnih pretpostavki za traženu ocenu osporene odredbe Statuta u odnosu na zakone koji su prestali da važe. Imajući u vidu da je Zakonom o privrednim društvima subjektima na koje se ovaj zakon odnosi, u koje spada i donosilac osporenog akta, ostavljen rok od dve godine za usaglašavanje, između ostalog, organizacije i opštih akata sa ovim zakonom, to nema osnova da Ustavni sud vrši ocenu zakonitosti osporenih odredaba Statuta pre isteka roka za njihovo usaglašavanje sa Zakonom o privrednim društvima. Polazeći od toga da Statut nije donet neposredno na osnovu Ustava, nema procesnih pretpostavki ni za ocenu saglasnosti ovog akta s Ustavom.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 13. Statuta Ustanove za fizičku kulturu, Sportsko-rekreativni centar "Tašmajdan", Beograd, broj 990 od 17. juna 1992. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 13. Statuta navedenog u izreci, jer inicijator smatra da član 13. Statuta nije u saglasnosti sa odredbama čl. 2, 4. i člana 137. stav 1. tačka 17. i stav 2. Zakona o radnim odnosima ("Službeni glasnik RS", broj 55/96), odnosno sa odredbom člana 65. Zakona o osnovama radnih odnosa ("Službeni list SRJ", br. 29/96), s obzirom na to da se ovlašćenje direktora ustanove da odlučuje o pojedinačnim pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih nije moglo preneti na drugo lice. Takođe, u inicijativi se ističe da je osporena odredba Statuta suprotna i odredbama čl. 41, 42. i 63. Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96), iz kojih sledi da direktor ustanove može u okviru svojih ovlašćenja dati drugom licu - punomoćniku pismeno punomoćje za zastupanje ustanove, prilikom vršenja pojedinih pravnih poslova, ali da ne može odrediti lice koje će ga zamenjivati u slučaju odsutnosti, sa svim pravima i ovlašćenjima direktora ustanove. Po mišljenju inicijatora, odredba člana 13. Statuta nije u saglasnosti ni sa odredbom člana 12. stav 2. Ustava

Republike Srbije, koja određuje da se samo zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje.

U dostavljenom odgovoru navodi se, pored ostalog, da je osporeni Statut donet u skladu sa Zakonom o javnim službama i propisima Skupštine grada Beograda koja je osnivač Ustanove.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Statut Ustanove za fizičku kulturu, Sportsko-rekreativni centar "Tašmajdan", Beograd, broj 990 od 17. juna 1992. godine, doneo Upravni odbor Ustanove "Tašmajdan", s pozivom na član 21. Zakona o javnim službama ("Službeni glasnik RS", broj 42/91) i Rešenje Skupštine grada Beograda ("Službeni list grada Beograda", broj 8/92). Odredbom osporenog člana 13. Statuta utvrđeno je da: "U slučajevima odsutnosti generalnog direktora zamenjuje lice koje generalni direktor odredi sa svim pravima i ovlašćenjima generalnog direktora".

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se zakonom utvrđuju uslovi i način obavljanja delatnosti, odnosno poslova za koje se obrazuju javne službe (član 65.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, sistem u oblastima radnih odnosa, društvene brige o deci i omladini, obrazovanja, fizičke kulture, kao i sistem javnih službi (član 72. tač. 4., 6. i 7).

Zakon o javnim službama ("Službeni glasnik RS", br. 42/91, 71/94 i 79/2005) utvrđuje: da se javnom službom u smislu ovog zakona smatraju ustanove, preduzeća i drugi oblici organizovanja utvrđeni zakonom, koji obavljaju delatnosti odnosno poslove kojima se obezbeđuje ostvarivanje prava građana, odnosno zadovoljavanje potreba građana i organizacija, kao i ostvarivanje drugog zakonom utvrđenog interesa u određenim oblastima (član 1. stav 1.); da se radi obezbeđivanja ostvarivanja prava utvrđenih zakonom i ostvarivanja drugog zakonom utvrđenog interesa u oblasti obrazovanja, nauke, kulture, fizičke kulture... osnivaju ustanove (član 3. stav 1.); da ustanova, preduzeće i drugi oblik organizovanja, obavlja delatnosti, odnosno poslove iz člana 3. ovog zakona pod uslovima i na način utvrđen zakonom, a u skladu sa ciljevima radi kojih se osniva (član 5.); da se na osnivanje, organizaciju i rad ustanove, shodno primenjuju propisi koji se odnose na preduzeća, ako zakonom nije drukčije određeno (član 12.); da direktor ustanove ima prava i dužnosti direktora preduzeća (član 19.).

Zakon o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/2004) utvrđuje: da se ovim zakonom uređuje osnivanje privrednih društava i preduzetnika, upravljanje društvima, prava i obaveze osnivača, ortaka, člana i akcionara, povezivanje i reorganizacija (statusne promene i promene pravne forme privrednih društava, reorganizacija), prestanak preduzetnika i likvidacija privrednih društava (član 1.) da danom stupanja na snagu ovog zakona, postojeća privredna društva, preduzetnici i drugi oblici povezivanja i organizovanja za obavljanje privredne delatnosti, nastavljaju da rade na način i pod uslovima pod kojima su upisani u registar, s tim da su dužni da svoju pravnu formu, organe, akcionare i članove, osnovni kapital, akcije i udele, poslovno ime, memorandume, delove preduzeća sa određenim ovlašćenima u pravnom prometu, kao i svoje opšte akte i osnivačke ugovore usklade sa odredbama ovog zakona u roku od 2 godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno (član 452. st. 1. i 2.); da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o preduzećima ("Službeni list grada Beograda", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02), osim čl. 392. do 399. i čl. 400a, 400b, 400v. i 421a. koji ostaju na snazi do isteka rokova za privatizaciju utvrđenih zakonom kojim se

uređuje privatizacija (član 456.). Zakon je stupio na snagu 30. novembra 2004. godine, saglasno članu 457. Zakona.

Na osnovu iznetog, Sud je utvrdio da su zakoni u odnosu na koje je tražena ocena zakonitosti navedene odredbe Statuta, prestali da važe i to: Zakon o radnim odnosima ("Službeni glasnik RS", br. 55/96 i 28/01) na osnovu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 7/01), Zakon o osnovama radnih odnosa ("Službeni list SRJ", br. 29/96 i 51/99) na osnovu Zakona o prestanku važenja pojedinih zakona ("Službeni glasnik RS", broj 135/04), Zakon o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96 ... 36/02) na osnovu Zakona o privrednim društvima. S obzirom na to da se u ustavnosudskom postupku ocena zakonitosti materijalno-pravnih odredbi opšteg akta može vršiti samo u odnosu na zakon koji je na snazi, to je Sud utvrdio da nema procesnih pretpostavki za traženu ocenu osporene odredbe Statuta u odnosu na zakone koji su prestali da važe.

Takođe, imajući u vidu odredbe čl. 12. i 19. Zakona o javnim službama, koje obavezuju privredne subjekte koji posluju u formi ustanova da u pogledu organizacije i rada, te prava i dužnosti direktora - primenjuju propise koji se odnose na preduzeća, a da je Zakonom o privrednim društvima subjektima na koje se Zakon odnosi ostavljen rok od 2 godine da usaglase, između ostalog, i svoju organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom, to po oceni Suda, nema osnova za ocenu zakonitosti osporenih odredaba člana 13. Statuta, dok teče rok za njihovo usaglašavanje sa Zakonom o privrednim društvima. Polazeći od toga da osporeni Statut nije donet neposredno na osnovu Ustava, po oceni Suda, nema procesnih pretpostavki ni za ocenu saglasnosti ovog akta s Ustavom.

Na osnovu iznetog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je doneo Rešenje kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-247/2005 od 30. marta 2006.

Sličan pravni stav Ustavni sud je izrazio i u
Rešenju IY-185/2002 od 23. februara 2006. god.

Imajući u vidu da važeći Zakon o visokom obrazovanju ostavlja rok od dve godine za usaglašavanje organizacije i opštih akata univerziteta i fakulteta sa Zakonom, kakav akt predstavlja i osporeni Statut, to nema osnova za ocenu zakonitosti osporenih odredaba Statuta Medicinskog fakulteta u Novom Sadu, dok teče rok za njihovo usaglašavanje sa navedenim Zakonom.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba člana 147. stav 1. tačka 3., stav 2. i st. 3. do 6. u delovima koji glase: "pored uslova iz stava 1. ovog člana" Statuta Medicinskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu, od 12. jula 2002. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 147. Statuta Medicinskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu navedenih u izreci. Po mišljenju podnosioca inicijative osporene odredbe Statuta su u suprotnosti sa članom 35. stav 2. Ustava Republike Srbije i članom 72. stav 1. tačka 3. i stav 4. Zakona o univerzitetu ("Službeni glasnik RS", broj 21/2002). Podnosilac inicijative smatra da je osporenim odredbama člana 147. Statuta povređena odredba člana 35. stav 2. Ustava, jer se onemogućava sticanje nastavničkog zvanja za ona lica koja ispunjavaju sve ostale uslove iz Statuta i Zakona za izbor u ta zvanja, "ako nisu bili asistenti." Ovo iz razloga što se prema osporenim odredbama člana 147. Statuta sposobnost za nastavni rad procenjuje tokom najmanje jednog asistentskog perioda, čime se onemogućava izbor, odnosno reizbor onih nastavnika koji su već stekli nastavničko zvanje po ranijim propisima ili se radi o najistaknutijim naučnim radnicima, koji nisu bili asistenti. Takođe smatraju da su osporene odredbe Statuta nesaglasne s odredbama člana 72. stav 1. tačka 3) i stav 4. Zakona o univerzitetu, jer propisuju novi uslov za izbor u zvanje, a uslovi za izbor u zvanje nastavnika utvrđuju se isključivo zakonom. Osim toga, utvrđivanje sposobnosti za nastavni rad, kao i utvrđivanje ispunjenosti pedagoških uslova, ne može se vršiti "procenom", kako je to predviđeno u osporenim odredbama člana 147. Statuta, već isključivo "na činjenicama zasnovanom ocenom".

U odgovoru Medicinskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu se navodi da odredbama člana 147. Statuta nije uveden novi uslov za izbor u zvanje, već je korišćeno pravo iz člana 72. Zakona o univerzitetu i uređen je način utvrđivanja ispunjenosti pedagoških uslova, pa osporene odredbe Statuta nisu suprotne zakonu. Inače Statut je na snazi, a u toku je postupak donošenja novog Statuta u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.

Ustavni sud Republike Srbije utvrdio je da je Statut Medicinskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu donet 12. jula 2002. godine, na osnovu člana 112. stav 1. tačka 1) Zakona o univerzitetu ("Službeni glasnik RS", broj 21/2002). Članom 147. Statuta predviđeni su uslovi za izbor u zvanje nastavnika (docenta, vanrednog i redovnog profesora). U stavu 1. ovog člana Statuta predviđeni su uslovi pod kojima može da se stekne zvanje docenta, a u osporenoj tački 3. predviđena je sposobnost za nastavni rad, što se procenjuje tokom najmanje jednog asistentskog perioda. U osporenom stavu 2. ovog člana utvrđeno je da procenu pedagoške sposobnosti komisiji za pisanje referata daju katedra i Studentski parlament. Uslovi za ponovni izbor u zvanje docenta predviđeni su u stavu 3. ovog člana Statuta, pa je pored ostalog predviđeno da kandidat treba da ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana. Uslovi za izbor u zvanje vanrednog profesora i ponovni izbor u ovo zvanje utvrđeni su u st. 4. i 5. ovog člana Statuta, pa je predviđeno da kandidati, pored ostalog, treba da ispunjavaju uslove iz stava 1. ovog člana Statuta. Uslovi za izbor u zvanje redovnog profesora propisani su u stavu 6. ovog člana i predviđeno je da to zvanje može da se stekne ako se, pored ostalog, ispunjavaju uslovi iz stava 1. ovog člana Statuta.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je u članu 35. stav 2. da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija, a u članu 72. stav 1. tač. 4. i 6. Ustava utvrđeno je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblasti radnih odnosa i sistem u oblasti obrazovanja.

Na osnovu navedenih ovlašćenja Narodna skupština je Zakonom o univerzitetu uredila sistem u oblasti univerzitetskog obrazovanja, a u okviru toga i uslove za izbor u zvanje nastavnika univerziteta (član 72.). Zakon o univerzitetu prestao je da važi stupanjem na snagu Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik RS", broj 76/05), 10. septembra 2005. godine.

Zakonom o visokom obrazovanju uveden je novi sistem u oblasti visokog obrazovanja u pogledu uslova i načina obavljanja delatnosti visokog obrazovanja, te su takvom sistemu prilagođena i zvanja nastavnika, uslovi, način i postupak izbora u zvanje nastavnika, a u skladu sa vrstom studija za koju je ustanova akreditovana. Prema članu 117. Zakona, univerziteti i fakulteti usaglasice svoju organizaciju i opšte akte sa ovim Zakonom u roku od dve godine od dana stupanja na snagu Zakona, što znači do 10. septembra 2007. godine.

S obzirom na to da je Zakon o univerzitetu u odnosu na koji je tražena ocena, prestao da važi, to se ocena zakonitosti osporenih odredaba člana 147. Statuta ne može vršiti u odnosu na taj Zakon, već u odnosu na Zakon o visokom obrazovanju koji je na snazi. Imajući u vidu da je Zakonom o visokom obrazovanju ostavljen rok od dve godine za usaglašavanje organizacije i opštih akata univerziteta i fakulteta sa Zakonom o visokom obrazovanju, to po oceni Ustavnog suda, nema osnova za ocenu zakonitosti osporenih odredaba člana 147. Statuta, dok teče rok za njihovo usaglašavanje sa Zakonom o visokom obrazovanju.

Imajući u vidu da osporeni Statut nije akt koji je donet neposredno na osnovu Ustava, to nema procesnih pretpostavki ni za ocenu njegove saglasnosti s Ustavom.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-322/2004 od 9. marta 2006.

Nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja opšteg akta sa zakonom koji je prestao da važi, niti za ocenu ustavnosti postupka donošenja tog akta, jer osporeni Statut nije donet neposredno na osnovu Ustava.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Obustavlja se postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Statuta deoničkog društva "Topola" u mešovitoj svojini za proizvodnju ambalaže i furnira sa p.o. Pančevo, od 26. marta 1996. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Sud Srbije i Crne Gore je na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list Srbije i Crne Gore", broj 1/2003) ustupio Ustavnom sudu Republike Srbije predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti postupka donošenja Statuta deoničkog društva "Topola" u mešovitoj svojini za proizvodnju ambalaže i furnira sa p.o., Pančevo, od 26. marta 1996. godine. Podnosilac predloga smatra da je osporeni Statut doneo nenadležan organ (zbor radnika i deoničara) i da su na osnovu tako donetog Statuta nelegalno izabrani organi koji su promenili status preduzeća (od deoničkog društva u mešovitoj svojini u društveno preduzeće). Predlagač traži "obustavljanje od izvršenja svih pojedinačnih akata i radnji koji su preduzeti na osnovu osporenog Statuta".

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Statut deoničkog društva "Topola" u mešovitoj svojini za proizvodnju ambalaže i furnira sa p.o. Pančevo, donela Skupština - zbor radnika i deoničara, 26. marta 1996. godine, na osnovu čl. 101.

i 123. Zakona o preduzećima ("Službeni list SFRJ", br. 77/88, 40/89, 46/90 i 61/90). U toku postupka pred Sudom izvršena je promena oblika Preduzeća, iz deoničkog društva "Topola" u mešovitoj svojini za proizvodnju ambalaže i furnira sa p.o. Pančevo, u društveno preduzeće "Topola", Pančevo, na osnovu Rešenja Privrednog suda u Pančevu Fi br. 1970/96, od 29. jula 1996. godine. Takođe, Rešenjem Privrednog suda u Pančevu ST-1089/98 od 19. novembra 1999. godine, odbijen je predlog dužnika za zaključenje prinudnog poravnanja, te je po službenoj dužnosti otvoren stečajni postupak nad dužnikom DP "Topola", Pančevo.

Zakon o preduzećima na osnovu koga je donet osporeni Statut, prestao je da važi stupanjem na snagu Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02), koji je takođe prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/04), osim odredaba čl. 392. do 399. i čl. 400a, 400b i 421a, tog Zakona koji ostaju na snazi do isteka rokova za privatizaciju utvrđenih zakonom kojim se uređuje privatizacija.

Ustavni sud je utvrdio da iz sadržine predloga za ocenu Statuta proizlazi da se osporava zakonitost postupka donošenja osporenog Statuta, te da su se stekli uslovi za obustavu postupka iz člana 25. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), jer nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja opšteg akta sa zakonom koji je prestao da važi. Imajući u vidu da osporeni Statut nije akt koji je donet neposredno na osnovu Ustava, to nema procesnih pretpostavki ni za ocenu ustavnosti postupka donošenja osporenog Statuta.

Odlučivanje o zahtevu za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenog Statuta je bespredmetno, budući da se postupak za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Statuta obustavlja.

Na osnovu izloženog i odredbe člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-146/2005 od 18. maja 2006.

g) Udruženja građana

Zakon daje ovlašćenje korisniku lovišta da svojim pravilima uređuje način organizovanja lova i druga pitanja koja se odnose na sprovođenje lova u lovištu koje mu je dato na gazdovanje, pa je osporenim Pravilnikom o lovu Lovačko udruženje, koje je član Lovačkog saveza Srbije, u okviru zakonskog ovlašćenja uredilo način organizovanja i sprovođenja lova u lovištu koje mu je dato na korišćenje. Pitanja osnivanja, načina organizovanja i unutrašnjih organizacionih oblika Lovačkog udruženja, kao i druga pitanja iz okvira aktivnosti lovačkog udruženja i ostvarivanja ciljeva zbog kojih je udruženje osnovano, predstavljaju njihovu autonomnu regulativu kao društvenih organizacija, odnosno udruženja građana, koja oni uređuju svojim aktima, a ta pitanja su osporenim Pravilnikom uređena u okviru zakonom datih ovlašćenja.

Nepostojanje preambule u osporenom Pravilniku nije razlog za utvrđivanje neustavnosti i zakonitosti Pravilnika, jer Ustavom i zakonom nije propisana obaveza da opšti akti imaju preambulu.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Pravilnika o lovu Lovačkog udruženja "Subotička peščara" iz Subotice, od 22. avgusta 1994. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti Pravilnika navedenog u izreci. Podnosilac inicijative ukazuje na to da Pravilnik nema preambulu, da su neke odredbe Pravilnika nedorečene, neprecizne, da su date pogrešne formulacije i da Pravilnikom nisu regulisana sva pitanja koja treba da se regulišu tim aktom, jer su neke odredbe Pravilnika suvišne. U inicijativi se dalje navodi da su odredbe Pravilnika o korišćenju lovišta kojim gazduje Lovački savez Srbije preko lovačkih udruženja, nesaglasne sa Statutom Lovačkog udruženja "Subotička peščara" iz Subotice i sa Pravilnikom o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti Lovačkog udruženja "Subotička peščara" iz Subotice, i to u pogledu uređivanja položaja lovačkih društava; načina raspodele lovnog terena; izbora grupovođe i njegovog zamenika i utvrđivanje njihovih prava i obaveza; upoznavanja sa cenovnikom za ulovljenu divljač, izdavanja propratnice, rokova dostavljanja računa i opomene za neizmirenje računa za ulovljenu divljač; sprovođenja gostinjskog lova i lovnog turizma; utvrđivanja lovnih revira; dolaska u lov lovaca u alkoholisanom stanju i prava predsednika Udruženja (čl. 4., do 7., 9., 11., 13., 14., 17., 22. i 26. Pravilnika).

U odgovoru Lovačkog udruženja "Subotička peščara" iz Subotice navodi se da smatraju da su sva normativna akta ovog Udruženja u skladu sa aktima Lovačkog saveza Srbije i da su "verifikovana" od nadležnih službi Saveza.

Ustavni sud je utvrdio da se osporenim Pravilnikom o lovu reguliše organizacija i sprovođenje lova u Lovačkom udruženju "Subotička peščara" i predviđa da odluku o lovu donosi Upravni odbor Udruženja u skladu sa Zakonom o lovstvu i drugim aktima Republike Srbije i Pokrajine Vojvodine, Lovačkog saveza Srbije, Lovačkog saveza Vojvodine, kao i Statutom Lovačkog udruženja. Odluke o lovu donosi Upravni odbor Udruženja ponaosob za svaku vrstu divljači i posebno za svako lovačko društvo koje je organizacioni deo Udruženja. Pravilnikom se takođe uređuje: pravo učešća u lovu; način vršenja lova na sitnu, kao i na krupnu divljač; način organizovanja lova, prava, dužnosti i pravila ponašanja lovaca i grupovođa; mesto sprovođenja lova; vrste lova (redovni lov, uzgojni odstrel, sanitarni odstrel, gostinjski lov, turistički lov), vreme sprovođenja lova i ovlašćenje za odlučivanje o načinu podele ulovljene divljači; kontrola lova; otklanjanje učinjene štete i odgovornost za štetu; sredstva za lov i ispravnost oružja za koje postoji oružani list, i druga pitanja koja su od značaja za bezbedno učestovanje u lovu.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se jamči sloboda političkog, sindikalnog i drugog organizovanja i delovanja i bez odobrenja, uz upis u registar kod nadležnog organa (član 44. stav 1.); da se zaštita, korišćenje, unapređivanje i upravljanje dobrima od opšteg interesa (prirodna bogatstva i dobra u opštoj upotrebi) ostvaruju pod uslovima i na način utvrđen zakonom (član 60. stav 4.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka

i građanina i zaštitu i unapređivanje biljnog i životinjskog sveta (član 72. stav 1. tač. 1. i 5.).

Zakonom o lovstvu ("Službeni glasnik RS", broj 39/93), kojim je uređena zaštita, gajenje, lov i korišćenje divljači kao prirodnog bogatstva, propisano je: da se lovište daje na gazdovanje jednom korisniku lovišta, i to preduzeću ili Lovačkom savezu Srbije koji gazduje lovištem preko lovačkog udruženja organizovanog na području na kome je ustanovljeno lovište, a koje je njegov član, te da Lovački savez Srbije i lovačko udruženje zaključuju ugovor kojim se uređuju međusobna prava i obaveze u pogledu gazdovanja lovištem na koji saglasnost daje ministar (član 20.); da se gajenje divljači, uređivanje i održavanje lovišta, lovljenje i korišćenje ulovljene divljači i njenih delova u lovištu vrši na osnovu lovne osnove za gazdovanje lovištem koju donosi korisnik lovišta za period od 10 godina (član 27.), da je korisnik lovišta dužan da donese godišnji plan gazdovanja lovištem usklađen sa lovnom osnovom (član 32.); da korisnik lovišta utvrđuje svojim pravilima naročito: način organizovanja lova, vreme trajanja lova, kontrolu izlovljavanja divljači, naknadu za učinjenu štetu lovaca u lovištu, mere sigurnosti u lovu i način korišćenja objekata u lovu (član 44.); da lovac, član lovačkog udruženja koje gazduje lovištem plaća, korisniku lovišta za korišćenje divljači i njenih delova, iznos u visini utvrđenoj u cenovniku koji donosi korisnik lovišta (član 45.).

Imajući u vidu da iz navedenih odredaba Zakona sledi da korisnik lovišta svojim pravilima uređuje način organizovanja lova i druga pitanja koja se odnose na sprovođenje lova u lovištu koje mu je dato na gazdovanje, to je po oceni Ustavnog suda, osporenim Pravilnikom o lovu Lovačko udruženje "Subotička peščara" iz Subotice, koje je član Lovačkog saveza Srbije, u okviru zakonskih ovlašćenja uredilo način organizovanja i sprovođenja lova u lovištu koje mu je dato na korišćenje.

Zakonom o društvenim organizacijama i udruženjima građana ("Službeni glasnik SRS", br. 24/82, 17/84 i 50/84) propisan je postupak osnivanja i prestanak društvenih organizacija i udruženja građana. Prema članu 21. stav 1. ovog Zakona, društvene organizacije i udruženja građana imaju statute, a mogu imati i druge opšte akte kojima se uređuju pitanja unutrašnje organizacije, rad i međusobni odnosi članova organizacije, odnosno udruženja. Prema stavu 2. člana 21. Zakona, statutom društvene organizacije, odnosno udruženja građana uređuju se, pored ostalog: oblici i način organizovanja, članstvo u organizaciji, odnosno udruženju građana; prava, dužnosti i odgovornosti članova; organi u organizaciji, odnosno udruženju građana, njihova prava, dužnosti i odgovornosti, način izbora i trajanje mandata članova organa i nosilaca funkcija u organizaciji, odnosno udruženju i način donošenja drugih opštih akata. U članu 14. Zakona predviđeno je da se u okviru društvene organizacije, odnosno udruženja građana mogu organizovati određeni oblici unutrašnje organizacije, radi potpunijeg ostvarivanja ciljeva i zadataka i neposrednog ostvarivanja prava i obaveza. Pitanje unutrašnjeg oblika i načina organizovanja društvenih organizacija, odnosno udruženja građana nije predmet zakonskog uređivanja, već je odlučivanje o tim pitanjima prepušteno autonomiji društvenih organizacija, odnosno udruženja građana, koje oni uređuju svojim aktima, odnosno statutom i drugim aktima.

U smislu izloženog, Ustavni sud ocenjuje da su pitanja osnivanja lovačkih društava kao organizacionog oblika Lovačkog udruženja i uređivanja njihovih prava i obaveza u sprovođenju lova, utvrđivanja lovnih revira, načina raspodele lovnih terena i lovnih grupa, postupka, izbora i trajanja mandata grupovođa i njihovih zamenika, kao i nadležnosti za odlučivanje o pojedinim pitanjima iz okvira aktivnosti lovačkog udruženja i ostvarivanja ciljeva zbog kojih je udruženje i osnovano, uređena osporenim Pravilnikom u okviru ovlašćenja Lovačkog udruženja koja im daje zakon.

Nepostojanje preambule u osporenom Pravilniku nije, po oceni Ustavnog suda, razlog za utvrđivanje njegove neustavnosti i nezakovitosti, jer Ustavom i zakonom nije propisana obaveza da opšti akti imaju preambulu.

Ustavni sud na osnovu odredaba člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost opštih akata društvenih organizacija, odnosno udruženja građana, te ni saglasnost osporenog Pravilnika o lovu sa Pravilnikom o korišćenju lovišta kojima gazduje Lovački savez Srbije preko lovačkog udruženja, kao ni sa Statutom Lovačkog udruženja "Subotička peščara" iz Subotice, niti da ocenjuje celishodnost uređivanja navedenih pitanja u osporenom Pravilniku.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-417/2004 od 18. maja 2006.

6. REŠENJA O POKRETANJU POSTUKA

Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik SRS", br. 53/82, 15/84, 5/86 i 21/90 i "Službeni glasnik RS", br. 28/91, 53/93, 67/93, 48/94, 25/97 i 101/05).

- odredba člana 114. stav 2.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Pokreće se postupak za ocenu ustavnosti odredbe člana 114. stav 2. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik SRS", br. 53/82, 15/84, 5/86 i 21/90 i "Službeni glasnik RS", br. 28/91, 53/93, 67/93, 48/94, 25/97 i 101/05).

2. Rešenje iz tačke 1. dostavlja se Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor.

3. Rok za davanje odgovora je 30 dana od dana prijema Rešenja Ustavnog suda.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredbe člana 114. stav 2. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima. Inicijator smatra da osporena odredba Zakona prema kojoj se izdavanje vozačke dozvole uslovljava ponovnim polaganjem vozačkog ispita, kada se njeno izdavanje zatraži po isteku dve godine od položenog vozačkog ispita, nije u saglasnosti s Ustavom. Ovo iz razloga što sticanje znanja u centrima za obuku vozača, po mišljenju inicijatora, predstavlja u širem smislu jedan vid obrazovanja građana, te da iz Ustavom utvrđenog prava građana na sticanje znanja proizlazi i njihovo pravo da dokaze o stečenom znanju koriste shodno njihovoj nameni. Međutim, osporenim odredbom Zakona vozaču se ne priznaje na legalan način stečeno stručno znanje, već se suprotno Ustavu ograničava to pravo. Osim toga, uverenja o položenom vozačkom ispitu su javne isprave na koje se primenjuju odredbe Zakona o opštem upravnom postupku, prema kojima javna isprava može prestati da važi u zakonom propisanom postupku i to samo ako se utvrdi neistinitost činjenica koje se ispravom potvrđuju ili neispravnost forme isprave. Van ovih situacija, pa time ni protekom roka, kao što je slučaj predviđen osporenim odredbom Zakona, javna isprava, po mišljenju inicijatora, ne može prestati da važi.

Ustavni sud je na osnovu člana 15. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), inicijativu dostavio na mišljenje Narodnoj skupštini Republike Srbije, a kako Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila mišljenje, Ustavni sud je, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona, nastavio postupak.

Osporenim odredbom člana 114. stav 2. Zakona o bezbednosti saobraćaja propisano je da ako vozač ne zatraži izdavanje vozačke dozvole u roku od dve godine od dana položenog ispita, vozačka dozvola se može izdati tek nakon ponovo položenog ispita.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su slobode i prava čoveka i građanina ograničeni samo jednakim slobodama i pravima drugih i kada je to Ustavom utvrđeno (član 11.); da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom i da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da je

školovanje svakom dostupno, pod jednakim uslovima (član 32. stav 1.) i da Republika, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina i bezbednost građana, sistem u oblasti radnih odnosa i obrazovanja i druge odnose od interesa za Republiku, u skladu s Ustavom (član 72. stav 1. tač. 2, 3, 4, 6. i 12.).

Zakonom o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik SRS", br. 53/82 - prečišćen tekst...21/90 i "Službeni glasnik RS", br. 28/91...101/05) uređeno je, pored ostalog, osposobljavanje građana za vozače motornih vozila i vozače traktora, tako što je propisano: da se osposobljavanje vrši u centrima za obuku vozača (član 90.); da centri za obuku vozača izvode nastavu prema nastavnom planu i programu i vode evidencije o obuci kandidata, da bliže propise o nastavnom planu i programu i evidencijama koje vode centri, donose nadležni republički organi uprave (član 92.); da se vozački ispit polaže pred ispitnom komisijom centra za obuku vozača (član 104.) i da o položenom vozačkom ispitu i ispitu za vozača traktora, centar za obuku vozača izdaje kandidatu za vozača uverenje (član 109.).

Uslovi za sticanje prava na upravljanje motornim vozilom, odnosno za izdavanje vozačke dozvole za upravljanje tim vozilom propisani su članom 171. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni list SFRJ", br. 50/88...11/91 i "Službeni list SRJ", br. 34/92...3/02), koji se na onovu člana 64. stav 2. Ustavne povelje, od dana stupanja na snagu Ustavne povelje primenjuje kao republički zakon. Ovim zakonom važnost uverenja o položenom vozačkom ispitu, dve godine od položenog vozačkog ispita, nije predviđeno kao uslov za izdavanje vozačke dozvole.

Polazeći od navednih odredaba Ustava i Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, po oceni Suda, osnovano se postavlja sledeća ustavno-pravna pitanja:

1) da li centri za obuku vozača predstavljaju jedan oblik škola u kojima građani stiču određenu posebnu vrstu obrazovanja, odnosno da li se osporenim odredbom Zakona uređuje ostvarivanje prava građana na školovanje pod jednakim uslovima, zajemčeno odredbom člana 32. stav 1. Ustava;

2) da li iz prava utvrđenog odredbom člana 32. stav 1. Ustava proizlazi i pravo građana da dokaze o stečenim znanjima i stručnoj spremi, izdate u zakonom propisanom postupku, od strane nadležne organizacije, koriste shodno njihovoj nameni;

3) da li se uslovljavanjem važenja uverenja o položenom vozačkom ispitu za dobijanje vozačke dozvole, dve godine od dana polaganja ispita, poništava uverenje o položenom vozačkom ispitu kao dokaz o stečenom znanju i zbog propuštanja tog roka dovodi u pitanje pravo građana da koriste znanje stečeno na zakonom propisan način.

Na osnovu izloženog, člana 15. stav 1, člana 16. stav 1. i člana 47. tačka

1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda

IY-368/2003 od 6. aprila 2006.

Uredba o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara ("Službeni glasnik RS", broj 49/06).

-odredbe čl. 1. do 6.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Pokreće se postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 1. do 6. Uredbe o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara ("Službeni glasnik RS", broj 49/06).

2. Rešenje o pokretanju postupka dostavlja se Vladi Republike Srbije na odgovor.

3. Rok za davanje odgovora iz tačke 2. ovog rešenja je 45 dana od dana prijema rešenja.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavni sud je, postupajući po predlogu i inicijativama za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 7. do 11. Uredbe o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara, u predmetu broj IY-134/06, na sednici održanoj 20. jula 2006. godine, doneo odluku o utvrđivanju neustavnosti i nezakonitosti navedenih odredba Uredbe. Na istoj sednici Ustavni sud je ocenio da se osnovano postavlja pitanje da li su i odredbe čl. 1. do 6. Uredbe u skladu s Ustavom i zakonom, pa je s tim u vezi, na osnovu člana 128. stav 3. Ustava Republike Srbije, pokrenuo postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti i tih odredaba Uredbe.

Narodna skupština Republike Srbije je, 5. juna 2006. godine, donela Odluku o obavezama državnih organa Republike Srbije u ostvarivanju nadležnosti Republike Srbije kao sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni glasnik RS", broj 48/06), kojom je, pored ostalog, obavezala Vladu i druge državne organe da, u okviru svojih Ustavom Republike Srbije utvrđenih nadležnosti, donesu u roku od 45 dana potrebna akta i preduzmu potrebne mere sa ciljem "ostvarivanja nadležnosti Republike Srbije koje su prešle na Republiku Srbiju kao državu sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora, a pre svega u oblasti spoljnih poslova i odbrane, do donošenja neophodnih zakona" (tačka 1. alineja 2.).

Vlada Republike Srbije, s pozivom na član 90. tačka 2. Ustava, a u vezi sa tačkom 1. alineja 2. Odluke, donela je Uredbu o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara ("Službeni glasnik RS", broj 49/06).

Odredbama čl. 1. do 6. Uredbe o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara, utvrđeno je:

- da Vojska Srbije i Crne Gore menja naziv u Vojska Srbije; Koordinacioni centar Srbije i Crne Gore i Republike Srbije za Kosovo i Metohiju menja naziv u Koordinacioni centar Srbije za Kosovo i Metohiju; Koordinaciono telo Saveta ministara i Vlade za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa menja naziv u Koordinaciono telo Srbije za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa; Nacionalni savet Srbije i Crne Gore za saradnju sa Međunarodnim tribunalom za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine menja naziv u Nacionalni savet Srbije za saradnju s Međunarodnim tribunalom za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine; Akreditaciono telo Srbije i Crne Gore menja naziv u Akreditaciono telo Srbije, a Institut za standardizaciju Srbije i Crne Gore menja naziv u Institut za standardizaciju Srbije; Avio-služba menja naziv u Avio-služba Vlade (član 1.);

- konstatuje se da su prestale da rade sledeće institucije bivše Srbije i Crne Gore: 1) Skupština Srbije i Crne Gore; 2) Predsednik Srbije i Crne Gore; 3) Savet ministara; 4) Vrhovni savet odbrane; 5) Sud Srbije i Crne Gore (član 2.);

- da prestaju da rade sledeće službe Saveta ministara: 1) Generalni sekretarijat Saveta ministara; 2) Služba za organizaciju i položaj organa uprave Saveta

ministara; 3) Služba za finansiranje nadležnosti Srbije i Crne Gore; 4) Služba za zakonodavstvo; 5) Služba za zajedničke poslove Saveta ministara; 6) Direkcija za informisanje; 7) Kancelarija Srbije i Crne Gore za pridruživanje Evropskoj uniji (član 3.);

- da predmete Suda Srbije i Crne Gore u kojima se ocenjuje zakonitost konačnih upravnih akata preuzima Vrhovni sud Srbije; predmete Suda Srbije i Crne Gore u kojima se odlučuje o usklađenosti opštih akata sa zakonom preuzima Ustavni sud; postupci u ostalim predmetima Suda Srbije i Crne Gore obustavljaju se danom stupanja na snagu ove uredbe, bez donošenja ikakvog akta o obustavi (član 4.);

- da predmete Skupštine Srbije i Crne Gore preuzima Narodna skupština; predmete predsednika Srbije i Crne Gore preuzima predsednik Republike; predmete Saveta ministara preuzima Vlada; predmete Vrhovnog saveta odbrane preuzima Ministarstvo odbrane; predmete Generalnog sekretarijata Saveta ministara koji su vezani za statusna, kadrovska i upravna pitanja iz nadležnosti Saveta ministara i za ostvarivanje prava funkcionera i zaposlenih u organima koji su ukinuti dok je postojala bivša Srbija i Crna Gora preuzima Generalni sekretarijat Vlade; predmete Generalnog sekretarijata Saveta ministara koji su vezani za stambena pitanja preuzima Republička direkcija za imovinu Republike Srbije; predmete Generalnog sekretarijata Saveta ministara koji su vezani za zaštitu imovine Srbije i Crne Gore u postupcima koji se vode pred sudovima i drugim organima preuzima Republičko javno pravobranilaštvo; jedinstvenu evidenciju zaposlenih, koju vodi Generalni sekretarijat Saveta ministara, preuzima Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu; predmete Službe za finansiranje nadležnosti Srbije i Crne Gore preuzima Ministarstvo finansija i predmete Direkcije za informisanje preuzima Ministarstvo kulture; sve ostale predmete institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara koje prestaju da rade preuzima Uprava za zajedničke poslove republičkih organa (član 5.);

- da arhivsku građu institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara koje prestaju da rade i njihov registraturski materijal kome nije istekao rok čuvanja preuzima Uprava za zajedničke poslove republičkih organa; Uprava za zajedničke poslove republičkih organa preuzima i prava, obaveze, opremu i sredstva za rad institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara koje prestaju da rade (član 6.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da ustavotvorna i zakonodavna vlast pripada Narodnoj skupštini, da Republiku Srbiju predstavlja i njeno državno jedinstvo izražava predsednik Republike, da izvršna vlast pripada Vladi, da sudska vlast pripada sudovima, da zaštita ustavnosti, kao i zaštita zakonitosti u skladu s Ustavom, pripada Ustavnom sudu (član 9.); da prava i dužnosti Republike Srbije vrše Ustavom određeni republički organi, kao i da su slobode i prava čoveka i građanina, jednakost pred zakonom, osnova i mera ovlašćenja i odgovornosti republičkih organa (član 70.); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina, sistem u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja, organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa, i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom (član 72. stav 1. tač. 2, 4, 11. i 12.); da Vlada vodi politiku Republike Srbije i izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne skupštine u skladu s Ustavom, donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona, obrazuje stručne i druge službe za svoje potrebe (član 90. tač. 1, 2. i 9.); da se zakonom uređuje organizacija i nadležnost ministarstava, organa uprave u njihovom sastavu i posebnih organizacija (član 94. stav 5.); da se organizacija, osnivanje, nadležnost i sastav sudova i postupak pred sudovima uređuju zakonom (član 102. stav 1.); da se postupak pred Ustavnim sudom i pravno dejstvo njegovih odluka uređuju zakonom (član 131. stav 1.).

Ustavom je takođe uređena nadležnost republičkih organa: Narodne skupštine (član 73.), predsednika Republike (član 83.), Vlade (član 90.) i Ustavnog suda (član 125.). Ustavom je utvrđeno i da: Narodna skupština uređuje svoj rad i organizaciju i način ostvarivanja prava i dužnosti narodnih poslanika (član 82.).

Saglasno navedenim ustavnim odredbama, Zakonom o državnoj upravi ("Službeni glasnik RS", broj 79/05) propisano je da državnu upravu čine ministarstva, organi uprave u sastavu ministarstava i posebne organizacije (član 1. stav 2.), kao i da se organi državne uprave obrazuju i njihov delokrug određuje zakonom (član 2.), a Zakonom o ministarstvima ("Službeni glasnik RS", br. 19/04, 84/04 i 79/05) obrazovana su ministarstva i posebne organizacije i utvrđen njihov delokrug (član 1.). Zakonom o uređenju sudova ("Službeni glasnik RS", br. 63/01, 42/02, 27/03, 130/03, 29/04, 101/05), uređena je organizacija, osnivanje, nadležnost i sastav sudova.

S obzirom na navedene odredbe Ustava i zakona, Ustavni sud je, razmatrajući odredbe čl. 1. od 6. Uredbe, našao da se osnovano postavljaju, kao sporna, sledeća ustavno-pravna pitanja:

- da li se uredbom Vlade može, pored menjanja naziva stručnih službi, vršiti menjanje naziva Vojske i pojedinih organa i organizacija bivše Srbije i Crne Gore, koje nisu imale status službi Saveta ministara, ili se to može činiti samo zakonom;

- da li se odredbom člana 2. Uredbe samo konstatuju činjenice koje su već nastupile, saglasno Odluci Narodne skupštine o obavezama državnih organa Republike Srbije u ostvarivanju nadležnosti Republike Srbije kao sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora ili ova odredba proizvodi i određeno pravno dejstvo;

- može li se uredbom Vlade Republike Srbije uređivati prestanak rada organizacija Srbije i Crne Gore ili se to pitanje uređuje zakonom;

- da li se uredbom Vlade vrši samo raspodela određenih predmeta po već započetim postupcima iz sudske nadležnosti ili se kroz uređivanje preuzimanja predmeta uređuje i nadležnost državnih organa koji će te predmete okončati, i da li se uredbom Vlade mogu obustaviti započeti sudski postupci "bez donošenja ikakvog akta o obustavi";

- da li je u skladu s ustavnim ovlašćenjima Narodne skupštine, predsednika Republike i Vlade Republike Srbije i načelom podele vlasti, da se uredbom Vlade uređuje preuzimanje predmeta između institucija bivše Srbije i Crne Gore i državnih organa Republike Srbije;

- da li se uredbom može urediti da jedan organ, odnosno organizacija ili služba u Republici Srbiji preuzima predmete, a da prava, obaveze, opremu, sredstva za rad, arhivsku građu i registraturski materijal institucija bivše Srbije i Crne Gore, preuzima druga organizacija, odnosno služba.

Na osnovu izloženog, kao i člana 4. tačka 5) i člana 47. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-134/2006 od 20. jula 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 63/2006)

Uredba o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore ("Službeni glasnik RS", broj 49/06).

-odredbe čl. 1. do 9.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Pokreće se postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 1. do 9. Uredbe o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore ("Službeni glasnik RS", broj 49/06).

2. Rešenje o pokretanju postupka dostavlja se Vladi Republike Srbije na odgovor.

3. Rok za davanje odgovora iz tačke 2. ovog rešenja je 45 dana od dana prijema rešenja.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavni sud, je postupajući po predlogu za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 10. do 14. Uredbe o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore, u predmetu broj IV-135/06, na sednici održanoj 20. jula 2006. godine, doneo odluku o utvrđivanju neustavnosti i nezakonitosti navedenih odredba Uredbe. Na istoj sednici Ustavni sud je ocenio da se osnovano postavlja pitanje da li su i odredbe čl. 1. do 9. Uredbe u skladu s Ustavom i zakonom, pa je s tim u vezi, na osnovu člana 128. stav 3. Ustava Republike Srbije, pokrenuo postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti i tih odredaba Uredbe.

Narodna skupština Republike Srbije je, 5. juna 2006. godine, donela Odluku o obavezama državnih organa Republike Srbije u ostvarivanju nadležnosti Republike Srbije kao sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni glasnik RS", broj 48/06), kojom je, pored ostalog, obavezala Vladu i druge državne organe da, u okviru svojih Ustavom Republike Srbije utvrđenih nadležnosti, donesu u roku od 45 dana potrebna akta i preduzmu potrebne mere sa ciljem "ostvarivanja nadležnosti Republike Srbije koje su prešle na Republiku Srbiju kao državu sledbenika državne zajednice Srbija i Crna Gora, a pre svega u oblasti spoljnih poslova i odbrane, do donošenja neophodnih zakona" (tačka 1. alineja 2.).

Vlada Republike Srbije, s pozivom na član 90. tačka 2. Ustava, a u vezi sa tačkom 1. alineja 2. Odluke, 8. juna 2006. godine donela je Uredbu o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore ("Službeni glasnik RS", broj 49/06).

Odredbama čl. 1. do 9. Uredbe o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore, utvrđeno je :

- da Republika Srbija nastavlja da finansira nadležnosti: 1) Ministarstva spoljnih poslova i Ministarstva odbrane; 2) Vojske Srbije; 3) Koordinacionog centra Srbije za Kosovo i Metohiju i Koordinacionog tela Srbije za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa; 4) Nacionalnog saveta Srbije za saradnju s Međunarodnim tribunalom za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine; 5) Akreditacionog tela Srbije i Instituta za standardizaciju Srbije; 6) Zavoda za intelektualnu svojinu i Zavoda za mere i dragocene metale; 7) Avio-službe Vlade; 8) Arhiva Srbije i Crne Gore (član 1.);

- da Republika Srbija nastavlja da finansira nadležnosti u oblasti: 1) azila, migracija, readmisije, ispitivanja ručnog vatrenog oružja, naprava i municije, koje do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje organizacija ministarstava privremeno vrši Ministarstvo unutrašnjih poslova; 2) ekstradicije, međunarodne pravne pomoći i

donošenja rešenja o predaji okrivljenih lica Međunarodnom tribunalu za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine, a na osnovu pravnosnažnih i izvršnih sudskih odluka, koje do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje organizacija ministarstava privremeno vrši Ministarstvo pravde; 3) vođenja Registra nacionalnih saveta nacionalnih manjina i Registra organizacija i udruženja građana, koje do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje organizacija ministarstava privremeno vrši Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu; 4) spoljne trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene (kontrolisanom robom), koje do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje organizacija ministarstava privremeno vrši Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom; 5) standardizacije i akreditacije, koje do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje organizacija ministarstava privremeno vrši Ministarstvo nauke i zaštite životne sredine (član 2.);

- da Republika Srbija nastavlja da finansira rad predstavnika Republike Srbije u međunarodnim organizacijama, institucijama i telima (član 3.);

- da se nadležnosti koje nastavljaju da se finansiraju vrše prema propisima koji važe na dan stupanja na snagu ove uredbe, izuzev u delu koji nije u saglasnosti s Ustavom Republike Srbije ili koji je u suprotnosti s drugim propisima Republike Srbije (član 4.);

- da Republika Srbija privremeno, do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje organizacija ministarstava, prestaje da finansira nadležnosti: 1) Ministarstva za međunarodne ekonomske odnose; 2) Ministarstva za unutrašnje ekonomske odnose; 3) Ministarstva za ljudska i manjinska prava; 4) Zavoda za statistiku (član 5.);

- da Ministarstvo unutrašnjih poslova preuzima od Ministarstva za ljudska i manjinska prava potreban broj zaposlenih, kao i prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad i arhivsku građu i registraturski materijal kome nije istekao rok čuvanja (u daljem tekstu: arhiva) koji su potrebni za vršenje nadležnosti u oblasti readmisije; Ministarstvo pravde preuzima od Ministarstva za ljudska i manjinska prava potreban broj zaposlenih, kao i prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad i arhivu koji su potrebni za vršenje nadležnosti u oblasti ekstradicije, međunarodne pravne pomoći i donošenja rešenja o predaji okrivljenih lica Međunarodnom tribunalu za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine, a na osnovu pravnosnažnih i izvršnih sudskih odluka; Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu preuzima od Ministarstva za ljudska i manjinska prava Registar organizacija i udruženja građana i Registar nacionalnih saveta nacionalnih manjina, potreban broj zaposlenih, kao i prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad i arhivu koji su potrebni za vršenje nadležnosti u oblasti vođenja registara (član 6.);

- da Ministarstvo unutrašnjih poslova preuzima od Ministarstva za unutrašnje ekonomske odnose potreban broj zaposlenih, kao i prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad i arhivu koji su potrebni za vršenje nadležnosti u oblasti ispitivanja ručnog vatrenog oružja, naprava i municije; Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom preuzima od Ministarstva za međunarodne ekonomske odnose potreban broj zaposlenih, kao i prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad i arhivu koji su potrebni za vršenje nadležnosti u oblasti spoljne trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene (kontrolisanom robom); Ministarstvo nauke i zaštite životne sredine preuzima od Ministarstva za unutrašnje ekonomske odnose potreban broj zaposlenih, kao i prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad i arhivu koji su potrebni za vršenje nadležnosti u oblasti standardizacije i akreditacije (član 7.);

- da predmete i arhivu iz nadležnosti Ministarstva za unutrašnje ekonomske odnose koji prestaju da se finansiraju preuzima Ministarstvo privrede; predmete i arhivu iz nadležnosti Ministarstva za međunarodne ekonomske odnose koji prestaju da se finansiraju preuzimaju Ministarstvo finansija i Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom; ostale predmete i arhivu iz nadležnosti koji prestaju da se finansiraju preuzima Uprava za zajedničke poslove republičkih organa (član 8.);

- da prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad i arhivu iz nadležnosti Zavoda za statistiku koji prestaju da se finansiraju preuzima Republički zavod za statistiku; prava, obaveze, opremu i sredstva za rad iz nadležnosti ministarstava za unutrašnje ekonomske odnose i međunarodne ekonomske odnose koji prestaju da se finansiraju preuzima Uprava za zajedničke poslove republičkih organa (član 9.).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da ustavotvorna i zakonodavna vlast pripada Narodnoj skupštini, a izvršna vlast pripada Vladi (član 9. st. 1. i 3.); da se sredstva za ostvarivanje Ustavom zajemčenih prava građana i zakonom utvrđenog opšteg interesa u oblastima koje su utvrđene zakonom, obezbeđuju u budžetu Republike Srbije (član 68. stav 1.); da Republika Srbija ima budžet u kome se iskazuju svi njeni prihodi i rashodi (član 69. stav 1.); da prava i dužnosti Republike Srbije vrše Ustavom određeni republički organi, kao i da su slobode i prava čoveka i građanina, jednakost pred zakonom, osnova i mera ovlašćenja i odgovornosti republičkih organa (član 70.); da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina, sistem u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja, finansiranje ostvarivanja prava i dužnosti Republike Srbije utvrđenih Ustavom i zakonom, organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa, i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom (član 72. stav 1. tač. 2, 4, 10, 11. i 12.); da Narodna skupština donosi budžet i završni račun (član 73. tačka 3.); da Vlada vodi politiku Republike Srbije i izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne skupštine u skladu s Ustavom, donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona, utvrđuje načela za unutrašnju organizaciju ministarstava i drugih organa uprave i posebnih organizacija, postavlja i razrešava funkcionere u ministarstvima i posebnim organizacijama, obrazuje stručne i druge službe za svoje potrebe (član 90. tač. 1, 2, 5. i 9.); da poslove državne uprave obavljaju ministarstva, a da se zakonom uređuje organizacija i nadležnost ministarstava, organa uprave u njihovom sastavu i posebnih organizacija (član 94. st. 1. i 5.).

Zakonom o ministarstvima ("Službeni glasnik RS", br. 19/04, 84/04 i 79/05) obrazovana su ministarstva i posebne organizacije i utvrđen njihov delokrug (član 1.), a Zakonom o državnoj upravi ("Službeni glasnik RS", broj 79/05) propisano je da državnu upravu čine ministarstva, organi uprave u sastavu ministarstava i posebne organizacije (član 1. stav 2.), da se organi državne uprave obrazuju i njihov delokrug određuje zakonom (član 2.), a da se sredstva za rad organa državne uprave obezbeđuju u budžetu Republike Srbije (član 6.).

Zakonom o javnim prihodima i javnim rashodima ("Službeni glasnik RS", br. 76/91, 41/92, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 42/98, 54/99, 22/2001, 33/2004 i 135/2004) uređen je sistem javnih prihoda i finansiranja javnih rashoda utvrđenih Ustavom i zakonom za koje se sredstva obezbeđuju iz javnih prihoda (član 1.) i propisano je: da se javnim prihodima u smislu ovog zakona smatraju prihodi kojima se finansiraju prava i dužnosti Republike utvrđeni Ustavom i zakonom (član 7.); da su javni rashodi koji se finansiraju iz budžeta Republike, pored ostalih, Ustavom i zakonom utvrđeni zadaci republičkih organa, odbrana i bezbednost Republike, Ustavom

zajemčena prava građana i zakonom utvrđen opšti interes u oblastima koje su utvrđene zakonom, obaveze Republike iz međunarodnih odnosa (član 18. tač. 1. do 4.); da Vlada može vršiti izmene raspoređenih iznosa za pojedine namene u budžetu na osnovu ovlašćenja predviđenih budžetom (član 48.).

Zakonom o budžetskom sistemu ("Službeni glasnik RS", br. 9/2002, 87/2002, 61/2005, 66/2005 i 101/05) propisano je da su direktni korisnici budžetskih sredstava organi i organizacije Republike (član 2. tačka 6.); da u toku godine Vlada... može raspolagati sredstvima koja su u budžetu ostvarena do isteka tekuće godine (član 5. stav 5.); da Narodna skupština donosi zakon o budžetu Republike (član 6. stav 1.); da je za izvršenje budžeta odgovoran ministar, a da Narodnoj skupštini za izvršenje budžeta Republike odgovara Vlada (član 7. stav 1.); da opšti deo budžeta, pored ostalog, obuhvata pregled tekućih prihoda i rashoda, a da poseban deo budžeta obuhvata finansijske planove direktnih korisnika budžetskih sredstava, prema principu podele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku (član 10. stav 2. tačka 1) i stav 3.).

Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2006. godinu ("Službeni glasnik RS", broj 106/05) utvrđeno je: da je deo prihoda budžeta Republike Srbije namenjen transferima Srbiji i Crnoj Gori u iznosu od 55.375.000.000 dinara, za obavljanje poverenih nadležnosti i dodatnih poslova, na način utvrđen ovim zakonom (član 3.); da će se izdaci organa i organizacija Srbije i Crne Gore izvršavati preko trezora Republike Srbije, koji će obavljati kontrolu tih izdataka koja obuhvata upravljanje procesima odobravanja, preuzimanja obaveza i odobravanja plaćanja na teret budžetskih sredstava (član 8.).

S obzirom na navedene odredbe Ustava i zakona, Ustavni sud je, razmatrajući odredbe čl. 1. do 9. Uredbe, našao da se osnovano postavljaju, kao sporna, sledeća ustavno-pravna pitanja:

- da li se odredbama čl. 1. do 5. Uredbe uređuje (ne)finansiranje nadležnosti pojedinih državnih organa i organizacija, odnosno nadležnosti u oblasti određenih poslova državnih organa i organizacija koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore, saglasno Zakonu o budžetskom sistemu, odnosno Zakonu o budžetu Republike Srbije za 2006. godinu;

- da li se uredbom Vlade može utvrditi privremeni prestanak finansiranja nadležnosti određenog državnog organa i organizacije sa posledicom koju zakon utvrđuje za slučaj prestanka rada državnog organa, odnosno organizacije;

- da li je u skladu s Ustavom da se uredbom Vlade uređuje "privremeno vršenje poslova" iz nadležnosti ministarstava koje su s bivše Srbije i Crne Gore prešle na Republiku Srbiju do "donošenja zakona kojim se uređuje organizacija ministarstava" (član 2. Uredbe);

- da li se uredbom Vlade mogu uređivati pitanja preuzimanja zaposlenih, prava, obaveza, predmeta, opreme, sredstava za rad i arhivske građe organa i organizacija bivše Srbije i Crne Gore od strane organa Republike Srbije i Uprave za zajedničke poslove, a da ti organi formalno-pravno nisu prestali da rade, već je samo uređen "privremeni prestanak finansiranja njihovih nadležnosti";

- da li se uredbom Vlade može odrediti da Uprava za zajedničke poslove republičkih organa preuzima prava, obaveze, opremu i sredstva za rad organa i organizacija bivše Srbije i Crne Gore, za koje je Uredbom utvrđen privremeni prestanak finansiranja njihove nadležnosti.

Na osnovu izloženog, kao i člana 4. tačka 5) i člana 47. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda
IY-135/2006 od 20. jula 2006.

("Službeni glasnik RS", broj 63/2006)

7. IZVRŠENJE ODLUKA USTAVNOG SUDA

Polazeći od odredbe člana 58. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, iz koje proizlazi da postupanje Ustavnog suda po podnetim zahtevima za otklanjanje posledica nastalih usled primene opšteg akta za koji je odlukom Ustavog suda utvrđeno da nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom, podrazumeva da je postupak po zahtevu za izmenu pojedinačnog akta, koji je podnet na osnovu člana 57. navedenog Zakona, okončan pred nadležnim organom, te s obzirom da uz zahtev za izvršenje Odluke Ustavnog suda nisu dostavljeni dokazi da je po zahtevu za izmenu pojedinačnog akta (podnetom na osnovu člana 57. Zakona) za upis obavljanja autotaksi delatnosti preduzetnika u registar, okonačan pred nadležnim organom saglasno propisima kojima je ova oblast uređena, Ustavni sud je ocenio da u konkretnom slučaju nije ispunjen uslov propisan odredbom člana 58. navedenog Zakona za postupanje Suda po podnetom zahtevu, pa je iz tog razloga zahtev odbacio.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 26. januara 2006. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavni sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo **Zaključak** kojim je odbacio zahtev za "izvršenje Odluke Ustavnog suda IV broj 53/04 od 29. septembra 2005. godine.

Zakonom o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) propisano je: da svako kome je povređeno pravo konačnim ili pravosnažnim pojedinačnim aktom, donetim na osnovu zakona ili drugog propisa i opšteg akta za koji je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom, ima pravo da traži od nadležnog organa izmenu tog pojedinačnog akta i to u roku od šest meseci od dana objavljivanja odluke u "Službenom glasniku Republike Srbije", ako od dostavljanja pojedinačnog akta do podnošenja predloga ili inicijative nije proteklo više od dve godine (član 57); da ako se utvrdi da se izmenom pojedinačnog akta ne mogu otkloniti posledice nastale usled primene opšteg akta za koje je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom, Ustavni sud može odrediti da se ove posledice otklone povraćajem u pređašnje stanje, naknadom štete ili na drugi način (član 58); da su državni i drugi organi, preduzeća i druge organizacije, političke stranke i druge političke organizacije, dužni da, u okviru svojih prava i dužnosti, izvršavaju odluke Ustavnog suda i da će u slučaju potrebe, izvršenje odluke Ustavnog suda obezbediti Vlada (član 61.).

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio: da je Odlukom Ustavnog suda IV broj 53/2004 od 29. septembra 2005. godine, utvrđeno da Odluka o auto-taksi prevozu ("Službeni list grada Beograda", br. 12/02, 5/03 i 14/04) u delu kojim propisuje kao uslov za obavljanje taksi delatnosti preduzetnika - postojanje slobodog mesta taksi vozača prema godišnjem planu potreba (član 6. tačka 7), kao i da kad nije ispunjen taj uslov organ Gradske uprave nadležan za poslove privrede obaveštava podnosioca prijave da će upis biti izvršen naknadno po ispunjenju i tog uslova (član 11. stav 4.), nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom; da je navedenom Odlukom Ustavnog suda utvrđeno i da tačka 3. Plana potreba za auto-taksi prevozom u gradu Beogradu u 2005. godini ("Službeni list grada Beograda", broj 38/04), kojom je obustavljen upis u registar za obavljanje delatnosti atuo - taksi prevoza putnika na teritoriji grada Beograda, sve dok se postojeći broj registrovanih taksi vozača ne svede

do broja određenog Planom, nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom; da su odredbe Odluke i Plana za koje je utvrđeno da nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom prestale da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku RS", broj 90/05, odnosno 21. oktobra 2005. godine.

Iz odredbe člana 58. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, proizilazi da postupanje Ustavnog suda po podnetim zahtevima za otklanjanje posledica nastalih usled primene opšteg akta za koje je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom, podrazumeva da je postupak po zahtevu za izmenu pojedinačnog akta podnetog na osnovu člana 57. Zakona okončan pred nadležnim organom.

S obzirom na to da, uz zahtev, nisu dostavljeni odgovarajući dokazi jer po zahtevu za izmenu pojedinačnog akta podnetog na osnovu člana 57. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka za upis obavljanja autotaksi delatnosti preduzetnika u registar, okončan postupak pred nadležnim organom, saglasno propisima kojima je ova oblast uređena, Ustavni sud je ocenio da u konkretnom slučaju nije ispunjen uslov propisan odredbom člana 58. navedenog Zakona za postupanje Ustavnog suda po podnetom zahtevu, te je iz tog razloga zahtev odbacio.

Takođe, Ustavni sud je ocenio da se Zaključak Gradskog veća grada Beograda od 10. novembra 2005. godine, čija je kopija dostavljena, a kojim se nalaže nadležnom gradskom organu da zastane sa postupkom upisa u registar, odnosi na pitanja primene odgovarajućih propisa, i da u tom smislu nema značenje akta kojim je odlučeno po zahtevu stranke za izmenu pojedinačnog akta.

Zaključak Ustavnog suda
IY-53/2004 od 26. januara 2006.

Imajući u vidu da Ustavni sud može odrediti da se posledice nastale primenom opšteg akta za koji je utvrdio da nije u saglasnosti s Ustavom, odnosno zakonom, otklone povraćajem u pređašnje stanje, naknadom štete ili na drugi način, ako utvrdi da se izmenom pojedinačnog akta ne mogu otkoniti nastale posledice, a da se podnosilac zahteva nije obraćao Vladi Republike Srbije kao nadležnom organu, radi sprovođenja Odluke Ustavnog suda, to je Ustavni sud odbacio zahtev, jer se nisu stekli zakonski uslovi za odlučivanje ovog Suda.

Ustavnom sudu Republike Srbije podneli ste zahtev za izvršenje Odluke Ustavnog suda IY 164/05 ("Službeni glasnik RS", broj 52/05) od 16. juna 2005. godine, kojom je utvrđeno da Zaključak Vlade Republike Srbije 05 broj 121-8431/2004 od 23. decembra 2004. godine nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Ustavni sud je na sednici održanoj dana 11. maja 2006. godine, na osnovu odredbe člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo ZAKLJUČAK o odbacivanju Vašeg zahteva. Prema članu 58. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud može odrediti da se posledice nastale primenom opšteg akta za koji je utvrdio da nije u saglasnosti s Ustavom, odnosno zakonom, otklone povraćajem u pređašnje stanje, naknadom štete ili na drugi način, ako utvrdi da se izmenom pojedinačnog akta ne mogu otkloniti nastale posledice. Kako se Vi niste obratili Vladi Srbije za sprovođenje odluke Ustavnog suda, već ste pokrenuli postupak pred redovnim sudom za naknadu štete, koji je u toku,

Ustavni sud je odbacio Vaš zahtev, jer se nisu stekli zakonski uslovi za njegovo odlučivanje.

Zaključak Ustavnog suda
IY-164/2005 od 11. maja 2006.

Ustavni sud je doneo Zaključak da zahtev za obezbeđenje izvršenja Odluke ovog Suda ustupi Vladi Republike Srbije, u smislu odredaba člana 61. stv 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka i člana 50. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 25. maja 2006. godine, na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 2. i člana 50. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 90/05), doneo **Zaključak** da da Vladi Republike Srbije ustupi Vaš zahtev za obezbeđenje izvršenja Odluke Ustavnog suda IY broj 53/04 ("Službeni glasnik RS", broj 90/05), koji ste podeli ovom Sudu 2. marta 2006. godine.

Zaključak Ustavnog suda
IY-53/2004 od 25. maja 2006.

8. OSTALI AKTI

a) Nije opšti pravni akt

Mišljenje Ministarstva finansija, kao organa državne uprave, ne predstavlja propis ili opšti pravni akt o čijoj ustavnosti Ustavni sud odlučuje. Takođe, Ustavni sud ne odlučuje o predstavkama kojima se traže pravni saveti i mišljenja o pojedinim pitanjima koja nisu u njegovoj nadležnosti.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 29. juna 2006. godine, razmatrao vaš zahtev za ocenu ustavnosti mišljenja Ministarstva finansija Republike Srbije broj 011-00-00363/2005-08 i za pravno tumačenje primene odredbe člana 4. Zakona o finansiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik RS", br. 72/03 i 75/03).

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnom sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), zaključio da zahtev odbaci, zbog stvarne nenadležnosti. Naime, mišljenje Ministarstva finansija, kao organa državne uprave, ne predstavlja prema čl. 15. i 80. Zakona o državnoj upravi ("Službeni glasnik RS", broj 79/05) propis ili opšti akt o čijoj ustavnosti Ustavni sud odlučuje, u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije, a istovremeno, prema članu 52. Poslovnika o radu Ustavnog suda, Ustavni sud ne odlučuje o predstavkama kojima se traže pravni saveti i mišljenja o pojedinim pitanjima, kao i o drugim predstavkama kojima se zahteva postupanje Ustavnog suda u pitanjima koja nisu u njegovoj nadležnosti.

Zaključak Ustavnog suda
 IY-293/2004 od 29. juna 2006. godine

Po oceni Ustavnog suda, osporenim Zaključkom Vlade Republike Srbije nije na opšti način uređen promet akcija iz portfelja Akcijskog fonda, niti je uređeno pravno dejstvo pojedinih zakona, već su određene smernice za rad nadležnih ministarstava i drugih subjekata koji su učesnici u postupku privatizacije društvenog i državnog kapitala, te kako osporeni Zaključak ne sadrži opšte pravne norme, on ne predstavlja opšti pravni akt za čiju ocenu je nadležan Ustavni sud.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 9. februara 2006. godine, doneo Z a k l j u č a k o odbacivanju predloga za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Zaključka Vlade Republike Srbije 05 broj: 06-585/2004 od 19. avgusta 2004. godine. Po oceni Suda, osporenim Zaključkom nije na opšti način uređen promet akcija iz portfelja Akcijskog fonda, niti je uređeno pravno dejstvo pojedinih zakona, već su određene smernice za rad nadležnih ministarstava i drugih subjekata koji su učesnici u postupku privatizacije društvenog i državnog kapitala. S obzirom na to da osporeni Zaključak ne sadrži opšte pravne norme, on ne predstavlja opšti akt za čiju ocenu je nadležan Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije, pa je na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog

suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 5/95), Sud odlučio na napred navedeni način.

Zaključak Ustavnog suda
IY-441/2004 od 9. februara 2006. godine

Sud je utvrdio da osporeni Ukaz Prezidijuma Narodne skupštine Narodne Republike Srbije ("Službeni list Narodne Republike Srbije", broj 25/48), po svojoj pravnoj prirodi ne predstavlja opšti pravni akt, i da stoga nema procesnih uslova za zasnivanje nadležnosti ovog Suda.

Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 1. juna 2006. godine doneo je Zaključak o odbacivanju inicijative za ocenu saglasnosti Ukaza Prezidijuma Narodne skupštine Narodne Republike Srbije ("Službeni list Narodne Republike Srbije", broj 25/48) sa članom 1. tačka 11. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalizaciji privatnih privrednih preduzeća ("Službeni list FNRJ", broj 35/48).

Navedeni zaključak Ustavni sud je doneo na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 9/95).

Sud je, naime, utvrdio da osporeni pravni akt po svojoj pravnoj prirodi ne predstavlja opšti pravni akt, te da nema procesnih uslova za zasnivanje nadležnosti ovog Suda, u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije.

Zaključak Ustavnog suda
IY-134/2005 od 1. juna 2006. godine

Osporene odluke nemaju značenje opštih pravnih akata za čiju ocenu zakonitosti je nadležan Ustavni sud, već imaju značenje akata poslovanja kojima skupština društva odlučuje o konkretnim pitanjima iz domena rada i poslovanja društva.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 6. jula 2006. godine, razmatrao je inicijativu za ocenu zakonitosti odluka Skupštine Akcionarskog društva "Agrovojvodina" AD "Elnos" za unutrašnju i spoljnu trgovinu Novi Sad, sadržanih u tački 5. Zapisnika broj 2/2004 od 10. avgusta 2004. godine i na osnovu odredbe člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da osporene odluke nemaju značenje opšteg pravnog akta za čiju ocenu zakonitosti je saglasno članu 125. Ustava Republike Srbije nadležan Ustavni sud. Osporene odluke, po oceni Suda, imaju značenje akata poslovanja kojima Skupština društva odlučuje o konkretnim pitanjima iz domena rada i poslovanja društva.

Na osnovu izloženog, Ustavni sud je odlučio da podnetu inicijativu odbaci.

Zaključak Ustavnog suda
IY-385/2004 od 6. jula 2006. godine

Sličan pravni stav Ustavni sud je zauzeo i u Zaključku IY-364/2004 od 6. jula 2006. godine

Osporeni Sporazum po formi i po sadržini ne predstavlja opšti pravni akt, već akt poslovne politike kojim se uređuju dužničko-poverilački odnosi iz oblasti rada između zaposlenih i poslodavaca.

U vezi sa podnetom inicijativom za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Sporazuma, broj 02-10/80 od 11. juna 2004. godine, zaključenog između Odbora organizacije sindikata "Garant" i poslodavca, obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 6. jula 2006. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti osporenog Sporazuma.

Ustavni sud je ocenio da osporeni Sporazum predstavlja akt poslovne politike koji ima za cilj ispunjavanje obaveza od strane poslodavca u odnosu na zaposlene, odnosno da predstavlja akt kojim se uređuju dužničko-poverilački odnosi iz oblasti rada između zaposlenih i poslodavca. Osporeni Sporazum, po oceni Ustavnog suda, ne predstavlja opšti pravni akt ni po formi ni po sadržini, pa je Ustavni sud, na osnovu člana 125. Ustava Republike Srbije, odbacio inicijativu zbog stvarne nenadležnosti Ustavnog suda.

Zaključak Ustavnog suda
IY-107/2006 od 6. jula 2006. godine

Analizirajući sadržinu osporene Odluke, Ustavni sud je utvrdio da ona po svojoj pravnoj prirodi ne predstavlja izvor prava i obaveza za subjekte na koje se odnosi, već upućuje na neposrednu primenu odgovarajućih akata tih subjekata, dakle ne predstavlja opšti pravni akt za čiju je ocenu ustavnosti i zakonitosti nadležan Ustavni sud.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 25. maja 2006. godine, razmatrajući inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Odluke Vlade Republike Srbije o utvrđivanju Socijalnog programa za zaposlene kojima prestaje radni odnos u procesu restrukturiranja preduzeća i pripreme za privatizaciju, stečaja i likvidacije 05 broj: 551-2732/2002.02 od 7. marta 2002. godine ("Službeni glasnik RS", broj 12/02), doneo, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik SRS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Zaključak kojim se odbacuje inicijativa.

Analizirajući sadržinu osporene Odluke, Ustavni sud je utvrdio da ona po svojoj pravnoj prirodi ne predstavlja neposredni izvor prava i obaveza za subjekte na koje se odnosi već upućuje na neposrednu primenu odgovarajućih akata tih subjekata, dakle ne predstavlja opšti pravni akt u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije za čiju je ocenu ustavnosti i zakonitosti nadležan Ustavni sud.

Zaključak Ustavnog suda
 IY-253/2004 od 25. maja 2006. godine

Ocenjujući sadržinu osporenih akata, Ustavni sud je utvrdio da navedeni akti nemaju značenje opštih pravnih akata, jer se njima ne uređuju prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih, već se utvrđuje sistem mera i aktivnosti na obezbeđivanju prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 15. juna 2006. godine, razmatrajući inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Socijalnog dogovora Holding preduzeća "Prva iskra" A.D. Barič, broj 2136 od 13. juna 2003. godine, Programa rešavanja viškova za zaposlene kojima prestaje radni odnos u postupku restrukturiranja ovog Holding preduzeća, broj 2185 od 17. juna 2003. godine, Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama zaključenog između preduzeća "Prva iskra-pollYretani" D.O.O. u sastavu Holding preduzeća i podnosioca inicijative, broj 500 od 15. oktobra 2003. godine i Sporazuma o međusobnom izmirivanju prava i obaveza po osnovu rada zaključenog između istih učesnika, broj 498 od 15. oktobra 2003. godine, doneo, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Zaključak kojim se odbacuje inicijativa.

Ocenjujući sadržinu osporenih akata, Ustavni sud je utvrdio da navedeni akti nemaju značenje opštih pravnih akata, jer se njima ne uređuju prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih, već se utvrđuje sistem mera i aktivnosti na obezbeđivanju prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba.

Zaključak Ustavnog suda
 IY-318/2004 od 15. juna 2006. godine

Ustavni sud je utvrdio da osporena Odluka o utvrđivanju i rešavanju viška zaposlenih, koju je doneo izvršni direktor Kompanije "Progres", a.d., nije opšti pravni akt, već predstavlja akt poslovne politike, o čijoj oceni Ustavni sud nije nadležan da odlučuje.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 9. februara 2006. godine, na osnovu odredbe člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak o odbacivanju Vaše inicijative za ocenu zakonitosti Odluke o utvrđivanju i rešavanju viška zaposlenih broj 1855 koju je doneo Izvršni direktor Kompanije "Progres", a.d. 28. jula 2004. godine zbog stvarne nenadležnosti Ustavnog suda.

Ustavni sud je utvrdio da osporena Odluka nije opšti pravni akt već predstavlja akt poslovne politike, o čijoj oceni u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije Ustavni sud nije nadležan da odlučuje.

Zaključak Ustavnog suda
 IY-280/2005 od 9. februara 2006. godine

Ustavni sud je utvrdio da osporena Odluka predstavlja akt određene poslovne politike u raspodeli zarada zaposlenih, dakle ne predstavlja opšti pravni akt za čiju je ocenu ustavnosti i zakonitosti, saglasno članu 125. Ustava, nadležan ovaj Sud.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, povodom inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti Odluke Izvršnog odbora Gradskog odbora SPS Beograda, od 14. novembra 2000. godine, na sednici održanoj 16. marta 2006. godine, a na osnovu odredaba člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak kojim se odbacuje inicijativa.

Analizom sadržine osporene Odluke, Ustavni sud je utvrdio da ona predstavlja akt određene poslovne politike u raspodeli zarada zaposlenih, dakle ne predstavlja opšti pravni akt za čiju je ocenu ustavnosti i zakonitosti nadležan Ustavni sud saglasno članu 125. Ustava Republike Srbije.

Zaključak Ustavnog suda
IY-163/2004 od 16. marta 2006. godine

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da osporena Odluka o prvim izmenama i dopunama Odluke o osnivanju Predškolske ustanove "Vera Gucunja" Sombor, po svom pravnom karakteru, ne spada u opšte pravne akte o kojima odlučuje Ustavni sud.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 29. juna 2006. godine razmatrao predlog za ocenu zakonitosti člana 3. stav 1. Odluke o prvim izmenama i dopunama Odluke o osnivanju Predškolske ustanove "Vera Gucunja" Sombor ("Službeni list opštine Sombor" broj 21/2004) i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak o odbacivanju predloga.

Ustavni sud je doneo navedeni zaključak jer je utvrdio da osporena Odluka po svom pravnom karakteru, ne spada u opšte pravne akte o kojima, u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije, odlučuje Ustavni sud.

Zaključak Ustavnog suda
IY-208/2005 od 29. juna 2006. godine

Plan postavljanja privremenih objekata na javnim površinama u Beogradu, pa tako i njegove Izmene i dopune, ne predstavljaju opšte pravne akte, za koje je obezbeđena kontrola ustavnosti i zakonitosti u postupku pred Ustavnim sudom.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 20. aprila 2006. godine, razmatrao Vašu inicijativu za ocenu ustavnosti i zakonitosti Izmene i dopune Plana postavljanja privremenih objekata na javnim

površinama u Beogradu - područje opštine Savski Venac ("Službeni list grada Beograda", broj 8/05).

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1. i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je ovako odlučio iz razloga što Plan postavljanja privremenih objekata na javnim površinama u Beogradu, pa tako i njegove izmene i dopune ne predstavlja opšti akt za koji je, u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije, obezbeđena kontrola ustavnosti i zakonitosti u postupku pred Ustavnim sudom.

Zaključak Ustavnog suda
IY-261/2005 od 20. aprila 2006. godine

Ustavni sud nije stvarno nadležan za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenog urbanističkog projekta, jer urbanistički projekat nije predviđen kao urbanistički plan, što bi mu dalo karakter opšteg akta, već predstavlja pojedinačni sprovedbeni akt, za koji, u smislu člana 125. Ustava, nije obezbeđena kontrola ustavnosti i zakonitosti u ustavno-sudskom postupku.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 26. januara 2006. godine, razmatrao predlog na ocenu ustavnosti i zakonitosti Potvrde Urbanističkog projekta marine "Ada Ciganlija" sa pratećim objektima i sadržajima, IX-03 broj: 350.11-652/2004, koju je izdao Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove 10. avgusta 2004. godine.

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo ZAKLJUČAK o odbacivanju predloga.

Ustavni sud je ovako odlučio iz razloga što članom 35. Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/03), urbanistički projekat nije predviđen kao urbanistički plan, što bi mu dalo karakter opšteg akta. Naime, na osnovu člana 61. Zakona, urbanistički projekat predstavlja pojedinačni sprovedbeni akt, za koji, u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije nije obezbeđena kontrola ustavnosti i zakonitosti u ustavnosudskom postupku. Stoga je Ustavni sud ocenio da nije stvarno nadležan za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenog urbanističkog projekta.

Ranije zauzeti stavovi Vrhovnog i Ustavnog suda da urbanistički projekat predstavlja opšti akt, zasnivali su se na odredbi člana 16. stav 2. Zakona o planiranju i uređenju prostora i naselja ("Službeni glasnik RS", br. 44/95, 23/96, 16/97 i 46/98). Ovaj Zakon više nije u pravnom poretku, pa se na konkretno pravno pitanje ne može primeniti zakon koji je prestao da važi, već zakon koji je na snazi i na osnovu čijih odredaba je osporeni Urbanistički projekat donet.

Zaključak Ustavnog suda
IY-26/2005 od 26. januara 2006. godine

S obzirom da osporeno Rešenje o određivanju naziva novih, izmeni naziva postojećih i utvrđivanju prečišćenog spiska ulica i trgova na području Generalnog plana Kruševca ("Službeni list Kruševac", broj 4/2004) po svojoj

pravnoj prirodi nije opšti već pojedinačni pravni akt, Ustavni sud je doneo Zaključak kojim se odbacuje predlog.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 09. februara 2006. godine, razmatrao predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti Rešenja o određivanju naziva novih, izmeni naziva postojećih i utvrđivanju prečišćenog spiska ulica i trgova na području Generalnog plana Kruševca ("Službeni list Kruševac", broj 4/2004), i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak kojim se odbacuje predlog.

Ustavni sud Republike Srbije je doneo navedeni Zaključak, s obzirom na to da prema članu 125. Ustava Republike Srbije, nije nadležan da odlučuje o podnetom zahtevu, budući da osporeni akt, po svojoj pravnoj prirodi, nije opšti već pojedinačni pravni akt.

Zaključak Ustavnog suda
IY-382/2004 od 9. februara 2006. godine

Osporena Odluka o raspisivanju izbora za predsednika Republike Srbije predstavlja pojedinačan pravni akt, za čiju ocenu Ustavni sud nije nadležan.

Saveznom ustavnom sudu podneli ste inicijativu za ocenu ustavnosti Odluke o raspisivanju izbora za predsednika Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 42/2002). Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03) i člana 129. Zakona o Sudu Srbije i Crne Gore ("Službeni list SCG", broj 26/2003), navedenu inicijativu ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije na dalju nadležnost.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj dana 20. aprila 2006. godine, zaključio je da inicijativu odbaci, s obzirom na to da osporena Odluka predstavlja pojedinačan pravni akt za čiju ocenu Sud, saglasno odredbama člana 125. Ustava, nije nadležan.

Zaključak Ustavnog suda
IY-136/2005 od 20. aprila 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o ustavnosti i zakonitosti osporene Odluke o raspisivanju izbora za narodne poslanike u Narodnoj skupštini, jer Odluka ne predstavlja opšti pravni akt za čiju ocenu je Ustavni sud nadležan.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 2. februara 2006. godine, razmatrao, inicijativu za ocenu ustavnosti i zakonitosti Odluke o raspisivanju izbora za narodne poslanike u Narodnu skupštinu Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 39/2000).

Ustavni sud Republike Srbije nije nadležan da odlučuje o ovom zahtevu, budući da osporena Odluka, po svojoj formi i sadržini, ne predstavlja opšti pravni akt za čiju ocenu ustavnosti i zakonitosti je, prema članu 125. Ustava Republike Srbije,

nadležan Ustavni sud. Iz navedenih razloga i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91 i 67/93), kao i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Ustavni sud je doneo Zaključak kojim je odbacio inicijativu za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporene Odluke.

Zaključak Ustavnog suda
IY-304/2005 od 2. februara 2006. godine

Povodom osporene Odluke Upravnog odbora CHEMOS a.d., Palić, Ustavni sud je utvrdio da ista po formi i sadržini ne predstavlja opšti pravni akt, već akt kojim se prihvata tumačenje organa Društva dato za primenu Zakona o preduzećima u ostvarivanju prava glasa akcionara u Skupštini akcionara, te da Ustavni sud nije nadležan za ocenu zakonitosti ove odluke.

Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 30. marta 2006. godine, razmatrao je predlog za ocenu zakonitosti odredbe člana 21. Statuta CHEMOS Akcionarskog društva za preradu plastičnih materijala p.o. Palić, od 31. jula 1998. godine, 13. oktobra 1999. godine, 28. februara i 9. maja 2001. godine i Odluke Upravnog odbora CHEMOS Akcionarskog društva za preradu plastičnih materijala p.o. Palić, od 21. marta 2002. godine i na osnovu člana 19. stav 1. tač. 1) i 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. i stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak o odbacivanju predloga.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je Skupština CHEMOS a.d., Palić donela 25. septembra 2003. godine prečišćen tekst Statuta u koji su kao član 19. Statuta inkorporirane izmene i dopune osporenog člana 21. Statuta. Imajući u vidu da je osporena odredba Statuta prestala da važi u tekstu u kome je tražena ocena zakonitosti i da je na osnovu člana 456. Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/04) prestao da važi i Zakon o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 23/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02) u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti, Ustavni sud je ocenio, da ne postoje procesne pretpostavke za ocenu saglasnosti osporene odredbe Statuta sa Zakonom o preduzećima.

Povodom osporene Odluke Upravnog odbora CHEMOS a.d. Palić, Ustavni sud je utvrdio da ista po formi i sadržini ne predstavlja opšti pravni akt, već predstavlja akt kojim se prihvata tumačenje organa Društva dato za primenu Zakona o preduzećima i ostvarivanju prava glasa akcionara u Skupštini akcionara, te da Ustavni sud saglasno članu 125. Ustava Republike Srbije nije nadležan za ocenu zakonitosti navedene Odluke.

Na osnovu izloženog, Ustavni sud je odlučio da podneti predlog odbaci.

Zaključak Ustavnog suda
IY-212/2003 od 30. marta 2006. godine

Osporene odluke Upravnog odbora nisu opšti pravni akti za čiju ocenu zakonitosti je Ustavni sud nadležan, pošto su u pitanju odluke koje ne sadrže opšta pravna pravila već predstavljaju akte koji se odnose na određene

slučajeve i određene akcionare - kupce akcija za obveznice stare devizne štednje. Takođe, Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o primeni zakona i statuta privrednih subjekata, pa ni o pitanjima kako je utvrđen broj glasova predstavnika društvenog kapitala i akcionara i sa kojom je većinom usvojena Odluka o izmenama i dopunama Statuta.

Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 16. februara 2006. godine, razmatrao je inicijativu za ocenu zakonitosti odluka Upravnog odbora Energoprojekt-Holding a.d. Beograd sa 61. sednice od 28. i 31. januara 2002. godine i sa 66. sednice od 4, 9. i 11. marta 2002. godine i postupka donošenja Odluke o izmenama i dopunama Statuta Energoprojekt-Holding a.d. Beograd broj 156 od 11. aprila 2002. godine, i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo zaključak o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da osporene odluke Upravnog odbora nisu opšti pravni akti za čiju ocenu zakonitosti je Ustavni sud nadležan na osnovu člana 125. Ustava Republike Srbije. U pitanju su odluke koje ne sadrže opšta pravna pravila već predstavljaju akte koji se odnose na određene slučajeve i određene akcionare, kupce akcija za obveznice stare devizne štednje. Takođe, Ustavni sud saglasno odredbi člana 125. Ustava nije nadležan da odlučuje o primeni zakona i statuta privrednih subjekata, pa ni o pitanjima kako je utvrđen broj glasova predstavnika društvenog kapitala i akcionara i sa kojom većinom je usvojena Odluka o izmenama i dopuna Statuta.

Imajući u vidu izloženo, Ustavni sud je odlučio da inicijativu odbaci.

Zaključak Ustavnog suda
IY-213/2003 od 16. februara 2006. godine

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenim Rešenjem Vlada Republike Srbije imenovala predstavnike društvenog kapitala u Skupštinu i Upravni odbor Kompanije i da osporeni akt, po sadržini i formi, predstavlja pojedinačni akt jer se odnosi na određena lica i iscrpljuje jednom primenom, pa s obzirom na to da osporeno Rešenje ne predstavlja opšti pravni akt, Sud je, zbog nenadležnosti, odbacio predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti navedenog Rešenja.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 2. marta 2006. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju predloga za ocenu ustavnosti i zakonitosti Rešenja o imenovanju predstavnika Društvenog kapitala u Skupštinu i Upravni odbor Kompanije International CG za međunarodnu i unutrašnju trgovinu, hotelijerstvo, ugostiteljstvo i vazdušni saobraćaj DP, Beograd, 24 broj 119-7501/2005, koje je Vlada Republike Srbije donela 24. novembra 2005. godine.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporenim Rešenjem Vlada Republike Srbije imenovala predstavnike društvenog kapitala u Skupštinu i Upravni odbor Kompanije i da osporeni akt, po sadržini i formi, predstavlja

pojedinačni akt jer se odnosi na određena lica i iscrpljuje jednom primenom, njihovim imenovanjem. S obzirom na to da osporeno Rešenje ne predstavlja opšti pravni akt u smislu odredaba člana 125. Ustava Republike Srbije, Ustavni sud je, zbog nenadležnosti, odbacio predlog za ocenu njegove ustavnosti i zakonitosti.

Zaključak Ustavnog suda
IY-432/2005 od 2. marta 2006. godine

Ustavni sud je doneo Zaključak kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti Rešenja o usklađivanju penzija i novčanih naknada za telesno oštećenje i pomoć i negu ("Službeni glasnik RS", broj 47/02), jer je utvrdio da osporeno Rešenje nije opšti pravni akt u smislu člana 125. Ustava i da, saglasno tome, ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje Ustavnog suda.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 8. juna 2006. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti Rešenja o usklađivanju penzija i novčanih naknada za telesno oštećenje i pomoć i negu od januara 2002. godine 01 broj 181-1347/2002 od 6. avgusta 2002. godine ("Službeni glasnik RS", broj 47/02) i "zahtev za naknadu štete za nepoštovanje odluke Ustavnog suda pri obračunu penzija od 1. januara 2002. godine".

Ustavni sud doneo je navedeni Zaključak jer je utvrdio da osporeno Rešenje nije opšti pravni akt u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije i da, saglasno tome, ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje o njegovoj ustavnosti. Takođe, Ustavni sud je utvrdio da se "zahtev za naknadu štete za nepoštovanje odluke Ustavnog suda pri obračunu penzija od 1. januara 2002. godine" odnosi na Odluku Saveznog ustavnog suda IY br. 40/02...133/02 ("Službeni list SRJ", broj 39/02), za čije izvršenje su bili nadležni drugi državni organi, te da ne postoje procesne pretpostavke za postupanje Ustavnog suda po navedenom zahtevu.

Zaključak Ustavnog suda
IY-57/2004 od 8. juna 2006. godine

Sličan pravni stav Ustavni sud je zauzeo i u Zaključku IY-143/2005 od 23. februara 2006. godine

Ustavni sud je doneo Zaključak o odbacivanju predloga, jer osporeni Program zdravstvene zaštite stanovništva od zaraznih bolesti od 2002. do 2010. godine, nije opšti pravni akt.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 23. marta 2006. godine, razmatrao je predlog Centra za prava manjina iz Beograda, Fonda za humanitarno pravo iz Beograda i European Roma Rights Center iz Budimpešte za ocenu ustavnosti odredbe Odeljka II tačka 1. alineja 2. Programa zdravstvene zaštite stanovništva od zaraznih bolesti od 2002. do 2010. godine koji je sastavni deo Uredbe o

zdravstvenoj zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni glasnik RS", broj 29/2002), u delu koji glasi: "imunizacija grupa visokog rizika (izbeglice, raseljena lica, imigranti, Romi i dr.)" i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju navedenog predloga.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da osporeni akt nije opšti pravni akt u smislu odredbe člana 125. Ustava Republike Srbije i da, saglasno tome, ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje o njegovoj ustavnosti.

Zaključak Ustavnog suda
IY-69/2004 od 23. marta 2006. godine

Ustavni sud, prema članu 125. Ustava, odlučuje o ustavnosti i zakonitosti opštih pravnih akata, te budući da osporeni deo Odluke predstavlja cenovnik, odnosno akt poslovanja Udruženja osiguravajućih organizacija Jugoslavije i nema karakter opšteg akta, to Sud nije nadležan za njegovo ocenjivanje.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 9. marta 2006. godine na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti tačke 1. Odluke o utvrđivanju osnovne tehničke premije i razvrstavanju registarskih područja u zone rizika broj 03-14507/4/02, od 18. oktobra 2002. godine, koju je doneo Upravni odbor Udruženja osiguravajućih organizacija Jugoslavije.

Ustavni sud Republike Srbije, prema članu 125. Ustava Republike Srbije odlučuje o ustavnosti i zakonitosti opštih pravnih akata. Budući da osporeni deo akta predstavlja cenovnik, odnosno akt poslovanja Udruženja osiguravajućih organizacija Jugoslavije i nema karakter opšteg akta, Ustavni sud nije nadležan za njegovo ocenjivanje.

Zaključak Ustavnog suda
IY-276/2002 od 9. marta 2006. godine

Ustavni sud je utvrdio da osporeni akti – Metodologija određivanja cene i obračunskih količina prirodnog gasa i Metodologija obračuna prirodnog gasa, koje je doneo direktor društvenog preduzeća "Novi Sad - Gas", Novi Sad, nisu opšti pravni akti za koje je obezbeđena ustavno - sudska kontrola.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 12. januara 2006. godine doneo Zaključak o odbacivanju zahteva za ocenu ustavnosti i zakonitosti Metodologije određivanja cene i obračunskih količina prirodnog gasa broj 1232 koju je 25. avgusta 1994. godine doneo direktor Javnog komunalnog preduzeća "Novi Sad - Gas", Novi Sad i Metodologije obračuna prirodnog gasa broj 1937 koju je 19. januara 2004. godine doneo direktor društvenog preduzeća "Novi Sad - Gas", Novi Sad.

Ustavni sud je navedeni Zaključak doneo na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), jer je utvrdio da osporene metodologije nisu opšti pravni akti za koje je, prema članu 125. Ustava Republike Srbije, obezbeđena ustavno-sudska kontrola.

Zaključak Ustavnog suda
IY-95/2004 od 12. januara 2006. godine

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da osporena Naredba po svom pravnom karakteru ne spada u opšte pravne akte o kojima odlučuje Ustavni sud.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 02. marta 2006. godine razmatrao inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti Naredbe broj 011-20, koju je 06. juna 2005. godine doneo načelnik Opštinske uprave opštine Doljevac i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91 i 67/93) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je doneo navedeni zaključak jer je utvrdio da osporena Naredba po svom pravnom karakteru ne spada u opšte pravne akte o kojima, u smislu člana 125. ustava Republike Srbije, odlučuje Ustavni sud.

Zaključak Ustavnog suda
IY-385/2005 od 2. marta 2006. godine

Osporena Odluka nema značenje opšteg akta za čiju je ocenu zakonitosti nadležan Ustavni sud, jer ne sadrži pravne norme kojima se na opšti način uređuju određeni odnosi, već po svojoj pravnoj prirodi i sadržini predstavlja pojedinačni akt raspolaganja nepokretnošću u državnoj svojini, donet u neposrednoj primeni zakona, kojim se prenosi pravo korišćenja na određenom građevinskom zemljištu u državnoj svojini sa jednog korisnika sredstava u državnoj svojini na drugog korisnika istih sredstava.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 19. januara 2006. godine, razmatrao je inicijativu Alije Zmberovića iz Novog Pazara za ocenu zakonitosti Odluke o prenošenju prava korišćenja na nepokretnosti ("Službeni list opštine Novi Pazar", broj 7/05), koju je donela Skupština opštine Novi Pazar, i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da osporena Odluka nije opšti pravni akt, odnosno da ne sadrži pravne norme kojima se na opšti način uređuju određeni odnosi, već da svojoj pravnoj prirodi i sadržini predstavlja pojedinačni akt raspolaganja nepokretnošću u državnoj svojini, donet u neposrednoj primeni odredaba Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br.

53/95...44/99), kojim se prenosi pravo korišćenja sredstava u državnoj svojini na drugog korisnika istih sredstava.

Polazeći od toga da osporeni akt nema značenje opšteg akta za čiju je ocenu zakonitosti nadležan, u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije, kao i da, prema istim odredbama Ustava, ne odlučuje ni o pitanjima zakonitosti i pravilnosti primene zakona, Sud je inicijativu odbacio zbog nenadležnosti za odlučivanje o podnetom zahtevu.

Zaključak Ustavnog suda
IY-334/2005 od 19. januara 2006. godine

S obzirom da Ustavni sud nije uspostavio nadležnost za ocenu ustavnosti i zakonitosti odluka o pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove koje su donosile skupštine opština, jer, prema usvojenom stavu Suda, sadržinski ne predstavljaju opšte akte za koje je obezbeđena zaštita u ustavno-sudskom postupku, to je Ustavni sud nenadležan i za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih odluka o stavljanju van snage odluka o pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove, koje takođe nisu opšti pravi akti.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud, na sednici održanoj 2. februara 2006. godine, razmatrao zahtev za ocenu ustavnosti i zakonitosti dveju Odluka Skupštine opštine Savski Venac i to:

- Odluke o delimičnom stavljanju van snage odluka Skupštine opštine Savski venac koje se odnose na nadziđivanje, pretvaranje i pripajanje zajedničkih prostorija susednim stanovima na teritoriji opštine Savski venac, broj 06-1-1/2004-I-01 od 26. marta 2004. godine i

- Odluke o stavljanju van snage Dopune Odluke SO Savski venac o uslovima za pretvaranje zajedničkih prostorija u stanove na teritoriji opštine Savski venac ("Službeni list grada Beograda", broj 10/94), broj: 06-1-5/2005-1-01 od 31. maja 2005. godine.

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo ZAKLJUČAK o odbacivanju zahteva.

Ustavni sud je ovako odlučio iz razloga što je, u ranije vođenim postupcima izgradio praksu da odluke o pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove koje su donosile skupštine opština u pogledu sadržine, ne predstavljaju opšte akte za koje je, u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije, obezbeđena zaštita u ustavnosudskom postupku. Budući da Ustavni sud nije uspostavio nadležnost za ocenu ustavnosti i zakonitosti ovih odluka, to je, u smislu člana 125. Ustava, Ustavni sud nenadlžan i za ocenu ustavnosti i zakonitosti odluka o stavljanju van snage odluka o pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove, jer se takođe ne radi o opštim pravnim aktima.

Zaključak Ustavnog suda
IY-206/2005 od 2. februara 2006. godine

Odluka Izvršnog odbora Fudbalskog saveza Mačvanskog okruga o nastupu igrača u formalnom i u materijalnom smislu ne predstavlja opšti pravni akt za čiju ocenu je nadležan Ustavni sud.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, povodom inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti Odluke Izvršnog odbora fudbalskog saveza Mačvanskog okruga o nastupu igrača do 20 godina starosti, od 15. jula 2003. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak kojim se odbacuje inicijativa.

Uvidom u sadržinu osporene Odluke, Ustavni sud je utvrdio da Odluka ni u formalnom, ni u materijalnom smislu ne predstavlja opšti pravni akt za čiju je ocenu nadležan Ustavni sud u smislu člana 125 Ustava Republike Srbije.

Zaključak Ustavnog suda
IY-297/2005 od 2. februara 2006. godine

b) Ocena u odnosu na zakon koji je prestao da važi

Imajući u vidu da su u konkretnoj pravnoj stvari prestali da važe zakoni u odnosu na koje je tražena ocena formalne zakonitosti osporenih opštih akata, Ustavni sud je ocenio da nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja osporenih akata u odnosu na zakone koji su prestali da važe.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 25. maja 2006. godine, razmatrajući predlog Samostalnog sindikata Instituta za kukuruz "Zemun Polje" Zemun Polje za utvrđivanje nezakonnosti Pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika o sistematizaciji sa registrom radnih mesta u Institutu za kukuruz "Zemun Polje" Zemun Polje, od 11. novembra i 4. decembra 2002, 30. januara, 1. avgusta, 1. septembra, 17. i 23. oktobra 2003. i 4. februara 2004. godine doneo, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Zaključak kojim se odbacuje predlog za utvrđivanje nezakonnosti navedenih opštih akata.

Imajući u vidu da su u konkretnoj pravnoj stvari prestali da važe Zakon o preduzećima "Službeni list SRJ" br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02) i Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br.70/01 i 73/01) u odnosu na koje je tražena ocena formalne zakonitosti osporenih opštih akata, Ustavni sud je ocenio da nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja osporenih akata u odnosu na zakone koji su prestali da važe, a saglasno članu 19. stav 1. tačka 4. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Zaključak Ustavnog suda
IY-234/2004 od 25. maja 2006. godine

Sličan pravni stav Ustavni sud je zauzeo i u zaključcima IY-177/2005 od 22. juna 2006. i IY-25/2005 od 9. marta 2006. godine

Ustavni sud je utvrdio da s obzirom da je Zakon o radu koji je bio na snazi u vreme donošenja osporenog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i Pravilnika o radu, prestao da važi, to pitanje ovlašćenja direktora javnog preduzeća da svojim aktima uređuje unutrašnju organizaciju i sistematizaciju i elemente za određivanje zarada, kao i pitanje zakonitosti postupka donošenja osporenih akata, ne može biti predmet ocene Ustavnog suda, s obzirom da nema procesnih uslova za ocenu ustavnosti i zakonitosti postupka donošenja opšteg akta sa zakonom koji je prestao da važi. O saglasnosti odredaba osporenog Statuta i pravilnika s Odlukom o osnivanju Javnog preduzeća, Ustavni sud nije nadležan da odlučuje.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 20. jula 2006. godine, na osnovu člana 19. tač. 1) i 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. i stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije "Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo je Zaključak kojim je: odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 37. tačka 5. Statuta Javnog preduzeća "Direkcija za izgradnju Opštine Sremska Mitrovica", Sremska Mitrovica, od 16. aprila 2002. godine; odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti postupka donošenja Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Javnom preduzeću, od 28. juna 2002. godine i odbacio inicijativu za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti postupka donošenja i za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba čl. 40. i 41. Pravilnika o radu Javnog preduzeća, od 28. juna 2002. godine.

Ustavni sud je utvrdio sledeće:

S obzirom na to da je Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01) koji je bio na snazi u vreme donošenja osporenog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, kao i Pravilnika o radu prestao da važi, to pitanje ovlašćenja direktora javnog preduzeća da svojim aktima uređuje unutrašnju organizaciju i sistematizaciju kao i elemente za određivanje zarada, kao pitanje zakonitosti postupka donošenja tih akata ne može biti predmet ocene Ustavnog suda s obzirom da nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja opšteg akta sa zakonom koji je prestao da važi.

O saglasnosti osporene odredbe Statuta, Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta, kao i navedenih odredaba Pravilnika o radu sa Odlukom o osnivanju Javnog preduzeća, Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava nije nadležan da odlučuje.

Zaključak Ustavnog suda
IY-342/2004 od 20. jula 2006. godine

Imajući u vidu da se postupak donošenja opšteg akta može ocenjivati samo u odnosu na zakon koji je bio na snazi u vreme donošenja tog akta, a da se postupak donošenja odluke o samodoprinosu ne uređuje neposredno na osnovu Ustava, već Ustav upućuje da će se postupak uvođenja samodoprinosa sprovesti u skladu sa zakonom, to nema procesnih uslova za odlučivanje o ustavnosti i zakonitosti postupka donošenja osporene Odluke.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 16. februara 2006. godine, razmatrao inicijativu za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti postupka donošenja Odluke o uvođenju samodoprinosna na teritoriji opštine Bojnik za period 1. jul 2001. - 30. jun 2006. god. ("Službeni glasnik opštine Leskovac", broj 70/01), i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak kojim se odbacuje inicijativa.

U predhodnom postpku, Ustavni sud je utvrdio da je osporena Odluka doneta u vreme važenja Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 49/99 i 27/01) koji je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", broj 9/02).

S obzirom na to da se postupak donošenja opšteg akta može ocenjivati samo u odnosu na zakon koji je bio na snazi u vreme donošenja tog akta i imajući u vidu da se postupak donošenja odluke o samodoprinosu ne uređuje neposredno na osnovu Ustava, već Ustav upućuje da će se postupak uvođenja samodoprinosna sprovesti u skladu sa zakonom, Sud je utvrdio da nema procesnih uslova za odlučivanje, pa je odbacio inicijativu za ocenu ustavnosti i zakonitosti postupka donošenja osporene Odluke.

Zaključak Ustavnog suda
IY-277/2005 od 16. februara 2006. godine

Ustavni sud je ocenio da ne postoje procesni uslovi za ocenu saglasnosti postupka donošenja osporenog akta sa zakonom koji je prestao da važi i da je zbog toga i izjašnjavanje po zahtevu za određivanje "privremene mere" i "otklanjanje posledica naknadom štete" bespredmetno.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 8. juna 2006. godine, razmatrao je inicijativu za ocenu zakonitosti postupka donošenja Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Trgovinskog akcionarskog društva "C market" od 19. novembra 2002. godine i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da se inicijativom traži ocena zakonitosti postupka donošenja osporenog Pravilnika u odnosu na Zakon o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 23/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02), koji je prestao da važi 30. novembra 2004. godine, stupanjem na snagu Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/04). Takođe i Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), koji je bio na snazi u vreme donošenja osporenog Pravilnika prestao je da važi na osnovu člana 286. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05).

Ustavni sud je, imajući u vidu navedeno, ocenio da ne postoje procesni uslovi za ocenu saglasnosti osporenog akta sa zakonom koji je prestao da važi i da je zbog toga i izjašnjavanje za određivanje "privremene mere" i "otklanjanje štetnih posledica naknadom štete" bespredmetno. Takođe, ni ukazivanje na Odluku Ustavnog suda Republike Srbije IY-382/03 ("Službeni glasnik RS", broj 51/04), nije bilo od

uticaja za odlučivanje u ovom predmetu, s obzirom da je akte osporene u tom predmetu Ustavni sud ocenjivao u vreme važenja Zakona o preduzećima.

Na osnovu izloženog, Ustavni sud je odlučio da inicijativu odbaci.

Zaključak Ustavnog suda
IY-390/2004 od 8. juna 2006. godine

S obzirom da je prestao da važi zakon u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti osporenog Pravilnika, to ne postoje procesni uslovi za postupanje i odlučivanje Ustavnog suda.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, povodom predloga Gradskog odbora sindikata zaposlenih u komunalno-stambenoj delatnosti Novog Sada za utvrđivanje nezakonitosti Pravilnika o radu Javnog preduzeća "Zavod za izgradnju grada" Novi Sad, od 1. jula 2002. godine, na sednici održanoj 16. marta 2006. godine, a na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak kojim se odbacuje predlog.

S obzirom na to da je prestao da važi Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 79/01) u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti osporenog Pravilnika, Ustavni sud je ocenio da u konkretnoj pravnoj stvari ne postoje procesni uslovi iz člana 19. stav 1. tačka 4. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) za postupanje i odlučivanje Ustavnog suda.

Zaključak Ustavnog suda
IY-310/2003 od 16. marta 2006. godine

Predlagač je odustao od predloga za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenog Pravilnika, a kako je prestao da važi zakon na osnovu koga je donet taj Pravilnik, stekli su se procesni uslovi za odbacivanje predloga.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 26. januara 2006. godine, razmatrajući predlog Sindikalne organizacije Javnog komunalnog preduzeća "Stadion" Subotica za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Pravilnika o radu Javnog komunalnog preduzeća "Stadion" Subotica broj 8/04 od 6. januara 2004. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak kojim se odbacuje predlog.

Imajući u vidu da je predlagač odustao od predloga, kao i da je prestao da važi Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01) na osnovu koga je donet osporeni Pravilnik, Ustavni sud je ocenio da su se stekli procesni uslovi iz člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) da Ustavni sud odbaci predlog.

Zaključak Ustavnog suda
IY-22/2004 od 26. januara 2006. godine

Nema procesnih pretpostavki za vođenje postupka pred Ustavnim sudom, zato što su prestali da važe osporeni Pravilnik i zakon u odnosu na koji se traži ocena zakonitosti tog akta.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 26. januara 2006. godine, razmatrao je inicijativu Senke Stojanović iz Beograda i Dragana M. Stojiljkovića, advokata iz Beograda za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti Pravilnika o radnim odnosima u Narodnoj banci Srbije, G. br. 1140 od 26. marta 2003. godine, koji je doneo guverner Narodne banke Srbije i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo je Zaključak o dobacivanju nevedenih inicijativa.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da nema procesnih pretpostavki za vođenje postupka pred Ustavnim sudom zato što su prestali da važe osporeni Pravilnik i zakon u odnosu na koga se traže ocena zakonitosti.

Zaključak Ustavnog suda
IY-150/2003 od 26. januara 2006. godine

Osporena Uredba i odredba zakona u odnosu na koju je tražena ocena zakonitosti prestali su da važe, pa ne postoje procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene zakonitosti osporene odredbe Uredbe, a imajući u vidu da osporena Uredba nema značenja akta koji je donet neposredno na osnovu Ustava, ne postoje procesne pretpostavke ni za ocenu saglasnosti odredbe člana 2. stav 2. Uredbe s Ustavom.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 20. aprila 2006. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br.32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo je Zaključak kojim se odbacuje inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 2. stav 2. Uredbe o obimu sredstava za vršenje poslova opštine i gradova i procentima učešće opštine i gradova u porezu na promet za period januar - mart 2001. godine, ("Službeni glasnik RS", broj 6/2001).

Budući da je Sud utvrdio da su osporena Uredba i odredba člana 181. Zakona o izvršnom postupku ("Službeni list SRJ", br. 28/00, 73/00 i 71/01) u odnosu na koju je tražena ocena zakonitosti, prestali da važe to ne postoje procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene zakonitosti osporene odredbe navedene Uredbe. Takođe, imajući u vidu da osporena Uredba nema značenje akta koji je donet neposredno na osnovu Ustava, Sud je utvrdio da ne postoje procesne pretpostavke ni za ocenu saglasnosti osporene odredbe navedene Uredbe s Ustavom.

Zaključak Ustavnog suda
IY-125/2005 od 20. aprila 2006. godine

Pošto je osporena Uredba prestala da važi, a prestale su da važe i odredbe zakona za čije je izvršavanje Uredba bila doneta, ne postoje procesne

pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene zakonitosti osporene Uredbe, a kako Uredba nema značenja akta donetog neposredno na osnovu Ustava, nema procesnih pretpostavki ni za ocenu njene saglasnosti s Ustavom.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 6. aprila 2006. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br.32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo je Zaključak kojim se odbacuje inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 8. stav 3. Uredbe o postupku i načinu restrukturiranja preduzeća i drugih pravnih lica ("Službeni glasnik RS", broj 1/2002).

Ustavni sud je utvrdio da budući da je osporena Uredba prestala da važi kao i odredbe Zakona o privatizaciji za čije je izvršavanje bila doneta, ne postoje procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene zakonitosti osporene Uredbe, a imajući u vidu da osporena Uredba nema značenje akta koji je donet neposredno na osnovu Ustava, nema procesnih pretpostavki ni za ocenu njene saglasnosti s Ustavom.

Zaključak Ustavnog suda
IY-130/2005 od 6. aprila 2006. godine

v) Nenadležnost Ustavnog suda

- Ocena bivših saveznih propisa koji se nisu primenjivali kao republički propisi i ocena akata državne zajednice Srbija i Crna Gora

Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o osporenom aktu koji je prestao da važi, a u vreme važenja nije imao svojstvo propisa Republike Srbije.

Saveznom ustavnom sudu podnet je predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti Pravila o radu službe državne bezbednosti ("Službeni list FRJ" - poverljivo glasilo - broj 18/90). Sud Srbije i Crne Gore, saglasno odredbama člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora i člana 129. Zakona o Sudu Srbije i Crne Gore ("Službeni list Srbije i Crne Gore" broj 26/03), ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije navedeni predlog na dalju nadležnost.

Ustavni sud je na sednici održanoj 18. maja 2006. godine, na osnovu odredbe člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo zaključak o odbacivanju predloga zbog nenadležnosti Ustavnog suda Republike Srbije da o njemu odlučuje, s obzirom na to da je utvrđeno da je osporeni akt prestao da važi, a da u vreme važenja nije imao svojstvo propisa Republike Srbije.

Zaključak Ustavnog suda
IY-140/2005 od 18. maja 2006. godine

S obzirom na to da se osporeni Zakon u vreme važenja nije primenjivao kao republički zakon, Ustavni sud je zaključio da ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje u ovoj pravnoj stvari.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 23. marta 2006. godine, doneo Zaključak o odbacivanju inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 2. do 5, 8, 10, 11, 18, 20, 21. i 22. Zakona o izmirenju obaveza po osnovu devizne štednje građana ("Službeni list SRJ", br. 59/98, 44/99, 30/00 i 53/01) i o odbacivanju inicijative za ocenu saglasnosti odredbe člana 22. stav 1. navedenog Zakona sa Zakonom o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78...57/89 i "Službeni list SRJ", broj 31/93).

Navedeni zaključak Ustavni sud je doneo na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95).

Sud Srbije i Crne Gore na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03) ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije više inicijativa za ocenu ustavnosti odredaba čl. 2. do 5, 8, 10, 11, 18, 20, 21. i 22. Zakona o izmirenju obaveza po osnovu devizne štednje građana, kao i inicijativu za ocenu saglasnosti odredbe člana 21. stav 1. navedenog Zakona sa Zakonom o obligacionim odnosima, a koje su u Saveznom ustavnom sudu vođene kao predmeti IY br. 81/02, 159/02 i 194/02, IY broj 16/03 i IY broj 18/03.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da se podnetim inicijativama osporava ustavnost Zakona o izmirenju obaveza po osnovu devizne štednje građana ("Službeni list SRJ", br. 59/98, 44/99, 30/00 i 53/01) koji je prestao da važi na osnovu člana 37. Zakona o regulisanju javnog duga Savezne Republike Jugoslavije po osnovu devizne štednje građana ("Službeni list SRJ", broj 36/02), danom stupanja na snagu tog Zakona, odnosno 4. jula 2002. godine. Iz utvrđenog činjeničnog stanja sledi da je osporeni Zakon donet kao zakon Savezne Republike Jugoslavije, da je prestao da važi pre stupanja na snagu Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03), te da se u vreme važenja nije primenjivao kao republički zakon.

Odredbama člana 125. stav 1. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da Ustavni sud, pored ostalog, odlučuje o saglasnosti (republičkih) zakona s Ustavom Republike Srbije, a prema zauzetom stavu Ustavni sud ocenjuje i ustavnost saveznih zakona koji se saglasno članu 64. stav 2. Ustavne povelje primenjuju kao zakoni Republike Srbije.

S obzirom na to da se osporeni Zakon u vreme važenja nije primenjivao kao republički zakon, Ustavni sud je zaključio da ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje u ovoj pravnoj stvari, te je zbog nenadležnosti za postupanje odbacio inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti Zakona o izmirenju obaveza po osnovu devizne štednje građana i inicijativu za ocenu saglasnosti odredbe člana 22. stav 1. navedenog Zakona sa Zakonom o obligacionim odnosima.

Zaključak Ustavnog suda
IY-91/2005 od 23. marta 2006. godine

Osporeno Uputstvo doneo je organ državne zajednice Srbija i Crna Gora, kao sprovedbeni akt za sprovođenje drugog opšteg akta državne zajednice, a imajući u vidu nadležnost Ustavnog suda utvrđenu u članu 125. Ustava Republike Srbije, Ustavni sud nije nadležan da vrši ocenu pravnog akta Srbije i Crne Gore sa zakonom Republike Srbije.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 18. maja 2006. godine razmatrao predstavku grupe stanara, kojom je inicirano pokretanje postupka za ocenjivanje zakonitosti Uputstva o postupku za ostvarivanje prava zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Srbije i Crne Gore da stambeno pitanje rešavaju učešćem ličnim sredstvima ("Službeni vojni list", broj 7/2005).

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporeno Uputstvo doneo organ Državne zajednice Srbija i Crna Gora, kao sprovedbeni akt za sprovođenje drugog opšteg pravnog akta Državne zajednice, a imajući u vidu nadležnost Ustavnog suda Republike Srbije, utvrđenu u članu 125. Ustava Republike Srbije, prema kojoj Ustavni sud nije nadležan da vrši ocenu pravnog akta Srbije i Crne Gore sa zakonom Republike Srbije, Ustavni sud je doneo Zaključak o odbacivanju podnete inicijative.

Zaključak Ustavnog suda
IY-6/2006 od 18. maja 2006. godine

Sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da nije nadležan da odlučuje o ustavnosti i zakonitosti osporenih statuta, pošto su u pitanju opšti akti doneti od subjekata sa teritorije obe članice državne zajednice Srbija i Crna Gora.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 1. juna 2006. godine razmatrao predlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredaba: člana 6. Statuta Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije, od 27. oktobra 1993. godine; člana 6. Statuta Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije, od 15. januara 1998. godina i čl. 1,6,16,17,22,43,44,49 i 50., Statuta Saveza inženjera Srbije i Crne Gore, od 5. decembra 2003. godine i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak o odbacivanju predloga.

Ustavni sud je doneo navedeni zaključak jer je utvrdio da nije nadležan da odlučuje o ustavnosti i zakonitosti osporenih statuta, s obzirom da su u pitanju opšti akti doneti od subjekata sa teritorije obe članice Državne zajednice Srbija i Crna Gora, a na osnovu Zakona o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koje se osnivaju za teritoriju SFRJ ("Službeni list SFRJ", broj 42/90 i "Službeni list SRJ", br. 24/94, 28/96 i 73/00).

Zaključak Ustavnog suda
IY-79/2004 od 1. juna 2006. godine

Nisu ispunjene precesne pretpostavke za meritorno odlučivanje Ustavnog suda o ustavnosti odredaba Pravilnika o rešavanju stambenih potreba korisnika vojnih penzija ("Službeni vojni list" br. 31/94...1/97), zbog stvarne nenadležnosti da o tome odlučuje.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 11. maja 2006. godine, razmatrao je Vašu inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 7. stav 1. tačka 2) člana 8. stav 2. i člana 34. stav 2. tačka 3) Pravilnika o rešavanju stambenih potreba korisnika vojnih penzija ("Službeni vojni list" br. 31/94, 19/95, 26/96 i 1/97 -prečišćeni tekst) i na osnovu člana 19. stav 1. tačka

1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 9/95), doneo je Zaključak o odbacivanju navedene inicijative.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer nisu ispunjene procesne pretpostavke za meritorno odlučivanje Suda, zbog njegove stvarne nenadležnosti.

Zaključak Ustavnog suda
IY-437/2005 od 11. maja 2006. godine

- Ocena u odnosu na savezni Ustav i zakone, Ustavnu povelju i zakone državne zajednice Srbija i Crna Gora

Kako je inicijativom tražena ocena saglasnosti Zakona o odbrani s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije (koji je prestao da važi), a Ustavni sud Republike Srbije ocenjuje ustavnost republičkog zakona isključivo u odnosu na Ustav Republike Srbije, to nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje Ustavnog suda.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 11. maja 2006. godine razmatrao je inicijativu za ocenu saglasnosti Zakona o odbrani ("Službeni glasnik RS", br. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93 i 48/94) s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije koja je podneta Saveznom Ustavnom sudu 13. septembra 1998. godine, a aktom Suda Srbije i Crne Gore SU broj 5/2-03 od 14. januara 2005. godine prosleđena Ustavnom sudu Republike Srbije na dalje postupanje saglasno članu 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03). Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da se inicijativom traži ocena saglasnosti Zakona o odbrani s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije koji je prestao da važi 4. februara 2003. godine stupanjem na snagu Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora i da Ustavni sud Republike Srbije, saglasno odredbi člana 125. stav 1. tačka 1. Ustava, ocenjuje ustavnost republičkog zakona isključivo u odnosu na Ustav Republike Srbije.

Ustavni sud je imajući u vidu da je prestao da važi Ustav u odnosu na koga je tražena ocena i da podnosioci inicijative nisu postupili po dopisu Suda kojim je traženo preciziranje inicijative u odnosu na Ustav Republike Srbije, utvrdio da nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje Suda. Na osnovu izloženog, Ustavni sud je odlučio da inicijativu odbaci.

Zaključak Ustavnog suda
IY-60/2005 od 11. maja 2006. godine

Imajući u vidu da su prestali razlozi zbog kojih je osporavan Zakon o vanparničnom postupku, jer je prestao da važi Ustav Savezne Republike Jugoslavije u odnosu na koji je tražena ocena ustavnosti ovog zakona, i da Ustavni sud odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih akata s Ustavom

Republike Srbije, to nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje ovog Suda.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 20. aprila 2006. godine razmatrao je inicijative za ocenu saglasnosti Zakona o vanparničnom postupku ("Službeni glasnik SRS", broj 25/82) s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije, koje su podnete Saveznom Ustavnom sudu 7. februara 2000. godine, odnosno 20. decembra 2000. godine, a aktom Suda Srbije i Crne Gore, broj 5/2-05 od 14. januara 2005. godine prosleđene Ustavnom sudu Republike Srbije na dalje postupanje saglasno članu 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03). Ustavni sud je na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijativa.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da se inicijativama traži ocena saglasnosti Zakona o vanparničnom postupku s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije koji je prestao da važi 4. februara 2003. godine, stupanjem na snagu Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora i da prema članu 19. Ustavne povelje, pitanja pravila postupanja i odlučivanja o ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravnim stvarima iz vanparničnog postupka, nisu u nadležnosti Državne zajednice.

Ustavni sud je imajući u vidu da su prestali razlozi zbog kojih je osporavan Zakon o vanparničnom postupku, jer je prestao da važi Ustav u odnosu na koga je tražena ocena i da Ustavni sud, saglasno odredbama člana 125. tač. 1. i 2. Ustava odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih akata s tim Ustavom, kao i saglasnosti propisa i opštih akata republičkih organa sa zakonom, ocenio da nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje ovog Suda. Na osnovu izloženog, Ustavni sud je odlučio da inicijative odbaci.

Zaključak Ustavnog suda
IY-64/2005 od 20. aprila 2006. godine

Zaključeno je da se predlog za ocenu saglasnosti Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", br. 35/2000...101/2005) s Ustavom SRJ odbaci, s obzirom na to da je Ustavni sud nadležan da ocenjuje saglasnost republičkih zakona s Ustavom Republike Srbije.

Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu odredbe člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG" broj 1/03) i člana 129. Zakona o Sudu Srbije i Crne Gore ("Službeni list SCG, broj 26/2003), ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije predmet IY broj 275/02, u kome je Savezni ustavni sud, Rešenjem od 22. januara 2003. godine, po sopstvenoj inicijativi, pokrenuo postupak za ocenjivanje saglasnosti člana 53. Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", br. 35/2000, 69/2002, 57/2003, 72/2003, 18/2004, 58/2005 i 101/2005) sa Ustavom SRJ.

Na sednici Ustavnog suda Republike Srbije, održanoj 13. aprila 2006. godine, zaključeno je da se navedeni predlog odbaci, s obzirom na to da je Sud, saglasno odredbama člana 125. Ustava, nadležan da ocenjuje saglasnost republičkih zakona sa Ustavom Republike Srbije.

Zaključak Ustavnog suda
IY-114/2005 od 13. aprila 2006. godine

Imajući u vidu da se inicijativom tražila ocena saglasnosti odredaba osporene Uredbe s odredbama Ustava Savezne Republike Jugoslavije, a da Ustavni sud Republike Srbije, saglasno odredbama člana 125. Ustava Republike Srbije, odlučuje o saglasnosti propisa i drugih opštih akata s ovim Ustavom, Sud je inicijativu odbacio.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 18. maja 2006. godine, razmatrao inicijativu za ocenu saglasnosti odredaba člana 1. stav 1. tačka 1), člana 2. tačka 1) i člana 3. stav 1. alineja 1. Uredbe o izdavanju doplatnih poštanskih maraka u 2003. godini ("Službeni glasnik RS", broj 3/2003) sa odredbama člana 18., člana 20. stav 2. i člana 50. Ustava SRJ i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo Zaključak kojim se odbacuje inicijativa.

Imajući u vidu da se inicijativom tražila ocena saglasnosti odredaba člana 1. stav 1. tačka 1), člana 2. tačka 1) i člana 3. stav 1. alineja 1. Uredbe o izdavanju doplatnih poštanskih maraka u 2003. godini ("Službeni glasnik RS", broj 3/2003) sa navedenim odredbama Ustava Savezne Republike Jugoslavije, a da Ustavni sud Republike Srbije, saglasno odredbama člana 125. Ustava Republike Srbije, odlučuje o saglasnosti propisa i drugih opštih akata s Ustavom Republike Srbije, Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak..

Zaključak Ustavnog suda
IY-133/2005 od 18. maja 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan za ocenu saglasnosti osporene odredbe Zakona s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije i sa drugim zakonom, koji je propis iste pravne snage kao i propis koji se osporava.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 8. juna 2006. godine, razmatrao je Vašu inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje nesaglasnosti odredbe člana 11. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službeni glasnik RS", br. 17/92, 26/92, 50/92, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96 i 18/02) s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije i Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti ("Službeni list SRJ" br. 24/98 i 26/98) i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju navedene inicijative.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer nije nadležan za ocenu saglasnosti osporene odredbe Zakona s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije i sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, kao propisom koji je iste pravne snage kao i propis koji se osporava.

Zaključak Ustavnog suda
IY-67/2005 od 8. juna 2006. godine

Sličan pravni stav Ustavni sud je izrazio i u Zaključku IY-104/2005 od 8. juna 2006. godine

Ustavni sud ne odlučuje o saglasnosti republičkih zakona s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije i sa saveznim zakonom.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 18. maja 2006. godine, razmatrao predlog za ocenu saglasnosti odredbe člana 16. tačka 1) podtačka v) Zakona o sudovima ("Službeni glasnik RS", br. 46/91, 60/91 i 71/92) sa odredbama Ustava SRJ i Zakona o izmenama i dopunama Zakona o platnom prometu ("Službeni list SRJ", broj 61/95) i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak kojim se odbacuje predlog.

Imajući u vidu da se predlogom tražila ocena saglasnosti odredbe člana 16. stav 1. tačka v) Zakona o sudovima ("Službeni glasnik RS", br. 46/91, 60/91, 18/92 i 71/92) u odnosu na Ustav Savezne Republike Jugoslavije i navedeni savezni zakon države SRJ, a da Ustavni sud Republike Srbije, saglasno odredbama člana 125. Ustava Republike Srbije, odlučuje o saglasnosti republičkog zakona s Ustavom Republike Srbije, Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak.

Zaključak Ustavnog suda
IY-79/2005 od 18. maja 2006. godine

Ustavni sud ne odlučuje o usklađenosti osporenog zakona s Ustavnom poveljom državne zajednice Srbija i Crna Gora i Poveljom o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama.

Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu odredbe člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03) i člana 129. Zakona o Sudu Srbije i Crne Gore ("Službeni list SCG", broj 26/2003), ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije predmet IY broj 207/01 - Inicijativa Fonda za humanitarno pravo iz Beograda za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 13. Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Službeni list SRJ", br. 24/98 i 26/98) sa Ustavom Savezne Republike Jugoslavije i Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 7/1971).

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj dana 13. aprila 2006. godine, zaključio je da navedenu inicijativu odbaci, s obzirom na to da, saglasno odredbi člana 125. stav 1. tačka 1. Ustava, Sud odlučuje o usklađenosti republičkog zakona s Ustavom Republike Srbije, a da je za odlučivanje o usklađenosti osporenog Zakona sa ustavnom poveljom državne zajednice Srbija i Crna Gora i Poveljom o ljudskim i manjinskim pravima ("Službeni list SCG", broj 26/03) nadležan Sud Srbije i Crne Gore, saglasno odredbi člana 34. stav 1. tačka 4. Zakona o Sudu Srbije i Crne Gore ("Službeni list SCG", broj 26/03).

Zaključak Ustavnog suda
IY-84/2005 od 13. aprila 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o usklađenosti zakona Republike Srbije s Ustavnom poveljom državne zajednice Srbija i Crna Gora, kao i o međusobnoj usklađenosti odredaba republičkih zakona, pa je predlog odbacio. Istovremeno, Ustavni sud je zaključio da predlog ustupi Sudu Srbije i Crne Gore, radi ocene usklađenosti odredaba navedenih zakona s Ustavnom poveljom.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 6. aprila 2006. godine razmotrio vaš zahtev da utvrdi "neustavnost i nezakonitost" čl. 2, 10. i 12. Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", br. 35/00, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 i 101/05) i člana 2. Zakona o izboru predsednika Republike ("Službeni glasnik RS", br. 1/90, 79/92, 73/02, 72/03, 93/03 i 18/04), kao i sve druge zakone i akte koja se odnose na izbore u Republici Srbiji, sa članom 7. Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list Srbije i Crne Gore", broj 1/03) i članom 4. Zakona o državljanstvu Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 135/04).

Ustavni sud je na osnovu člana 125. Ustava Republike Srbije i člana 35. stav 1. tač. 3. i 5. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), zaključio da navedeni predlog odbaci, s obzirom da nije nadležan da odlučuje o međusobnoj usklađenosti odredaba republičkih zakona kao i o usklađenosti zakona Republike Srbije sa Ustavnom poveljom državne zajednice Srbija i Crna Gora.

Istovremeno, Ustavni sud je zaključio da vaš predlog ustupi Sudu Srbije i Crne Gore, radi ocene usklađenosti odredaba navedenih zakona s Ustavnom poveljom.

Zaključak Ustavnog suda
IY-184/2005 od 6. aprila 2006. godine

Ustavni sud je utvrdio da ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje o ustavnosti i zakonitosti osporenih akata, jer ovaj Sud nije nadležan da ocenjuje saglasnost osporenog pravilnika sa propisima državne zajednice Srbija i Crna Gora, a Ustav Republike Srbije ne uređuje postupak donošenja pravilnika o radnim odnosima.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 6. aprila 2006. godine, razmatrao je inicijativu Branislava Radića iz Beograda i Miloja Rakića iz Beograda za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Pravilnika o radnim odnosima u narodnoj banci Srbije, G. br. 1140 od 26. marta 2003. godine, koji je doneo guverner Narodne banke Srbije, odnosno nezakonitosti odredaba člana 136. stav 1. Pravilnika o radnim odnosima u Narodnoj banci Jugoslavije, G. br. 172 od 8. marta 2000. godine, koji je doneo guverner Narodne banke Jugoslavije i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 3) i stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju navedenih inicijativa.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje o ustavnosti i zakonitosti navedenih akata zato što Ustav Republike Srbije ne uređuje postupak donošenja Pravilnika o radnim odnosima i zato što su prestali da važe osporeni Pravilnik o radnim odnosima u Narodnoj banci Srbije, G. br. 1140 od 26. marta 2003. godine i zakon u odnosu na koga se traži ocena, odnosno zato što Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje

saglasnost osporenog Pravilnika o radnim odnosima u Narodnoj banci Jugoslavije, G. br. 172 od 8. marta 2000. godine sa propisima državne zajednice Srbija i Crna Gora.

Zaključak Ustavnog suda
IY-142/2005 od 6. aprila 2006. godine

- Ocena međusobne saglasnosti i ocena primene opštih pravnih akata

Polazeći od nadležnosti Ustavnog suda utvrđene članom 125. Ustava, a imajući u vidu da je u konkretnom slučaju zahtevana ocena saglasnosti republičkog zakona, koji je prestao da važi, sa saveznim zakonima, koji su takođe prestali da važe, Sud je tvrdio da za odlučivanje o ovom zahtevu ne postoje procesne pretpostavke.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 15. juna 2006. godine, razmatrao Vašu inicijativu za pokretanje postupka za ocenjivanje saglasnosti odredbe člana 19. stav 1. tačka 3. Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava nezaposlenih lica ("Službeni glasnik RS", br. 22/92, 73/92, 82/92, 56/93, 34/94, 52/96) sa Zakonom o osnovama radnih odnosa ("Službeni list SRJ", br. 29/96 i 51/99) i Zakonom o osnovama penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službeni list SRJ", br. 30/96, 70/01, 3/02 i 39/02).

Ustavni sud je utvrdio da je osporeni Zakon prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti ("Službeni glasnik RS", broj 71/2003), na osnovu odredbe člana 160. ovog zakona; da je Zakon o osnovama radnih odnosa ("Službeni list SRJ", br. 29/96 i 51/99) donet kao savezni zakon i prestao je da važi 4. februara 2003. godine na osnovu člana 2. Zakona o prestanku važenja pojedinih zakona ("Službeni glasnik RS", broj 135/2004) i da je Zakon o osnovama penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službeni list SRJ", br. 30/96, 70/01, 3/02 i 39/02) donet kao savezni zakon i prestao je da važi donošenjem Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/03), na osnovu odredbe člana 262. ovog zakona.

Polazeći od člana 125. Ustava Republike Srbije, prema kome Ustavni sud, odlučuje, između ostalog, o saglasnosti zakona s Ustavom, a imajući u vidu da je u konkretnom slučaju zahtevana ocena međusobne saglasnosti republičkog zakona, koji je prestao da važi sa saveznim zakonima, koji su, takođe, prestali da važe, Ustavni sud je utvrdio da za odlučivanje o ovom zahtevu ne postoje procesne pretpostavke, pa je doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Zaključak Ustavnog suda
IY-73/2005 od 15. juna 2006. godine

Imajući u vidu da je u konkretnom slučaju zahtevana ocena međusobne saglasnosti dva zakona - republičkog sa saveznim zakonom, što ne spada u nadležnost Ustavnog suda, Sud je doneo Zaključak o odbacivanju podnetih inicijativa, te utvrdio da nema osnova za donošenje rešenja o obustavi primene osporenih odredaba zakona.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 18. maja 2006. godine razmatrao inicijative za pokretanje postupka za ocenjivanje saglasnosti odredaba člana 61. stav 1. i člana 69. st. 1., 3. i 4. Zakona o radu

("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01) sa Zakonom o osnovama radnih odnosa ("Službeni list SRJ", br. 29/96 i 51/99), koje je ovom Sudu ustupio Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje Državne zajednice Srbija i Crna Gora.

Polazeći od člana 125. Ustava Republike Srbije, prema kome Ustavni sud, odlučuje, između ostalog, o saglasnosti zakona s Ustavom, a imajući u vidu da je u konkretnom slučaju zahtevana ocena međusobne saglasnosti dva zakona, republičkog sa saveznim zakonom, koji su prestali da važe, u toku postupka pred Sudom, što ne spada u nadležnost Ustavnog suda Republike Srbije, Ustavni sud Republike Srbije je doneo Zaključak o odbacivanju podnetih inicijativa, kao i utvrdio da nema osnova za donošenje rešenja o obustavi primene osporenih odredaba Zakona o radu, koji je prestao da važi 23. marta 2005. godine stupanjem na snagu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05).

Zaključak Ustavnog suda
IY-89/2005 od 18. maja 2006. godine

Ustavni sud nije na nadležan da odlučuje o međusobnoj saglasnosti zakona.

Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 25. maja 2006. godine doneo je Zaključak o odbacivanju inicijative za ocenjivanje saglasnosti člana 2. stav 1. tačka 3) Zakona o porezu na fond zarada ("Službeni glasnik RS", broj 33/2004) sa Zakonom o osnovama poreskog sistema ("Službeni list SRJ", br. 30/96, 29/97, 12/98, 59/98, 44/99, 53/99, 40/01 i 23/02).

Budući da Ustavni sud Republike Srbije, u smislu odredbe člana 125. stav 1. Ustava Republike Srbije, nije nadležan da odlučuje o međusobnoj saglasnosti zakona doneo je navedeni Zaključak, na osnovu odredaba člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95).

Zaključak Ustavnog suda
IY-107/2005 od 25. maja 2006. godine

Sličan pravni stav Ustavni sud je izrazio i u zaključcima IY-105/2005 od 11. maja 2006. godine i IY-96/2005 od 13. aprila 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost opštih akata iste pravne snage, a zakoni u odnosu na koje je traženo ocenjivanje ustavnosti, predstavljaju istorijske zakone koji nisu više u pravnom poretku, pa stoga nisu obuhvaćeni nadležnošću Ustavnog suda.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 6. aprila 2006. godine, razmatrao inicijativu za ocenjivanje saglasnosti odredaba čl. 11, 58, 65, 67, 104, 105. i 106. Zakona o državnom premeru i katastru i upisima prava na nepokretnostima ("Službeni glasnik RS", br. 83/92 i 15/96), sa Zakonom o zemljišnim knjigama ("Službene novine Kraljevine Jugoslavije", broj

146/1930), i Zakonom u unutrašnjem uređenju, osnivanju i ispravljanju zemljišnjih knjiga ("Službene novine Kraljevine Jugoslavije", broj 62/1931), koji je Sud Srbije i Crne Gore, saglasno odredbi člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, dostavio ovom Sudu na dalju nadležnost.

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1. i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93, 101/05), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je ovako odlučio iz razloga što, saglasno odredbama člana 125. Ustava Republike Srbije, nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost opštih akata iste pravne snage, odnosno u konkretnom slučaju međusobnu saglasnost navedenih zakona.

Takođe Vas obavještavamo da zakoni u odnosu na koje tražite ocenjivanje ustavnosti, predstavljaju istorijske zakone koji više nisu u pravnom poretku, pa, stoga nisu obuhvaćeni nadležnošću Ustavnog suda utvrđenoj članom 125. Ustava.

Zaključak Ustavnog suda
IY-92/2005 od 6. aprila 2006. godine

Odredbama člana 125. Ustava nije propisana nadležnost Ustavnog suda za ocenjivanje primene zakona.

Obavještavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 20. jula 2006. godine, razmatrao inicijativu kojom ste zatražili ocenu primene Zakona o elektroenergetskoj i građevinskoj i inspekciji parnih kotlova, kao i ocenu usaglašenosti tog zakona sa Zakonom o državnoj upravi i Zakonom o planiranju i izgradnji, te ocenu usaglašenosti Zakona o standardizaciji sa Zakonom o utvrđivanju određenih nadležnosti Autonomne pokrajine.

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1. i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je ovako odlučio iz razloga što, saglasno odredbama člana 125. Ustava Republike Srbije, kojim je utvrđena nadležnost Ustavnog suda, nije propisana nadležnost Suda za ocenjivanje primene zakona. Na osnovu istog člana Ustava, Ustavni sud takođe nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost opštih akata iste pravne snage, odnosno u konkretnom slučaju međusobnu saglasnost zakona.

Zaključak Ustavnog suda
IY-185/2004 od 20. jula 2006. godine

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da predlog ne sadrži stvarni zahtev za ocenu ustavnosti osporenog Zakona, već da se osporava ustavnost primene Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima po isteku roka za usklađivanje s Ustavom SRJ, te da nije nadležan da odlučuje o navedenom zahtevu.

Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03), ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije predlog za ocenu

ustavnosti Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni list SFRJ", br. 50/88, 63/88, 80/89, 29/90, 11/91 i "Službeni list SRJ", br. 34/92, 24/94, 28/96 i 3/02), koji je u Saveznom ustavnom sudu vođen kao predmet IY broj 115/2002.

Ustavni sud je, na sednici održanoj 29. juna 2006. godine, razmatrao navedeni predlog i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju predloga za ocenu "ustavnosti primene" Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni list SFRJ", br. 50/88, 63/88, 80/89, 29/90, 11/91 i "Službeni list SRJ", br. 34/92, 24/94, 28/96 i 3/02), po isteku roka za usklađivanje s Ustavom SRJ.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da predlog ne sadrži stvarno zahtev za ocenu ustavnosti osporenog Zakona, već da se osporava ustavnost primene Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima po isteku roka za usklađivanje s Ustavom SRJ, te da, na osnovu člana 125. Ustava Republike Srbije, nije nadležan da odlučuje o navedenom zahtevu.

Zaključak Ustavnog suda
IY-94/2005 od 29. juna 2006. godine

Ustavni sud je utvrdio da se inicijativom osporava primena odredaba zakona, kao i opravdanost i celishodnost rešenja koja su njima utvrđena, o čemu Ustavni sud nije nadležan da odlučuje.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 29. juna 2006. godine, na osnovu člana 19. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 7. i 120. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05 i 85/05).

Ustavni sud je utvrdio da se inicijativom osporava primena odredaba čl. 7. i 120. Zakona, kao i opravdanost i celishodnost rešenja koja su njima utvrđena, o čemu Ustavni sud nije nadležan da odlučuje, u smislu člana 125. Ustava pa je Sud odlučio na napred navedeni način.

Zaključak Ustavnog suda
IY-42/2006 od 29. juna 2006. godine

Inicijativom se osporava primena osporene Uredbe u praksi, kao i celishodnost i pravičnost pojedinih rešenja iz Uredbe, o čemu Ustavni sud nije nadležan da odlučuje.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 30. marta 2006. godine na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakornosti

Uredbe o uslovima, načinu i postupku davanja subвенicija za nabavku terminala za daljinsko očitavanje dnevnih izveštaja iz fiskalne kase ("Službeni glasnik RS", broj 56/05).

Ustavni sud je utvrdio da se inicijativom osporava primena Uredbe u praksi kao i celishodnost i pravičnost pojedinih rešenja utvrđenih osporenom Uredbom o čemu Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje.

Zaključak Ustavnog suda
IY-325/2005 od 30. marta 2006. godine

- Ostalo (nenadležnost)

Ustavni sud je utvrdio da se zahtev svojom sadržinom odnosi na postupanje sudova i drugih državnih organa u konkretnim postupcima, odnosno na ukazivanje da se zakon ne primenjuje, zbog čega ga treba ukinuti ili izmeniti, o čemu ovaj Sud nije nadležan da odlučuje.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 2. februara 2006. godine, razmotrio je vaš zahtev za ocenu ustavnosti člana 52. Zakona o uređenju sudova ("Službeni glasnik RS", br.63/01, 42/02, 27/03, 103/03 i 29/04), odnosno zahtev da se navedeni član Zakona o uređenju sudova ukine ili izmeni.

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo **Z a k l j u č a k** o odbacivanju navedenog zahteva, zbog stvarne nenadležnosti. Naime, Ustavni sud je ocenio da se zahtev svojom sadržinom odnosi na postupanje sudova i drugih državnih organa u konkretnim upravnim, parničnim i krivičnim postupcima, kao i na ukazivanje da se član 52. Zakona ne primenjuje zbog čega ga, prema vašem zahtevu, treba ukinuti ili izmeniti, o čemu Ustavni sud, na osnovu člana 125. Ustava Republike Srbije, nije nadležan da odlučuje.

Zaključak Ustavnog suda
IY-227/2005 od 2. februara 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o predstavkama kojima se traži ocena rada sudova, odnosno drugih državnih organa i organizacija.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 11. maja 2006. godine, razmatrao predstavku za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti rada Opštinskog suda u Vrnjačkoj Banji u predmetu O. br. 65/01. i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak kojim se odbacuje predstavka.

S obzirom na to da se predstavkom traži ocena ustavnosti i zakonitosti rada Opštinskog suda u Vrnjačkoj Banji, kao i da prema članu 125. Ustava Republike Srbije, Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o predstavkama kojima se traži ocena rada državnih organa i drugih organizacija, Sud je odlučio na napred navedeni način.

Zaključak Ustavnog suda
 IY-158/2005 od 11. maja 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje usklađenost, celishodnost, opravdanost, tačnost i preciznost pojedinih jezičkih izraza sadržanih u zakonu, kao ni da vrši jezičku ispravku osporenog Zakona, što je inicijativom traženo.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 9. marta 2006. godine razmatrao Vašu inicijativu za ocenu ustavnosti člana 11. stav 1. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa za borbu protiv visokotehnološkog kriminala ("Službeni glasnik RS", broj 61/05).

Prema članu 125. Ustava Republike Srbije, Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje usklađenost, celishodnost, opravdanost, tačnost i preciznost pojedinih jezičkih izraza sadržanih u zakonu, kao ni da izvrši jezičku ispravku osporenog Zakona, kao što je Vašom inicijativom zahtevano, pa je doneo **Z a k l j u č a k** o odbacivanju podnete inicijative.

Zaključak Ustavnog suda
 IY-301/2005 od 9. marta 2006. godine

Ustavni sud je ocenio da ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje o zahtevanoj "privremenoj meri", jer u podnetom zahtevu nije osporena ustavnost i zakonitost opšteg akta, pa da se u vezi sa tim zahteva obustava izvršenja pojeinačnog akta ili radnje, kako je to predviđeno zakonom, već se na osnovu nepravilnosti u radu Narodne skupštine zahteva donošenje "privremene mere", pa je Ustavni sud predmetni zahtev odbacio.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 2. februara 2006. godine, razmatrao zahtev za "privremenom merom da Skupština radi do konstituisanja nove vlasti do izbora".

Odredbom člana 125. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da Ustavni sud, pored ostalog, odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih pravnih akata s Ustavom, zakonom i drugim republičkim propisima. Odredbom člana 42. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) propisano je da Ustavni sud može u toku postupka, do donošenja konačne odluke, obustaviti izvršenje pojedinačnog akta ili radnje koja je preduzeta na osnovu opšteg akta čija se ustavnost, odnosno zakonitost ocenjuje, ako bi njihovim izvršavanjem mogle nastupiti neotklonjeive štetne posledice.

Imajući u vidu nevedene odredbe Ustava i Zakona, Ustavni sud je ocenio da ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje o zahtevanoj "privremenoj meri". Naime, u podnetom, zahtevu nije osporena ustavnost i zakonitost opšteg akta, te da se u vezi sa tim zahteva obustava izvršenja pojeinačnog akta ili radnje, kako je to predviđeno Zakonom, već se na osnovu navodnih nepravilnosti u radu Narodne skupštine i predsednika Skupštine, zahteva donošenje navedene "privremene mere". Iz navedenih razloga i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je doneo Zaključak kojim je odbacio predmetni zahtev.

Zaključak Ustavnog suda

IY-464/2003 od 2. februara 2006. godine

Postupak donošenja osporenog Plana okončan je po zakonu koji je prestao da važi, pa nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja Plana. Ustavni sud, takođe, nije nadležan da ceni sadržaj urbanističkih rešenja utvrđenih osporenim Regulacionim planom, u koji spada i određivanje lokacije za izgradnju elektroenergetskih postrojenja u određenom naselju, jer i prema ranije važećem i sadašnjem zakonu, u postupku izrade i donošenja plana, stručnu kontrolu vrši Komisija za planove koju osniva donosilac plana.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 9. februara 2006. godine, razmatrao predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti Regulacionog plana naselja Mirijevo ("Službeni list grada Beograda", broj 20/02).

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tač. 1) i 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo ZAKLJUČAK o odbacivanju inicijative.

Sud je ovako odlučio iz razloga što je osporeni Plan donet na način i po postupku koji je bio propisan Zakonom o planiranju i uređenju prostora naselja ("Službeni glasnik RS", br. 44/95, 16/97 i 46/98), koji je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", broj 47/2003). Imajući u vidu da je postupak donošenja osporenog Plana okončan na osnovu zakona koji je prestao da važi, to nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja osporenog Plana.

Ustavni sud takođe nije nadležan da ceni sadržaj urbanističkih rešenja utvrđenih osporenim Planom u koji spada i određivanje lokacije za izgradnju elektroenergetskog postrojenja u naselju Mirijevo, jer prema ranije važećem Zakonu i sada važećem Zakonu o planiranju i izgradnji, u postupku izrade i donošenja plana, stručnu kontrolu vrši Komisija za planove koju osniva donosilac plana, a koju čine stručnjaci iz oblasti prostornog planiranja, urbanizma i građevinarstva.

Zaključak Ustavnog suda

IY-176/2005 od 9. februara 2006. godine

Imajući u vidu da se zahtev ne odnosi na izborni spor za koji je Ustavom i Zakonom o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka propisana nadležnost Ustavnog suda, Ustavni sud je doneo Zaključak kojim je odbacio predmetni zahtev za odlučivanje o izbornom sporu.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 2. marta 2006. godine, razmatrao zahtev za odlučivanje o izbornom sporu "protiv Repenja Republičke izborne komisije, 02 broj 013-192/04, od 1. maja 2004. godine, Rešenja Republičke izborne komisije, 02 broj 013-192/04, od 3. maja 2004. godine i Presudu Vrhovnog suda Srbije, UŽ. 35/04, od 6. maja 2004. godine".

Odredbom člana 125. stav 1. tačka 7. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da Ustavni sud odlučuje o izbornim sporovima koji nisu u nadležnosti sudova ili drugih državnih organa.

Imajući u vidu odredbe čl. 95. i 97. Zakona o izboru narodnih poslanika, na čiju shodnu primenu upućuje član 1. Zakona o izboru predsednika Republike, proizlazi da zaštitu izbornog prava u postupku predlaganja kandidata za izbor

predsednika Republike obezbeđuje Republička izborna komisija i Vrhodni sud Srbije. U skladu sa tim, prema oceni Ustavnog suda, predmetni zahtev ne odnosi se na izborni sport za koji je prema članu 125. stav 1. tačka 7. Ustava i članu 31. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/91 i 101/05) nadležan Ustavni sud. Iz navedenih razloga i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, kao i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Ustavni sud je doneo Zaključak kojim je odbacio predmetni zahtev za odlučivanje o izbornom sporu.

Zaključak Ustavnog suda
IVU-207/2005 od 2. februara 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan za ocenu konkretnih radnji i postupaka u toku sprovođenja izbora organa mesne zajednice, niti za davanje mišljenja o zakonitosti provedenih izbora organa mesne zajednice.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 16. marta 2006. godine razmatrao predloz za ocenu zakonitosti Odluke o mesnim zajednicama na teritoriji opštine Lajkovac, koju je na sednici održanoj 20. aprila 2001. godine donelo Opštinsko veće opštine Lajkovac i na osnovu člana 125. Ustava Republike Srbije, člana 19. stav 1. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91 i 67/93) i člana 35. stav 1. tačka 7. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak o odbacivanju predloga.

Ustavni sud je doneo navedeni zaključak, s obzirom na to da podnosilac predloga u ostavljenom roku nije postupio po zahtevu Ustavnog suda da, saglasno odredbi člana 21. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, predstavku upotpuni, navede oznaku odredbe akta koje soporava i razloge osporavanja na kojima zasniva zahev.

Povodom zahteva za davanje mišljenja o zakonitosti pojedinih radnji u postupku sprovođenja izbora u mesnoj zajednici Nepričava, od 5. juna 2005. godine i u postupku izbora rukovodstva mesne zajednice Nepričava, od 26. juna 2005. godine, obaveštavamo vas da Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan za ocenu konkretnih radnji i postupaka u toku sprovođenja izbora organa mesne zajednice niti za davanje mišljenja o zakonitosti provedenih izbora organa mesne zajednice.

Zaključak Ustavnog suda
IY-345/2002 od 16. marta 2006. godine

O pitanjima primene osporenog Pravilnika, u vreme njegovog važenja, Ustavni sud, saglasno odredbama člana 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje, a u konkretnom slučaju, o zakonitosti odluka donetih u primeni ovog pravilnika u toku je spor pred nadležnim, redovnim sudom. Kako je, pri tome, inicijativa podneta Ustavnom sudu neblagovremena, to je Sud istu odbacio, zbog nedostatka precesnih pretpostavki za vođenje postupka i odlučivanje.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 30. marta 2006. godine, razmatrao je Vašu inicijativu za ocenu ustavnosti i zakonitosti Pravilnika o

rešavanju stambenih potreba radnika Škole za osnovno muzičko obrazovanje "Dr Bojislav Vučković", Čačak, od 14. decembra 2000. godine, i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 2) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 6. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da je osporeni Pravilnik, sa osporenim odredbom člana 13. stav 1., prestao da važi 20. jula 2002. godine, danom stupanja na snagu Uredbe o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u držanoj svojini ("Službeni glasnik RS", br. 42/02, 76/02, 125/03 i 88/04), koju je donela Vlada Republike Srbije, na osnovu čl. 6. i 29. Zakona o sredstvima u vojini Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 53/95, 3/96, 54/96 i 32/97), a kojom su neposredno uređeni uslovi i način rešavanja stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika državnih sredstava, u koje, kao ustanova, spada i Škola za osnovno muzičko obrazovanje "Dr Vojislav Vučković" iz Čačka.

S obzirom na to da je inicijativa podneta 21. novembra 2005. godine, a nakon proteka roka iz člana 125. stav 2. Ustava Republike Srbije kojem se mogu ocenjivati propisi i opšti akti koji su prestali da važe, jer taj rok iznosi godinu dana od prestanka važenja i u odnosu na osporeni Pravilni istekao je 20. jula 2003. godine, to, po oceni Ustavnog suda, nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje o oceni ustavnosti i zakonitosti tog akta. O pitanjima primene Pravilnika u vreme njegovog važenja, Ustavni sud, saglasno odredbama člana 125. Ustava, nije nadležan da odlučuje, a u konkretnom slučaju, o zakonitosti odluka donetih u primeni ovog pravilnika u toku je spor pred nadležnim redovnim sudom, po tužbi podnosioca inicijative.

Iz navedenih razloga, Ustavni sud je podnetu inicijativu odbacio.

Zaključak Ustavnog suda
IY-402/2005 od 30. marta 2006. godine

U vezi zahteva iz inicijative da Ustavni sud ostvari uvid u statute Škole, da o njima da mišljenje i o tome obavesti organe Škole, Ustavni sud, saglasno odredbi člana 52. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije, ne odlučuje o predstavkama kojima se traže pravni saveti i mišljenja o pojedinim pitanjima.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 1. juna 2006. godine na osnovu člana 125. Ustava Republike Srbije i člana 19. stav 1. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative za ocenu ustanosti i zakonitosti Statuta ("Prečišćeni tekst") Osnovne škole "Jovan Sterija Popović" - Novi Beograd, koji je doneo Školski odbor na sednici održanoj 13. oktobra 2005. godine.

U prethodnom postupku Ustavni sud je utvrdio da u inicijativi nisu navedene odredbe Statuta koje se osporavaju, kao ni odredbe Ustava i zakona sa kojima osporeni akt nije u saglasnosti. Saglasno odredbi člana 21. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, od inicijatora je zatraženo da inicijativu upotpuni i navede oznaku odredbe akta koji osporava, razloge osporavanja na kojima zasniva zahtev, kao i druge podatke od značaja za ocenu ustavnosti i zakonitosti, uz upozorenje da će Ustavni sud, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 3)

Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odbaciti inicijativu ako u ostavljenom roku ne otkoni nedostatke koji onemogućavaju postupanje po inicijativi.

Kako u ostavljenom roku niste postupili po navedenom zahtevu, Ustavni sud je odlučio da odbaci vašu inicijativu.

U vezi zahteva iz inicijative da Ustavni sud ostvari uvid u statute Škole, da o njima da mišljenje i o tome obavesti direktora Škole, Školski odbor i Nastavničko veće, ukazujemo da Ustavni sud, saglasno odredbi člana 52. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), ne odlučuje o predstavkama kojima se traže pravni saveti i mišljenja o pojedinim pitanjima.

Zaključak Ustavnog suda
IY-405/2005 od 1. juna 2006. godine

Sud je odbacio inicijativu, zbog nepostojanja procesnih pretpostavki za zasnivanje nadležnosti ovog Suda da odlučuje o potrebi izmene navedene odredbe Odluke.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 2. marta 2006. godine razmatrao inicijativu za izmenu odredbe člana 3. tačka B. alineja 2. Odluke o pravima i obavezama korisnika prevoza vozilima Gradskog saobraćajnog preduzeća "Beograd" ("Službeni list grada Beograda", br. 11/93, 22/95, 18/96 i 20/98) i doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Sud je odbacio inicijativu Branislava Stepića iz Beograda zbog nepostojanja procesnih pretpostavki za zasnivanje nadležnosti ovog Suda da odlučuje o potrebi izmene navedene odredbe Odluke, odnosno, da pokrene postupak za utvrđivanje njene neustavnosti iz razloga što norma ne sadrži rešenja na koja se ukazuje u inicijativi. Ovaj Zaključak Sud je doneo na osnovu člana 125. Ustava, člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05).

Zaključak Ustavnog suda
IY-199/2003 od 2. marta 2006. godine

g) Ostalo

- Protek roka za pokretanje postupka

Ustavni sud je utvrdio da je osporeni Zakon prestao da važi 26. novembra 1998. godine, a inicijativa je podneta 4. avgusta 2005. godine, pa su se stekli procesni uslovi za odbacivanje inicijative, u smislu člana 125. stav 2. Ustava, prema kome Ustavni sud ocenjuje ustavnost zakona i ustavnost i zakonitost propisa i drugih opštih akata koji su prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 16. februara 2006. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka

("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tač. 3. i 6. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije, doneo Z a k l j u č a k o odbacivanju inicijative za ocenu ustavnosti Zakona o prometu nepokretnosti ("Službeni glasnik RS", 43/81, 24/85, 28/87, 6/89, 30/89 i 40/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93, 48/94 i 53/95) i Rešenja Vrhovnog suda Srbije Rev. 3191/91 od 29. januara 1992. godine.

Ustavni sud je utvrdio da je osporeni Zakon prestao da važi 26. novembra 1998. godine, a inicijativa je podneta 4. avgusta 2005. godine, pa su se stekli procesni uslovi za odbacivanje inicijative, u smislu člana 125. stav 2. Ustava Republike Srbije, prema kome Ustavni sud ocenjuje ustavnost zakona i ustavnost i zakonitost propisa i drugih opštih akata koji su prestali da važe ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine. Osporeno Rešenje Vrhovnog suda Srbije predstavlja pojedinačni pravni akt za čiju ocenu nije nadležan Ustavni sud, u smislu člana 125. stav 1. Ustava, pa je Sud odbacio inicijativu i u ovom delu.

Zaključak Ustavnog suda

IY-299/2005 od 16. februara 2006.

Sličan pravni stav Ustavni sud je izrazio i u zaključcima: IY-447/2004 od 18. maja 2006. godine, IY-297/2005 od 19. januara 2006. i IY-402/2005 od 30. marta 2006. godine.

Ustavni sud je utvrdio da osporeni Zakon ne predstavlja pravni osnov za zasnivanje novih pravnih odnosa, pa stoga, bez obzira što posledice njegove primene traju i dalje, on nije deo pozitivnog pravnog poretka Republike Srbije. Pošto je osporeni Zakon prestao da važi njegovim izvršenjem, stekli su se uslovi za odbacivanje zahteva, u smislu člana 125. stav 2. Ustava.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 16. februara 2006. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 2) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 6. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Z a k l j u č a k o odbacivanju predloga za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 1. i 2. Zakona o vraćanju Udruženju novinara Socijalističke Republike Srbije prava u pogledu korišćenja i raspolaganja nepokretnostima kao društvenim sredstvima ("Službeni glasnik SRS", broj 56/76).

Ustavni sud je utvrdio da je osporeni Zakon izvršen jednom primenom, tj. upisom u zemljišne knjige prava u pogledu korišćenja i raspolaganja zgradom u ulici General Ždanova br. 28 u Beogradu. Navedeni Zakon ne predstavlja pravni osnov za zasnivanje novih pravnih odnosa pa stoga, bez obzira na to što posledice njegove primene traju i dalje, od nije deo pozitivnog pravnog poretka Republike Srbije. Pošto je osporeni Zakon, prestao da važi njegovim izvršenjem, Sud je utvrdio da su se stekli uslovi za odbacivanje zahteva, u smislu člana 125. stav 2. Ustava, prema kome Ustavni sud ocenjuje ustavnost zakona i ustavnost i zakonitosti propisa i drugih opštih akata koji su prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine. O navodima koji se odnose na status pojedinih udruženja novinara, njihove međusobne odnose i prava u pogledu korišćenja određenog poslovnog prostora i sudskog spora koji se s tim u vezi vodi, nije nadležan da odlučuje Ustavni sud, prema članu 125. stav 1. Ustava.

Zaključak Ustavnog suda
 IY-219/2005 od 16. februara 2006.

- Zastajanje s postupkom

Ustavni sud je, na osnovu člana 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka doneo Zaključak, kojim se zastaje sa postupkom ocene zakonitosti osporene odredbe Odluke i daje mogućnost donosiocu da, u ostavljenom roku, Odluku usaglasi sa zakonom.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 23. marta 2006. godine, razmatrao zahtev generalnog direktora GSP-a "Beograd" da se zastane sa postupkom ocenjivanja zakonitosti odredbe člana 23. Odluke o pravima i obavezama korisnika prevoza vozilima Gradskog saobraćajnog preduzeća "Beograd" ("Službeni list grada Beograda", broj 11/93) i na osnovu člana 41. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak, kojim se zastaje sa postupkom ocene zakonitosti odredbe člana 23. navedene Odluke i daje mogućnost Upravnom odboru GSP-a "Beograd" da u roku od 90 dana od dana prijema ovog dopisa, Odluku usaglasi sa zakonom. Ustavni sud je takođe zaključio da Upravni odbor GSP-a "Beograd" u ostavljenom roku obavesti Ustavni sud o postupanju po ovom Zaključku.

Zaključak Ustavnog suda
 IY-467/2004 od 23. marta 2006.

Ustavni sud je, na osnovu člana 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije, doneo Zaključak kojim zastaje sa postupkom ocene ustavnosti i zakonitosti i daje mogućnost Skupštini opštine Apatin da, u roku od 60 dana, od dana prijema dopisa Suda, usaglasi s Ustavom i zakonom osporeni član Statuta.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 11. maja 2006. godine, razmatrao zahtev Skupštine opštine Apatin da se zastane sa postupkom ocenjivanja ustavnosti i zakonitosti člana 7. Statuta opštine Apatin ("Službeni list opštine Apatin", broj 6/2002) i na osnovu člana 41. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak kojim se zastaje sa postupkom ocene ustavnosti i zakonitosti i daje mogućnost Skupštini opštine Apatin da, u roku od 60 dana, od dana prijema dopisa Ustavnog suda usaglasi s Ustavom i zakonom navedeni član Statuta. Ustavni sud je takođe, zaključio da Skupština opštine Apatin u ostavljenom roku obavesti Ustavni sud o postupanju po ovom Zaključku.

Zaključak Ustavnog suda
 IY-379/2004 od 11. maja 2006.

Ustavni sud je, razmatrajući zahtev Skupštine Autnomne Pokrajine Vojvodine da se produži rok za zastajanje sa postupkom ocenjivanja ustavnosti osporene Odluke, doneo Zaključak kojim se produžava rok za zastajanje sa postupkom i daje mogućnost Skupštini Autnomne Pokrajine Vojvodine da u utvrđenom roku Odluku usaglasi s Ustavom, te da u istom roku obavesti Sud o postupanju po donetom Zaključku.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 15. juna 2006. godine, razmatrao zahtev Skupštine Autnomne Pokrajine Vojvodine da Ustavni sud produži rok za zastajanje sa postupkom ocenjivanja ustavnosti Odluke o zastavi Autnomne Pokrajine Vojvodine ("Službeni list APV", broj 2/04), i na osnovu člana 41. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo zaključak kojim se produžava rok za zastajanje s postupkom ocene ustavnosti navedne odluke i daje mogućnosti Skupštini Autnomne Pokrajine Vojvodine da do kraja drugog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2006. godini, Odluku usaglasi s Ustavom. Ustavni sud je takođe zaključio da Skupština Autnomne Pokrajine Vojvodine u ostavljenom roku obavesti Ustavni sud o postupanju po ovom zaključku.

Zaključak Ustavnog suda
IY-137/2004 od 15. juna 2006.

Ustavni sud je, nakon razmatranja zahteva Skupštine Autnomne Pokrajine Vojvodine, doneo Zaključak kojim se produžava rok za zastajanje sa postupkom ocene ustavnosti i zakonitosti osporene Odluke i daje mogućnost podnosiocu zahteva da u utvrđenom roku Odluku usaglasi s Ustavom i zakonom, te da u istom roku obavesti Sud o postupanju po ovom Zaključku.

Obaveštavamo vas da je Ustvni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 15. juna 2006. godine, razmatrao zahtev Skupštine Autnomne pokrajine Vojvodine da Ustavni sud produži rok za zastajanje sa postupkom ocenjivanja ustavnosti i zakonitosti Odluke o upotrebi istorijskog znamenja Autnomne Pokrajine Vojvodine("Službeni list APV", broj 10/02) i na osnovu člana 41. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo zaključak kojim se produžava rok za zastajanje sa postupkom ocene ustavnosti i zakonitosti navedne Odluke i daje mogućnost Skupštini Autnomne pokrajine Vojvodine da do kraja drugog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srije u 2006. godini, Odluku usaglasi s Ustavom i zakonom, Ustavni sud je takođe zaključio da Skupština Autnomne pokrajine Vojvodine u ostavljenom roku obavesti Ustavni sud o postupanju po ovom zaključku.

Zaključak Ustavnog suda
IY-187/2002 od 15. juna 2006.

- Okončavanje postupka

Polazeći od toga da je inicijativa u ovoj pravnoj stvari povučena i da nije bilo osnova da Ustavni sud nastavi postupak u smislu člana 24. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, zbog

nedostatka procesnih pretpostavki za odlučivanje o podnetom zahtevu, Sud je postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih odredaba Statuta okončao.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 16. februara 2006. godine, razmatrao je Vašu inicijativu za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti čl. 27. do 36. Statuta Fonda za finansiranje izgradnje i raspodelu stanova solidarnosti – prečišćen tekst ("Službeni list opštine Pančevo", br. 2/99 i 3/99), i na osnovu člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/2005) i člana 35. stav 1. tačka 9. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo **Z a k l j u č a k o** okončavanju postupka.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da ste podneskom od 28. septembra 2005. godine odustali od inicijative, a da, prema odredbama člana 125. Ustava Republike Srbije, Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o osporenom prečišćenom tekstu Statuta, jer prečišćeni tekst predstavlja redakcijsko-tehničko i pomoćno sredstvo za primenu propisa a nije opšti pravni akt koji stupa na snagu i proizvodi pravno dejstvo, kao i da nije nadležan da odlučuje o primeni propisa u smislu navoda iz inicijative.

Polazeći od toga da je inicijativa u ovoj pravnoj stvari povučena i da nije bilo osnova da Ustavni sud nastavi postupak u smislu člana 24. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, zbog nedostatka procesnih pretpostavki za odlučivanje o podnetom zahtevu, Sud je postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti čl. 27. do 36. navedenog Statuta okončao.

Zaključak Ustavnog suda
IY-250/2005 od 16. februar 2006.

S obzirom da je predlagač odustao od predloga, kao i da Ustavni sud nije našao osnova da sam nastavi postupak, Sud je doneo Zaključak kojim je okončao postupak za ocenu ustavnosti odredaba osporene Odluke.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 30. marta 2006. godine, razmatrao predlog za ocenu ustavnosti tačk. I i II Odluke o obrazovanju Anketne komisije Narodne skupštine Republike Srbije radi sagledavanja stanja i utvrđivanja činjenica postojanja ili nepostojanja zloupotrebe službenog položaja najviših državnih funkcionera i neovlašćenog postupanja lica u njihovoj službi ("Službeni glasnik RS", broj 42/02).

S obzirom na to da ste podneskom od 7. marta 2006. godine obavestili Ustavni sud da odustajete od predloga za ocenu ustavnosti osporene Odluke, kao i da Sud nije našao osnova da sam nastavi postupak, Ustavni sud je na osnovu člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 10. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo **Zaključak kojim je okončao postupak za ocenjivanje ustavnosti tačk. I i II Odluke.**

Zaključak Ustavnog suda
IY-135/2005 od 30. marta 2006.

Sličan stav Ustavni sud je zauzeo i u Zaključku
IY-279/2004 od 16. marta 2006. godine.

- Osporeni akt nije objavljen

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da nema procesnih pretpostavki za vođenje postupka pred Ustavnim sudom, zato što osporena Odluka nije objavljena, niti je stupila na snagu u skladu s Ustavom i ne proizvodi pravno dejstvo.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 2. februara 2006. godine, razmatrao inicijativu Slađane Kastratović iz Jasike za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Odluke o izmenama i dopunama Odluke o sistematizaciji poslova i radnih zadataka Glavne filijale Kruševac, broj 2690 od 22. decembra 2004. godine, koju je doneo glavni direktor Glavne filijale Kruševac, Komercijalne banke a.d. Beograd i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo Zaključak o odbacivanju navedene inicijative.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da nema procesnih pretpostavki za vođenje postupka pred Ustavnim sudom zato što osporena Odluka nije objavljena, nije je stupila na snagu u skladu s Ustavom i ne proizvodi pravno dejstvo.

Zaključak Ustavnog suda
IY-214/2005 od 02. februara 2006.

Isti pravni stav Ustavni sud je zauzeo i u zaključcima: IY-204/2004 i IY-384/2005 od 26. januara 2006. godine i IY-417/2005 od 01. juna 2006. godine.

Prema stavu Ustavnog suda, opšti akt koji nije objavljen, saglasno članu 120. Ustava, nije stupio na snagu i ne proizvodi pravno dejstvo.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 16. marta 2006. godine razmatrao inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti čl. 13. i 14. Pravilnika o zaradama radnika D.O.O. "Velmotrans Transport", Čuprija, od 20. septembra 2000 godine i doneo Zaključak o odbacivanju podnete inicijative.

Inicijativom je izričito zahtevana ocena zakonitosti odredaba čl. 13. i 14. Pravilnika u odnosu na član 48. Zakona o osnovama radnih odnosa ("Službeni list SRJ", br. 29/96 i 51/99) i članom 63. Zakona o radnim odnosima Službeni glasnik RS", broj 55/96), koji su prestali da važe. Prema stavu Ustavnog suda, ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka za ocenu zakonitosti opšteg akta u odnosu na zakone koje su prestali da važe. Osim toga, uvidom o osporeni Pravilnik, Ustavni sud je utvrdio da se Pravilnik primenjuje danom donošenja (član 20.), što znači bez objavljivanja. Kako, prema stavu Ustavnog suda, opšti akt koji nije objavljen, saglasno članu 120. Ustava Republike Srbije, nije stupio na snagu i ne proizvodi pravno dejstvo, Ustavni sud je, iz navedenih razloga rešio da odbaci podnetu inicijativu.

Zaključak Ustavnog suda
IY-320/2005 od 16. marta 2006.

- Anonimna inicijativa

Sud je doneo Zaključak kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti osporene odredbe Odluke, s obzirom da je u pitanju anonimna inicijativa, a Sud nije našao osnova za pokretanje postupka.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 6. jula 2006. godine na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br.32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 8. Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo je **Z a k l j u č a k** kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 16. Odluke o Opštinskom veću Opštine Priboj ("Službeni list Opštine Priboj", broj 19/2003) s obzirom na to da je u pitanju anonimna inicijativa, a Sud nije našao osnova za pokretanje postupka.

Zaključak Ustavnog suda
IY-434/2005 od 6. jula 2006.

Pošto su osporena Uredba i zakon na osnovu koga je doneta prestali da važe, a u pitanju je anonimna inicijativa, ne postoje procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene osporene Uredbe.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 16. marta 2006. godine na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 8. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo je **Zaključak** kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti odredbe člana 5. tačka 1) Uredbe o korišćenju podsticajnih sredstava za unapređenje sela u 2005. godini ("Službeni glasnik RS", broj 10/2005).

Ustavni sud je utvrdio da budući da je prestala da važi osporena Uredba kao i Zakon o budžetu Republike Srbije za 2005. godinu a i u pitanju je anonimna inicijativa, ne postoje procesne pretpostavke za dalje vođenje postupka ocene osporene Uredbe.

Zaključak Ustavnog suda
IY-38/2005 od 16. marta 2006.

S obzirom na to da inicijativom nije precizirano koji pravilnik o sistematizaciji radnih mesta se tačno osporava, nisu navedene odredbe Pravilnika koje se osporavaju, niti odredbe zakona u odnosu na koje se traži ocena zakonitosti pravilnika, a preciziranje anonimne inicijative nije moguće tražiti, Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 18. maja 2006. godine, razmatrao anonimnu inicijativu za pokretanje postupka za ocenu zakonitosti "Pravilnika o sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova", i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91,

67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 8. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak kojim se odbacuje inicijativa.

S obzirom na to da inicijativom nije precizirano koji pravilnik o sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova se osporava, nisu navedene odredbe pravilnika koje se osporavaju, niti odredbe Zakona o unutrašnjim poslovima u odnosu na koje se traži ocena zakonitosti pravilnika, a preciziranje inicijative u smislu člana 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) nije moguće tražiti, jer je u pitanju anonimna inicijativa, Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak.

Zaključak Ustavnog suda
IY-11/2004 od 18. maja 2006.

Sličan pravni stav Ustavni sud je zauzeo i
u Zaključku IY-463/2004 od 6. aprila 2006.
godine

- Ocena sopstvenog akta

S obzirom na to da je predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenog Pravilnika podneo donosilac ovog akta, da predlog nema značenje zahteva za ocenu ustavnosti i zakonitosti, jer se traži mišljenje o Pravilniku, odnosno zakonitosti njegove primene po prestanku važenja i tumačenje načina primene propisa koji uređuju rešavanje stambenih potreba zaposlenih kod podnosioca predloga, o kojim zahtevima Ustavni sud nije nadležan da odlučuje, kao i da je predlog podnet nakon proteka roka u kojem se mogu ocenjivati propisi i opšti akti koji su prestali da važe, to nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje u ovoj ustavno-pravnoj stvari.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 30. marta 2006. godine, razmatrao je predlog vaše škole za ocenu ustavnosti i zakonitosti Pravilnika o rešavanju stambenih pitanja Tehničke škole u Novoj Varoši, od 13. decembra 2001. godine, i na osnovu člana 19. stav 1. tač. 1), 2) i 4) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tač. 3. i 6. i stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo **Z a k l j u č a k** o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da je osporeni Pravilnik prestao da važi 20. jula 2002. godine, danom stupanja na snagu Uredbe o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini ("Službeni glasnik RS", br. 41/02, 76/02, 125/03 i 88/04), koju je donela Vlada Republike Srbije, na osnovu čl. 9. i 29. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 53/95, 3/96, 54/96 i 32/97), a kojom su neposredno uređeni uslovi i način rešavanja stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika državnih sredstava, u koje, kao ustanova, spada i Tehnička škola u Novoj Varoši.

S obzirom na to da je predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti navedenog Pravilnika podneo donosilac ovog akta, tražeći ocenu sopstvenog akta, da predlog nema značenje zahteva za ocenu ustavnosti i zakonitosti, jer se traži mišljenje o Pravilniku, odnosno zakonitosti njegove primene po prestanku važenja i tumačenje načina primene propisa koji uređuju rešavanje stambenih potreba zaposlenih kod

podnosioca predloga, a o tim zahtevima Ustavni sud, prema odredbama člana 125. Ustava Republike Srbije, nije nadležan da odlučuje, kao i da je predlog podnet 5. decembra 2005. godine, nakon proteka roka iz člana 125. stav 2. Ustava u kojem se mogu ocenjivati propisi i opšti akti koji su prestali da važe, koji iznosi godinu dana od prestanka važenja i u konkretnom slučaju je istekao 20. jula 2003. godine, to po oceni Ustavnog suda, nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje u ovoj pravnoj stvari.

Iz navedenih razloga, Ustavni sud je podneti predlog odbacio.

Zaključak Ustavnog suda
IY-416/2005 od 30. marta 2006.

- Neprecizna predstavka

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da u ostavljenom roku podnosilac inicijative nije otklonio nedostatke koji onemogućavaju postupanje Ustavnog suda po inicijativi.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 25. maja 2006. godine, razmatrao je Vašu inicijativu za ocenu ustavnosti "neko novog zakona prema kome se stomatološke usluga plaćaju u punom iznosu" i na osnovu član 19. stav 1. tačka 3) zp, na sednici održanoj 25. maja 2006. godine, razmatrao je Vašu inicijativu za ocenu ustavnosti "neko novog zakona prema kome se stomatološke usluga plaćaju u punom iznosu" i na osnovu član 19. stav 1. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 7. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključa o odbacivanju navedne inicijative.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio d u ostavljenom roku podnosilac inicijative nije otklonio nedostatke kojionemogućavaju postupanje Ustavnog sud po inicijativi.

Zaključak Ustavnog suda
IY-56/2006 od 25. maja 2006.

Sličan stav Ustavni sud je zauzeo i u zaključcima IY-339/2005 i IY-330/2005 od 13. aprila 2006. godine.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da podnosilac zahteva nije postupio po dopisima Suda kojima je traženo preciziranje zahteva, čime je onemogućeno postupanje Suda po podnetom zahtevu.

Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 6. aprila 2006. godine, razmatrao je zahtev za ocenu ustavnosti Pojedinačnog kolektivnog ugovora Akcionarskog društva Jugoslovensko rečno brodarstvo od 17. marta 2003. godine, Pravilnika o stimulatvnom nagrađivanju zaposlenih Akcionarskog društva Jugoslovensko rečno brodarstvo od 17. marta 2003. godine i "svih ostalih akata koje potpisuju reprezentativni sindikati i poslodavac" i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), i člana 35. stav 1. tačka 7.

Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju zahteva.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da podnosilac zahteva nije postupio po dopisima Suda kojima je traženo preciziranje zahteva čime je onemogućeno postupanje Ustavnog suda po podnetom zahtevu.

Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud je podneti zahtev odbacio.

Zaključak Ustavnog suda
IY-445/2003 od 6. aprila 2006.

Ustavni sud je utvrdio da u ostavljenom roku podnosilac inicijative nije otklonio nedostatke koji onemogućavaju postupanje Ustavnog suda po inicijativi, odnosno da za vođenje postupka i odlučivanje po zahtevu za rešavanje sukoba nadležnosti nisu ispunjene procesne pretpostavke utvrđene zakonom, jer podnosilac zahteva nije strana u sukobu niti lice povodom čijeg je prava nastao sukob nadležnosti.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 16. marta 2006. godine, razmatrao je inicijativu Stanislava Došića iz Loznice za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti opštih akata Osnovne škole "Dositej Obradovi" iz Klupaca kod Loznice i to: 1. Poslovnika o radu školskog odbora, 2. Pravilnika o sistemu poslova i radnih zadataka, 3. Pravilnika o pohvaljivanju, nagrađivanju i odgovornosti učenika, 4. Pravilnika o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenih i 5. Pravilnika o radu, kao i zahtev za odlučivanje o sukobu nadležnosti između Prosvetne inspekcije Opštine Loznica i Ustavnog suda Republike Srbije u postupku zabrane Odnovnoj školi "Dositej Obradović" iz Klupaca kod Loznice da koristi neuskadena normativna akta do njihovog usklađivanja sa zakonom i na osnovu člana 19. stav 1. tač. 3) i 49 Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 7. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju navedene inicijative, odnosno zahteva za odlučivanje o sukobu nadležnosti.

Ustavni sud je doneo Zaključak, jer je utvrdio da u ostavljenom roku podnosilac inicijative nije otklonio nedostatke koji onemogućavaju postupanje Ustavnog suda po inicijativi, odnosno da za vođenje postupka i odlučivanje po zahtevu za rešavanje sukoba nadležnosti nisu ispunjene procesne pretpostavke utvrđene zakonom, jer podnosilac zahteva nije strana u sukobu niti lice povodom čijeg je prava nastao sukob nadležnosti.

Zaključak Ustavnog suda
IY-403/2005 od 16. marta 2006.

- Odlučivanje o aktu o kome je već donet Zaključak Suda

Imajući u vidu da je u ranije sprovedenom postupku Ustavni sud doneo Zaključak kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za uvrđivanje neustavnosti osporenog Zakona, iz razloga što je osporeni Zakon donet na osnovu ovlašćenja sadržanih u Ustavu Federativne Narodne Republike Jugoslavije, koji je, kao istorijski zakon, izvršen pre donošenja Ustava SFRJ iz 1974. godine, pa saglasno tome, ne predstavlja osnov za zasnivanje novih pravnih odnosa, te da je osporeni

Zakon prestao da važi pre isteka roka iz člana 125. stav 2. Ustava Republike Srbije, Sud je ocenio da ne postoje procesne pretpostavke za ocenjivanje ustavnosti istog Zakona.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 23. februara 2006. godine, razmatrao zahtev grupe građana čiji ste Vi prvi potpisnik, kojim je zatražena ocena primene Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta ("Službeni list FNRJ", broj 52/58).

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1. i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo Zaključak o odbacivanju zahteva.

Sud je ovako odlučio jer, u smislu člana 125. stav 1. Ustava Republike Srbije, nije nadležan da odlučuje o primeni zakona, niti o međusobnoj saglasnosti zakona, kao opštih akata iste pravne snage. Takođe Vas obaveštavamo da je Sud u ranije sprovedenom postupku, na sednici održanoj 3. februara 2005. godine, doneo Zaključak broj IY-178/2004, kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta ("Službeni list FNRJ", broj 52/58, 3/59, 24/59 i 24/61), iz razloga što je osporeni Zakon donet na osnovu ovlašćenja sadržanih u Ustavu Federativne Narodne Republike Jugoslavije, koji je, kao istorijski zakon, izvršen pre donošenja Ustava SFRJ iz 1974. godine, pa saglasno tome, ne predstavlja osnov za zasnivanje novih pravnih odnosa. Imajući u vidu da je osporeni Zakon prestao da važi pre isteka roka iz člana 125. stav 2. Ustava Republike Srbije, Sud je ocenio da ne postoje procesne pretpostavke za ocenjivanje njegove ustavnosti.

Zaključak Ustavnog suda
IY-70/2005 od 23. februara 2006.

Polazeći od toga da je o ustavnosti i zakonitosti osporene Odluke Ustavni sud već odlučivao donošenjem navedenog Zaključka, a da iz novih navoda iz podnetih dokaza ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje o istoj Odluci, odnosno osporenoj odredbi Odluke, te da nisu ispunjene ni procesne pretpostavke za odlučivanje o zahtevu za "obustavu izvršenja svih pojedinačnih odluka koje su donesene na osnovu ove Odluke" kada se o glavnom zahtevu ne donosi meritorna odluka, Sud je inicijativu odbacio.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 20. jula 2006. godine, razmatrao je zajedničku inicijativu Grujić Milorada, Grubišić Žarka i Predraga Rolje iz Zemuna, za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 2. stav 3. Odluke o rešavanju stambenih potreba zaposlenih NIS-GAS, dela preduzeća za transport i promet prirodnog i tečnog gasa, u sastavu NIS-Naftna industrija Srbije, Novi Sad, od 16. septembra 1997. godine, i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je već odlučivao o osporenim aktu. Naime, Sud je na sednici od 6. marta 2003. godine, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije, doneo Zaključak broj IY-22/2001, kojim je odbacio inicijativu za pokretanje postupka za

ocenu ustavnosti i zakonitosti člana 10. Odluke o rešavanju stambenih potreba zaposlenih NIS-GAS, dela preduzeća za transport i promet prirodnog i tečnog gasa, u sastavu NIS-Naftna industrija Srbije, Novi Sad, od 16. septembra 1997. godine, zbog nedostatka procesnih pretpostavki za vođenje postupka i odlučivanje o ustavnosti i zakonitosti osporenog akta, jer je utvrdio: da je osporena Odluka prestala da važi stupanjem na snagu Pravilnika o rešavanju stambenih potreba zaposlenih radnika u NIS-GAS, delu preduzeća za transport i promet prirodnog i tečnog gasa, u sastavu NIS-Naftna industrija Srbije, Novi Sad, od 27. novembra 2001. godine; da je i taj Pravilnik prestao da važi stupanjem na snagu Uredbe o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini ("Službeni glasnik RS", br. 41/02, 76/02 i 125/03), koju je donela Vlada Republike Srbije, na osnovu čl. 9. i 29. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 53/95...32/97); da navedena Uredba uređuje uslove i način rešavanja stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika državnih sredstava, u koje spadaju i javna preduzeća čiji su osnivači Republika ili teritorijalne jedinice, osnove, merila i postupak za utvrđivanje reda prvenstva, organe za odlučivanje i druga pitanja od značaja za rešavanje stambenih potreba navedenih lica, da se Uredba neposredno primenjuje, te da danom stupanja na snagu ove uredbe prestaju da važe svi propisi i opšti akti po kojima su rešavane stambene potrebe kod korisnika sredstava u državnoj svojini u smislu člana 49. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, a u konkretnom slučaju radi se o takvom subjektu (čl. 1, 61. i 62. Uredbe).

Navodi inicijative kojima se odredba člana 2. stav 3. Odluke osporava u odnosu na Ustav SRJ, Zakon o stanovanju i Zakon o radnim odnosima, po oceni Suda, nisu od uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj pravnoj stvari, iz razloga što: Ustavni sud ne odlučuje o saglasnosti opštih pravnih akata s Ustavom Savezne Republike Jugoslavije, koji je prestao da važi stupanjem na snagu Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora, s obzirom na to da je, prema članu 125. Ustava Republike Srbije, nadležan da odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih akata s ovim Ustavom; rešavanje stambenih potreba zaposlenih u javnim preduzećima, u koje spada i donosilac osporene Odluke, od stupanja na snagu Uredbe o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini, ne uređuje se Zakonom o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 50/92...26/01), već tom Uredbom, kao i Zakonom o sredstvima u svojini Republike Srbije, u čijem je režimu Uredba doneta; Zakon o radnim odnosima ("Službeni glasnik RS", br. 55/96 i 28/01), koji je prestao da važi, nije uređivao prava zaposlenih na rešavanje stambenih potreba.

Polazeći od toga da je o ustavnosti i zakonitosti osporene Odluke Ustavni sud već odlučivao donošenjem navedenog Zaključka, a da iz novih navoda i podnetih dokaza ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje o istoj Odluci, odnosno osporenoj odredbi Odluke, te da nisu ispunjene ni procesne pretpostavke za odlučivanje o zahtevu za "obustavu izvršenja svih pojedinačnih odluka koje su donesene na osnovu ove Odluke", iz člana 42. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, kada se o glavnom zahtevu ne donosi meritorna odluka, Sud je inicijativu odbacio.

Zaključak Ustavnog suda
IY-147/2005 od 20. jula 2006.

Ustavni sud je utvrdio da u konkretnom slučaju ne postoje razlozi da ponovno odlučivanje, jer je Zaključkom donetim na sednici od 8. septembra

2005. godine, Sud ocenio da nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja osporenog akta sa zakonom koji je prestao da važi.

Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 30. marta 2006. godine, razmatrao je zahtev za preispitivanje Zaključka Suda od 8. septembra 2005. godine kojim je odlučeno o inicijativi za ocenu zakonitosti Odluke o V izmenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji poslova u preduzeću DPP "Proteinka" na akcije Sombor, od 28. marta 2002. godine i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br.32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju zahteva.

Ustavni sud je utvrdio da u konkretnom slučaju ne postoje razlozi za ponovno odlučivanje Ustavnog suda, jer je na sednici održanoj 8. septembra 2005. godine, Sud ocenio da nema procesnih uslova za ocenu zakonitosti postupka donošenja navedenog akta sa zakonom koji je prestao da važi, te da za ovakvu odluku Suda nije bilo od uticaja pozivanje inicijatora na Odluku IY-broj 110/2003 ("Službeni glasnik RS", broj 126/03), s obzirom da je pomenuta Odluka bila zasnovana na odredbama Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), koji je važio u vreme donošenja osporenog akta.

Imajući u vidu navedeno Ustavni sud je podneti zahtev odbacio.

Zaključak Ustavnog suda
IY-320/2004 od 30. marta 2006.

- Preispitivanje Zaključka Suda

Ustavni sud je doneo Zaključak o odbacivanju zahteva za preispitivanje ranije donetog Zaključka ovog Suda, iz razloga što Zaključkom nije meritorno odlučivao o osporenoj Odluci, već je inicijativa odbačena zbog nenadležnosti, a zaključak o odbacivanju inicijative ne podleže preispitivanju.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 16. februara 2006. godine, razmatrao zahtev za preispitivanje Zaključka o odbacivanju inicijative za ocenu ustavnosti i zakonitosti Odluke o organizovanju Javnog urbanističkog preduzeća "Urbanizam" - Stara Pazova ("Službeni list opštine Stara Pazova broj ", broj 17/96), koji je Ustavni sud doneo na sednici održanoj 8. septembra 2005. godine.

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo ZAKLJUČAK o odbacivanju zahteva za preispitivanje Zaključka broj IY-445/04, od 8. septembra 2005. godine, iz razloga što Sud Zaključkom nije meritorno odlučivao o osporenoj Odluci, već je inicijativu odbacio zbog nenadležnosti. Kako Zaključak o odbacivanju inicijative, u smislu člana 47. tačka 5) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), ne podleže preispitivanju, to je Vaš zahtev odbačen.

Zaključak Ustavnog suda

IY-445/2004 od 16. februara 2006.

Razmatrajući zahtev za preispitivanje Zaključka Ustavnog suda, broj IY-304/2005, od 2. februara 2006. godine, Ustavni sud je ocenio da ne postoje razlozi za ponovno odlučivanje o ustavnosti i zakonitosti osporene Odluke, za koju je Ustavni sud već utvrdio da po svojoj sadržini i dejstvu ne predstavlja opšti pravni akt za čiju je ocenu ustavnosti i zakonitosti nadležan ovaj Sud.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 13. jula 2006. godine, razmatrao zahtev za preispitivanje Zaključka Ustavnog suda broj IY 304/05, od 2. februara 2006. godine.

Zaključkom Ustavnog suda broj IY 304/05, od 2. februara 2006. godine odbačena je inicijativa za ocenu ustavnosti i zakonitosti Odluke o raspisivanju izbora za narodne poslanike u Narodnu skupštinu Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 39/2000). Tom prilikom Ustavni sud je ocenio da Odluka o raspisivanju izbora za narodne poslanike u Narodnu skupštinu Republike Srbije, kojom su raspisani izbori za narodne poslanike u Narodnu skupštinu, određen dan održavanja tih izbora i dr., po svojoj sadržini i dejstvu ne predstavlja opšti pravni akt za čiju ocenu ustavnosti i zakonitosti je, prema članu 125. Ustava Republike Srbije, nadležan Ustavni sud.

Razmatrajući zahtev za preispitivanje Zaključka Ustavnog suda broj IY 304/05, Ustavni sud je ocenio da ne postoje razlozi za ponovno odlučivanje Ustavnog suda o ustavnosti i zakonitosti Odluke o raspisivanju izbora za narodne poslanike u Narodnu skupštinu Republike Srbije. Iz navedenih razloga i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS" br. 32/91 i 67/93), kao i člana 35. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS" broj 9/95), Ustavni sud je doneo Zaključak kojim je odbacio zahtev za preispitivanje Zaključka Ustavnog suda broj IY 304/05, od 2. februara 2006. godine.

Zaključak Ustavnog suda
IY-304/2005 od 13. jula 2006.

II PISMA NARODNOJ SKUPŠTINI

NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

Ustavnom sudu Republike Srbije podneto je više zahteva za zaštitu izbornog prava povodom prestanka mandata narodnih poslanika pre isteka vremena na koje su izabrani. Tim povodom, Ustavni sud je razmatrao i pitanje ustavnosti pojedinih zakona koji uređuju oblast zaštite izbornog prava, probleme koji se javljaju u vezi sa ovom zaštitom, kao i Ustavom utvrđenu ulogu Ustavnog suda i mogućnosti za zasnivanje njegove nadležnosti u zaštiti izbornog prava.

Podsećamo da je Ustavni sud Republike Srbije, povodom ocenjivanja ustavnosti pojedinih odredaba Zakona o izboru narodnih poslanika, Zakona o izboru predsednika Republike, Zakona o lokalnim izborima i Zakona o lokalnoj samoupravi, kao i zakonitosti drugih opštih akata za sprovođenje izbora, u oktobru 2003. godine uputio pismo Narodnoj skupštini u kojem je ukazao na uočene probleme u ostvarivanju ustavnosti i zakonitosti u oblasti Ustavom zajemčenog izbornog prava građana, koji su posledica određenih pravnih praznina i nedorečenosti pojedinih zakonskih rešenja, posebno onih koja se tiču zaštite poslaničkog mandata u toku njegovog trajanja.

Kako Narodna skupština nije izvršila određene zakonodavne intervencije u oblasti zaštite Ustavom zajemčenog izbornog prava, a u međuvremenu je podneto nekoliko zahteva za zaštitu izbornog prava pred Ustavnim sudom zbog prestanka mandata narodnih poslanika pre isteka vremena na koje su izabrani, Ustavni sud je ponovo razmatrao probleme u ostvarivanju zaštite poslaničkog mandata.

Po oceni Ustavnog suda, i pored Ustavom utvrđene nadležnosti da odlučuje o izbornim sporovima koji nisu u nadležnosti sudova ili drugih državnih organa, usled nepotpunosti i nekonzistentnosti zakonskog uređivanja pravne zaštite izbornog prava, poslanički mandat (ostvareno izborno pravo), čiji su osnovi sticanja i prestanka uređeni izbornim zakonodavstvom, ostao je i dalje pravno nezaštićen, čime je, po shvatanju Ustavnog suda, dovedeno u pitanje ostvarivanje ustavnih principa suverenosti i političkog predstavništva građana.

Pri tome, Ustavni sud je posebno imao u vidu:

- da je članom 7. Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", broj 35/00, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 i 101/05) pravna zaštita izbornog prava poverena Republičkoj izbornoj komisiji, Vrhovnom sudu Srbije i nadležnim redovnim sudovima, i to samo u toku sprovođenja neposrednih izbora za narodne poslanike, a ne i u toku trajanja poslaničkog mandata;

- da je članom 9. Zakona o izboru narodnih poslanika izborno pravo koje uživa pravnu zaštitu u materijalno-pravnom smislu definisano tako da obuhvata pravo građana da na način i po postupku koji je utvrđen ovim zakonom biraju i budu birani; kandiduju i budu kandidovani, odlučuju o predloženim kandidatima i izbornim listama; da kandidatima javno postavljaju pitanja; da budu pravovremeno, istinito, potpuno i objektivno obavešteni o programima i aktivnostima podnosilaca izbornih lista i o kandidatima sa tih lista, kao i da raspoložu drugima pravima koja su predviđena ovim zakonom. Prema tome, ovo pravo ne obuhvata pravnu zaštitu ostvarenog biračkog prava (poslanički mandat);

- da je, u procesno-pravnom pogledu, odredbama čl. 31-33. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), propisano da aktivnu legitimaciju za podnošenje zahteva za odlučivanje o izbornom sporu koji nije u nadležnosti sudova ili drugih

državnih organa ima svaki birač, kandidat za predsednika Republike, poslanika, odnosno odbornika i podnosilac predloga kandidata, a ne i izabrani narodni poslanik.

Iz navedenih odredaba zakona proizlazi da je zaštita izbornog prava svedena samo na tok izbornog postupka, a da pravna zaštita ostvarenog izbornog prava (poslaničkog mandata) nije uređena izbornim zakonodavstvom.

Ustavni sud ukazuje da, polazeći od navedenih zakonskih odredbi, postoje kako materijalnopravna ograničenja, tako i procesnopravne smetnje da se zasnjuje nadležnost Ustavnog suda u izbornim sporovima iz člana 125. stav 1. tačka 7. Ustava Republike Srbije. Istovremeno, zaštita poslaničkog mandata nije zakonom uređena ni kao nadležnost Vrhovnog suda Srbije ni drugih državnih organa. Zbog toga je zaštita poslaničkog mandata u toku njegovog trajanja do sada ostvarivana pred Sudom Srbije i Crne Gore (ranije Saveznim ustavnim sudom) u postupku po ustavnoj žalbi (žalbi građana).

Ustavni sud, konstatujući da postoje nekonzistentnosti i pravne praznine u uređivanju pravne zaštite izbornog prava, smatra da je zbog toga zaštitu izbornog prava u njegovoj ukupnosti, uključujući i zaštitu poslaničkog mandata, nužno urediti na taj način da se ona delotvorno obezbeđuje, uz precizno određivanje materijalnih i procesnih pretpostavki zaštite, organa nadležnih za odlučivanje o zaštiti, oblika akta kojim se u postupku odlučuje i njegovog pravnog dejstva i posledica.

Ustavni sud stoga ponovo ukazuje Narodnoj skupštini na neophodnost odgovarajućih izmena u izbornom zakonodavstvu, u cilju obezbeđivanja celovite i delotvorne pravne zaštite svih aspekata ostvarivanja izbornog prava, kao jedinstvenog prava.

Zaključak Ustavnog suda

Su -121/2006 od 11. jula 2006.

III PRAVNI STAVOVI USTAVNOG SUDA

**POSTUPANJE USTAVNOG SUDA U PREDMETIMA U KOJIMA SE TRAŽI
OCENA USTAVNOSTI I ZAKONITOSTI AKATA O KOJIMA JE SUD VEĆ
DONEO ZAKLJUČKE I U KOJIMA SE TRAŽI PREISPITIVANJE
ZAKLJUČAKA**

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici od 21. juna 2006. godine, razmatrao je informaciju sa predlogom Redakcione komisije Ustavnog suda i doneo Zaključak, kojim je usvojio sledeće

S t a v o v e :

1) Zahtev za ocenu ustavnosti i zakonitosti akta o kome je Ustavni sud već odlučivao donošenjem zaključka, zbog razloga iz člana 19. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/2005) i člana 35. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Sud će zaključkom odbaciti, s pozivom na onu odredbu člana 19. stav 1. Zakona (tač. 1) do 4)), odnosno člana 35. stav 1. (tač. 1. do 12.) Poslovnika koja je bila osnov za donošenje zaključka kada je Sud prvi put odlučivao;

2) Zahtev za preispitavanje zaključka koji je Ustavni sud doneo na osnovu člana 19. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka i člana 35. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije, Sud će, takođe, odbaciti zaključkom, s pozivom na odredbe člana 19. stav 1. tačka 4) Zakona i člana 35. stav 2. Poslovnika.

**POSTUPANJE USTAVNOG SUDA PO NEPOTPUNIM
PREDLOZIMA I INICIJATIVAMA**

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici od 6. jula 2006. godine, razmatrao je predlog Redakcione komisije Ustavnog suda od 30. juna 2006. godine i doneo Zaključak, kojim je usvojio sledeći

S t a v :

Kada predlog ili inicijativa za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti opšteg akta ne sadrži razloge na kojima se predlog ili inicijativa zasniva, odnosno odredbe Ustava Republike Srbije i zakona u odnosu na koje se traži ocena ustavnosti i zakonitosti, kao i druge podatke neophodne za vođenje postupka iz člana 21. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/2005), Sud će, primenom odredbe člana 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), od podnosioca predloga ili inicijative uvek zatražiti da predlog, odnosno inicijativu precizira i upotpuni navedenim podacima, uz upozorenje da će u slučaju da nedostaci predloga ili inicijative ne budu otklonjeni u ostavljenom roku, Sud iste odbaciti, na osnovu odredaba člana 19. stav 1. tačka 3) Zakona i člana 35. stav 1. tačka 7. Poslovnika.

Redakciona komisija Ustavnog suda Republike Srbije je, radi potrebe ujednačavanja pravno-tehničke sadržine i načina izrade odluka Ustavnog suda kojima se postupak obustavlja, na sednici održanoj 14. jula 2006. godine, na osnovu odredbe člana 6. Odluke o organizaciji Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 56/2002), donela Zaključak:

Kada Sud donese rešenje o obustavi postupka, na osnovu člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/2005), u obrazloženju rešenja navodi se samo činjenično stanje u vezi osporenog akta, odnosno njegovih osporenih odredaba i utvrđenje Suda u pogledu razloga za obustavu postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti tog akta, odnosno obrazloženje postojanja procesno-pravnih razloga iz člana 25. Zakona, sa relevantnim pravnim stanjem za takvu odluku, bez iznošenja sadržine propisa u odnosu na koje bi se vršila ocena i stava Suda o ustavnosti i zakonitosti osporenog akta.

IV PREDMETNI REGISTAR

Odrednica	Broj predmeta	Strana
AKTI MINISTARSTAVA I DRUGIH REPUBLIČKIH ORGANA I ORGANIZACIJA		
- Pravilnik o vrsti stručne spreme nastavnika, stručnih saradnika i pomoćnih nastavnika u gimnaziji	IY-31/2006	201
- Pravilnik o medicinsko-tehničkim pomagalima koja se obezbeđuju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja	IY-55/2006	203
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja	IY-369/2004	205
- Odluka o učešću osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite	IY-357/2004	210
- Statut Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih	IY-244/2005	213
- Odluka o visini naknada za korišćenje puteva	IY-469/2004	215
- Odluka o bližim uslovima primene čl. 26. i 27. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama i Uputstvo o bližim uslovima primene čl. 26. i 27. Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama	IY-205/2003	217
- Pravilnik o načinu korišćenja sredstava sa podračuna, odnosno drugih računa konsolidovanog računa trezora Republike	IY-30/2004	219
- Naredba o sprovođenju mera za sprečavanje pojavljivanja i suzbijanja zaraznih bolesti životinja za 2004. godinu	IY-307/2004	222
- Pravilnik o načinu utvrđivanja osnovice poreza na imovinu i druga prava na nepokretnostima	IY-412/2004 (presuđena stvar)	225

VLADA

a) UREDBE

- Uredba o izgledu kontrolne akcizne markice, vrsti podataka na markici i načinu i postupku odobravanja i izdavanja markice, vođenja evidencije o odobrenim i izdatim markicama i obeležavanja cigareta i alkoholnih pića	IY-203/2006	157
- Uredba o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini	IY-146/2002	160
- Uredba o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara	IY-134/2006	167
- Uredba o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore	IY-135/2004	174
- Uredba o izdavanju doplatne poštanske marke "Izgradnja Spomen-hrama Svetog Save"	IY-2/2006	182
- Uredba i sredstvima za posebne namene	IY-243/2005	183
- Uredba o postupku i načinu restrukturiranja preduzeća i drugih pravnih lica	IY-159/2003	188
- Uredba o subvencionisanju proizvodnje i skladištenju pšenice roda 2005. godine	IY-305/2005	192
- Uredba o zaštiti imovine delova preduzeća		

čije je sedište na teritoriji bivših republika SFRJ	IY-168/2004 (presuđena stvar)	194
b) OSTALO		
- Odluka o raspuštanju Skupštine opštine Blace i Privremenog organa opštine Blace	IY-85/2006	180
VREMENSKO VAŽENJE ZAKONA I DRUGIH OPŠTIH PRAVNIH AKATA		
- primena zakona nakon njegovog stupanja na snagu	IY-459/2004 IY-140/2004 IY-218/2004	24 30 43
- važenje akata, odnosno normi donetih na osnovu prethodnog zakona, usklađivanje sa novim zakonom, odnosno propisom	IY-237/2005 IY-146/2002 IY-154/2005 IY-374/2005 IY-247/2005 IY-322/2004 IY-185/2002	41 160 341 347 349 351 351
- odložena primena zakona	IY-425/2005 IY-108/2006	38 97
- nema povratnog dejstva osporene norme	IY-459/2004 IY-218/2004 IY-203/2005 IY-357/2004	24 43 157 210
- vremenski period obuhvaćen zakonom	IY-256/2005	58
GRAĐEVINSKO ZEMLJIŠTE		
- Određivanje javnog građevinskog zemljišta	IY-151/2004	259
- Utvrđivanje kriterijuma za određivanje naknade za uređivanje građevinskog zemljišta, određivanje organizacija koje se oslobađaju od plaćanja dela naknade za uređivanje građevinskog zemljišta	IY-327/2005	261
- Izmena odredaba Odluke o građevinskom zemljištu koje su prestale da važe na osnovu Odluke Ustavnog suda	IY-252/2005	265
ZAKONI I DRUGI AKTI NARODNE SKUPŠTINE		
- Krivični zakonik	IY-382/2005	78
- Zakon o advokaturi	IY-239/2005	3
- Zakon o amnestiji	IY-72/2005 (presuđena stvar)	135
- Zakon o budžetskom sistemu	IY-395/2005	4
- Zakon visini stope zatezne kamate	IY-371/2004	8
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje	IY-363/2004	10
- Zakon o zdravstvenom osiguranju	IY-220/2005	73
- Zakon o igrama na sreću	IY-389/2005	16
- Zakon o izboru narodnih poslanika	IY-71/2005 (presuđena stvar)	137
- Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu	IY-296/2004	77
- Zakon o komorama zdravstvenih radnika	IY-423/2005	18
- Zakon o lokalnoj samoupravi	IY-274/2005	85
- Zakon o Narodnoj banci Srbije	IY-8/2006	81

- Zakon o dopuni Zakona o Narodnoj banci Srbije	IY-42/2005	22
- Zakon o održavanju stambenih zgrada	IY-29/2006	140
	(presuđena stvar)	
- Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja	IY-140/2004	30
- Zakon o osiguranju	IY-459/2004	23
- Zakon o osiguranju imovine i lica	IY-102/2005	87
- Zakon o parničnom postupku	IY-110/2005	89
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju	IY-185/2005	33
	IY-5/2005	36
	IY-82/2006	93
	IY-295/2005	94
	IY-108/2006	97
	IY-100/2006	101
	IY-33/2006	141
	(presuđena stvar)	
	IY-418/2005	150
	(preispitivanje odluke)	
- Zakon o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju	IY-425/2005	38
	IY-108/2006	97
- Zakon o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za pojedine kategorije osiguranika	IY-390/2005	128
- Zakon o planiranju i izgradnji	IY-237/2005	41
	IY-255/2005	91
	IY-218/2005	43
	IY-482/2004	143
	(presuđena stvar)	
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu	IY-65/2005	144
	(presuđena stvar)	
- Zakon o porezima na upotrebu, držanje i nošenje dobara	IY-322/2005	149
	(presuđena stvar)	
- Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji	IY-460/2004	47
	IY-184/2004	106
	IY-419/2005	108
- Zakon o porezu na promet	IY-242/2005	44
- Zakon o preduzećima	IY-295/2005	49
	IY-111/2005	112
- Zakon o prekršajima	IY-392/2005	103
- Zakon o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine	IY-256/2005	57
- Zakon o privatizaciji	IY-167/2005	53
- Zakon o privrednim prestupima	IY-108/2005	114
- Zakon o radu	IY-186/2005	63
	IY-145/2004	116
- Zakon o raspodeli transfernih sredstava iz budžeta Republike Srbije i učešću opština, gradova i grada Beograda u porezu na zarade u 2005. godini	IY-368/2005	65
- Zakon o sahranjivanju i grobljima	IY-78/2005	118
- Zakon o svojinskoj transformaciji	IY-80/2004	145
	(presuđena stvar)	
- Zakon o stanovanju	IY-371/2005	146
	(presuđena stvar)	
- Zakon o stranim ulaganjima	IY-88/2005	120
- Zakon o izmenama i dopunama Zakona o sudijama	IY-217/2004	67
	IY-191/2004	122
- Zakon o sudskim taksama	IY-258/2004	72

- Zakon o trgovini	IY-76/2005	125
- Zakon o fiskalnim kasama	IY-188/2005	131
- Poslovnik Narodne skupštine Republike Srbije	IY-288/2005	132

IZVRŠENJE ODLUKA USTAVNOG SUDA

- Nisu ispunjeni procesni uslovi za odlučivanje po zahtevu	IY-53/2004	375
	IY-164/2004	376
- Ustupanje zahteva za obezbeđenje izvršenja odluke Ustavnog suda Vladi Republike Srbije	IY-53/2004	377

KOMUNALNE DELATNOSTI

- Ovlašćenje za uređivanje radnog vremena objekata u oblastima ugostiteljstva, trgovine i zanatstva, kao i objekata za priređivanje zabavnih igara i igara na sreću	IY-375/2005	266
	IY-309/2004	281
- Novčane kazne za prekršaje koji se propisuju aktom skupštine opštine	IY-375/2005	267
	IY-91/2002	269
	IY-249/2004	271
- Ovlašćenje za propisivanje nadzora republičkog organa nad izvršavanjem propisa i drugih opštih akata iz nadležnosti opštine	IY-249/2004	271
- Prenošenje ovlašćenja sa skupštine opštine na javno preduzeće za odlučivanje o ceni komunalnih usluga	IY-243/2004	276
- Propisivanje pravila korišćenja parkirališta	IY-243/2004	276
- Uređivanje uslova obavljanja komunalne delatnosti održavanja čistoće javnih i drugih površina	IY-310/2005	283
- Uređivanje komunalnog reda i urbane discipline	IY-1/2005	285
- Propisivanje obaveze korisnika koji pismeno otkáže snabdevanje toplotnom energijom da nadoknađuje deo troškova te komunalne usluge	IY-491/2004	286
- Propisivanje uslova korišćenja i naplate usluga iznošenja smeća	IY-457/2004	279
- Propisivanje prava i obaveza korisnika komunalnih usluga i načina naplate cene tih usluga	IY-464/2004	333

LOKALNI JAVNI PRIHODI

- Uređivanje naknade za korišćenje građevinskog zemljišta u državnoj svojini od strane jedinice lokalne samouprave	IY-316/2005	254
--	-------------	-----

MESNE ZAJEDNICE

- Ovlašćenje za raspuštanje organa mesne zajednice, za ocenu rada tih organa i za obrazovanje privremenog organa koji obavlja poslove saveta mesne zajednice	IY-223/2005	243
	IY-178/2002	246
	IY-435/2005	250
- Izbor organa mesne zajednice i način njihovog odlučivanja	IY-223/2005	243
- Ovlašćenje za donošenje akta o sistematizaciji poslova stručne službe mesne zajednice, kao i za postavljanje i razrešavanje sekretara i pomoćnika sekretara mesne zajednice	IY-430/2005	252

OBJAVLJIVANJE I STUPANJE NA SNAGU

- Stupanje na snagu opšteg akta nezavisno od objavljivanja	IY-43/2006	231
- Stupanje na snagu danom donošenja	IY-435/2005	250
	IY-98/2004	303
	IY-46/2005	308
	IY-231/2005	327
- Stupanje na snagu osmog dana od dana donošenja	IY-120/2004	309
- Stupanje na snagu danom objavljivanja, a nisu utvrđeni naročito opravdani razlozi za ranije stupanje na snagu	IY-338/2005	340
- Postoje naročito opravdani razlozi za ranije stupanje na snagu	IY-235/2004	304
- Opšti akt nije objavljen	IY-214/2005	423
	IY-204/2004	424
	IY-384/2005	424
	IY-320/2005	424
	IY-417/2005	424
- Stupanje na snagu saglasno članu 120. Ustava	IY-425/2005	38
	IY-357/2004	210
- Propisivanje načina objavljivanja opšteg akta	IY-43/2006	231

OPŠTINA I GRAD

- Kvorum za rad skupštine opštine	IY-181/2004	234
- Obrazovanje radne grupe i angažovanje stručnih lica za obavljanje pojedinih poslova, od strane Izborne komisije	IY-370/2004	236
- Službena upotreba jezika i pisama nacionalnih manjina na teritoriji opštine	IY-379/2004	239

PISMA NARODNOJ SKUPŠTINI

- Potreba izmena u izbornom zakonodavstvu radi obezbeđivanja celovite pravne zaštite izbornog prava i zaštite poslaničkog mandata	Su-121/2006	437
---	-------------	-----

PLANIRANJE I IZGRADNJA PROSTORA I NASELJA

- Uslovi postavljanja privremenih objekata na javnim površinama	IY-316/2005	254
- Zabrana stavljanja u promet grobnog mesta	IY-377/2005	257

POKRETANJE POSTUPKA

- Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima	IY-368/2003	361
- Uredba o položaju pojedinih institucija bivše Srbije i Crne Gore i službi Saveta ministara	IY-134/2006	363
- Uredba o finansiranju nadležnosti koje su prešle na Republiku Srbiju s bivše Srbije i Crne Gore	IY-135/2004	366

PRAVNI STAVOVI USTAVNOG SUDA

- Stavovi od 21. juna i 6. jula 2006. godine o pojedinim pitanjima postupka pred Ustavnim sudom		443
- Zaključak Redakcione komisije Ustavnog suda od 14. jula 2006. godine		444

PREDUZEĆA, JAVNA PREDUZEĆA I USTANOVE

- Propisivanje sastava, delokruga i načina izbora i opoziva članova upravnog odbora javnog preduzeća	IY-444/2003	301
- Određivanje predstavnika društvenog kapitala u		

Skupštini Holding-a	IY-23/2005	342
- Uređivanje od strane javnog komunalnog preduzeća prava i obaveza preduzeća u korišćenju komunalnih usluga	IY-467/2004	333
- Novim zakonom predviđen rok za usklađivanje odredaba osporenog akta sa tim zakonom, koji je u toku	IY-154/2005 IY-374/2005 IY-247/2005 IY-322/2004	341 346 348 351
- Ocena odredaba opšteg akta u odnosu na zakone koji su prestali da važe	IY-374/2005 IY-247/2005	346 348
- Ocena zakonitosti postupka donošenja opšteg akta sa zakonom koji je prestao da važi	IY-146/2005	353
PRIVREMENA MERA		
- Odlučivanje u konačnoj odluci o zahtevu za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu odredaba osporenog zakona, propisa i drugog opšteg akta	IY-395/2003 IY-363/2004 IY-389/2005 IY-423/2005 IY-459/2004 IY-167/2005 IY-256/2005 IY-220/2005 IY-382/2005 IY-392/2005 IY-419/2005 IY-88/2005 IY-76/2005 IY-288/2005 IY-203/2005 IY-146/2002 IY-134/2006 IY-135/2006 IY-85/2006 IY-159/2003 IY-5/2004 IY-235/2004 IY-170/2004 IY-340/2005	5 11 16 18 24 54 58 73 79 103 109 120 126 133 157 161 168 174 180 188 289 305 306 330
- Nedostatak procesnih pretpostavki za odlučivanje o zahtevu za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu osporenog akta	IY-168/2004 IY-205/2003 IY-30/2004 IY-146/2005 IY-390/2004 IY-89/2005 IY-464/2003 IY-147/2005	196 219 219 353 397 409 414 429

PROCESNE PRETPOSTAVKE**a) NIJE OPŠTI PRAVNI AKT**

- Mišljenja ministarstava	IY-242/2005	44
	IY-293/2004	381
- Rešenja o imenovanju i razrešenju članova upravnog odbora i direktora javnog preduzeća, članova uprave i vršioca dužnosti direktora turističke organizacije	IY-181/2004	234
- Zaključak Vlade kojim se daju smernice za rad u postupku privatizacije	IY-441/2004	381
- Ukaz Prezidijuma Narodne skupštine Narodne Republike Srbije	IY-134/2005	282
- Odluke Skupštine akcionarskog društva o pitanjima rada i poslovanja društva	IY-385/2004	382
	IY-364/2004	383
- Odluke Vlade o utvrđivanju socijalnog programa za zaposlene kojima prestaje radni odnos u procesu restrukturiranja preduzeća i pripreme za privatizaciju	IY-253/2004	383
- Socijalni dogovor preduzeća i Program rešavanja viška zaposlenih	IY-318/2004	384
- Sporazum o međusobnim pravima i obavezama između poslodavca i zaposlenog	IY-107/2006	383
	IY-318/2004	384
- Odluka o utvrđivanju i rešavanju viška zaposlenih	IY-280/2005	384
- Odluka u vezi raspodele zarada zaposlenih	IY-163/2004	385
- Odluka o izmenama i dopunama Odluke o osnivanju predškolske ustanove	IY-208/2005	385
- Plan postavljanja privremenih objekata na javnim površinama	IY-261/2005	386
- Urbanistički pojekat	IY-26/2005	386
- Rešenje o određivanju naziva ulica	IY-382/2004	387
- Odluke o raspisivanju izbora za predsednika Republike i za narodne poslanike	IY-136/2005	387
	IY-304/2006	388
- Odluke Upravnog odbora preduzeća kojima se daje tumačenje primene odredaba zakona u preduzeću	IY-212/2003	388
	IY-213/2003	389
- Rešenje Vlade o imenovanju predstavnika društvenog kapitala u skupštinu i upravni odbor preduzeća	IY-432/2005	390
- Rešenje o usklađivanju penzija i novčanih naknada za telesno oštećenje i pomoć i negu	IY-57/2004	390
	IY-143/2005	391
- Program zdravstvene zaštite stanovništva od zaraznih bolesti	IY-69/2004	391
- Cenovnici	IY-276/2002	392
	IY-95/2004	392
- Naredba načelnika opštinske uprave	IY-385/2005	392
- Odluka o prenošenju prava korišćenja nepokretnosti	IY-334/2005	393
- Odluke skupština opština o pretvaranju zajedničkih prostorija u stanove	IY-206/2005	394
- Odluka Izvršnog odbora Fudbalskog saveza o nastupu igrača	IY-297/2005	394

b) OCENA U ODNOSU NA ZAKON KOJI JE PRESTAO DA VAŽI

- Uredba o postupku i načinu restrukturiranja preduzeća i drugih pravnih lica (obustava postupka)	IY-159/2003	188
- Uredba o subvencionisanju proizvoda i skladištenju pšenice roda 2005. godine (obustava postupka)	IY-305/2005	192
- Odredbe zakona u odnosu na koje je tražena ocena zakonitosti osporenog republičkog propisa prestale da važe (obustava postupka)	IY-30/2004	219
- Osporeni akt nije donet radi izvršavanja propisa u odnosu na koji je tražena ocena toga akta	IY-307/2005	222
- Zakon na osnovu koga je doneta osporena Naredba prestao da važi, a Naredba prestala da važi pre stupanjana snagu važećeg zakona	IY-307/2005	222
- Ocena zakonitosti postupka donošenja osporenog akta u odnosu na zakone koji su prestali da važe	IY-98/2004	303
	IY-235/2004	305
	IY-126/2004	322
	IY-146/2005	353
	IY-234/2004	395
	IY-25/2005	395
	IY-177/2005	395
	IY-342/2004	396
	IY-277/2005	396
	IY-390/2004	397
	IY-338/2005	340
	IY-176/2005	415
- Prestanak važenja osporenog akta i zakona u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti tog akta	IY-235/2004	305
	IY-376/2004	319
	IY-125/2005	399
	IY-150/2003	399
	IY-324/2004	321
- Prestanak važenja zakona i drugog propisa na osnovu kojih su doneti osporeni akti i samih tih akata	IY-307/2004	222
	IY-91/2002	270
	IY-178/2002	246
	IY-376/2004	321
	IY-324/2004	321
	IY-150/2003	399
	IY-130/2005	400
	IY-38/2005	425
- Ocena saglasnosti osporenog akta sa zakonom koji je prestao da važi	IY-310/2003	398
	IY-22/2004	398
v) NENADLEŽNOST USTAVNOG SUDA		
- Međusobna saglasnost zakona	IY-371/2004	8
	IY-42/2005	22
	IY-459/2004	24
	IY-242/2005	44
	IY-167/2005	54
	IY-368/2005	65
	IY-296/2004	78
	IY-382/2005	79
	IY-255/2005	91
	IY-65/2005	145

	IY-91/2005	402
	IY-184/2005	407
	IY-73/2005	408
	IY-89/2005	409
	IY-107/2005	410
	IY-105/2005	410
	IY-96/2005	410
	IY-92/2005	410
	IY-185/2004	411
	IY-70/2005	429
- Međusobna saglasnost propisa i međusobna saglasnost opštih pravnih akata	IY-305/2005	194
	IY-43/2006	231
	IY-223/2005	246
	IY-231/2005	327
	IY-417/2004	357
	IY-342/2004	396
- Međusobna saglasnost odredaba istog zakona, odnosno istog opšteg akta	IY-242/2005	44
	IY-255/2005	91
	IY-243/2004	279
- Ocena bivšeg saveznog propisa, koji se u vreme važenja nije primenjivao kao republički propis	IY-205/2003	217
	IY-140/2005	400
	IY-91/2005	401
- Ocena u odnosu na Ustav SRJ	IY-60/2005	403
	IY-64/2005	404
	IY-114/2005	405
	IY-133/2005	405
	IY-67/2005	406
	IY-104/2005	406
	IY-79/2005	406
- Ocena u odnosu na savezni zakon	IY-79/2005	406
	IY-73/2005	408
	IY-89/2005	409
- Ocena u odnosu na Ustavnu povelju državne zajednice Srbija i Crna gora i Povelju o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama	IY-111/2005	112
	IY-371/2005	147
	IY-84/2005	407
	IY-184/2005	407
- Ocena u odnosu na propise državne zajednice Srbija i Crna Gora	IY-142/2005	408
- Ocena u odnosu na međunarodne ugovore i pravila međunarodnog prava	IY-239/2005	4
	IY-371/2005	147
	IY-168/2004	195
- Ocena akata državne zajednice Srbija i Crna Gora	IY-6/2006	402
	IY-437/2005	403
- Ocena akata koje su doneli subjekti sa teritorije obe članice državne zajednice Srbija i Crna Gora	IY-79/2004	402
- Primena zakona, drugih propisa i opštih pravnih akata	IY-76/2005	126
	IY-159/2003	192
	IY-213/2003	389

	IY-185/2004	411
	IY-94/2005	411
	IY-42/2006	412
	IY-325/2005	412
	IY-402/2005	417
	IY-416/2005	426
	IY-70/2005	429
- Opravdanost i celishodnost rešenja iz zakona i drugih propisa i opštih akata	IY-239/2005	3
	IY-237/2005	42
	IY-102/2005	89
	IY-110/2005	90
	IY-159/2003	192
	IY-168/2004	194
	IY-469/2004	217
	IY-491/2004	286
	IY-42/2006	412
	IY-325/2005	412
- Ocena rada i postupanja sudova i drugih državnih organa	IY-57/2004	391
	IY-227/2005	413
	IY-158/2005	413
	IY-464/2003	414
- Izmene zakona ili drugog opšteg akta	IY-108/2006	98
	IY-390/2005	130
	IY-227/2005	413
	IY-199/2003	418
- Ocena preciznosti jezičkih izraza u zakonu, ispravka zakona	IY-301/2005	414
- Zaštita izbornog prava građana na lokalnim izborima, radnje i postupci u sprovođenju izbora	IY-370/2004	238
	IY-345/2002	416
- Donošenje odluke o raspisivanju i sprovođenju izbora za organe mesnih zajednica	IY-430/2005	252
- Sadržaj urbanističkih rešenja u planskom dokumentu	IY-176/2005	415
- Traženje pravnih saveta i mišljenja o pojedinim pitanjima	IY-293/2004	381
	IY-405/2005	418
	IY-416/2005	426
g) OSTALO		
- Osporeni akt prestao da važi u toku postupka pred Ustavnim sudom, a njegove osporene odredbe, u vreme važenja, nisu bile neustavne, odnosno nezakonite	IY-144/2005	241
	IY-370/2004	236
- U toku postupka osporene odredbe opšteg akta usaglašene sa zakonom	IY-379/2004	239
- Postojanje i sadržaj preambule u osporenom aktu	IY-1/2005	285
	IY-417/2004	357
- Istek roka iz člana 125. stav 2. Ustava	IY-327/2005	262
	IY-249/2004	272
	IY-402/2005	417
	IY-299/2005	419
	IY-447/2004	419

	IY-297/2005	419
	IY-402/2005	419
	IY-219/2005	420
	IY-416/2005	426
	IY-70/2005	429
- Preuranjen zahtev za otklanjanje posledica primene opšteg akta za koji je Ustavni sud utvrdio neustavnost i nezakonitost	IY-53/2004	375
	IY-164/2005	376
- Ustupanje zahteva za obezbeđenje izvršenja odluke Ustavnog suda Vladi Republike Srbije	IY-53/2004	377
- Odustanak od predloga, odnosno inicijative, a Sud nije našao osnova da nastavi postupak	IY-22/2004	398
	IY-250/2005	422
	IY-135/2005	423
	IY-279/2004	423
- Zastajanje s postupkom ocene ustavnosti i zakonitosti	IY-467/2004	420
	IY-379/2004	421
- Produženje roka zastajanja s postupkom ocene ustavnosti i zakonitosti	IY-137/2004	421
	IY-187/2002	422
- Okončavanje postupka	IY-250/2005	422
	IY-135/2005	423
	IY-279/2004	423
- Ustupanje zahteva Sudu Srbije i Crne Gore	IY-184/2005	407
- Nije izborni spor	IVU-207/2005	416
- Anonimna inicijativa	IY-434/2005	424
	IY-38/2005	425
	IY-11/2004	425
	IY-463/2004	425
- Ocena sopstvenog akta	IY-416/2005	426
- Neprecizna inicijativa	IY-363/2004	11
	IY-345/2002	416
	IY-405/2005	418
	IY-463/2004	425
	IY-11/2004	425
	IY-56/2006	427
	IY-339/2005	427
	IY-330/2005	427
	IY-445/2003	427
	IY-403/2005	428
- Odlučivanje o aktu o kome je već donet Zaključak	IY-70/2005	429
	IY-147/2005	429
	IY-320/2004	431
- Preispitivanje Zaključka	IY-445/2004	431
	IY-304/2005	432

RADNI ODNOSI

- Uređivanje povreda radnih obaveza, disciplinskih mera, disciplinskih organa i postupka za zaposlene u ustanovi	IY-366/2005	297
- Saglasnost Skupštine opštine kao uslov punovažnosti akta o sistematizaciji radnih mesta u javnom preduzeću	IY-444/2003	301
- Ovlašćenje za donošenje pravilnika o organizaciji i		

- sistematizaciji poslova u javnom preduzeću	IY-357/2005	317
- Uslovi za premeštaj zaposlenog na rad iz jednog mesta u drugo	IY-170/2004	306
- Propisivanje osnova za otkaz radnog odnosa zaposlenog u veterinarskoj službi	IY-373/2004	337
- Sadržina Kolektivnog ugovora, osnovi za uvećanje zarade zaposlenih	IY-170/2004	306
- Kriterijumi za utvrđivanje viška zaposlenih	IY-379/2004	311
- Vreme trajanja radno-pravne zaštite sindikalnih predstavnika	IY-412/2004	313
- Ovlašćenje za donošenje akta o sistematizaciji i za propisivanje uslova za obavljanje poslova i broja izvršilaca u Republičkom zavodu za zdravstveno osiguranje	IY-351/2003	315
- Zakon i Uredba na osnovu kojih su doneti osporeni akti i sami ti akti prestali da važe, a akti nisu bili doneti na osnovu Ustava (obustava postupka)	IY-376/2004	319
- Osporeni Kolektivni ugovor, zakon na osnovu koga je donet i zakon u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti Kolektivnog ugovora prestali da važe (obustava postupka)	IY-324/2004	321
- Ocena zakonitosti postupka donošenja opšteg akta iz radnih odnosa sa zakonom koji je prestao da važi (obustava postupka)	IY-126/2004	322
- Preispitivanje Odluke i Rešenja Ustavnog suda o aktu iz radnih odnosa	IY-382/2003	323
	IY-289/2002	324

SAMODOPRINOS

- Uređivanje Odlukom o samodoprinosu pitanja koja predstavljaju obavezne elemente takve odluke	IY-5/2004	288
--	-----------	-----

STAMBENI ODNOSI

- Rešavanje stambenih potreba izabranih i zaposlenih lica u opštinskim organima i organizacijama, pre stupanja na snagu stambene Uredbe Vlade Republike Srbije	IY-144/2005	240
- Kriterijumi za rešavanje stambenih potreba zaposlenih u preduzeću; uređivanje načina rešavanja stambenih potreba zaposlenih – deficitarnih kadrova	IY-231/2005	326
	IY-340/2005	329

SUKOB NADLEŽNOSTI

- Procesne pretpostavke za odlučivanje po zahtevu za rešavanje sukoba nadležnosti	IY-403/2005	428
---	-------------	-----

UDRUŽENJA GRAĐANA I DRUGE ORGANIZACIJE

- Uređivanje pitanja osnivanja, načina organizovanja i unutrašnjih organizacionih oblika lovačkog udruženja, kao i sprovođenja lova u lovištu koje je dato na korišćenje lovačkom udruženju	IY-417/2004	354
---	-------------	-----

